Huss-Postilla/

EDUR

EINFALLDAR

PREDIKANER

Yfer øll Hatijda og Suñudaga Gudspiøll.

Giørdar

Af

Vel Edla og Vel-Eruverdugum Sal. Byskupenum Yfer Skalhollts Stifte/

MAG. JONE THORKELS-SYNE VIDALIN.

Aññar Parturen/

Fra Trinitatis Suñudeige/ til Adventu.

EDITIO III.

Prentud a Hoolum i Hiallkadal / af Markeine Arnodds-Syne / Anno 1738.

A Trinitatis Hatijd.

Gudspiallid/ Joh. III. Cap.

IÞañ Tyma / Var þar eirn Madur af Phariseunum/ Nicodemus ad Nafne/ eirn Hofdinge Gydinga. Hañ kom til JEsu a Nætt arþele og sagde til hañs: Rabbi/ Vier vitum ad þu ert eirn Læremeistare komeñ af Gude/ þvi eingeñ gietur giørt þau Teikn sem þu giører/ utañ Gud sie med honum. JEsus svarade og sagde til hañs: Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ þad eingeñ nema hañ/ sæ ed fædest ad nyiu / fær ad siaa Guds Ryke. Nicodemus sagde til hañs: Hvørneñ maa Madureñ Endurfædast þa hañ er gamall? Hvørt gietur hañ horfed aptur i siñar Moodur Kvid/ og fædst so ad nyiu? JEsus svarade: Sañlega / Sañlega seige eg þier / nema þad nockur verde Endurfæddur ut af Vatne og Anda / þa kañ hañ ecke iñ ad gaanga i Guds Ryke. Hvad af Hollde er fædt / þad er Holld/ Eñ hvad af Andanum er fædt / þad er Ande. Undrast þu ecke/ ad eg sagde þier/ ad ydur byriar ad fædast ad nyiu. Vindureñ blæs hvar er hañ vill/ og þu heyrer hañs Þyt/ eñ eige veitst þu hvadañ hañ kiemur/ eda hvørt hañ fer. So er og sierhvør af Andanum fæddur. Nicodemus svarade og sagde til hañs: Hvørneñ maa þetta skie? JEsus svarade honum / og sagde: Ertu eirn Meistare i Israel/ og veitst ecke þetta? Sañlega/ Sañlega seige eg þier/ ad vier seigium þad vier vitum/ og vitnum hvad vier sied høfum/ og vorn Vitnisburd medtaked þier ecke. Hafe eg sagt ydur Jardnesska Hlute/ og þier trued ecke / Hvørneñ munud þier þa trua/ ef eg segda ydur Himnesska Hlute? Engeñ uppstygur til Himens/ utañ sæ sem ofañ stie af Himne/ Mañsins Sonur/ sæ sem er a Himne. Og so sem Moyses upphoof Hoggormeñ a Eydemørkeñe/ Lyka so byr-

iar

far Mañsins Syne upp ad hefiast/ so ad aller þeir sem a hañ trua/ Fortapest eige/ helldur ad þeir hafe eilyft Lyf.

Exordium.

Mikil var Blindne Heidingiaña fordum Daga i Guds Ðþeckan/ Hiner Vijsustu af þeim sogdu/ad eitt miked Rijke kyñe ecke leinge ad standa fyrer utañ Einvallds-Dæme/ þo skøpudu þeir sier Ótal Gude til ad stioorna allre Verølldeñe / svo sem eiñ være ecke fær um̃ ad rada fyrer þvi/ er þeir þo af Nattúrufiar Lioose þeckia mattu/ ad hañ sialfur skapad hefde/ og svo ad þo a einhvern Hatt feingiu smijdad sier Einvallds-Dæme i Heimenum/ þa trudu þeir/ad eiñ være þeirra mestur sa ed ødrum stioornade/ mtte þo slijkt ad vera epter Mañligum Plagsid / svo ad hañ þurfte þra vid a stundum/ eins og Agamemnon siña Under-Konunga / þott hañ hiete hia Griekium Konungaña Konungur. Þegar eg athuga þetta/ þa kiemur mier i Hug þad sem Paulus skrifar/ 1. Cor. 3. Ad Speke Veralldar þssarar sie Heimska hia Gude/og under eins brennur mitt Hiarta i mier af Elskuñe til mijns Skapara/ad hñ hefur Open berad oss sijnum Vesælingū / þad sem huled var fyrer Spekingum og Vitringum/ þar vier truum a eiñ Gud þreñañ i Einingu og Einañ i Þrenningu/ hver ed eintæs vid þart/ eñ aller hañs/ og er Sialfrade allra Hluta/bæde a Himne og Jørdu/svo sem David seiger i Psalm. 115. Vor Gud er a Himnum / og gjører hvad hønum lijkar. Þessarar hæleitu Guddoomsins Þreñingar Veglega Hatijd eigum vier nu i Dag ad hallda/ a hvørre oss verdur Predikad þad Evangelium sem iñebindur þa hellstu Velgiørninga/ er Fader/ Sonur og heilagur Ande hafa veitt oss syndugum Møñum til Mijskunar/ Þad er Endurgietningeñ og Endurlausneñ/af hvøriū allt añad hanger/sem hiñ Naduge Gud vill lata oss þioona til Saluhialpar. Um̃ sialfa Hlutena hefe eg adur i þssare Book vijda talad/Eñ þad er merkelegt i þessu Gudspialle/ad hier kiemur eiñ Hofdinge Gydinga/eiñ Meistare/

are i Israel til ad læra þessa Himneſku Fræde af hønum/ſem til þeſſ
var ſendur ur Fødurſens Skaute/ ad Openbera hana ſyndugū Mønn-
um. Þvi vilium vier nu hier af athuga eiñ froomañ eñ þo fæviſſañ
Læreſvein / og under eins eiñ goodañ og ſvo Alvyſſañ Meiſtara / med
þeim Lærdoomum er þeirra Samtal med ſier fører.
 Styrk oſſ til þeſſa Verks goode Gud med Naad þyns Anda/ fyr-
er Sonarens Forþienuſtu/ A M E N.

Utleggingeñ.

HAR Var EIñ MADur Af PHAriſæunum ſeiger Textenn:
Hvilkañ Vitnisburd DRottenn giefur þeſſū Flock maa allvyda
ſiaa i Gudſpiallamañaña Bookū/ og þo ecke ſkiøſt hiaa Matth.
23. Cap. Hvar hañ medal añars kallar þa Eytur-Orma og Nødru-
Kyn/ þo fanſt þeſſe Gudhrædde Madur medal þeirra/ Þad Ord ſtend-
ur ſtødugt um̄ Æfe/ ad þecker Gud þa ſem hañs eru/ſeger Poſtulenn.
 Lær þad af þeſſa gooda Mañs Dæme/ Chriſtenn Madur/ad ei ſam
lager þu þig vondre Verølldu þeſſare/þoott þu hliooter i heñe ad lifa.
Þar var þo eiñ Abraham i Gerar/ eiñ Loth i Sodooma/ eiñ Hobadia
i Achabs Huſe / eiñ Simeon / eiñ Zacharias / þeſſe Nicodemus og
Joſeph af Arimathia a Chriſti Døgum/ hverier hiner ſkiduſtu tveir
ecke ſamþycktuſt Gydingū i Lijflaate DRottens/ Luc. 22. Svo vared
ydur og/ Børn myn / þier ſem lifed i hreckvyſre Olld þeſſarre medal
vor/ eñ vilied þo DRotteñ Olkaſt/ ad ecke draged þier Ok med heñe /
ſvo þier ei medtaked af heñar Plaagum / helldur ſkyned ſvo ſem Lioos
i Myrkrū Stad a medal þeſſarar Preckvyſſu Kyn-Sloodar/og treyſted
þvi ad ſu Alvoldugа Bæn er Frelſareñ beidde fyrer ſynū Læreſvein-
um/ hun nær og til ydar/ ef þier Otteſt Gud/ þar hañ ſagde: Joh.
17. Eg bid þig Fader/ ecke ad þu taker þa burt ur Heimenū / helldur
ad þu varđveiter þa þ hinū vonda. Stooreñ er fallkvt/eñ Fiſkorner ſm̄
þar iñe lifa/þr eru þo ecke ſallter. Svo eiga Guds Børn ad vakta
ſig fyrer Spillingu þeirre ſem i Heimenum er af Gyrndeñe / ſvo ſem

Vetur

Letur ad Orde kiemst / Þoott þau verde ad synda i giegnū þetta fula
Dam̄ / a medañ Gud vill reyna þau med þvi ad horfa uppa aua þa
Ohæfu/ sem þar iñe frameñ verdur. Þesse Madur var eiñ Nøfd-
inge Gydinga / oc Efa eiñ af þeim 70. Ølldungū þss mikla Raads/
samt var hm̄ svo mieg giefed um̄ Velferd Saalar siñar/ ad hñ þoott
est ecke Of-goodur til ad læra af JEsu / hvern hans Lagemeñ kou-
udu Vijn-Svelg / Vin Tollheimtumaña og Bersyndugra. Nvad
giøra þeir hier a moot er sig kalla Nøfdingia medal vor ? Og eru þo
Befalingar ad reikna hia Nicodemo/ Eg voga ad seigia/ þeir vita ecke
sumer hvad þr eiga ad trua / Frædeñ hafa þeir lært ad søñu / eñ eg
þecke þa sem ecke skilia øllu meir i þm̄ helldur eñ Gielldingur Drott-
ningareñar Candaces i Spaadoome Esajæ/ eñ hvert þr eru svo Leide-
tamer til ad laata sier Vndervijsa svo sem hañ var/ þegar Philippus
til hans kom / Act. 8. Þad bid eg þa ad Nugleida sem jafnvel hafa
sijna Saalusorgara fyrer Neilsusamlegar Kieñingar/ og þoott sumer
af þeim meige vita ad nockru Leite/ hvad þeir eiga ad trua og giøra/
þa meiga þeir þo ecke Sañleikañ heyra af Prestsens Muñe Reide-
laust: Medañ hñ þeiger yfer Lijtū þra og Skømum/ þa er hñ Guds
Eingell/ eñ tale hañ um̄ nockra Ohlutvendne/ þa sturlar hañ Israel
eins og Elias / 1. Reg. 18. Nañ skytst under Caldæos eins og Jere-
mias/ Jer. 37. og verdur allt til Skada funded/ Gud betre þssa Tijmañ.
Taled þad sem oss er þocknanligt søgdu Judar fordum / su Olld er
apturkomeñ/ Spaadoomur St. Paals er rættur/ þeir samañhruga sier
Lærendum epter þvi sem Eyrun klæia/ Meñ laata svo dant ad Løstū
sijnum eins og Mooder ad einaska Syne / jafnvel þoott þeir sieu bæde
marger og liooter/ Meñ elska siñ eigeñ Þreck eins og Siaalldur Auga
sijns/ svo eru Meñ vidkvæmer nær hañ snertur er/ svo sem væru þad
Saar/ og ad mestu Leite eru vorer Nøfdingiar svo lynder eins og Joa-
chim Konungur / þa hans Þienare Judi hafde lesed hønum þriu eda
fiøgur Blød af Spaadoome Jeremiæ/ þa skar hañ Bookena i sundur
og kastade heñe i Elldeñ/ Jer. 36. Eg ætla þa einu gillte þoott allar

Bækur

Bækur være brendar sem hlioode um̃ Guds Otta / og aller Muñar tilbyrgder sem þar um̃ tala.

Nicodemus kom til JEsum a Nættarþele/ an Efa fyrer Otta saker eins og Joseph af Arimathia/er var heimuglegur Christi Lære sveiñ sökum Nrædslu vid Gydinga/ Joh. 19. Veikleike fañst nockur hia þessum goodu Möñum i slyku/ og þo var þad Upphaf til þeirra Nialprædis/Eñ þu s eingañ þarft ad Ottast i þvi ad fylgia Christo epter/ Tak þier Dæme af Nicodemo i þvi/ad vilia læra af hönu/ og þeim sem hañ hefur i siñ Stad sett/ eñ ecke i þvi ad fordast Veröllde-ena ad slyku/ Þad er audrænded af Samtale Drottens vid hañ/ad hñ hefur ecke vered mieg Froodur i Christendoomenum/ þegar hañ fyrst kom/ eñ ecke varde þad leinge/þar til hañ vogade ad forsvara Christi berlega i Rädenu/ er hañ sagde. Dæmer nockud vort Lögmæl Mañ eñ nema hañ sie ædur heyrdur/ Joh. 7. og mætte heyra þar fyrer: Ert þu og vordeñ Galilæus? sem var hin mesta Smæn medal Gyd-inga. Þad mætte synast ad wte være med Christ/þegar hañ var svo sem Illrædes Madur til Dauda dæmdur og a Gälgañ uppfestur/ hvar hañ liet sitt saklausa lyf/Ecke er Lyklegt ad þeir Joseph mune hafa vered Froodare um̃ Upprisuna helldur eñ Læresveinarner/ samt vogudu þeir ad Greftra hañ/ og vordu þar til Femunum synum. Svo er Gud Kraptugur [illegible] Vinu/ hvort veitur þier/ eñ þu sem vordeñ ert Sañfroodur um̃ Dyrd Drottens i hañs Upprisu/og veitst ad hañ situr til Kraptarens hægre Nandar/ Breyt epter Nicodemo i þyssu/og læt þier einkis Mæl svo skylldt vera/ad þu afrækest riett ad giora/Læt einga Veralldar Magt svo ofbiooda þier / ad þu i minsta Mäta skierder Dyrd þyns Guds i þvi ad fremia þad epter Mañañs Bode sem hañ bañ ad hefur. O hversu Fävyser og Onyter eru aller þeir/ed kalla sig Ohulta nær þeir giöra allt hvad hiñ Vollduge byodur þeim/Negre þeir hvad Drottens seger fyrer Muñ Zophoniæ/Cap. 1. Eg skal a þeim Dege straffa alla þa sem stöckva yfer Þröskullda / hverier ed uppfylla Hus Drottna syña med Räne og Svikum.

Sama

Sama er um allt añad ad segia sem nockur Ofrykes Madur býdur á móte Guds Bode/hvert hñ er hærre eda lægre Stiettar/pañeg var nu Nicodemo hattad sem ádur er sagt þa hañ kom til Jesum/ eñ hvert Eyrended vered hafe/ er audsært af Lausnarans Andsvare / þo ecke stande hañs Spurning utþrycktelega i Gudspiallenu / hañ hefur ꝯan Efa viliad frædast af Drottne/med hveriu móte hñ kynne Guds Ryke ad erfa/ Eñ DRotteñ sem allt visse hvad med hønū bioo/hañ svarar hønum ecke eins og hinum Ryka Unges-Mañe / hiá Matth. 19. er friette hñ ad hvad hñ giøra skyllde so hñ mætte eignast eilyft Lyf/ hverium hñ vysade til Løgmalsens/ af hvers Verkum eingeñ kañ þo Hoolpeñ ad verda / Hvar fyrer? af þvi hañ þocktest Løgmaled uppfyllt hafa : Ecke svo sem Phariseis og Herodis Þienurum/ er komu til hañs med vidlykum Formala og Nicodemus/ eñ þo fuller af Undirhyggiu og Flaatskap/ og spurdu ad/ hvert ad leyfdest ad giefa Keysaranum Skatt edur ei. Ecke svo sem Kieñemoñunū & Aulldungunū/ er spurdu hñ ad af hverium Myndugleika hañ kiende / Matth. 21. DRotteñ visse ad Nicodemus var i Løgmalenū noogu Froodur ad Gydinga Plagsid/ þvi hañ var eiñ Meistare i Israel/ þar fyrer tekur hñ ecke ad undervysa hønū i þvi sem hønū var Abooka vant / og opnade hønum enar fyrstu Dyr Lyffsins Vegar/ sem er Endurfædingeñ/med þessū Ordum. Nema Ad Eiñhver Fæ Dist Ad Nyu/ Þa Kañ Hañ Ecke Ad Sia GUds Ryke. Hier af ma sia hversu niegnt Fææfræde ad drottnad hefur medal Gydingaña i Andlegū Efnum þegar Christur kom. Þad synest ad þeir hafe ecke þeckt Uppruna Syndena/ jafnvel þott þeir mættu lesa hiá David Ps. 51. J Syndeñe øskregaleñ / og i Syndeñe hefnade miñe Moodur med mier : Ecke Endurfædinguna/ edur ætlad ad Umskurneñ munde vera hennar Med ad af Gude tilskickad / helldur svo sem nockurskonar utvortis Teikn/ med hveriu Israels Foolk være adgreindt fra ødrum Þioodum / þar þo Moyses seger þm berlega/Deut. 30. DRotteñ mun umskiera þitt Hiarta og þyns Sædis Hiarta til ad elska DRotteñ Gud þiñ af øllu

Hiarta

Hiarta þynu/og af allre Ondu þiñe svo ad þu lifer/ hvar ei kañ ad vera añad meint eñ þad sem Paulus um̃talar / Rom. 2. er hañ nefn= er Um̃skurn Hiartans sem er i Andanum og ecke i Bookstafnū / hvert ar Lofstyr ecke er af Moñum helldur af Gude. Ur þessare villu vill nu Drotteñ fyrst hiaalpa Nicodemo/ og meigum vier Christner Meñ O-Daudlegar þacker Gude kuña / ecke einasta fyrer þad hañ hefur Endurgieted oss til eiñar lifande Vonar / sem Petur ad Orde kiemst/1. Pet. 1. helldur og þad / ad hvert Barned a medal vor a Kost a/ad nema þa Himnesku Speke um̃ Endurgietninguna og heñar Krapt/ sm̃ þesse Haalærde Oldungur visse eckert af. Gud giæfe ad bæde Kieñe-Fedur og Forelldrar hefdu svo mikla Astundan a/ad brÿ= na þvilykt fyrer synum Børnum og hinū Einføldu/ svo sem þad er, lioost i Guds heilaga Orde / þa mundu Meñ ecke svo opt lega flecka sitt Skyrnar-Klæde sem Meñ giøra / þa mundum vær hafa meira Traust i Mootgangenū og i Freistingunū/af þvi ad vier erū Christ= iñplantader z sett' i hāns Ryke/z Krapturr Skyrnareñarmunde fram ar auglysa sig i Endurnyungu Lyfdagaña / og Deydingu Holldsens helldur eñ almeñelega skiedur. Þad er merkelegt/ad Endurlausn= areñ brwkar þetta Ord / AD FÆDast Ad NYiu. Skyrneñ er ecke neiñ Stundar-þrottur/er giører Mañ hreinañ um̃ Siñ fyrer Gude/ helldur verdur hūn Sequer ny Skiepna i Guds Auglite / og þar fyr= er kallast þ Endurgietningar Laug/ Tit. 3. hverrar Kraptur varer um̃ allañ þess Alldur/er ecke afræker siñ Skyrnar Sættmaala/ helld= ur kostar Kapps um̃ ad endurnyia hañ med Betrun Lyfernesens Dag= legana. Simed til / Børn myn / Madureñ fædest i Heimeñ daudur i Uppruna Syndeñe / Blindur i synum Saaluhiaalpar Efnum/ þvi Hoslldlegur Madur skyniar ecke hvad Guds Anda er/seiger Paulus/1. Cor. 12. Er þ ecke þa ad fædast ad nyiu/ad heilagur Ande i Skyrn eñe upplyser Hugskoted/endurskapar Viliañ/og giefur oss nyiar And legar Gaafur/ad vier skulum sied Guds Ryke/þeckt þad i Trwñe/same sint þvi er um̃ þ talad verdur/ad vier leitum þess/laangar epter þvi/

og ødlumst þad um̃ ſijder/ hvad Omøgulegt er Holldi og Bloode/ ſvo ſem Poſtulen̄ vottar / 1. Cor. 15. Spekingarner ſeigia ad Madurenn ſie Madur fyrer Sałarenñar Skulld / þvi añars bere han̄ eckert af Kristindomi/ ſvo er hn̄ og Guds Madur alleina fyrer heilagan̄ Anda/ er vier i Skijrneñe medtøkum/ añars er han̄ ecke einaſta Skynlaus / hełldur og daudur i andlegan̄ mꜳta / Þvi er þetta Guds Verk riett kallad Endurfæding. J Añan̄ Mꜳta er oſſ kuñigt ad vier fædumſt i Heim þeſſa Børn Reideñar/ ſem Paulus ſkrifar/ þañeg er vor Nattúrleg Fæding/ en̄ i Skijrneñe verdum vier Guds Børn/ þar verda oſſ fyrer alls eckert alleina fyrer JEſu Chriſti Forþienuſtu Syndernar fyrergiefnar/ en̄ vier Riettlꜳtter fyrer hn̄s Nꜳd/ og til Arfs tekner med Guds Syne / Þvi ſvo utmꜳlar Paulus Endurfædinguna / Tit. 3. Seged mier/ er ecke ſlijkt ad nyiu fæddur ad vera? J Þridia Mꜳta iñebindur og Skijrnen̄ i ſier Avoxt Endurfædingareñar / ſem er Endurnyungen̄ / hver ed Daglega a fram̄ ad koma og i Vøxt ad fara/ fyrer hveria Maduren̄ Endurfæddur verdur ein ny Skiepna / 2. Cor. 5. ſkapadur i Chriſto til goodra Verka i Skijrneñe / en̄ Jklædeſt Daglega ein̄u nyum Mañe ſem Endurnyiaſt epter hn̄s Mynd er han̄ ſkapad hefur / og i þeſſu þreñu er Endurgietningen̄ foolgen̄/ hveria D. Rotken̄ vill teiknad hafa/ med þvi Orde ad fædaſt ad nyiu. Þo ſkal eingen̄ ſvo dꜳrlegur vera / ad han̄ meine ad þad noog ſie / ad fꜳra Børnen̄ a Kyrkiuna/ og lꜳta þau þar Vatne auſa/ og tala Guds Ord yfer / en̄ alldrei ſijdan̄ vekia i þm̄ Krapt þeſſa Himneſka Medals med Gudrækelegre Vppfrædingu. Þolanligra være ad kaſta þeim ut a Mørkena/ og lꜳta uppeta af Vørgum̄/ ſm̄ þo er hin̄ verſte Glæpur/ helldur en̄ ad ala þad upp/ ſem Gud ſkapade i Moodur Lijfe / og Endurſkapade med heiløgum Anda i Skijrnar-Laugeñe/ Fiandanum til Þioonuſtu og høn̄m̄ i Brꜳd/ ſem er Guds ſvaren̄ Ovinur. Vm̄ſkoren̄ var Nicodemus/ Endurgieten̄ var hn̄ epter þre Guds Skickan̄ ſem varde allt til Chriſtum / en̄ þo var han̄ ſvo Ofroodur um̄ ſiꜳlfs ſijns Endurfædingu. Meinar þu ad Barne þijnu/ ſem kañſkie alldrei

alldrei fær ad heyra nema Fávitskuna / þvi mune betur farnast en̄ þessum lærda Mañe? Nema þu aler þad a hiñe hreinu og skynsam̄legu Mioolk Guds Orda/ sem Petur um̄ talar/ 1. Pet. 2. Ef þu ert fær þar um̄/og stert þu ecke/sem eg dylst ecke vid ad margur mune vera/ hvad Gud betre/þa skamast þyn ecke ad gánga med Nicodemo/ jafnvel a Nattar-Þele / þad er heimuglega / ef þu blygdast vid ad giøra þad Openberlega/ þar þu ert gamall vorden̄/ til Christi Þienara edur affara sem betur vita / til ad læra Fræde þa/ er þu mátt ecke án vera/ svo þu fáer hoolped bæde þiñe og svo þeirra Sálum er þier er tiltruad/ nema þu vilier kvefiast ásamt þeim i eilyfu Helvytis Loga/ sem Gud hafde boded þier med christeligre Uppfrædingu til Himna-Rykis ad leida. Ecke fær Nicodemus þetta svo brádt skiled er JEsus sagde honum/og þvi talar han̄ um̄ Holldlega Fædingu/honū þookte þ Ufgar/ad Madurenn Skyllde Hverfa Aptur i Siñar Mood ur Kvid Nær Han̄ er Gamall/Og Fædast Svo ad Nyu: En̄ þookt þad være svo lángt fra hans Þánka og yfergeinge hans Skynseme er JEsus talade / Samt forlætur han̄ ecke DRottenn ad helldur/ og vill heyra meira hier um̄ talad. Olykur var hn̄ þm̄ sem a vorū Dogum ecke vilia láta sier i Guds Orde undervysa / St. Páls Spa er ratt a þeim er han̄ seger/ 2. Timoth. 4. Ad þær Tyder mune koma/ ad þeir mune ecke lyda Heilsusamligan̄ Lærdoom/ þeir hlaupa i Felur nær fra Christen̄-Doom a ad rañsaka / þeir skiooka Børnum synum undan̄ nær þvilykt skal um̄ Hond hafa/þeir hæda ad Kieñendunum/ nær þeir i stykku vilia giøra sitt Embætte / og hroosa þvi hver fyrer ødrum/ ad þeir a eitthvern Hátt hafe getad stopped fra þvi ad láta Leikfegra sier til Himna Rykis. Þetta giøra nockrer af þm̄ a medal vor/sem bæde eru skyrder og gánga til Guds Bords/þrisvar/fioorum sinnum a Are hveriu / en̄ verdast Guds Þienara ef han̄ vill ecke leifa þm̄ og Børnum þra / ad eta og drecka Holld og Blood DRottens sier til ordæmingar. Þu Vitfyrringur / munt þu þa helldur vilia til Helvytis fara/ og þar eilyflega brena/ en̄ ad lima Eyru þyn Heilsusams

samligre Kieńingu/ svo þu meger þiſſa Saalubiarlpar Medala verd-
uglega niootande verda ? Edur villt þu leida þiń Kieńe-Fødur i þaſt
Saalar Voda/ ad hń hafe Altared til ad syndga/ eins og Ephraims
þad giøra þo aller þeir ed þa vÿſvitande til Altares taka / sem þeſſ
Overduger eru. Ecke styggeſt DRottenn vid þÿſſa Einfelldne Nico-
demi / hań vill ecke þeńa bræfada Reyr i sundur briooka / helldur til
þeſſ ad uppræka þeſſa Fævitſku ur hańs Hiarta uḿ Lykamliga Fæd
ingu/ þa seger hń hverneg þÿſare Andligu Endurgiefningu sie vared/
med þÿſſum Ordum : NEma Ad Eiń EN Ourfædeſt Af VAtne
Og ANDá / þa Kań Hań Ecke Ad Inngánga I GVds RJJke.
Hań bleſſadur hafde þa alla Reidu ſkÿraſt lated nær þetta ſkiede/ og
Johańis Skÿrn hefur Nicodemo altuńig vered / þa var og Løgmaal
Umſkurnareńar afmaad/svo ad i Christo gylldte hverke Umſkurn nie
Offer-Nud/ þvi Tijme Endurbootareńar var komeń / sm̃ Paulus um-
gtefur/Heb.9.Eń Skÿrneń var apkur i heńar Stad iń ſett/og Drott
ińs Kvølldmaltijd ſkømu ſÿdar i Stadeń Paaſka-Lambſens / hver ed
vara mun æſamt Skÿrneńe þar til Verølld prÿtur-Þeſſ giefur Pau
lus/ 1. Cor. 11. er hań bÿdur ad vier med þeſſu Minneſka Gieſta-
Bode ſkulum kuńgiøra Dauda DRottens þar til hań kiemur. Til
þÿſarar alvÿſſu Raad-Sløsunar hińar hæleitu Guddoomſens Þreń-
ingar vÿſar nu Frelſareń þeſſum ſÿnum Læresvein/og leggur Orſøk-
ena til/ sem þÿſſe goode Madur hefur ecke ædur ſkyniad / HVad Sem
Af HOLLdenu Er FÆdt / Þad Er HOLLd/ Eń HVad Sem Af
ANDanū Er FÆdt / Þad Er ANde. Þad er Upphaf Christ-
endoomſins/ad Madureń vite ecke einaſta ad hań ſie ſpilltur ad nockru
Leite af Uppruna Syndeńe/ helldur og ølldunges i Syndeńe daudur/
svo ad vor Nattura verdur ad Endurfædaſt med øllu/hvad Omøgu-
ligt er ad ſkie kuńe/nema fyrer Almættis Krapt Guds er Mańeń i fyr
ſtu ſkapade rietkań edur heilagań / svo sm̃ hiń vÿſe Salomon ad Orde
kiemſt/ Eccl.7. Og þÿſ vegna hefur vor goode Kieńe-Fader Lutherus
Med Løgmaaled undań ganga ødrum Þartÿ Christelegs Lærdooms /

 ad

ad vier af þvi kynñi ad fiæ vorn Hollduligan Saurugleik / ſvo þad yrde þañig vor Typtunar Meiſtare til Chriſtum. En H Vad Sem Af AN Oanum Er FÆdt/ þAd Er ANDe / þad er / þad ſem Endurfædt er/ og af Gude fædt / Joh. 1. J hverium Guds Sæde er / 1. Joh. 3. þad er Ande: Ecke ſvo ad Hollded um̃breyteſt i Anda/ hellduꝛ verdur ſa hiñ ſame Andligur Madur/ eins og Adam vard ad lifande Sal/ 1. Cor. 15. þad er lifande Madur / hañ verdur eirn Ande med Gude ef hañ æhænger honum/ 1. Cor. 6. og Foottredur ecke Guds Sakramenta/ ſafnvel þoott ecke ſie þeſſ Von i þeſſu Daudliga Hollde/ ad vier aldeilis Andliger verdũ/ þvi er ſu Glymañ a mille Hollds:ns og Andans/ er Paulus ſvo opklega talar um̃/ þad ſkiedur fyrſt i Vppriſu Riettlatra ad vier Andliger verdũ til fulls / þa munu vorer Lykamer Andliger og Einglunum jafner verda/ og vorar Saler eitt med Gude/ ſem verda mun allt i ollu a þvi Glederiar Lande/ þvi nefneſt hun og Endurfæding hia Matth. 19. Cap. þad er Vppreiſn allra Hiula/ ſvo ſem Petur þad kallar/ Act. 3. Þiſſe Drotten ad et munde Nicodemo ſkiliaſt þetta eñ nu/ þvi ſeger hñ hier ſtrax epter/ VNDraſt Ecke Ad Eg SAgda þJer / Ad ÞEur VpRtade Ad NYtt AD FÆDaſt / Og ecke einaſta ſeger hañ þad / helldur þar ad auke framſetur hañ eitt Omootmælanlegt Dæme uppa Fawitſku hañs/ og añara Daudligra Mañа/ ſm̃ laungt eru fra þvi/ ad ſkilia þa Hlute er þeir Dagliga um̃gangaſt/ auk helldur ad þr ſkynia mune þa himneſku er ſvo laungt yfer ganga Mañligañ Skilning / VJNDureñ BLæs Og Þu HEyrer HAñs Þyt/ etc. DRotteñ blies a Lærefveinana og ſagde. Medtaked þier Heilagañ Anda. H. Ande kom i ſterkum Vinde yfer Poſtulana a Hvitaſunnudagñ. Svo tekur nu Frelſareñ hier Dæme af þeim Hlut ſem Andanum var lykaſtur/ til ad hiælpa Fafræde þeſſa einfallda Mañs. Vier heyrũ aller Vindeñ þiootа/ vier fiñum hañs Megn a Lykamanum eingeñ ſier hañ þo/ eingeñ veit hvar hñ hefur ſyn Vpptok / Vindureñ blæs a ſomu Stundu i Jmsum Stodũ af Auſtre og Veſtre/ af Nordre og Sudre. Seig mier/ hvar

hvar hafa þesser Vindar sijn Vppťok? Hvørt fara þr? Hvar slotar þeim? Fyrst eingeñ hefur eñ nu fundest svo vijs/ad hañ giete sagt oss þad/hverſu munū vier þa skynia þad sm̄ miklu meir yfergeingur vorn Skilning. Eñ Svo Eru Og ALLer þEir Sem Af ANDanū Eru FÆdder/ þeir fiña Guds Anda-Hræringar i Sálu siñe/ þegar hañ straffar Syndena/ uppvekur Ydranena / lijfgar Truna/ kveiker Elskuna/ebler þolenmædena/og verkar adrar Christelegar Dygder. Vier vitū og ad hñ er frá Gude komeñ/af þvi Riktningeñ hefur sagt oss þad/ eñ hverneg hañ er frá Gude utgeingeñ og i Hiartad komeñ/ þad vitū vier ecke/ þvi Guds Rijke kemur soo þad verdur ecke adgiætt seger Frelsareñ/ Luc. 17. Ecke helldur vitum vier hvert hañ fer/ þvi Andeñ fer i burt og kiemur iñ aptur/ vier vitum ad hañ færer oss iñ i eilijft Lijf / ef vier stockvum hañ ecke / eñ þad Lijf þeckium vier ecke nema svo sm̄ fyrer Speigel z i Raad-Gátu/ þvi þad er Osynelegt eñ-nu hvad vier verda munum / og vort Lijf er foolged i Gude / Col. 3. Þar fyrer sa sm̄ finur Verkaner H-Anda i Sálu siñe/og vill þo ecke Endurfædingūñe trua / þad er eins og vellde hañ neita þvi ad Vindureñ blæse / eñ græte þo ecke siálfur a Jørduñe staded fyrer Ofvidre. Ef vier þvi neydumst til Náttuuruñar Verkan ad trua/þoott ei skilium vier heñar Orsok eda Vppťok/þvi skylldum vier ecke giefa vora Skilningu fángna under Hlijdne Truarenar i Andlegum Efnum/ sem svo miklu eru Osskilianlegre.

Ecke ber Nicodemus a moote þeßū Vijsdoomsfulla Sañleika/ er DROtteñ talade / eñ þo vill hañ frædast giør hier um̄ / og þvi seger hañ; HVerneg Má þEtta SKie? Þar fyrer tekur Lausnareñ til þess sm̄ sterkast var/ þad var hañs eigeñ Vitnisburdur/sm̄ er i Fødursins Skaute: SAñlega / SAñlega SEge Eg þIer / VIer VItum HVad VIer SEgium / Og VItnum HVad VIer SIed HOfum. Eingeñ Rok edur Vitne eru svo sterk sem þetta / GVd hefur þad talad: Þvi sagde JEsus Fordum vid Gydinga / Joh. 8. Þoott eg bere Vitne af siálfū mier/þa er þo mitt Vitne stødugt/eñ

þetta

þetta visse Necodemus eñ þa ecke / Hañ sagde ad søñu i Ondverdu Samkalenu : MEJstare / VJer VJkum Þu Ert Eiñ LÆRE FAder Af GVDE/ Þvi EJngeñ Kañ Ad GJøra Þau VErk/ Sem Þu GJører / NEma GVD SJe Med HOnum. Hefde hañ sagt J HOnum/ þa hefde hñ riett talad/ Eñ svo var hñ eñ þa ecke upplÿstur/ þo byriade hönu ad trua Christo/ þar hañ jatade/ ad hañ være af Gude/ og giørde svo mikil Kraptaverk/ eñ DRottenn liet hañ ecke leinge vada i Villu þessare/ helldur skÿrer hönu berlega fra/ hver hñ sie/ segiande : EJNGeñ Mun uppfara Til Himens / Nema Hañ Sem OFan Stie Af HJmne / MAñsins SOnur / HVer Ad Er A HJmne. Þetta Ord/ Ad VPPstÿga Til HJmens/ merker i Ritningunñe/ ad rañsaka Guds Leyndar Rad/ svo seger Agur um Ethiel og Ucal / Prov. 30. Þad er um hañ sem heiter GVD Med Oss og sa MATTuge/ þad er CHRJSTur / Hver mun uppfara i Himineñ/ og ofañ þadañ ? Þad er / hver mun Guds Leyndardooma Rañsaka / þar um talar svo Moyses/ Devt. 30. Þad Bodord er eg byd þier i Dag / þad er ecke huled fyrer þier / edur længt i burtu/ þad er ecke i Himnenu/ svo þu segia þurfer : Hver mun fara fyrer oss upp i Himeneñ ? Þau Ord utleggur St. Pall/Rom. 10. þegar hañ hefur ædur talad um Leyndardoom Mañsins Riettlætingar fyrer Gude/ Cap. 9. Þu skallt ecke seigia i Hiarta þÿnu / Hver mun fara fyrer oss upp i Himeneñ ? Þad er ad toga Christum ofañ ur Hædunum : Hvar fyrer ? Þvi hañ var Einusiñe ofañ til vor komeñ / og færde oss þessa Hinnesku Speke ur Skaute Fødursins / þvi þurfte eingeñ upp aptur ad fara i Himeneñ / til ad rañsaka Guds Vilia um Mañsins Sæluhialp/ þ er hid sama sm̃ Drotteñ seger hier Nicodemo. Eg sm̃ ad vid þig tala i Lÿkingu synduga Hollds/ ad Hegdan fundeñ sm̃ Mañ ur/ z er ofañ komeñ af Himne af mÿns Fødurs Skaute/ Eg veit hvad eg sege/ og vitna hvad eg sied hefe/ eingeñ añar mun uppfara i Himeneñ til ad rañsaka Guds Vegu / nema eg sem nu er a Himne/ þoott eg hier vid þig tale/ þvi byriar þier mÿnum Ordu ad trua/ ef þu villt

hoolveñ.

hoolpen̄ verda. Þesse er Efalaust Meining Frelsarans / þvi eingen̄ hefur um̄ Alldur Gud sienan̄/ sa Eingietne Sonur Fødursins/ sem er i Han̄s Skaute/ hn̄ hefur oss þad open̄berad/ seger Joh. Cap. 1. En̄ Lyka Sem MOyses VPPhoof HOggormen̄ a EYdemorku/ Svo Byriar MAn̄sins SYne upp Ad HEfiast / seger Frelsaren̄. Eitt. hver mætte ad-spyrta/ Hvad kiemur þesse Fyrermyndan hier vid/ Eingen̄ er betre/ Christen̄ Madur/ i øllum Fiærsioodū Rikningarenar/ eingen̄ sm̄ betur hlyde uppa þad Efne/ sem hier var um̄talad/ þvi valde Frelsaren̄ hana til ad San̄færa Nicodemum med/ hver han̄ visse ad var uppfræddur i Løgmalenu. Paulus seger Hebr. 9. er han̄ þyder gamla Testamentesens Foorner uppa Christū/ sialfur Gydingr fyrer ødrū Gydingū: Hversu miklu framar mun þa Blooded Christi (seger hn̄) sm̄ fyrer hin̄ eilyfa Anda hefur Foornfært sialfan̄ sig Ofleckadan̄ Gude/ hreinsa Samvitsku vora af daudlegū Verkū/ til ad þioona Gude lifanda. Seged mier / Hvar verda vorar Samvitskur fyrst hreinsadar? J Skyrneñe / þar fyrer kallar Petur hana Sættmæla goodrar Samvitsku/ Fyrer hvad verda þær hreinsadar? Fyrer JEsu Blood/ sm̄ vitanleg er af Postulans Ordū/ er strax voru lesen̄/ Hvar gaf Frelsaren̄ þ ut? J Grasgardenū/ i Þyng-Huse Pilati/ en̄ allra hellst a Krossens Gælga/ þvi þar blædde sialfu Lyfenu til Olyfes/ & Daude han̄s var Fullkonnan vorrar Hreinsunar/ Þvi sagde hn̄ under Andlated/ Þad er Fullkonnad. Hver Fyrermyndan gamla Testamentesens hlyder nu best uppa Krossfestingu Drottens? Eingen̄ betur en̄ þesse/ nær Moyses epter Guds Bode upphoof Eyrormen̄ a Eydemørku/ Moyses heingde Ormen̄ uppa Tried/ svo er og JEsus a Gælgan̄ uppheingdur/ uppa Tried bar han̄ vorar Synder/ og feste þar Handskriftena þa sm̄ moote oss var/ Col. 2. J þm̄ Orme var eckert Eytur/ þoott han̄ være hinum ødrum lykur. Guds Sonur er ad allre Hegdan funden̄ sm̄ Madur/ þo an Syndar/ Han̄ er fyrer oss synduga Orma Madkur og ecke Madur vorden̄ / jafnvel þoott han̄ være hrein̄ og Hettlagur/ og frææskilen̄ Syndurunū/ Jæ/ þoott hn̄ ecke visse af Synd/

þa

Þa giørde Gud hann ad Synd/ svo vier yrdum Guds Riettlæte i honum/ 2. Cor. 5. Aller þeir ed liku þann Eyrormenn/ sem Moyses uppfeste/ þeir urdu læknader af Eytur-Orma Bitenu. Þu minn HErra JEsu ert a Tried upphafen/ svo ad aller þeir ed þig lijta Truarennar Augum/ þeir verde læknader af þui Bite / er hinn slæge Høggormur Drofullenn beit vora fyrstu Moodur med/ og oss sijdann Daglega bijtur/ Þui seger hier og i Gudspiallenu: SVo Byriar MAnnsens Syne Upp ad HEfiast/ svo ad aller þeir sem a hann trua Fyrerfarest ecke/ helldur hafe eylijft Lijf. Þu hefur sagt/ DRottenn minn/ Ef eg upphafenn verd mun eg draga alla til mijn/ Joh. 12. Þad er ecke Gydinga einasta/ helldur alla þa af øllum Þioodum/ sem þinn Fader hefur þier giefed. Svo drag oss þa/ Herra JEsu/ sem buum i þessu fatæka Lande/ hveria þu eins vel keypt hefur med þijnu dijrmæta Bloode og adrar Þiooder/ Drag oss sege eg under þinn Kross/ ef þier svo lijkar/ ja/ uppa Krossenn med þier/ ef þad mæ til þinnar Dijrdar gagna og vorrar Sæluhiælpar. Þad er oss fyrer minstu þijnna minstu Vesælingum / Vier vitum þu sagder vid Gydinga/ þegar þier hafed Mannsens Son upphafed/ þa munud þier þeckia ad Eg em hann/ Joh. 8. Þui trum vier ad þu ert/ DRottenn minn/ ad sigrudum Dauda/ Diefle og Helvijte/ tekur alla Himna hafenn i þijna Dijrd/ til ad bua oss þar Vist i þijns Fodurs Huse. Drag oss þangad med þier/ O Herra JEsu / svo ad hvar sem þu ert/ þar mege og þijner Þienarar vera/ Þier med Fødur og Heiløgum Anda/ sie Valld/ Heidur/ Dijrd og Kraptur/ þu hæleita Guddoomsins Þrenning um Allder Allda AMEN.

Fyrsta Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 16. Cap.

J Þann Tijma. JEsus sagde til Phariseonna: Þar var eirn Rijkur Mann / sem klæddest Perle og Purpura / og lifde hvørn Dag i Vellistingum Pracktuglega. Og þar var eirn Þurfamadur Lazarus ad Nafne/ hver ed ufe

la fyrer hans Dyrum/ fullur Kauna / han gyrntest ad sedia sig af þeim Molum / sem fiellu af Borde hins Rijka. Þa komu Hundar og sleiktu hans Saar. Enn so skiede / ad hinn Volade andadest/ og vard borenn af Einglunum i Fadm Abrahams. Enn hinn Rijke andadest lijka/og var greftradur. Enn sem hann var i Helvijte og Kvølunum/hoof hn upp sijn Augu/leit Abraham almeingdar/og Lazarum i Fadme hans. Þvi kallade hann og sagde: O Fader Abraham myskuna þu mier/og send Lazarum hijngad/ad hn drepe hinu fremsta sijns Fijngurs i Vatn/ og kiæle Tungu mijna / þvi eg kvelst i þessum Loga. Og Abraham sagde til hans: Sonur/ hugleid þu/ ad þu medtookst hid gooda i Lijfe þijnu og Lazarus lijka hid vonda/þvi hlijtur hann nu ad huggast/enn þu ad kveliast. Fram yfer allt þetta / er a millum vor og ydar / miked Diup stadfest / so ad þeir sem hiedann vilia fara til ydar/ gieta þad ei/ og eige þeir helldur þadann fra ydur/ upp til vor komest. Og hann sagde þa: Eg bid þig Fader/ ad þu sender hann i mijns Fødurs Hus/ þviad eg hefe fimm Brædur/ þad hann skijre þeim fra/ so ad eige kome þeir i þennann Kvalastad. Og Abraham sagde til hans: Þeir hafa Moysen og Spamennena / heyre þeir þeim. Enn hann sagde: Nei Fader Abraham/helldur ef nockur Framlidenna fære til þeirra/ þa mundu þeir Ydran giøra. Enn hann svarade hønum: Ef ad þeir heyra ecke Moysi og Spamønnunum/ þa munu þeir ecke helldur trua þo ad nockur Framlidenn upprijse.

Exordium.

Wilie ydur Audur til / þa heinged ecke Hiartad þar vid/ seger David / Psalm. 61. Ecke fordæmer hann Audenn i sialfum sier / helldur Ofmikla Elsku a hønum. Rijkdoomurenn er goodur þeim er riett kann ad bruka hann. Audur er Abl þra Hluta sem giøra skal/seiger Cicero. Orlaatur Madur Felaus/hn er eins og einn Kappe Vopnlaus. Ekkiann su er lagde einn Pening i Guds Kistuna/hun lagde ad sønnu meira enn aller hiner Rijku/þvi hun gaf af Fatækt sinne/ Enn hefdu þeir eins miked giefed af sinne Audlegd / epter

Þvi sem Tala rast til / þa munde það og af DRottne ecke sijdur vel hafa þeiged vered. Være Rijkdoomurenn ecke Guds Blessan / þa munde hann ecke hafa heited honum til Launa synum Elskendum / er vardveita hn̄s Bodord/ og ecke samt Afstvine syna þar med. Abraham / Jsaac / Jacob / Joseph / Barzelai/ hin Sunamiska/ Joseph af Arimathia / og adrer miklu fleire voru Rijkesmenn og þo Guds Viner kallader / eru þvi Audæfen stoor Ast-Giøf DRottens / þvi seger Salomon / Prov. 10. Ad Blessan DRottens giøre Rijka / og Normungen mune ei nalgast þa/ þau eru Riettvijsum Manne til mikils Neidurs/ þvi seger hn̄ enn þa aptur/ Prov. 14. Audæfe hin̄s Vijsa eru hans Corona/med þm̄ kunum vier Løndum og Lijdum ad hialpa/ med þeim samum vier sett Børn vor og Naunga til Menta og Manne Kosta/ med þm̄ kunum vier ad biarga Naungann̄ i sin̄e Angyst / med þeim gietum vier ablad oss Fie-Sioods a Himnum / ef vier stundum epter ad vera rijker i goodum Verkum / 1. Tim. 6. svo þeir medtaka oss i eilijfar Tialldbuder/ er vier giørum gott þar af i saune Tru og i Guds Nafne/hvar fyrer ad sa ed Fatækum giefur/hn̄ lanar DRottne/ og hafa Menn alldrei bekur vared Fe synu. Svo eru nu Audæfen stoort Guds Lan og hans Elsku Merke/nær þau riettfeingen̄ eru og riett brukud/en̄ svo sem þau eru hinū froomu og Riettvijsu til mikils Neidurs/ svo eru þauog hinum Ogudlega og agiarna nærsta Oþarst og skadsamlig/þvi seger DRotten/ad Nanglætesens Fie-Siooder sieu Elldur i Husenu/Ja poott ein̄ sie vel komen̄ ad Aud synum/en̄ brukar hn̄ þo Gude til Styggdar / til Ohoofs og Metnadar / til ad underþryckia hin̄ Vesæla og Lijtelmagnan̄/og helldur honū til Okurs/og in̄e fyrer Verkamañenum/ og hinum Fatæka/ sem Gud hefur skipad ad ala/þa er han̄ Bølvanen̄e undervorpen̄/ þess gietur hin̄ Vijse med þessum Ordum: Sa ed prettar hina Riettlatu a vondum Vege/han̄ mun i sin̄e Gløfun hrapa / og hiner Einfølldu munu eignast hans Goots. Ja svoddan Audlegd er hveriu Volæde argare / svo það er Kongdoomur ad fara a Vonar-Vøl alla Æfe syna hia svoddan̄ Rijkdoomer

doome. J þessa Dags Evangelio verda oss fyrer Siooner setter tveir Meñ/ eiñ Rÿkur / añar Fatæktur. Vier viliū i Guds Nafne skoda. 1. Dæme hiñs Rÿka / og svo hañs Afdrif. 2. Hiñs Fatæka / og svo hañs Endalok.

Þu goode Gud sem alleina Rÿkur ert / hiælpa oss med Rÿkdoome Nadar þiñar ad giøra þtta Verk i þÿnū Otta þ Jesū Christū/ Amē.

Utleggingeñ.

ÞAR Var EJñ RJJkur MADur/ seger Textiñ. Rÿkdoomurēñ kañ eingum af siælfum sier ad bañna iñ i Himnarÿke / svo sem i Jñgangenum sagt er / þvi siaum vier og i Gudspiallenu hiñ fatæka Lazarum i Skaute hins rÿka Abrahams. Tøkū Van brukuneña i burt/ og mun Audureñ ecke skada/ giørumst rÿker i goodū Verkum/og mun þad nockud til Himnarÿkis gagna/ eñ þad vantade þeña rÿka Mañ. Hañ klæddest Pelle og Purpura / seger Textiñ. Pell var eiñ Vefnadur Forkuñar væñ og Gullvægur halldeñ/hañ er nu ecke ad fa i Heimenum/Sama er um Purpurañ ad segia/ þad var eiñ Litur forkostuligur/ tilbueñ ur Skiel-Fiskiar Bloode/og er nu ecke ad fiña i Verølldeñe. Hverttveggia þetta var Konunga Bunadur og añara Høfdingia / og leifdest ei Mugamøñum ad bera. Þañeg var Aaronis Bunadur/ og Høfud-Presta Gydinga/ Exod. 28. Svo var Joseph klæddur / Gen. 41. Þetta Skart bar Daniel / Dan. 5. Þañeg var Mardochæus bueñ / Est. 8. Eñ um þeña rÿka Mañ stendur ecke i Gudspiallenu/ ad hañ hafe nockur þess Hattar Madur vered/ þad er og ecke lÿklegt / þvi Frelsareñ munde ei hafa til þss tekid / ad hañ hefde svo vered i Skart bueñ / hefde hañ vered Høfdinge nockur/ þeim er soomt hefde ad bera svo dÿrmæt Klæde/ og var i þessu ecke lÿtill Ofmetnadur/satt er þad/ ad Klædeñ giøra eingañ vondañ nie goodañ af siælfum sier/eñ Fatnadureñ er Mañenum giefeñ til ad skÿla Blygdan siñe/ og vardveita Lÿkamañ fra Kulldanū/ þvi mætte þad sÿnast / ad sa sem kieppest vid ad bua sig Tiguglilgar helldur eñ Virdingu hañs soomer/ad hañ giøre þad añadhvert fyrer Lauslætes

edur

edur Metnadar Saker / og er hvertveggia stoor Synd i Guds Aug-
lite / fyrer þvi mun þad ei Syndlaust vera er Meñ bruka til þess ad
ebla þssa Leste med/ Mismunur i Klædnadenū a ad vera/og var fordū
til ad adgreina Virdingar Mañа/ og svo er Raad fyrer þessu giørt i
Lands-Løgum vorum/hvad sem þar fram yfer er/þad er Osidseme og
Ranglæte/ þvi þad er ad taka siñ Riett fra þm̄ sem Ædre eru ad svo
miklu Leite sm̄ þessū Niegooma nemar. Eg vil segia / hvert sm̄ ad
eiñ er Kostum bueñ edur ei / þa syndgar hañ / ef hañ klæder sig betur
eñ hañs Stande soomer / sie hañ vel ad sier um̄ marga Hlute framar
ødrum/þa spiller hñ miøg svo Ægiæts sijnu/ef hañ meinar þad verde
agiætara fyrer Buningsens Skulld / þvi Salomon i allre siñe Dyrd
var ecke svo skrydur sem eitt af Akursens Liliu-Grøsū/og vier vitum
þo/ad Gud hefur meira virdt hiñ aumasta og heimskasta Vesæling a
medal vor eñ þau/Eñ vier eigum ad bera sømu Virdingu fyrer Hlut-
unum og hñ sm̄ þa skapad hefur / Eñ sie nockar ei neina Almeñelega
Kostum bueñ/ og vill þo leita sier Fordilldar af Klædnadenum/ þa er
mikel Fawitska i þvi. Eg veit ad eiñ Asne verdur þo alldrei Hestur/
þo Meñ setie Gull-Sødul a hañ/og so verdur eiñ Dare alldrei vijs/
hverneg sem hñ malar sig utañ. Þesse Osidur fer miøg so i Voxt
i Lande voru smamsamañ nu nockur Aar. Ambattesi vill eins klædd
vera og Hus-Moodereñ/ Þienareñ eins og Herrañ / Sonureñ betur
eñ hañs gamle Fader. Formeguneñ/Mañskapureñ og Vijsdoomur-
eñ eru i burtu ur Landenu / Eñ Buningur og Klæda-Snid eblast
Daglega / Eiñ Skoola-Dreingur kostar ollu til þess ad fa vænañ
Kiool/eñ ad kaupa sier eina Book/hvar af hñ nockud gott meige læra/
þar hirder hñ ecke um̄. Og um̄ alla Hlute fram̄/þa skulu vor Klæde-
skoreñ vera epter framande Þiooda Snide / giætande lijted ad þvi sem
DRotteñ seger ske skule a sijnū Slatrunar Dege / ad hñ vilie straffa
alla þa sem buast Utlendskum Bunade / Zoph. 1. Hvad vill hier af
verda um̄ sijder? Eg ætla DRotteñ þurfe ecke ad leggia Hendena a
oss/ Vær erū vorer eigeñ Bødlar i slijku/ svo ad lijkast er/ ef þssu skal
leinge

leinge framfara/ ad þad mune ganga eff eins og þad gieck Judum/ er þeir fooku upp Sidu Griekia / ad þeir urdu þeim ad Brad / hverra Sidum þeir breyttu epter / 2. Mac. 4.

Framveges stendur hier um þessa Munadar Kropp / ad hann hafe Eted Daglega Skijnande Kraaser. Epter Textans Ordum er þ so/ hann hiellt sig Forkostulega Gladværann Daglega. Þetta maa skilia / ad hafe vered i Mat og Drycf og ödru Ohoofe / sem heyrer til Tijdamlegs Munadar. Nu er þad hier ad segia / Ad DRottenn hefur ecke bannad ad hafa Inndæle af sijnum Skiepnum i riettann Tijma og med Hoofe og Sidseme. Sialfur var Frelsarenn ad Heimbode Manna a sijnum Nærvistar Dögum i Cana i Galilæa/ hiaa Simone Pharisæara/ hiaa Zacheo/ og optar/ hvar fyrer þoott hann være hid fegursta Sparneytneskas og Hoofsemeskar Dæme/ sem nockurn Tijma hefur skyned i Verolldenne/ þa var hann þo af Illgiörnum Phariseis Ofneytslumadur og Vijnsvelgur kalladur. Jaa/ hann liet sitt blessada Höfud smyria med dijrmætu Salve/ og þoott hann være allra Hluta DRottenn/ bæde a Himne og Jördu/ þa munde hann þ ecke giört hafa/ nema slijkt være Leyfelegt nær þad er i Hoofe / og med goodre Skickan brukad. DRottenn baud sialfur i sijnu Lögmaale um Laufskaala Hatijdena / Levit. 23. Þier skulud vera glader fyrer DRottne Gude ydar i Sio Daga/ hvert Lögmaal ad Moyses ytrekar/ Deut. 12. Þier skulud eta fyrer DRottne Gude ydar og glader vera/ þier og ydar Hyske/ af öllu þui sem þier vieted ydar Hönd til/ af hveriu DRottenn Gud hefur blessad þig. Og framveges i hinu Atianda Verse seger hann/ ad þeir skule ecke eta innann sinna Porta a Laufskaala Hatijdenne sijnar Korn-Tijunder/ eda Tijunder af Mustenne edur Oliunne. Enn hann seger: Þier skulud eta þ þar i þeim Stad/ sem DRottenn Gud utvelur/ þu og þinn Sonur og þijn Doottner/ Þræll þinn og Ambaatt þijn/ og Levitenn/ sem er innann þinna porta/ svo skallt þu gledia þig fyrer DRottne Gude þijnum/ hvert Lögmaal Nehemias og Nezras Kiennemadur apktur innleiddu epter Herleidinguna / Nehem. 8. er þeir budu Foolkenu a Laufskaala Hatijdenne / Eted hid

feita og drecked ſætañ Dryck/og ſended þeim eiñ Part/ſm̄ eckert til⸗
bued hafa / Af þeſſu er audſært / ad hiñ goode Gud hefur ei bañad
ad gledia ſig i Hoofe / þo ſvo / ad Meñ dyrke hañ med Virdingu / og
gledie ſig med Otta/ſm̄ David bÿdur/Pſ.2. Vÿn og Viſter eru fyrer
Mañeñ ſkapadar / ecke forgiefens / helldur hønū til Unadſemdar og
ſkickanlegrar Brukunar / eñ Vanbrukuneñ kiemur af Holldenu og
af Fiandanū. Vid þetta Guds Epterlæte a nu Meknadur og Ohoof
ens Rÿka Sælgiætings eckert ſkylldt. Hier ſtendur/ad hñ hafe hallded
ſig forkoſtulega gladværañ Daglega / þad er ad ſkilia / hañ var allur
ſockeñ i Munad Veralldar þeſſarar/hyrdte eckert um̄ Gud/eckert um̄
ſÿnar Synder / eckert um̄ hid komanda Lÿf edur ſiñ Dauda / helldur
hafde hañ Magañ fyrer ſiñ Gud / ſvo ſem Poſtuleñ ad Orde kiemſt/
Philipp. 3. Ja/riett eins og Eſajas ſeger i 56. Cap. Komum/latū
oſſ fylla oſſ af ſterku Vÿne / og Morgun⸗Dagureñ ſkal þeſſum lÿkur
verda/ og eñ þa koſtulegre/ og vantar oſſ ecke þa i Lande voru/ er hid
ſama giøra mundu / hefdu þeir Raad eins og þeſſe. Eckert hyrda
þeir um̄ ſitt Embætte/ eckert um̄ ſitt Framferde / eckert um̄ Landſins
Gagn/eckert um̄ ſÿna Sæluhiælp/eckert um̄ ſÿna Burtfør af Heim⸗
enum/ſvo ſem hefdu þeir Feſte⸗Bref af Andſkotanum/ad þetta ſkule
Æfeñlega vara/ ja / um̄ eingañ Hlut nema um̄ Muñ og Maga / og
þad ſem þeir kuñe ad hafa til ad þioona þeim med/jafnvel þoott þad
ſkule verda hripſad ut af Muñe Naungans med Ofbellde og Ran⸗
gindum. Nu voru þeſſer Leſter hiñs Rÿka Sælkiera/ ſvo vonder og
fordæmañleger/ ſem alla reidu er nockud um̄talad/ eñ þad iook ofmike
lu a/ ad hiñ Veſæle Lazarus/ fullur Saara og Kauna/la Hungrad⸗
ur fyrer hñs Dyrū/ og er Lÿklegt/ ad hñ hafe nærſta Klædfær vered/
þvi ſa ſm̄ eckert hafde til ad ſedia med ſiñ hungrada Maga/ hñ muñ
ecke hafa miked haft til ad klæda hiñ ſaara Lÿkama. O / Hrÿllÿt
ſkielfeleg Hardydge var þetta? Eckert þurfte þeſſe Gudlauſe Kropp⸗
ur ad miſſa af ſÿnu Borde/ til ad ſedia þeña Veſæling med/þvi hañ
gyrnteſt ad ſediaſt af Molum þeim / er fiellu þar af/ Eckert af ſÿnu

Þeſſe

Pelle og Purpura/þooll hañ hefde kastad eiñe Flyk a hañ(sem hañs Prælar ecke villdu bera) til ad hylia syn Kaun med/ eñ þvi var ei svo vared/Hundar ner voru Myskunsamare helldur eñ hñ/sem Gud hafde giefed Vit og Skyn/og þar ad auke Fullsælu Fiar/þvi þeir komu og sleikku Kaun hañs/og mætte lÿklega segiast/ ad þeir mundu fyrr iñgangai þa himnesku Jerusalem/ Apoc. 22. hefdu þeir þar til skapader vered/helldur eñ þetta Villu-Dyr. O Gud giæfe/ad þr sm hñ hefur blessad med Audlegd Veralldar þessarar/þeir villdu þo/sege eg/ eiñhvern Tyma hugleida / hvad mikid þeir eru Guds Volduñ Timum skylldugir. Seig mier/þu sm velltir þier i Maurunñ/og varla veit st hvad þu skallt af þeim giøra: Þegar þier var kastad iñ i Heimeñ unðer eins z fatækis Barnenu/Hvad hafder þu til meira uñed af Gude helldur eñ þad? Vorud þid ecke bader eins i Syndette gietner ? Varst þu nockud meira med þier iñ i Verølldena helldur eñ hañ ? Edur muntu meira i burtu bera ? Hvar fyrer var Gud þa skylldugur til/ ad giøra þig rykañ/eñ hañ fatækañ ? Ecke til þess/ ad þu skuler kappala þiñ syndugañ Buk eins og þesse Dære / Ecke til ad bua þig i Skart eins og hñ/ecke til þss ad upphefia þitt Hiarta edur festa þad vid Audeñ/eñ gleyma þynum Broodur sem ad Naudstaddur er/helldur til ad dyrka sig þar med/og leggia svo mikid af vid hñ sm Gud krefar/þvi hñ er Husbondeñ/ eñ hñ krefur svo mikels / sem hinñ Voladamañ verda hoolped med/ og þu kañt vel ad missa / og þad iafnañ nær þu sier edur h[illegible]rer eiñ Naudstaddañ/ og nær þu þad sier edur heyrer/ þa vit/ ad þar er komeñ eiñ Skullda-Madur fra Gude til ad beidast þess er hñ lanad hefur/og þu hefur Ofmikid/eñ hañ mañ vel biargast vid. Þegar þu krefur Skulldar þiñar hia Aumingia nockrum/og hñ hefur þad ecke til sm hañ skal giallda/edur hañ mañ þad ei missa/ sñ syns stoors Vaga/þa krefur hañ þig under eins i Guds Vmbode þeirrar Skulldar/er þu att honñ ad luka/ eñ hañ hefur Vesælingnñ giefed/ Tæker þu hana ecke til/þa verdr þu Skullda-Þiofur Guds/ Ja/Þioofur i hañs Auglite/þar þu stelur ur sialfs þyns Hende/ og

hiß

hiñ strange Husbonde mun krefia þig Avaxtar Fiar sÿns i Tollbud
eñe hia þeim Rÿka Mañe/ nær þu uppvaknar i Helvÿte og Kvølunū
eins og hañ / nema þu bruker Raad Danielis/ er hañ gaf Nebuchad-
nezar Konunge/ Dan. 4. og afplænar Ranglæte þitt med Olmusu-
giordū vid Fatæka/ Heyr þvi Salomonis Ord/ er hñ seger/ Prov. 3.
Gleim ecke ad giøra þeim gott sm̄ byriar/ nær þÿn Hønd hefur Efne
þar a/ Seg ecke til þÿns Naunga/ gack burt og kom aptur/ a Mor-
gun vil eg giefa þier/ og þu hefur þad þo/ Og lat þier þ sagt vera/
ad hiñ Volade hefur miklu meire Riett til þess / er þu eignar þier /
helldur eñ sialfur þu til ad bruka Guds Laan til Ohoofs og Metnad-
ar/ hvert hñ margfalldlega bañad hefur. Drottiñ seger fyrer Muñ
Hoseæ/ um̄ Gydingaña Samkundu / Hos. 2. Hun veit ecke ad eg er
þad sem gief heñe Korned og Mustena og Oliuna/ og fæ heñe anæg-
ianliga Silfred og Gulled/ er hun giører Baal af/ þetta a miøg svo
vel heima hia þeim / sem Gud hefur feinged i Hendur alls Nægter
Fiar/ eñ þeir draga þad af hañs færaadum Timum / i hverium hañ
skipad hefur ad dyrka sig / eñ bruka þad til ad ala siñ Lauslatañ
Kropp/ til Nidur-Dreps hønum sem Rangindeñ lÿdur / til ad hefna
a Ovinum sÿnum. Þesser giøra Baal ur þeim Hlutum sem gooder
eru i sialfum sier/ og setia hañ i Guds Kyrkiu/ sem vera ætte Hiarta
þeirra/ þ er hina ørgustu Svÿvirdingu Foreydsluñar i þañ Stad sem
ætte ad vera hiñ allra Helgaste. O Gud betre vorar Tÿder/ Satan
hefur Kaupmeñ sÿna i Guds Kyrkiu medal vor / þad er i Mañaña
Hiørtum / hveria hañ giørt hefur ad Raningia Bæle / ei sÿdur eñ
Gydingar fordum Mustered/ Eñ hvad selia þeir þa og kaupa? Þeir
selia hiñ Riettlata fyrer Peninga/ og hiñ Volada fyrer eina Skoo/
þeir troda Høfud Fatækra i Saureñ/ og um̄turna Vegum þra Hæg-
lætu/ Amos 2. eñ um̄ sÿder selia þr sÿnar eigeñ Saler. Þess giet-
ur Syrach i 10. Cap. med þessum Ordum; Eckert er Ranglatara
Fegiørnum Mañe/ seger hañ/ þvi hañ lætur fala Salu sÿna / Þar
fyrer seger Frelsareñ / ad lÿted gagne þad Mañenum/ ad hañ eignest

allañ

allañ Heimeñ/og lijde Topun a Sálu siñe/hvar um̃ þesse rijke Madur man öllū þeim lioost Dæme vera/er elska Kroppeñ meir eñ Sálena. Ecke stendur hier i Gudspiallenu / ad hañ hafe vered illa komeñ ad Aud sijnum. Þad var hñs Fordæmingar Søk/ ad hañ brukade hañ til Ohoofs / eñ gleymde hinum Naudstadda og Fatæda. Nu ef hñ fieck svo skielfeligañ Doom/hvad vilia þeir þa segia a medal vor/sem ecke einasta stijnga ur sier Augun nær þeir sia eiñ Þurfamañ / edur añañ/sem viñur Bake brotnu fyrer þvi er þr bruka til Munadar sier/ helldur og rya Guds volada Saude / og eta sitt Braud i þra Andlitis Sveita? Hvad munu þeir segia vilia? Hvers munu þr vænta sier nær þr eiga ad skilia vid allt þ er þr med Rangindū hafa samañdreged? DRotteñ seger vid Konungeñ af Tyro/ Ezech. 28. Þu seger/ Eg em sterkur Gud/ eg by i einu Guddoomligu Herberge / eñ skamu sijdar verdur honum sagt: Muntu nockud segia vid þiñ Veganda / Eg em sterkur Gud? Langtum eru þr miñe Mattar eñ Konungureñ af Tyro hia oss/er sig giora nærre þvi ad Gudum/þegar þr upphefia sig yfer Guds Ord og Konungsens Løg / þegar þeir fella hiñ Saklausa / eñ hefia Skalkiñ / og þyker svo sem þad stande i sijnu Vallde ad rada fyrer hvers Mañs Giæfu og Ogiæfu/ eñ þegar Daudeñ kiemur svo sem ein Volldug Hetia og kastar þm̃ i Bana-Sængena/þegar Samvitskañ tekur til ad bijta/ þegar Miñing Glæpaña tekur ad Ofbioода þeim/þegar Satan sem hefur flekad þa til allskonar Oddada/þegar hañ reider Svipuna til/ og sijner þeim Helvijtis Loga/ hvar hiñ rijke kvelst og kveliast mun um̃ Allder Allda/ eñ Guds Reidar-Þruma slær af Himnū ofan/mun þa vesæl Mañeskia segia/Eg em sterkur Gud? Heyred þetta / O þier sem utsiuged Hus Eckna og Fødurlausra / og leited DRotteñs a medañ hañ er ad fiña. Hiner Ágiørnu og Ofrijkismeñerner eru med tveñu Moote/sumer færa Footner Nete sijnu/ og breña Reykelse fyrer sijnum Veidarfærū / þviad fyrer þau er þra Hlutur feitur vordeñ/og þeirra Matur hiñ beste/svo sem Habacuc ad Orde kiemst i 1. Cap. Þetta eru þeir sem reikna þad til siñe goodre

Forsioon (riettara ad segia / Rangsleitne siñe og Underhyggiu) ad þeir eru rijker vordner / og feiter af añarra Braude. Adrer eru þr ed segia/blessadur siert þu DRotteñ/þad eg em rijkur vordeñ/eñ drepa þo Slatur-Saudena med Ofbellde / og eingeñ er sa sem ad fæde þa edur bruke Medaumkun med þeim / eins og þesse same Spamadur ad Orde kiemst. Þetta eru þr sem af Gude og enu hærsta Vallde eru yfer adra setter til þess ad þeim lijde vel / eñ giora þo eckert þad sem Gud og Konungureñ boded hafa / helldur eta i kringum sig eins og Ulfar og Byrner/og sijna þeim einga Miskun er under þeirra Vallde stynia/ helldur kalla/ her hingad/ her hingad / og nær þeir hafa svo drucked Blood Vesalingaña / þacka þeir Gude svo sem fyrer Riettfeingeñ Sofn. Hverier af þessum verre sieu/ er eige svo audvelldt ad segia / nema þad/ ad Hræsnen giorer hina sijdare andstyggelegre i Guds Auglite/þvi af tveñu illu þa er skarra ad eigna Hreckvijse siñe Klækena helldur eñ Gude. Hitt veit eg/ ad hñ seger um þssa hverutveggiu/ Hab. 2. Vei þeim er safnar þvi sem ecke er hañs (hvar skal þad lenda)og þeim ed samandraga hiñ þietta Leyr. Vei þeim sem er giefeñ fyrer Rangfeingnu Abata fyrer Hus sitt / ad hñ bue Hreidur sitt i Hæduñi/ ad hñ verde frelsadur af Vallde hiñs vonda / þu hefur eitt skamarligt Rad teked fyrer þitt Hus/og uppræst margt Foolk og hefur syndgad a mooti sialfu þier/þvi Steineñ i Veggnu hroopar þad/og Kvistureñ i Trienu vitnar þar um. Eg veit þar er margur er seger/ eg safna ecke til þess ad giora eins og þesse rijke Madur / eg helld mig sparliga/ eg er ecke Eydslusamur / þad er gott ef þu safnar rietteliga / og giorer gott hinum Voladu/ eñ ef þu safnar einasta fyrer Erfingia þijna/og þ med riettu og raungu/þa ma mijka gyllda hvert ad Moab liggur a Dreggium sijnum / edur og ad hañ fagnar i siñe Spyiu/ og verdur til Athlæturs / Jer. 48. Þvi skyllda eg steypa mier til Helvijtis fyrer miñ Erfingia/i þeirre Von/ ad hañ skule lifa vel epter mig daudañ / og eg veit þo ecke hvert af þvi verdur edur ei / þvi kañske mijn Ogudlig Busorg giore hñ verre i þvi/ad hñ misbruke

þad

þad til Ohoofs er eg med Rꜳngindum safnade / og eg kyñe þar med ad leida hñ til Helvijtis med mier/ þoott þad verde ecke um̃ sama Veg og eg foor / og hverneg sm̃ þvi er vared / þa plagar Guds Straff ad fylgia svoddañ rꜳngfeingnum Aud/ þar eru Þusund Meler i hveriu Alnar-Virde sem ecke verda i burtu tekner/ nema Erfingeñ giøre sier Vine af þessum Rꜳnglætis Mammona/ og vil eg þa helldur giøra þ̃ siꜳlfur medañ eg life/svo þr medtake mig i eilijfar Tialldbuder/ helld ur eñ eiga þad under hønum/ sem þo giefur ecke leyst Sꜳlu mijna ur Helvijte/med ollu þvi sem eg hønũ epterlæt. Þad segest um̃ hiñ rijka Purpura Syck/ ad hañ hafe Þelle klæddur vered/ þad verdur ecke svo Greinugliga sagt a vora Tungu/ hvad þad Ord þijde/er i Textanum stendur/ Eñ um̃ vidlijkañ Vefnad skrifar Plinius/ ad hañ brefie ecke i Elldenum / þvi voru Lijk Konunganña sveipud þar i / a hiñe gꜳmlu breñe Olld/ad ei blandadest þ̃ra Aska med Vidar-Oskuñe. Meige eg skiemta um̃ hiñ Oskiemtelegasta Hlut/þa villde eg segia/ad þsse Dꜳre hefde giørt vijslega / hefde hañ teked nockud af þessum dijra Vefnade med sier til Helvijtis/hefde þad mꜳtt hlijfa hønum fyrer Logañũ sem hañ kvaldest i / eñ Einglarner voru fusare til ad bera Lazari Sꜳl i Abrahams Skaut / helldur eñ Dioflarner til ad færa hañs Þell og Purpura og allt añad Oflæte med hønum. Lazarus skilde siñ Armood epter vid Dyr hiñs Rijka/ eñ hiñ Rijke sijna Fe-Dingiu i sijnũ kostulega Garde / og hrapade svo Full og Felaus i þad Dijked sm̃ rijkur af Ellde og Breñesteine/ svo munu og aller þr giora er lꜳta hañs Lꜳtũ i þessum Heime / eñ forsmꜳ hiñ Naudstadda og Dreigañ / og lꜳta hañ jafnvel i Hungre ut af deyia / a medañ þeir ala siñ giꜳlijfañ Kropp til ad verda Helvijtis Ellds-Matur og Breñe-Foorn Andskotans/ og er svo þañeg uttalad um̃ hiñ Rijka.

Nu epterfylger ad tala med fꜳm Ordum um̃ hiñ Volada Lazarum. Gudspialled miñest hñs a þeña Hꜳtt: ÞAr Var Eiñ Þurfa-Madur/ ad Nafne Lazarus/ hver ed ute lꜳ fyrer hañs Dyrum/fullur Kauna. Allt þad Volæde sem eiñe Mañeskiu kañ til ad falla /

hefur a þessum Mañe leiged: Hañ var fátækur/ þad var mikil Ve-
solld/ þad er þad sm̃ flester af oss veria sig hvad mest fyrer/ og nockrer
selia sijna Arfleyfd i Himnenum til þess/ ad vera ecke fátæker i Hei-
menum/ svoddan ein Hørmung þyker Urbyrgden Mañа a medal/ þvi
seger Salomon/ Prov. 15. Aller Dagar hiñs Fátæka eru iller. Text-
eñ seger: Ad hønum hafe vered kastad nidur hia Dyrum hiñs Rijka/
eins og ødru Hræe/ sm̃ eingeñ hyrdte um̃ meir eñ þo daudñ Hunde væ-
re utkastad. Svo breyta Meñ vid Guds Mynd/ þegar hun bijr i
liootu Huse/ og virda Husboondañ epter Herbergenu. Þesse For-
smaan hefur og mátt auka miklu ofan a Volæde þijsa fátæda Mañs/
og hefur þad geinged hier eins og Salomon seger/ Prov. 19. Brædur
hiñs Fátæka hata hañ/ og Vinerner vijkia i burt fra hønum/ Eñ Þ
took yfer alla hañs Eymd/ ad hañ var fullur Kauna/ og svo Aumur/
ad Hundar sleiktu hñs Saar. Mageñ hefur kañ skie vered heilbrigd-
ur/ og þvi hefur hñ gyrnst ad sedtast af Molũ þm̃/ er duttu af Borde
hiñs Rijka. Eñ aller adrer Lijkamans Limer svo plágader/ ad hañ
gat einga Biørg sier veitt/ og hefur Magans Heilbrygde ecke añad
giørt/ eñ ad abta hønum þess meire Kijslar med Hungrenu og Matar-
Lystеñe/ þar hñ fieck eckert ad sedia sig af. Sa sem Heilbrygdur er/
hñ gietur uñed sier Mat/ þo hñ sie Fátækur. Forsmaan Veralldareñ-
ar/ er ecke svo þungt ad lijda/ þeim er hægt ad forsmaa Heimeñ/ sem
Heimureñ forsmaaer/ og er þad þa Kaup Kaups/ sem Meñ plaga ad
segia. Þvi voktar og Paall um̃ sig/ Gal. 6. ad hañ sie Krossfestur
Heimenum og Heimureñ sier/ þad er/ ad hver forsmaae añañ: Eñ þad
er hverium Mootgánge meira/ þegar Gud tekur svo Heilsuna af
nockrum/ ad hñ gietur ecke bored edur ráded sialfum sier/ þad geingur
næst þvi/ ad vanta Hugsvølun Guds Anda/ og fiña ei til heñar/ nær
Mañ lángar þar epter/ þvi svoddañ er Helvijtis Þijslum lijkast. Þessu
gat Satan nærre fordum Daga/ er hañ sagde vid Gud um̃ Job/ Job.
2. Snert þu hañs Bein og hañs Kiøt/ og sia hvert hañ bølvar þier
ecke under Augun. Skule Meñ og satt segia/ þa fieckst þesse Guds

Madur

Madur ecke svo miøg þar um̃/ þo ott han̄ misse Fiarhlute sijna/ Syne og Dætur sijnar/ edur þo ott þeir af Saba og Caldæa veitku hønum Yfergang / En̄ þegar Gud leid Andskotanum̃ ad slaa han̄ med hinu̇ versstu Kaunum/ fra Ÿ virfle og allt til Ilia/ þa took þesse DKotken̄s Vinur/ helldur en̄ ecke/ ad lata ster Y ug fallast. Svo var nu Lazarus aumur/ sem sagt er/ og øll hin þijngstu Mootlæte Veralldaren̄ar lau a hønum/ Orbyrgd/ Klædleyse/ Yungur/ Forsmaan/ og Lijkamans Vanheilsa. En̄ þu syndugur Madur/ sem ert heill og hraustur/ hefur noog til ad klæda og fæda Lijkaman̄ med/ og ert af eingu̇ Ovirdtur i neinu/ munt þu ecke hafa Orsøk til ad þacka hinum̃ lifanda Gude/ þegar þu altijtur þetta Vesæla Nræ / nidurkastad fyrer Dyrum̃ hins Rijka/ og eckert Auga myskunade hønu̇/ ad hu̇ svo vel giører til þijn/ ad þig vantar eckert af þvi/ sem han̄ allt vantade/ Munt þu nockud vera heilagare hellður en̄ han̄ ? Eg veit ecke hvilijkur han̄ vered hefur/ þad sie eg/ ad han̄ hefur Guds Vinur vered/ an̄ars hefde ecke Saal hn̄s vered boren̄ af Einglum̃ i Abrahams Skaut / en̄ hitt veit eg/ ad ecke ert þu heilagare en̄ Iob/ hver ed hefur Guds Vitne um̃ þ/ ad hn̄ ecke hefde sin̄ Lijka i Landenu/ Iob. 2. Yvertu mun̄ þa vera ad þacka/ ad þu ert ecke eins plagadur sem Iob og Lazarus / nema Guds Oransakanlegre Giæsku og miklu Þolenmæde/ sem med Rijkdoome sin̄ar Langlundar/ dregur þig til Ydranar? seig þvi ecke eins og Ephraim/ eg em rijkur vorden̄/ allt mitt Erfide næger mier ecke/ þeir ed synda/ bera Straff Syndaren̄ar / Yos. 12. Mikiu helldur nær þu stijgur a þijn hraustu Bein / þa hugsa til þess / ad Gud hefur ecke Velþocknan a þeirra Styrkleika/ helldur a þeim/ sem hn̄ Ottast. Nær þu telur Fe þitt/ edur skodar þin̄ dijra Klædnad / þa Nugleid / ad Lazarus aa af þvi svo miked/ sem han̄ vidþarf/ og ef þu hefur tven̄ Klæde/ þa heyra hinum̃ Nakta øñur til/ Ef þu villt vera Iohannis Baptistæ Læresvein̄ / Luc. 3. Þegar þu hefur hid mesta Gaman af Skilningar-Vitunum/ sem Gud hefur giefed þier til Naudsynlegrar Brukunar/ þegar Tungan/ Augun/ Eyrun og adrer þijner Limer/ eru þier til

hin̄ar

Hinar mestu Skiemtunar / þa lát iafnvel þessa Guds Skapnadar Misbrukan minna þig a Lazarum/ þar hann liggur nidurkast adur eins og annad Daudible fyrer Dyrum hins Rijka / og hefur einga Værd fyrer Sarum og Verkium. Þecktu hann medan hn̄ er hiá þier/ad ecke þurfer þu ad kallast vid hn̄ fyrst/nær þu uppvaknar i Helvijte z Kvo lunum/sm̄ þu ecke þeckia villder a medan þu liekst þier ad allre Full-Sælu i Heimenum / ia / medan þu hefur hina mestu Skiemtan af Syndsamlegre Glede þessarar Veralldar / þa lát þier i Hug koma / hversu ad hun sie eckert hiá Sælu Lazari/þar hann badar nu i Abrahams Skaute/ þvi hann sem best þecker þa eilijfu Dijrdar Vist/ hver og hefur keypt oss hana til Handa med sijnu dijra Bloode / hann bijdur oss/ ad vier allan þenna Hiegooma skulum afsnijda/ svo vier kunnum ad eignast hana / ia/hugsa til þess/ad Sælleyfe þessa Heims maa ei lein-ge vara/og þoott þu yrder allra Kalla elldstur/þa skal þad þrioota/og þ er ecke langvint/ sem einhvern Tijma Enda tekur/ seger Augustinus / en Lazari Giestabod tekur eingann Enda. Vijslega hefur hinn stoore Konungur þvi tilskickad/ svo sem ollu ødru i sijnu Rijke/ad hann liet Þijsler Fordæmdra verda Eilijfar / þvi være þar Endurlausn ur Helvijte/þa Efast eg ecke um̄/ad margur Gudlaus Dære munde vinna þad til Stundlegs Munadar/ad fremia alla þa Ohæfu/er honum i Hug kiemur/þoott hans Hreinsunar Elldur ætte ad vara um̄ allann Heims Alldur/og svo sm̄ hn̄ hefur i þvi Vijslega giort/svo hefur hn̄ a hina Sijduna Vægdarsamlega breytt vid þa / sm̄ hns Ok bera hier a Jordunne/og halldner eru Afrak Veralldar/og svo sem nockurskonar Hreinsunar Foorn/epter Pals Ordum/ þar hann ecke einasta lofad hefur/ ad þurka øll Tarenn af þeirra Augū/ og ad Daudenn skyle ecke framar vera til/og ecke Sorgenn og ecke Hrooped/og Mæðann skule ecke vera framar/þviad þad Fyrra sie i burtu/ so sm̄ Johannes ad Orde kiemst/ i hns Openberunū i 21. Cap. helldur þar ad auke skule þesse Arfur ecke skiemmast kunna/ ecke saurgast og ecke rotna/svo sm̄ Von er a/þvi Christi Rijke mun eingann Enda taka/ Luc. 1. Enn vier munū

med

med Christo lifa og rijkia/og med DRottne avallt vera/svo sem Guds Ande hefur oss heited fyrer St. Pals Munn / 1. Tess. 4. Þvi hefdum vier ecke þesse Guds Fyrerheit / þa mundu þeir brædlega yfergiefa sig/sem eru Guds Born/enn Nijun Born Veralldarennar. Taked ydur þad til Huggunar/DRottens Viner/sem erud Stallbrædur Lazari/þier erud fatæker eins og hann/vardar miked um þad/ nær þier erud i Trunne rijker? Hvad gyllder ydur Audlegd Veralldarennar/nær þier hafed hann eignast/ sem Gud hefur giefed oll Endemork Veralldarennar til Arfleyfdar? Er eg þier ecke betre enn tiju Syner? sagde Elkana vid Konu sijna/Moodur Samuelis. Þegar þier hafed Christum i ydar Hiertu giefed/mun ydur þa nockud vanta? Mun hann ei verda ydur betre enn oll Rijke Veralldarennar og þra Dyrd? Lazarus edur Eleazar/sem er hid sama Nafn/pad merker þann/sem Gud er til Adstodar. Barn mitt/ef Gud er med þier/hver kann þa ad vera a moote þier? Mun nockud Jarned briootta þad Staaled af Nordrenu/seger DRotten vid Jeremiam/ þegar hann heiter honum Lide sijnu a moote Jerusalems Offa / Jer. 15. svo vil eg segia med David/þegar Gud er med þier/hvad vill þier Madurenn giora? Þeir vega aller minna enn eckert/ þo kasta þier ut af Dyrunum/þo vilia ecke unna þier Vidtals/hvad þa? Munu þo kunna ad banna þier ad tala vid Konung Himnanna i Bænum þijnum? Munu þeir kasta þier ut af Dyrum Himnarijkis? A medann þeir ecke þetta gieta/ Barned gott / þa atla eg þu stander Jafnriettur upp i Guds Augum/ þoott þu ligger flatur fyrer Dyrum hins Rijka. Hvad er nu framar? Þu ert forsmadur/lijdur Oriett/eingenn vill kannast vid þig / þad er ecke nijtt i Heimenum. Salomon sem ecke visse af mikille Ovirdingu ad segia/hann gioerer Raad fyrer þvi/svo sem hier ad framann er fyrer skommu sagt. Seg mier / af hverium verdur þu Ovirdtur? af vondum Monnum/þad er ecke þungt ad vera hæddur af þeim sem jafnvel ad Gude hæda/ og under eins þo forsmaa þig/ þa forsmaa þeir Skapara þinn og þinn Endurlausnara/hvers Ok þu ber. Þu verdur af heimskum Monnum Ovirdtur/þvi eingenn er Faavitska meire

enn

eñ ſu / ad forſmaa þañ ſem Gud hefur virdt med Teikne ſijns Son-
ar / þetta ſijneſt mier liett ad bera / þvi eg mun ei fæſt miked þar uṁ /
þvott eiñ Skiptingur hlæe ad mier: Þu verdur af ſvo morgū Ovirdt-
ur / eg jæka þ / þviad fleire eru Bønder eñ Gooder / Heimſker helldur eñ
Vitrer / eñ þo ecke af øllū / nockrer eru þr ſḿ giæta Guds og ſijns O-
verdugleika / vilande ad þeir hafa hid ſama verdſkulldad / og eins þra
Doomur a ad gyllda meira hiaa þier / helldur eñ alls hins ſkynlauſa
Muga / þar eru gooder Meñ i Verølldeñe / er ſama hafa til Bruñs
ad bera og þu / og gietur þu þa huggad þig med Poſtulans Ordum / ad
þijner Brædur i Heimenū meiga lijda ſlijkt hid ſama. Hverſu langt
mun Rykte þſſarar Ovirdingar utberaſt? Varla leingra eñ uṁ þad
Land er þu lifer i / Ef Rykte hins ſtoora Alexandri / og hñs Skoola-
meiſtara Ariſtotelis ecke naade yfer uṁ Fialled Caucaſum / edr Flioot
ed Gangem / hvad lijtell Partur mun þad verda þa af Heims-Bygd-
eñe / ſ þijn Ovirding gietur flogeð uṁ: Hvørſu fæer eru þr ed til heñar
vita / hiaa hinum Otelianðe Skara heilagra Eingla og Utvaldra
Maña / a medal hverra þu munt Dyrdlegur ſkijna / ef þu lijdur þeſſa
Stundar Minkun þoleñmoodlega. Eñ hvad leinge ſkal hun nu vara?
allt til Grafareñar / hverſu miña er þad eñ eitt Augnablik / ef þad er
ſamañbored vid Eilijfdena: Eg vil ei fa mier til Orda uṁ ſvo marg
ra heilagra Maña og Guds Þyſſarvotta Dæmi / ſḿ hloou ad Ovird-
ingu Veralldar þſſarar / eñ þra Vegſemd og Heidur uppvaknade ſvo
epter Daudañ / ad Hiaſtru fævijſſra Maña hefur þa nærre þvi ad
Gudum giort / hvøria Verolldeñ ecke hiellt verduga til ad þurka ſijna
Skoo i Lijfenu / og var þo ecke þra verd / Hebr. 11. Svo hlæleg er
nu Alldar þeſſarar Virding / edur Ovirding / edur ſeg mer / hver er nu
meir lofadur i Heimenum Lazarus edur hiñ rijke Magans þræll? Eg
true fleſter hrooſe Lazaro meir / z jafnvel þr ſ hinū eru hvad lijkaſter.

Nu kiem eg til þſſ ſḿ fleſtum ſaaraſt þyker / ſḿ er Heilſubreſtureñ /
hañ hefur margañ Kappa yferbugad / eñ þier ſem Guds Hetiur er-
ud / og ſtrijded under Frelſarans Merkiū / giæted þſſ / Børn DRott-
ens /

ens / af hverium ydur er Siukdoomurēn uppalagdur/ sem er af ydar Skapara/ hn̄ hefur feinged Sælum vorum Lykamena / svo sm̄ an̄ad Herberge til ad bua i / og a han̄ frialst ad um̄breita þvi / og jafnvel alldeilis nidurbriota epter Vilia sin̄e. Hvad villt þu kieppa vid sodd an̄ Hatign? Og ecke miklu helldur þolenmoodlega lijda hvad hellst hn̄ aleggur/ kan̄ skie þu hafer og siælfur vered Orsøk i þin̄e Vanheilsu med giælijfum og Ovørum Lifnade/og seg mer þa/hvad hefur þu ad klaga? Mun þa ei Rædlegast ad þu ydrest Synda þin̄a/og lijder þad med Christeligu Vm̄burdar-Lynde/er þu fyrer þra Skulld lijda mætt/ og læter þan̄eg jafnvel Syndena gagna þier til Saluhiælpar / en̄ ef ødruvijsse er / þa vit þo ad Gud leggur eckert a nein̄ fyrer Saklejse. Siert þu þvi ecke Orsøk i þin̄e Vanheilsu med Ovarligum Lifnade i Mat edur Dryck/edur an̄arre Hætkseme/er plagar ad kreinkia Heilsunna/ þa hefur þu forþienad Siukdoomen̄ med ødrum Syndum / þvi ef ad jafnvel hin min̄sta Synd vin̄ur til Helvijtis / vilie Gud hana tilreikna / þvi mun hun þa ecke vin̄a til Lijkanligra Meinlæta / sem vara svo skam̄a Stund / en̄ Tilgangur DRottens er allur an̄ar a Stundum/kan̄ skie Sæl þijn sie vanheil/ og hn̄ plæge Lijkaman̄ hen̄e til Heilsubootar/og þvi skyllda eg þa reidast Læknernū þoott hn̄ skiere þad Saar upp sm̄ fued er? Heilsan er alltijd good/ en̄ þo er hun dijrust þegar hana vantar / og þyker mest til hen̄ar koma nær hun er aptur feingen̄/þvi tekur Gud hana i burt a Stundū/til ad vekia vor dosen̄ og sofande Hiørtu til Þacklætis og Lofgiørdar vid sig/og tijdt leggur hn̄ Krossen̄ a þa sem eru hvad saklausaster/ødrū til Epterdæmis/ad sijna þm̄ hvad þr forþienad hafe/og hvad mikla Orsøk þr hafe til ad lofa Gud/ ad þeir þm̄ sm̄ meira hafa syndgad þ þvilijkū Orkumslū. Skam̄ast þijn ecke þar þ ad vera settur ødrū til Þolenmædenar Epterdæmis med Job/og vert gladur af þvi ad lijkiast Christo/sm̄ og hefur oss til Epterdæmes lided/1. Pet. 2. Og fyrst þu skallt þad þo lijda/ þa hugleid hvad miklu betra er ad lijda eins og Guds Barn og hreppa eilijfa Sælu og Føgnud til Launa/helldur en̄ ad briota Oked i sundur

 med

med Møglan og Oþolenmæde / og ecke einasta sleppa af Launnunum / helldur ad hrapa ur hinne Tijmanlegu Eymd i þa eilijfu/s alldrei mun Enda taka. Eg vil ei hier tala um þad sem Cicero skrifar/ad einges Mootgangur sie sa/ad Tijmaleingdenn ecke line hann/þvi vier høfum eina ædre Huggun/ad vor Lijkame er alldrei svo veikur/ad Guds Krapt ur ecke sie i vorum Breiskleika mættugre/ þvi hann er trur/og freistar einkis yf^r Megn fram/Og um alla Hlute fram/þa hugga þig vid þa Sælu Von z Dijrdar Auglijsingu Guds Barna/hverrar ecke verd eru þessa Heims Mooklæte/ svo nær Verkerner stijnga þig/ og þu stynur af Ofraun/þa hugsa hvad fagr ad sie Einglanna Saunge: nær þu sier þinn Lijkama afmyndadann af Sarum og Kaunum/þa hugleid þad ad hann skal a sijdann verda Einglunum jafn/ja samlijkur JEsu Christi Dijrdlegum Lijkama: Nær þier eingenn Hlutur er til Skiemtunar i Heimenum/ þa læt þier i Hug koma hvad fagur ad sie Abrahams Fadmur/ja hin himneska Jerusalem/hverrar Sool og Tungl ad Gud er/og hans Dijrd upplioomar hana/þanngad ad koinast/ og þar ad bua um eilijfar Allder/unne hin heilaga Guddoomsens Þrenning/Fader Sonur
og Heilagur Ande/ Kæblessud um Allder
Allda/ AMEN.

Annan Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 14. Cap.

ÞAnn Tijma. JEsus sagde til eins af Phariseaunum / þessa Epterlijking. Nockur Madur var sa / sem giørde mikla Kvølldmaaltijd / og kallade marga þar til / og sende ut sinn Þioon um Kvølldmaals Tijmann / ad hann sagde þeim sem bodner voru/ Komed/ þviad nu eru aller Hluter til Reidu. Og þeir tooku aller til i einu Hlioode ad afsaka sig. Hinn fyrste sagde til hans: Akur keypta eg / og hlijt eg ad fara ut ad skoda hann/ eg bid þig / afsaka mig. Og hinn annar sagde: Fimm Pør Akneyta keypta eg/ og fer nu ut ad reyna þau/ eg bid þig/ afsaka mig. Og enn annar sagde: Konu hefe eg mier fest a / og fyrer þvi maa eg ecke koma.

Konia. Og sa Þioonustumadur kom/kunngiorde þetta sijnu Herra. Þa vard Husboondenn reidur/og sagde til sijns Þioonustumans. Far þu snarlega ut a Stræte og Gøtur Borgarenar / og leid Volada / Vanada / Blinda og Hallta hier inn. Og Þioonenn sagde. Herra/ Þad er giort hvad þu skipader/og þo er enn meira Rum. Og Herr ann sagde til Þioonsins: Far þu ut a Þioodbrauter og Tungarda/og naudga þeim hier inn ad ganga/ so ad mitt Hus verde fullt. Þvi eg seige ydur þad / ad eingenn þeirra Manna sem kallader voru / munu smacka mijna Kvølldmaaltijd.

Exordium.

DRottenn til þessarar dijrmætu Epterlijkingar / sem JEsus framsetur i þessu heilaga Evangelio/ var su/ ad þegar hann var ad Heimbode med einum af Phariseanna Høfdingium Brauds ad neyta a Þvottdege/þa var þar einn af Bordgiestunum/ er sagde: SÆll Er Sa Madur/Sem Etur BRaud i GUds Rijke: Og er i hene fierdeilis tvent athugande/ sem er/ hvad meint sie med þessare Kvølldmaaltijd / og i annan Marka hvertier þeir sieu / sem bodner voru. Fyrer Maaltijdena kunna vel ad skiliast aller þeir Andleger Velgiorningar/ sem oss veitter eru i JEsu Christo/hvern Gud i Heimenn sende a Kvøllde Verallдar þessarar / og liet hønum slatra a Krossens Altare/og steikia i Bruna sinnar Heiptar Reide/ i hønum hefur hann allre Verølldu alla Hlute tilreidt/sem duga til þeirrar eilijfu Veitslu i Himnenum/sem fyrst verdur þeigenn hier i Nadenne/enn sijdann mun fullkomnast i Dijrdenne. Hann er Lijfsens Braud / sem af Himnum er ofankomed/ Joh. 6. Hans Holld er sannarleg Fæda/ og hans Blood er sannarlegur Dryckur / hvert vier ecke einasta medtokum med Truarennar Munne Daglega/ helldur og Lijkamans i Heiløgu Altarefens Sacramento: Enn fyrer þvi/ad DRottenn svarade þessum Gyding uppa sitt Tal med þessare Epterlijkingu/þa er lijklegt/ ad hann sier i Lage meint hafe þad himneska Bordhalld med Abraham / Isaac og Jacob/og lender þo allt i sama Stad/þvi einn og hinn same er Christ-

ur/hvern vier smeckum hier i Nadeñe/ eñ munu hañs algiørlega þar i hñs Dyrdar Ryke niootande verda. Somu eru Visternar/þad skil- ur alleina/ad þær eru ecke med sama Moote framreiddar. Nier sia- um vier fyrer Speigel og i Radgatu / þar munum vier sia Auglite til Auglitis/hier gaungum vier i Truñe/ 2. Cor. 5. Eñ þar munum vier ganga i Siooneñe. Trueñ er Vera þra Nluta/sem vier vonum epter / hver ed stiner þad sem ecke sied verdur i þessu Lyfe / eñ i hinu ødru munum vier þeckia svo sem vier þeckier verdum/og svo sem Foor- ner gamla Testamentesins voru ei nema Skugge epterkomande Giæ- da/svo er og Forsmeckur Himnarykes i Hiørtum Guds Barna i þess- um Heime/ ecke nema ein Skuggsia þeirrar eilyfu Dyrdar / sem vid oss mun openber verda. Fyrer þa morgu/sem ad i Gudspiallenu seg- er/ad Kallader sieu/ eiga aller Meñ ad skiliast/ þvi svo seger Endur- lausnareñ / Matth. 20. Ad Mañsins Sonur sie til þess komeñ / ad utgiefa Sælu sijna til Lausnar-Gialds þ marga / hvad Paulus svo utleggur / 1. Tim. 2. Ad Christur hafe giefed sig til Endurlausnar fyrer alla/ þo er lykast/ ad hid fyrsta Bod sie þad sem kom til Gydin- gaña / sem voru Rykesins Syner / ja / kañ skie til þeirra Høfdingia Phariseaña og Skrift-Lærdra / þvi DRottiñ hefur an Efa bendt þeim hier med/ er til Bordsens satu / og þad er auglioost/ ad Stoor- Meñe hefur þar vered samañkomed/ þvi añars munde hañ ecke hafa talad fyrer þm̃ skømu ádur i sama Stñ/ad nær þeir grørdu Giesta- Bod/ skylldu þeir kalla Fatæka/ Veika/ Nallta og Blinda/ Luc. 14. Eñ hina sijdare meina eg ad vera Fæviisañ Almuga Gydinga / sem ræfudu a Strætum og Gøtum Borgareñar/hveria sialfer Høfding- iarner kølludu Bolvadañ Lyd/ sm̃ ecke visse af Løgmalenu / Joh. 7. Eñ hid sijdarsta kalla eg ad heyre oss til Børnum Neidingiaña / er satu a Pioodbrautum og Tungørdum / Fiarlæger Israels Lorgar- Riette / og an Guds i Heimenum / svo sem Paulus talar : Ad þessu svo fyrermæltu/vil eg giefa mig til ad hugleida Textañ nockud giør/ og af hønum tvent yfervega / sem er. 1. Hvad oss allra mest

hindre

hindre fraa ad þiggia þetta Heimbod. 2. Hvad oss eige mest ad leida til ad þiggia þad.

Styr þu Maale mijnu/ DRottenn mijn/ og Hiørtum Barna þinna/ til Lofs og Dyrdar þier/ enn oss til Saalar Nota/ i JEsu Nafne/ Amen.

Vtleggingenn.

HJaa Matth. i 13. Cap. Vpptelur DRottenn fiierdeilis þrennt sem hbæge Mannenum fraa ad heyra Guds Ord med Avexte. Pad er Sorg Verallðarennar/ Audæfe/ og Gyrnder hennar/ og þetta þrennt feger sa Lærefvenn sem hann elskade/ ad Heimurenn sie fullur af/ sem er Dran bframt Lyferne/ Fijsn Augnanna/ og Gyrnd Holldsens/ 1. Joh. 2. Allt þetta er ad finna hiaa þessum fawijsu Monnum/ er ecke villdu þiggia Maaltijd þa sem er i Gudspiallenu talad um. Hinn fyrste seger: BVgard Hef Eg MJer KEyptann / Og HLijt Eg Ad FAra Vt Ad SKOda HAnn. Pad kalla eg sama og Sorg Verallðarennar / sem Lausnarenn nefner hiaa Matthæum / enn Johannes Drambsamt Lyferne/ þvi til hvers kaupa Menn stoora Garda edur byggia þa/ nema ad þr vilia synast ødrum meire/ og auglijsa þar med/ ad svo sem þeirra Hiarta er stærra enn annarra / svo skule og þeirra Nybgle vera. Nebuchadnezar Konungur stærde sig af hinne miklu Babylon/ er hann hafde byggia laated til Heidurs vid sinn Herradoom / enn þar fyrer vard hann ad Villu-Dijre og aat Gras med þeim. Svo verda og aller þeir er stæra sig af Yferlæte Verallðar þessarar/þegar þeir vilia vera meire enn Menn/ þa verda þeir Hestum og Mulum argare / og þeckia ecke Gud Himnanna / hverju eingenn er Haasinna meire. Pegar Mennerner uppreistu Babel / til ad giora sier Nafn a Jørdunne / svo sem þar ad kvedur/ Gen. 11. þa voru þeir straffader af Gude/ svo enn braut þad er annar bygde/ þeir villdu byggia hann upp til Himna/ svo sem þar seger/ enn Himnanna DRottenn sloo þa med Raadleysu/ svo þeir og þeirra Afkvæme skridu ut um alla Verølldena / þvi mun þad ei Vegurenn vera til Himnarijkis/ ad bua sier fasta Boolfestu hier i Heime. Petta sege eg ecke þess vegna/ ad allur Metnadur sie þar i foolgenn/ ad eign-

ast Gotz og Garda/ei helldur/ ad þad ecke Leyfelegt sie/ nær Men eru vel ad þvi komner/helldur tekur Lausnaren til þessa/ svo sem ens hellsta/ er Men plaga ad stæra sig af/ jafnvel þeir ed ødrū þykiast Hugprudare/ þvi þeim þyker ecke til þess koma/ ad stæra sig af Hiegoomanum/svo sem af føgrum Buninge/ af Hreysle Lijkamans/af Alite/ af gøfugu Forelldre/ þvi þad sie einum næst/ sē han sialfur er/ eñ þeir ed miked Gotz og Garda eiga/ þeir hafa optast Mafia Forrad/ og þyker i þvi Ryke nockud/eñ marger af þessum hia oss/eru svo Lyndet/ad þeir vilia ad aller þeir/ sem Lønd þeirra byggia/skule vera svo sem þeirra Eignar Þrælar/æn hverra þeir væru þo ecke meira eñ ein af þeim/þvi þeir eru þad sem ala Dramb þeirra a Sveita sijnum/og skylldu hiner missa þad/ þa mundu þeir snart briota Odd af Oflæte sijnu / þvi fæster af þessum Verālldar Sonum hafa nockurn Tijma dreped Hende sine i kalldt Vatn/mundu þvi koma til ad bidia/ þar þeir ei duga til ad grafa / hvar uppa Men hafa og nockur Dæme / ef vel er leitad/eñ hverneg sem þvi er nu vared/ þa er varla nockur Syndare fra Himnarijke / eñ ein Dramblætur. Mykelætur Madur kan ecke ad þeckia Synd sijna/þvi hā þykest allt rett giøra/og a medan Synden er ecke þeckt/þa er ecke Von a Himnarijke/DRottenn motstendur Dramblatum/Jac. 4. Eñ hverneg vill sa iñganga i Himnarijke/sem Gud fyrer Ovin hefur/ hver alleina a þess Valld / eñ eingen aññar. Hafe Andskoten vered reken ut ur Himnenum vegna Drambsemennar/ þa er Lijklegt/ ad sa mune þar ecke iñkoma/ sem hønum vill i þessum skammarlega Glæp lijkur vera. Salomon seger/Prov. 16. ad sa sem er stoor i Hiarta sijnu/ sie Andstygd fyrer Gude/ og þo han slæe Hønd i Hønd (þad er/þo han take aññan med sier/ og alldrei svo marga) þa mune han þo ecke Ohegndur verda / og til hvers skal þa sa Pooten / sem ei giører nema abla Mañenum Hegningar af Gude/ fra hverium Omøgulegt er ad flyia. Nema þier verded eins og þetta Ung-Barn/ þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rijke/seger Frelsaren/Matth. 18. Nu vitum vier/ad Smæ-Børnenn eru ecke Dramblat/eins leikur

Kongs

Kongs Sonenn sᵉ vid fatækis Barnid/ ſ vid ſin Lyka/ ef hn̄ mæ rada.

O hversu langt er þa eiñ Dramblætur Aſne fra Himnarÿke/ þeg ar hønum þyker eingeñ ſtanda Jafnfætis ſier / hafe hañ edur hañs Forfedur ſvæit nockud ut af ødrum. Sæler eru Hoogværer/ þvi þr munu Landed erfa/ſeger Frelſareñ/ Matth. 5. Ad vyſſu er þad i fyrſtu meint um̄ Lykamliga Farſællð/ ſvo ſm̄ ſiaa mæ af hinum 37. Davids Pſalme/ hvadañ Ordeñ tekeñ eru/ þvi þeir ſem hagslæter eru/og ecke æleitner vid adra/þeir hafa opkaſt ſitt i Kyrdum/jafnvel þockt mis⸗ ſafnt bere til um̄ þ/ nær Gud lÿdur Fiandañ ad vada upp i Dramb⸗ læte Oflætungañna/eñ verde þr Arfe ſynum rænter hier/ og lÿda þad þo med Hoogværd/þa eiga þr hn̄ vyſſañ a Lande lifande Mañna/ſem alldrei mun ſkiemaſt. 1. Pet. 1. Sime hiner til/ ad þoott þeir blæſe ſig upp/eins og Nadrañ/af þvi ſm̄ þeir hafa ſtoled fra Auminglanum/ hvert þeir munu nw til ad verda Samarfar Chriſti/ſm̄ var hoogvær og af Hiarta lÿtelætur/ Matth. 11. Þad Port er þraungt ſm̄ til Lyf⸗ ſens liggur/ og Vegureñ er tæpur ſem þangad leider/ hverneg meiga þeir ganga þar um̄/hverium ecke duger allt Landed til ad bua i/þoott ei ſieu þr ad Lykamans Hæstum Fyrerferdar meire eñ adrer Meñ/ eñ Hiartad er vaxed upp ur Skyunñ/kiemſt þo alldrei i Himnarÿke/nema þad lÿte Svip ſiñ i Mollduñe ædur eñ þr ad Mølldu verda. Hier um̄ talar DRotteñ merkelega hia Eſaj. Cap. 5. Vei þeim er ſam⸗ andraga eitt Hus til añars/ og leggia eiñ Akur vid añañ/ þangad til ad þar er ecke meira Rum/ſvo ad þier bued einſamler i Landenu/ þad ſama er fÿrer Eyrum DRottens Zebaoth/ſeger hañ. FÿM Þ Mr AKREyta KEyyka Eg / Og. Fer Eg Nu Vt Ad REyna Pau/ Eg Bid Þig Affaka Mig / ſeger hiñ añar: Med þeſſare Grein af Epterlykinguñe vill DRotteñ teiknad hafa hina ſkadligu Buſorg og Oleyfelegu Aura Elſku/ og ber hn̄ ſialfur lioosaſt Vitne um̄ þad/ hvad mikeñ Fararlæſtina Audureñ giore þm̄/ er hafa feſt Hiarta ſitt vid hañ a Reiſuñe til Himnarÿkis/er hn̄ ſagde vid Læreſveinana um̄ hiñ ryka Yngismañ / ad hægra være Ulfalldanum ad ganga i gieguñ

Nalar⸗

Nælar-Augad/helldur eñ rÿkum Mañe iñ i Himnarÿke/ Matth 19. Og er þesse same Ynglingur eitt lioost Dæme þar uppa / hverſu at Fegyrnen og Elſkan til Jardneſkra Muna/bañа Mañenum ad epter fylgia Christo iñ i Guds Rÿke: Hañ villde frædast af DRottne hvad hñ giøra ſkyllde/ ad hañ mætte eignast eilÿft Lÿf : Frelſareñ neitade ecke þvi/ad hñ hefde Bodordeñ hallded allt i fra Barnæſku ſiñe/ Eñ er hñ heyrde ad hñ ſkyllde ſelia allt þad hñ ætte/ giefa þad Fatækum og fylgia ſier epter/ þa vard hañ hryggur og gieck i burt. O hvad goodu Bode hafnade þesse favÿſe Madur/ lÿkur var hñ miøg ſvo þſſū Veralldar Sonum er hier talar um̄ i Gudſpiallenu/ Hvad leinge ætte hñ Aude ſÿnum ad fagna? Kanſkie ecke til Morguns/ og þo yfergaf hañ hid gooda Hlutſkipted / og liet þeña Veralldar Saur draga ſig fra Himmarÿke i Satans Valld. Marcus ſkrifar ad Lauſnareñ hafe ſtart a þeña rÿka Mañ og elſkad hañ/ Marc. 10. hvad nockrer utleggia/ ad hñ hafe teked vel a moote hønū/ og hafa þeir nockud til ſÿns Mаals / eñ hvert ſem var / DRotteñ miñ / þa ſie eg hier þÿna Fødurliga Giæſku i þvi ad leita allra Bragda vid Mañeſkiuna. Svo elſkader þu Saul/ miñ HErra / a medañ hañ gieck a þÿnum Vege/ Svo varst þu med Jehu/allt ſvo leinge ad hñ rak þitt Eyrende/ Svo myſkunader þu Achab/er hñ klæddist i Sæck/eñ ecke er ad furda/ Børn M. þoott DRotteñ hrygdest i Anda og talade ſvo ſkoren Ordt til Læreſveinaña hier um̄ / er hañ ſa þeña Veſæling adkomeñ Himnarÿkis Dyrum / falla þadañ aptur i Satans Net / og hefur hañ hier fært Sønur a Mаal ſitt er hañ adur talad hafde / ad Omøguligt være under eins Gude ad þioona og Mam̄ona / Matth. 6. Mam̄on er eiñ veſæll Gud/ og þr him̄ þioona eiga auman̄ Huſbonda/ hñ gietur ecke hallded ſiaalfum ſier kyrrū/ þvi hverſu opt ſiaū vier ad ſtoorar Fe-Dyngiur hrapa i einu/ ſvo Eiganden veit eckert af/ ſvo er hñ utfus þegar til vill / ad Þrælar hañs giefa ecke hallded hønum/ og ei þoott þr giøre vid hñ eins og þr i Tyro giørdu vid ſiñ Afgud Herculem/er þeim barst i Drauma/ad hañ villde fra þm̄ hlaupa i Herbuder

ens

En Gud giæfe ad hier vanfade ecke allt ofmiked æ/ og ad þr sem hiæ oss eru ødrum Fræte fremre/ þeir ecke hæddu ad Guds Orde/ forsmædu og Offæktu hans Þienara/ svo længt er fræ þvi/ ad þr leite DRott: ens edur kome þegar þeir bodner eru. Þa VArd HVSSboondenn REJdur / seger Textenn / Og SAGde Til ÞJONustu MANN: sens: Far þu SNAAlega Vt A STRæte Og GOTur VORG: arenar / Og LEid VOLada / VANada / VLJnda Og HALLta HJer Jnn. Þesser munu vera Almuga Menn Gydinga / þr ed skip: uduft vid Christi Lærdoom/ þvi færster voru þeir af hinum/ sm geingu honum til Handa/ það er bert af Pharisæarana Ordū/ er þeir søgdu: Truer nockur af Høfdingiunum a han edur af Phariseis / en þesse Almuge sm ecke veit Logmaled er bølvadur/ Joh. 7. Gydingum byr: tade og fyrst ad Predika Guds Ord / svo sem Paulus og Barnabas vottudu fyrer þeim i Antiochia/ Act. 13. En nær þeir ræku það fræ sier/ og hielldu sig Guds Rijkis Omakliga/ þa hafa þeir snued sier til Heidena Þiooda/ svo sm þar stendur/ þvi seger og hier i Gudspiallenu/ ad nær Þiooneñ sagde ad þar være en meira Rum / þa hafe Huss: bondenn sagt: Far þu Vt A ÞJODbrauter Og TVNgarda Og NAVDga ÞEira HJer Jnn Ad GANga. Hverier munu þesser vera/ Brædur mijner? Nema vier Heidena Mana Børn/ hverra Fed: ur vorū æn Guds i Heimenum/ jæ/ ecke vier sijdst sem buum hier under hinu ysta Heims: Skaute. A oss er ad fullu ræktur Spædoomur Guds er hañ seger vid Sonenn/ Esaj. 49. Það er oflijted ad þu sierl minn Þienare til ad uppriektta Jacobs Kyn/ z aptur ad fækia það tap: ada af Jsrael / helldur hefe eg giørt þig til Lioos Heideña Þiooda/ svo ad þu sierl mitt Hiælpræde til Veralldarenar Endemarka. Siæ: ed þvi og/ þier Christner Menn/ hvilijkan Kiærleika ad Faderenn hefur oss giefed/ það vier Guds Børn kallader verdum/ eingu sijdur en Rijke: sins Syner. Þesse er JESVS CHristur Sonur Guds lifanda/ hañ sem er vor Fridur og giører eitt af bædum / og Gyrdingu Mid: Veggiarens hefur broted/ svo sem Paulus ad Orde kiemst / Eph. 2.

Hvad

Hvad er oſſ þa til Hindrunar/ Børn mijn/ ad framganga til Nadar-Stoolſens? þar vier höfum frijaſt Tilgang fyrer hñ/ ſeger Poſtulen til Hebreaos. Trued mier/ ad þad er ecke litill Velgiørningur ſem vier þeiged höfum i Chriſtne-Bodenu/ Eg vil ei tala um þau gledeligu Umſkipte/ ad vera leyſter undan Satans Vallde/ en ſetter i Guds Sonar Rijke/ En þitt ætte oſſ alldrei ur Miñe ad lijda/ ad hiner Natturligu Kuiſterner eru afbrotner/ en vier iñplantader/ Rijkeſens Syner eru utrekner i hin ytſtu Myrkur/ en vier eigum Koſt a ad ſitia til Bords med Abraham/ Iſaac og Jacob. O Børn mijn/ Eg Grætbæne ydur fyrer JEſu ſaaru Kvøl og Bloodugar Undet/ Ja/ fyrer ydar eilijfrar Velferdar Saker/ taked Vara a þſſare ydar Kallan/ og lijkeſt ecke hinum i þvi/ ad giøra ydur Guds Rijkis Overduga. Þad er Daaſamlegt ad horfa a hina Alvitru Guds Raadſtøfun i ſijnu Nadar Rijke/ fyrſt ſette hñ Þeckingu ſijns Nafns ſvo ad ſegia midt i Verølldena/ þegar þeir tæku hana fra ſier/ þa hefur hun fært ſmaamſamañ Nordur epter þſſare Heimſins Alfu/ ſvo ad hun eiñig er komen til vor hiña ytſtu Heims Bua/ og varla er hina ſøñu Guds Dyrkun ad fiña nu i Heimenū/ nema i þſſū Norduſtu Londū. Seged mier nu/ Chriſtner Meñ/ ef vier nu forſmaañ þſſa Guds Giøf/ og ei þeckia vilū vorn Vitiunar Tijma/ hvert a Gud þa ad fara? Eda fyrer hverium a hañ ſitt Ord ad Predika læta? A hñ ad fara ut ur Heimenum? Edur Predika læta fyrer Joklunum/ Biarndijrunum/ og Refunum i Grænlande? Litlu munar virdeſt mier hiaa mørgū hveriū medal vor/ þar Hiarta Mañaña er ſvo freded/ ſvo Jis kallt vorded/ ad þ brædnar ecke vid Guds ſtraungu Hootaner/ ecke vid hñs Nadar Bodſkap/ og ecke vid Miñing hins ſijdarſta Dooms/ nær Høfudſkiepnurnar munu af Hita brædna/ Kiærleikuren og Truſkapuren eru burtu ur Landenu/ en Agyrne og Fe-Drætkur taka Yferhønd/ þeir ſem mega ſier nockud/ eta i kringum ſig eins og Byrner og Leon/ þegar þad tekur ſijna Bræd/ og hiner Einfølldu danſa epter þeirra Pijpu/ og ſtockva yfer hvern Prøſkulld/ til ad uppfylla Hus Drottna ſiña

med

Hofmoods/Ofundar/Hardydge/z eru Samlynd i þvi/eñ giæra eckert Þrar Elsku sem þau eiga a Gude og Naunganum ad hafa/ ei helldur Þra Hærtalag/sem ad i Egtaskapnum bua samañ eins og Hundar og Kietter / edur hiña sem ad søñu eru samañ vÿgd til Hioonabands / eñ lifa þar iñe riettum Skiækiu Lifnade. Læangt er frar ad soddañ Mañeskiur hlÿde Postulans Bode/i þvi ad hallda Egtaskapeñ heidar ligañ / og Hioona-Sængena Ofleckada/ Heb. 13. Og munu þeir þo hafa þykiast fulla Orsøk ad ei kome þeir til DRottens Kvølldmal-tÿdar/þvi þeir hafe Konur sier festar / Og kañ eg ecke añad ad segia/ eñ ad þesse Afbøtun er gylld/þviad Diøfulleñ helldur med þm̃ Sæng og Sess/ eñ Paulus seger/ 1. Cor. 10. Ad vier kuñum ecke under eins ad drecka DRottens Kaleik og Diøflaña / og ecke under eins ad vera hañs Bords Hluttakande og þeirra. Take eingeñ svo Mæal mitt/ ad eg laste þessa heiløgu Stiett / hun er af Gude i Fyrstu Iñstiptud/ Frelsareñ hefur prÿdt hana med siñe Nærlægd / med heñe hefur hañ teiknad þa Guddoomligu Ast / er hañ hefur a siñe Elskuligre Brude Christneñe / eñ þad lasta eg / ad Meñ gleyma Gude fyrer Lÿkamans Munad/og lifa þar iñe þvert a moote hañs Bode/ giørande Hioona-banded ad Fridlulifnade margur hver. Frelsareñ vill og ecke Hioona banded lastad hafa/þoott hañ sege um̃ hina Gudlausu Verølld fyrer Flooded/ ad þr hafe Gipt sig og gipta læted/ helldur hitt/ ad þr voru svo druckner i Munudū sÿnū/ad þr ei hlÿddu Predikun hins Riettlæta Noe. Og er nu svo uttalad um̃ hid fyrra er eg hiet a ad miñast.

Eñ hvad hinu sÿdara vidvÿkur/þa er ꝥ margt er oss ætte ad leida til ad taka þessu vegsamlega Heimbode. Hver er sa/ ef Konungur-eñ bÿdur høñū til Bords/ ad hañ þigge þad ecke Allshugar feigeñ/ og munde Osviñur þykia/ ef hñ dræpe Hendeñe a moote slÿkre Sæmd/eñ hier er ecke nockur Iardneskur Herra/ ecke Asverus/ ecke Baltazar / ecke Alexander hiñ stoore/ hverra Veitingar urdu a Stundū Giestunū ad Hefndar Giøf / Eñ hier er hiñ Naaduge Konungur Himens og Iardar/sa ed hefur Konungaña Hiørtu i Hende sier/hñ ed sedur all.

ar lifande Skiepnur med sine Blessan/og allt hvad Jardnesker Høfd-
ingiar veita sijnum Giestum/ þad meiga þeir af hans Orlæte þiggia/
añars være þeir ecke Megnuger uñ ad fæda sialfa sig / auk
helldur Fiølmeñe svo mıked. Ecke sedia Veralldar Høfdingiar nema
Lijkamañ alleina / hvers Fylle a stundum verdur ad Sælar Hungre /
eñ D Rotkeñ mettar Sæler vorar med svo goodre og heilnæmre Fædu/
ad sæ ed heñar nytur/ hañ þeinker lijted uñ Veralldlegar Kræsingar/
þvi hañ hefur þañ Mat og Dryck/sem adrer siæ ecke/ Joh. 4. Þeir
kuña ad hallda eitt Giestabod i heila Viku edur leingur/ sijdañ hung-
rar þa og þyrster/er boodner voru/Eñ hver sñ etur og dreckur af þessū
Vistum / hañ skal ecke hungra nie þyrsta ad Eilijfu : Þad skiedur i
Høfdingiaña Giestabodū/ad þeir sñ ad Veitslunū eru/verda Matte
sijnum firrnare þegar kallad er hvad best veitt / svo þegar Vijned er
roked ur Høfdenu / villdu Meñ þar alldrei vered hafa / og ecke betala
þurfa þ sem til Gooda var giort med þvi Jlla/sñ a epterfylger. Eñ
i þessu Heimbode muñu Meñ alldrei ofmiked eta nie drecka/ þess meir
þeir drecka/þess vijsare verda þeir/ Eingañ skal hier Dryckian hvessa
til Bræde/ ecke hreyfa hañ til Oþarfrar Mælge/ ecke hvetia hañ til
Lausætis/edur nockurrar Fiblslegrar Hættseme nie Gantaskapar/sñ
allkijot er/ þvi verr/ i sumra Maña Giestabodum/eñ hier er Fridur &
Fognudur i Heiløgum Anda/sæ Fridur/sæ Fognudur/sem yfergnæf-
er allañ Skilning. Eg hefe nockrum Siñum adur bored mig ad
tala i þessare Book uñ þa dijrdlegu Vist Heilagra/ med Gude og hans
Einglum / og mæ eg medkieña/ ad þar verdur ecke umtalad af mier a
nockurn Veg/ svo sem verdt er / og ecke af nockurre syndugre Tungu/
þvi ef Madureñ kañ ecke ad siæ Gud og hallda Lijfenu/svo sñ Drottē
eñ sagde vid Moysen / Exod. 33. þa muñu Meñ ei helldur kuña ad
utskijra hvad Vegsamlegt þad sie/ad siæ hañ svo sem hañ er/og þeck-
ia hañ svo sem vier erum af hønum þeckter. J einu Orde ad segia/
þar uñ verdur ecke añad sagt / eñ þad sem Esajas i 64. Cap. og
Paulus / 1. Cor. 2. hafa lagt oss i Muñ / ad þad hafe ecke Auga

sied/

sied/ og ecke Eyra heyrt/ sem Gud hafe tilbued þeim/ er hañ elska/ og var þo Paall uppnumeñ i hiñ þridia Himen/ svo ad lijkast er/ad eingeñ lifande Mañ hafe giört sied þa Himneskꝰu Vistarveru / þo mæltte hañ ecke med Ordum utskyra hvilijk hun var / þvi hañ segest hafa heyrt þar þau Ord / sem eingeñ fær uttalad / 2. Cor. 12. Hvad seged þier nu / Brædur miñer ? Fiñed þier nockra þa Afsøkun i Heimenum/er ydur gylld þyke til ad hafna þessu Gestabode? Stoorer Hofdingiar laata bera Visternar og Dryckeñ fram i Gull og Silfur Kierum/þeir hafa marga Rietle/og ymislegañ Tilbuning/ epter þvi sem Steikarans Kunstugleika gietur hræsnad fyrer þeirra Goom/ sem bodner eru/ Eñ hier er ecke nema eiñ Riettur/ þ sakleysa Lamb Guds/ hvert ed slaatrad er i fraa Heimsins Upphafe / hañ er steiktur a Krossens Altare i Guds Reide Ellde/ a þeim Kolunum/sem bruñed hefur af/ sijdañ Adam braut/ þad eru Synder vorar / sem erum Mydiar hañs/ Hañ er Lækning þeim Sjuku / Huggun þeim Angraadu/ Rijkdoomur þeim Voludu / Uppreisn þeim / sem Verølldeñ hefur nidurdreped / Sadning þeim / sem Hungra og þyrsta epter Riettlætenu. Hvar faaud þier svoddañ i einu Giestabode/Christner Meñ ? Ja / hañ er eins og Esajas um hñ spaer: Syn þeim Blindu/Fætur þm̃ Hølltu/ Hreinsun hinum Lijkþraau/Heyrn þm̃ Daufu/ Uppreisa hiña Framlidnu/og þad sm̃ yfertekur/Naadar-Bodskapur hinum Fatæku/ hvern Spaadoom hañ þyder uppa sialfañ sig / hiaa Matth. 11. Heyred þier mier nu/sem bued i Lande þessu/erud þier marger Vitrer? Erud þier marger Forstaaler? Erud þier marger Gøfuger? Ef eg maa spyria ydur med St. Paals Ordum / þier munud segia Nei / ef þier taked Hende i ydar eigen Barm / og þo hefur hin Guddoomlega Elska lꝛked oss Fatækum Gudspiølleñ boda/eñ hver giegner vorre Raust? Hver tekur þessu Bode ? Hiñ Vijse hroose sier ecke af Skynseme siñe / Hiñ Vollduge ecke af Vallde sijnu / og hiñ Rijke stære sig ecke af Audæ sijnum/eñ sa sem vill hroosa sier/ hañ hroose sier af þvi/ad hañ þecker mig og skilie / ad eg sie Jehova / sa ed giøre Goodgirne / Riettleñ og

 Riett-

Rieckvysse a Jørdu/ þvi þad lykar mier/ seger DRottenn/ Jer. 9. O/ snæd nu hier/ þier sem hroked ydur upp af þvi/ sem eckert er i spunned/ enn forsmæed þessa miklu Kvølldmaaltyd / ad þar maa ecke stæra sig i Guds Auglite af hinum mestu Hlutum/ Vite/ Magt og Audæfum. Enn hvad skulu Menn segia vid hina Dramblaatu Huusgangs Herra vor a medal/ þegar Vitfirringurenn hroosar sier af Danielis Speke/ þegar hann sem gietur nidurdreped þeim/ sem er Veskælle hønum/ þa ætlar hann sig Konung vera/ og þorer þo ecke ad geispa a moote þeim/ sem hønum maattkare er/ Ef hann sem einhvern Tyma laa vid Huusgange/ ef hann/ sege eg/ med Følskum Kaupeyre / med Þrælslegre Høndlan / jaa/ med allra Handa Svikum og Prettum/ hefur dreiged under sig Goots Maunga syns/ og sellt hønum a Stunduñ/ annadhvert syna eigen Þørf edur Fææviksku / þa stærer hann sig af þre Audlegd er hans Framsyne hafe ablad hønum. Þetta er svo Alment og Openbert / ad ei þarf epter ad grafast/ svo sem DRottenn seger fyrer Munn Jeremiæ/ og þetta giør um vier/ sem þo erum af ødrum Þioodum lytils virdter/ um hveria med øllum Riette maa segia þau St. Pals Ord/ er eg fyrer skømmu las/ ad vier erum ecke marger Vyser / ecke marger Forstiooler / ecke marger Gøfuger/ og þo tiggiumst vier og tømlumst Jnnbyrdis/ jaa/ hyktumst um þetta Volæde / er vier mille Handa høfum eins og Gadd-Hestar um Jllt Foodur/ enn þad er allra Aumast/ ad þad sem verst er a hinum Farsælu Þioodunum/ er lifa i þeim goodu Løndunum/ og þad sem Guds Bræde hvad mest uppæser/ sem er/ ad þær hyrda lytt um Gud / og faa sier et Stunder fyrer Vellystarennar Saker/ ad dyrka hann sem byriar/ þad sege eg/ skilur ecke helldur vid Synder vorar/ sem þo ættu ad neyda oss inn ad gaanga til þessa Giestabods / Og svo sem ad Nægternar og allra Handa Tymanlegt Epterlæte ætte ad draga adrar Þiooder til ad elska og prysa Skaparans Gæsku/ Svo ætte og vor Þørf og Orbyrgd ad reka oss til ad dæst ad hans Mildde/ ad hann i øllu þessu hefe unnt oss þrar Sælu/ ef vier hana riett brukudum/ sem allar Þiooder mætti øfunda oss af og alla svo miøg epterlangar/ sem er Fridur og Rooseme/

ene stoora Alexandri/ad þetr bundu hñ med Nleckium. Þad er eins og Jeremjas seger um̃ Skurgodeñ/ Cap. 10. Þeir giøra þau føgur med Sylfre og Gulle/ þeir festa þau med Nøglum og Hamre ad þeir misse þau ecke / eñ Gud giæfe Meñ villdu Hugleida hvad lijted þeir hafa mist/ þegar þeir hafa tapad øllu Fiśu/ef Gud vill svo vera lata/ þvi þa hafa þr feinged Orsøk til ad varpa allre siñe Ahyggiu uppa Gud/ sm̃ er alleina Rijkur/og vill ala þa er hñ elska/ jafnvel Sofande. Þa munde Laban ecke reńa epter Jacob/ þo hñ vantade sijna Afgude. Eg hefe talad nock ud um̃ þetta Efne fyrer skømu/og þvi vil eg enda med St. Pals Orduñ/ er hañ seger/ 1. Tim. 6. Þeir ed rijker verda vilia falla i Freistingar og Snørur og margar Gyrnder Heimskulegar og Skadvænar. Hvad langt eru þeir þa fra Himnarijke/sem alla Reidu faster eru i þessu Satans Nete/og er hier af audsært/hversu miøg ad Fe-Gyrndeñ og Ofmiked Aura-Safn bæge þeim fra Guds Rijke / er nalægt eckert afiad stunda. KOnu Nef Eg M?Jer FEsta / Og FYKer Þvi Ma Eg Ecke KOma / sagde hiñ þridie. Hañ villde ecke hafa sig undañ þeigeñ/þvi hñ þookteſt Løgliga afsakadur. Hañ sem Bugardeñ hafde keypt/gat læted bijda til Morguns ad skoda hñ/ og hiñ ad reyna Akneytteñ/ eñ fyrer þvi ad hier ma skiliast/ ad Brud-kaups Dagureñ hafe vered tilsettur / þa vill þesse Brudgume ecke eyda morgum Orduñ til ad afsaka sig/ þar hñ hafde til afiars Giesta-bods ad ganga/sem honum være hvad kiærast/ og hañ matte ecke for-sooma. Lijklega lijtur þetta ut fyrer Mañligũ Doome/þvi DRottenñ hefur boded/ad Madureñ skyllde jafnvel yfergiefa Fodur og Mood-ur/eñ samteingiast siñe Egta-Kviñu/eñ þo mun þesse eins sekur vered hafa i Guds Auglite og hiner. Hier stendur i Textanum/epter þvi sem eg hañ skil : Ad þeir afsøkudu sig aller med sama Giede. Þad er/ad hver þra villde hafa sijna Syslan meir metna eñ þessa Kvølld-maltijd. Nu villde þo Husboondeñ einga af þm̃ gyllda taka/ og þvi vard su Alyktunen ad Sijdurstuñe: EJNgiñ ÞEJrra MAña Sem BODner VOru / SKulu SMAcka MJJna KVOLLD-

F Maltijd.

MAALTJJD. Su er þa Meiningen/ ad eingeñ Hlutur skule oss svo kiær vera / ecke Virdingar vorar / ecke vor Audur / ecke Fader nie Mooder/ecke Systur nie Brædur/ecke vorar eigen Konur/sem oss ætti hvad kiærastar ad vera / Ja / ecke vort eiged Lijf / ad þad hindre oss fra þre stooru Kvølldmaltijd / sem hiñ Alvallde Hufs-Fader hefur oss tilreidt i sijnum Syne/þad vottar Frelsareñ siælfur skøm̃u sijdar i þssum sama Capitula/ segiande : Ef nockur kiemur til mijn/ og ecke hatar Fodur siñ og Moodur/og Konu og Børn/og Brædur og Systur/ og jafnvel sijna eigen Saal / hañ kañ ecke miñ Lærisveiñ ad vera. Hvad er þetta/Børn M. hañ kañ ecke miñ Lærisveiñ ad vera ? Þad er / hañ skal ecke i mitt Rijke koma. Gud gaf Mañenum Konuna i Fyrstuñe honū til Epterlætis/og tik ad fiølga Kyne sijnu/ eñ ecke til þss ad hū skyllde leyfa heñe ad draga sig af Guds Vege / edur briootá a moote Bode sijnu / þvi seger hañ og Devt. 13. Ef þiñ Brooder/ Sonur Moodur þiñar/eda þiñ Sonur eda þijn Dotter/eda þijn Kona er þu fadmar/vill koma þier til ad dyrka añarliga Gude/ þa skal þijn Hond vera hin fyrsta ad þu deyder hana. Eñ skodū nu oss / Brædur mijner/ mun oss ecke verda vidlijkt og Fodur vorum Adam/ ad bera Skulldena uppa Konuna/ þo þad sie med ødru Moote. Seged mier/ Þegar hiñ Volade bidur um̃ Hiælp/ og hiñ Naudstadde/ þeinkium vier ecke ? Þad ma eg ecke fyrer Konu miñe og Børnum / ad leggia miked af vid hñ/añars munu þau kañ skie fara a Vonarvøl. Þegar Guds Eyrende a ad giøra og briootast nockud ‡ moote Satan og hñs Offiñum/ lætum vier þa ecke Hugfallast / jafnvel þeir sm̃ Hugpruder vera þyktast/og seigium med siælfum oss : Giøre eg þetta/munu þr sijdañ Konu miñe og Børnum allt Jllt giøra / eins og Skalkureñ sie ecke i DRottenis Hende/ og hñ kuñe ei ad vernda sijna/ þa er setia allt sitt Traust a hñ. Þegar vier nu þetta giørum/þa erū vier eingu betre eñ hañ er sagde : KOnu HEfe Eg MJer FEsta Og FYrer Þvi Ma Eg Ecke KOma. Eg vil ecke fa mier til Orda um̃ þeirra Hioonaband/ sem locka hvert añad til Losta og Synda / til Agyrne/

Hofmoods/

med Ræne. Og þookt vier meigū jaļka oſſ hverre Þiood Neimſkare/ þa eium vier þo noogu Vitrer i Slægdeñe/jaa/Falſker eins z Refar. Ein med hinum ſtærſtu Syndum/ hvar fyrer Gud rak ſitt Foolk ut i Nerleidinguna / var Flærꝺe og Otruſkapur/ Neyred Jeremjam þar uñ talande/ Cap. 9. Eingeñ true Vin ſijnum/og eingeñ true nockrū Broodur/þvi ſierhver Brooder er eiñ Svikare/og ſierhver Vinur uñ. geingſt Falſkleganā / og tala ecke Sañleikañ / þeir kieña Tungu ſiñe ad tala Lygd/ og þeir erfida ſig þreytta i þvi ad hondla ſvikſamlega. Seged mier / ef Jeremjas mætte lifna upp aptur / munde hañ kuña betur ad utmaala vora Olld/eñ med þſſū Ordū/ Og hvad erū vier þſſ/ ad vier ſkylldum vænta oſſ betra af Gude nær vier uppfyllum þeirra Mæling? Nema vier ydrumſt af Hiarta/ og leggium af Klæke þeſſa. O hverſu miked hefur oſſ hnignad/ ecke einaſta i øllum Mañſkap og Hyggendum/ helldur og i Sakleyſenu og Raadvendneñe; Hvar er hin forna Trufeſte / Stødugleike / Røkſeme / Vijſdoomur i Raadſløg. unum/Hugprijde i Vtrietlingunum/Sañſøgle i Ordunum/Rietvijſe i Doomunū/ ſem a Døgū Forfedra vorra var ſvo miøg lofud og elſk. ud. Þetta høfum vier i Vtlegd reked og førum Dagveſnande/ ſvo ad þeir ſem ecke eiga mørg Ar til Baka ad telia/þeir þeckia ei Land. ed edur Stioornena hiaa þvi ſem hun var / hvert ed ſijnaſt mætte ad vera eitt vijſt Teikn til Vndergangs og Eydeleggingar. Guds Þoſinmæde vardveite oſſ fraa Jeremjæ og Ezechielis Tijmū / hverier ed bæder ſaau Ofarer Gydinga Lands/og bæder miøg ſvo hørmulega klaga uñ þſſa og þvilijka Stoorglæpe ſkømu fyrer Nerleidinguna/ og meigum vier kañaſt þar vid/ad Gud hefur bendt Forfedrū vorum med vidlijku Moote/ ſem eg þo voga ad ſegia/ad voru miklu betre eñ vær. Vtlegd hefe jafnan hallden vered hid meſta Volæde/eñ eg veit ei hvad eg ſegia ſkal/betra er hvervetna utlægr ad vera mzal ChriſteñaMaña/ eñ ad lifa i þvi Lande/hvar Dygden er fyrer Skom hallden/eñ Klæk. erner i Forſvar tekner/jafnvel af þeim ſm hvad meſt ættu ad afſtijra vondu Frañferde. Nær eg Hugleide þetta/ þa gief eg ei bundeſt ad

taka under mz Jeremia/er hn seg' i Guds Orda Stad i 16. Cap. Tak Þier ei Konu til Egta/og al ecke Syne nie Dætur i þssu Stad. Þar fyrer/O Guds Born/taked Vara a Velferd ydar/læangt er sydan þier Bodskapen heyrdud/ og en nu er Nadar-Tymen/ en eingen veit hvert þetta Bod stendur leingur en til Morgüns/ Legged þvi af alla Illsku og Þrettvyse z allan Ohreinleik/en Iklædest svo sm Utvalder Guds Heilager z Elskuliger Hiartgrooëne Mysskunseme/Goodgyrnene/Lytelætenu/Hoogværdene og Þolenmædene. En hin Naduge Gud virdest ad vardveita sijn Born i Solle þessarar Ogudligu Alldar/svo þau Ostraffanlig finast mættu a þm Tilkomu Dege JEsu Christi/Bænheyre þad goodur Gud fyrer syns Sonar uthellt Blood og sarer Pijster/ Amen/ J JEsu Nafne/ AMEN.

Pridia Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 15. Cap.

Þan Tyma. En aller Tollheimtarar og Bersyndugar nalægdu sig til hans / so ad þeir heyrdu honum. Og hiner Skriptlærdu og Phariseer mogludu og sogdu : Þesse medtekur Bersynduga Men / og etur med þeim: En han sagde til þeirra þessa Epterlijking / so seigiande : Hvor sa Madur af ydur sem hefur Hundrad Saude / og ef han glatar einum af þeim / yfergiefur han ecke þa niju og nijutijger a Eydemorku / og fer epter þeim sem glatadest/þangad til han finur han ? Og þa han hefur funded han / leggur han þan sama (med Fognude) sier a Herdar / kiemur heim / og kallar saman Vine og Nabua / og seiger til þeirra : Samgledest med mier / þviad eg hefe min Saud aptur funded / þan sem glatadur var. Eg seige ydur / ad lijka so mun Fognudur vera a Himnum / yfer einum Syndugum sem Ydran giorer / meir en yfer þeim niju og nijutijger Riettlætum / sem eige þurfa yferbootar vid. Eda hvor er su Kona/ sem hefur tju Peninga/ef hun tijner einum/ er eige so/ ad hun kveiker Lioos/ og soopar Hused / og leitar vandlega/þangad til ad hun finur han ? Og þa hun hefur

ur hañ funded / samañ kallar hun Vinkonur sijnar og Grañkonur / seigiande: Samglediest med mier / þviad eg hefe miñ Pening aptur funded/ hvorium eg tijnda. Lijka so og seige eg ydur/ þad Fognudur mun vera fyrer Einglum Guds yfer einum Syndugum / þeim ed Yferboot giorer.

Exordium.

EG Em Auglystur þeim sem ecke spurdu epter mier / Eg em fundeñ af þeim / sem ecke leitudu ad mier/ eg sagde: Siaed mig/ siaed mig/ vid Foolk þad / sem ecke nefneſt epter mijnu Nafne/ seger DRottеñ/ Esaj. 65. Þesse Spaadoomur a ad skiliast uñ Heidnar Þiooder/ þad Foolk/ sem sat i Myrkrunum/ og var aan Christs/ fraaskilder Israels Borgar-Rieltte / Framande i Saatt-maalum Fyrerheitesins/ hafande einga Von/ og Gudlauser i Heimenum/ svo sem Paulus vottar/ Eph. 2. Hvar Postuleñ meinar alleina þau Fyrerheit/ sem Gydingum voru sier i Lage giefeñ/ svo sem ad þar skyllde uppreñа eiñ Kvistur af Root Jesse / og adrer þvilijker Spaadoomar/ sem hondla þar uñ/ ad Messias skyllde fædast af Gydingū/ eñ ecke hin Almeñelegu/ sm̄ ollū giefeñ voru/ svo sem þegar Gud hiet Abraham / ad i hañs Sæde skylldu blessast allar Þiooder/ Gen. 22. Hvad liooſt er ecke einasta af hinum mikla Frañgange Evangelij / strax epter Himnafør DRottеñs/ er hañ ad sigrudum Dauda/ Diøfle og Helvijte/ took Einvallds Stioorn i siñe Kyrkiu uñ allañ Heimeñ/ helldur og spaaer Gud þar uñ fyrer Muñ Hoseæ 2. Cap. segiande/ Ad Tala Israelis skule verda svo sem Siaafar Sandur/ hvern eingeñ giete maalt nie taled/ Eñ svo sm̄ a Døgū Hoseæ var Israel svo langt nidursockeñ i Gudleysesins Afgruñ / ad hañ villde þeim ecke framar myskuna / þad þeir ecke smaamsamañ Herleidder yrdu / Svo og er ad Ottast fyrer a þessum verstu og sijdustu Døgum/ ad Christneñ/ hvertа Guds Sonur hefur med sijnu Bloode afrekad/ hun meige verda ꝼoll ud Lo ruchama edur NADarlaus/ og ad marger hēñar sijneleger Limer mune verda Konunge Myrkrañа ad Braad / nema Meñ bæte siñ

Christeñdoom og take sier añad Nattalag / helldur eñ almeñelega thokast. Sneña hoof Bruñur Myskunareñar ad auglysa pad/ ad eckert Mañgreinar Alit være hiä sier/ pegar hañ took vid Bersyndugum og Tollheimtu-Moñum/ hverier ed voru af Pharisæis bølvadar Mañeskiur halldner/og eingeñ villde med pm Sess nie Samneyte eiga/ Eñ ecke skiede pad pess vegna/ad peir voru Bersynduger og Tollheimtu-Meñ/ pvi allt yd er Gud samur vid sig i pvi/ ad ei lykar hønü Ogudlegt Athæfe / helldur hiñs / ad peim læ hvad mest a / og pegar aller høfdu fordæmt pa/ villde hañ ecke fordæma/ sem alleina hafde Valld til/ad Rietklæta. Svo skulum vier og ecke meina/ ad vier edur Fedur vorer hafe Myskun hloted af pvi/ad peir voru Heidingiar/ pvi Heidingia og Tollheimtu-Meñ leggur DRotteñ ad Jøfnu / Matth. 18. helldur epter mikille Myskunseme siñe/ hefur hañ oss Hoolpna giort/ svo sem Paulus vottar/ Tit. 3. Pad giører JEsus bert i pessu Gudspialle med Epterlykinguñe um hiñ tapada Saud og tynda Pening. Eñ ef vier afrækium pessa Nad / er oss svo leinge hefur framboden vered/summ Forgiefens/ kañ skie(hvad Gud nade og betre)pa dylumst ecke vid / ad vor Doomur mune pess pyngre verda / helldur eñ hiña Nattturlegu Kvistaña/ sm ad pm helldur tilheyrdu Fyrerheiteñ eñ oss. Eg vil ut af Gudspiallenu alleina hugleida i petta Siñ. 1. Hversu Nadugur ad Gud sie i pvi/ ad leita epter oss. 2. Hversu kreger vier sieum i pvi / ad læta oss fiña.

Styrk oss hier til Giæskurtke Fader med Krapte pyns Anda/ fyrer JEsu Christi Forpienustu/ A M E N.

Utleggingeñ.

MEiningeñ i pessum føgru Epterlykingum hlyder sier i Lage uppa pa / sem Stoor-Synder hafa drygt / eru fallner frä Guds Vinattu i hyns Oblydu/og pañeg forbroted Guds Barna Rett og hñs Faderne/ sm sia mæ af Epterlykinguñe um hiñ Fortapada Son/ er i pessu sama Capitula strax a epter fylger. Nu ef vier rañsokum vora Lyfernis Hattu/Christner Meñ/pa mun eingeñ vera

ka sa af oss / ad ecke siñe hañ i Samvitsku siñe / ad hañ hafe Guds Naad fráfalldlega af sier broted / og ad hañ þar fyrer sie Daudans sekur. Ecke er þad nóg / ad vier ei drygium þa Glæpe sem viña til Bölvningar af Kyrkiuñe / þad er betra ad vera utrekeñ af Samkunduñe / helldur eñ fra Guds Naadar Stoole. Margur mun sa ikist i Kyrkiu/sm ei munde eñ fyrer Himnarijkis Dyr koma/ ef hñ dæe i sama Hiartalage. Hvad vardar uñ þad/ þo eingeñ vite/ ef þijn Samvitska veit? Lijted gagnar ad dyliast fyrer Moñū/þar allt er þo oped fyrer Guds Auga / Vilier þu þar fyrer sia Guds Giæsku i þvi ad leita ad þier/ og kalla þig Syndugañ til Ydranar/ þa skoda hvar fra þu falleñ ert/Apoc. 2. DRotteñ samlijker svoddañ syndre Mañesktu glötudū Saud/og er þ nærsta vel tilfunded/ þvi hañ er sa goode Hyrder/ Joh. 10. Eñ vier foorū aller villt sem Sauder/ seger Esaias Cap. 53. og förū Daglegana. Saudunū erum vier lijker i Einfelldneñe og Fáfrædenu/ eñ ecke i Meinleysenu/ Börn i Vitskuñe/ eñ ecke i Hreckvijsseñe/ þvert a moote þvi/sem Postuleñ bijdur/1. Cor. 14. Hier má sia i Gudspiallenu/ad Madureñ hefur hallded Hiord siñe a Beit i Eydemörku / og hvad mun eiñ Voladur Saudur Guds vera i Eydemörku Verälldar þessarar/ef hñ villest fra hinum gooda Hyrder / hver ed geingur undañ sijnum Saudum. Þegar DRotteñ var reidur Jsrael fordum/og hiet ad uthella yfer hñ Bræde siñe/þa seger hañ hiá Hoseam i 4. Cap. Ad hañ vilie fæda Jsrael/ svo sem eitt Lamb a Vijdlendenu / eñ hvad er eitt Lamb i svoddañ Platze / ekkert añad eñ Braad Vargaña/ og þo er þeim midur fared/ sm med Syndū og Glæpū hefur giört sig vidskila hiñ Osijnelega DRottens Sauda-Flock/hverier ad þeckia siñ Hyrder/og af hönum þeckter verda/Joh. 10. Þad er hiñ saña Guds Christne og Söfnudur hañs Riett-trúadra Barna. O hvilijk er þa Giæska hiñs blessada Hyrders / ad hañ virdest til ad leita ad svoddañ tijndum Saud. Nákvæmliga utmaalar DRotteñ sitt Födurlegt Hiartalag i þessare Epterlijkingu. Ecke yfergiefur Gud hina Riettlaatu / ei þarf hañ helldur ad yfer-

giefa þa/til ad leita ad þui sem tapadur er/ Enn uppa þad ad þu vita meiger/ syndugur Madur/ hversu giarna ad hann vill ad hinn Ogudlige snue sier og life! þa jafnar hann sinne brennande Elsku samann vid þann Mann/ sem lætur sier hvad snarast vera til þess sem villt hefur fared/ Ja/ snarara til eins af þeim/ helldur enn til allra hinna sem vÿser eru. Þessa GudsFødurlega Giæsku ætti vier ad læta smellta Hiarta vort/ þegar hann leitar ad oss Daglega i sÿnu heilaga Orde/ oss sem ad Daglega syndgumst/og ei vÿsum nema til Hegningar. Nær giører hann þetta? Þad giører hann nær hann sÿner oss i Løgmælenu/hversu miøg vier høfum viked af hans Vege / þegar hann lætur sinna Bodorda / sinna strøngu Hooxana Þrumu lemia umm Eyru Syndarans/ nær hann Daufheyrest vid hinne Blÿdu Raust þess gooda Hyrders / og ecke vill læta sig med Guds Rædar Fyrerheitum leida a hinn riettа Veg/ þad giører hann nær Syndaranum vid þetta Reidar-Slag Ofbiooda sÿner Glæper/og hann seger med David: Þar er eckert heillt a mÿnu Holldе fyrer þinne Ognan / þar er eingenn Fridur i mÿnum Beinum fyrer mÿnum Syndum/ Mÿn Sær lÿkta illa og fliooka af Greffe þ minnar Heimsku Saker. Þegar hin frevillta Saudar-Kynd ecke rædur sier þanneg fyrer Ofbode Helvÿtis Pÿsla / þa mun Guds Hiarta bresta i hønum svo hann hlÿtur hønum Myskunsamur ad vera/ Jer. 31. Þa mun Christi Ande bidia fyrer henne med Ouumrædeligum Andvørpunum/ Rom. 8. Þa mun hun og brætt heyra/ þoott ad þÿnar Synder sieu raudar sem Blood/ þa skal eg þær Snioohvÿtar giøra / Og þoott þær sieu sem Purpure raudar/ skulu þær Ullhvÿtar verda/ Esaj. 1. Og þanneg fer nu hinn goode Hyrder ad leita epter hinum tÿnda Saud. O hvilÿk Fødurleg Giæska. O hvilÿk brennande Elska: O þad Oransakanliga Afgrunn DRottens Myskunar Ydra: Komed hingad aller þier sem Erfide dryged / og þunga erud þiader / hann vill Endurnæra ydur/ Matth. 11.

ÞAr Mun VErda MEire GLede i HImnenum YFer EInum SYndara/ Sem YDran GJører / HEldur Enn YFer NJu og Nÿu-

NJukşu RJellmakuni/ feger DRotteñ: Hiá hverium mun fu Glede vera? Hiá Gude og haňs bleſſudum Einglum / Þar munu glediaſt Einglar Fridarens/ Eſa. 33. ad þeir ſiá ſitt Erfide hefur ecke forgiefens vered/ Þar munu fagna vorer Vardhallds Einglar / ſem eru Þioonuſtuſamer Andar/utſender þeim/er Saluhialpena erfa ſkulu/ Heb. 1. nær þeir merkia/ ad þeirra Verk færer ſvo goodañ Avøxt/ad þeir fá aptur bætkañ þañ Skada/ er Satan vañ þeim/nær hañ droo Þridiung Stiarnañá / þ er Einglañá þeirra Stallbrædra i Afgruñ Myrkrañá med ſier / þa hañ fiell af Himne/ ad þeir fá hañ bætkañ/ ſege eg/ med Fyllingu Vtvaldra Guds Barna/ſem Ydran giøra/ Þar gledſt Eingell hiñs mikla Rꜳds / nær hñs dyra Blood hrȳn a einum fáráádum Syndara/ſem Ydran giører/hñ reiknar ecke þau Bøndeñ/ þau Høggeñ/ þa Hrꜳkana/ þa Hudſtrokuna/ þañ Þyrne-Krañſeñ/ þañ Hrakningeñ/ þa bitru Pyſl og Helvytis Kvaler/ er hañ Saklaus leid fyrer Þverbroteñ Syndara/ nær hñ ydraſt af Hiarta/og lætur af Glæpunum / ſu Gledeñ yfergnæfer / ad hañ hefur Sauđ ſiñ aptur funded þañ er Glatadur var/ Jꜳ / øll Guddoomſins Þreñing fagnar yfer Apturhvarfe Syndarans / Faderenñ / þvi hañ elſkar oſſ i ſynum Elſkulega Syne / Sonureñ / af þvi hañ hefur oſſ Verde keyptaſ Heilagur Ande/ af þvi hañ er Þankur Arfleifdar vorrar / þvi ſeger z DRotteñ/Hoſ.6. A Myſkunſeme hefe eg Þocknan z ecke a Offre/ til hvers Lyknar Ords Drotteñ vyſade Phariſæunum/ er þeir møglꜳdu uñ þad/ ad hañ æte med Tollheimtu Møñum/Matth.9. Fared þier/ſagde hañ/og læred hvad þad er/ Myſkun vil eg / og ecke Offur/ þvi ei kom eg ad kalla Riettlꜳta/ helldur Synduga til Ydranar/ Og hvad er þad ſm̄ auglyſe meir Guds Guddoomliga Aſt til Syndarans/ helldur eñ þad ſem hier ſtendur i Gudſpiallenu? OG Þa Heñ Hefur Hañ FUNDed / LEGGur Hañ Þañ SAma Med FOGNade A HERDar SIer. Hañ ſlær hañ ecke nie lemur / ei rekur hañ med hardre Hende undañ ſier / helldur leggur hañ a Herdar ſier/ þar til hañ nær til Hiardareñar/ ad hañ ecke aptur tyneſt. Svo er

og

og Gud vid Syndarann Naadugur/ hann gleymer øllu þvi sem undann er fared/ hann skilur ecke hinn villta Saud epter i Rædleysu og Pugar-Pyle/helldur sker honum med Vitnisburde Heilags Anda/ad hans Syndum sie kastad i Hafsens Diup / svo þeirra Minning ei skule upp-koma ad eilijfu. Þessu Grunlausu Ast utmaalar Drottenn merke-lega/ Esa. 46. segiande: Heyred þier mier af Huse Jacobs / og aller hiner sem epter eru af Huse Jsraels / þier hveria eg ber i mijnu Lijfe/ og med hveria eg geing / Ja / Eg mun bera ydur allt til Elle-Daga/ og þangad til þier grærer af Hærum verded/ eg vil upphefia/ bera/og frelsa. Hvad opt lesum vier i heilagre Ritningu / ad Gud hafe ydrad þess Jlla sem hann ætlade ad leggia edur hafde lagt a Mann-kyned (svo utmaalar hann sijn brennande Myskunar Ydur epter Manna-legum Plagsid) enn stalldnar skulum vier lesa/ ad hann hafe ydrad þess Gooda sem hann hafde giort / þvi svo miklu yfergnæfer Naaden Reid-ena og Myskunsemen Rietklæted/ þar fyrer seger hann og fyrer Munn Nosea i 13. Cap. Umm þa Naad er hann hugde syndugu Mannkyne ad veita i Christo: Ydranen er huld fyrer mijnu Auglite / þad er/ eg skal þess alldrei ydrast. O hversu er Gud oss syndugum Mønnum þa Olijkur / hønum leidest alldrei gott ad giøra/enn oss alldrei ad fremia hid Jlla. Hann seger hiaa Joel / Cap. 2. er hann ukeys sijnum diupu Myskunar Ydrum yfer Syndarann: Eg em Naadugur og Myskun-samur / mikellrar Goodgirne/ og sa ed ydrar þess Jllo/ hvar hid Jlla merker Guds riettferduga Hefnd yfer Glæpi Mannanna/ enn Mannesk-ian lætur sig svo lijtt ydra þra fulu Skamma er hun reiker hin til Reide med. O hvilijk er þa Giæska Drottens/ ecke einasta i þvi/ad hann hefur Þolenmæde med Jllgiørdum vorum / helldur og leitar epter oss a allar Lunder / og tekur a moote einum Syndugum sem Ydran giører med allskonar Blijdu. Mikel var Ydran Jonæ Spamanns / og þo ecke minne hins Tru/ ad hin epter þad hin hafde jatad Misgiørd sijna/ vogade þo ad læta kasta sier ut i hid brusanda Haf / enn þo var enn stærre Guds Fodurlig Giæska / er hann sætteft svo bradt vid hann og

svo

ſvo algiørliga / ad hañ tilbioo hønum Viſt i Hvalfiſkiarens Kvide. Þeſſe Guds undrunarlega Hiarta-Giæſka ætte ecke einaſta ad leida oſſ til ad ſættaſt vid hñ ſvo opt ſm̄ vier høñ a moote brioot / helldur er þetta ein Obrygdul Huggun fyrer þa ſm̄ under ſitt Andlaat ydraſt. Stoorlega hafde hſſe Guds Madur ſyndgaſt / þar ed hñ þeckte Guds Maatt / og talade vid hñ eins og Madur vid Mañ talar / Jon. 4. Og ſette ſig þo upp a moote hañs Bode / Eñ hañ er ſvo brædlega tilgaf hønum þeſſa Hrooplegu Synd / mun hñ ei bæde kuña og vilia forlaata þier þijnar Illgiørder / ef þu ydraſt þra af Hiarta / þoott ei hafer þu læ̈ngaſt Freſt til Ydran̄ / varla mun nockr Syndare vera meire Hæſka vidkomeñ eñ hañ var þa / og þo vogade hañ ſvo a Guds Myſkun / ad hñ ſagde / Cap. 2. Eg em utkaſtadur fra þijnu Auglite / eñ þo ſkal eg ecke laata af ad horfa a Muſtere þijns Helgedooms / hvert var þad Muſtered ? Þad var Guds Myſkunar Hiarta / hvar var þad ? Þad var jafnvel i Fiſkiarens Kvide / Laat þier þvi ſagt vera / ad þu ert alldrei i þeim Stad ſtaddur / hverke a Sioo nie Lande / hverke i Vatns nie Ellds Voda / ad ei ſie hñ þier Naadugur nær þu af Hiarta Fridmæleſt vid hañ / og i einu Orde ad ſegia / þar er Muſtere hañs Guddooms ſem þu ækallar hñ i Anda og Sañleika / eñ þeſſa Guds Naad æątt þu ecke ad bruka til ad draga ſiaalfañ þig a Tælar / ſvo ſem þu villder hafa þad fyrer Lijf-Akkeri Saaluhiaalpar þiñar / ad Gud hefur epter ſumum leitad alla Æfe þeirra / eñ funded þa kañ ſkie ecke fyrr eñ a Daudaſtunduñe / og lagt þa ſvo ſier a Herdar / og bored iñ a Land lifande Maña : Ertu þar fyrer Naangeygdur þoott hañ ſie Goodgiarn ? Þoott hñ hafe ſvo vid nockra giørt ſm̄ nu er mællt / Þra Orſaka vegna ſem hañ ſiaalfur veit / Er hañ þar fyrer ſkylldugur ad giora eins vid þig / ſem forſmaaer Rijkdoom hñs Laanglundar i Oſtrauſte hñs Naadar / af þvi þu veitſt hñ er Myſkunſamur. Spaamadureñ er eg ſtrax umgat / hañ var Guds Madur / hañ þeckte bæde Guds Giæſku og hñs Rietltæte / og þo hønum yrde þad a ad ſyndga ſvo ſtoorliga / þa vard høñ þad og fyrer ad ydraſt ſtrax ſm̄ Gud liet hñ þeckia Synd ſijna /

en pier mun bæzgara um ad giøra svo fliooka Ydran sm allrei þeinkt er nema um Glæpena / og hverneg þu kyster þeim sem best i Verk ad koma/ Þad hender Guds Børn/ ad þau falla i stoorar Synder/ anad⸗ hvert af Sæleyse eins og Moises / af Bræðræde eins og David / af Otta eins og Petur/ Þetta skiedur þegar Vilien rædur fyrer Skynsem ena/ Anden lætur sigrast af Holldenu/ en þau ydrast aptur af Hiarta/ þau væta sijna Sæng i Tærum med David / og græta beisklega med Petre/ En sa Gudlause hefur einga Nogld / han þeinker ei anad en hverneg han meige hinu Illa framkoma / og eyder øllum Sælar og Lijfs Kroptum til ad fylla Gyrnd sijns illfusa Hiarta. Þoott nu ad Guds Fodurlig Ast til Mankynsens sie jafnan buen til ad taka vid Syndaranum/ nær han snyr sier til Yferbootar/ þa kan eg ecke ad segia/ ad þess Naattar Manesskium mune vera lieft um Apturhvarf/ þvi Guds Raust er miøg svo hardtølud a moote þeim / er han seger Mich. 2. Vei þeim sem hugsa Ranglæted/ og þeim sem stunda uppa hid Illa i Svefn Husum sijnum/ ad þeir vilie framkvæma þad þegar byrter / nær sem Þad er i Vallde þra. Sieme nu þeir til sem æsetia ad temia sier þvilijkt Hugarfar allt fram i Dauðan / hvert þeir mune eiga Hlut i þessarre Guds Giæsku/ um hveria eg læt nu ad svo støddu utalad vera / jafnvel þoott hun allrei utkølud verde/ edur nooglega prijsud um alla Eilijfd / Og vil svo koma til hins sijdara er eg hiet um ad Ræda.

Svo er nu Gud Nædugur til ad leita epter oss/ sem eg hefe sagt / En hversu erum vier nu audvellder til ad læta oss finna? Gud hroop⸗ ade a Adam/er hn hafde syndgast/ og sagde: Hvar ert þu? Og en nu hroop hn a oss Daglega i sijnu H. Orde/nær vier ad Dæme þßa vors Fodur brioota hns Skipaner/ þad fæn vier ad finna i hns Tiju Laga Bodordum/sm vier aller læra eign/strax a unga Alldre. Adam og E⸗ va føldu sig / er þau merktu Guds Raust i Aldengardenum/ en strax sm hn kallade Manen vid Nafn/ þa ansade han og jatade Synd sij⸗ na. Svo er þ en nu fyrer oss/ ad a Yngmeñis Arum vorum heyrum

vier ad soñu Raust DRottens i hñs Løgmæle/ vidlijkt og Adam Pikeñ af hñs Ferd um̃ Alldengardeñ/ eñ þa verdur oss þad fyrer/ ad skyla oss a medal Eikaña/ þ er i Fævitsku Barndoomsins/ og meinu̅ ad vier kuñum ad dyliast fyrer Gude / Ef vier gieku̅ dulest fyrer þeim/ sem oss er tilkruad/ og vid oss eiga um̃ ad vanda/ svo er nu Spilling Natturunar framber i þvi/ ad læka sig ecke fiña af Gude/ þoott epter Mañenum sie leitad/ eñ þess være Oskande/ ad þegar vier erum komner til Viks og Ara/ og Gud kallar oss med Nafne/ ad vier þa ecke Ætthlerar væru̅/ helldur breytkum epter Fødur voru̅ i þvi/ ad dylia ecke leinge med oss Synd vora. Þu munt adspyria hvad þad sie/ ad Gud kalle eiñ med Nafne/ þad kalla eg ad vera/ nær hñ i sijnu Orde straffar þær Syndernar/ sm̃ þu ert sekur i/ eñ þu villt ecke vid þær kañast/ añadhvert af þvi / ad þu kallar þad litla edur einga Synd/ er þu vel mætt þeckia Synd ad vera/ edur og ad þu ert svo Forherdtur i þm̃ stooru Syndunum/ sm̃ aller Glæpe kalla/ ad þu ecke Ydrast þeirra/ Vaneñ er vordeñ svo rijkur i þiñe spilltre Natturu/ ad þu ei þecker Armood þiñ z Fætækt i Guds Auglite / edur ad Gud er svo smær i þijnu̅ Augu̅/ ad þu ætlar hñ mune ecke forsmæ þañ sm̃ hñ Vanvirder/ 1. Sam. 2. Þegar Meñ hafa nu Grein af einhveriu þessu/ erum vier þa ecke nærsta forvellder til ad læta oss fiña? Þegar vorer fyrstu Forelldrar / af Gyrndeñe til ad þeckia hid Illa/ neyttu þess Avaxtar/ er þm̃ bañadur var/ þa hlutu þau Osk syna/ eñ þad fyrsta Illt er þau þecktu/ voru siælf þau og þra Fatleyse. Af þessare fyrstu Gyrnd hiñs fyrsta Mañs / er iñsmogeñ til allra Maña nockurskonar Þorste til ad vita þ sm̃ Illt er / hvadañ flestar Odygder og Lester sprelta / eñ þess være Oskande/ ad fyrst vier einu siñe høfum ratad i þetta Spillingareñar Nættalag/ ad oss þa yrde hid sama fyrer/ eins og vorum fyrstu Forelldrum/ ad vor Augu lykiust upp/ svo vier þeckti̅ siælfa oss z vora Blygdan / vorn Veikleika og vora Vrbyrgd / og ad vier stadfaster værum i Nugleidingu þessarar vorrar Omyndar / þa munde hiñ goode Hyrder ecke einasta fiña oss tijnda Saude / helldur mundu̅ vier leita hñs Ande-

litis strax sem hañ kallar / hañ munde breyta vid oss eins og þau/ og klæda oss/ecke med Skiñ-Klædum eins og Forelldra vora/ helldur med þm̃ Riettlætis Kyrtlenum/er hañ utvegade oss þegar hañ Hudflettur var: Eñ fyrer þvi ad vier erum svo Toomlater i slyku/þa fylger þad a epter/ad vier sneydū Himeneskri þeirre Glede/sem hañ hefur af einum Syndara/sm̃ Ydran giører/og sialfa oss þeirra Samneyte sm̃ i hønū bua/ þar vier kioosum helldur ad eta Drafed af Svyna Trygienum/ ja/ad hverfa aptur eins og þau til Leyrvelltuñar/ helldur eñ ad leita til Nyhysla vors Fødur / og mettader verda med Abraham / Isaac og Jacob af Nægtū Guds Hus s Eilyflegana. Þegar eiñ Syndare ydrast af Hiarta/ og lætur af Glæpunum / þa kallar DRottiñ ad hañ hafe Saud siñ funded / Eñ hversu tregkomed ad sie til þess mørgum Mañe / þad er audsied af Glæpunum / sem Heimureñ er fullur af DRottiñ seger fyrer Muñ Zophoniæ Cap. 3. er hañ talar um̃ þa Naad/er hañ heiter ad veita oss i JEsu Christo: Eg vil umbreyta Vørum Foolksins/ad þær sieu hreinar/ og skomu þar epter seger hañ: Epterleifar Israelis skulu ei Ranglæted fremia/ og þeir skulu einga Lyge mæla/og i þeirra Muñe skal ei følsk Tunga fiñast. Þesse dyrer Spaadoms Ord/heyra og vorum Tijdum til/og mun ei þrioota þar til Verolld þrytur/þvi svo leinge hefur Frelsareñ lofad/ad vera hia oss. Eñ hlusted til hverneg DRotteñ i þessū Ordū utmaalar hiñ Andlega Israel/Christner Meñ. Munu þeir vera af þvi Sauda-Huse/sem lasta Gud med Orde og Verke/ þeir sm̃ eckert Lof syngia hønum med Muñe sijnum / þeir ed falska Eyda viña vid hañs hrædelega Nafn/ liuga / baktala / ragia og brugga Svik med Tungu siñe sijnū Brood-ur/sm̃ med Guds Sonar Bloode er Endurkeyptur? Langt er fra þvi/ þr eru eingu sijdur an Guds i Heimenū/og fiarlæger Israels Borgar Riette/ helldur eñ hiner verstu Heidingiar/ um̃ hverta Paulus talar / Rom. 1. Giøred þvi Ydran i JEsu Nafne / O þier hin framnunu Børnen/og leited DRottens a medañ hañ er ad fiña/ svo þier af hønū fundner verded. Eckert er þ sem meir hindrar Gudrækne vora/helldur

ur en Vndandrattur ydranarennar/ hverneg kan Guds Ast i hønum ad bua/ sem er Daglega lætur sig þad angra / ad hann hafe svo Nꜳd-ugann Gud styggdann/ hver ed i svo mørg Aar hefur leitad a allar Lund er epter hans Velferd / og viliad leida hann med Giæsku sinne og Rijke-doome sinnar Þolenmæde til Apturhvarfs. Vier þeckium ad søfnu Glæ-pe vora/ vors Guds Fodurlegt Hiarta kominnst vier og vid/ i þvi/ ad hyda þa. Vier jætum og vitum/ad ei verdur þeirra Sekt burtlekenn/ne-ma þeir verde med beistum Tꜳrum afþvegner / enn hversu fꜳer eru þeir ed giora svoddan Ydran / sem þeim ad nockru Leite meige sambiooda. Vꜳr eru nærre þvi eins Lynder og Guds Foolk/epter þad Gud hafde leyst þa aptur ur Herleidingunne / um hveria skrifad stendur/ Hag. 1. Þetta Foolk seger: Þar er ei komenn Tijme til ad byggia Hus Drott-ens/ enn hann seger : Er þar Tijme til ad þier skulud bua i Þiliudum Husum / og þetta Hus skal svo standa i Eyde ? Oss hefur hinn goode Gud af Omælanlegre Giæsku sinne frelsad fra Diøfulsins Herteknin-gu i Endurgietningar Laugenne/ enn hversu treger eru vier og hiskner i þvi/ad uppbyggia hans Kyrkiu/ sem er vort Hiarta/med Endurnyiung vors innra Mans / enn fyrer voru Jardnesku Huse berum vier nooga Vmhyggiu/ eg meina Kroppenn/ þann Nam Sꜳlarennar/ þar hun sem er Husbooندenn fer þo i øllu Reidelejse. Enn hvad seger Drottenn um sitt Foolk skommu sydar i sama Capitula: Þier sꜳed mikid og safn-ed litlu inn / þier eted enn eingann Vegenn til Sadnings/ Þier drecked og verded ecke druckner / Þier klædest og verded þo ecke varmer / og sa ed Laun tekur/ hann leggur þau i rifenn Siood / Sama hender þa hꜳlf-Christnu a medal vor/þa Volgu/ um hveria Guds Ande talar i Open-beringar Bookenne/ Cap. 3. Þeir vilia ad sønnu Guds Børn heita/ enn þo forgiefens/nema þeir briote nidur þa Satans Capellu/ J hverre hinn gamle Adam þioonar hønum / og er hans Prestur þar inne / Enn bygge Gude eitt nytt Mustere i sijnum Limum med sannre Tru / lifande Tru/ Sꜳluhiꜳlplegre Tru/ hver ed verke fyrer Kiærleikann. Þeir sꜳa miked / þeir lesa Guds Ord / heyra þad / enn þo med hꜳngande

Nende/ þvi safna þr litlu inn/ svo varla nockud þar af verdur geymt i Korn-Hlødu Hiartans/ þeim til Nota nær a þarf ad hallda. Þeir eta og dreckа Holld og Blood DRottens/en ecke til Sadningar/miklu helldur til Fordæmingar. Christo hafa þeir ad sønnu Jklædst / en af færa sig hønum aptur med Gudlausu Athæfe z þverbrotnu Hiarta-Lage. Þeirra Christendoomur er frosen og hefur eingan Nattur-ligan Varma / og þau Laun er þeir meina sig ad hafa fyrer Lijking sinna goodra Verka/ hver þeir giøra sialfum sier til Hroosunar/en ecke Gude til Dijrdar / þeim hella þeir i risen Siood/ þvi hin sanna Aud-mykt Hiartans er laangt þar fra/og svo Truen/aan hverrar Omøgu ligt er Gude ad þocknast. Breytum ei þanneg/Christner Men/breytum ei þanneg / helldur lærum oss ydra þess sem undanfared er / Sundur-kremium vor Hiørtu med Angre og Trega aan Hræsnes / og ecke um Stundarsaker/ helldur Alvarliga/ Jdugliga og Dagliga/ þvi Dag-lega Syndgumst vier / og vinnum ævallt til Hegningar / annars mun Christendoomsens Nafn ad eingu gagna oss / eckert Heyrn Ordsens / og eckert vor Kyrkiu-Gaangur/ vorar Olmusur/ nie ønnur Goodverk / helldr mun þ verda eins og DRottens seger fyrer Munn Haggæi/Cap. 2. Spyried Prestana ad ef nockur ber helgad Kiøt i sijnu Kapu-Skaute/ mun han heilagur verda? Hverium Prestarner svørudu Nei/ Og enn aptr sagde hann/ Ef nockur sa s Ohreinn er af Daudyfle/snerter eitthvad þvilijkt/hverium þr svørudu: Þad mun Ohreint verda. Sama mun framkoma vid þa sem ei ydrast af Hiarta / og eru svo volger og toomlæter i Verke Sælar sinnar/þad Orded er þeir heyra/Guds Lijk-ame og Blood er þeir medtaka/ Bænernar er þeir flapra ut af Munn-enum / Kyrkian i hverre þeir byrtast fyrer Guds Augum/ munu ecke helga þa/miklu helldur þar þeir eru sialfer Ohreiner/og ecke þvegn-er mz Laug sannrar Ydranar/þa munu þr vanhelga þssa helgu Dooma til Fordæmingar sier z eilijfrar Gløtunar/nema þeir betur vande Ydo-ran sijna og Apturhvarf fra Syndunum / enn vid þessu Daufheyrast Menn Almenneliga/jafnvel þootl þad sie Guds eigenn Raust i allre Rit

ningunne/

ninguñe/Svo tregt veiter Heilogū Anda ad koma oss i Leikena/þegar hiñ goode Hyrder ad oss leitar. O hversu lieft giora Meñ sier Ydranar Verked? Vier meinum ad Lygar/ Skuldur/Hoordoomar/Gudlastaner/Meinsære/ z hiner verstu Klæker og Skamer sm Diøfulleñ sær tilbued i Vantruareñar Børnum/verde med einu Taare af þvegnar/og jafnvel þoott ei sie þ svo miøg af Gruñe Hiartans/Eñ Ninive Borgar Meñ grietu Synder sijnar i heila 40. Daga. David sem var hiñ kiæraste Guds Vinur/hñ griet þo beisklega i Seck og Ósku. Nebuchadnezar matte af þvo sitt Rannglæte med siø Ara Ydran. Eñ hvad meinar þu þier byrie ad giøra/ sem ert þier svo margra Synda medvitande/og þo eru þar fleire sem þu ecke veitst/ecke manst/ z ecke athugad hefur/og sumar kañ skie hallded fyrer litla edur einga Synd/ eñ ert þo ecke viss um/ad þu hafer svo langañ Frest til Ydranar/ sem ad Fiølda Glæpaña sambioode. Mun þier ei Þørf a ad læta þig fiña af hønum/sem øllū Stoorsyndurū/ Tollheimtumøñū og Putū hefur til sijn boded? Reid þig ecke uppa Ólmusur Phariseaña/jafnvel þoott Ólmusur sieu af Gude skipadar / þad heiter ad vilia kaupa Sæluklmalans Blood. Med Ydran og sañre Tru a hiñ Krossfesta verdur þad feinged / eñ ecke med Femunum / þvi øll Verølldeñ med allre siñe Dijrd er lietkare eñ Fis hia einum Dropa Guds Sonar Bloods / og duger eckert til ad Endurkaupa Sæl Mañsens/svo sem Frelsareñ vottar/ Marc. 8. Læt þier þar fyrer allra mest hier umhugad vera/þa munu hin utvortis Verkeñ sialfkrafa a epter fylgia. Ydraneñ og Trueñ eru þær tvær Hendur/er þu att ad breida a moote þijnum Lausnara / nær hañ fiñur þig Villuræfande a Eydemørku/ giør svo/ þa munt þu Leidetamur verda til allra goodra Verka/ þvi sa sem hefur plagad Hiarta sitt med Meñingu siña Illgiørda/ hañ mun skirrast vid/ad viña þad til hiñar raudu Vellingar/ Gen. 25. er hiñ slæge Bragda-Refur Diøfulleñ vill kaupa hañs Frumgietningu med/ ad standa ut ad nyiu slijka Plagu / er Syndeñ hafde ablad hønum/ edur ad pijnast eilijflega i Helvijte ad ødrum Koste / og hañ sem

truer

truer a Guds Son / og er viss um̄ ad honum eru svo margar Synder uppgiefnar/ han̄ elskar meir en̄ svo/ ad han̄ læte sier finnast hn̄s Bodord þung/ er han̄ svo heitt elskade/ ad hn̄ bar alla Guds Reide/ þa hn̄ var Saklaus kvalen̄ fyrer han̄s Synder. Veit eg ad hvorugt þetta stendur i voru Valldę : Eingen̄ kan̄ til JEsum ad komast nema hn̄s Fader drage han̄/ Joh. 6. Og hier stendur i Gudspiallenu/ ad Maduren̄ hafe leitad epter þessum tynda Saud. Svo leitar JEsus ad þier/ þad munde han̄ ei giøra/ nema honum være Alvara ad hiælpa þier/ Han̄ leitar ecke Forgiefens ad neinu/ nema þm̄ sem ecke vill læta sig finna/ eins og Pharisæi og Skriftlærder/ þar fyrer leitade han̄ ad Tollheimtumønnum og Bersyndugum / sem voru tapader Sauder / þvi han̄ var komen̄ til ad frelsa þ sem tapad var. Han̄ leitade ecke leinge ad Mattheo/ ıdur en̄ hn̄ liet sig finna/ ecke ad Zachæo/ ecke ad hinne Bersyndugu/ ecke ad Hoorkonunne/ er han̄ aflervste i Musterenu/ eingū af þssū þægdu Syndernar fram ad læta sig finna/ En̄ Pharisæi mootstoodu H. Anda / Act. 7. Þvi geingu og Tollheimtumen̄ og Putur inn̄ i Guds Rijke þar sem þr voru utrekner. Maduren̄ took þenna Saud a Herdar sier / hvar fyrer ? Þvi ad han̄ hafde svo leinge ræfad i Villunne/ ad han̄ hefur ei sialfur ganga kunnad. Svo giører og Gud vid Syndaran̄/ af þvi vier megnum eckert Gott af sialfum oss ad hugleida/ auk helldur ad framkvæma/ þa ber han̄ oss a Hondum sier/ eins og ein̄ Madur ber sin̄ Son/ sagde Moyses um̄ Guds Foolk i Eydemørkunne. Nu þar vier høfum svo Nadugan̄ Gud / ad hvar sem Synden̄ yfergnæfer / þar yfergnæfer þo Naaden̄ miklu framar/ og svo milldan̄/ ad hn̄ vill sialfur giefa oss Krapt ad þocknast sier/ þa læt alldrei Synd þijna svo vaxa þier i Augum/ ad þu efest um̄ hn̄s Myskun/ nie vantreyst svo þijnu Mattleyse / ad þu ei strax fylger honum epter/ þvi hn̄s Kraptur er i breisku Mattugur. Satt er þ/ ad DRottne mislijkar Vondskan svo miøg/ ad eingen̄ Hlutur er ødru svo gagnstædur/ Vatned er Elldsins Vinur/ og Ulfuren̄ Saudanna/ hia þvi Hatre / sem Gud hefur a þvi Jlla / an̄ars munde han̄ ecke

hafa

hafa uned þad til ad forlijka Himeñ vid sialfañ sig / ad ofurselia siñ Eingietenñ Son i svo bitrar Kvaler/ þetta lærer hañ oss skilia er hañ seger: þo ad Moyses og Samuel stædu fraṁe fyrer mier / þa være ecke mitt Siñe til þssa Foolks/ Jer. 15. Eñ hier er ecke Moyses nie Samuel / DRotteñ miñ / hier er eiñ færædur Syndare/ ein ørmædd Sæl/ Eiñ Narmþrungeñ Ande/Eiñ tijndur Saudur/ er þiñ Sonur hefur þo aptur funded/hver ad er meire eñ Moyses og Samuel/munt þu burtkasta hønum/ DRotteñ/ nær hañ framber þad dijra Gialld/ er hñs Frelsare lauk fyrer hñ a Trienu? Fiærre sie þad þier/Brunur Giæskuñar/ sṁ ecke villt Syndarans Dauda/þad sie langt fra þier/ Konungur alls Landsins/ ad þu straffer hiñ Gooda med þeim Vonda/ sagde Abraham: Eñ eg em goodur vordeñ / þegar Sonar þijns Blood er utruñed i mitt Tæra-Flood/þ er langt fra þier/ sṁ eingañ villt burtu reka þañ ed til þijn kiemur/ad þu later mig ecke niota hñs Bæna/sṁ þu burturakst þegar hñ kvaldest þ mijnar Synder/eda munt þu taka Giølld af bædum ockur? Og þvi skyllda eg þa ei lata mig finna/nær nuñ Nyrder leitar ad mier/ þoott Synder mijnar væru stærre eñ Sodomæ og Gomorræ Synder / þvi mun eg vantreysta mier ad betra n- i Lifnad/til ad fylgia hønum epter/þar eg megna alla Hlute med Paulo fyrer hañ sem mig Mattugañ giører Christum/Phil.4.Og er viss uṁ/ad hvers eg bid Fodureñ i hañs Nafne þad mun hañ veita mier? Joh. 15. þegar eg kiem fyrer Mangarans Bord/ þa em eg þo ecke viss uṁ / ad eg fæe þad mig gyrnær / Jafnvel þoott eg hafe noog fyrer ad giallda/stundū skorter hañ Vøruna/stundum verda Meñ ecke Kaupsatter/og þad ber til/ad adrar bijdur meira eñ eg/ vid þvi sem eg tala/eñ þegar eg kiem fyrer þijnar Nadar Dyr/ Herra miñ/þa er ecke hætt vid þvi/ad eg fare Erendeslaus. þess eru ecke Dæme/ad þær Bæner/sem eru i Himeneñ sendar/hafe toomar aptur komed/eg kaupe þar med Skortinū/ nær eg hefe eckert af sialfū mier fraṁ ad leggia/ þa fæ eg alla Hlute fyrer alls eckert / þar brestur ecke þad hver gyrnest/ þvi þar eru Nægter Guds Huss/ þar skal eingeñ hlaupa i Kaup

vid mig/þvi þar er noog fyrer alla/eins fyrer Manassem/svo sem fyrer David/ eins þ Ræningianū a Krossenū / svo sem fyrer Guds Mood-ur under Krossenum/eins fyrer þañ sem ecke hefur Erfidad nema eina Stund / Svo sem hier er bored hefur Hita og Þunga Dagsens / nær Meñ biooda þad med sunduꝛknosudum Anda og Truudu Hiarta / sem alleina fyrer Gude gyllder/þad er hñs Sonar Forþienusta/J hverium hønum velþocknast. Hønū med Fødur og Heiløgū Anda sie Lof/ Prijs/ Rijke og Magt / Skyrkleike og Dijrd/ Fra þvi nu er og ad Eilijfu/ A M E N.

A Jons Messu Baptistæ.

Gudspialled / Luc. 1. Cap.

OG þa ed sa Tijme var komeñ / þad Elizabeth skyllde fæda / og hun fædde Son. Og er Nagrañar heñar og Grændur heyrdu þad / ad DRottēñ hafde miklad Mysk-un sijna vid hana/samglødduft þeir heñe. Og þad skiede/ ad þeir komu a hiñū attunda Deige/ ad umskiera Sveineñ/og nefndu hañ sijns Fødurs Nafne Zacharias. Eñ Mooder hañs svarade og sagde: Ongvanveigeñ/ helldur skal hañ Johañes heita. Og þeir søgdu til heñar: Þar er þo eingeñ i þinne Ætt/sem ad heiter þessu Nafne. Eñ þeir bendtu Fødur hñs/hvad hañ villde ad hañ hiete. Eñ hañ beiddest Knefa-Spiallds / skrifade og sagde: Johañes er hañs Heite. Og þeir undruduft aller. Eñ jafnsnart laukst hañs Muñur upp/og Tunga hñs leidriettist/ og hañ talade lofande Gud. Og Otte kom yfer alla þeirra Nagrana / og um allar Fiallbygder i Judæa vijdfrægdust øll þesse Ord. Og aller þeir ed þad heyrdu / settu þad sier i Hiarta/og søgdu: Hvør grunar þig ad þesse Sveirn verde? Þviad Hønd DRottēñs var med hønum. Og Zacharias Fader hañs fylltest af Heiløgum Anda / spaade og sagde: Blessadur sie DRotteñ Gud Jsraels/ þviad hañ vitiade og giørde Frelsan sijnu Foolke. Og hañ uppreiste oss eitt Hiälpar Horn / i Huse Davids Þioons sijns. So sem hañ hefur talad fyrer Muñ sinna Heilagra

Spa-

Spamanñ/ fra Alldødle. Hañ frelsade oss fra Ovinum vorum/ og af Hende allra þeirra sem oss hata. Hañ giørde og Myskunsemd vid Fedur vora / og minntest a sinn Heilaga Sattmala Og a þad Sære er hañ soor Fødur vorum Abraham/ ad hañ giæfe oss þad. Ad vier leystir af Hende Ovina vorra/ þioonudum hønum aan Otta/ J Heilagleika og Riettlæte fyrer hønum sialfum / alla vora Lijf-Daga. Og þu Sveirn munt kallast Spamadur hins Hædsta / þviad þu munt fyrer rena Auglite DRottens/ad tilbua hans Vegu. Ad giefa hans Foolke Skilning Saluhialparenñar/ i Fyrergiefningu Synda þeirra. Fyrer Myskunar Hiartu Guds vors/i hverrū hñ vitiade vor Vpprune af Hædum. Ad lysa þm sm i Myrkrum og Daudans Skugga sitia/til ad greida Fætur vorar fram a Veg Fridarens.

Exordium.

Sia eg mun senda minn Eingel fyrer mier/sa ed tilreide Vegeñ undañ mier / seger DRottenn hia Malach. 3. Cap. Ad þesse Spadoomur hlijde uppa hiñ fyrsta Nyia Testamentesins Spamañ / Johañem Skijrara / hvers Missing vier i Dag hølldū/Þad er audvitad af Vitnisburde sialfs Frelsarans/er ritadur standur hia Matth. Cap. 11. hvar hñ berlega þijder hiñ sama uppa hañ/þad er og liooft/ad eins og Morgun-Stiarnan geingur undañ Scolune / svo rañ þesse Guds Vinur undañ sijnum HErra / Lausnara Heimsins. Hañ var adur gieteñ i Moodurkvide/og adur i Heimenñ fæddur/þvi lyser Eingelleñ/ er hñ bodade Moodr DRottens Gietnadeñ / Luc. 1. Med þessum Ordum: Sia þu ad Elizabeth Frændkona þijn hefur og Barn gieted i Elle sine / og þesse er siøtte Mañudur heñar/ sem kolllud var Obyrja. DRottenn var i Heimeñ fæddur af hreine og Oflecadre Meyiu/ og þoott þad være hid mesta Furduverk / sem Gud hefur nockurn Tijma giørt i øllu Natturuñar Rijke / þa var og þad miøg svo undarlegt / ad Johañes var aleñ med þeirre Konu / er svo miøg var til Ara komeñ. Johañes skijrde med Vatne til ad bua Christo Veg/ sem eptera kom og skijrde med H. And-

 da

da og Ellde/ Matth. 3. Johañes hoof sitt Lærdoom med Ydranar Predikun/ og fyrergiefningar Syndaña / þar hañ sagde: Giøred Ydran/ þvi Guds Ryke er nælægt/ þetta var og Innsaked i øllu Christi Lærdome/ er sijdañ a epter fylgde/ z svo mun þ verda allt til Enda Veralldar/ þvi sagde hñ fordum vid Læresveinana: Luc. 24. Soo er þad skrifad / og svo byriade Christo ad lijda / og upp aftur rijsa a þridia Dege/ og predikast læta i sijnu Nafne Ydran og Syndaña Fyrergiefning hiaa øllum Þioodum / hver Naadar Bodskapur ad eiñeg er til vor komeñ. Nu giefur Frelsareñ þessu sijnu Forgøngu Mañe þañ Vitnisburd hiaa Matth. Cap. 11. Ad hañ sie meire eñ nockur Spamadur. Og mætte þ sijnast/ ad Drottens Alvijsa Forsiaa hafe sett þetta stoora Lioos i øndverda Christi Kyrkiu/ þad er i Fordyre Nyia Testamentesens/ til ad sijna øllu þm̄/ sem þar inñe eru/ edur iñganga vilia/ hversu veglegt ad sie Embætte Forlijkunareñar/ sem G ude Þienurum er tilltruad. Vil eg þvi a þessare blessudu Naattijd taka mier fyrer Hendur ad yfervega. 1. Hvorsu Virduglegt ad sie Þioonustu eige af øllu halldeñ ad vera. 2. Hverser mieg þr eige sialfa sig ad vanda. Hiaalpa oss hier til goode Gud fyrer JEsum Christum / Amen.

Utleggingeñ.

OG þu SVeiñ Munt KAllast SPaamadur HJñs HÆrsta r þetta Embætte var mieg svo Veglegt a Døgu Gamla Testamentesens/ svo þ fylgde Kongdoomenu a stundum. Moyses var Spaamadur/ og þo Høfdinge yfer Guds Foolke/ David var Konungur yfer øllu Israel/ og þo Spaamadur/ sm̄ lioost er af hñs Psalmum/ þeir voru og mieg svo Tignader af Gudhræddu Konungum/ svo var Nathan i Hæævegum hia David/ Nazaria hia Aza Konunge/ og Esaias hia Ezechia. Nu eru þ Guds Kieñemeñ i Nyia Testamentenu/ sem ædur voru Spaameñ erner/ þvi þetta Ord ad SPaa/ merker ecke alltijd ad segia fyrer Okomna Hlute/ svo sm̄ giørdu þr a Gamla Testamentesins Døgu/ helldur i þvi/ ad flytia Guds Eyrende og vijdfrægia hñs Nafn. Hver mun giefa mier/ ad allt þetta Foolk kyñe ad spaa/

sagde

sagde Moyses/ Num. 11. Syner ydar og Dætur munu spa/ sagde Joel/ Cap. 2. Pad er/ Gud dyrka/ lofa og vegsama. Johañes Baptista verdur hier nefndur Spamadr ens Hæsta/ z po giefur ecke uñ þ/ ad hañ hafe fyrersagt Ovordna Hlute/ DRottenn seger/ Ad HAñ Sie MEIre Eñ NOckur SPamadur/ ann Effa medal añarra þss vegna/ ad aller Spámeñ spadu til Christum/ eñ Johañes bende til hñs med Fingrenum/ og sýnde Mønnum Guds Son Holldenu Iklæddañ. Hañs Epterkomendur eru vorer Kieñefedur/ þeir boda oss JEsum Christum daueñ fyrer vorar Synder / og upprisen oss til Rietlætis / þeir sýna oss hañ i Ritningunñ fyrer Augunñ afmaladañ med øll in hañs Astgiørñ og Velgiørningum. Hver er su Foorn Gamla Testamentesins/ er jafnast meige vid hñs dýrmæta Hollð og Blood/ sñ hñs Þienarar utdeila i heilogu Alltaresins Sacramento/ hverk er Valld svo miked a Jørdu/ svo sem ad leysa Syndena hiá þm Ydrande/ og ad binda hana hiá þeim/ sem ecke vill ydrast nie af heñe læta/ Joh. 20. Sied pa/ Brædur mijner/ hversu Veglegt ad er þetta Embætte/ sñ po af morgñ Dara verdur lijtels meted. Ecke took Spamañs Embætted svo mikla Virding af Valldstioorneñe/ z ooft eg fyrer skoñu segde / ad Gud hefde samt hana med þvi / nær honum svo lijkade. Hverutveggiu eru hñs Vmbodsmeñ a Jørduñe/ og eiga honñ þar iñe ad þioona/ epter þvi sñ hañ hefur hveriuñ boded / Þar voru og flester af Gamla Testamentesins Spámoñum/ sñ eingeñ Mikel-Meñe voru fyrer Heimenum. Elisæus var fra Ploognum tekeñ / Jeremias var Vngtingur / þa hañ var kalladur/ Amos seger i siñar Bookar Cap. 7. Ei var eg Spamadur og ecke Spámañs Sonur / helldur var eg Nauta Hyrder/ og leitade epter Morberium/ þer fekur þetta Veglega Embætte eingañ Mondugleika af nockurs Mañs Personu/ Ætt/ Atgiorfe/ Rijkdoome nie ødrum Veralldar Hlutum/ þar i er øll Sæmdeñ foolgeñ/ ad þeir eru DRottens Þienarar/ Allur Rijkdoomureñ/ ad hañ vill vera þra Arfur/ Num. 18. Allur Myndugleikeñ i þvi/ ad þeir eru Radsmeñ hañs Leyndardooma. Og er þ

ecke lÿted / Børn mÿn / Hver sem ælÿtur þad Okomna meir eñ þad
Nærveranda. Eg þykest vita/ ad þar er eingeñ af ydur sæ er ei hallde
Guds Son alls Heidurs verdugañ. Eñ hvad seger Christur vid
Postulana? Hver hañ forsmaaer ydur/ hñ forsmaaer mig. Ad vÿsu er
þad satt/ ad voter Kieñefedur næ ei Tæanum þangad/ sem þeir høfdu
Hælana/ svo sñ vier pløgum ad segia. Miked skorter oss a vid þeirra
Hugprÿde/ Þolenmæde/ Kiærleika/ Bindinde/ Røksemе/ og adrar Kieñe
mañlegar Dygder/ þo eru þeir samt Christi Þienarar/ og þeir ed vaka
yfer Sælum ydrum/ nær þeir giøra sitt Embætte/ epter þeirre Naad/
sm̃ þeim veitt er/ med Kostgiæfne: Mun þvi Christur ecke hallda þañ
Saklausañ / sem vanvirder hañs aumasta og veikasta Þienara / þvi
hañ stendur og fellur sÿnum Herra. Eg vil nu i þetta Siñ ecke fæ
mier til Orda/ hversu vier eigum þa ad elska og virda fyrer þeirra eig
eñ Persoonu/ þvi eg hefe einhveriu siñe ædur um̃ þad talad/ þm̃ er þ
og fyrer miñstu ad þeir af ydur dæmder verde / edur af Mañlegum
Dege / DRottеñ er sæ / sem dæmer þa/ 1. Cor. 4. Þeirra Ovirding
hia Møñunum er þm̃ Heidur hia Gude / þad Hatur/ sem Verølldeñ
leggur a þa/ ablar þm̃ Elsku i Himnenum. Sæ Afdrættur/ er þm̃
skier i sÿnum Tekium / hañ verdur Rÿkdoomur i Guds Fehyrdslu/ eiñ
Peningur/ sem þa vantar hjer/ ablar Hundrad Peninga þar/ eñ um̃
hitt vil eg nu tala / ad þier ecke forsmaaed þeirra Þioonustu / þoott
þeir sieu lÿtilmootleger i ydar Augum sumra hverra/ þad er Kieñing-
arnar og Ordsens Predikun/ þvi ef þier svo giøred/ þa forsmaaed þier
ecke þa/ helldur þañ sem þa sende / Og ef þier hated þa fyrer Sañ-
leikañ/ þa hated þier Sæler ydar / og stofned þm̃ i hiñ mesta Voda.
Eg bid ydur Brædur / seger Paulus/ 1. Tess. 5. Ad þier þecked þa
sem erfida a medal ydar / og standa fyrer ydar Auglite og kieña ydur/
ad þier hafed þa Ysermæta kiæra fyrer þra Verks Saker. Hvert
er þad Verked/ Christner Meñ? þad seger oss Zacharias hier i Gud-
spiallenu / Ad TILbua HAñs VEgu / hvers þa? HIñs ALLra
HÆrsta / þess Drottnarans / nær hañ kiemur til sÿns Musieris /
sem

sem er þitt Hiarta/ þad er/ nær hañ krefur þess/ og hin Heilaga Guds doomsins Prediking vill þar inganga og Vistarveru hia þier giora. Til þess eru Guds Þienarar setter/ Seg mier/ eru þr þa Ills verder/ fyrer sitt Verk/ nær þeir giøra þad trulega/ og vilia faa þier svoddan Gieste til Nyfingar ? Eñ þetta skilst ecke hiñe vankruudu Kynslood / hun er eins og Skiækan / sem Terentius gietur uñ i Skrøksøguñe/ eins og hun sagde uñ hiñ Dramblaata Striidsmañ/ ad ei hefde leyfst vid hañ ad tala / nema þad sem hañ hefde aadur fyrermælt. O jaa/ kaled þad sem oss er þocknanlegt/ epter þvi sem Eyrun klæia. Er ecke þad hid sama sm DRottenn seger hia Amos / Cap. 2. Þier hafed fyrerboded Spaamønnunu/ segiande: Þier skulud ei spaa: þesse Guds Madur mætte og af þvi segia/ Amos 7. þegar Amaziia Jeroboams Prestur i Bethel sagde vid hañ: Þu Siaande / far burt i Gydinga Land og et þar Braud/ og Spaa þar/ eñ hallt ecke aafrañ ad Spaa i Bethel/ þvi þad er Kongsens Helgedoomur/ og hañs Hus. O þier Villudyr / þegar Leoned Ðskrar/ hver mun ecke skielfast ? Og þegar DRottenn skipar / hver mun ecke Predika / Amos. 3. Eñ hañ skipar svo optsem ad hñs Þienarar stãa / ad ydar Glæper og Ogudlegar Athafner taka Yferhønd / Eñ hver af hañs Trulyndum Þienurum mun skielfast fyrer ydar Opocka edur Reide-Svip/ nær Meñ eru visser uñ hañs Vinaattu / J hvers Nende þier erud / eins og hid suna Spaamañsens Bellte / sem þo alldrei hafde i Vott komed. Eg skal giøra myn Ord i þijnum Muñe svo sem Elld/ eñ þetta Foolk svo sem Tre / þau er hañ eyder / seger DRottenn fyrer Muñ Jeremiæ Cap. 5. Eñ þad Orded/ sem Gudhrædder DRottens Þienarar hafa i Muñenum/ þad er og hañs Ord. Eñ svo sem þad ad Jerusalem ecke strax uppbrañ vid Spaamañsens Ord/ samt var Baal-Elldureñ ecke laangt i burtu. Svo vite hiñ Gudlause Heimur / sem ecke vill leyfa þessum Ellde Jñgang i Hiarta sitt/ til ad brena þar upp Sorp og Endeme Holldlegra Syrnda / vite hañ / sege eg/ ad hiñs eilijfa Loga mun skamt ad bijda / sem uñ Allder mun breña þa / nema þeir ydrest

ydrest af Hiarta. Aller lætumst vier til Kyrkiuñar koma/aller heyr-um vier Orded/og brukū Sacramenten/ og svo sem ein Herme-Kraka giørum oss Læte i Christendoomenum / Eñ nær vier þetta hvad mest giørum/ þa Gud giæfe/ad ecke ætte heima hia sumum af oss þad sem DRottenñ seger um̄ Juda fyrer Muñ Jeremiæ/ Cap. 5. þar byrtast Rangsnuner Meñ a medal mijns Foolks/þeir sem liggia til Lægis/og selia Snørur fyrer Foolked ad veida þad/svo sem̄ þad Fuglareñ giører med sijnum Veide-Breslum/ og þeirra Hus eru af Prettum full/eins og eitt Fugla-Bur er fullt af Tæl-Fuglum / þar ut af verda þeir Megtuger og Rijker/Feiter og Friælsleger/þeir fara med Jllsku Þør/ þeir halldа eingeñ Riettinde / þeir fram̄kvæma ecke Mælefne hiñs Fødurlausa / og þad luckast þeim. Og Almugeñ er a Stundum ecke betre ad sijnu Leite. Þad er ad soñu Grætlegt til ad vita / ad heiler Safnader heyra svo margar Predikaner / svo margar Amiñ-ingar af Guds Orde/ eñ þegar Meñ krefia ad þr giøre Grein a Tru siñe/þa er varla Tijunde hver/ sem kuñe ad giøra þ svo sm̄ Christn-um Mañe byriar/þader eins og eiñ Okuñugur Hlutur fyrer þeim/og eins og Draumur Nebuchadnezars/ Dan. 2. er hañ sagde : Ad Ord-ed være horfed sier. O hversu lijled er þetta ad virda Embætte For-lijkunareñar? Þu seger/ad Orded sie horfed þier / þu gieter þvi ecke i Miñe halldеd/med þessu dæmer þu sialfañ þig/ Barn mitt/eingeñ er svo Miñisslioor/ad hñ af svo mørgum Predikunum/svo mørgū For-tølum/hvar hid sama verdur optsiñis ytrekad/ad hñ ei giete svo miked minst/ef hañ vantar ecke Eptertektena/sem ad duga meige hønum til Sæluhiælpar/ helldur vallda þvi Vm̄svif Veralldareñar/og Holld-leger Þankar/ad Meñ ecke Itreka med sialfum sier/edur brijna fyrer sijnum Børnum og Hiuum þad sem sagt hefur vered / Þvi kiemur Diøfulleñ og stelur Ordenu ur Hiartanu / svo under eins og þu flyg-ur ut ur Kyrkiuñe/ svo flygur þad ur Huga þier. Nær mun Tungl-komu Hætiðeñ lijda ad vier kuñū ad selia Fædsluna/sogdu Gydingar fordum/ Amos. 8. Eñ þess være Oskande / ad nockrer Gærungar

segdu

segdu ecke i Hiarta sinu/ nær þu under Guds Orda Hlyrn sitia/ nær mun þesse Ord-Snapur hætta/svo vier meigū fara ad skiemta oss med vorum Lijkum ? Hversu vel verdur Predikunar Embætted virdt af svoddañ Vitstola Mañeskium? Giæted þess/Christner Meñ/ad þau Dyren voru i Gamla Testamentenu einasta hrein kolluð/ sē ad joort tudu/ sim þu og til / ad þu helger Hvijldardageñ / eñ hverneg verdur hañ helgadur ? Ecke er eiñ Dagur af siælfum sier ødrum helgare / helldur verda þeir svo epter Guds og Yfervalldsens Bode/eñ þu helg ar hañ/ ef þu helgar siælfañ þig/ecke einasta med þvi/ ad heyra Guds Ord/ helldur og hinu/ ad Itreka þad med siælfum þier / er þu heyrt hefur/ og vellter þvi fyrer þier eins og Dyreñ Foodrenu i Maganum og Muñenum/og vilier þu til fulls hallda þvi og alldrei sleppa/ þa breit epter þvi i Lifnadenum. Lat þad vera hia þier svo sem eitt Moot/ hvar i Giørder þijnar jafnan steypter sieu/ þa mun þad vera svo sē Stafur sa sē a Bookfell er ritadur/og þijnar Giørder munu hroosa þier/svo sē eitt Bijlæte ur Gulle steypt/og nær þu svo giører/ þa kalla eg ad þu af Alvøru virder og elsker þetta heilaga Forlijkun-areñar Embætte/ Og hvad stodar þad Mañeñ/ad hañ Orded heyre/ nema hañ ølldungis legge þad uppa Hiartad/ og lifi þar epter/ edur mun þetta heilaga Embætte vera Innstiptad fyrer Sida Saker/edur eiga Guds Þienarar ad vera ydur eins og Børn/þau a Strætū sætu og kølludu til hiña : Vier høfum fyrer ydur i Pijpur blaased/ og þier hafed ecke dansad/ vier kulldum ydur Harma vora / og þier hafed ecke grated ? Luc. 7. Þeir Guds Ord heyra Athugalaust / og ecke hyrda uñ ad fara Avøxt þar af/ þr draga siælfa sig Magnlega a Tælar / ecke einasta i þvi/ad þad mun rijsa upp i Doomenum a moote þeim a sijdasta Dege/ Joh. 12. hvad þo er hid skielfelegasta / og vill giøra þra Fordæming mikiu hrædeligre eñ Sodomæ og Gomorræ/helldur eru þeir Darliger i þvi/ad þeir lia Eyru sijn til ad heyra þañ Hlut sē þeim er hiñ meste Leide a / alleina til ad hræsna fyrer Møñum / og hafa þr þo eingeñ Not i þessū Heime/ sē er þra Himnarijke/ eñ eilijf

Giølld añars Neims/ svo sem eg fyrer skømu sagde. Giæted ad hvad
þad er/ sem Zacharias seger framvæges um̃ þeña unga Svein : OG
TIL AD GIEfa HAñs FOOLke SKILNING SALLU-
hiálpareñar Til FYRERgiefningar SYNda þEIrra. Til
þess hiñs sama eru ydur og Kieñendurner setter / Br. M. ecke þad /
ad þeir giefe ydur Skilningen helldur eñ Johañes. Hañ skyrde
med Vatne alleina/ Svo giøra og þeir/ Pæll mæ planta svo sem hañ
vill/ og Apollo vøkva/ 1. Cor. 3. Eñ þad er þo forgiefens nema ad
Gud Avøxteñ giefe / eñ samt fæda þeir Sæler ydar a þvi heilnæma
Lyffsins Orde/ sem ad er Krapftur Guds til Sæluhiálpar øllum þeim
sm̃ trua/ og þegar Guds Ande sameingest þvi i rett-truudu Hiarta/
þa kañ Mañeskian ecke ad fara a Mis vid þad / ad vaxa epter full-
komnum Mæler Christi Alldurs/ sem Paulus ad Orde kiemst/ Eph.
4. Og þyker mier svo sem ad hañ ecke miøg elske Sælu syna/ sem ecke
vill þad vtiña til ad heñe hoolped verde/ ad þiggia Naudsynlega Upp-
fræding af Preste synum / og herra hañ i Guds Stad talande med
hiñe mestu Athygle : Ecke liggia Syndernar miøg þungt a honum/
sm̃ ad ecke med allre Sælar og Lyfs Audmykt og Christelegũ Under-
buninge framkiemur fyrer Gud i Skriptarstoolen / til ad þiggia af
honum Kvittun Synda siña fyrer Medalgøngu hañs Þienara / Eñ
Gud Nade/ ad þar er varla nockur Natur sæ / ed sumer Meñ hafe
a þvilykañ Vidbiood / svo sem a þessare Heilsusamlegu Þioonustu /
svo nær ed añadhvert Hræsneñ edr Olteñ dregur þa under Guds Orda
Neyrn/ þa er þad svo sem þeir ætte ad ganga til Pyslar/ adgiætande
þad lyted/ ad þeir eiga þar ad fiña Sælum synum Foodur/ so þr mege
ũñflyia eilyf Helvytes Pysler. Eñ seged mier þo/ ef Cain/ Achitho-
phel/ Judas og hiñ ryke Sælgiætingur mætte eiga Kost a ad hverfa
ur Kvølunum/ og sitia under eiñe Predikun/ mundu þr ecke kalla þad
hiñ stærsta Velgiørning/ z Oska ad su Predikun alldrei þryte/ hvilyke
Ouitskapur er þa ad framfælast þad medañ Nadar-Tymeñ er/ fyrer
hvert Madur giefur kvittur vorded vid þær Oumrædeligu Hørmung-

ar / er peir nu pijnast 1. Nijded þvi Raustu Nroopandans i Eyde-mørku/ giøred Ydran/ þvi ad Guds Rijke er Nalægt / þeckti Gude/ ad hañ hefur ecke sendt oss Eingla af Nimne til ad fræda oss/ hverra Nalægd vier mundum ei standast / helldur synduga Men vora Lijka/ þar fyrer sa sem elskar Sælu sijna / hañ elske siñ Sæluforgara / og þigge hañs Pioonustu med allre Noogværd og Vndergiefne/og er þad nu svo uñ hrid fyrra uttalad.

Af Johañe hafa aller Christi Pienarar þad fyrst ad læra / ad forsmaa Neimeñ med øllu þvi sem i hønum er / og fierdeilis Aud og Mañvirdingar. Johañes var noogu Ættstoor/ Burder hñs voru til þess/ ad hañ kuñe ad verda rijkur Nofdinge medal sijns Foolks : Fader hañs var eiñ Kieñemadur / jaa/ ecke eiñ almeñelegur Kieñemadur / helldur af Rød Abiæ (svo sem Lucas hier uñ skrifar/ Cap. 1.) hver ed var hiñ ættumde medal Nidia Eleazars Aarons Sonar Nofud-Prests / svo sem þar uñ maa lesa 1. Cronicu Bookareñar 24. Nañs Mooder Elizabeth var og af Aarons Dætrum/ svo sem Lucas eiñig vottar/hveriu Ættlid ad Kieñemañs-Skapureñ fylgde/ sem var ein stoor Tign medal Gydingaña. Nu þoott hñ være svo Ættgøfugur/ sm sagt er/þa utvalde hñ helldr ad þioona Gude i Eydemørku/helldur eñ ad bera Tign Fedra siña. Ad vijsu er þad satt/Brædur mijner/ ad eingeñ er skylldugur til þess/ ad hafna øllum Tijmanlegum Munum/eins og Johañes/ þvi hañ var sier i Lage kalladur til þessa Embættis. Gud hefur breytt Vægdarsamlega vid oss/og leyft oss ad bua i Landenu medal Brædra vorra/og hafa þess Not/er hañ og Konungureñ hafa oss utnlutad/eñ þo ecke ad feilast þar framyfer. Johañes yfergaf alla Nlute fyrer Christi Saker/þ sama giørdu og hñs Postular/ svo sem Petur vottar/ Matth. 19. Eñ þess være ad Oska/ ad ei fyndust þeir a medal vor / sem yfergiefa Christum fyrer Veralldlega Nlute/ þessu vil eg til þeirra viked hafa/er lijtid edur eckert hyrda uñ sitt Embætte/eñ eru aller socknar ofañ i Fiaar-Ploog og Aura-Safn/ brukande jafnvel sijns Embættis Myndugleika til sijns eigeñ Abata/

eñ

eñ ecke Christs Kyrkiu til Eblingar/ svo hætt er vid/ ad þar siñest eins marger Judæ Lykar/ þeir ed selie siñ Herra fyrer fáeina Peninga/ svo sem Petri Stallbrædur/ þeir ed yfergiefe alla Hlute hañs vegna/ og ad þ mege vid nockra segia/ er DRottenñ talar hiá Micheam Cap. 3. nær þeir hafa ad tiggia med Tøñunum/ þa hroopa þeir Fridenñ/ eñ þeim sm̃ ecke lætur upp i Muñ þra/ boda þeir Skrýd. Þeir eta Synder mýns Foolks/ seger DRottenñ fyrer Muñ Hoseæ Cap. 4. og þeir reisa Hug siñ vid þra Ranglæte. Med sama moote talar DRottenñ um̃ þessa Leigulida og um̃ Daglaunarañ/ Devt. 24. er hñ seger þeir reise Hug siñ vid Launeñ / og er þad nærsta vel sagt / þvi eiñ Hyrdulaus Kieñemadur/ nær hañ hefur þad hañ eta skal/ þa skeiter hñ lýted um̃ Foolksins Synder / þvi reiser hañ Hug siñ allenna a moote Launnunum/ eñ leggur ad litlu hñs Vm̃boot edur Framsør/ sem hañ þiggur Launeñ af / og fagnar safnvel af vondu Athæfe / ef Syndareñ vill þad leysa med nockru Prestsens Gagne / giørande svo Bethel ad Bethawen/ þad er/ Guds Hus ad Hiegooma Huse. Eingeñ bruke þad fyrer Afsøkun / ad hañ neydest til þvilýkt ad giøra fyrer Vanesna og Fatæklar Saker. Hver er sa af ydur/ ad hñ læse aptur Dyrnar/ fyrer eckert/ edur kveike a mýnu Alltare fyrer eckert ? seger DRottenñ vid Kieñemeñena / Mal. 1. Svo má og um̃ oss segia / Eingeñ er sá ed þioone Christo Okerpis/ þoott ei sieu margra Laun svo rýfleg/ svo sm̃ Kyrkiu Þienaraña i Gamla Testamentenu/ og vante hier nockud/ mun þ Þusundfalldt aptur giallda st i Vpprisu Riettlátra/ edur hvad mun verda af þm̃ Laununum/ er þier ætled ydur af Christo þ ydar Starf/ ef þier taked þau fram̃ fyrer Hendur a hønum i þessu Lýfe ? Trued mer til/ at þ mun ecke verda audrelldt/ ad vera Judas hier/ eñ Petur þar/ og er þa betra hier lýted ad hafa/ og þar fullrýkur ad vera/ ef anñadhvert vera skal/ Fyrer þ i látum oss þ sagt vera/ er Johañes sagde Striidsmøñunum þeim/ Er komu til hañs Skýrnar / og þad þess helldur/ sem vier erum Christi Striidsmeñ/ Giøred eingum Ofrýke/ og prettid eingañ / helldur vered ánægder med ydar Mála / Luc. 3.

2. Þad

2. Þad Añad sem Guds Kieñemeñ eiga ad nema af Johañe / er hañs skynsamlegt Vandlæte i hañs Embætte / þar komu til hañs Skyrnar Tollheimtumeñ / Luc. 3. sem hallðner voru hid versta Foolk / þeim sagde hañ med Hæglæte / ad þeir skylldu eckert giøra fram̃ yfer þad sm̃ boded være: Þar komu til hañs Strydsmeñ / þm̃ sagde hñ og med Spekt þ sama / er eg fyrer Skøm̃u um̃gat: Eñ þar komu og til hñs Skyrnar Pharisæi / sem hallðner voru hiner Vysustu / hiner Heiløgustu / og Saducæi / hiner Riettlætustu / þesser voru einger Smælingar / þvi allt Foolked hnie ad þessum tveñum Flockum / voru og marger Høfdingiar Grdinga af þm̃ / Eñ af þvi ad þr voru Hræsnarar / þa vogade þesse Guds Madur ad segia vid þa: Þier Nødrukyn / hver hefur kieñt ydur ad um̃flyia tilkomande Reide ꝫ Giøred þvi verduga Avøxtu Ydraneñe / og seged ei med siælfum ydur / Abraham høfum vier fyrer Fødur: Hañ vogade ad segia hinum Gudlausa Herodi Konunge: Þier byriar ecke ad hafa þyns Brooðurs Egta-Kviñu. Telkande munu þeir nu vera medal vor / Brædur myner / sem svo alvarlegæ tale til þeirra / er sig kalla Høfdingia a medal vor / Jafnvel þoott ad Missmyden sieu svo mørg i Fare suma þeirra / ad ecke þurfe Sioonhagañ Mañ til ad þeckia þau. O Gud vere oss Lyknsamur / og giæfe ad Meñ villdu til þess hugsa / hversu Landed er fullt af Svyvirding: Agyrnd / Ræinglæte / Gripdeillder / Forøktun Guds / Forsmañ hañs Orda / Lauslæte / Hatur til Næungans / Lygar og Roogur gæinga Skyunum hærra og hroopa i Himeneñ / svo ad nærre þvi syñest liggia / ad hiñ Almættuge mune ytreka þau Ord fyrer Eyrum vorum / er hañ i Fyrstu talade vid Ezechielem / Cap. 7. Haf Snøruna til Reidu / þvi Landed er fullt af Høfud-Giørningum / og siælf Borgeñ af Ofrijke / og þetta verdur þo añadhvert ecke / edur med hæinngande Hende straffad / af þeim / sem þo eiga ad giøra Reikning hinum Allvallda Doomara fyrer Sæl hiñs Ogudlega a sydarsta Dege / allra sydst hia þeim / sem Megtuger eru / jafnvel þoott þeir añadhvert sieu fremster i Flocke / bæde ad æfa þvilykt / edur og ad forsvara þa ed þad

giøra. Þier ſegeð/ þad gyllder ecke/ ei ad ſiꝗdur heyra þeir oſſ eins og Dvergmaal Fiallaña. En hvad viteð þier af þvi/ Brædur mijner? Hafeð þier til þſſ reynt? Hafe þier hlijdt Bode Paals i þvi/ ad kalla i Akafa og vægia ecke / ad ſtraffa / Ogna og aamiña i Tijma og O-Tijma/med allre Þolenmæde? 2. Tim. 4. Nema þier ſvo giøred/ þa viteð þier ecke hvad Gud kañ fyrer ydar Þioonuſtu ad utrietta. Alleð ei til ad þ ſie noog/ad leggia Hønðena a Ploogeñ/eñ lijta ſvo aptur til þeſſ/ſem til Baka er/þeir eð ſvo giøra/eru ei hæfer til ad leida ſiaalfa ſig nie adra til Himnarijkis. Gud vill ecke læta hætta vid ſitt Verk þoott lijteð aorkeſt. Skodum Dæme Eliæ/ ſkodum Jonæ Dæme/ Gud vill læta ſitt Ord Vondum og Goodum Predika / ſvo þad añað-hvert frelſe edur fordæme. Heyreð hvad hñ ſeger vid Ezechielem / Cap. 2. Eg mun ſenda þig til þra/ og ad þu ſeger þeim: Svo ſeger DRottiñ/hvert helldur þr heyra þad/edur þeir Mootſtødu veita/þvi þeir eru eitt þverbroteð Hus/Ottaſt ecke/þoott þeir ſieu mootviliuger og Þirnum vaxner / og ad þu buer a millum Høggorma. Eñ Gud giæfe / ad Otteñ edur Fiegyrnen hiellde ecke Sverde Andans i Skeid-unum hiaa oſſ aa Skundum/ſvo Meñ ecke Vanhelgudu Gud fyrer eiñ Hnefa Bygg-Miøls / og eiñ Bita Brauds / og ſaumudu ſvo Kodda under hvern Armlegg/eins og hinar følſku Spaa-Konur giørdu under Jeruſalems Eydeleggingu / Ezech. 13. til ad teikna þar med Frid / hvar þo eingeñ Fridur var. O Brædur mijner/ þvi ſkylldum vier þo hrædaſt þa riukande Elldebranda? Og ecke miklu fromar hiñ lif-anda Gud? Hvers Bũbod vier a Hende høfum/ lææum oſſ heyra þad hañ ſeger vid Jeremiam / Cap. 1. Vert ecke Ottaſlegeñ fyrer þeirra Augũ/ad eg ei ſundurmerie þig i þeirra Auglite/hvert er þa nu betra/ ad ſiaa Skaalkeñ ygla ſig / og hañ faae þo eingu til Vegar komed / ellegar ad mæta Guds Oblijdu/ og ad hañ ſundurmerie oſſ ad þeim aa-ſiaaendum? Gud kañ ad troda Andſkotañ under Fætur hiñs miñſta Veſælings/ſem honum treyſter/og giører Verk ſiñar Kallanar i hñs Otta / aukhelldur þa ſmaa Þukana / ſem vier høfum ad beriaſt vid/

upp-

upphefium þvi vorar Radder sem adrar Bærsunur/segium Jsrael til siña Synda/og Jacob til siña Misgiørda/svo ei verde þra Bloods af oss krafest a hinum mikla Dege alls Holldz / nær hver eiñ mun hafa noog med siinar Synder/þoott ei giøre hñ sig Hluttakande i añarligû.

3. J Þridia Mata hefur Johañes med sinu Dæme kiennt oss / ad vier skulum vera Arvakrer og Kostgiæfner i Lærdoomenum / hañs Kyrkia var Eydemørken/þvi Jerusalems Mustere høfdu þr giort ad Ræningia Bæle/hañ foor i kriingum allt þad Land er laa vid Jordan/ og Predikade Skiirn Ydranareñar til Fyrergiefningar Syndaña / Luc. 1. Vt þangad foor til hñs Jerusalem og allt Gydingaland/svo sem Matthæus vottar/Cap. 3. Þetta var stoor Sookn/Brædur miin-er / fyrer eiñ Mañ / og skulum vier ecke meina / ad hañs Verk hafe einasta vered ad skiira/ þvi Lucas seger/ svo sem eg strax ámiñtest/ad hañ hafe predikad Ydranar Skiirnena/ þad skilst mier ad sie / ad hañ hafe utlagt og utlistad fyrer þeim er komu til hñs Skiirnar/ hvilikur ad være sa Lærdoomur/uppa hvern þr skiirdust/og hverneg epter honû ætte ad lifa/ þad sina þesse Ord af hañs Predikun : Giøred Ydran/ þviad Guds Rijke er nalægt / Item / Giøred verduga Avøxtu Yd-raneñe/ svo er eg viss um/ ad hañ eingañ hefur til siñar Skiirnar tek-ed/ af þeim sem hafa vered komner til Vits og Ara / sem ecke hefur vered fullnuma i þessum Lærdoome/ Nærsta Oliikur þeim af oss/sem setia vid Bord Drottens i heilagre Kvølldmaaltijd ecke einasta Vng-linga / helldur og Afgamla a Stundum / sem ecke kuña ad reyna og proofa siálfa sig/nie giøra Skil a Lijkama Drottens z añarre Fædu. Stoor var þesse Sookn Johañis/Brædur M. og gaf hñ þo øllum i riettañ Tijma hvad þeim byriade / añars munde DRottenñ ecke sagt hafa/ ad fra hañs Døgum hefde Himnarijke lided Ofrijke/ Matth. 11. Vorar Sookner eru lángtum miñe/ þo vantar þar a Stundum hvad þær Naudsynlega vidþurfa/ hier seged/ hvad vantar þar ; Eg vil hier til svara/ ecke øllum/ eñ þo mørgum / þær vantar stalldnast Sacramenten/ þo vijta Meñ / ad af þvi ber a Stundum hia sumum

hverium/

hvertü/eñ þa vantar Kostgiæfna Vndervyssun/ bæde um̄ Sacramentum og um̄ adrar Truarenar Greiner/ sm̄ eru Omissande til Saaluhiælpar. Zacharias spaaer um̄ siñ Son/ ad hañ mune giefa Guds Foolke Skilning Saaluhiælparenar til Fyrergiefningar Synda þeirra / svo eigum vier ad giøra / añars er Verked Onytt. Hvad gagnar þeim Skyrnen/ sem vier høfum veitt hana / nema vier Grandgiæfelega utskyrum fyrer þeim heñar Krapt/nær þeir dragast a Legg/Miñum þa a hvad þr hafa þar Gude lofad/ kieñü þm̄ ad endurnyia þañ Giæskurykta Naadarenar Saaltmaala Daglega med styfelldre Ydran z Endurnyiung Lyfernesens. Hvad stodar þeim Holld og Blood DRottens/ nema vier fyrer hañs Adstod Iklædum þa einu Brudkaups Klæde / ædur eñ þeir framkoma fyrer svo skielfelega Naatign / kieñum þeim ad ydrast Syndaña / Ad vita hvad þeir þar medtaka / Ad trua þvi / og ad krioota ecke framar Endurnyiung süns Skyrnar Saattmaala Vissvikande. Þetta og añad þvilykt/er ad giefa Guds Foolke Skilning Saaluhiælparenar/ og nema vier þetta giørü/þa vanhelgü vier þessa dyru Dooma/svo ad þeir verda til Fordæmingar/bæde þm̄/ sm̄ þa handtiera/ og hinü/ sm̄ vidtaka. Þu villt kañskie segia. Eg em ecke faddur med Heiløgum Anda eins og Johañes/þvi er ei Von/ ad eg svo miklu af Stad kome/ eg jaata þad/ þar heimtest og ecke svo miked af nockrum einü af oss/svo sm̄ af hønü/vier mundum og skamt komast med ad afkasta svo miklu/ samt høfü vier aller heilagañ Anda medteked / og aller høfum vier Vit og Skyn þeiged af Gude / oss hafa Forelldrar vorer til Menta sett/svo vier kyñum ødrü ad kieña. Hefde Gud fyrersied/ad til Mañaña Saaluhialpar þyrfte sier i Lage Andans Gaafur / eins og Johañes og Postularner høfdu/ þa hefde su Andans Gaafa jafnañ Samfara vorded Christneñe / Eñ heñar Meistare / sem best veit hvad þessare Byggingu hagar/ hañ vill nu laata syna Þioona nægiast med almeñelegar Natturuñar Gaafur/hver jar hañ þo jafnañ styrker med Krapte syns Anda / þar sem Astundan og Arvekne er fyrer. Seged mier/hver er sa af oss/ef hñ hefur

eiñ-

eiñ hvern kostgiæfeñ Eyrends-Reka/ ad ecke legge hañ hønum allt i Hendurnar/til ad framkvæma pad Eyrende? Vilium vier pa ælla/ad Brusiur Giæskuñar/ sem svo miøg elskade Sæluhiælp Mañaña/ ad hañ gaf siñ Son i Daudañ fyrer oss / hañ muune læta sijna Þienara vanta sijna Adstod/nær hañ sier þeirra Kostgiæfne/ eñ pad er Ervæklegt til ad vita/hversu Toomlæter ad sumer Meñ eru i þessare Idiu/ og læta sier uñ allt añad meira giefed vera / eñ giøra Guds Verk ad Niæverke. Ja/pad er aumkunarverdur Hlutur/svo Almugeñ/sem ad ecke veit Guds Riekkinde / hañ fær þau ecke ad heyra sumstadar af Fævijssum edur Hyrdulausum Ordsins Þienuruñ / fare þeir villt/ þeir verda ei Leidriettter/ Syndge þeir/ þar verdur ei adfunded/ Forherdest þeir i Synduuñ/pa verdur þo ecke þra forstockad Hiarta sundurmared med Guds Orde / hvert ad er eiñ Elldur og eiñ Hamar / seger hañ fyrer Muñ Spæmañsens/ sem ad Kletteñ i sundurmolar/Jerem. 23. Dygdeñ verdur a stundum høfud/ Løstunum hroosad/ edur þeir verda affakader/sierdeilis sieu þeir giørder oss i Vil. Mun pad ei vera hid sama og DRotteñ seger/ Ezech. 13. Foolked bygger upp eiñ Vegg af Leyr/og þeir klijna hñ med Onytu Kalke/ Vei þm heimsku Spæmøñunum/seger DRotteñ/ er gænga epter sijnum Anda/ þijner Spæmeñ eru lijker Refum a Eydemørku/O Israel/seger hañ. Gud giæfe/ad þsse Pestilentia ecke dræpe sier nidur hiæ oss/þ mæ kalla/ad þeir fylge sijnum eigeñ Anda/ er tala hvad þm i Hug kiemur/pad þeir alldrei i Ritninguñe sau/ edur iusu upp af Israels Bruñe/ hellldur þra eigeñ Drauma/og þo skamast þr sijn ecke ad seigia/DRotteñ hefur sagt pad/þo DRotteñ hafe pad alldrei talad/seger Ezechiel Spæmadur/ Cap. 22. Svo kalla og þesser Guds Ord / hvad sem þeir rugla/ ef Muñureñ alleina freider/ eins og a Skeidmæddum Heste. Refarner eru sollitner i Eydemørkuñe/ svo ræfa og nockrer Kieñendur uñ þurra Stade / og fiña ecke hvar med þr kuñe sitt edur añarra Lijf ad næra/þeir sunkia ut ur Oþørfum og Fævijssum Bookum/ pad sem eingum er til Nota/Skrøk-Søgur/Heimskulegar Samlijkingar/ z rangar

ar Vileggingar a stundum / til ad tefia af Tymañ/ svo þad verdur
ei vared/ad Meñ meiga heyra þær sumar Predikaner/af hveriũ eing-
eñ er nockru nær i synu Sæluhiaalpar Verke. O Guds Meñ/ læted
ydur þo einhvern Tyma til Hugar koma / ad foostra Hiørd DRott-
ens/ er hañ afrekad hefur med synu eigen Bloode / og yfer hveria H-
Ande hefur ydur Tilsioonar-Meñ setta / Act. 20. Pharao villde
ecke giefa Israels Sonũ Haalm edur Murstein til ad giøra þ Verk /
er hañ hafde boded þm̃/og þo heimte hañ Verked af þm̃/ Eins vird-
ast mier Lynder þeir Kieñemeñ/ er eckert hyrda um̃ Christi Arfleyfd/
sem þeim er til Vøktunar feingeñ/ þeir heimta af Foolkenu/ad þeir
lifi Christelega/ og giøre Kiærleikans Verk / eñ ecke kieña þeir þeim
Aoferd slykra Hluta/og ecke ganga þeir undañ ødrum i þvi/sem þeir
bioода/Iaa/sumer jafnvel þvynga af þeim/þad sem þeir kyñe ad giø-
ra Verk Kiærleikans med. Er þetta ad vera Christi og hñs Postu-
la Epterbreytare og Epterkomare? af hveriu vier þo stærũ oss. Læt-
ed ydur þad ecke helldur noog þykia/ Brædur myner/ þoott þier hafed
þeiged goodar Gaafur til ad kieña/edur þoott ydar Kieñingu sie hroos-
ad af Møñum / þad er ad søñu stoor Guds Astgiøf / og hañs Þien-
urum miøg svo þørf/til ad uppbyggia hñs Kyrkiu/ eñ læte Meñ sier
þad i Hug koma/er sagde fordũ hiñ goode Hyrder vid syna Læresveina/
Fagned ei yfer þvi / ad Diøflarner eru ydur undergiefner / helldur af
þvi/ad ydar Nøfn eru skrifud a Himnũ/Luc.10. Svo vil eg og segia i
vidlykũ Hlut/ þo ecke alldungis hinum sama/Fagned ecke yfer þvi/ad
Meñ hroosa ydur / þvi ydur kyñe ad henda hid sama og Herodem /
hvern Eingilleñ sloo/af þvi hñ gaf ei Gude Dyrdena/Act.12.helldur
fagned af þvi/ef Safnadʳ ydʳ leidriettast/ef þiʳ nꝫ Christelegu Dæme
z Røksamre Kieñingu leided nockurn a Guds Veg/svo ad þiʳ sieud viss-
u/ ad þr med ydur/og þier med þm̃ munud Guds Ryke erfa/Glediest
af þssu/þvi til þss erud þier setter/þar i eiga aller ydar Atburder/all-
er Sælar og Lykamans Kraptar ad reyna sig / og ecke til ad utvega
Hroos Maalsnilldar hia Møñum/þvi ei gagnade þad hinum vondu
Pharisæis/

Pharisæis/þott Christus segde/ad Men skylldu giora epter ollu þvi sem þeir koludu/og ei ad sijdur voru þeir blinder/blindra Leidsogarar/ Nræsnar/Eytur-Ormar z Nodru-Kyn/þvi kalla eg ecke þaũ ad vera hiñ besta Prest/sm̃ hefur hid mesta Alþijdu Lof af siñe Tals-Gafu/ helldur þaũ sem hefur hina bestu Tilheyrendur/og best til Himnarijkis uppfrædda/sm̃ elske Gud og Naungaũ/og vardveite sialfa sig Fleck-lausa fra Heime þessũ/ haũ les sitt Feste-Bref fyrer Himnarijke/svo opt sem haũ sier/ad hñs Tilheyrendur ganga a Guds Vege/og verka sijna Saluhialp med Ugg og Otta. O þu mikle Hyrder Saudaña/ Bid þu þiñ Himneska Fodur fyrer oss/ad bæde Kieñendur z Tilheyr-endr/mætte svo taka Vara a Salu siñe hier i Lijfe/ad vier i Lambsins Brudkaup til samans iñleidder verdũ / Þad Bænheyre hiñ Naduge Gud fyrer Sonarens Forþienustu / A M E N.

Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 6. Cap.

SEG JEsus sagde til siña Lærisveina : Vered Myskun-samer / lijka sem ydar Fader er Myskunsamur. Aung-vaũ skulud þier dæma / so ad þier dæmest eige / Fordæmed ecke/ so ad þier fordæmest eige. Fyrergiefed/og þa mun ydur fyrergiefed verda. Giefed / og þa skal ydur giefast. Gooda/ samþryckta/velskieckna og yfersliootañlega Mæling/ munu þeir giefa i ydart Skaut. Þviad med þeirre hiñe somu Mælingu hvorre þier mæled ut/ mun ydur iñ aptur mælt verda. Og haũ sagde þeim eina Epterlijking: Hvort kaũ nockur Blindur Blindaũ ad leida ? Falla þeir ecke bader i Grofena ? Lærisveinneñ er eige yfer sijnum Meist-ara/ eñ hvor hellst sem fullkomeñ er/haũ mun vera sem haũs Meist-are. Hvad sier þu Ognena i þijns Brooðurs Auga / eñ ad þeim Bialkanum sem i þijnu Auga er / giæter þu eige ? Eda hvorneñ mætte seigia Brooður þijnum: Brooder/leyf þu ad eg i burt drage Ognena ur þijnu Auga / þar ed þu sier ecke sialfur Bialkaũ i þijnu Auga? Þu Hræsnare/drag fyrst ut Bialkaũ ur þijnu Auga/og sia þu

þa ſo til/ ad þu fær utdreiged Flijsena ſ er i þijns Brooдurs Auga.

Exordium.

DÆmed riettа Dooma/ ſeger Gud til ſijns Foolks hia Zachariam Cap. 7. Hverneg ſeger þa DRotten hier i Gudſpiallenu ? DÆMed Ei/ Svo Þier Ei DÆMder VERded / FORdæmed Ei / Svo Þier VERded Ei FORdæmder. J þeſſu ber þad ad athuga / ad þegar DRotten bijdur ſijnu Foolke ad dæma riettа Dooma/ þa er auдſied/ ad hn̄ giører Raad fyrer þm̄/ ſem mænger eru/ og hañ ár þa/ Svo giører og Frelſaren̄ hier i Gudſpiallо enu. Guds er Doomuren̄/ ſeger DRotten̄. Þad hefur jafnan vered Náttur Andſkotans/ ſijдan hañ datt ur Heidrenu/ ad apa epter Guds Naſtign/ og ſvo vill hn̄ og ſetia ſig a Doom-Stoolen̄ a ſtundū/ ſvo ſm̄ Gud ſitur a millum Gudaña i Doomunū/ Pſ. 82. ſvo er ecke trutt um̄/ ad Fianden̄ meige ſtelaſt þar in̄/ Eg vil ecke ſegia/ ad hañ gange þar Berlega/ þoott ei verde hn̄ ſiedur Lijkamlegū Augū/ ſamt meiga Men̄ þo ſia hn̄s Verk/ þegar ſvo ber vid/ þvi af Þra Avoxtū ſkulud þier þeckia þa/ ſeger Lauſnaren̄/ og þetta tekſt hm̄ epter þvi/ ſm̄ þeir eru lynder til/ ſm̄ Doomana ſitia/ og ad þvi Leite/ ſm̄ þeir hafa Gud fyrer Augum ſier/ og Oftaſt hin̄ alvallda Himens og Jardar Doomara-Doomurū er misfared eins og ødrum Mønum/ þar ſitur Moyſes a Doomſtoole/ þar ſitur ꝛ Eli/ þar ſat Salomon/ þar ſat ꝛ Achab/ þar ſat Lycurgus/ þar ſat og Pilatus/ og eru þau Dæme Oprioolande. Gud giæfe Men̄ hefdu færre af Eli / Achabs og Pilati Brædrum / en̄ hiner være fleire / þa mundum vier ecke ſvo berlega ſia þad Teikn hin̄s ſijdaſta allsheriar Dooms/ ſem Lauſnaren̄ ſeger oſſ fyrer/ hia Matthæū/ Cap. 24. ad fyrer þvi/ ad Rangſæted vex/ þa koolne Kiærleike margra/ ſvo ſm̄ Þ nu ſia ma af øllum þm̄/ ſm̄ ad þvi giæta/ en̄ ſiña hvad meſt af þm̄/ ſm̄ fyrer þvi verda. Þar eru ꝛ Doomar ymisleger. 1. Er þar Doomara Embætte/ ſem tilheyrer Kyrkiunar Þioonuſtu-Mønum/ hverium alvarlega bañad verdur/ ad ſegia hid Jlla Gott/ Eſa. 5. og ſkipad/ ad þr adgreine hid Laka fra þvi Lijtilmæta/

ad

ad ei lode þeir Frid/ hvar einges er/ til ad villa Sælernar. Þañeg dæmde og fordæmde Lausnarens Ogudlega Phariseos. 2. Er þ hiñ almeñelege Laga-Rietltur/ hver af Gude er tilsettur/ Mañkyneñu til Gooda og Vidurhallds. 3. Eru þr/ed Meñ almeñelega kalla Dag-Deoma / hverta Frelsaren̄ sier i Lage bañar hier i Evangelio/ um̄ hverja eg vil nu i þetta siñ nockud framar tala/epter þvi/sm̄ Gud giefur Naad til. Eñ þu alls Hollds Doomare/H Erra J Esu Christe / Styrk þu mig hier til med Naad þyns Anda fyrer þyna Forþienustu / A M E N.

Vtleggingeñ.

HEsser Skadligu Dag-Doomar verda med mørgu moote/ z marg ra Orsaka vegna. 1. Fyrst þegar Meñ nidra þvi/ sm̄ Naungꝛ anum er vel giefed/og meiga ei þola/ ad þvi sie a Lopt halldeđ. Þetta Jllgrese sprettur af þre fulu Drambseme og Ofund/ er liggur i Bloodenu hiá oss Adams Sonum / sumum meir/ eñ sumum miña/ Vel sie þeim/sem giefa dreped þetta Eytur med þeckingu sijns eigen Overdugleika/ædur eñ þad blæs upp Sælena/heñe til eilijfrar Glot. unar/ sm̄ oss er þeim ed hroka sier upp/ og þyker ad einges stande sier iafnfætes/ þvi Gud mootstendur Dramblætum/ seger Ritningen/og hvar vill sa Heimvon eiga/sem hefur Konung Himnaña fyrer Ovin/ nema med hønum sem Drottens̄ steypte af Himne i eilijfar Pijslerz / vegna hiñar fyrstu Drambseme. Heyr þu mier / Mollð og Aska / þu vesæll Orma-Seckur/ er nockud añars Agiæte þijn Nidran? Ef þu ert Kostum bueñ/ a ecke Gud frialst ad giøra añañ þier jafnan/ edur fremre/ef hñ vill? Þvi hræker þu þa Gude i Andliteđ/ z smæinar hñs Mynd/sm̄ er Dygden/med þiñe saurugre z Ohlutvandre Tungu? Eñ munt þu naa þvi / sem þu epter leitar / Kiære / og ecke helldur bapa Virdingu þiñe med añars Nidran/hverre þu ella munder halld- ed hafa? Ad vissu. Ef Rafnen þegde / þa miste hañ ecke Bråd- ena a Stundum. Þegar eg heyre eiñ lasta þad sem vel er giørt / þa flijgur mier strax i Hug / hvad mun þsse Madur vilja lofad hafa/

fyrst

fyrst hañ lastar gooda Nlute? Eg giet ecke añad meint / eñ ad hañ kuñe ecke Grein Ills og Goods / edur ad hañ tale af Natre / þar hañ ecke añ Naunga sijnum Sañmælis / edur og i þridia Lage / ad hañ ligger fyrer ad hønum sie hroosad framar sier / og sie eg þa / ad hiñ er fremre / jafnvel ad sialfs hañs Doome / þoolt ecke vilie hañ Doomeñ uppsegia. Svo skierder nu hañs Mælge Virdingu hañs ad miñe Nyggiu / a hveria Lund sem þetta teked er / hvern eg ella hefde kañ skie fyrer goodañ Mañ hallded. Eingeñ leite epter þvi sm̃ hñs er / helldur epter þvi sem añars er / seger Paulus / 1. Cor. 10. Laungt eru þeir fra þvi / er vilia taka Sæmdena fra ødrũ / til ad auka sijna med / Eiñ Þioofur er vidurstyggeligur i Mañaña Augum / og verdur ei mooke þvi sagt / ad þetta er nockurskonar Þioofnadur i Guds Auglite / þvi hañ sm̃ nidrar ødrum / hañ stelur Virdinguñe fra Naunga sijnum / og er þad svo miklu argare Þioofnadur / sem Neidureñ er Fienu dyrmætare. Nañ sem lastar þad sem vel er giort / hañ er Lygare / þvi hañ seger Nluteñ ødruvijse eñ hañ er / Eñ hvad seger Syrach / Cap. 20. Betre er eiñ Þioofur eñ eiñ sijfelldur Lygare / þo munu þeir bæder Oluckuna hreppa. Nafe hver añañ sier i Virdingu Ædra / seger Paulus eñ aptur / vel giøra þeir þad / sem verda nærre þvi siuker / ef adrer eru ægiætter jafnframt þeim / þad er vel tilfunded a vora Tungu / ad Meñ giefa þvilijku Siukdooms Nafn / þvi Meñ kalla þañ Ofundsiukañ / sem plægadur er af þessum Diøfle. Eingu eru þeir betre / sem þeygia yfer þvi sem Lofs vert er / þeir ræna eins Dygdena sijnum Launũ / sem er Neidureñ / og være hun ecke sijn eigeñ Verdlaun / þa munde hun verda eins og Verkamadur sæ / er leidest ad viña Okeypis / þad er einslags Lagaleyse og Rietlar Neitun / ad vilia ecke hroosa þvi sm̃ Lofs verdt er / og ecke skilur þetta tvent ødruvijse / eñ þad ad dæma raungt / og ad neyta Riettarens / og er hverttveggia Svyvirding bæde fyrer Gude og Møñum / svo varla mæ uppa millum sia / hver Skømeñ ad hærra situr i Fiandans Rijke.

2. I Audru Lage eru þeir / sm̃ drepa ut hinar miñstu Naungans

Avirdingar/og giøra Alfallda ur Mÿ-Flugunne/ þad er Stoorglæpe ur lÿtille Yfersioon. Um þessa Raangsnunu Dooma talar Frelsarenn hier i Gudspiallenu/ þar hann seger: HVAD SJer Þu DUSTenа J ÞJns BRODurs AUga/ Enn ÞAnn BJALKann Sem J ÞJJnu AUga Er ADGJÆter ÞU EcKe. Varla er nockur Løstur kÿdare i Heimenum enn þesse/ Menn eru svo giefner fyrer ad leita upp annarra Misgiørder/ svo grandskigner i ad sia þær/ svo Mælsnialler t ad drepa þær ut/ þar vier erum þo sialfer Lÿtum hladner/ Ef vorar Hugsaner/Ord og Giørder ættu ad stikast a hinn Riettvÿsa Allsheriar Kvarda/edur hver er sa ed segia kunne: Mitt Hiarta er hreint: Verda ma ad þu siert ecke svo lagenn a þann Løst/ er þu svo lastar a ødrum/ enn elur kann skie adra verre/ og samsinner þeim/ sem eru þÿner Stallbrædur i slÿku. Þier þyker vænt um þÿna eigenn Klæke/ eins & Apiniunne um Unga sÿna/ þoott þeir sieu allra Kvikenda liootaster (ef þad ma nockud liootlt kalla/ sem Drottenn skapad hefur) og þo ecke sie annad/ þa er þetta Glæpur noogu stoor/ ad þu giører þÿns Naunga Avirding svo stoora/enn afsakar þÿna eigenn/sem kann skie er miklu stærre/ Hinn Dramblaate lÿter hinn Agiarna/ enn sig kallar hann Hugprudann/ Hinn Agiarne lastar hinn Eydslusama/ sig nefner hann Forsialann/ Hinn Eydslusame bryxlar hinum Adsiala/ enn hann vill Orlaatur heita/og svo þyker hverium af oss sinn Fugl fagur/og ecke einasta þetta/helldur þad sem vier erum sialfer hvad mest giefner fyrer/ þad drepum vier ut a ødrum/ (sem er stakt Blygdunarleyse) jafnvel a goodum Mønnum & Heidvirdum/ef þa kann eitthvad þvilÿkt ad henda/ sem vier sialfer høfum giørt ad Handverke og Daglegre Jdiu/ til þess/ad giøra þa eins svarta & oss/ & ad þra Dæme skule bera Skuggann a vora Glæpe/ Enn fæer hyrda um ad draga fyrst ut Bialkann ur sÿnu Auga/ ad þeir meige sÿdann utdraga Agnena ur sÿns Broodurs Auga. Þad er/ ad vanda og temia fyrst sialfann sig/ ad Madur sÿdann meige amminna sinn Broodur med þess meira Frelse og Avexte. Hier um talar Paulus Roksamliga/ Rom. 2. Segiande: J þvi ad

þu

þu añañ dæmer/ þa fordæmer þu sialfañ þig/ þvi þu giører hid sama sem þu dæmer/ Eñ meinar þu O Madur/ sierhver sa er dæmer þa ed þvilijkt giøra (seger hañ) og þu giører hid sama / ad þu muner uñ flyia Guds Doom? Hvert ad er samhliooda þvi sm̃ hier stendur i Gud spiallenu/ DÆMed Ecke/ Svo þJer BERDed Ecke DÆMDer/ Og er þad merkelegt/ sem Postuleñ seger hier: J þvi ad þu dæmer añañ þa fordæmer þu sialfañ þig / þad er/ med þvi ad þu giører þig ad Doomara i añars Avirdingu/ i hverre þu þo sialfur sekur ert/ þa ablar þu þier Fordæmingar / þvi Gud vill þijnar Synder dæma i Reide sinne/ fyrer þessa Hlutseme þina / þar þu fellur iñ i hañs Embætte/ sm̃ Doomureñ alleina tilheyrer/ svo sem Jacob vottar segiande/ Jac. 4. Eiñ er Log-Giafareñ / sa ed kañ ad frelsa og fortijna / eñ hver ert þu/ sm̃ añañ dæmer? Og þetta skiedur opkast i þm̃ Hlutum/ sem oss aldeilis ecke vidkoma. Eg kañ ecke ad segia / ad mier ei leyfest ad kalla þad illa giørt/ sm̃ mier er tilgiørt/ ef þad er illa giørt/ þa vil eg helldur lata Logeñ dæma mille mijn og mijns Mootstødu-Mañs/ helldur eñ leggia sialfur Doom a hañs Tilgiørd/ þvi hverke gyllder miñ Doomur mikid/ nema ad giøra mig sekañ þ Guds Doome/ svo og tek eg hañ frañ fyrer Hendur a Balldstioorneñe / hver ad er sett goodum til Forsvars/ eñ vondum til Hegningar/ eñ hvad a eg med/ ad dæma uñ þ mig ei snerter i enu minsta? Hvad-vardar mig uñ ad dæma þa sem fyrer utañ eru: seger Paulus uñ Heidingiana/ 1. Cor. 5. Syndgar noockur/ þa syndgar hañ moote Gude/ z moote sialfum sier/ moote ødrum / eñ mier ecke. Eg vil dæma hañ ad svo miklu Leite/ ad eg varest hañs Dæme/ og aminña hañ/ og Leidriettа / ef eg fæ þvi vidkomid/ þo svo/ ad eg drage fyrst ut Bialkañ ur mijnu Auga / eñ ecke vil eg utliroopa Synd hañs / og allra sijst giøra hana stærre eñ hun er / Hvar frá Gud vardveite mig / Helldur afsaka / ef hun er þañeg/ ad hun verdur afsøkud / og sa ødruvijse dæmer siñ Naunga/ hañ tekur Guds Riett fra hønum / og giører sig ad þess Herra sem hañ dæmer/ þar hañ er þo ecke nema Sampioon. Merkelega talar

Paulus

Paulus hier um̃/ segiande. Rom. 14. Hver ert þu sem fordæmer aꝺnars legañ Þioon: Hañ stendur og fellur sijnum Drottne. Jacob seger/ Cap. 2. um̃ þa sem fara i Mañvirdingar / ad þr sieu vordner vondrar Hugsana Doomarar/ eñ eckert er Mañgreinar Alit verra edr Heimsku legra eñ þ/ ad kalla sig hoskañ og heilagañ/ jafnvel þo vier aller hrøsũ i morgu/ eñ niijda sijna Brædur fyrer sømu Lyte/ sẽ vier leikũ oss ad/ eins og ødru Table/ edur kañ skie ødrum verre / velldur þad þvi/ ad Meñ giora sier svo añt um̃ ad hnijsa epter Naungans Giørdum og Ovirdingum/ ad Meñ fæ ecke Toom til ad rañsaka sijnar eigen / til hvers DRottem̃ bender hier i Gudspiallenu/ þvi ef Textans Meining er riett athugud/ þa heiter þ svo: Þu STarer a K Vistem̃/ Sem Er i Þijns BRoodurs Auga/ Eñ Þañ BJAlkañ/ Sem i Þijnu Auga Er/ Huglæider Þu Ecke. Þad er/ Oss verdur svo Starsynt a þad/ sẽ vier lioott siaũ a vorũ Naunga/ og høfum svo miked Omak fyrer ad giora þad eñ þa lioottara a stundum/ ad oss kiemur ecke i Hug ad eins/ad vier sieum i hinu sama vallder/ svo lengt er fra þvi/ad vier rañsokum vorn Lifnad/ edur leytũ i Fylsnũ vors Hiarta epter þvi/ sẽ þar kyñe foolged ad vera/ og fyrer þvi vier horfũ riett æfram/ þa siæum vier ecke Skreppuna/ sẽ a Bakenu hanger (svo sẽ i hinũ Griska Ordshætte seger:) velldur þessu hin bølvada sialfs Elska/ er liggur i voru spilltu Bloode/ Og þesse Grein af Dag-Doomunum/ er nu þess skadlegre/ sem hun er almeñare / og varla fyrer nockra Synd halldeñ Maña a medal. Meñ koma samañ til svodañ Dooma/ svo sẽ til añars Giestabods/ og i sialfũ Giestabodunum hygg eg ad þesse Riettur eñ smacke hvad best a stundũ/ Eñ þad er ad Ottast fyrer/ ad Satan hafe tilbued þm̃ eiñ Riett i Myrkra Salnum/ er skiemta sier ad þssu/ þad er/ad þeir ete sijnar Tungur ut af Ofraun/ Apoc. 16. sem þær brukad hafa til sliſera rangsnueña Dooma / nema þeir þecke Synd sijna/ Yðrest hennar/ og læte af henne / a medañ eñ þa er Tijme til ad dæma sialfañ sig. Hlijdum þvi Raustu Jacobs/ er hñ seger/ Jac. 4. Taled ecke hver a moote ødrum/ Sa ed talar a moote sijnũ Broodur/

og sa ed fordæmer Broodur siñ/hñ talar a mooti Løgmalenu/og fordæmer Løgmaled/eñ ef þu fordæmer Løgmaled/ þa ert þu ecke Løgmalsins Geymare/ helldur Doomare.

3. J þisse þridiu Rød eru þeir/sm lasta og ukhroopa þa Glæpe/sm bæde eru Openberer/ og svo Hroopleger/ ad þeirra Liootleik giefur ad sønu eingeñ affsakad/og eingeñ Heidvirdur Madur vill þm hroosa/er slykt adhafast/ eñ þad giora sumer ecke af þvi / ad þeir hafe svoddañ Leste/edur til ad lagfæra þañ/ sem ad þeim fundeñ verdur/edur ødrum til Viðvørunar/helldur þss vegna/ad eitt Jllt Skap hefur Gaman og Jndæle af ad lasta/og fagnar hverre Orsøk/er hñ kañ ad fa þar til/ Svo langt er fra þvi/ad hñ Mañeñ elske edur Leidrietta vilie/edur og i þridia Lage/ad hñ med þess Fordæmingu/ sm illa breyter/vill smijda sialfum sier nockurskonar Agiæftis edur Afbrygdis Mynd i añarra þaunkum/svo hñ giefe sagt : Eg em ecke svo sem þesse Tollheimtu Madur/ Luc. 18. Svo langt er hañ fra þvi/ ad bera miked af þeim/ sem hañ dæmer uñ/ þvi hañ/ sem þarf añarra Saurenda med til ad fegra sig/hñ ma ecke vera miøg Biartur sialfur. Þu Gudlaus Madur/hafer þu Gaman af ad lasta Avirdingar þins Naunga/ þo þær stoorar sieu/hverneg ert þu þa betre eñ hañ ? Þad hefur og Andskoteñ/og er hñ þo verre eñ hiñ argaste Syndare/ Sa sm drygt hefur eitt Skap/ hañ kañ ad ydrast / þvi mattugur er Gud ad reisa hañ/ seger Paulus/ Rom. 14. Þad sie eg af Dæme Manassis/Davids/Peturs/ hinar Bersyndugu/ z Heorkonuñar/er DRotteñ afleyste ꝛ Musterenu. Eñ hverneg villt þu/Satans Eingill/umskyia Guds Reide og Fyrer dæminguna/þar þu hefur Skiemtun af añarra Løstu/þoott ei drygeꝛ þu sialfur þa? Hver verdur svo Hneixladur/ ad eg stikne ecke ? seger Paulus/þad sagde hañ þess vegna/ ad hañ hafade Lestena/eñ elskade Meñena/ Eñ hver verdur svo Broflegur / ad þu fagner ecke/þu eltir Flugu Naktursins og Ofundareñar a Þreck añarra/ og geingur þañeg i Lid med Flugna Høfdingiañ Belsebub / og sver hønu Trunad / eñ skytst undañ Merke þins Frelsara/ i hvers Nollde Gud fordæmde þy-

ngd

na Synd/sem Paulus voktar Rom. 8. Med þvi ad þu fordæmer þin Brodur / hvern Gud hefur skipad þier ad aminna og Leidriettã / en alldrei fieck han þier nockurn svoddan Doom edur Vallð yfer hønũ. Ja / þar eru þeir til/ er svo rijkt Umbod hafa teked af Fiandanum/ ad þeir locka Manngan fyrst til ad syndga/ad þeir sijdan hafa meige þad þeir kuñe ad lasta og dæma um. Þesse er Diøfulsins Atferd/svo giørde han i Ondverdu vid vora Moodur Evu / en sijdan hefur han ei lated af ad brixla Guds Hjerflockum/og asaka þa/svo klagade hn̄ Job fyrer Gude / svo stood han til hægre Handar Josuæ hinū Ædsta Preste/til ad mootstanda hønũ/Zach. 3. Og þetta sparar han ecke en nu i Dag / ad utriettã fyrer sijna Umbods-Men / Vantruarenar Børn/J hveriium han kræptugur er/en Gud straffe þig Satan/han lifer en nu / sem Babilons Konung vog a Vigt / Dan. 5. Mattugur er han en i Dag/ad þrijfa sijna Branda ut af hetiar Ellde/eins og Josuam/en troda þig under Fætur vorar/Hunduren þin/z ad stockva þijnum Dalltar Flocke: Svo er nu þesse rangsnuna Dooma Adferd ein Satans Jdia/og þeir ed sier temia hana/ meiga þar um visser vera/ad hn̄ gielldur þm̄ i Skilegyre/ þad er med eilijfum Brixlū og eilijfre Smaan/ nema þeir gange ur Þienustuñe a medan þar segest en þa J Dag / þvi an ad hefur han ecke sijnum Møñum i Maala ad giefa. Fleire eru ad søñu Greiner þessara Dag-Dooma / en eg vil hier med kyrt lata i þetta Sin. En hvad skulu Men þa hier til segia? Eiga Men alla ad Josnu ad leggia/og eckert um þ hyrda/hverneg Manngã en flæckar sier? Fiærre sie þvi. DRotten JEsus giefur oss hier i Evangelio hin skijrustu Log/epter hveriium Manngan a og maa ad saklausu dæma/ segiande: Þu HRÆSNare/DRag FYrst Ut BJalkan Ur Þijnu Auga / Og Þa Munt Þu SJaa Til / Ad UTdraga FUisen ur Þijns BRODurs Auga. Sem villde han sagt hafa: Medan Kvisturen er i þijnu Auga/ þa ert þu ecke svo Skarpsyn/ ad þu gieter sied hvert þad er Biaalke edur ei / sem er i Auga Broodur Þijns. Ecke bañar han / ja / han bijdur ad Madur skule atelia sin

 Broodur/

Broodur/þegar hañ syndgar/ og afkelia hañ þeim Løstũ/sem hañ er giarn a / og kañ skie þecker ei sialfur / edur hyggur ecke svo liooka ad vera/þvi vier fyrergiefum sialfum oss jafnañ meira eñ ødrum/ og þvi er þad Velgiørningur / og Gude þægt Verk / ad vanda um vid siñ Broodur i slyku / eñ þo svo / ad Doomureñ kyrie fyrst a voru eigen Nuse/ og þvi seger hañ: DRag Fyrst uk Bialkañ ur þynu Auga. Hvad mun eitt sem veitur er i einhverju Leidriel kast vid þ/þott eiñ Glæ paa Madur deile a hñ? Man hañ ecke langtũ helldur giefa honũ Orsøk til/ ad brixla sier um slynar eigen Skamer/ hiñ Neil-Fælle spotte hiñ skacka/og.sa sẽ hyggtur er/Blaamañeñ/seger hid Latinska Sk.. lld. Nid sama er ad segia um þañ/sẽ ødrũ vill segia til Glæpa siña/þott eingeñ af oss sie Neilagur/ og þar vante miked a/þa skal hañ ad søñu Raadsviñare vera/sẽ añañ vill aamiña/helldur eñ hiñ/edur ad miñska Koste ecke i þeim Leske fundeñ/ sem hañ ækelur um/ añars mun hañ bradlega heyra: Læknar/hialpa sialfũ þier/og Paulus seger honum beiskañ Sañleika/ Rom. 2. Þu kieñer ødrum/ seger hañ/ þu predikar/ad ei skule stela/og þu stelur/ þu seger/ ei skule Hoordoom drygia/ og þu drygger Hoor/ þu hefur Andstygd a Skur-Godũ/ eñ stelur helgum Doomum/þu hroosar þier af Løgmaalenu/eñ vanvirder Gud med Løgmaalsins Yfertrodslu. Af þessu siaũ vier/hverssu Omissande þad er / ad vanda sialfañ sig / fyrer þañ sem vid añañ vill umvanda / og giører hañ med þvi svo Nluke gooda/sem er, ad hañ vardveiter sig Ostraffanligañ / og aavinnur Gude eina Saal til Nimnarykis / hverju eingeñ er þægare Foorn hñ/og ei þoolt eiñ bikade allar slynar Eigur nidur fyrer Fæteka / 1. Cor. 13. Svo Na.. synleger og Gude þeder eru nu svoddañ Doomar. Og hvad seger Løgmaaled/ Levit. 19. Þu skallt ecke vera eitt Last-Muñur/ eda Baktalare medal þyns Foolks/ og ei helldur skallt þu hata þiñ Broodr r þynu Niarta/helldur skallt aakelia þiñ Broodur / ad þu berer ecke Skulld hañs vegna. Nier slyneſt nier ad hñ/sẽ rañsakar Nyrun/kalle þad ad hata siñ Broodur i þynu Niarta / ad segia honum ecke til Vamña siña / ef Madur sier

þa/

þa/og ad hver eiñ giøre sig Hluttakande i þeirre Synd/er hañ sier ad syrgder a Naungañ / eñ vill þo ecke vara hañ vid. Þessa bid eg þig giæte sem giøra eiñ nærre þvi ad Gude/ medañ hañ heyrer til/eñ tala um̃ hañ allar Skam̃er/ jafnvel liugande/ nær hañ snyr vid Bakenu / eñ hverneg sem þvi er vared / þa siaum vier hversu vel ad þesse Logmaals Grein kiemur saman vid hid algiørda Nyia Testamentesens Logmaal/ þvi hid fyrra/ sem er Lastmælge og Ohroodur/ þad bañar DRottenn hier i Gudspiallenu med þessum Ordū: FORdæmed Ecke/ Svo ÞIer VERDed Ecke FORDÆMDER / eñ hid sïdara/ þar hañ seger: DRag SIIDan RVISTen Vt Vr ÞIIns BROTurs AVga. Frelsarenn giefur oss eitt Bodord/ Matth. 18. segiande: Ef þiñ Brooder syndgar a moote þier/þa far og ávit hañ millum þyn og hañs / ef þiñ Brooder heyrer þier / þa hefur þu ávuñed þiñ Broodur. Ef nu DRottenn byodur ad Meñ skule svo giøra/ nær eiñ brytur ødrum a moote/hvad miklu helldur muu hañ vilia þad skule skie til ad Leidrietta þañ sem fer villur Vega / og oss giører þo eckert a moote i þvi sm̃ hañ syndgar/þad er svo miklu meira Kiærleiks Verk øllum ødrum Kiærleiks Verkum / sem ad Sálenn med Guds Sonar Bloode Endurkeypt er øllu ødru dyrmætare. Eina Varæygdarseme hefe eg a ad minnast/ ádur eñ eg skilst vid þetta Mál/ sem er/ad hvad hellst sm̃ vier i þessu giørū/ þa framkome svoddañ Doomar af Elskuñe til Naungans Velferdar / og ad þeir bere hana epter sier. Dæmum og ecke helldur epter Alþydu Roome / edur um̃ þad sem vier ei skyniū/ helldur um̃ þa Hlute sm̃ oss alþeckter eru/og vier høfum Vitzmune á. Margur fer villt i þessu/Sumer ætla eiñ/ af þvi þeir vilia taka sier til nockurskonar Valld yfer hønū/ og syna þar med Skoormensku syna / þad ablar opt Forsmaanar og Athlæturs alleina/nockrer eru beisklundader og hardmællter/jafnvel þoott þeir vilie vel / Eñ þad skilur ecke hiñ / sem vid á ad taka / Meñ verda ad fara med eiñ villtañ Syndara/ þañ sem ecke er forherdtur i Vondskuñe/eins og med hrátt Egg/ sierdeilis þa sem Luckan hossar i Verølldunne/

olldunne/erke Menn fra illt Skap med Beryrdum/ þa verda þr eins og Hus þad er hrynur/ad þad brotnar sialft/ enn brytur i sundur allt þad sem under þvi verdur/þetta vil eg þeim sagt hafa/sem Gud hefur ecke sier i Lage umboded ad segia Jacob til sinna Synda/ og Israel til sinna Misgiorda / Hiner sem Guds Umbod er tiltruad / þeir hafa Frelse til ad Straffa / Ogna og Aminna / allra helst hina Þverbrotnu / og þegar Illskan og Ogudligt Athæfe tekur til ad Drottna i Landenu / (og þo vill Paulus ad Guds Vandlæte skule vera med Skynseme/) Rom. 12. þvi þeir giora slykt i Guds Stad / enn ecke under sinne Persoonu/og true eg ad eingenn sie svo Dærligur/ad hann þyckest vid Guds Ord/ þoott þad være frambored af einum aumasta Vesæling / nema sa/sem villde Eingel fyrer Prest hafa/ og giøre einn DRottens Mad ur þad ecke/ þa mun hann brædlega heyra med Jeremia/Þu skallt ecke hrædast fyrer þeirra Auglite / Ella mun eg Sundurmeria þig fyrer Augum þra/ og mun eg ollu helldur kioosa/ ad sia Skælken ygla sig/ enn ad Guds Reide forlyne mier ad honum æsimanda. Edur hvad seger Paulus/Gal. 1. Hefda eg hyngad til Monnum þocknast/þa være eg ecke Christi Þienare / Enn hinum ødrum / sem ecke hafa neinu þvilyku ad skipta vid annan/ þeim vil eg giefa þad sama Rad/ er gaf fordum St. Pall þeim i Galatia/Cap. 6. segiande: Brædur/ef nockur Madur verdur yfersttgenn af einhverre Nrøsun/þier sem Andliger erud / Leidrietted þann sama med hoogværum Anda / giegne eins Veralldar Sonur þvi med Hofmood og Forse/ svo sem þra er Venia til/ og sege eins og hinn Hebreske vid Moysen/ Exod. 2. Hver hefur sett þig Doomara i millum ockar? þa vardar þad litlu/eg hefe samt frelsad Sælu mijna / enn hanns Blood er yfer hanns Hofde / er ei villde þola Heilsusamliga Aminning / Ezech. 33. Svo Hugleided nu þetta / Christner Menn/og læted ydur Mal mitt i Eyrun loda/ aller erum vier syndugar/og eingenn sa ed Gott giøre/ og ecke einn/lærum þvi Doomenn byriast fyrst a sialfum oss/ og munum vier sijdur adra dæma/ sie þad Ender vorrar Idiu a Kvolldum/og stondum upp til þess sama a Morgna/

na/Doomarenn stendur fyrer Dyrunum/hver mun standast fyrer hanns Doome/ef hnn vill i Doom ganga vid prœla sijna/enn hann vill alla pa dœma i Brœde sijne/er sinn Broodur dœma/ þvi seger hnn: DÆMED EKKE SVO ÞIER EKKE VERDED DÆMDER / Annadhvert vill Gud dœma pa/er vier kokum oss Dooms-Valld yfer/ ellegar hann vill pa ecke dœma/ Vilie hnn dœma nockurn/pa gyllder vor Doom: eckert/nema til ad fordœma siælfa oss/ þvi hnns er Domurenn/vil ie hnn ecke dœma/ pa er þ hrædilegt ad vilja dœma þann/sm Gud helldur saklausann/og hm/er þ giør/er Fordœmingenn svo vijs/s hinn er Myrkunen. Athugnn þtta/enn gleymm þo ecke ad æmiñast innbyrdis med hoogværum Anda/ til Leidrietttingar og Vppbyggingar / og Samvilstum vorum til Frelsunar/ad ei giørum vier oss Hluttakara i annarligum Syndum/edur høfum Samfielag med Ofrioo sømum Verkum Myrkrana. Enn þu Stoore Allsheriar Doomare/ þu sem dœmer Verolldena med Riettvijse/þu sm alleina munt Riettlætur fundenn verda/nær þu dœmest/ Gief þu ad vier svo dœmum siælfa oss/ ad vier ecke verdum af þier Fordœmder/helldur igengum fra Daudanum til Lijffins/ Bænheyr pad/Myskunsame Gud/fyrer þijns Sonar alls Hollds Doomara Forþienustu/ AMEN.

A Vitiunar Dag Mariæ.

Gudspialled/ Luc. 1. Cap.

A Þeim Døgum / Stood Maria upp / og foor med Flijte til Fiallbygda i Borgena Juda / Inngieck i Hus Zachariæ / og heilsade Elizabeth. Og pad skiede so / pa er Elizabeth heyrde Heilsun Mariu / ad Barned spratt upp i hennar Kvide. Og Elizabeth uppfylltest af Heilagum Anda / kallade hætre Roddu/ og sagde: Blessud ertu a medal Kvenna / og Blessadur er Avøxtur Kvidar þijns. Og hvadann kiemur mier þetta / ad Mooder DRottens mijns kiemur til mijn ? Sia þu / pa er Rodd þinnar Kvedju kom mier til Eyrna/ spratt Barned upp af Fognude i mijnum Kvide. Sæl er hun sem trude / þviad pad mun fullkomnast

nast hvad heñe var sagt af DRottne. Maria sagde: Mijn Aund miklar DRottteñ. Og miñ Ande gladdest i Gude / Heilsugiafara mijnum. Þviad hañ leit a Lægiug Ambattar siñar Sina / af þvi munu mig hiedañ af allar Ætter sæla kalla. Þviad hañ giørde vid mig mikla Hlute / sa sem Mattugur er / og hañs Nafn er Heilagt. Og hañs Myskunseme varer fra eitnre Kynslood / til añarar / yfer øllum þeim sem hañ Ottast. Hañ framde Magt med sijnum Arme. Sundurdreifde hañ Dramblatum i þeirra Hiartans Hugan. Volldugа setté hañ af Stoole / og upphoof Litelata. Hungrada fyllte hañ Gædum / og hinum Rijku slepte hañ Orbirgum. Hañ Endurminntest Myskunar siñar / og medtook siñ Þioon Israel. So sem hañ talade til Fedra vorra / Abrahams og hañs Afkvæmis ad Eilijfu. Og Maria var hiaa heñe so nær sem um þria Manude / og foor sijdañ aptur til sijns Heimkyñis.

Exordium.

ÞAD var Sidur a Døgum Gamla Testamentesins medal Guds Foolks / ad þegar hñ hafde giørt eitthvert merkelegt Dasemdar Verk a medal þra / þa prijsudu þeir hñ med Lofsaungū / til þess ad Epterkomendurner kyñu med þm somu ad tigna hñs Dijrdarfulla Nafn / þegar þeir minntust a svoddan Guds Stoormerke. Þegar Moyses hafde leidt allañ Israel i giegnū Hafed Rauda þurrū Footum / eñ dreckt Pharaone z øllu hñs Lide þar i / þa prijsade allur Israel Gud med Nyium Lofsaung / og Maria Spakona Syster Aaronis took sier Bumbu i Hond / og allar Konurnar geingu ut epter heñe med Bumbum og Hlioood-Pijpum / og hun saung fyrer þeim: Synged Lof DRottne þvi hñ hefur stoorlega miklad sig / Hestenū og Riddaranum hefur hñ i Siooeñ nidurkastad / Exod. 15. Stoort var þetta Furdu-Verk DRottens / er hñ hier giørde vid Israel / þo er þad miklu meira / sm̄ hin blessada Mey og Mooder ad Christe Jungfru Maria prijsar hier i þessu heilaga Evangelio / med þeim Dyrdlega Lofsaung / er vier strax heyrdū i Gudspiallenu. Moyses leidde Israel ut af Egypta-

lands

lands Præsdoome: Guds Sonur hefur oss af Syndarenar og Dios-ulsens Prældoome utleyst. Gud steypte Pharaone og hans Her-Mönum ofan i Siooen: Eñ JEsus hefur hiñ sterka Hervopnada Diøful afklædt siñe Hardneskiu / og troded hañ under siña Barna Fætur. Siooreñ klaufst i sundur þegar Jsrael foor af Egypto: Eñ i Hollderkiu Guds Sonar eru Nœmen og Jørd samteingd/og öllū Guds Børnum i hønum tilbueñ eiñ nyr og lifande Vegur / ecke iñ i Canaan/ helldur til Himnarykis / a þad Land lifande Maña / hvar ad er Gnoogt Fagnadarens og gledelegt Lyferne til Fødursins hægre Handar. Anna Elkanæ Nuss-Fru saung Gude eiñ Packlætis Saung / fyrer þañ Son / er hun hafde feinged med Bæn af Gude: Eñ Guds Mooder prysar Nafn ens Allra Hæsta / fyrer þañ Son / er hverke hun nie nockur syndugra Maña kuñe um̄ ad bidia. Lea Jacobs Nuss-Fru sagde fordum / er Silpha Ol hene Asser: Nu munu allar Konur mig sæla kalla / Eñ Maria seger hier med øllu metra Riette: HJEDañ Af Munu Mig ALLar ÆTTer Sæla KAlla / þvi hun bar þañ i synum Kvide / i hverium allar Ættkvysler Jardar blessadar eru. Og fyrer þvi / Brædur myner / ad vier høfum eiñeg af hañs Fyllingu medteked / þa lætū oss nu fagna med Moodur DRottens / og skoda a þessu Stundarkorne hvad ægiætt þad sie / ad mikla hañ / og ad gledia sig i Gude synum Heilsugiafara. Hver Ord eg vil nu alleina Hugleida i þetta Siñ. Styrk oss hier til / O þu Bruñ ur alls Fridar z Fagnadar / mz Nааd þiñar Giæsku i Jesu Nafne / Am̄

Utleggingeñ.

Ordeñ og Vegsemdeñ er svo stoor Hlutur / ad flester gyrnast hana framar ødrum Hlutum / Jafnvel þeir / sem eckert Lofsverdt viña / þr vilia þo læta Tigna sig / og svo eř Mañeskiañ giefeñ fyrer Heidrenum / ad sumer tapa hinum riettu Heidre / til ad utvega sier fængtt Hroos / eñ sumer vilia læta sier hroosa / jafnvel af Odygd-unum / Svo er þo Ærugyrndeñ ryk i vorre Molld og Osku / Eñ eingeñ af øllum þm̄ / er epter Vegsemdeñe kieppast / er þo verdur heñar fyrer

 sialfañ

sialfan sig / ef Mest skulu Sanleikan tala. Hier her Dyrdeni og Neidurenn/seger Spamadurenn under allra Manna Persoonu/ ad eingin frænskelon/ en oss her Blygdan vors Andlitis/ Pad er ad segia skylldt/ ad hroosa Dygdum og Mannkostum/en eingenn a po sialfum sier i pvi Verzsemdar ad leita/helldur Fodur Lioosanna/fra hverium ad kiemur oll good og oll fullkomenn Giof/ Jac. 1. Eingenn er meira Lofs verdur/en einn goodur Konungur/sa ed Ottast Gud/og vel stioornar sijnum Londum og Rijkium/ enn allra hellst Guds Kyrkiu/ umm hann maa eg segia pad/ sem Paall sagde fordum umm pa Olldungana/sem vel forstoodu/adur enn Guds Sofnuder hofdu Christna Veralldar Hofdingia / ad peir sieu tvofallds Neidurs verduger/ enn po fellst eg a pad/ er sagde hinn gamle Tobias: Leynda Dooma Konungsins er gott ad dylia/ enn Guds Verk ad byrka z saka/er heidarlegt/Tob. 12. Konunganna Raad verdr ad dylia/pvi jafnvel pott peir sieu ollum odrum Monnum ædre/pa eiga peir Jafningia adra Konunga sijna Lijka / Enn Konungur Konunganna a eingann sier jafnann/og parf pvi ecke ad dylia pad neinum hvad hann ætlar ad giora/ svo hann vill segia til hinnar mestu Heims Magtar/pad sem hann sagde fordum til sijns Foolks: Zach. 1. Pau Ord og Setningar / er eg umbaud Pienurum mijnum Spamonnunum/hafa pau ecke naad ydar Forfedrum/svo ad pegar peir aptur sneru/sogdu peir/svo sem DROttenn hugsade ad giora oss epter vorum Vegum / og epter vorum Athofnum/ svo hefur hann giort. Hvern skylldum vier pa helldur prijsa enn hann/er svo maattugur er og svo alvalldur/ ad hann situr i Himnenum og gioret hvad hann vill/ Ps. 115. Pvi hroosar Mooder DROttens hier i Guds spiallenu/ segiande: HAnn GJorde VJD Mig MJkla HLute/sem Ad MAATtugur Er. J hveriu giorde hann pad? J pvi/ AD HAnn LEtt A LÆGing AMbattar SJnar. Pad pyker ecke mijked/ ad giora miked af miklu: Pad er et ad undra/ poott sa giete bygt morg Hus/sem a marga Skooga/ po hann brioote morg Lond under sig/sem morgum hefur a ad skipa/enn pad maa Guddoomlegt pykia/svo sem pad og er/ ad giora allt af eingu/svo sem Gud giorde i Ondverdu Skopunar/enn

poott

þott þ sie eckert lijted/ſm̄ ad hn̄ giører/þa var þad þo lijted/ſvo ſtoort ſm̄ þad er/hiæ þvi/ſem Maria prijſar Gud fyrer i þeſſum Loffſaung/ þad er/ ad Gud vard Madur/ og fyrer þvi ad hinum Alvallda hafde þocknaſt/ad læka þ ſkie i heñar Kvide/ ſm̄ var ein um̄komulaus Skulka/þa prijſar hun Gud med þeſſare Saung-Vijſu: HAñ GJørde Vid Mig MJKla HLute/Sem Ad Mæktugur Er: þeſſ hefur allt ſyndugt Mañkyn noted: þad var verra eñ eckert/epter þad Madureñ hrapade i Afgruñ Fordæmingareñar / þvi betra var alldrei fæddur ad vera/eñ Eilijflega ad kveliaſt. Eñ hañ miñteſt ſiñar miklu Myſkunſemdar/og i ſijnum diupu Myſkunar Ydrum viliade hn̄ vor/uppruñeñ af Nædum.þeſſu er verdt ad hroosa fram̄ yfer allar Aſgiafer Drott ens / Ja / þoott ad allar Eingla og Mañа Tungur ſieu ſkylldar ad vegſama þeña Omælañliga Velgiørning DRottens / þa er þ oſſ þo ſkylldugt framar mørgum ødrum/ hverra Fedur ad voru Myrkur/ eñ vier þeirra Syner erum vordner Lioos i DRottne/Eph. 5. Aller þeir ſem ganga vilia eins og Lioosſens Børnum hæfer. Jomfrueñ ſyngur hier i Gudſpiallenu: HAñs MYSKunſeme VARer FRæ EJñe KYNſlood Til Añarar / YFer Øllum þEim / Sem Hañ Ottaſt. þad mætte Jſrael jæta/ er hañs Guddoomlega Trufeſte reynt hafde a Fedrum ſijnum/allt fræ Heimſins Skøpun/allt til þeſſ JEſus kall adiſt JEſus / og ſvo æ ſijdañ / ecke einaſta yfer Abrahams Sonum epter Holldenu/helldur yfer øllū þm̄/ſm̄ nu kallaſt hiñ Andlege Jſrael/ hveria Gud hefur Abraham af Steinū uppvaked/ þad er/ af þm̄/ ſem dyrkudu Stocka og Steina/og voru þm̄ ſiælfer lijker/ſem David vottar/ Pſ. 115. Oſſ/ ſem ad ei vorum hañs Foolk/ eñ hañ hefur þa kallad ſvo ſm̄ ſitt/hverier ecke eiga Kyn ſitt ad rekia til Jſraels. O hverſu meigū vier glader underkaka med hiñe ſælu Guds Moodur/þar hañ hefur oſſ ſamañſafnad af Auſtre og Veſtre/ eñ Rijkeſins Syner eru utrekner i hin ytſtu Myrkur/ſvo ad vier jæta meigū/ad þad hafe a oſſ ſañaſt/ ſem David ſeger um̄ Gud/ Pſalm. 103. Ad hñs Myſkunſeme vare ecke einaſta fra eiñe Kynſlood til añarar / ſvo ſem Guds

Mooder hier seger/ helldur fra eine Ætt til annarar/ yfer ollum þeim sem hņ Ottast. Þyke ydur nu nockud koma til þessara Gledelegu Vmskipta/ ja/ þyke ydur svo sem Himen og Jord / ja / allar Eingla og Manna Tungur sieu of-faaar til þess/ ad fullþacka DRottne fyrer svo haaleitast Velgiorning/ þa lætum oss þykia þad Gledelegt ad þacka DRottne/og Lof syngia þyņu Nafne/ þu hinn allra Hæste/ þvi þ er þad einasta/sem hann af oss krefur/ ad vier dyrkum hans Nafn med Orde og Verke. Veralldleger Konungar skilia sier ut synum Londum og Rykium þa Hlute/ sem eru Faagiæter/ og nockrar Mætur eru a/ er vier kollum Regalia, edur Konungs Giersemar/og er þad ecke um Eign þra/ sem Dag og Noott hafa Vmhyggiu fyrer svo margre Saalu/ og þar ad auke eru prydder med nockurskonar Lykingu Guds Hatignar / enn Konungur Konunganna hefur sier alleina Dyrdena skiled/ Hanns þegn Skyllda var einginn ofnur af Jsrael/ enn ad þeir skylldu Ottast hann og Elska/ Devt. 10. Og svo er hvurenn i Dag af hinum Andlega/þvi med svoddan moote verdur honum riettelega Dyrden giefen. Allt hvad Vegsamlegt er a Himne og Jordu / þad er hans vegna Veglegt/ sem er sialf Dyrden / og eckert utan Dyrd og Vegsemd. Hinn Vijse hroose sier eke af synum Vysdoome / og ecke hinn Vollduge af synu Vallde / og hinn Ryke hroose sier ecke af synu Rykdoome / helldur hver sem vill hroosa sier / hann hroose sier af þvi hann skilie og þecke mig / ad eg sie Jehova/sa ed fremie Goodgyrnena/Rietten og Riettvysena a Jordu/ þt þar i hefe eg Velþocknan/seger Drotten/Jer. 9. Hver vill þa eiga Tiltolu til nockurrar Vegsemdar fyrer utan hn/fyrst þeir meiga ecke hroosa sier / sem ad eru hvad Vegsamlegaster kallader hier a Jordu. Þessa e Vegsemd/þessare Goodgirne/og þessare Riettvyse hins gooda Guds/ Hroosar Maria i Lofkvædenu/er hun seger: DRAMblatum HRAtt HAnn Af STOOle/Enn VPPhoof LJTElæta. Skodet hier ydur i Speigle/O þier Stolltu Giædingar Veralldar þijsarar/ og hversu fauiyter þier erud/ nær þier vilied troda Lytelmagnann undir Zoolum/ þann sem Guds treyster/ Vited þier ecke/ad þier fared Ner

DRott-

DRottne a Hendur/ breeda ecke Leg vor/ ad eiñ Fiærhallds Madur skule verta Sok Omaga sijns / og sækia ef vid þarf ? Ætled þier ad Guds Fyrerheit mune binda hañ miña helldur eñ Logen Skulldbinda ydur / hver þier riufed / nær sem ydur lijdur svo vid ad horfa / fyrer Aviñings edur Naturs Saker / Eñ hversu opt lofar nu DRotteñ i sijnu Orde / ad hañ vilie vera Forsvar hins Munadarlausa ? Svo ad aller Underþryckter / aller þeir ed Ræingindin lijda/ þeir eru Omagar DRottens/ Er þat nockur Limur a vorum Lijkama/ er oss sie vidkvæmare eñ Augun/og þo sagde Gud um̃ sijna Vesælinga/sm̃ stundu under Ofrijke Heidingiaña i Babilon/ sem er Lijking ydar Foostur-Moodur Verálldareñar / Hver ed snerter ydur / hañ snerter Siaalldur mijns Auga/ Zach. 2. Hugleided nu med ydur/ O þier hin Skynlausu Born eñ/vid hvern þier eiged ad skipta/ Ecke vid hañ/sm̃ þurfe ad setia sig nidur og reikna/ hvert hañ med Tiju þusundum giete mætt þeim sem kiemur a moote honum med Tuttugu þusund / Luc. 14. Þviad allar Sæler eru hañs/ helldur vid hañ/ vid hvers einasta Bendingu ad Sodoma brañ til Osku / Jericho hrapade / Jerusalem vard ad Stein-Hrugu / Tyrus hrunde i Gruñ nidur / Hver ed dreckte Pharaone med hañs Lide i Hafenu rauda/ hver ed droo hañs Epterkomara ut ur sijnu Fliooten/med ollu̅ þeim Fiskunum sem loddu i hañs Hreistre/ Ezech. 29. Hver ed setti siñ Krook i Senacheribs breñande Naser / hver ed hañs Epterkomara Konungana af Assyria/þeir ed voru eins og eiñ kostulegur Vijn-Vidur / svo ad allar Eykurnar i Gardenum Heden Ofunduðu hañ/hver ed þa/ sege eg/ upprætte a eiñe Stundu/ hver ed fedder Fogla Loptsens og Dijr Merkurennar med Hollde þeirra siña/ og uppfyller Dalena og Valnsfollen med þeirra Blood/ Ezech.32. Og þoost þier alla kuñed/ ad þetta et mune fram̃ vid ydar koma/ þa mæ ydur þad alkuñugt vera / ad hañ er sa sem Valld hefur til ad kasta Lijfe og Saalu i eilijfañ Elld / sem ber svo langt af þra Normungum / sem þier mdurdreped med Ofrijke ydar / svo sem Guds Barna Sæla / sem þeim er ætlud / ber af allre ydar Fullsælu. O hversu

 erud

erud þier þa skavþsser/nær þier hefied Örløg a mooke slijkum Herra. Wei ydur/ þier munud Öskra og Ylfra/ þier munud eta ydat Tungur uk af Ofraun / Apoc. 16. Nær hiner munu skijna svo sem Sool i Rijke sijns Fødur / O hversu gott være ydur þa / ad Lijkamer ydar / hveria þier svo Kappsamliga aled hafed a Bloode hins Volada / ad þeir / sege eg / alldrei upprise til Doomsins. Eñ nu er þvi ei svo vared/ þvi Gud seger fyrer Muñ Ezechielis/ Cap. 32. Ad ydar Rang læte liggie i ydar Beinum epter Daudañ. Heyred þvi Ord DRottens / þier sem meined ad þier hafed hued ydur Hreydur i Skyunum / heyred / sege eg / Ord DRottens af Davids Muñe / sem var miklu megtugre eñ þier/ og þo miklu lijtelækare: Giefed DRottne Dijrdena/ þier Syner hiña sterku/ Giefed DRottne Dijrdena og Prijseñ / Giefed DRottne Dijrdena hñs Nafns/ hugted ydur segiande: DRottne sie Heidur i Prijdeñe sijns Helgedooms/ jæ/ giore svo øll Verollden/ hæer og læger. Niñ lijtilmootlige Brooder hroose sier i siñe Upphefd/ þad er/ i þvi/ ad Gud hafe hañ þess virdt / ad lijkia hañ Syne sijnum/ hver ed giørdest Fæatækur þar hañ var þo Rijkur / seger Postuleñ/ 2. Cor. 8. Eñ sa hiñ Rijke i Audmijkt siñe / þvi eins og Bloomstur Grasfens mun hañ forgæanga / seger Jacob. Og þañeg giefū vier best DRottne Dijrdena/ Christner Meñ. Ecke er þ noog ad sijngia honum Lof med Muñenum/ eñ afneita honum med Verkunum. Eg elska Retteñ/ seger DRotteñ/ Eg hata Ræned/ þad sem teingest vid Breñefoornena/ Esa. 61. Eingeñ af oss / sem vill Hlut siñ vanda/ hañ skeiter miøg uñ þad / ad honum sie hroosad af einhveriū Orædvøndum/ og hvad mun Gud þa dijrkadur verda af Skælkenū/ ef hañ þylur honum eina Saung-Vijsu/ kañ skie siælfum sier til Gamans/ og til ad skiemta sier med Rausteñe/ sm̄ eg hygg/ þvi verr/ ad opt mune henda/ jafnvel þa / sem ecke miøg vonder eru / eñ Hiartad er þo ecke alltijd hued til Guds Dijrdar. Lof sijng þu Ønd mijn DRottne/ og allt hvad i mier er hñs heilaga Nafne/ seger David: þad er allt hvad oss fylger/ og Gud hefur oss giefed/ þad æ ad prijsa Gud. Hiartad med

med Elskuke/Mukureñ med Ordunum og Raustleke/hiner adrer Lim erner med utvorlis Artiellingum / svo ad allt hvad vier giørum med Ord og Verk / pad giørum vier i Rafne JEsu Christi / og pøckum Fødurnū fyrer hañ/jafnvel hiner Vngu Hrafnarner akalla DRottēñ/ seger David/ Ps. 147. af þvi hañ hefur skapad pa/ og munum vier pa ecke vera margra Hrafns-Vnga Virde/ sem ecke einasta vorum epter Guds Mynd i Fyrstu skapader/og eigum Kost a ad Endurnyast epter heñe / helldur og med hañs Sonar Dauda fra Helvijte Endurkeypter. A þessa Skylldu vora miñer oss Paall segiande: 1. Cor. 6. Þier erud Verde keypter / dyrked þvi Gud i ydrū Lijkama/ og i ydrū Anda/hverier ad eru Guds/Nu par vier erum Guds Eign/ bæde epter Rielte Skøpunarenar og Endurlausnarenar /pa erū vier hiner mestu Drottens Svikarar/ef vier ecke af fremsta Megne Kostgiæfum ad fylla þessa Skylldu vora : Eñ hvad er pa ad dyrka Gud i sijnum Lijkama? Pad seger hañ oss Col. 3. Deyded ydar Jardnesta Limu / Saurlijfe / Ohreinleika / vonda Girnd og Agyrne / sem er Skurgoda Dyrkan / og i einu Orde ad segia / ad Meñ stijnge ut pad Augad/ z afsnijde pa Hond edur Foot/ sem hneixlar/ pad er ad deyda fyrer Andañ Holldsens Girnder. Hvad er ad dyrka Gud i sijnum Anda? Hier meinar Postuleñ Sælena/ pvi hun maa fyrst og sijdarst heita Verde keypt/heñar Dijrkun skilur Gud sier hvad mesta/pvi seger hin Heilaga Mey: MJJn AVnd MJklar DROttenñ/ hun giørde og svo bæde med Orde og Verke/ pvi nema svo vered hefde/ pa munde ecke hiñ Almꝛ̄ktige Gud hafa valed heñar Lijkama Srne sijnum til Bustadar / Nu seger : PVi HAns NAfn Er HEJlagt. Jhugan pessara Orda gagnar oss til tveggia Hluta / sem bæder eru Christnum Mañe Omissande. Pad er vitanligt/ad med pessum Guddoomsins Nafnignar Eigenlegleika/ Heilagleikanum / utmaalar Riktningeñ opklega hañs Yferburde yfer allar hañs Skiepnur / par fyrer er kallast hañ sa Heilage i Israel: Þess vegna eru aller Hluter/sem honum vidkoma edur eignader eru/Heilager kallader / svo sem er hañs

Ord/

Ord/ hans Kyrkia/ hans Frumburder i Gamla Testamentenu / pad er alltsaman Heilagt kallad. Guds Dyrdarfullu Heiskarar/ sem par uppe eru/ peir hafa eingan Lofsaung/ sem vier af vitum/ fegre en pessa : Heilagur/ Heilagur/ Heilagur ert pu DRottenn Gud/ Esaj. 6. Nu/ par hn er svo Heilagur/ ad syndugra Manna Skynseme fær pad ei griped/ pa ma pesse Jhugan ad gagna oss til ad dyrka hns Hatign med Blygdan vors Andlitis / og af pvy Daglega vorn Saurugleika med Tarum Yðrunar vorrar/ par vier Daglega framkoma skulum med vorar Bænar-Fooorner fyrer pessa forkærandа Elld / vid hvern eckert Saurugt man bua/ og i ødru Lage/ par hn svo Heilagur er/ sem adur er sagt/ pa meigum vier kannast vid Skylldu vora / ad oss byriar af fremsta Megne ad burtkasta øllum Ohreinleika/ ef vier vilium hns Pioonar vera / sem svo Yfermata Hreinn og Heilagur er / og ad vier lifum Hoofsamliga/ Riettvyslega og Gudrækelega i Heime pssu/ Tit. 2. HAnn ENDurminntest MYskunar SJnnar / Og MEDtook SJnn PJoon JSrael/ seger Guds Mooder: Pad giørde sa Blessade Herra/ pegar hn sende sinn Son i Heimenn til ad frelsa pad sem tapad var/ til ad giøra hina Blindu Heilskigna/ til ad lækna hina Hølltu/ hreinsa hina Lyktrau/ til ad giefa Daufum Heyrn / og til ad uppreisa hina Daudu/ enn allra helst til ad predika Fatækum Evangelium. Latum nu og sia til/ ad vier minnumst vorra Heit-Orda/ er vier giørdum i Skyrnar Sattmalanum / ad trua a hina Heilogu Guddoomsins Prenningu / enn afneyta Dioflenum og øllum hans Svikum z Vielum. Ef vier nu petta med allre Kostgiæfne og Alvøru hølldum/ ad svo miklu Leite sem vier afkastad fain fyrer Adstod H. Anda/ pa vegsømum vier DRottenn riettelega i vorum Lykama og i vorum Anda / og eigum fulla Von a med Jomfru Mariu / ad gledia oss i Gude vorum Heilsugiafara/ hvar um nu framveges er nockud ad tala. MJnn ANde GLEdst J GUde HEJLSUgiafara MJJNum 2. Petta er Salareñar Glede/ Børn myn/ enn ecke Lykamans Sælgiæte/ pad er i Gude / seger hin blessada Mey / hver ad er Brunnur og Upp-

sprettа

þrekka allrar Sælu/ og siálfur alleina það/ þvi kalla eg það alleina fullsælañ/ eñ eingañ añañ/ sem smackad hefur hvad sælur ad hañ er. Hvad eru vorar Osker i Heimenum? Margar eru þær / og flestallar heimskulegar/ Skadsamar/ fullar af Sorg og Armædu/ eñ allar luta þær þangad ad. Vier bidium um þa Hlute/ sem oss epterlangar. Eñ hvad seger David? Haf þijna Unadsemd i DRottne / og mun hañ giefa þier hvad þitt Hiarta gyrnest / hvad er það / Børn mijn? Eckert añad eñ hañ siálfur / þvi svo sem Holldlegar Gyrnder verda alldrei saddar/ Fyllen ablar þeim/ er þær elska / æ meira Hungurs/ svo er og Launguneñ epter DRottne þvert a mooti sijn eigen Sadning / og þeir ed vellta sier i Holldlegum Munade / Þr gyrnast nu þetta / nu hitt/ þegar Sadningen ablar þeim Leida a einum Hlut / svo langar þa i añañ/ eñ sa sem er i Gude gladur/ & til fulls hefur smackad Krapt epterkomande Alldar / Heb. 6. Hañ gyrnest ecke añad eñ Gud / hañs Matur og Dryckur er ad giora hañs Vilia / sem hañ elskar umfram alla Hlute / þvi þar er allur sem ner / seger Ordshættur gamall. Verøllden kallar Aud / Metord / Sælgiæte / og añad þvilijkt hina mestu Sælu/ eñ eg hefe adur nockrum Siñum med Rokum synt/ ad i þssu er eingen riett køllud Sæla/ helldur blønduð med Angre/ Erfide/ Augsijke / Otta / Þrælcoome / og jafnvel hiñ mesta Sælar Hæska/ vidleingsud. Eñ hvad seger David? Psalm. 1. Sæll er sa Madur sem hefur sijna Lyst i Løgmale DRottens/ og talar um hañs Vegu Daga og Nætur. Hvar fyrer / Brædur mijner? Þvi hañ sem ad Guds Ord og hñs Riettinde svo miøg Idkar/ og svo miøg kiær hefur/ hañ getur ecke fared a Mis vid þ ad elska Gud/ hiñ hveriu allur añar Føgnudur og Gladvære er Sorg & Armæda ad reikna/ þvi sa er þssu Hlutskipte nææd hefur/ þm heiter Lausnareñ/ ad hñ og hñs Fader vilie til hñs koma og Vistarveru hia hønum giora/ Joh. 14. O hverneg maa þar vanta alla Gnoogt Fagnadarens / hvar þvilijker Giester eru ad Heimbode/ Jafnvel þott einhver være i Daniels Leoona-Grøf. Þeir Hebresku Sveinar Chananja / Misael og Hazarja / hverier ad

Leyfe Stallarans i hinu Babiloniska Hofe neyttu alleina Jardar Avaxta / svo ad ecke brycku þeir a moole syns Guds Løgmaale / þeir urdu þo Sællegre og fegre Jlits en̄ adrer / Dan. 1. Svo eru og þeir sem i Hiarta synu lijka Guds Asioonu / yfer hverra in̄ra Man̄ hun fegur skijn / en̄ nockur Dreyndur kan̄ nærre ad gieta / jafnvel þoott þa vanti Eyterlæte Heims þessa / og syneſt Aumer og Sorgbitner/samt bua þr vid hin̄ mesta Føgnud og Rooseme Hiartans/ sm̄ einge⁊ma af þm̄ taka. Þegar DRottēn̄ Gud sætte Man̄kyned vid sialfan̄ sig i an̄ad Sin̄/ þa tilbioo han̄ sin̄ Boga i Skyenu/til eins Sættmaals a mille sijn og Jardaren̄ar/ Gen.9. Pad er allra þeirra/ sem a Jørdu bua. Ezechiel seger/Cap.1.ad Lijking Dyrdar Drottens/er han̄ sa vid Fliooted Cebaris/hafe vered eins og Boge sa/sem verdur i Skyunū þegar rigner. Dyrdleg var þesse Openberan/er Spamadurē sa/ en̄ mklu er su Veglegre/Ædre/ og Jnidælle/ sem byrtest i Christens Man̄s Hiarta/nær hn̄ sier Gud Nadugan̄/nær hn̄ gleðr sig i þm̄ Sættmaalan̄/s giørdt er a millū hn̄s ⁊ Drottens i Guds Eingietnū Syne/hvers Buninge Johan̄es Regnboganū samlijker/Apoc.10. hvør ed giører hn̄ þess fullørugga/ ad hn̄s Synder sieu hønū fyrergiefnar. DRottēn̄ seger/Gen.9.ad hn̄ vilie min̄ast syns Sættmaala/ þegar Bogen̄ sieſt i Skyenu / En̄ hversu feigen̄ mun Syndaren̄ verda/DRottēn̄ min̄/ þegar hn̄s Augu rigna Taarū Ydranaren̄ar/og þm̄ Nadar Sættmaale myndast i þessu Skye fyrer Verkan H.Anda/ sem ber han̄s Anda Vitne um̄/ ad han̄ sie Guds Barn/ sem kallar Abba/ pad er Fader/ sem hroopar / Verk þu Aughraustur Sonur/þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. Þegar Guds Men̄ sau þessar Dyrdlegu Siooner/þa urdu þr Mattt-Þrota/svo þar var ei Megn i þm̄ framar/svo sm̄ Daniel um̄ sig talar i han̄s Maala-Bookar 10. Cap. En̄ þegar Guds Nadar-Lioome skijn i Ydrande Man̄s Hiarta/þa fær hn̄ nyian̄ Dug/pad geingur hm̄ eins og þ gieck Ezechiel/ er hn̄ sa þessa miklu Syn/ er eg fyrer skomu um̄gat/ ad hn̄ lifnade vid aptur/og stood upp a synar Fætur þegar DRottēn̄ baud honum/eins

kregdur Sañ-Ydrande Mañe vid Guds Anda Blijdlætis Avarp/ nær hñ telur hönū Tru um̄/ ad hvar sem ad Syndeñ yfergnæfer/ þar yfergnæfe þo Naaden miklu framar. Hiñ nyie Madur sprettur upp af Fagnade i hñs Hiarta/ eins og Johañes i Moodur-Kvide/ nær hönum til Eyrna kiemur þesse Kvedia/ og kañ eingeñ Jardneskur Fögnudur ad komast i nockurn Samjöfnud vid þessa Himnesku Glede/ Eg mæ vel kalla hana Himneska / ecke einasta þess vegna / ad hun fraa Himnum kiemur/ helldur og hiñs/ ad meire Glede er i Himnenum yfer einū Syndara sm̄ Ydran giører/ helldur eñ yfer niju og nijutiu Riettlætum. Mooder DRottens seger hier Orsøkena til þessa Guddoomlega Fagnadar: ÞVi HAñ LEit a LÆGing AMbætttar SJñar. Stoora Orsøk hafde hun til þessa / þvi margar munu hafa gøfugre og meire-hættar vered eñ hun/ sem ecke var meir meteñ af Heimenum eñ svo/ ad hun ei fieck aññad Rum i Giesta-Herbergenu/ helldur eñ eitt Stall til ad leggia i Himens og Jardar Skapara / Hun mætte segia eins og Gedeon Fordum sagde vid Eingeleñ: Jud. 6. Hverneg skal eg frelsa Jsrael/ þar mijn Ætt er hin miñsta i Manasse Kyne/ og eg hiñ Miñste i Huse mijns Fodur. Ecke er þad Offsøgum sagt um̄ hiñ Mætkuga Gud/ sem Petur seger/ ad Dramblætum mootstendur hañ/ eñ upphefur Lijtelæta. Hversu mørg Dæme høfum vier þar uppa/ ad hañ hefur utvaled þad/ sem eckert er fyrer Heimenum/ svo sm̄ hañ valde Gedeon/ til ad frelsa Jsrael af Hende Midianitaña/ sm̄ var hiñ miñste medal sijns Foolks/ svo kiøre hañ og þssa ørsnauda og færæda Stulku til Moodur allrar Veralldareñar Frelsara/ z var þvi øll Von/ ad hun fagnade slijkre Upphefd / : hiñ hverre allrar Veralldareñar Høfdingskapur er Prældoomur ad reikna/ eñ hverneg sm̄ þessu er vared/ þa hugsa med þier / syndugur Madur / hversu Audvirdeleg ad sie Sæla þijn i Guds Auglite/ þegar þu giører hana ad Þræl Andskotans med Jdkun versstu Glæpa og Misgiørda / sem upptendra Guds rietttferduga Reide. Gud næde/ ad hun gietur ei sagt/ eins og Maria vid Eingelen sagde : EG Em AMbætt DRottens / VERde

mier

MJer EPTer ORde þÿnir / helldur verdur hun ad jata/ Eg hefe vered Frid'a Satans/og drygt Nooraner med morgū Elskuga/straffa mig ecke i Reide þiñe/og tyyta mig ecke i þiñe Brade. Seg mier/hver er þa svo læg sem Saal þÿn/ og hver hefur meire Vppreist hloted eñ hun/nær hañ seger til heñar? Kom þu aptur til mÿn/þoott ad Synd er þÿnar sieu raudar sem Blood / þa skal eg giøra þær hvÿtar sem Snioo / og þoott þær sieu Purpura raudar / skal eg þær Ull hvÿtar giøra/Esa.1. O hversu miklu meire Orsøk hefur þu þa til ad glediast i Hiarta þÿnu / helldur eñ Guds Mooder/ af þvi ad hun var hañs Lÿkamleg Mooder / hun var alltÿd Guds Barn / þu hefur optlega giørt þig ad Diøfulsins Barne/Hañ var heñar Holldgieteñ Sonur / eñ hañ bÿdur þier / ef þu villt lata af Illu / og læra Gott ad giøra/ad hañ vilie myndast i þier aptur ad nyu/sem Paulus ad Orde kiemst/Gal.4. Svo þu verder hañs andleg Mooder/og er þesse Fognudur ædre øllum Skilninge / Ef þu kant vid ad taka og med ad fara svo sm̄ Guds Barn/þetta vottar hñ sialfur/er hñ sagde fordum vid Konuna/er prÿsade Sælu Moodur hañs/ Hvad um þad? Sæler eru þeir sem heyra Guds Orð og vardveita þau. Nu svo sm̄ þesse Fognudur i Gude er svo gott Hlutskipte/ ad eckert er þvilÿkt/ þa er þ ecke i hvers Mañs Hiarta ad fiña/ þvi Trueñ er ecke allra/seger Paulus/2.Tess.3. Jafnvel þoott þad stande øllum til Boda/sm̄ vilia þad til þess viña/ad hafna Glede Veralldarinñar/og ecke selia þessa Sælu fyrer stundlegt Epterlæte Syndareñar. Þad er ecke noog/Christner Meñ/ad vilia naa þessum Fognude/ Miked skal til mikels viña/ seger hiñ forne Ordskvidur. Kieppist vid ad ganga iñ um hid þraungva Hlided/ seger Frelsareñ/ Luc. 13. þvi eg sege ydur/ marger vilia þar iñganga/ og faa þad ei komest. O hversu miøg syndgum vier/jafnvel i voru Gudræknis Verke/margur hver. Ef ad Gud veiter oss eiñhvern Lÿkamlegañ Velgiørning / sem hañ Daglega giører / þa elska þeir hañ kañ skie/ og þacka hønum þar fyrer / sem Gudhrædder vera vilia/og er þad skylldugt ad søñu/ Eñ þau Himnesku Dasemdarverken/

en/ svo sem Utsending hans Sonar / Utgiafer Heilags Anda/ Fyr-
ergiefning Syndanna/ þetta allt/ sege eg/ svo mikid sem þad er/ sem
þo er yfer allann Maata mikid / þad orkar ecke svo mikils hiaa oss/ ad
vier fyrer hans Skulld/ er oss allt þetta hefur Eiefens veitt/ villium
forsmaa alla Verالldar Mune/ hvad ætle þier ad hinn Alskigne/ hvad
ætle þier ad Hiartnanna og Nyrnanna Rannsakare mune dæma umm svodd-
an Endrækne? Eg vil segia þad eg meina/ ad hann vill segia vid þa/
sem alleina fiksast til þess sem Kroppnum gagnar / og duger til ad lifa
vel og Rijkmannliga i Heime þessum/ enn meta lijtels þad sem þar uppe
er/ þann Stoormerke Gudddoomligrar Elsku/ sem et mætte afreka nema
med hans Sonar Dauda/ vid þa vill hann segia/ sege eg/ eins og vid
Phariseos forduṁ/ Matth. 23. Vei ydur Skriftlærdum og Phariseis
þier Hræsnarar/ þier ed Tijunded Myntu/ Anis og Cumen/ enn gleymi-
ed þvi sem meira er i Lögmaalenu / Truñe / Doomnum og Myskun-
semenne/ þetta byrtar ad giøra/ enn hitt ecke epter ad skilia. Svo eigum
vier Gude ad þacka/ hann ad elska og dyrka fyrer Lijkamlega Hluke/ og
þad af allre Alud/ enn þo langtum framar ad mikla hann/ elska/ heidra
og gledia oss i honum fyrer þau dijru Stoormerke hans Fodurlegrar
Gæsku/ fyrer hver hann hefur þrifed Saaler vorar ut af Andskotans
Vallde. Heyred hvad DRottenn seger fyrer Munn Hosea/ Cap. 7.
Þeir akalla mig ecke af Hiarta / þegar þeir emia i Svefn-Husum
synu/ fyrer Korned og Mustena samansafnast þeir/ enn eru mier þo O-
hlijdnger/ Hid sama er ad segia umm alla adra Guds Þioonustu/ er vier
leitumst veita honum / alleina fyrer Tijmanlega Mune / svo blanda
Menn saman Guds Þioonustu og Mamona / Vatne og Vidsmiøre /
sem aldrei kunna ad þijdast hvert annad. Menn sveria vid Nafn DRott-
ens/ og þo under eins Malcom/ eins og Judar/ og dyrkum Gud i hans
Kyrkiu/ enn sierhver farer Foorner synu Skurgoode a Hædunum/ eins
og hr/ þ er sierhveriu þui Hluk/ er hann metur meir edur jafnt vid Gud.
Svoddan Christendoomur er lijkur Foostunni a Nebuchadnezars Lijkn-
eskiu/ er sumpart var af Leyre/ og sumpart af Jarne. DRottenn sagde

 vid

vid Ezechiel: Cap. 44. Pessar Dyr (hann meinte hins allra Helgasta) skulu læstar vera / einginn gange inn um þær / þvíad DRottenn Israels Gud hefur þar um inngeinged. Þu skallt og minnast þess / sem ert einn Andlegur Israels Madur / hvad Gud lofad hefur um sinnar Kyrkiu Vijgslu / sem er þitt Hiarta / Eg skal giefa ydur nytt Hiarta / og einn nyann Anda skal eg setia medal ydar. Þetta ender Gud ad vijsu vid alla þa sem honum eru helgader i Skijrnenne / og ecke saurga aptur hanns Mustere med Ydrunarlausu Framferde / Enn sijdann þu hefur hanns Nærvære / og Stad hanns Foota / Ezech. 43. Þad er Guds Rijke / inne hia þier / þa luk þeim Dyrum aptur / hvar hann inngieck / og leif eingum þar inn ad koma til Gistingar / nema honum og hns Christe / sem er hinn ædste Prestur / z hns Vmbodsmanne (þvi hinum ypparsta Preste / og hns Vmbods-Manne / leyfdest inn ad ganga i þ allra Helgasta) Lat þar þvi innkoma Gudrækelegar Aminningar / og holla Lærdoma Guds Ords Þienara / og annarra Gudhræddra Manna : Med hvilkum Giestum mætt hann giarna Sess eiga. Þu munt kannskie segia / hverneg mæa eg fa þvi vidkomed / ad hugsa eckert annad enn um Gud / a medann eg ber epter mier þetta veika Hollo? hallt kyrru um Stund / Barn mitt. J Jerusalems Mustere voru Stader Heidingiunum ætlader / fyrer utann þann Mid-Veggenn / er DRottenn nidurbraut / þegar hann kom til sijns Musteris / þar var og Stadur fyrer þa / sem Gydingar høfdu giørst / fyrer Foolked / og fyrer Levitana og Kiennemennena / sem voru af hinne lægre Rød / enn hinn ypparste Prestur / edur og hanns Vmbods-Madur / gieck alleina inn i þad allra Helgasta / Þar eru z i Guds Mustere / sem er þitt Hiarta / margar Verur / þar kann ad vera fyrer Hiegooma Veralldarennar / er þu Daglega heyrer / Lat þær alldrei kom ast inn fyrer Mid-Veggenn / helldur hallt þær fyrer einn Heidingia / sem ei meige saurga Guds Mustere / þar er z Stadur fyrer Naudsynlega Vmhyggiu þessa fallvallta Lijfs / fyrer Naunganum / og fyrer Embættis Vtriettingum vorum / enn hid innsta af Hiarta þijnu skallt þu DRottne helga / þ skallt þu Daglega hreinsa mz sanre Ydran / þ skallt

þu uppfylla med Reykelse Bænareñar/ þ skallt þu prẏda med Skærte Bonareñar/ Truareñar/ Kiærleikans/ Eñ um̃ alla Hlute fram̃ med Elskuñe til hañs/ þa vill hañ til þijn koma/ og Vistarveru hia þier giora/ þar munt þu sia hñs Dyrd/ svo sem i nockurskonar Skuggsia/ þar mun hañ lata þig smacka hvad sætur hñ er/ og þar mun hñ jafnvel i hinu mesta Volæde kieña þier / ad Moottlætingar þessara Tyma sieu ecke verdar þeirrar Dyrdar / sem vid oss mun framkoma i eilijfu Lijfe/ Hverrar niootande ad verda/ oss uñe z veite hiñ Naduge Konungur eilijfrar Dyrdar/ þ JEsu Christu/ Amen.

Fimta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 5. Cap.

A Þañ Tyma. Og þad skiede / þa ed Foolked flyckest ad honum til ad heyra GUds Ord / Og hañ sialfur stood vid Siooeñ Genezareth/ og hañ leit tvo Skip standa vid Siooeñ. Eñ Fiskararner voru stigner af Skipunum og þvodu Neteñ. Hañ stie þa uppa añad Skiped / þad sem var Simonar / og bad hañ ad draga nockud fra Lande. Og hañ sat og kiende Foolkenu af Skipenu. Og sem hañ gaf upp ad kieña / sagde hañ til Simonar: Drag þu ut a Diuped / og leysed upp ydar Net til Fiskedrattar. Simon svarade og sagde til hañs: Meistare / i alla Noott høfum vier erfidad / og feingum eckert/ Eñ i þijnu Orde mun eg Netenu utkasta / og þa er þeir høfdu þetta giort / inneluckstu þeir mikla Mergd Fiska/ so ad þeirra Net rifnudu. Og þeir benktu sijnum Fielogum sem voru a hinu ødru Skipenu/ þad þeir kæme þar/ og hialpudu þeim. Og þeir komu og hlodu bæde Skipeñ full/ so ad þau suckú ad mestu. Þa ed Simon Petur sa þetta / fiell hañ til Knia a JEsu / og sagde: Gack fra mier Lavardur / þviad eg em Madur syndugur/ af þvi ad Felmtur var yfer hañ komeñ/ og alla þa sem med hoñu voru af þeim Fiskedrætte er þeir feingu til samans/ lijka og eirneñ yfer Jacobum og Johañem/ Sonu Zebedæi/ sm ad voru Lagsmeñ Simonar. Og JEsus sagde til Simonar: Ottast þu

sige/

eige / þviad hiedañ i frá skalltu Meñ veida. Og þeir droou syn Skip ad Lande / yfergáfu alltsamañ / og fylgdu honum epter.

Exercitium.

BLEssan DRottens giörer Rijkañ fyrer ukañ Mædu / seger Salomon/ Prov. 10. Ecke meinte hiñ Vijse Konungur þad / ad ei skylldu synduger Meñ hafa Omak og Erfide fyrer Næringu siñe/ þad var ecke hañs / ad raska þvi Lögmále/ er hiñ Alvallde Konungur setti strax epter Synda-Falled/ ad med Erfide skyllde Madureñ sig af Jordune næra/ og i Sveita sijns Andlitis Brauds sijns neyta/ Gen. 3. Hitt er hañs Meining/ ad hvert sm̃ hiñ goode Gud lætur einum Aud edur Armood tilfalla / þa sie hañ samt rijkur/ ef hñ Olast DRotteñ/ leitar hañs Blessunar/ og Næringar siñar i hñs Nafne/ Hiñ Rijke ad söku/ þvi þoott honũ Audur hlotnest/ þa fester hñ ecke Hiarta sitt þar vid/ svo sm̃ David bijdur / Ps. 62. Ef hñ er Guds Barn/ helldur stundar epter ad vera rijkur i goodum Verkum/ svo sm̃ Paulus fyrer mæler / 1. Tim. 6. Og etur svo Braud sitt med Glede/ og goodre Samvitsku/ Hañs Erfide fellur hm̃ lett/ og hñ þiggur Blessañ DRottens med Audmykt z Þacklæte/ af hañs orlætes Hende : Svo giörde Abraham/ Isaac/ og Jacob Forfedur/ og marger af þeirra Nidium hafa fetad i þra Spor. Eins er hinum Fatæka vared/ ef hañ elskar Gud/ hñ stundar ad verda i honũ rijkur/ þegar hañ hefur DRotteñ/ þa skeiter hañ hverke um̃ Himen nie Jörd/ honum þyker sier borged vera/ þegar hñ hefur eignast hañ/ sm̃ alla Verölldena hefur ad Erfdum teked/ Christum / Psalm. 2. Þvi temur hñ sier med Paulo/ bæde hár og lágur ad vera/ bæde Noog ad hafa/ og Skort ad lijda : Þañeñ hroosar hiñ Audvirdelege Brooder sier i Upphefd siñe / og hiñ Rijke i siñe Nidurlægingu / Jac. 1. Dæme uppa svoddañ Rijkdoom og Fatækt höfum vier i þessa Dags H. Evangelio/ á St. Petre og hañs Felögum/ þar þeir höfdu alla Noottena erfidad/ og eckert feinged / Eñ sijdañ iñeluktu þeir mikla Mergd Fiska. Hier ut af vil eg tvent athuga i þetta Siñ.

Þ

1. Ad oss byrie þolenmoodum ad vera i Orbyrgdene.
2. Þacklætum og Audmiukum i Velgeingnene.

Hiælpa oss til ad Hugleida þetta so sem ber/ þu alleina Rijke Kon-ungur/ og Skapare Himens z Jardar/ þ JEsu Christu/ AMEN.

Vtleggingeñ.

HALLA NOTT NOSum Vier ERfidad / Og Eingum Eckert/ seger Petur. Textenn brukar hier þad Ord/ sem merker ad erfida sig þreytkañ/ og fyrer þvi hefur Guds Madur hier nockra Afsokun/ z villde svo sem hafa sig undañ þeigeñ/ ad reyna til framar/ nema DRottenn hefde honū þad boded. Vidlijk Freistne hender jafnvel margañ þañ/ sm vill Ottast og elska Gud/ þegar hñs Erfide og Athafner luckast ecke/ hñ þeinker med sier/ Eg vinn Bake brotnu/ Eg bid Gud mier til Hiælpar / Eg slæ eingeñ Vindhogg i mijnum Atburdum/ svo eg skyniad fæe/ og er fræsneiddur allre Orædvendne/ ad eg vilie taka mijns Næunga Braud fra hañs Muñe/ edur eta mitt Braud i añarra Sveita/ þo Luckast ecke mitt Verk/ Eñ añarra sem midur bera sig ad / hefur goodañ Framgang/ og þeim morkast / þoott þeir yrke ecke/ og hñ Almætkuge hñ elur þa sofande/ Gud mun mier æn Efa reidur vera / og hañ setur mijnar heimuglegar Synder fyrer sitt Auglite. Hvilijkt kañ Mønum i Hug ad fliuga/ Jafnvel þoott Guds Viner sieu/ þegar ecke verdur framgeingt þad þeir hyggia sier til besta Nota. Eñ læred þ af Dæme Peturs/ Christner Meñ/ og hñs Verkanauta/ ad þier ei læted slijka þanka koma i ydar Hiortu. J odrum af þessum Fiske-Bætum var Petur/ og Brooder hñs Andreas/ eñ i odrū þeir Zebedæi Syner Frændur DRottens/ Marc. 1. Hversu dætt hñ hafe elskad þessa Fiskara/ þad gaf skyrar Raun Vitne um/ og medal añarra/ þegar hñ þvode Fætur þeirra/ þegar hñ talade fyrer þeim hina Hiartnæmu Predikun/ sem ritud stendur/ Joh. 14. 15. 16. Cap. Epter Kvolldmaaltijdena/ þegar hañ leifde þm ad sofa og hvijlast/ þa hñ sveittest Bloodenu under þeirra og allra Mañá Syndum/ þegar hañ bad þeim Orlofs ur Mordingia Hondunū/ þeg-

ar hañ leitade ad þm/uppriseñ af Dauda/er hñ þo skomu ꝛdur yfer giefed høfdu/ og sierdeilis Petre/ er mest hafde tiluñed/ þo lætur hañ þa hier alla Nooktena Forgiefens erfida. Og ef hañ breytte svo vid þa/þvi meigum vier þa kuña hiñ Alvyssa fyrer þad/ ad hañ syner oss somu Naad/ sem hinū kiærustu Vinū synū/ hverra Skooþveinge vier erū ei verduger upp ad leysa/edur ad þurka af Duft Foota þra: Ætle þvi eingeñ / ad sa mune vera hiñ beste Guds Vinur / sem hañ Lænar mest af Veralldar-Munum/eñ ad hañ hafe skoted hinum fra sier/er hañ lætur þa vanta/añars badade Nabal i Guds Skaute/eñ David/ sem nærre þvi foor a Vonarvøl med Sveit siñe fyrer Ofrijke Sauls Konungs/hañ være utrekeñ fra hñs Auglite/Lazarus være burtkastadur/ eñ hiñ rijke Sælkiere iñtekeñ i Guds Vinattu. Dæmum þvi ecke epter Holldenu Joh. 8. Christner Meñ/helldur lærum af þessum Guds Hetium/ad varpa allre vorre Ahyggiu uppa hañ/þvi hañ mun þvi vel til Vegar koma / Ps. 37. Hvad sem hañ lætur oss til Handa bera. Þad hiaalpar ecke til ad hlaupa/ad vera skiootur/ecke til Bardaga/ad vera sterkur/ svo hiaalpar þad og ecke til Rijkdooms/ ad vera Ahyggiusamur/þvi þad er satt sem Syrach seger/Cap. 11. ad Lucka og Olucka/Lijf og Daude kome af DRottne/og hañ giefur þad hverium hañ vill. Hver vill segia vid hañ/ Hvad giører þu? MEistare/ J þijnu NAfne Mun Eg NEtenu UTkasta/ stendur i Gudspiallenu: Þetta Ord MEJSTare / þijder Verkstioora/ epter Textanum/ edur og Høfdingia/ edur Forraada Mañ: Ef hañ er HErrañ/ ma þa bañа honum ad skipa mier ad erfida / jafnvel Forgiefens/ ef honum svo lijkar: Eg a ecke meira af Idiu miñe/helldur eñ hñ mier skamta vill/ svo sem ødrum Verk-Præl/ eñ eg veit ad hañ er trur/ og freistar einkis yfer Megn fram/ og ecke ma eg svo vid hñ breyta/svo sem sumer af vorum Verka Møñum vid Husbændur sijna/ nær þeir þykiast preytter vera/vilia þeir eckert Verk framar viña: Ecke ma eg helldur svo Raangeygdur vera/ ad sia Ofsioonum yfer þvi/ ad hañ lienar ødrum meire Hamingiu i sijnu Erfide / þvi hañ took þad ecke

af

af mÿnu/sem hañ gaf hönū frekar eñ mier/sierdeilis þar eg veit ecke hañs Tilgang/ hañ hefur Tÿma og Nenfugleika sett i sÿnu Wallde/ Act. 1. eñ ecke mÿnu / Hver hefur nockurn Tÿma hañs Rædgiafe vered? Rom. 9. Nitt sie eg af Dæmunū/bæde Fornum og Nyium/ad Gud lienar Audeñ sumum Mönum/ til þess/ ad hañs Þolenmæde og Giæska drage þa til Yðranar/ Eñ nockrum/þad er þeim Feikingiūnū/ sem upp hafa fyllt Mæler Syndañā/ til Straffs og Hegningar/ svo sem Meñ ala eiñ Vxa til Slakturs. Aptur man þad peckia/ad Gud svipter sÿn Børn þessum Veralldar Niegooma/ til þess/ad deyda þar med Hollcsins Gyrnder/ til þess/ ad reina Stødugleik Truar þeirra/ eins og Jobs/ Ecke fyrer þvi/ad hñ þecke hñ ecke sialf ur best/helldur ad þeir sem hañ elskar / lære ad þeckia sialfa sig / og treysta ecke ofmiøg Mætte sÿnum i Andlegum Efnum / og lære ad segia med Paulo : Þa eg em Veikur / þa em eg Mattugur. Þad giører sa blessade Herra og svo til þess / ad venia oss af Briooftum hiñar flæradu Skiækiu Veralldareñar/ og ad Meñ þecke/ ad allt þ̄ sm̄ i Heimenum er/ þad er ecke añad eñ Fysn Holldsens/ Lysting Augnaña/og Drambsamt Lÿferne/ 1. Joh. 2. Og læra ad skynia þad sem þar uppe er/og ad vor Borgare-Riettur er a Himnū/hvadañ vier væntū Frelsarans JEsu Christi/ Phil. 3. Hver þoolt hñ være rÿkur/seger Postuleñ/giørdest hañ Fatækur/svo ad vier fyrer hañs Fatækt rÿker yrdum/ 2. Cor. 8. Þvi skylldu eg mogla a moote hönum/ sem ad veit alla Hlute/ aller eru þeir opner og nakter fyrer hönū/seger Postuleñ/ Eru ecke þetta Guds Sonar Ord hiaa Matth. 6. Ydar Himneskur Fader veit ad þier hafed alls þessa Þørf? Og ecke einasta veit hañ þad/helldur og skorter hañ ecke Matt til ad hiælpa/ Er hañs Hønd nockud stutt ordeñ/svo hañ ei hiælpa kuñe? Esa. 59. Jørdeñ er hñs og allt hvad þar i er/ Jardar-Kryñglañ/ og aller þeir ed a heñe bua/ Ps. 24. Nær hañ talar/ So skiedur þad/ nær hañ bÿdur verdur þad/ Ps. 33. Edur mun hñ Giæskuna bresta til ad vilia hiælpa/ hafe hañ skapad Sæl og Lÿf/ og furdulega þm̄ vidhallded allt til þessa Dags/

og giefed oss þad besta er hann atte/ sinn Eingieten Son/ til ad frelsa oss
ur Kvølunum/ sinn H. Anda til ad helga oss/ ad hann sie Pantur vorrar
Arfleyfdar og eilijfs Lijfs / Mun hann þa ecke giefa oss þad vier vid-
þurfum til þessa Lijfs Næringar/ þoott hann late Stundum Misbrest a
þvi verda/ þeirra Orsaka vegna/ er hann sialfur veit/ enn vier fawijsar
Manneskiur skyniu ecke/ Edur seger ecke Postulenn berlega. Hann sem
gaf oss Sonenn / mun hann ecke gefa oss alla Hlute med honum ? Hann
hefur sialfur lated oss bua vid þann Kost er hann vill / er oss skapad /
Endurleyst og helgad hefur. Ef hann nu elur Fuglana under Himn-
enum/ svo ad einn Titlingur af þeim fellur ecke a Jordu ann hans Vilia/
Ef hann prijder Grased þad i Dag er a Akre / framar enn Salomon
Konung i allre sinne Dyrd/ og verdur þo a Morgun i Ofn kastad /
Matth. 6. Munde hann Giæska þa neita oss þess / er vier skulum
neyta og klædast med/ oss sem fyrer hans Sonar dijra Blood og sara
Kvøl erum hans Børn ordner ? Munde hann/ sege eg/ neita oss þessara
Hluta/ nema ad hann visse ad oss gagnade a Stundum ad missa þa /
og jafnvel þoott hann take Lijfed af oss/ med hveriu Moote sem honum
þocknast/ þa verum þess fullørugger/ ad hann giører þad til þess/ ad vier
skulum fina þad eilijflega/ þvi þad skal skie/ ad hver hann truer a Son-
enn/ þoott hann deye/ þa skal hann samt lifa/ Joh. 11. Og høfum þad
fyrer vijst / ad hverke Lijf nie Daude / hverke Einglar nie Høfdingia-
Dæme / hverke hid Nalæga nie hid Epterkomanda / hverke Had nie
Dypt / nie nockur annar skapadur Hlutur mune fa oss skiled vid Kiær-
leika Guds/ sem ad er i Christo JESV DRottne vorum/ Rom. 8.
Hversu Ovanlega sem oss þarfa þyker / Enn þo ad Gude þocknest ad
lata vort Erfide og Astundan misfallast/ Christner Menn/ þa leitumst
ecke i þvi / ad hvad vier giørum / þad giørum vier i Nafne JESV
Christi/ og þockum Fødurnum fyrer hann. Þoott Petur hefde ecke
fiskad alla Noottena / nie hans Felagar/ og voru svo afstigner Skip-
unum / Vrkula Vonar um frekare Fiske Veidar i þad Sinn / Samt
heyrdu þeir Guds Ord/ og hina agiætu DRottens Predikun. Breyt-
um

um̄ og þan̄eg/ þo vort Erfide Luckest ecke ä Stundum/ þa gleymum ecke Gude/ þvi eitt er Naudsynlegt/ Leitum þar fyrer hans Rykis/ og hans Riettlætis/ þa mun oss allt an̄ad til leggiast / Matth. 6. Ef ecke svo sem vier viliam/ þa svo sem hn̄ vill/ hvers Vilie ad vier Dagslega bidium ad verda skule / og giørum Verk vorrar Kallanar i Otta DRottens epter hn̄s Bode/ Svo giørde Petur/ J HJNu ORDE/ þad er/ epter Skipan̄ hn̄s/ VJL Eg NETenu UTKAsta. Mattkugur var JEsus ad lata Fiskana hlaupa lifande upp i Skiped / ecke sydur en̄ ad lata Petur finna Peningen̄ i Fiskiarens Munne / Matth. 17. Þo skipade hn̄ honum ad draga ut a Diuped/ epter þad han̄ hafde hlyd Guds Orde. Tvent er hier ad læra: Eitt þad sm̄ eg fyrer skømu am̄inttest / ad Men̄ byrie øll syn̄ Verk i Guds Nafne / og ad hønum med sier tilkølludum/ svo giørde Petur/ þvi a Virkum Deige hefur þetta vered/ an̄ars hefde þeir ecke fared til Fiske-Veida: Nitt an̄ad / ad Men̄ bruke þau Medøl / sem Gud hefur kient og boded/ i Utvegum Næringar sin̄ar/ en̄ grype ecke til Oleifelegra Hluta/ þegar ecke vill morkast. J HJNu ORDE VJL Eg NETenu UTKASTA. Net þyder marga Hlute i H. Ritningu / þad merker Svikræde og Vielar Ormdvandra/ z Gudlausra Man̄a/ hvar ed Stela/ Linga / Svyckia / Ræna / Kuga / Hræsna og a Tælar draga Einfalldar Sæler/ til Abata sier: Þesser kasta Netenu ut i Andskotans Nafne/ og þo þad meige Luckast um̄ Stund/ þa munu þeir um̄ syder Oluckuna Veida. Um̄ suma af þeim talar Salomon/ Prov. 29. Sa sem Hræsnar fyrer Vin synū/ han̄ breider Net fyrer hn̄s Gang. En̄ David seger hver Utføren̄ mune verda / Psalm. 9. J þvi Nete er þeir fæled hafa / er þo Footur þra fangen̄. Þad merker og Ofbellde þra/ er draga alla Hlute til syn/ med Vallde og Ofryke/ so seger Ritningen̄ um̄ Konungen̄ af Babilon / Habac. 1. Ad han̄ hafe fært Footner fyrer Nete syna / þad er / han̄ hafe þackad Magt sinne og Atburdum allan̄ sin̄ Sigur / og þad Vallد er han̄ feinged hafde yfer ødrum Konga Rykium/ hver ed hn̄ droo til syn/ svo sem þegar Fiskar

veidder eru. Þesser kasta Netenu ut i sijnu eigen Nafne / og eru hinum fyrre eingu betre/ þvi þeir gleyma Gude Nimnañal fra hverium ad Sigurenn kiemur/ en treysta a Mackt sijn og Meigen. Þetta Ord þyder og Guds brada Hefnd/ yfer hinum Stolltu Verallðar Sonu / hver ed yfer þa kiemur a Stundum / nær þeir minst hyggia/ svo sem Neted yfer Fiskenn/ svo sem Jood-Sookt yfer Olietta Konu/ 1. Tess. 5. Þetta Net er vijst øllum þeim er upphefia sig a mooti Gude/ og ecke giefa hønum Dyrdena/ þess gietur hiaa Ezech. 17. þar ed seger: Eg skal utþenia mitt Net yfer hann/ og hann skal i mijnu Nete fangenn verda / þvi vil eg nu i hinum sijdara Partenum med færstu Ordum Hugleida/hversu ad vier eigum i Medlætenu audmiuker & packlater ad vera.

Gudspialled seger: Ad þegar þr feingu þenna mikla Fiske-Drætt/ þa hafe Petur kroped ad Knium JEsu. Þetta var packlætis Merke hans/ annad hafde hann ecke Guds Syne ad giallda/ annars krefur hann ecke helldur af neinum/ þvi hann er einkis Þurfe: þad synde hn Opt-lega/ sasnvel i hans Lægingar Stande/ þegar hann villde bruka Valld sitt/ og þad ecke sijdst med þessare Dyrdlegu Jarteikn. Svo sem þad Gud seger fyrer Davids Munn / Psalm. 50. Ad hann vilie ecke segia Manneskiunne til ef hann hungrar/ þviad allt Silfur og Gull sie hans/ og øll Trien a Mørkenne / og øll Dyren a Skoognum. Svo er af þessu Dæme lioost/ ad DROttenn JEsus hefur/ epter Manndoomenum/ þeged af sijnum Fødur Valld yfer øllu Skiepnu Guds/ og allt hvad vier medtøkum af Guds Nende / þad veitest oss fyrer hans Skulld/ a hønum þar fyrer skylldugar packer ad giallda / og i hans Nafne ad bidia um allt þad vier þiggia þurfum af hinne Almaattugu Nende/ þar fyrer seger Paulus/ 1. Tess. 5. Bidied Oaflætanlega/og giøred Packer i øllum Hlutum/ þvi þad er Vilie Guds fyrer Christum JEsum i øllu vid ydur. Petur var svo packlatur vid DROttenn fyrer eirn Fiske-Drætt/ En hvad marga høfum vier nu þeged ? Satt er þad/ ad hinn Stoore Allsheriar DROTTenn hefur læted Eitt edur Tvø Ar a Stundum vorar Fiske-Veidar misfalla/ eins og Peturs i þetta Sinn/

um

um̃ Nootkenã fyrer þetta mikla Happ/ eñ sijdañ hefur hñ yferflioot-anlega a mørgum Arum uppfyllt oss med Blessan sine af Sioonum / svo ad hefdum vier haft Framsyne Josephs/ og safnad a þeim goodu Tijmunum / þad oss og Naunganum hefde kuñad ad hiálpa a þeim vondu / er vier svo køllum / þa hefdu ecke þær hinar møgru Kyrnar uppeted þær feitu : Eñ hvert Packlæte høfum vier nu golldet Gude þar fyrer ? Þad finur hver eiñ/ þegar hañ athugar grandgiæfelega med sialfum sier / hversu lijtt hønum hafe vered hugad um̃ / ad Offra DRottne Lofgiørdeñe/þegar hañ hvad mesta Blessun hefur af hañs Hende medteked/ Jafnvel þoott ad aller Christner Meñ vite / ad þeir sieu skylldugir til ad þacka hønum/eins vel fyrer Mootlæte sem Medlæte. Seged mier/ Er hañ nockrum nockud skylldugur? Hver hefur hønum giefed ? Hver hefur hønũ lánad ad fyrra Bragde ? Og hvad sege eg/ ad fyrra Bragde / Hver hefur hønum nockud nockurn Tijma giefed ? Þvi þad er vier lálumst uteláta vid þa er hañ skipad hefur / þad tøkum vier þo ecke af voru/ helldur af hañs/ sem bæde á oss/ og allt þad er vier køllum vort : Hvilijk er þa su Fávitska ? Ad vier ecke Daglega skulum ad Guds Hnjám krupa/ til ad Offra hønum Packlætenu/ fyrer þær Onteljanlegu Velgiørder / er vier a hverre Stundu þyggium af hañs Orlætes Hende / ecke einungis Lijkamlegar / er oss þyker mest tilkoma/helldur og Andlegar/ sem eru miklu dijrare/ef vier hefdum Rækt edur Vitsmune moote ad taka. Ecke þoockte DRottne svo mikilsverdt um̃ þeña Fiske-Abla/ þvi hiet hañ Petre ødru sem var miklu ágiætara / er hañ sagde: HJER EPTER SKAlltu MEñ VEJda. Eg skal giøra yckur ad Maña Fiskurum sagde hañ skømu sijdar vid þa Zebedæi Sonu / þad er/ ad þeir skylldu bæde sig og sijna Tilheyrendur hoolpna giøra / svo sem Paulus sagde vid Timotheum / 1. Tim. 1. Þessa høfum vær adnoted / þar Hlioomur þeirra er og oss til Eyrna komeñ / Vier sem buum hier a Utskiækle Veralldareñar/ Utlæger/ svo ad segia/ fra ødrum Løndum / og þar fyrer eigum vier hinum gooda Gude hvad mestar Packer ad giallda/

og

og ecke einasta ad heidra hañ fyrer Korned og Muslena/ pad er fyrer Mat og Dryck/ Epter hvertu ad leita heidnar Þiooder/ Matth. 6. Nelldur fyrer pad Lyffsins Braud/ sem er af Himnum ofañkomed/ og fyrer pad Vatn/ epter hvert ad eingañ mun þyrsta/ pañ sem af þvi dreckur/ Joh. 4. Pad er sialfur JEsus/ sem Guþ hefur Mönnunum giefed/ Uppfareñ i Nædernar: En pad er ecke noog ad lataſt packa Gude med Munenum alleina/ Hiartad a ad fylgia med/ og hin mesta Audmykt/ og Undergefne Andans. Pegar þeir Petur hofdu feinged peña mikla Fiske-Dratt/ þa stendur i Gudspiallenu/ ad hañ hafe sagt vid JEsum: Vijk FRa MJer LAVARDur: Munde hañ nockud kvedia honum Bygd svo sem Gadarem/ Matth. 8. edur yfergiefa hañ svo sem Capernaums Borgarmeñ/ Joh. 6. edur utbÿsa honum svo sem hiner Samarisku/ er hañ ferdadeſt til Jerusal. en giegnum Bygd þeirra: Fiærre er þvi: Hin mesta Hiartans Audmykt og þecking sÿns Overdugleika hefur þrÿst honum til ad tala þeſſe Ord/ þad er audsært af Orsokeñe/ er hañ færer hier til/ PVi Ad Eg Em MADur SYNDugur. Svo er nu Mañleg Nattura veik/ ad hun stendst ecke Guddoomsens Nalægd: Hun ahlÿtur helldur i fyrstu siñ Overdugleika/ helldur eñ Lausnarans Forþienustu. J heillt Ar hafde Petur þeckt JEsum/ og heyrt hñs Kieñingar/ þeg. ar þeſſe dÿra Jarteikn var giørt/ og þo var hier svo sem hñ misſreyſte i Fyrstuñe hañs Nand/ er honum þo skiñu adur hafde svo Naudugur vered. Þu ert iñgeingeñ til miñ Guds Madur/ sagde Eckiañ i Sarepta/ til ad minaſt Ranglætinga miña/ og deyda Son miñ/ 1. Reg. 17. Hvar fyrer? Þviad hun kalde sig Overduga/ vegna Synda siña/ og þookteſt ecke svo lifad hafa/ sem hæfde Guds Sendeboda. Manoah sagde vid Husfreyu sÿna/ Jud. 13. Vid munum viſſulega deya/ þvi vid hofum sied DRotteñ. Hvad velldur þeſſu? Þviad Samvitskañ/ nær hun er skielfd og angrud vegna Syndaña/ þa gleym er hun Forþienustu Medalgangarans/ eñ hugleider Gud alleina/ svo sem strangañ Doomara og Hegnara Ranglætesins: Svo meinte og

Petur

Pelur i þessa Siti/ ad Riettlæter einer mætti bua med Christo/ hinu ødrum være hñ eirn forkærande Elldur/ iafnvel þott hñ være i Heim eñ komeñ til ad kalla Synduga/ og ecke Riettlata til Yðranar. Þetta verkar nu Vmþeinking Syndaña og Riettlætesins i Fyrstuñe hiaa Guds Børnū/ og þoott ad i slijku sie Veikleike nockur/ þa þienar hñ/ svo sem allt añad/ þeim til Gooda sem Ottast Gud. Fyrer þvi nær þu framkiemur i þiñ Bæna-Stad/ til ad þacka Gude fyrer Velgiørder sijnar/ edur ad bidia nockurs af hønum/ þa ber saman hañs Hælign og þitt Volæde/ hañs Giæsku/ og þijna Vondsku/ hañs Riettlæte/ og þijnar mørgu Synder/ hañs Þolenmæde/ og þijna Þvermoodsku/ hñs Almætte z þiñ Vanmætt/ og mun brædlega Felm fur yfer þig koma/ ecke sijdur eñ þa Pelur/ z þitt Hiarta smellta i þier/ so sem añad Vax/ af Tilfiñingu Guds Reide yfer Syndunum og Helvijtis Kvala/ sē þær hafa uñed til/ og nær þu þañeg staddur ert millū Vonar og Otta/ þa muntu heyra med Petre/ af Guds Alfu/ OTTast Ecke/ jæ/ vertu Hughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergiefnar. O vor Gud/ Nær hin kallda og bitra Daudans Stund oss ad Høndū ber/ og Samvitskañ tekur ad aklaga oss/ Miñing Syndaña ofbijdur oss/ Diofulleñ hreller oss/ med þra Miñingu/ og giører hvad mest ur þeim / eñ lijted ur þijns Sonar Verdskulldan / sem þo er øllu meire/ þa lat þiñ H. Anda mæla þesse fogru Ord i Hiarta voru/ og bera vorū Anda Vitnisburd þar uñ / ad vier sieū Guds Børn. Bænheyr þad Himneske Fader fyrer JEsu Blessada Forþienustu/ AMEN.

Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 5. Cap.

Þañ Tijma. JEsus sagde til siña Læresveina: Eg sege ydur / Nema so sie / ad ydart Riettlæte yfergnæfe meir eñ þad hiña Skriftlærdu og Phariseaña/ þa munud þier eige Himiñ ganga i Himnarijke. Þier hafed heyrt hvad sagt er til þeirra gømlu. Ecke skalltu Mañ vega. Eñ hvør hañ vegur Mañ/

sa verdur Dooms sekur. Eñ eg seige ydur þad / hvør hañ reidest Broodur sÿnum/ sa verdur Dooms sekur. Eñ hvør sem ad seiger til Broodur sÿns/ Raka/ hañ verdur Rꜳds sekur. Eñ hvør sem seiger/ þu Afglape/ hñ verdur sekur Helvÿtes Ellds. Þar fyrer/ nær ed þu Offrar þÿna Gꜳfu til Alltaris/ og þier kiemur þar til Hugar/ þ þiñ Brooder hafe nockud a mooti þier / þa lꜳttu þar þÿna Gꜳfu fyrer Alltarenu/ og far ꜳdur ad sætta þig vid Broodur þiñ/ og kom þa ad Offra þÿna Gꜳfu. Vertu snarlega samþyckur þÿnum Mootstødumañe/ a medañ þu ert eñ a Veige med hønum/ so ad eige selie þig þiñ Mootstødumadur Doomaranum / Doomareñ selie þig Þienaranum / og verder so i Dyblissu kastadur. Sañlega seige eg þier/ ad eige muntu þadañ ut fara/ þꜳngad til þu hefur borgad hiñ sÿdasta Pening.

Exordium.

NJer villest/ þar þier vited ecke Ritningarnar / sagde DRottueñ vid Saduceos/ Matth. 22. Med vidlÿku Mooti ꜳvarpade hañ Phariseos/ Marc. 7. Þier Onyted Guds Boderd / svo ad þier hallded Setninga ydar / og þad giører hañ salt / bæde i greindum Capitula Marci/ og svo hinum 23. Matthæi. Þad er hveriu Orde sañara/ sem Pꜳll skrifar/ ad Holldlegur Madur skyn-ie ecke hvad Guds Andꜳ er / og þad sie hønum Heimska / 1. Cor. 2. Þad er lioost af Dæme hiña Skriftlærdu / er kølludu sig ad hafa Lie-kel Vitskuñar/ eñ utløgdu þo Ritninguna epter sÿnum eigeñ Þootta. Þad auglÿser hiñ stoore Biskup med þa Vellærdu Tunguna i þessa H. Dags Evangelio/ þar hañ siꜳlfur utleggur Løgmꜳled lꜳngtum ødruvÿs eñ Gydingaña Vitringar hielldu: Hver hañs Utskÿring ad mestu Leite er vidtekeñ af flestum þm ed Christner kallast/ þo er þar i ein Grein/ sem ecke kiemur øllum samañ um/ þad er þesse: VERtu SNARlega SAMþyckur þJnum MOOTstødu MAñe/ A MEDañ þu Ert Eñ A VEge Med HØNum / Svo Ad Eige SElie þig þiñ MOTstødu Madur DOmaranum/ Og DOmareñ SElie þig þJENaranum / Og VErder þu Svo i Dyblissu

Kastad-

Kastadur. Ut af þessū Ordū DRottens hafa Einþycker og Skynhelger Meñ þad spuñed/ ad ei leifist Christnū Mønum ad eigast Løg vid fyrer sijnu Yfervallde/og þvi verr/ad i Lande voru eru Þr/er leggia þad ut a hiñ versta Veg/ ef nockur er Vandlætingarsamur i þvi/ ad sækia Guds og Kongsins Riett / Ad forsvara Virdingu sijna og Fiar-Hlute fyrer Asælne vondra Maña/ ad styrkia Malefne Eckiuñar/ og hiñs Fødurlausa/ og kalla/ ad þad kome ecke einum vid/og jafnvel þockt ad Løgræningureñ sie hønum Vandabundeñ / og nefna slijkt Orooa og Fridar Spiller. Eñ eg mun med fæm Ordū sijna / ad ei sie þad Lausnarans Meining/ad baña Christnū Mønū ad sækia Riett siñ: Og þar hia/ad vor Riettargangur eige ad vera an alls Hakurs og Reide.

Þu Riettlæte Fridarens Gud/ Gief oss Nad þijns Anda þar til/ ad þetta Eyrende vel Luckast meige/ fyrer JEsum Christū / Amen.

Utleggingeñ.

NOtt ad ecke væru adrar Røksemder til þess/ad Lausnareñ ei tale hier uñ Veralldlegañ Rett / helldur uñ þad Riettlæte / sem fyrer Gude gyllder / þa er su noog / ad hañ seger i Ondverdu Gudspiallenu: NEMA ad YDar RJettlæte YFergnæfe FRamar EñN Hiña SKriftlærdu og Phariseaña/ Þa Kuñed ÞJer Ecke Jñ ad GANga i GUDS Rijke. Vitanlegt er þad af Gudspialls Søgunum/ad ecke hofdust þesser Skynhelgu Meñ þa Hlute ad/sem Veralldar Rettur kyñe ad fella þa fyrer / eñ fyrer þvi / ad Guds Doomar eru ecke eins og Mañaña Doomar/þeir dæma epter Søgnū og Vitnum/eñ hañ ecke epter þvi sem hañs Auga sier/edur hñs Eyra heyrer/ helldur rañsakar hañ Hiørtuñ og Nyruñ/ Þs. 7. Fyrer þvi/sege eg/ tekur Lausnareñ til ad utskijra hid Fimta Bodord fyrst / og sijner/ ad ecke einasta Mañdrap edur utvortis Mis þyrmingar sieu fyrer Gude Saknæmar/helldur og Reideñ i Hiartanu/og Ovyrdingar Ord þau/er frañkoma af Muñenum . Ef Meñ nu þetta fyrer satt hallda/sem eg hygg ad aller giøra mune/ sem þessa Ritningu vel rañsaka/ Hver

vill þa segia/ad Frelsaren meine i þessum Capitula fyrr edur sýdar/ Verallðlegañ Rettar-Gang? Ad þessu lýtur þad/ er sýdar stendur i Gudspiallenu: NÆR þu OFFrar þýna GAfu FYRer ALLtarenu/ Og þÆer KIemur þar Til Hugar/ þad þin BRooder Hafe NOckud a Moote þier/ þa Latktu þar þýna Gæfu Fyrer Alltarenu/og Far ædur ad Sætta þig Vid BRoodur þinn/ og Kom þa ad Offra þýna Gæfu. Segðu mier/ hver æ ad þyggia Offred/ Gud edur Sýslumadurenn? Hvada Doomare mun þa meintur i þessu Ordum: AD Ecke OFursellre HAnn þig DOMaranum? Eg meina Gud/ þvi a Mýskunseme hefur hann þocknan/ og ecke a Offre/ Hes. 6. Enn Veralldar Høfdingiar/ þvi verr/ þeir hafa margur hver þocknan a Offre/ enn ecke a Mýskun/ nær þeir taka Fe til ad Rettlæta hinn Ranglæta/ enn fordæma hinn Saklausa an allrar Vægdar og Mýskunar/ og svo sem þad DRottne ecke þocknadest Offur hinna Heimsku/ Eccl. 5. ødruvýse enn svo hann seger/ Esa. 66. Ad hver hnn slatrar Naute/ þad er sem hann slæe Mann i Hel/ Hver hann loogar Saud/ þad er sem hann Afhøfdade einn Hund/ hver hann fæter Foorn/ so sem Offrade hann Svýns-Bloode/ sa ed Reikelse brenner/so sem hann giæfe þad Skurgode/ so vill og Frelsarenn segia/ ad øll Guds þionustu þess/sem er missattur vid sinn Naunga/þann er hnn hefur afgiort vid/ hun sie Andstygd fyrer Gude/ ef hann nær asiars Sattum nær/ og þvi ælyktar hann med þessare Grein: VErt SNARlega SAMþyckur þIJNum MOOTstødumane/ A MEDann þu Ert Enn A VEge MEd HONum/ SVo Ad EIge SEtie þig þinn MOOTstødumadur DOOMaranum/etc. Ad Doomarenn sie Gud/ Allsheriar Konungur/ þar er einginn Efe a/ hann eirn a Valld a ad kasta þeim hann Fordæmer i þad Fangelsed/ hvadann ecke er Endurlausn/sem er Helvýte/og ad þad sie hier meint/vottar Epterlýkingenn um hinn vonda þioon/er ritad stendur/ Matth. 18. Hann æ og alleina Himnarýkes Valld. Fyrer hvers Riettlæte vier inngaungum i Guds Rýke/ er alkunnugt/ ecke Phariseanna/ ecke vort eiged/ edur Heilagra

Manna/

Manna/helldur hans/sem er Jehova vort Riettlæte/ Christus/en hans Riettlæte mä eingenn nä fyrer utan þad / ad hann sie vid sinn Broodur sättur i sijnu Hiarta/ad minnsta Koste/og vilie ofgiørt hafa þ afgiørt var. Nu er eingenn heilvita Madur sä/ ad ef hann hefur misgiørt vid nockurn/ad hann ecke helldur leite Sätta til hans/helldur enn ad mæta fyrer Doomarenum/hver ed auk þegnsens Riettar/ feller ä hann Kongsins Sok: sierdeilis þar Konungarner hafa epterlated slijkar Sätter/ nær Mälann er svo hättad/ ad ecke snerter Guds Æru/ nie Tign þra. Nu hygg eg su sie Meining DRottens i þessare Grein / þad sem Framsyne þyker i Verallds legum Mälum/þvi skyllde þad ei þykia i Efne Sälu hiälpar ydar: Frä Veralldlegum Doome mä komast ä einhvern Hätt/Einhver kann ad gänga i Borgun fyrer mig/mier kann Arfur til ad falla/svo eg gete loked Skulld mijna/ Viner og Näungar giøra Fridstillt mitt Mootstedumann/ Enn frä Guds Doome eingann vegenn / nema eg verde sättur vid minn Mootstødumann/ ä medann eg er enn þa a Vege med hønum/ þad er/ ä medann eg life/ ädur enn eg kiem fyrer hinn stränga Allsheriar Doom / og verd i Myrkvastofu kastadur/ hvadann eg mun ecke utfara/ þangad til eg hefe borgad hinn sijdarsta Pening/ Þad er alldrei/ þvi ur Helvijte er eingenn Endurlausn. Þar fyrer er einsætt ad sätt kast vid Näungann medann Tijmenn er/sierdeilis þar eg veit ecke hvad mijked er epter Vegarens / Gud rædur mijnum sijdarsta Natur-Stad / og ecke siälfur eg / Og hier af hygg eg þad audsært/ad ei tale Frelsarenn i þessum Stad um Veralldlegann Riett. Veit eg ad DRotten seger i þessum sama Capitula. Ef nockur vill vid þig Løg þreyta/ og þijna Yferhøfn af þier taka/slät hønum og þar kyrtel epter. Eg vik nu ei fär mier þad til Orda/ad marger Lærder Menn leggia þetta svo ut. Vilie nockur Kieppa vid þig Um Yferhøfn þijna. Þad er / taka hana af þier med Ofbellde/Eg vil läta hitt standa/ samt hefur þo DRotten ecke i þessum Ordum Laga-Rietten fyrerboded/þad var ecke hans ad banna Mønnum Løg og Riett/sem ad er Høfundur Riettar og Laga/hvers ad er Doomurenn/

ureñ/hver og er medal Doomaraña i Doomunū/ad Vikne Josaphats Konungs/2. Cron. 19. helldur þeirra sīñ neila Moñum riettra Laga/ Tradka Mœlum Maña med Flækium og Rangsleitne/ Spilla Lög-legum Viknum og Stefnū ad Raunalausu/hveria DRotteñ vill sÿdañ dæma. Eñ eg vil aptur taka til hiñs fyrra Mæls. Eingū bañ ar DRotteñ i þessare Grein ad beidast Riettar sÿns : þad er alkuñ-ugt / ad Frelsareñ talar i Ordskvidum og Epterlÿkingum prœlega i Kieñingum sÿnum/Hañ samlÿker Christnena Vÿngarde/Akre/Brud kaupe / þo er Christneñ hverke Vÿngardur / Akur nie Brudkaup. Hañ kallar Herodem Ref/munde hū þar fyrer Refur vera ? þa Johañ em og Jacobum þrumu Syne/mundu þr þa ecke vera Zebedœi Syn-er ? Hañ seger ad hægra sie Vlfalldanum ad gœnga i giegnū Nœlar-Augad/helldur eñ rÿkum Mañe iñ i Himnarÿke / Matth. 19. Nu er þad Omögulegt/ H var munu þa Abraham / Isaac og Jacob vera ? J þessum sama Capitula Matthœi seger hañ : Ef þÿn Hønd edur Footur hneixlar þig/ þa snÿd þau af/og snara þeim frœ þier/ Mun hū þa vilia ad Meñ skule meida sig edur vana eins og Baals Prestar? og ecke miklu helldur ad þeir skule Krossfesta sitt Holld/ og deyda sÿna Jardnesku Limu/ svo sem Paulus ad Orde kiemst / Col. 3. Hañ seger og i sama Capitula : Ef nockur slær þig a þÿna hægre Kyñ / þa snu ad hønum hiñe añare / Eñ ef hañ slær a hina vinstre fyrst / þa hefur þu ecke adra vinstre Kyñ ad biooda/seger Augustinus/ og Lucas getur hverke uñ hægre nie vinstre Kyñ / þvi meiga Meñ ecke alltÿd hœnga i Ordum Ritningareñar/helldur leita ad Meiningūñe/hver ad i þessum Ordum er eingeñ önnur eñ su/ad Meñ ei skulu hefna siælfer sÿn/helldur lÿda Oriettiñ med Poleñmæde/og Naturslaust/þad vil eg satt giøra med Frelsarans eigeñ Dæme/hver þegar hū var Kyñ-Hest sleigeñ/ Joh. 18. þa baud hū ecke hina adra Kyñ/ helldur ækallde med Hoogværd þañ er hū sloo/ Ei helldur St. Pœll/nær Prestahøfdingeñ baud ad slæ hañ fyrer Doome/ helldur beitte hañ Løgum fyrer sig/ og sagde; Gud straffe þig þu forfœgade Veggur/þu situr og dæmer mig epter

epter Logunum/ og byd᷑ur ad slaa mig a moote Logmalenu/ Act. 23.
Sama vil eg nu segia um̃ pad/ ad lata peim sin̄ Kyrtil epter/ er vill
prætta vid nockurn um̃ hu̇s yferhøfn/ peirra Orda er eingen̄ Mein̄
ing ønnur en̄ su/ ad min̄e Hyggiu/ ad nær Madur lijdur nockurn Oriett/
skule han̄ ecke hefna sijn sialfur/ helldur skule vera svo Skape farenn/
ad han̄ sie buen̄ til ad pola annan̄ stærre/ Reide og Nattursiaust/ ef han̄
nær ecke Riettte hia Vallsstioorneñe/ pviad af Sialfshefndeñe kiem̄
ur Tijdum stærre Olucka. Elldurenn verdur ecke med Ellde slocktur/
helldur med Vatne/ svo er pad eingen̄ Lækning Oriettarens/ ad gialld͛
Illu Illt/ helldur ad leita Valldstiettareñar/ hverja Gud hefur sett
hinū Froomu til Forsvars/ en̄ Ranglatū til Hegningar/ en̄ po Reide
laust/ pvi Madur a ad snua Vinganū i Hiartanu/ og ecke a Nøsd͛
enu. Fyrer pvi bañar Frelsaren̄ i pssare Grein/ Ecke Loglegan̄ Riett
argang/ helldur en̄ Paulus poott han̄ sege/ 1. Cor. 6. Vogar nockur
af ydur/ sa ed a Sok vid einhvern/ ad eiga Doom under Ranglatū/
og ecke under Heilogum/ ad so nu er Brestur hia ydur / ad pier hafed
Dooma medal ydar/ pvi lijded pier ecke helldur Oriettenn/ pvi take pier
ei helldur Skada? Ecke bañar Paulus hier Riettargangen̄ / helld͛
ur ad eiga Sok fyrer Ranglatum / (svo kallar han̄ Heidingia / en̄
Heilaga nefner han̄ hier Christna Men̄ / eins og vijdar) svo vill han̄
pa ecke allan̄ Riettargang bannad hafa / helldur ad eiga Maal fyrer
Heidingium/ hvar fyrer? Svo ad eingum græfu peir neina Hneixlan/
ad Pioonustugiørden̄ ei løstud yrde / 2. Cor. 6. og peirra Hoogværd
kun̄ug øllum Mønnum/ Phil. 4. Enn Vitne til pess/ ad hn̄ ecke villde
hafa Riettargangen̄ afmadan̄/ er pad/ ad hn̄ ei bañar/ ad eigast Log
vid fyrer Christnū/ og sijnest lata þ epter/ ef vid parf/ par han̄ seger.
Er eingen̄ sa a medal ydar sem Vited hefur / sa ed kun̄e ad dæma
millū Bradra sin̄a? Og þ pvi / ad Christner høfdu pa eckert Valld
til ad dæma Opinberlega um̃ Verelldar Maal/ pa sijnest/ ad hn̄ vilie
ad þr nefne Men̄ af sialfum sier/ til ad dæma Maal sijn / helldur en̄
ad bera pau under Vantrugda/ edur pola Oriettenn ella/ helldur en̄ ad
giora

giøra Þrækur sÿnar Auglioosar þeim/ er høfudu Christeñdoomeñ/æ
løgdu þeim allt til Lÿta/ er þa Tru og Þioonustu teked høfdu/ og svo
sem Frelsareñ seger hier i Gudspiallenu. NEma YDar RJETT-
LÆTE YFERgnæfe MEir Eñ HJña SKRJPTlærdu Og
PHARJsæaña/ Þa KUNNed ÞJer Ecke Jñ Ad GANga J
GUds RJJKE. Svo vill og Pall/ ad hiner Christnu skÿna
skule svo sem Lioos a mille Rangsnueñar Heidingiaña Kynsloodar.
Þesse same Guds Madur seger i ødrum Stad: Læted ei sigrast af
hinu Jlla/ helldur yfervinned hid Jlla med Goodu/ Rom. 12. Eñ
hver vogar ad kalla Skipan hiñs Almættuga vonda? Edur er Vallds-
stioornen ecke af Gude sett? Er hun nockud svo sem añad Bylæte iñ-
sett i Christs Kyrkiu/ til Prydes alleina? Lângt er fra þvi/ helldur
til ad skipa Riettlendū Maña/ fyrer þvi kalla eg hañ sigra hid Vonda
med Goodu/ sem nær Riette sÿnum fyrer Løglegum Doome/ eñ þoler
an Naturs og Møglunar/ þoott af þvi here. DRotteñ seger i
Løgmælenu/ Exod. 21. Auga fyrer Auga/ Toñ fyrer Toñ/ þar
fyrer hefur hñ þo ecke leift þm̃ er Augad miste/ ad stÿnga ut Augad
a honum er stack/ ecke helldur hefur hañ teked Sverded af Doom-
aranum/ þoott hañ bañe þad Þegnenum. Eckert nÿtt Løgmæl
hefur Christur sett i þessum Greinū/ þvi Sialfshefndeñ er og bøñud
i Løgmælenu/ sa sem sagde Doomaranum/ Levt. 19. Þitt Auga skal
ecke þyrma honum/ Lÿf fyrer Lÿf/ Auga fyrer Auga/ Toñ fyrer
Toñ/ Hond fyrer Hond/ Foot fyrer Foot: Hañ hefur og sagt hver-
jum einum þar fyrer utañ/ Lev. 19. Þu skallt ecke sækia epter Hefnd-
eñe/ og ecke vera Miñugur Oriettarens. Hañ ed seger i greindum
Capitula Devt. um̃ hiñ falska Vott: Þier skulud alldeilis giøra
honum svo sem hañ leitadest vid ad giøra sÿnum Broodur: Hiñ same
hefur talad fyrer Muñ Salomonis/ Prov. 20. Þesse Ord/ um̃ alla
þa sem ecke hafa Guds Vm̃bod i Doomara Sæte: Þu skallt ecke
segia/ Eg skal Endurgiallda Jllt/ bijd epter DRottne/ hañ mun
frelsa þig. Þessu er Pall samþyckur er hañ seger/ Rom. 12. Þier
eiged

eiged ecke ad hefna sialfer ydar / þvi skrifad er / Mijn er Hefndeñ / eg vil Endurgialda : Eñ þegar Valldstiettefi hegner vondra Verka a þeim sm̃ giørt hefur a añars Hluk / þa frelsar Gud hiñ Saklausa / þvi hun er hñs Þienare til Hegningar / þeim er Jllt adhafast / Rom. 13. Hvervetna þar sm̃ hiñ Stoore Allsheriar Doomare hefur Valld stioornefie Riettefi i Hendur feinged / þar hefur hañ med þad sama leift sierhverium / sem vanhalldeñ er / ad sækia Rett siñ fyrer heñe / þvi hun ber ecke Sverded forgiefens / seger Paulus: Og Petur byodur ad Meñ sieu undergiefner Stioornendunum / svo sem þeim af Koungenum eru sender / til Straffs hinum Glæpafullu / eñ til Lofs hinum sem Gott adhafast / 1. Pet. 2. Mun nu ecke þessa vid þurfa / Christner Meñ ? Edur er Veroldeñ svo Einfølt / ad ecke fiñest i heñe bæde Svart og Hvijtt? Svo heilog / ad ei fiñest bæde Vonder z Gooder? Þvi er einsætt fyrer þa sm̃ Rangindeñ þola / ad leita Forsvars hia Valld stiettefie / Edur munde ecke Paulus leita Lids i Logunum / þegar Lysias villde hafa tefst honum / Act. 22. Munde hañ ecke skioota sier under Keysarans Doom / þegar hañ Ottadest Ofbellde Gydinga / Eg þore framar ad tala / þad er ecke Gude þægt / og gagnar ecke til hñs Dijrdar / ad Meñ alltijd giefe Riett siñ epter / þvi þ giører Ohluk vanda Meñ optast þess verre og æsælnare / svo ad þ maa skinast / ad sa eble Jllsku þeirra / sem lætur Hlut siñ fyrer þm̃ / ef hñ maa naa honum med Logum og Riette / Sa sem vill taka fra mier Æru mijna og gott Mañord / mun þad Gude a moote / ad eg forsvare mig Loglega fyrer Averstre hñs? Hañ lygur uppa mig Lytñ og Skomñ / sem eg alldeilis ecke er valldur af / Mun mier ei Leifelegt ad bera Hond fyrer H ofud mitt / þar svo æstendur / Einhver ræner mig Fiarhlutñ mijnñ / Odolñ og Arfa-Gotse / edur odru þvi / sem eg er vel ad komeñ / og þad añad hvert med Ofryke / edur Yfervarpe Laga og Rettinda / svo eg lijd Skort a Forsorgun miñe / og þeirra sm̃ mier eru Vandabundner / Konu / Barna og Hiua / hefe ecke þad eg meige Fatækum giefa / og biarga Naudstoddum med / eñ hñ brukar Fe mitt til Ohoofs og Ofmetnadar / þvi svo

ſvo giøra þr opkaſt/er lata Þienara ſijna ſtockva yfer hvern Þroſk-ulld/til ad fylla Hus Drottna ſiña med Rane og Svikum/ Zoph. 1. Mun Gud bafia mier ad veria mitt med Løgum a moote ſlijkum Ofſtopa? Fiærre ſie þvi/añars hefde hñ ecke gyrdt i kriijngū Frelſe mitt/ og Figur mijnar med Lagaña Mur ; Ecke ſie eg ad Ritningeñ legge þad Nabot til Lijta/þott hñ neitade Achab um ſiñ Vijngard/Eñ ſa gioter hid ſama/ſm ver ſitt med riettū Løgū. Gud hefur boded mier/ ad eg ſkule elſka miñ Naunga ſem ſialfañ mig/ eñ ecke framar. Oſt-ande være/ad Meñ giæfu þad vel halloed/þad heyrer Gude einum til/ ad elſka hañ framar øllum Hlutum/ og jafnvel Lijfenu/ þad a og ad giøra vid Brædurnar/ſeger Johañes/hañs vegna/ 1. Joh. 3. Eñ ſu Elſka er i þvi foolgeñ/ ad hialpa hønum og forſvara fyrer Omilld-um Møñum/ eñ ecke i þvi/ ad lata Skalkeñ ræna ſig og Feflekta/ ef eg ma Lagaña niootа/ þad er eingu betra/ eñ ad forſma Guds Gaf-ur/er hñ veiter mier til Vpphelldis/eñ eg vil þær ecke nyta. Eg veit og/ad eg er ſkylldugur ad ſtyrkia Maal Eckiuñar og hins Fodurlauſa/ mun eg þa ei meiga ganga i Rett fyrer þau/kuñe þm þar med Hoolp-ed ad vera / ef mier þad Løgeñ leifa ? Af øllu þeſſu hygg eg nu aud-ſært vera/ad þ ecke einaſta er Leifelegt/helldur og gott Verk a Stund-um/ad leita Laga og Rettar a moote Araſum vondra Mañа/ Eñ þ a ad ſkie med allre Hoogværd/ an Naturs og Reide/ ſvo ſem adur er ſagt/þvi hñ ſm Retteñ ſett hefur/hñ hefur og ſagt ; Elſked Ovine ydar/Matth. 5. og nær þad ecke ſijdur til Rettargangſins/helldur eñ til hvers añars Vidſkiptis vors/ og Vmgeingnis i Heimenum. Sa ſem elſkar Ovin ſiñ/hañ elſkar ſialfañ ſig/þvi under eins og hañ fyr-ergiefur ſijnum Broodur hañs Misgiørder/ þa auglijſer hañ ſig þar med ad vera Barn ſijns Fodur/ſm a Himnum er/hañ tekur under eins Aflaat og Kvittun af Gude fyrer ſijnar eigeñ Synder / ef hañ gioter þad af Hiarta/Marc. 11. ORotteñ hefur ecke bañad ſialfañ Hlut-eñ / helldur ranga Afferd Hlutarens / þad er/ ad bruka Retteñ til ad hefna ſijn/eñ ecke til ad na Rette ſijnum/ad bera Fe i Dooma/ad ut-

vega

vega følsk Vitne / ad bruka Laga-Krooka / og adskilianlega Rangs-Leitne/ Ad erta upp illt Skap med Bryxlum og Skut-Yrdum/ jafnvel i riettu Maale/ til þess/ad fa meire Nefnd yfer sijnu Moolstødu-Mañe/ eñ hañ i fyrstu hafde tilunned/ allt svoddañ er af hinum vonda/ þad hefur Gud og alldrei leift i neinum Rietlargange ad bruka / helldur streingelega bañad / eñ allra helst ad hakast vid siñ Moolstødu-Mañ/og sa þ giører/hñ verdur eins sekur fyrer Gude/svo sem hiñ/ þoott alldrei eige hñ svo gott Maal/ og hvad hefe eg þa gott af þvi/ad eg spille Myskun Guds yfer mier/til ad hakast vid hañ/er vid mig afgiørde/ þvi Gud kañ ad myskuna hønu / ef hñ ydrast/ eñ eg a eingrar Vægdar Von/ svo leinge sm̃ eg el Natur til hñs. DRotteñ seger og ad søñu hier i Gudspiallenu/ad sa sem hefur giørt a añars Hlut/ hñ skule sættast vid Broodur siñ/ adur hñ offrar Gafu sijna/ Eñ um̃ hiñ sm̃ misgiørt er vid/seger hañ med slijka Moote/Marc. 11. Og þegar þier standed buner til ad bidiast fyrer(þad er ad offra Gude Bæn siñe) þa tilgiefed / ef þier hafed nockud a moote einhverium/ svo ad ydar Fader/ sem a Nimnum er / Forlaate ydur ydar Misgiørder/ Skyllda eg þa bera Natur til hañs/sem eg a Maalstad vid/ þoott alldrei ætte eg um̃ svo fast ad binda/þad være ærs Mañs Ædel og ecke þss/sm̃ heilvita er i sijnu Christeñdoome/þar eg a Daglega ad bidia þssa Bæn: FYRGRgief Oss VORar Skullder/ SVo Sem VIer FYRergiefum VOrum Skulldunautum / og veit / ad eg ecke fæ Kvittun Synda miña / a medañ eg hondla ecke Reidelaust vid miñ Naunga/hvert þad er i Rettargange/edur utañ Rettargangs: Þad er og vyst/ ad vor beste Rettur/er eingeñ Rettur fyrer Gude/ ef hñ vill dæma epter sijnu Riettlæte/ svo seger Job/ Cap. 9. Eg veit vel/ ad eingeñ Mañeskia kañ Rietklaat ad standast fyrer Gude/og þvi skyllda eg þa hafa Ovin miñ/fyrst hñ hefur skipad mier ad elska hañ/sem a svo mikil Raad a mier/ad hñ getur Fordæmt mig/ nær hñ vill. Þess er og ad giæta / ad ecke hlaupe Meñ til Doomarans um̃ hvern Niegooma/þad kieñer Agyrne og Orooa/ad vilia þratta um̃ Smaamune/

og sæmer ecke þm̃/ sm̃ vill lata sig Hugprudañ kalla/ auk helldur Rett Christnum Mañe/ hveriumm ad byriar ad vera Liufum en ad satkost / jafnvel med nockrum Skada sijnum / helldur eñ ad draga siñ Moot-Part fyrer Doomarañ/ hønum til meire Skada/ og Hneisu þrar/ er hiñ hefur ecke Gagn af/ þoott ei hafe Meñ alltijd halldeñ Hlut/ sierdeilis ef ad kieppa er um̃ þa Hlute/ sem Lijfs Næringu ei vidvijkia/ hveria Paulus sijnest ei vilia hafa under Doom Heidingiañá/ 1. Cor. 6. Einkum þar Frelsareñ hefur bañad oss ad syrgia fyrer heste/ Luc. 21. og brukar þad sama Ord i þeim Stad / sem Postuleñ hier / og þvi aminner hañ alla Christna Meñ med þessum Ordum/ Col. 3. Iklædest svo sem Utvalder Guds Heilager og Elskanleger Hiartgrooeñe M/skunseme / Lijtelæte/ Hoogværdeñe/ Þolenmædeñe/ umberande hver añañ / og fyrergiefande hver ødrum / Ef nockur hefur a moote einhverium Akæru / svo sem Christur hefur ydur fyrergiefed / svo giøred og þier. Gud giefe øllum sijnum Børnum þetta Hiartalag ad stunda/ og þvi fast ad hallda/ þar til vier komũ fyrer hiñ Stoora Allsheriar Doom/ hvar vorer størstu Oviner/ Synd/ Daude/ Diøfull og Helvijte skulu oss eckert Mein giøra/ auk helldur nockur Veralld' Magt/ þvi hvørt vill føra Kiæru-Maal i giegn Utvølldum Guds/ þar Gud er sa sem Riettlæter/ Christur er sa sem Deyeñ er/ ja/ eñ framar Uppriseñ/ hvor og er a hægre Hønd Gude/ hvør og er Medalgangare þ oss/ Rom. 8. Þessa Hlutskiptes uñ þu oss ad niooka eilijfe Konungur Dyrdareñar/ þ hñs Forþienustu/ sm̃ er allz Heims Doomare/ JEsus Christus/ Amen.

Siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Marc. 8. Cap.

I Þeim Døgum. Þa þar vareñ margt Foolk komed samañ/ og hafde ecke til Matar. Kallade JEsus sijna Læresveina til sijn / og sagde til þeirra : Mig aumkar yfer Foolked/ þviad i þria Daga hafa þeir hia mier vered/ og eckert til Matar haft. Og ef eg læt þa fastande heim til sijn fara/

þa

þa vanmegnast þeir a Leidene. Þviad sumer voru laangt ad komner. Og hañs Læresveinar svorudu honum : Hvadañ faaum vier þau Braud/ hier a Eydemørku/ so ad vier faaum þaa mettad ? Og hañ spurde þa ad. Hvørsu mørg Braud hafed þier ? Þeir søgdu honum Sio. Og hañ skipade Foolkenu nidur ad setiast a Jørdena. Og took þau Sio Braudeñ/ þackade/ braut / og fieck sijnum Læresvein-um/ ad þeir legdu þau fram. Og þeir lögdu þau fram fyrer Foolk-ed. Þeir høfdu og faaeina Smaafiska / og þa hina sømu blessade hañ/og baud fram ad leggia. Eñ þeir neyttu/ og urdu metter. Og þeir tooku upp þad yfer var/sio Karfer med Afgangs Leyfar. Eñ þr sm̃ neyttt høfdu/voru naer fiorar Þusunder/ ꝛ hñ liet þa i burt fara.

Exordium.

MADVRENN mun ecke lifa af einusamañ Braude / helldur af sierhveriu Orde / sem fram̃geingur af Guds Muñe / sagde Moyses vid Jsrael fordũ/ Devt. 8. Þessũ sømu Ordũ kastade Frelsareñ Andskotanum i Naser/þegar hñ freistade hñs/til ad giøra Steina ad Braudum/ Matth. 4. Þau eru og søñ/ svo sem aller ad-rer Guds Vitnesburder/þvi þ maa ei Lijf kalla/sm̃ er aan Guds Orda/ jafnvel þoott eiñ hafe Holld og Hamsa / og lijte noogir saellega ut. Christi Ord eru Lijf og Ande / og aan þra er Madureñ eins og Paall seger um̃ Eckiuna/ þa i Gyrndũ lifer/hañ er lifande daudur/ þo hef-ur Gud gefed Mañenum Faeduna/svo sm̃ añad Medal/til ad lifa af/ Þar fyrer stendur hier : Ecke af einusamañ Braude. Vitanlegt er þad/ ad Gude er ecke um̃ Megn ad hallda Lijkømum vorum vid aan Matar og Dryckiar/þad sijna oss Dæme Moysis/Dæme Eliæ/Lausn-arans/er føstudu i heila 40. Daga/og maa skiliast/ ad þeir Moyses og Elias hafe vered DRottens Fyrermyndan i þessu/og þvi skyllde hañ ecke kuña ad ala Mañeñ aan Faedslunar / sem ad i Eydemørku sadde 5000. Mañs med Fim̃ Bygg-Braudum og Tveim Fiskum/ Joh. 6. Og i þessa Dags H. Evangelio heyrum vier/ad hañs mikla Almaett-is Hønd mettar 4000. med eins litlum Koste. Vt af þvi fyrsta

Kraptaverkenu hefe eg nockud ádr talad i þessare Book/ um̃ þ/ hverneg vier i Guds Otta eigum ad leita Næringar vorrar/ hvad eg Oska ad fiñe goodañ Stad i Hiørtũ þra sem lesa edur heyra. Eñ nu vil eg ut af þessu H. Gudspialle alleina þar um̃ tala/ hvad oss eige ad styrk ia i Truñe til ad treysta Gude / og varpa allre vorre Ahyggiu uppa hañ/ nær oss vantar þessarar Veralldar Mune.

Hiálpa oss til þessa/ DRottenñ miñ / Fyrer þitt Dyra Nafn og Sonarens Forþienustu/ A M E N.

Utleggingeñ.

HAD er Grátlegt til ad vita/ hversu ad Nockura Mañsins epter Spillinguna er Tøg til ad treysta Gude / þegar þad er ecke fyrer Augunum sem eta skal. Moyses sloo a Kletteñ i Horeb/ og þar flaut Vatn ut af / svo ad allur Jsrael drack/ Exod. 17. Eñ er Gud baud hønum i Eydemørku Zin ad giøra hid sama i añad Siñ / þa efadest hañ/ og sloo Tvisvar a Biarged/ Num. 20. Nañ sa Dagelega/ ad Gud fædde þa med Manna af Himnum ofañ/ Eñ er Foolked møglade/ og beidde um̃ Kiøt/ eñ hañ bar þad fyrer Gud/ sem hiet ad gefa þeim Kiøt ad eta allt til Leidenda/ þa var þo ecke Trueñ sterkare hiá siálfum Moyse/ eñ svo/ ad hañ sagde/ Num. 11. Þetta Foolk er Sex Hundrud Þusund Mañs/ og þu seger/ eg skal gefa þeim Kiøt/ svo þr ete i heilañ Mánud. Læresveinarner høfdu sied þad mikla Kraptaverk / er JEsus hafde giørt skom̃u ádur eñ þesse Jarteikn skiede/ nærre þvi i þessum sama Stad / Er hañ sadde 5000. Mañs med Fim̃ Bygg-Braudum og Tveim Fiskum/ Joh. 6. Þa talde Philippus Tormerke a Spurningu DRottens / og sagde : Braud fyrer 200. Peninga næger þeim ecke / Eñ hier foor ecke betur / nema midur være. HVADañ FAum VJer Þau BRaud HJer A EYde-MOrku/ Ad VJer FAum Þa MEttad. Og epter þad þeir høfdu sied bæde þesse Krapta-Verk/ og mørg oñur fleire/ þa ætludu þeir hañ munde Braude-Þurfe vera/ er hañ took þeim Vara fyrer Sur-Deige Herodis og Phariseañа a Skipenu/ svo sem lesa má i þessũ sama

sama 8. Cap. Marci. Af hverium og rada mã/ ad þ hafe skied strax epter þessa dyrlegu Jarteikn. Gud betre/ ad þad hender oss a Stundũ Christna Mañ/ sẽ Lausnareñ seger uñ Heidingiana/ Matth. 6. Hvad eigũ vier ad eta? Eda hvad eigum vier ad drecka? Edur hveriu eigũ vier ad klædast? Eñ þar til verdur ei betur svarad / eñ sialfur hañ svarad hefur. Er ecke Lijfed meir eñ Fædslañ/ og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ? Seg þu mier/ Guds Barn/ skoop hañ þig ecke Dasamlega i Moodurlijfe? Gaf hñ þier ecke Saal og Lijkama? Endurleyste hñ þig ecke med sijns Sonar dijra Bloode? Hefur hñ ecke Endurgieted þig daudañ i Syndunũ? Hefur hñ ecke foostrad þig med sijnu H. Orde? Hefur hñ ecke aled þig a sijns Sonar Holld og Bloode? Helldur hñ ecke ollu þessu vid Magt eñ nu dasamlega/ og undrunarlega a Stundum? Eg vil taka til þess sem dijrast og dasamlegast er. Hafe hañ giefed oss Soneñ / þvi mun hañ þa ecke giefa oss alla Hlute med honũ? Og ef hñ giefur oss alla Hlute/ þa giefur hañ oss eiñig Forsorgun Lijkamaña. Hafe hañ aled Dñ fyrer oss / bæde i Moodurlijfe/ og allt upp þadañ/ i Andlegañ og Lijkamlegañ Mata/ mun hñ þa Onyta sitt eiged Verk? Nema ad Mañeskiañ giorde Guds Almætte Banmattugt a sier med Truarleysuñe/ eins z Læresveinarner/ er þeir gaatu ecke læknad hiñ Tunglsiuka. Þu seger/ Eg fiñ opt Brest a Atvinũ miñe: Hungur z Dyrtijd meiga Mañ Stundum þola/ hvad velldur þvi? Spyr Ezechiel ad/ hañ mun svara þier Ordum DRottens. Ef eitt Land syndgar miøg a moote mier/ þa vil eg utrietta mijna Hond yfer þ sama/ z i burt svipta Brauds-Nægtunũ/ og eg vil senda þangad Hallære/ og upprickia þar iñe bæde Møñum og Fenade/ Ezech. 14. Mun þad nockud raska Sañsøgle DRottens/ þoott Mañ giøre sig hñs Orlætes Overduga: Þegar ad allra Handa Lester og Klæker/ Guds Ords Forøgtun/ Vanbrukun hñs Helgidaga/ Rangslæte/ Meinsære/ Lygar/ Þioofnadur/ Agyrne/ Drambseme/ Ofbelldi/ Agg/ Reide/ Þræta/ Svik/ og Vnderferle/ og añad þessu lijkt/ Þegar allt þetta geingur Fiollunũ hærra i Landenu/ er þa

ad

ad furda/ þoott han apturlyke sine millðu Hønd a stundū? Eda seger ecke Paulus / ad fyrer þess-hattar Glæpe kome Guds Reide yfer Børn Vantruarekar/ Col. 3. Hver vill þa skylda han til/ad hn̄ skule Nadugur vera? Leitin̄ þvi Drottens a medan hn̄ er ad finna/ køllū a hn̄ a medan hn̄ er nalægur/ Sa hin̄ Ogudlege læte af sijnū Vege/ og Illvirken̄ af sine Nyxan / og snue sier til Drottens / þa mun han myskuna hønum/og til Guds vors/þviad i hia hønum er mikil Fyrergiefning/ Esa. 55. Eg skal endurgiallda ydur þau Aren̄/ sem Gras-Noppan̄/ Kals-Ormuren̄/ Tre-Madkuren̄ og Gras-Madkuren̄ hafa fra ydr teked/seger Drotten̄/ Ioel. 2. O min̄ Gud/hver hefr þier nockurn Tijma giefed? Hver hefur þier lanad/ þ þu skyllder hønū endurgiallda? Pad meigum vier jata i þessu fatæka Lande / ad hafe Gud einhveriu Sine straffad Synder vorar med Oaran nockurre / þa hefur han̄s Millde oss þad endurgollded med mikille Ar-Giæsku/bæde til Sioos og Lands. En̄ hvad fylger a epter hia Spamanenū i sama Capitula? Nær þier eted Oaflatanlega/og erud metter/ þa munud þier lofa Nafn DRottens Guds ydar/ En̄ sia nū til/hvert Fader Minsk unsemdan̄a mune ecke hafa funded Skort a þssu hia mørgū af oss/og hvert þ mune ecke miklu helldur eiga heima hia sumū/ er stendur hia Hoseam/ Cap. 13. Under eins og þeir metter urdu/þa er Hiarta þra upphafed/ og hafa gleymt mier. Einhver vill segia: Eg fin̄ ecke þessa Glæpe hia mier / Eg Ottast Gud og Elska / svo sem mier er møgulegt/og giøre hønū þacker/ samt ma eg og mijner þola Hungur og Þorsta/Kulda og Klædleyse. Heyr mier um̄ Stund/Barn mitt, Muntu vera sa einaste af Guds Børnū/sem̄ hn̄ leggur þvilijkt uppa? Mattu ecke þr Abraham / Isaac og Jacob verda Landflootta fyrer Hungurs Saker? Gen. 12. 26. og 46. Matte ecke Elias fasta i 40. Daga? 1. Reg. 19. Hvad margt seger Pall hafa matt Illt þola fyrer Evangelium? En̄ þetta mattu þeir lijda til þess/ad þeir vissu hvad þeir væru/sem er syndugar Manneskiur/hvar þeir væru/þad er i Heimenum/ J Utlegdene / og ecke i Fødurlandenu/ hvernen̄ þeir vera skylldu/

skylldu/ sem er stoduger i Trune/ Polesmooder i Normungene/ og glad" er i Vonene/ Sama giører han vid þig/ þvi ecke er hia honū Mañe greinar Alit/ Act. 10. Þykest þu nu betre en svo/ ad þier sie fullgott ad hafa lijkan Kost med þessum Guds Koppum / þvi angrar sig þa Sala þijn/ og þvi er hun Orooleg i þier? Vona þu a DRottenn/ þvi þu munt en nu prijsa hn/ Psalm. 42. Edur villtu ecke helldur hafa Þvingan med Guds Foolke/ eins og Moyses/ helldur en lifa i allskins Sælu med Heimenum/ og fyrerfarast med honum? Hversu betra er þier / ad þu gyrnest ad sediast af Molum þeim / er detta af Bordum hins Rijka hier i Heimenum / en ad þig lange epter einum Vatns" Dropa af Fingre Lazari/ i Helvijte og Kvolunum? Og hvad veistu/ hversu leinge DRotten vill lata þenna þinn Skort vara / Hann er einn stoor Konungur / Ecke er han leingur Rijkann en Fatækan ad giøra. Jacob foor med einn Staf ut af sijns Foodurs Huse / Gen. 32. En hvad miken Fiølda Nauta og Sauda / Geita/ Asna/ Þræla og Am" bætta kom hn heim aptur med. Dæme þessa Foolks ma furdanlegt þykia nu a þessare køllðu og Vantruudu Olld / þeir fylgdu Christo epter a Eydemørku/ til ad heyra Kienningar hans/ jafnvel Heidingiar af Tyro og Sidon/ og eckert tooku þeir med sier ad neyta/ svo sem sia ma af Evangelio: Einhver mun segia/ ad þeir hafe ei buest vid svo længre Dvøl i Mørkene / þo fannst eingenn sem aptursnere/ svo Menn vite/ og ad vijsu voru hier 4000. Mans/ sem neyttu/ þad ma sijnast/ ad DRottens Ord hafe svo vel smackast þm i Hiartanu / ad þr hafe ei funded til Hungursins i Maganum / og valla gietur þad ødruvijse vered/ en ad þeir hafe treyst þvi / ad JEsus munde a einhvern Hatt sia þeim Farborda/ þar til hefur ann Efa hialpad hid fyrra Krapta Verked/ sem en þa hefur øllum i ferskū Minne vered/ En i þvi gietur Johannes ecke um Tijmaleingdena / Hier af kalla eg þad satt / er David seger/ Ps. 32. Augu DRottens lijta til þra sem han elska og vona a hns Giæsku/ og þo finnast þeir/ æ þvi verr/ a medal Christenna Manna / sem vidlijkt eru lynder og Nøfuds-Madurenn i Samaria / er

S sagde:

ſagde: Þo ad DRottenn giøre Glugga a Himenenn/ Þa kann þetta ecke ad ſkie/ 2. Reg. 7. Afiars mundu Menn bijda epter DRottne / enn ecke hlaupa til ad Ræna / Stela / Liuga / Svijkia / Hripſa Braudeð ut af Naungans Muñe / og bruka adſkilianlega Rangſleitne i Kaupum og Sølum / og aðarre Vidhøndlan. MJG AUMkar Yfer FOLKeð / ſeger DRottenn : ÞVi J ÞRia DAga HAfa ÞEir HJa MJer VERed/ Og Ecke TJl MATar HAft. Margur faſtar ſkemur / aadur hann verdur Opoleñmoodur. MJg AUMkar YFer FOLKeð / ſeger hiñ Eilijfa Giæſka / hañs Myſkunar Ydur komuſt vid i hønum / ſvo ſem i Høfud-Sprokenu ſtendur / ſvo hann hlaut þm Naudugur ad vera: Þad ſeger ecke hier/ ad þr hafe kvartad um Hungur/ hann viſſe vel/ad þr høfdu þeſſa Þorf: Enn ſeged mier nu / Børn mijn / Munu Ydur hañs Myſkunar umbreytt vera ? Mun hin rijka Orlætis Hønd ſtutt vordeñ? Fiærre ſie þvi/ſamt er Gud og hann hefur vered/ Enn ef vier vilium ſømu Medaumkunar niooka/ þa lærum Tvent hier af: Eitt af Foolkenu/ Añad af Lauſnaronū. Af Folkenu/ ad heyra Guds Ord liuflega / meta þad øllu Tijmaſelegu framar/og ad treyſta Gude/ og þacka hønum midt i Skortenum og Orbyrgdeñe. Af Frelſaranum/ad ſiaa Aumur a hinum Volada og Naudþurftuga / Ad brioota Hungrudū vort Braud/Ecke af Fordillo / edur ad utvega oſſ Nafn þar med / ſvo ſem Hræſnarar þeir ed giøra Olmuſur ſijnar fyrer Møñum/ helldur af Truñe/ af Chriſtelegre Medaumkan / af Elſkuñe til Guds og Naungans. Breyte nu nockur þañveg/ad hñ heyrer Guds Ord/og vardveiter þad/ treyſter Gude i øllum ſijnū Vandrædum/ og leitar Næringar ſiñar i Guds Otta / þa vil eg þad ſegia / ad fyrr munu Einglarner færa hønum Braud af Himnum ofan/fyrr munu Hrafnarner bera hønū Fædſlu/ fyrr munu Steinar ad Braudū verda/ og Fiſkarner flytia hønū Gull og Silfur i Muñenum / jaa/ Chriſtur man fyrr afneita ſialfum ſier/ hvad Paulus kallar Omøgulegt / helldur enn ad hann læte Saal hiñs Riettlaata Hungur þola / Prov. 10. Nema hann vilie reyna hann þar

med/

med/og sære hønum þad fyrer einhveriu Goodu verda. Min Matur og Dryckur er/ ad giøra hans Vilia/ er mig sende/ sagde Frelsarenn/ Joh. 4. Enn ef þad er hans Vilie / ad þu lijder umm Nrijd Skort a Næringu þinne/ þa vert eins lyndur og þinn Lausnare var/ og ætla þig ecke yfergiefenn/ þoott þu meger ad Guds Vilia nockud Jllt lijda / er vier svo køllum/ Enn þad er alldrei Jllt/ sem Gott af sier gefur. Ecke verda Viijn-Berenn samanlesenn af Þyrnunum edur Fijkiurnar af Þistlunum/ Luc. 6. Giært ad Dæmum Heilagra. Hversu særlega klagar Job i sijnum Mann-Raunum/ er hann seger/ Job. 30. Þu ert vordenn hardudigur a moote mier/ epter Styrkleika Handar þinnar brukar þu grimmt Natur i gegn mier. Munde Gud þar fyrer hafa yfergefed hann? Stærre var þvi/ hinn Fertugaste og Fyrste Capitule sømu Bookar hann ber þar umm liooslast Vitne/og siælfur Guds Madur jatar Veikleika sinn og Fævitsku i þvi/ad þeckia Guds Raad/nær hann Endurvitkadest/ og kom til siælfs sijns aptur/med þessum Ordum/ Job. 42. Eg Auglijse ad eg skilda þad ecke/þad var furdanlega hætt fyrer ofann mig/svo eg gat ecke þeckt þad/þvi ydrar mig i Molld og Ösku. Eins var David lyndur/þvi seger hann/ Ps. 77. Mun DRottenn þa Eilijflega burtkasta/og einga Naad framar audsyna? Enn nockru þar epter vegsamar hann Gud med Fagnade/segiande: Ps. 103. Hann hefur frelsad mitt Lijf ut af Fordiørfuneñe / og mig med Naad og Myskunsemie Coronad/Þvi skyllde eingenn ørvænta umm Guds Vinættu/þoott ei leike allt i Lynde/ þar vier siaum hier/ ad hans bestu Viner hafa mætt þvilijkt reyna. Edur meined þier/Christner Menn/ad Faderenn hafe minna elskad sinn Son/þegar hann hroopade a Krossenum: Gud minn/ Gud minn/þvi hefur þu yfergiefed mig? helldur enn þegar Christur stood a Jordanar Bockum/og Røddenn af Himne sagde: Þesse er minn Elskulegur Son ur i hverium mier Velþocknast/ Matth. 3. Nei/Brædur minner/þa hafde hann i hønum hvad mesta Velþocknan sijna / er hann a Gælganum hieck/þvi fyrer hans Dauda erum vier vid Gud forlijkter/seger Paulus/Rom. 5. Fyrer hans særu Kvøl og bitrann Dauda hefur hann elskad

oss i sijnum Elskulega / Eph. 1. Gud hafde Velþocknan a sijnum
Syne fra Upphafe Vega sina/ og i øllum Christo fra hinu fyrsta.
Augnablike Getnadarens fyrer Einingu Guddooms og Mañdooms.
Eñ fyrer Christi Dauda a øllum þeim sem a hñs Nafn trua/hver-
ium hañ hefur og Magt giefed Guds Børnum ad verda/ seger Joh.
Cap. 1. Og fyrst hañ hefur nu þañveg yfergiefed hañ um Stundar-
saker/Eñ sijdañ aptur med Dyrd og Heidre Coronad/ Vilied þier þa
læra ydur þad undra/þoott hañ breyte med sama Hætte vid ydur/sem
i hønum/og fyrer hañ erud Arfleidder til eilijfs Lijfs ? Nei/Christner
Meñ/ecke þoott ad Mootlæted og Skortureñ ætte ad vara alla Æfe
vora; Þvi hun er svo lijted ad reikna hia Eilijfdeñe/og þad vær lijdum
hier ad Guds Vilia/þad verdur oss Endurgollded med Omælanlegrar
Dyrdar eilijfre Þijngd / 2. Cor. 4. Mootlætingar þessarra Tijma
eru ei verdar þeirrar Vegsemdar / sem vid oss mun framkoma i eilijfu
Lijfe. Þad er vijst / ad hiñ Naaduge Gud speñer alldrei sijn Børn
fyrer sijns Sonar Ok/nema til þess/ad þau drage þ a þa Leid/sm til
Himnarijkes liggur/ þess meiga og øll hans Børn fullørugg vera/ ad
añadhvert burttekur hañ Mootlæted/ edur linar þvi / edur giefur oss
Krapta til ad bera þad/þvi hñ er Trur og freistar einkis yfer Megn
fram/ 1.Cor.10. Seged mier/Er hañ þa Amæles verdur fyrer þad/
ad hañ snijr eilijfre Fyrerdæmingu i Tijmanlegañ Krossburd / til ad
afreka oss Eilijfa Glede ? Eiñ Fader sender Son siñ i eitt framande
Land/Ein Mooder lætur Barn sitt i Skoola/til ad lijda Illt/svo þad
verde ad Mañe/ Munu þau þar fyrer hafa gleymt þm ? Kañ nockud
Moodureñ ad gleyma Barne sijnu/ Avexte sijns Kvidar ? Og þo þær
gleyme / þa skal eg samt þier ecke gleyma / seger Afgruñ Miskunar-
eñar/ hia Esajam. Cap. 49. Gull-Smidureñ kastar Mælmenum i
Elldeñ/ so hañ hreinsadur verde/ og giører þar af sijdañ hinar kostu-
legustu Gersemar/Svo breyter Gud vid sijn Børn/hñ siiur og bræder/
og Sylfred hreinsar/og hrein giører Børn Levi/ Mal. 3. Þad er hitt
Andlega Kieñemañskap/ so ad Reynsla Truar vorrar miklu dijrmæt-
are

are fundeñ verde Gullsens Reynslu/ hvert ed forgeingur/ og verdur þo med Elldenũ reynt/til Lofs og Dyrdar ♯ Heidurs/nær JEsus Christ us Openberast/ 1. Pet. 1. þetta er nu svo kalad til Huggunar þeim/ er lijda Skort á Atvinnu sine / og meina sig þar fyrer vera af Gude yfergiefna/ vegna Synda sina og Overdugleika. Eñ þar eru nockrer/sem ecke eru annægder þar med/ad þeir hafa þad þeir skulu eta og drecka/og ♯ ad þeir meiga klædast med/hvad þo Paulus bydur Christnum Mañe ad hañ skule láta sier nægia/ 1. Tim. 6. Vid þessa vil eg fátt eitt kalad hafa. Þad er satt sem hiñ Vijse Syrach skrifar i 11. Cap. Ad Audlegd og Fátækt koma af DRottne / Ef þau koma af Gude/hver vill þa segia vid hñ/hvad gierer þu? Seger nockud Leyr-Kiered til Smidsens/þvi giørder þu mig svo? Rom. 9. Vill nockur efast um Vilsku hañs/ad hañ ei skynie/hvad hañs Børnũ er hagleg ast/edur klaga yfer hñs Riettsyne/þad hañ giøre einũ Orett? Visse Gud þad/ad þier gagnade Rijkdomurest befur eñ Fátækteñ/ þa munde hañ þig audugañ giørt hafa/ rañsaka Skap þitt/ hvert þu munder hæfare vera til Guds Rijkis / þoott þu hefder meira eñ Daglegt Braud / Gud giørde vel / ad hañ gaf ecke Ægum Vxa Horn / seger i Ordshættenum / margur munde bruka Audeñ til Ofmetnadar / Ofrijkis / Ohoofs / til ad hefna sijn / og briota adra under sig / ef hañ rijkur være/sem ad lætur hægt/af þvi hañ er fátækur. Eñ þoott ad Gud giefe Audeñ vondum Møñum á stundum / hvad kiemur þad vid þig? Fylg þu Christo epter/hver þoott hñ rijkur være/giørdest hñ fátækur / 2. Cor. 8. Villtu vinna þad til Audsins / ad vera svo sem eiñ af þeim? Visse Gud ad þier Audur gagnade / sege eg eñ aptur / munde hñ ecke giefa þier hañ? sem hefur giefed þier þ sem er lãngtũ betra. Eiñ Nadugur Gud/ good Samvitska/ heilvita Sal/ Otte DRottens med þvi Hugarfare/sem lætur sier sijna Luckũ nægia/er þ ecke noogu stoor Audlegd? Adrer Ottast fyrer þvi/ad þeir kuñe ad missa Fiar-Hlute sijna / eñ kyñe nockur þessar Guds Gáfur af mier ad taka/ þa villda eg fyrst grata / þa villda eg bera mig hørmulega/

Þvi a medañ eg þad hefe / þa hefe eg allt / og nær eg misse þad / þa misse eg allt/ jafnvel i Allsnæglum/ þvi seger David/ Ps. 34. Hina Rijku brast/og þr sullu/ eñ þa sē ad DRottne leita/mun eckert gott vanta. Láte Gud mig ecke eta hvern Dag skijnande Kræser/ þa er eg þo Osollteñ/ eg une betur vid Daglega Fædu/ helldur eñ Sælkieriñ vid hñs Utvølldu Riette: Skortureñ giører miet a stundū Mateñ sætañ/ eg þarf ecke ad kaupa hñ dijrt/ Eñ Fylleñ giører hønum þad leidt / sem hañ kostade til dijrum Doonium. Vefie Gud mig ecke i Pelle og Purpura / þa er mier eins heitt i mine Klæda-Vod/ svo sem hønū i sijnu Skarlate: Fátækteñ hefur stoor Fyrerheit i Guds Orde/ Er sa ecke noogu rijkur/ sē hefur Gud fyrer Fiarhallds Mañ? Eñ hvad seger David/ Psalm. 9. Hañ er Forsvar hiña Fátæku / Forsvar i Neydeñe/ hañ gleymer ecke Hroope hins Fátæka. Hvad seger hñ eñ þa aptur? Hañ mun frelsa hiñ Fátæka nær hñ kallar/ og hiñ Auma / þañ er eingañ Hiálpar Mañ hefur / Ps. 72. Og svo seger sialfur DRotteñ/ Psalm. 132. Eg vil blessa Fædslu þra/ og þeirra Fátækum ánægianlegt Braud giefa. Gud giæfe ad Meñ villdu skilia/hvad mikill Skattur ad er ein Ærleg Fátækt/ þm̄ sem una vel vid þañ Kost/ er DRotteñ lætur þm̄ hlotnast/ hun varnar vid mørgū Syndū/Drambseme/Ohoofe/Sialfhælne/Reide/Ofrijke/og sialfre Agyrndeñe/þvi alldrei verdur hiñ Rijke saddur/sa ed fest hefur Hiarta sitt vid Audeñ/vid Busorg z Ahyggiu/sē draga Mañeñ fra Gude i Snorur Diøfulsins/ z þyngia Hiarta hñs mz Ottanū ad missa Eigz sijn"/ þvi sa griet alldrei þ Gull/ sē ecke átte þ/hun giører Reikningskapeñ audvelldare fyrer hinū Ædsta og stranga Doomara/ þvi jafnvel þoott ad øllum verde hañ noogu torvelldur/ þa ecke þeim þo sijdst/ sem hafa gleymt Gude og Naunganum i Velmagt siñe/eñ sett Gull-Hnøtteñ fyrer sitt Athvarf. O þu eilijfe Gud/ Dijrdareñar Konungur/ hiálpa oss a þre straungu Tijd / lát oss ei þyngia Hiarta vort med Sorgum þessarar Næringar/metta oss mz þm̄ Molū/er detta af þijnu Náborde/ Dryckia oss mz Sætleik epterkomande Alldar/ svo ad ei vanmegnumst

vier

vier a Veigenum til Fødurlandsens/ og nær vier erum ad þrotū kom-
ner/og tekū hin sijdustu Andvarp/ þa dreip þu a vora Ormæddu
Saal med þvi Vatnenu/ epter hvert eingañ mun þyrsta ad
Eilijfu. Vænheyr þad/ Nædige Fader/ fyrer Lausnar-
ans JEsu Christi Skulld/ AMEN.

Attunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspiallед / Matth. 7. Cap.

A Þañ Tijma. JEsus sagde til sijña Lærefveina: Vakt-
ed ydur fyrer Fals Spaamønñ/sem koma til ydar i Sauda-
Klædum/eñ hid iñra eru þeir glepsande Vargar. Af
þeirra Avøxtum meiged þier þeckia þa. Verda nockud
Vijnberen samanlesen af Þyrnunum/ eda Fijkiurnar af Þystlunum?
So ber og hvørt gott Trie goodañ Avøxt/eñ hvørt roted Trie vond-
añ Avøxt. Gott Trie giefur ecke fært vondañ Avøxt/og ei helldur
giefur roted Trie fært goodañ Avøxt. Og hvørt þad Trie sem ecke
giører goodañ Avøxt/skal upphøggvast og i Elld kastast. Þar fyr-
er meiged þier ut af þeirra Avøxtum þeckia þa. Þeir munu ei aller
sem til mijn seigia/ DRotten/ DRotteñ/iñganga i Guds Rijke/helld-
ur þeir sem giøra Vilia mijns Fødurs/ þess a Himnum er. Marger
munu til mijn seigia a þeim Deige / HErra / HErra / høfum vier
ecke spaad i þijnu Nafne / høfum vier ecke i þijnu Nafne Diøfla ut-
reked/ og giordū i þijnu Nafne mørg Kraptaverk? Og eg mun þa jata
þeim/ad alldrei þeckta eg ydur/ Fared fra mier aller Illgiørda Meñ.

Exordium.

SPaamadur nefnest i H. Ritningu / ecke einasta sa / sem ad
Ovordna Hlute fyrer seger/helldur og sierhver eirn/sa ed kieñ-
er rietkañ Lærdoom: Svo sagde Gud vid Abimelech um A-
braham/Hañ skal bidia fyrer þier/ þvi hañ er Spaamadur/
Gen. 20. Sa er spaaer/ hañ talar fyrer Møñunum til Vppbygging-
ar/ til Aminningar og Huggunar/ seger Paulus/ 1. Cor. 14. Þeirra

Apar

Apar voru Fals-Spamenerner/hveria Frelsaren byður ad Men var-ast skule hier i Guðspiallenu/þvi þeir kome i Sauda-Klædum/ en hid inra sieu þeir glepsande Vargar/ og er eingen Efe a þvi/ ad Skrift-lærder og Pharisæi hafa ad nocku Leite att Sneid þessa/ en þo ecke ad ollu/ þvi ecke voru þeir af Christi Sauda-Huse/ helldur meinar og DRottenn hier med þa/er sijdar uppkomu/og spilltu Kyrkiunne Guds i Christendoomenum/ þa nefner Paulus falska Brædur. 2. Cor. 11. og til Galat: Cap. 2. talar hann um heimuglega innsmogna falska Bræd-ur/ sem ad villdu reyna Frelse þad / er þeir Truudu hofdu i JEsu Christo/ svo ad þeir hneptu þa i þræl doom. Svoddan Illgrese saade Fiandmadurenn nidur mzal Hveitesins i Christi Akre fram epter Olld-unum/ svo sem af Christendooms Sogunum lioost er/ og sæer enn nu vijda i Heimenum/en þar fyrer sæum vier alldrei Gude fullþackad/ad vier vitum ecke af slijku ad segia. Eingenn er sa/ed leitest vid ad spilla riettre Tru i Lande voru/ þad er stoor Velgiorningur DRottens/ ad hann hefur unnt oss ad verka Saaluhiælp vora i Einfalldleika vors Hiar-ta/þvi vil eg ecke hier um framar tala i þetta Sinn/ helldur taka mier fyrer Hendur/ad utskijra þa Grein af Evangelio/sem ollum ætte hug-fost ad vera/ sem er þesse: ÞEir MUnu Ecke ALLer/ Sem Til Mijn SEGia/ HErra/ HErra/ Inngangu I GUds Rijke/ helld-ur þEir/ Sem GIora VILia MIns FOdur / þess a HIMnum Er; Og af henne tvennt Hugleida. 1. Hvad þad merke ad kalla HErra/HErra. 2. Hvad þad sie ad giora Guds Vilia.

Styrk oss hier til/minn Gud þ JEsum Christum/med Naad H. Anda.

Utleggingenn.

ÞAD er mæiætt / sem ad Bernhardus Lærefader seger i einum Stad. Christner hafa af Christo Nafn feinged: þad være mikils verdt/ad svo sem þeir eru Erfingiar Nafnsins/svo være þeir og Heilagleikans. Eingenn Nafn-Boot er fegre/eingenn stærre/ enn ad heita Christenn/ef nockur ber hana riettelega. Christenn og Hei-lagur var sama Nafn/ a medan Christendoomurenn var enn þa i Bloo-

ma

ma skijñ/ Heilsed ollū Heilogū/ seger Paulus/ þad er ollum Christnū/ Eñ ef eingeñ Reinka fylger þessu vegléga Nafne / þa er sa ecke heilagre sem þad ber / helldur eñ Vtjned edur Vidsmiøred / edur einhver Matur vard heilagur af þvi i gamla Testamentenu/ þott ad einhver snerte þad/ sa ed bar helgad Kiøt i Kiool-Lafe sijnu/ Hagg. 2. Sa sem ecke hefur Christi Anda/ seger Paulus/ hañ er ecke hañs/ Rom. 8. Hver ed prijder sig med hinu fagra Christeñdooms Nafne / eñ lifer þo ecke Christelegu Lijferne/ hañ er lijkur Fijk þeirre/ er hefur græn Blød og frijd/ eñ Avexte einga/ þvi seger Lausnareñ i Gudspiallenu: Af þEirra AVøxtum SKulud þJer þEckia þa. Og svo sem DRotteñ formællte Trienu þvi / er eingar voru Fijkiur a/ og ecke nema Blødeñ toom/ Matth. 21. Svo vill hñ og til hiña segia/ er Raang læted æfa/ a hinum efsta Dege/ Alldrei peckta eg ydur/ svo sem hier stendur i Gudspiallenu. þEir Munu Ecke ALLer Sem Til Mijn SEGia/ HErra/ HErra/ Jñgaanga i GVds Rijke/ seger DRotteñ. þegar ad Ritningeñ kvijtekur eitt Ord / þa vill hun laata skiliast Eitthvert Merkelegt þar med/ þeir segia/ HErra/ HErra/ Svo eru þeir ækafer i hiñe utvortis þioonustu. Ecke vantade Gud nie hañs Christ fagra Titla hia Gydingum/ þeir nefndu Fødur hñs siñ Gud/ eñ þecktu hñ þo ecke/ þeir kølludu DRotteñ Rabbi edur Meistara siñ/ eñ sootktu þo epter ad Lijflaata hñ/ þeir tijdkudu laangar Bæner i Samkundunum/ og a Gatnamootum/ eñ under Hilmingu þeirra utsugu þeir Hus Eckna og Fødurlausra/ Matth. 23. þad verdur valla med Ordum sagt / hversu ad Hræsneñ gioerer alla Guds þioonkan Onyta i hñs Auglite/ þeir føstudu tvisvar i Viku/ og gaafu Tijunder af ollu þvi þeir aattu/ eñ lietu þad þo Ogiørt/ sm þyngra var i Løgmaalenu/ Doomeñ/ Mijskunseme og Truna/ Matth. 23. þad olle þvi/ ad svo sm þeir afmyndudu Asiaaner sijnar/ nær þeir føstudu/ til þess/ ad laata sia / ad þeir være Fastande / Svo afmyndade Hræsneñ þeirra bestu Verk fyrer Gude / svo ad Frelsareñ seger / ad þeir hafe sijn Laun i burtu teked/ Matth. 6. þad er/ ad þeir Hluter/ er i sialfum sier goode

er voru / og høfdu Fyrerheit goodra Launa hiá Gude / ef þeir af Trunne giørdet væru/þeir skylldu til eingra Launa vinna Nræsnenar og Yferdrepskaparens vegna/miklu helldur abla þeim Dooms Afellis/er vanvyrda þannveg hinn alskigna Gud / med koomre ufvorfis Negdan og Lææde / Svo sem Von er a / Hvtad øll Nræsne er Lyge / En Gud er sialfur Sannleikuren / kan hønum þvi eckert svo gagnstædt ad vera/Edur hvad seger DRotten umm þessa Nræsnara/Matth. 23. Þar fyrer munud þier fa þess þyngre Fordæmingu. Nu høfum vier heyrt Dooren yfer Gydingum / Christner Menn/af alls Hollds Doomara/En ef þvilijkt og skillde finnast a medal vor/mun vor Doom ur lrekkare verda enn þra ? Fiærre sie þvi / ef Gud þyrmde ecke hinum Nattturlegu Kvistunum/ mun hann þa oss þyrma / Rom. 11. Ef vier uppfyllum þra Mælingꝰ Eingenn er Von a þvi/hvad giøra þeir þa/ed ganga i Guds Hus/ og heyra hans Ord/ forsooma valla nockra Predikun/og hafa þad i Munne/og tala umm hans Vegu/allt þetta er gott i sialfu sier/ En hvar eru nu Avexterner/þegar þeirra leitad verdur/ hiá allmørgum ? Þegar hinn Volade Naud lijdur / byrgia Menn sitt Andlit fyrer hønum/þegar Menn siá eitthvad gyrnelegt/hætta sumer ecke fyrr enn þeir hafa svælt þad under sig/þegar einhver liooft ar upp Ohroodre umm Naungann/þa taka Menn i þann Streingenn/sie nockrum af Yferbodurunum/ edur Forelldrunum eitthvad boded/hversu møglunarsamer/ Hversu treger eru Menn i ad hlijda þvi / Hvad koomlæt er eru Forelldrarner sumer hverier i þvi/ad færa Børnenn til JEsum? Til Kyrkiunnar koma þau ad sønnu/þar i er ei svo mikill Brestur/En hversu sumum sie umgiefed / ad brijna fyrer þeim þad er þau heyrdu i Kyrkiunne/ þar ber Raun Vitne umm/ nær þau eiga ad giøra Grein a sijnum Christendoome/Offande være/ad ei finnust þær valla hafa nockud annad fyrer þeim / enn skammarleg Ord og fijblslegt Nial / sem sialfer þeir eru vaner til. Eingillenn sagde vid Abraham / er hann ætlade ad Offra Syne sijnum/ hallt þinne Hende fra Sveinenum/þvi nu veit eg ad þu Ottast Gud/ ad þu þyrmder ecke þijnum eigenn Syne/

En

En Andskotenn giefur og sagt vid marga hveria/sem ecke þyrma Afkvæme synu vid eilyfum Pyslum / helldur láta pad uppalast i hans Skoola/ Nu sie eg ad þu elskar mig/þar eg sie ad þu svo uppelur Son þinn / ad hann giefe orded einhvern Tyma myn Foorn / hallt þvi ecke Hendenne fra Sveinenum/þar til hann verdur fullur og feitur/og hæfur til ad Offra. Menn blessa Gud og lœtast lofa hann og dyrka / enn giøra þo ecke þad hann boded hefur/ enn Andskotanum formæla Menn/ og akyrda hann/ enn giøra þo hans Verk/er ecke þetta ad segia/Herra/ Herra / enn giøra þo ecke Fødursins Vilia ? Er þad ecke ad kalla Gud sinn Fødur / enn ræna hann þo Heidre synum ? Menn gannga til Heilags Alltaresins Sacramentis þrisvar / Fioorumsinnum a Are hveriu / þar æklumst vier til / ad forlyka oss vid Gud / og taka Sœtt af hønum fyrer Afbrot vor/og bioodum hønum i Sekkena Guds Sonar Dauda/og hans Forþienustu/enn þess er vel ad giæta/ ad Menn take ecke þanngad med sier Gieste þa / er hann ecke mœ eiga Sessmed/allra syst Natur til Naaungans/enn ad þad hende þa suma/er audsied af þvi Hatre og Ulfbud/ er tydkast Manna a medal a stundū/ecke Laungu epter þad Menn hafa minnst vid Christ/Er ecke slykt ad kalla/ HErra/HErra/enn gleyma hans Bode/ er hann sagde him Marcum: Cap. 11. Þegar þier standed buner til ad bidiast fyrer / þa tilgiefed/ ef þier hafed nockud a moote einhveriū/svo ad ydar Fader/sm̄ a Himnumer/forlœte ydur ydar Misgiørder / Er þad ecke/ sege eg/ad bidia um̄ Frid med reiddu Sverde ? Er þ ecke ad sydurstu/ad segia/Heill vertu Rabbi/ enn hafa Bak vid sig Sverd og Stænger ? Mun þad nu noog/ Christiner Menn/ ad kalla/ HErra / HErra/ þad er/ ad lœtast Gude þiena / enn fremia þo allt þetta Vondskunnar Athæfe / þar eru eingenn Ber a þessum Vyn-Vide/ eingar Fykiur a þessu Fykiu-Trie/ jafnvel sialf Bloden eru nidurdottenn / allt hvad eg legg vid þau / er Forgiefens/seger DRottenn/Jer.8. Hvad mørg Ar hefur þu komed/ DRottenn minn/ og leitad Avaxtar af oss/ og eingann funded ? Hversu krøpkuglega hefur Sonur þinn fyrer oss beded / ad vier mættum enn þa

eitt Ar standa : Fyrer hañs Arnan er þad sked / ad vier ecke med øllu erum upprætter : Þar fyrer / Christner Meñ / kaked Vara a ydar Vit lunar Tyma / Giøred Ydran medañ Guds Ryke er nælægt / Oxeñ er sett til Rootar Triañ a / hvert þad Trie sm̄ ecke ber Avøxt / þad skal upphøggvast / og i Elld kastast / Matth. 3. Byddum ecke epter Jerusalems Ygningu / um̄ hverra Gud sagde vid Spámañeñ / Þu skallt ecke bidia fyrer þessu Foolke / og ecke upphefia Rauft edur Bæn / edur forþydda fyrer þa / þvi eg munde einganveges Bænheyra þig / Jer. 7. Med mikille Alvøru og Gaumgæfne byriar Mañe ad rañsaka sialfañ sig / hvert ad hañ hefur Vitnisburd Heilags Anda / ad hñ sie Guds Barn / edur ad hñ leidest af falskre Jñbirlingu / um̄ Arfa-Riett Guds Barna / hvad margañ hendt hefur / sem Gud Nade / og er þad audsært / ecke einasta af Dæme Phariseaña / og hiña Skrifftardu / um̄ hverra sialfur Frelsareñ vitnar / hvad starkager þeir vered hafe Guds Ryke / helldur margra añarra / sem ad eckert efast um̄ Guds Nad / eñ lifa þo hverge nærre svo sem Christnum ber / jafnvel þott ad ei sieu þeir versstu Klæktum hladner / hverium eckert er betra Rad / eñ þad sem Paulus giefur / er hañ seger / 2. Cor. 13. Reyned hvert þier erud i Truñe / hvad er giefur med betra Moote skied / helldureñ ef vier rañsokum vora Lyfernis Haattu / Þvi Trueñ er alldrei Avaxtarlaus / helldur verkar hun fyrer Kiærleikañ / allar Christelegar Dygder hefur hun i sier fooignar / hvar um̄ eg vil nockud framar tala i sydare Greineñe / eñ læta um̄ hid fyrra uttalad ad svo støddu.

St. Petur sagde / ad hia Gude være ecke Mañgreinar Alit / helldur a øllu Foolke / af sierhvørre Piood / sem giører hñs Vilia / hefde hñ Velþocknan / Act. 10. Nu er þad Omøgulegt Syndugu Holldе / ad giøra Guds Vilia ad fullu / þvi þad er hid sama og ad uppfylla Løgmaaled / eñ þad er oss um̄ Megn / sm̄ ad i Syndeñe erum gietner / hverrar Spilling ad Daglega birtist sig ut um̄ þeña Daudlega Lykama / svo ad þegar vier viliu̅m giøra hid Gooda / þa loder hid Vonda vid oss / þad jatar Paulus um̄ sig / Rom. 7. Med mikille Harmaklogun / og

mun

mun eingum af oss Bekur vared/ Nu heyre eg DRotten tala a þa Leid hier i Gudspiallenu / ad sa mege eingen inn i Guds Rijke koma / sem ei giører Fødursins Vilia/ Enn hver mun þa hoolpenn verda? Giæt þess nu/ Barn mitt / er Paulus seger / Rom. 8. Hann same Paulus sem kallde Bankvæde sijn a/ ad uppfylla Lögmaaled/ hann seger : Pad sem Lögmaalenu var Omøgulegt / af þvi þad veiktest fyrer Hollded/ þad hefur Gud giørt / sendande sinn Son i Lijkingu syndugs Hollds / og fyrer Syndena fordæmt Syndena i Holldenu/ til þessarar Rettarbotar vissar DRotten oss siaalfur hiaa Johanem/ Cap. 6. Pad er Vilie hans er mig sende/ ad hver sa ed sier Sonenn og truer a hann/ hann hafe eilijft Lijf/ fyrer hid sama og ad inngaanga i Himnarijke/ Guds Vilia er Omøgulegt ad giøra/ svo hønum lijke/ þoott þier giørdud allt þad þier ættud ad giøra/ seger Frelsarenn/ þa sæted samt/ Onijter Þioonar erum vier / Luc. 17. Enn hversu miked oss breste a þad / til þess finna aller þeir / ed rannsaka sinn Lifnad / og bera hann samann vid Guds H. Lögmaal/ jafnvel þiner Riettlaatu/ er vier svo køllum. Noe/ Abraham/ Isaac/ Jacob/ Elias/ Samuel/ Job/ Daniel/ meiga Forlaatsbidia / þegar Gud hellður Doomenn/ J hvers Augum þad Himnanna Himnar ecke hreiner eru/ Truenn a Guds Son er þad alleina/ sem oss riettlæter/ þvi sagde Petur fordum/ ad þar være eckert annad Nafn under Himnenum Møñunum giefed/ i hveriu oss byriaþe Saaluhoolpnum ad verda. Værum ecke aller affallner / og allur Heimurenn Sakfallenn fyrer Gude / Rom. 3. þa være ecke hanns Sonar i Heimenn komenn / ad kalla Synduga og ecke Riettlaata til Ydranar/ Enn alla hefur hann kallad/ øllum segia laated fyrer Johanem / Giøred Ydran/ þvi ad Guds Rijke er nálægt/ Matth. 3. Øllum hefur hann i sijnu Nafne Predika laated Ydran og Syndanna Fyrergefning / er þann Hkioom heyrt hafa / sem uf er geingenn umm alla Heimsbygdena / øllum hefur hann boda laated / Giøred Ydran / og trued Evangelio / Marc. 1. Pesse er minn Elskulegur Sonur i hverium mier Velþocknast/ sagde Guds Fødurs Raust af Himnum vid Aana Jordan/ Matth. 3. Par fyrer er sier hver sa

 vel.

velþockadur hiaa hønum/sem truer a Nafn Eingietens Sonar Guds/ og hañ kiemur ecke til Doomsens/Joh. 5. Þad er hañ verdur ecke fordæmdur/ þvi hañ hefur elskad oss i hinum Elskulega/ og þesse er Løgmaalsens Vppfylling: Þesse er sa Guds Vilie/er Frelsareñ talar um̃ i Gudspiallenu/ad trua a hñ/eñ med hvilkre Tru/Christñer Meñ ? Ecke hañs/sem truer ad Gud er til alleina/þvi trua og Dioflarner/ og skielfast þar af/ecke hañs/ sem kallar sig trua a Gud/ eñ nær hañ sier Broodur edur Systur Skort lijda/gefur hañ þeim þo ecke þad sm̃ Lijkamanum gagnar/Jac. 2. Jafnvel þoott hñ hafe Audlegd Heims þessa/þvi sa sm̃ segest elska Gud/eñ hatar siñ Broodur/seger Johañes/hañ er Lygare/þvi ef hañ ecke siñ Broodur elskar/ þañ er hñ sier/ hverneg maa hñ Gud elska/ þañ er hañ sier ecke/ 1. Joh. 4. Sa dregur sig a Taalar/ er hañ meinar sig ad trua a Gud/ eñ sijner einga Truarekar Avexte. Paall seger / ad i Christo gyllde hverke Vm̃skurn nie Yferhud/ helldur Tru su/ sem verkar fyrer Kiærleikañ/ eñ Kiærleikureñ er Løgmaalsens Vppfylling / Rom. 13. Þad er hañ iñebyndur i sier allt þad/sem i Løgmaalenu boded er/eñ þoott hañ sie Ofullkomeñ hiaa oss/þa verkar Trueñ þad i hønum/ ad hñ gyllder i hñs Auglite/ sem hefur sett JEsum Christum til eins Naadarstools i hñs Bloode/ til ad auglijsa sitt Rettlæte/ad hñ sialfur sie rettlatur/og rettlætande þañ/sem er af Trune JEsu Christi/ Rom. 3. Þad er/sialfur rettlatur/i þvi ad taka eckert Ofullkomed fyrer gyllt/eñ rettlætande þo Naanglatañ þ Truna a Christũ/z giorande þau Verkeñ gylld/sm̃ af heñe framkoma / og i Gude giørd eru / Og maa hier af sia / hvilijkre þeirre Tru byriar ad vera / sem er epter Guds Vilia / J einu Orde ad segia: Syned mier Lioos fyrer utañ Byrte/Sool fyrer utañ Lioomma / og eina Mañeskiu fyrer utañ Saal / og skal eg sijna ydur rietta Tru fyrer utañ Avexte. Tvøfalldt er Embætte Truarenar/Eitt er þad/ ad trua þvi/ ad Gud sie Negnare vondra Verka/ Añad/ ad forlata sig þar uppa/ ad Gud mune Syndernar fyrergiefa/ Eñ þad er valla møgulegt/ ad sa true hinu fyrra/ sem ad framfer i Glæpunum

Þdrunar

Ydrunarlaust/þvi seger David/ad hiñ Heimske seige i Hiarta sijnu/
þar er eingeñ Gud/Ps.14.og hñ truer Forgiefens/ad sier verde Synd
ernar uppgiefnar/sem liggur i þeim Vÿsvitande/hafande einga Vid-
leitne edur Atburde til ad Krossfesta sitt Holld/ med þess Gyrndum og
Tilhneigingum/ Oftraust er þad Guds Nadar / eñ ecke su Tru/ er
Mañeñ hoolpeñ giører. Þu seger: Mijn Tru er veik/ þvi velldur
Fiølde Synda miña/ ad eg er ecke aldeilis Fulltrua um̃/ ad Gud mune
sijns Riettlætes vegna giefa fyrergiefed mier þær/eñ eg er ecke einasta
Ofullkomeñ / helldur Østødugur i mijnu Apturhvarfe / og i þvi / ad
giøra Guds Vilia. Neyr mier Barn/ Er Lausnareñ þa komeñ til
ad kalla Riettlæta og ecke Synduga til Ydrunar: Þijnar Synder eru
Diøfulsins Verk / Mun ei Guds Sonur komeñ til ad nidurbriota
þau? 1.Joh.3. Þetta Mistraust er eitt af þm̃ /þad mun Guds Son-
ur fyrer hvørn Mun i burt taka/þvi hañ veit/ad a þvi stādur Sælu-
hiælp þijn/ ad trua a Gud/ og þañ er hañ sende JEsum Christum/
Mun ecke Nadeñ yfergnæfa þar/sem Syndeñ yfergnæfer ? Rom. 5.
Hefur ecke Gud alla under Ohlydneñe inneluckt / (þad er under Þeck-
ingu Syndareñar) uppa þad hañ myskunade øllū ? Rom. 11. Ef þu
nu þecker Synd þijna/ og villt hana af Hiarta ofgiørt hafa / hvern-
eñ kañtu þa ad efast um̃ Guds Myskunseme / edur Fyrergiefningu
Syndaña/ þar Gud vill ecke / ad nockur Madur tapest / helldur kom-
est til Sañleiksins Vidurkieñingar ? 1. Tim. 2. Eñ þo ad Trueñ sie
veik/þa er þad þo Tru/Eiñ Neyste er eins vel Elldur/svo sem myked
Bæl/ Eiñ Drope er eins vel Vatn / svo sem allur Siooreñ/ svo var
og Tru Fødur hiñs Tunglsiuka eins vel Tru/svo sem hiñar Canaan
isku/svo sem hiñar Bloodfallsiuku/ svo sem Hundrads Høfdingians-
Bid med Læresveinunum/HErra/auk þu oss Truna/Luc.17.og med
Fødur hiñs Tunglsiuka/er eg strax umgat: Eg true ad søñu Herra/
eñ hiælpa þu Vantru miñe/Marc.9. Eñ þookt ei bregde strax vid/
sem þu bidur / þa læt þier a medañ nægiast Guds Naad med Paulo/
Þvi hañs Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/2. Cor.12. og visse

Gud/

Gud/ad þier ecke nægde um̃ Siñ þad lijted/ sem þu hafa þyckest / þa munde hañ man Efa/ ad Skyndingu vitauka / þvi man Truareñar er Omøgulegt Gude ad þocknast. Truen er Verk H. Anda / eñ ecke þitt/ kalla þ alldrei lijted/sm̃ Gud hefr giort/Giack þß z/Barn mit/ at hiñ Naduge Gud heimter þad ecke af syndugum Manne i Evangelio/ sem hønū er um̃ Megn. Þar er eingeñ af øllū Adams Nidiū / sem ad fullu hefur Guds Vilia giort / nema hiñ añar Adam/ sem er Gud af Himni/ sa ed i Heimeñ er komeñ/ ad giøra hañs Vilia/ hañ er ánægdur med Gudrækne Hiartans/ og alvarlega Vidleitne/ til ad lifa epter sijnum Vilia/ þvi þeir/ sem eru i Christo JEsu/ þeir eru ecke under Løgmalenu/ Rom. 6. og ecke er Fordæming i þeim/ Rom. 8. Gud høndlar vid þa svo sem Børn/ og ei svo sem Þræla/ þvi hañ veit hvada Verkefne vier erum/ og þeinker a þad vier erum Molld / Psalm. 103. Sagde ecke Eingilleñ vid Abraham: Eg veit ad þu Ottast Gud/ þo hafde hañ sijna Breste/ er hañ Tvisvarsiñum Missagde um̃ Konu sijna/ ad hun være hañs Syster. Jacob/ er hñ a Talar droo siñ blinda Fødur / og hversu miøg kvartar Paulus um̃ þa Synd/ sem i hønum bioo/ Rom. 7. Þesse Dæme hefur Ande DRottens uppteikna lated til Huggunar þm̃/ sem af Efasemeñe freistader verda/ af þvi þeir fiña Skort a þeirre Hroosan/sem þ Gude gyllder. Vier høfum i Christo þañ Høfud-Prest / sem kañ ad sampijnast Veikleika vorum/Hebr. 5. Hañ er Bruñur þess Vatns/sem ad upp vellur til eilijfs Lijfs / Joh. 4. Af hañs Fyllingu høfum vier aller medteked Nad fyrer Nad/ Joh. 1. J hønū fiñur hiñ striange allsheriar Doomare allt þad hñ brestur hia oss. Hañ er oss af Gude giefeñ til Riettlætis/ til Helgunar / z til Endurlausnar. Hønū med Fødur og Heiløgum Anda/sie Vellde og Kraptur/ Rijke og Mattur/Dijrd og Heidur/fra eirnre Eilijfd til añarar/ Amen.

Nijunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 16. Cap.

A þeim

Þeim Tijma. JEsus sagde til sina Lærisveina: Nockur Madur audugur var þar / sa ed hafde eirn Radsman / sa same var Ofrægdur vid han / so sem hefde han eidt hans Gotze. Og han kallade þan sama til sijn / og sagde til hans: Hvad heyre eg þetta af þier? Giør þu Reikningskap af þine Radsmenſku. Þviad þu mått eige leingur Radsmenſku hafa. En Radsmadurenn sagde med sialfum sier. Hvad skal eg til giora / min Herra svipter af mier Radsmenſkunne? Eg duge ecke til ad grafa/ en eg skamast mijn ad bidia. Eg veit hvad eg skal giora nær ed eg verd settur af Radsmenſkune / so ad þeir medtake mig i sijn Hus. Þar fyrer samankallade han eirn og sierhvørn Skulldaman sijns Herra og sagde til hins Fyrsta: Hvørsu miked ertu skylldugur mijnum Herra? En han sagde: Hundrad Tunnur Vidsmiørs. Og han sagde þa til hans: Tak þitt Brief og sett nidur / og skrifa snarlega fimtiger. Epter þad sagde han til hins Annars / en hvørsu miked ertu skylldugur? Ha sagde: Hundrad Mælekiørollo Hveitis. Þa sagde han til hans: Tak þitt Brief og skrifa attatige. Og Herran lofade þan Ranglata Radsman/ þad hn hafde giort so forsiallega. Þvi þessa Heims Børn eru kiænare Sonum Liossens i þeirra Kynslood. Og eg seige ydur: Giored ydur Vine af þeim Ranglætis Mamona/ So ad nær ydur þrijtur / ad þeir medtake ydur i eilijfar Tialldbuder.

Exordium.

MArta/ Marta/ þu ert Ahyggiusøm / og mædest i mørgu/ en eins er Þørf / Maria hefur utvaled þad gooda Hlutskipted/ sem ecke skal fra henne takast/ sagde Lausnarenn fordum / Luc. 10. Þad eru stoor Vanheilende Salarenar hia oss Daudlegum Mønnum/ ad hun fyrger svo miøg fyrer Lijkamanum/ en lijted fyrer sialfre sier/ og verdur þvi ecke a mooti sagt/ ad hun vellest nærsta miøg ur Tign sinne / þegar svo ber vid/ þvi hvad er Kroppuren hia henne ad reikna / han er Molld og Aska / hun er ein lifande Ande / han skyniar eckert af sialfum sier / hun er full Rads og

Skilnings/hañ deyr og rotnar i Grøfeñe/ þar liggur hañ til þess hun vitiar hañs aptur epter Guds alvijsu Radstøfun/ og sijdañ skulu þau bæde þess Not edur Giølld hafa / sem hun hefur sied fyrer sialfre sier og hønum a medañ þau voru bæde samañ i Lijfenu. Eñ Frelsarenn seger hiá Matth. 16. Cap. Hvad gagnar þad Mañenum/ ad hañ eigneſt allañ Heimeñ/og lijde Topun a Salu siñe. Þetta skilst ecke sumum Møñu/svo eru þeir Ahyggiusamer um þad Nalæga/eñ syrgia lijtt fyrer hinu Epterkomanda/ og jafnvel fyrst þessa Brestur hiá þeim/ sem Gud vilia Ottast/ hveria og Frelsareñ kallar Lioosseins Børn i þessa Dags Evangelio / af þvi þeir eru i Skijrneñe Guds Børn vordner / hver ad er Fader Lioosaña / Jac. 1. Christi Brædur epter Endurgetninguñe/hver ad er Lioos Heimsens/og upplijser alla Meñ/ sem koma i þeña Heim/ Joh. 1. og upplijster af H. Anda/ sem er Lioossens Ande/ og ecke Myrkursins/ eñ Toomlæte fra og Oframsijne straffar Drottiñ hier i Gudspiallenu / med Epterlijkinguñe um hiñ ranglata Radsmañ / um hveria Margur hefur margt talad/og fært hana heim uppa oss/ sem a stundum erum Otruer Radsmeñ yfer þvi Punde / sem Gud hefur oss til Medferdar feinged/ og er þad ad søñu vel til funded / Eñ Asetningur Frelsarans er / ad kieña Børnu sijnu Gudrækelega Framsijne i þeirra Saluhialpar Efnum/ þad sijna oss þau Ord/ er sijdarst standa/ OG Eg Seger YDur/ GIored YDur VIne Af ÞEim RANGlætis MAmona/ SVo AD NÆr YDur ÞRiotur/ AD ÞEir MEDtake YDur I EIlijfar TIALLDbuder. Þesse Ord vil eg nockud giør yfervega i þetta Siñ. Hvar til hiñ goode Gud virdest ad hialpa med Styrk sijns Anda/I IESV Nafne / A M E N.

Utleggingeñ.

Hier stendur medal añars i Gudspiallenu / Ad H ERRañ Nafe LOFad HIñ RANGlata RADSmañ / Þad HAñ HAfe Svo FORSIAlega GIørt. Ecke er þad Meiningeñ / ad Christur hroose þessum Ohlutvanda Mañe / helldur seger hañ fra

þvi

Þvi i Epterlijkinguñe / ad hañs Lænar-DRotteñ hafe prijsad / ecke
Rangsleitne hañs eda Prettu / Þvi eingeñ af oss hroosar slijku a sijn-
um Þienara/helldur Slægvitsku hañs i þvi/ad sia sier Farborda/nær
hañ være afsettur RADSmeñskuñe/svo hverke þyrfte hañ ad erfida/
nie fara a Vonar-Vøl/ og þetta Dæme brukar Frelsareñ til ad egg-
ia sijna Þienara a Christelega Framsijne i sijnu Gudræknis Eyrende/
ad lijka svo sem þesse Veralldar Sonur var forsiall i þvi/ ad bua um̃
Tijmanlega Atviñu sijna/svo skule þr og vera i þvi/ad sia sier borg-
ed i Andlegum Efnum / Þvi fylger Epterlijkinguñe nockurskonar
Vm̃kvørtun/er svo hlioodar : ÞEssa HEIms BØrn Eru KIÆN-
are SONum LIOSsens I ÞEIrra KYNslood / og þar a epter
Bodord Frelsarans/hverneg þeir breyta skule/sem vilia eiga Vist med
Gude / og øllum Heiløgum i eilijfu Tialldbudū. GIØRed YDur
VIne Af ÞEim RANGlætis MAMMona / Seger Frelsareñ:
Svo kallar hañ Audlegd Heims þessa : Þad ber til þess/ ad vaulla er
nockurt þad Ranglæte i Heimenum/ sem ad Audureñ sie ecke vidrideñ
med einhveriu Moote / Hvada Ranglæte hafa Meñ ecke vid i þvi /
ad abla hañs i Kaupū og Sølum/ med Yfervarpe Laga og Rettenda/
til ad svæla under sig Eigur añarra/med Feburde i Dooma/med Ræne
og Stulde/ med Ofrijke og Asælne/ med Lygum og Prettvijse? Eñ
svo sem þad er ecke miña verdt/ad giæta feingens Fiar eñ abla þess/
svo skedur og ecke miña Ranglæte i Medferd Audsens / helldur eñ i
Safnenu / Edur hvad giøra þeir ed bruka hañ til Ofmetnadar /
skæra sig þar af/ þacka sialfū sier fyrer sitt Lucku-Lan/ færa Foorn-
er fyrer sijnu eigeñ Nefe / bruka Fe sitt til ad nidurdrepa hønum sem
Rangindeñ lijdur/til ad Rietlæta hiñ Ranglæta/eñ fella ranglæt-
añ Doom yfer hiñ Saklausa/ til Ofhoofs i Mat og Dryck/ og añars
Bilijfes/ eñ læta hiñ Fatæka og nakta Þorsta og Hungur lijda/iñe-
halda lanudu Fie/ og svijkia Daglaunarañ/og þañ sem sleiged hefur
Lønd hins Rijka um̃ sitt Verkaup/svo ad þeirra Hroop er iñgeinged i
Eyru DRottens Zebaoth : Jac. 5. Eru þad þa Vndur/þoott hañ

nefnest Ranglætis Mammona? Og þoott ecke afe aller allt af þessu/ þa er hver Partur þar af noogur til ad fordæma þann ed þad fremur/ þvi hvert ad eirn tapar Lyfenu fyrer Lauslæte / eins og hann er sam‐lagade sig Skiækiunne af Moabs Børnum / Num. 25. Edur fyrer Agyrne og Nijdsku/ eins og Nabal / Edur fyrer Asna‐Leikena / eins og Simei/ Edur Frumgetningu sinne med Launguneñe epter hinn fæla Rette/ eins og Esau/ Edur Rijmnarijke/fyrer Myskunarleyse og Hard ydge/ þa ma einn gyllda / Litlu vardar umm hvern Veg ad eirn steyper sier til Helvijtis. Nu er svo ástatt um Audenn/ sem eg sagt hefe/ ecke þad / ad hann sie illur i siælfum sier / Guds Blessan er hann/ og nærstā þarfur þeim er vel vita med hann ad fara/ og bruka hann Gude til Dyrd‐ar / og Naunganum til Gagns / og til þess ad vera rijkur i goodum Verkum/ annars er hann skadlegur/ sokum Vanbrukunarennar/ og þvi seger Paulus/ad þeir ed rijker vera vilia falle i Diøfulsens Snorur/ þar fyrer sogdu og hiner Gømlu/ ad hinn Rijke være annadhvert rang‐lætur edur Ranglæts Arfe / Nu getur þad ecke ad øllu Leite satt vered / þvi ei veit eg hversu stoor‐rijkur ad Abraham var / þegar hann foor ut af Ur / i Caldæa Lande / ædur enn hann kom til Haran/ Gen. 11. Ecke var Jacob rijkur / þegar hann kom med einsamlann Gøngu‐Staf sinn til Labans / og ecke var David Fiølskrudugur/ þegar hann foor Land‐flootta fyrer Ofrijke Sauls/og mællte st til Matarverdar fyrer sig og Foolk sitt af Nabal / 1. Sam. 25. Svo kunna og marger ad vera enn nu i Dag/sem vel eru komner ad Fe sijnu/ svo sem þeir ed audgast af Vilæte Konunga sinna / og annarra Høfdingia / ef þeir ei vanbruka hunst þeirra ødrum til Skada / þeir ed med Vmdinde og Sparseme Audlegd safna / svo framt ad hann sie ecke Okocke Fiaar sijns/ edur nerke hinu þurfanda umm þad/ sem Gud hefur hønum boded ad giefa. Margur verdur audugur af Embættis Launumum og Kun‐áttu sinne/ verie hann þat til Nitu sinne og Astundan/ og take ei framar enn Gud og Yfervalldeb boded hefur / þa ma hann eiga sitt med goodre Samvitsku. Margur græder af Hand‐Abla sijnu/og brukar Natt‐uruna/

urana/ sem er rijk til Alvega siña/ pad er saklaus Groode/ ef allt er añad tiett ; En fyrer pvi / ad i ollu pessu er Hoofed vandhitt / fyr ad eingeñ er ad fullu viss par uñ / ad eckert sie rangfeinged i Bue Húis/ par Audureñ er fagur/ eñ Meñ eru ecke allsijd adgiætner i siijku/ og fyrergiefa sialfum sier miked / pa kalla eg pad stoora Raad fyrer alla/ ad Meñ eiga Kost a / ad giora sier Vine af pessum Rangtætis Mamona. Tveir liggia Veiger til pess sierdeilis/ sa eine er/ ad gialda aptur pad sem emhver af odrum ranglega droo / Añar / ad giefa Olmusur Fatækum/ bæda kieñer oss Zachæus Tollheimtu-Madur/ er hñ sagde vid DRotteñ / Luc. 19. Helmingeñ af Eigum mijnum gief eg Fatækum/ og hafe eg prettad nockurn/ gief eg ferfallt aptur. Gud hiælpe oss vel / Lijtell var pesse Tollheimtu-Madur Vexte / eñ morgum stoorum Mañe mun hañ kieña neiga Adferd Christelegs Apturhvarfs/ DRotteñ gaf honum pañ Vitnesburd/ ad hañ være Abrahams Sonur/ Lijkast er ad hañ hafe svo vered ad Burdum/ pad sijner Nafned / og marger Gydingar voru Tollheimtumeñ Romveria/ Eñ hañ hafde tapad Abrahams Barna Riette med Tollheimtuñe/ pvi Heidingia og pa leggur Frelsareñ ad jofnu / Matth. 18. Eñ pvi olle Audmijkt hañs og Avexter Truareñar / ad DRotteñ kallar hñ Abrahams Son. Eg seige eñ nu/ ad petta Smaa-Meñe giefur kieñt morgu Stoor-Meñe saññañ Veg Yeranareñar/ hñ dæmde sialfañ sig i Pioofs-Bætur / pvi svo segia Moysis Log / Exod. 22. Ad Pioofureñ skule gialda fioora Saude fyrer eñ / sem stoleñ er. Nu er po Straffed herdt af Christinu Yfervallde/ epter pvi sm Glæpe[t]ner vaxed hafa/ Eñ pess være Oskande/ad hiner stooru Pioofarner lieti ei heingia pa smaau/ eins og Hvalfiskarner gleipa litlu Fiskana/ Ef oll pvilijk Varmeñe ætte under Galgañ ad draga/ pa munde Bodla vanta/ pa munde Snorulaust verda/ svo ad Gaungu-Madureñ feinge valla pad hañ kysñe ad vefia uñ Fotur sijn / Eñ hier er po ecke svo mieg hætt vid/ hiñ Riett-læte Teomare hefur sied pvilijkum Moñum bæde fyrer Boole og Snoru / par ed hver heinger añañ a Stundum /

Stundum kvelur eiñ giælkfur Sonur/ein lauslæt Doottter sijns Fød-
urs Hiarta/Stundum plæga þa openberer Þiofar/ødrum sender hñ
Elld og Vatn/Vind og Ovedur/til ad tugta þa/eñ fyrer þvi ad þe-
er Fe-Pukar ecke taka þvi svo sem af DRottens Hende komnu / añ-
adhvert fyrer hañs Lijdun edur Tilhlutan/ þa kyrker Buksorgeñ þa/
og Aura-Elskañ / jafnvel midt i Daudanum / Nema þeir æ̃ur sieu
Afhuga Heimenum/ og hafe golldet þad aptur a einhvern Hætt/ er
þr med Raungu fra ødrum tooku/svo fyrerfarast þesser Aumingiar/
og verda heingder jafnvel fyrer utañ Bødul og Snøru/og i Sañleika/
Christner Meñ / þa er þ einsætt hveriu einu ed erfa vill Himnarijke/
ad giallda þad aptur/ er hañ hefur svælt under sig fra ødrum / þvi
jafnvel hiñ miñste Peningur/er hañ veit sig med Orietttu hallda/hañ
er Pantur Andskotans uppa hañs Sælu/ sm̃ giefur honum Riett til
heñar/svo fliooft sem hun skreppur ut af Kroppnum/nema hiñ hafe
ædur bætt fyrer sig/ ef hañ ma þvi vidkoma/ og fyrer þvi ad eingeñ
veit hvad mikel Vm̃svif ad Daudeñ lætur honum epter/ þa er ei Rad
nema i Tijma sie teked/Gud hefur alldrei heited þeim Kvittun Synd-
añna/ sem ecke lætur af Illu/og lærer gott ad giora / Esa. 1. Sa ed
stoled hefur hañ stele ecke meir seger Paulus / Eph. 4. Tak ecke svo
Ord hañs / ad hañ bañe alleina ad stela framveges / eñ leife ad fela
þad sm̃ allareidu stoled er/þvi Gud bijdur ecke alleina ad lata af Illu/
helldur og ad giora hid Gooda/og skyllde þad vera fyrst af Goodgiørd-
unum / ef svo ma kalla / ad giefa þad aptur / sem eiñ ranglega iñe-
helldur / og sa sem ecke hefur Leida a Syndeñe / hañ gietur valla
ætlad til Fyrergiefningar/ Eñ hñ sem ecke hefur Andstygd a þvi Fe/
er hañ ranglega took / hañ hefur og ecke helldur Leida a hinu rang-
fata Giørninge: Meñ vilia segia/ ad þad sie Omøgulegt/ ad giallda
øllu aptur/þ sm̃ med Orietttu teked var: Nañ er daudur er þu tookst
fra/þa lifa þo kañ skie Erfingiar hñs/ giallð þeim slijkt er þu varst
hm̃ skylldugur/añars ertu eingu betre eñ hñ / ed svæler under sig añars
Arf. Vera ma þu viter ei hvar hñ er ad fiña/edur Arfa hñs/þa høfu

vier

vier þo Fatæka jafnañ hiá oss/ þr taka vid Arfenū/ þegar eingeñ er Erfingeñ/ þu manst ecke hvad mørgū/ edur um̄ hvad miked sierhver-ium þu hefur Oriett giørdt/ þetta er Ljklegt / sierdeilis hafer þu til margra Ara samañsafnad/ þetta er Ljklegt/ sege eg/ þvi vier skrifum þ ecke svo a Minnis-Toblana/ sm̄ vier tøkū frá ødrū/ eñ þad sem frá oss kañ teked ad vera/ þvi gleymum vier ecke svo brádlega: Eñ áttu þar fyrer ad vera Hyggiulaus hier um̄? Nei/ Barn mitt/ þess meira sem þu hefur frá ødrum ranglega teked / þess fleirum sem þu hefur Oriett tilgiørdt/ þess meire Hug skalltu leggia a Mál þitt/ þad er og ecke Omøgulegt ad giøra nockurn Jøfnud i slÿku: Til Dæmis / þu veitst hversu frekt þu hefur byggt Lønd þÿn / hvad miked þu hefur dreged af Verkamønnum þÿnū / hversu ofmikeñ Abata þu hafft hef-ur a þvi þu sellder og keypter/ giør svo smásmuglegañ Reikning vid sialfañ þig hier um̄/ sem þu kañt / añars vill Gud reiknast vid þig/ Dæmer þu ecke sialfañ þig / þa verdur þu af hønū dæmdur/ 1. Cor. 11. Hañ hefur ecke gleymt þo þu gleymer/ og nær þu hefur svo giørdt/ þa kasta nockru framyfer/ og þo meira eñ minna/ svo þu sierk viss um̄/ ad Satan hafe ecke eina Klauf epter i Bue þÿnu / helldur eñ Israel a Egyptalande/ Sie þa nockud ofgollded/ þa er þvi ecke spillt/ þ verd-ur ad Fiesiood a Himnū/ þ verdur ad Olmusu/ og þ er riett/ Ad GJøra SJer VJne Af HJNum RANglata MAMMon. Ecke ein-asta gallt Zachæus aptur þ hañ ranglega teked hafde/ helldur og gaf hañ Helming Eigu siñar Fatækum/ þad Giedtadest Frelsaranum svo vel/ ad hañ sagde: A þessum Dege er Huse þessu Heilsa skien. Hallt Seal þÿna svo Dÿrmæta/ Barn mitt/ ad þu sinner ecke epter nockrum forgeingelegum Alnum / til ad niooota sømu Blessunar / þvi jafnvel þoott ecke viñe vorar Olmusur edur añur Verk til neins hiá Gude/ þar vier giørum eckert fram̄ yfer þad / sem vier eigum ad giøra / þa eru þær Gude þo hvad kiærastar af øllu þvi vier bioodum hønū/ nær þær af Trúñe framkoma/ og af Kiærleikanū/ añars gyllda þær ecke/ þvi þoott eg bitade allar Eigur mÿnar nidur fyrer Fatæka/ og hefde

ecke

ecke Kiærleikann/ þa være eg eckert/ seger Pall/ 1. Cor. 13. Þar fyrer sie Menn til hverneg Menn Almusur giefa/ ef þeir vilia ad þ Eir Take þa i Eilyfar Tialldbuder/ sem þær þiggia: Ecke til Fordilldar sier eins z Pharisæi/ þ heiter ad læta blæsa i Basunur fyrer sier/ ad giefa Olmusur til ad taka Byrding af Mønnum / og fierdeilis þeir ed utsiuga Hus Eckna og Fødurlausra / meinande þo ad af þvo allt svoddann med nockrum Olmusugiørdum/ þoott þ sie bestt ur Bondu ad ræna/ ad giefa af þvi/ sem Illa er feinged/ eins z Zachæus giørde/ z læta svo af Ranglætenu eins z hñ/ þa ætla ecke ad þynar Olmusur mune gyllda miked/ ef þu helldur æfram i Þrettunni. Læt þier umhugad vera/ ad þ sie vel feinged/ sem þu giefur af: Eg elska Rietten og hata Ranned/ þ er samteingest vid Brennefoornena / seger DRottenn hiaa Esajam/ Cap. 61. Hier af kunna Menn ad sia/ hvad þær Olmusur gyllda mune i Auglite DRottens / sem einn ætlar ad betala sialfum sier aptur med Fe/ Rane af Naunganum / þær eru eingu betre enn Hunds-Verd edur Skiækiu / sem Gud villde ecke læta bera inn i Helgedoomenn a Tymum Gamla Testamentesins/ Deut. 23. Þar fyrer/ nær þu Olmusu giefur/ þa siæ til ad hun sie i Gude giørd. Sierdu rykur/ þa gief rykuglega / og giæt þess/ af hverium þu Audþinn feinged hefur / þo svo / ad þyn vinstre Hond vite ecke hvad hin hægre gaf. Giæt og þess/ ad þu giefer ecke oflyted ef þu mætt vel/ Þad er stoor Synd ad hafa alls Nægter/ enn læta hinn Volada svo fra sier fara / ad hann hafe valla Magann fullann / auk helldur til nærsta Mæls. Þier sundurmeried Andlit hinna Fætæku/ seger DRottenn/ Esa. 3. Þott þad sie talad i annarre Meiningu i þessum Stad/ þa heiter þ riett/ ad sundurmola Andlit hinns Volada/ ad læta hann horfa a Audlegd syna/ enn skamta hønum svo naumt/ ad hann sie litlu nær/ Ecke giørde þ DRottenn/ er hñ sadde 5000. Manns i Eydemørku/ þvi Gudspiallamadurenn seger/ hñ hafe gefed svo sm̃ hver villde hafa/ Joh. 6. Ef þu villt segia þ Nydskunne til Umbootar/ ad hann hafe haft betre Raad enn þu/ þa vil eg segia/ Gietur þu ecke truad hønum/ er þ giørde/

ad

ad han kunne ad giefa þier thuſalt aptur/vid þad ſem þu gafſt Veſælingnum/Sierdu Fatækur/þa gief þo af Fatækt þinne/ſiþtt er þu af mallt leggia/ og lat þad vera af Gnægd Hiarta þijns / þvi Gud alltijd Hiartad. Lauſnarenn ſagde: Ad Eckian ſu/ er lagde tvo ſmaa Peninga i Guds Kiſtuna / hun hefde meira lagt en aller hiner Rijku/ þvi hun gaf af Leifum ſijnum alla Lijfs-Næring ſijna / Marc. 12. Vit þvi / ad þad lijted / er þu gafſt/ þad er Gude eins þægt/ og hid mikla/ er hinn Rijke gaf / þvi bæda yckur giørde Gud/ en hverneg ſem þier hattad er/ þa gief med goodu Skape / þvi hijrann Giafara hefur Gud kiæran/ ſeger Salomon/ Paulus bijdur þad ſkule giøraſt/ecke med Naudung/helldur med fuſum Huga/ ſaa ſem med illu Giede ukelætur þad hann giefur/ hann hefur bære tapad þvi er hann gaf/ og ſvo þeim Launum/ er hann kunne ad vænta af Gude/ gief ſtrax ef þu giefur/ þvi hann ſem ſkioott giefur/hann giefur Tvíſvar/Seig þu ecke Naunga þijnum/ far burt og kom aptur/ þvi a Morgun ſkal eg giefa þier/ ef þu hefur þ/Prov. 3. þ giører Veſælingenn Langeygdann epter Giøfenne / ſierdeilis ef Þørf hanns er brád / og Gud kann ad láta þig bijda Eins leinge epter Hiaalpenne / nær þier aliggur / þvi med þeim ſama Mæler er þier Mæled/ mun ydur aptur Mællt verda/ſeger Frelſarenn/ Matth. 7. Innuſtur hafa ſtoora Naad i Guds Auglite/Bæner þijnar og Ølmuſugiørder eru uppſtignar fyrer Gud til Minnes / ſagde Engillenn vid Cornelium/Act. 10. Bænenn er Offur þad ſinn vier eigum Daglega Gude ad færa / þad eru Kalfar Vara vorra / Hoſ. 14. Sem koma i Stadenn Foornfæringa Gamla Teſtamenteſins/Ølmuſurnar eiga þeim ad fylgia/ ei ſijdur nu enn þa/ Ølmuſann blijdkar Gud meir enn Foornenn / þvi a Mijſkunſeme hefur hann þocknan / enn ecke a Offre/ Haf Raad mitt Konungur/ ſagde Daniel vid Nebuchadnezar / Giør Synder þijnar ad Rietlæte/ og Ranglæte þitt ad Mijſkunſeme vid hina Aumu / Dan. 4. Lijklegt er ad hann hafe þad giørt/ og kanſkie ecke apturhorfed ur Vargs Hamnum til Mannlegrar Rænu og Skyckunar ella. Ad Endingu vil eg minnaſt a þad / er hier ſijdarſt

 ſtendur

standur i Gudspiallenu: Svo Ad Nær YDur PRYTur/ Þa Medtake ÞEir yDur J EJLijfar TJALLDbuder. Hverier þa ⁊ Guds Volader Sauder: Nær þrijta oss? Þeg^ar^ vier førū nakter burt ur Heimenū/eins og vier i hn̄ komū: Nær medtaka þr oss? Vegeñ leggia þr til þss hi^n^ i Heime/m: Bænū sijnū ⁊ Andvørpunū til Guds/ad þ meger oz endurgollded verda i Vpprisu Riettlætra/er Meñ gæfu i Guds Nafne. Johañes sa i Openberaneñe eiñ Eingel standa frame ꝼ Alltarenu/hn̄ hafde Reykelsis Kier af Gulle i Hende sier/⁊ var giefed Reykelse myked/ad hn̄ offrade þvi med Bænū Heilagra/Apoc. 8. Eg efast ecke um̄/ad hier med eru og teiknadar Bæner Voladra Þurfa-Mañа/ sm̄ eru riettèr Christi Limer/þetta Reykelse skylldu Meñ dijrū Doom um kaupa / þvi þad gagnar meir eñ mørg Þusund Stycke Gulls og Sylfurs/ Nauta og Sauda / eñ um̄ sijder munu þeir MEDtaka oss i EJlijfar TJALLDbuder/ þegar Kongurenn seger a efsta Doome til þra/ sem eru a hægra Veg / þad sem þier giørdud einum af þessū mijnū mīnstu Brædrū/ þad giørdud þier mier. Komed þier hiner blessudu mijns Fødur/og eignest þad Rijke/sm̄ ydur er fyrerbued fra Vpphafe Veralldar/Þess nioolande ad verda/un̄ þu oss eilijfur Gud og alleina rijkur/fyrer hn̄ sm̄ vor vegna Fatækur giørdest/ JEsum Christum vorn Frelsara/ Amen.

Tijunda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 19. Cap.

A Þann Tijma. Og þa ed JEsus kom nær/ ad hn̄ sa Borgena/ griet hañ yfer henne/og sagde: Ef ad þu visser hvad til þijns Fridar heyrde / þa munder þu a þessum þijnum Tijma þar Vaktan a hafa/eñ nu er þad huled fyrer þijnum Augum. Þviad þeir Dagar munu koma yfer þig/þad þijner Oviner munu byggia Hervirke i kriijngum þig / og um̄kringia þig/ og a alla Vegu ad þier þreingia / og nidur i Gruñ kollkosta / og þijnum Børnum med þier / og ecke munu þeir i þier lata Stein yfer Steine vera/af þvi þu þeckter ecke þiñ Vitiunar Tijma. Og hañ gieck

eñ i Mustered/ og took til ad reka ut þa sem felldu og keyptu þar iñe / og sagde til þeirra: Skrifad er/ ad mitt Hus sie Bæna Hus/ eñ þier hafed giørt þad sem añad Spillvirkia Jñe. Og hvørn Dag kiende hañ i Musterenu. Eñ Kieñemeñ og Høfdingiar og Skriftlærder og þeir Ypparstu Lijdsins / leitudu fast epter / ad fyrerkoma hønum / og gætu þad ecke funded/ hvad þeir skylldu giøra hønũ. Þviad allt Folked hnie ad hønum/ og hlijdde hañs Ordum.

Exordium.

NEtt utmælar H. Paulus þad Skrijmsle Agyrndena/ er hañ seger/ 1. Tim. 6. Þeir sem ad rijker vilia verda / þeir falla i Freistne og Snørur / og i margar Gyrnder Vitlausar og Skadlegar / hveriar ad steypa Mañenum i Tapun og Fordiørfun: Þetta er Degenum liootara/ þvi under þeña Skap-Løst þienar svo miked Illþijde añarra Lasta/ ad valla er nockur su Odygd ad ei þurfe hun Lid af ad þiggia / nær hun er møgnud / Eins og eiñ Stoor Herra þarf margra Þienara / svo er og Ovættur þesse / hun tekur heila Sveit af siñe Kynslood i Lid med sier / Lyge / Roogur / Bakmælge/ Meinsære/ Flærdskapur/ Underhyggia/ Ofrijke/ og jafnvel Mord og Mañdræp eru heñar Førunautar / þad vottar Postulen skiømu sijdar i þessum sama Capitula/ er hañ seger: Ad Agyrndeñ sie Root alls Ills / J hveria þegar nockrer fijkst hafa / þa hafe þeir villst fra Truñe / og siælfa sig i gegnũ lagt med Harmkvælũ mørgũ. Hiñ Agiarne hefur Otal Veidebrellur til Utvega siña/ eñ ecke hefur Diøfulleñ færre Snørur / til ad veida hañ/ hvad drap Achan? Jos. 7. Hvad rænte Achab Rijke og Fiore? Hvad sælgade Judæ? Matth. 27. Allt samañ giørde þetta Fe-Gyrndeñ/ og Otal fleira sem ei verdur uppreiknad/ og kunugra er/ eñ med mørgum Ordum segia þurfe/ Nu eru þo marger Veger til ad verda Rijkur/ Sumer Leifeleger / Sumer Oleifeleger / hiner fyrre eru Blessan DRottens / Astundan i sijnu Embætte/ og Christeleg Fyrerhyggia / og añad þvilijkt/ sem eg hefe nockud dreped a i næst fyrer farande Predikun: Hiner Oleifelegu eru

ſvo marger ſem Agirndeñ fær uppdyktad/ Eñ med þeim hættuſtu er Ormedvønd Kauphøndlan / hverrar vegna ad DRotteñ kallar / ad Guds Hus ſie orded ad Ræningiabæle hier i Gudſpiallenu/ þvi ſeger Syrach Cap. 27. Eiñ Kaupmadur giefur valla vared ſig Orietto / nie eiñ Kramare fyrer Syndeñe. Nu fyrer þvi ad eg hefe ecke til forna i Book þeſſare neitt merkelegt uñ þeña Hlut ritad/ ſem þo er harla Naudſynlegt ad vita nockud uñ/ þa vil eg taka mier Orſok af Vandlæte DRottens / til ad Hugleiða Tvent hier af / ſem er. 1. Hvør ad ſie Leifeleg Kauphøndlan. 2. Hvør ad ſie Oleifeleg.

Hialpe oſſ goode Gud til þeſſa Verks fyrer JEſum vorn DRotteñ / AMEN.

Utleggingeñ.

HAD er viſt / ad ecke giefur Verolld þeſſe ſtadeſt añ Kauphøndlunar. Miſmun hefur hiñ Alvyſe Skapare giort bæde Landaña og Mañaña/ eñ eingū hefur hañ gefed allt/ þvi hañ ætlade ſialfum ſier allt/ Rijkur og Fatækur mætta hver ødrum ſeger Salomon / eñ Gud hefur giort þa bæda / Prov. 22. Hañ meinar Rijkañ Rijkañ/ eñ Fatækañ Fatækañ/ þvi hvorttveggia kiemur af honum. Hvar fyrer mun nu hiñ Almattuge ſvo giort hafa ? Gat hañ ecke alla Fullrijka giort/ ſem a alla Jordena/ og þad ſem þar iñbygger ? Ad vyſu gat hañ / Hvar fyrer er þad ſvo ſkied þa ? Eingeñ hefur ad ſøñu hañs Radgiafe vered/ eñ þo ma þad ſkilia/ ad hañ hefur giørt þetta Miſmun til ad lata dyrka ſig af bædū/ af þeim ſē noog hafa/ med Kiærleikans Verkum / af hiñum ſem ſkorteñ lijda / med Þoleñmædeñe / eñ þo ecke ſijdſt til ad lata Daudlega Mieñ æfa ſig i Rieltvyſeñe og Kiærleikans Verkum/ i allre Høndlan og Vidſkiptum/ þar eingeñ er ſialfum ſier Fullnøgur uñ allt / ad ei ſie hañ añars þurfe i ſumhverju: Bruke þvi nockur Kaupmañſkap/ þa afer hañ eingañ illañ Hlut/ helldur Naudſynlegañ. Gud hefur ecke fyrerboded ſialfañ Hluteñ / Helldur Vanbrukun Hlutarens. Vigt og Mæler eru þeir Hluter / ſem Kauphøndlan ma ecke añ vera / þad hefur Gud ecke

bañad/

bannad/ en marga Vigt og Mæler hefur hann fyrerboded/ Lev. 19. Og þetta er ecke sijdst ad taka Vara a i Vidskipkum Manna: Riett er og hveriun Manne ad kaupa þa Hlute / er hann vidþarf til þessa Lijfs-Naringar/ edur slickanlegrar Brukunar / sem Gud hefur ecke i sijnu heilaga Orde fyrerkoded / Svo keypte Abraham Landed af Hephron til ad grafa Kvinnu sijna / Gen. 23. Jacob keypte Land under Bu sitt af Sonu Hemors/Gen. 33. Joseph keypte Fe hinna Ægyptsku til Handa Pharao fyrer Atvinnu/Gen. 47. Jeremias Akren af Chanameele Syne Fødurbroodur sijns/og giørde Giørning þar umm/ Jer. 32. Og Samuel samlijker forstandle Konu og ydinne vid Kaupskip / þvi ad hun sæke Fædslu sijna langt ad / Prov. 31. Fyrer þvi er þad saklaust ad bruka Kauphøndlan umm hvilijka Hlute. Aller þesser Menn/er eg strax uppstalde/voru Guds Viner/ og kunna Menn ecke annad umm þa ad ætla/ enn ad þesse Hegdan þeirra hafe Leifeleg vered / Enn ef þeim var saklaust ad kaupa/ þa var og hinum Syndlaust ad giøra þad fall/ er þr felldu/ þvi ecke er Kaupande nema Seliande sie. Lydia su er Paulus skijrde i Borg fra Thyatirorum/ Act. 16. Hun sellde Purpura/og heyrest ecke ad Postulenn hafe bannad henne Høndlan sijna/og var þetta þo ecke svo miøg Naudsynlegur Hlutur til Lijfs-Næringar / sem hun hafde med ad fara. Sa ed selur Handa-Verk sijn/hvertu Nafne sem hetta/Hann brukar saklausann Kaupmannskap/ þvi hann neiter Brauds sijns i Sveita sijns Andlitis / Ef hann ecke falsar Verkefned / edur brukar i þvi adra Rangsletne / fyrer hvilijku mun hier epter Raad giørdt verda i sijdara Partenum. Hann ed selur þad/er hann missa kann ur Bue sijnu/ þeim er vid þurfa / hann giører goodann Hlut/ sierdeilis ef hann ecke meheldur þvi er hann min ann vera/nær hinn er Naudstaddur: Svo giørde Joseph/þegar Gud sende Hungur i Ægyptaland/og þott ad Herodes Konungur Ascalonita være hinn verste Madur/ þa var þo Lofsverdt a honum/ sem Joseph Sagna-Meistare skrifar/ad hann hafe sellt jafnvel Gersemar sijnar fyrer Atvinnu handa þegnum sijnum. Þeirra Adferd er og Saklaus / sem hafa Fe i Høndum / og kaupa

Naudsynlega Hlute/a medan Nægter eru af þeim/til ad selia ödrum sem fatæker eru / og ei höfdu Raad til ad kaupa til margra Ara/ og þott þr Abatest nockud þar af fyrer Omak sitt/þa er þad ecke Synd/ nær þad skedur med Jøfnude og an Okurs/ og þad hygg eg ad sie hid sama/sem Paulus bijdur / 1. Cor. 7. Ad þeir sem kaupa/sieu svo sem ad ecke eige þeir / þad ræd eg af þvi er han seger strax epter/ ad Men skule bruka svo Heimen / ad Men ecke Vanbruke han / þad skil eg svo/ ad Men fære sier i Nit þa Hlute/ er Gud hefur lænad/ þo svo/ ad þ ei verde med Asælne vid Naungan / til ad giøra sig rijkan en hñ fatækan/sierdeilis þar hñ i þssu Stad er ad tala um þa stuttu Tijd/ er Men eiga ad fæst vid þetta Tijmanlega. Þeirra Atburder eru og riettvijser / og nærsta þarfer/er færa þa Vøru yfer Hafed/ sem eitt Land ma ecke an vera / nær þeir giæta þess er St. Pall bijdur / 1. Tess. 4. Eingen yferstijge edur asælest sin Broodur i nockurre Høndlan/ þvi Gud er Hegnare alls þessa. En nær þeir giøra þad til ad hafa þar af sitt Ærlegt Vpphellde / en ecke til þess allena ad verda rijker af Þørf anarra / þa er þra Verk eingan vegen lastande / og ma um þa segia eins og um hvern anan/ sem ver Erfide og Møiu sine til ad hiælpa Naunganum / ad verdur er Verkamadurenn Launa sina : Fyrer þvi a ecke Kaupanden ad sia Offionum yfer þvi / þott þeir abatest/ef þeir giøra han ecke ad Løgræninge/sierdeilis þar han vogar Lijfe z Goodze til ad sia hinum borged/þvi hvertveggia þetta eru dijrmæter Hluter / og Lijfed ad vijsu hið Kostulegaste af Veralldar Munum/ Jafnvel ad Vitne Satans/ er han sagde / Job. 2. Hud fyrer Hud / og allt hvad Madurenn a / mun han giefa fyrer sialfan sig: Þvi a ecke ad misunna þeim nockurs Agooda/ er svo miked leggia i Sølurnar: Þad kan og til ad bera/ ad þess Hattar Kaupmadur/ giøre þeim eingan Oriett/er han selur Vøru sijna frekt/ef han ma hana anarstadar kaupa dijrum Doomum / og þad kiemur eitt hvad a mille/sm hindrar Asetning hans/ þvi þad er eins og hvert anad Tilfelle i Vtriettingum vorum/ og er þad margt sem Kaupande kan ecke

ad

ad vera svo froodur um̄ / ad hañ vite hvert hiñ giører Orett edur ei/ mæ hñ þvi ei strax vikia hiñ þar fyrer/og þoott hañ visse sier Orett giordañ/þa giører hañ siálfañ sig eins sekañ/ ef hañ vill rietta Hlut siñ med ødrū Oriette/þvi þad heiter ad giallda Illu Illt/hvad Gud hefur bañad. Þetta er nu svo sagt um̄ þa Kauphøndlan/sē Leyfe-leg er/epter þvi sē i stuttu Máále sagt verdur/hvert þo betur skiliast mun / af þvi er i hiñe sijdare Greineñe talad verdur / um̄ þad sem er Oleifelegt i nockurre Kauphøndlan.

Þier erud eins og Snara i Mizpa og utþaned Net yfer Tabor / seger Gud vid Israel / Hos. 5. Af þessum Drottens Doome mætti Kieñemeñerner ecke hiñ miñsta Hlut / vegna Ægytne sinnar / svo sem ráda má af Textanum / Eñ ecke voru þeir Rádvandare / þegar sá Drottnareñ kom til sijns Musteris / sem rak ut þadañ Seliendur og Kaupendur / svo sem i Gudspiallenu stendur / þad verdur sañad med Ordum Hieronymi Lærefødur / hverra Meiningu eg vil setia hier ad nedañ/til Froodleiks þeim er eptertaka vilia/eñ øllū til Vidvørunar/ þvi sierhver Christeñ Madur á ad vera Guds Kieñemadur i Hiarta sijnu/sem er Mustere Heilags Anda/ hñ skrifar a þa Leid i siñe Ut-skijringu yfer Matthæi 21. Capitula: Kieñemeñerner uppþeynktu/ hverneñ þeir giætu ábatast af Almuganum / og selldu allañ Fenad þañ er þurfte til Foornañа / svo ad þr selldu þeim er ecke høfdu/og tæktu siálfer aptur þad þr sellt høfdu/ Eñ þeña Prett þra hindrade Fátækt margra / sem ecke einasta ei høfdu þad þr kyñu ad offra/ helldur og ecke þad þr mættu kaupa med/þvi tilsettu þr þa ed lánudu Peninga. Eñ fyrer þvi ad i Løgmálenu var bañad ad taka Rentu/ og lánad Fe kuñe ecke ad gagna fyrer utañ Avøxt/ þa uppþeinktu þeir añad Bragd/ad þeir tilsettu þa er i stadeñ fyrer Peninga-Rentu tækiu adskilianlega Avexte/ svo ad þad sem ei leifdest ad taka i Peningum/þa tækiu þeir i þeim Hlutum/sem med Peningum keipter eru. Fyrer Rangsleitne þessa og Hreckvijse rak Drotteñ ut þa ed med þessu moote selldu z keyptu i Musterenu/ af hverium flester voru

Þien-

Þienarar Kieñemañaña/edur þm̃ ahængande. Hugleided nu/Christner Meñ / hvad miklu Gøfugre og Dyrdlegre ad er Guds Kyrkia medal vor/ helldur eñ Jerusalems Mustere / þar hun er bygd uppa Grundvøll Spamañaña z Postulaña/hvar sialfur JEsus Christur er Hyrningar-Steineñ/ Eph. 2. Siae þvi til hver og eirn/ ad ecke verde hoñ utrekeñ ur hiñe søñu og Osynelegu Guds Kyrkiu / fyrer svodañ rangsnueñ Kaupmañskap / eñ þvi er æ verr og midur/ ad eg hygg ad margur leme sier þessa Ohlutvendne/sm̃ ætlar sig vel Christeñ : Gydingū vard þra Hus i Eyde læted/fyrer þessa og adra Glæpe/ Eñ væru þeir aller utrekner ur Guds Kyrkiu/ sem þvilijkt adhafast nu i Heimenū/ þa ugger mig ad verda munde þuñskipad þar iñe/ Edur hvad er þad/ Christner Meñ/ þegar eiñ selur syñū Naunga eiñ Hlut/ eñ dylur þa Leste er hañ hefur i sier/ hroosar honum i mesta Mata/ þo liugande/og a Stundum sver vid Guds skelfelegu Hatign/ ad þad sie svo sem hañ seger/ og hversu marger Klæker eru þa samañkomner/ til ad steipa eins Syndara vesæle Saalu i Helvijtis Afgruñ: Hier er Þioofnadur/ Hier er Lyge/ Hier er Meinsære ef til vill/ muña nøger: Sierhvert af þessu/ er noog til ad fordæma Syndarañ/ hefur ei Gud bañad ad Stela/ad Liuga/ ad leggia Nafn sitt vid Hegooma? Þier skulud olldungis ecke sveria / seger Lausnareñ / eñ ydar Ræda sie Jaa Jaa/ Nei/ Nei / Matth 5. Hvad vill þad þa verda / ad leggia þad vid Svik og Prettu/svo þad er nærsta undarlegt/ad nockur skule meta Saal sijna svo lijtels/og voga heñe fyrer svo lijteñ Hegooma/og nærre þvi fyrer eckert a stundum. Ad ei tale eg þar um̄/ ad hañ sem veit ad Gud er til/ skule svo berlega forsmaa hañs stooru Hatign fyrer einkis verdañ Hlut. Eingu betre er hañ sem gyller vonda Voru med einhveriu Taale þvi/ iafnvel þoott ecke liuge hañ sialfur/ þa lætur hañ Hluteñ liuga/eñ Þioofnadureñ er allur hiñ same. Þessu er þad lijkt/ ef nockur selur einhveriun þad hañ þecker ecke/ og hefur ei Vit a ad dæma um̄/hvert þad er Jllt edur Gott/þad eru bañvæn Svik/þvi sa þad giører/hañ selur ødrum Heimsku sijna/og veider hañ i Nete Fa-

kænsku

Kiænsku sinar/ þetta er allt heim/ er leina þvi sem gagnlegt er fyrer hinum Einfallda/ en bioda þeim hid Onyta/ og af þessum Prett vaxa tvær adrar Stoor-Skamer/ sem er/ ad han er þvilykt æfer/ fagnar i Hiarta sijnu/ hversu forsiall han vered hafe/ og þackar Abakan Svinu sine / en hins Osvinu forsmaer han/ og skamast sijn ecke ad hroosa þessu fyrer sijnu Lyke/ leggur svo Drambsemenar/og Siælfhælnenar Synd til Þioofnadarens/ og er þa ecke Von a ödru verra / nær Diøfullen hefur svo blindad ein/ad han stærer sig af Klækiunu/ eins og Lamech er han hroosade sier af Foolskuske vid Kvinur sijnar/ Gen. 4. Med þessum eiga þeir Sess i Andskotans Rijke / sem bruka falska Vigt og Mæler / um hveria eg hefe noog sagt / þegar eg sege þad med Salomons Ordum : Ad þvilykt sie Andstygd fyrer Gude/ sa þad giorer/han uppskier hvar han ecke sæde/ og selur einum þad han alldrei feck. Þeir ed selia Vøruna of dyrt/og miklu hærra en ad svarar þeim Abata er þeir med riettu hafa meiga / fyrer Omak sitt og Umhyggiu fyrer sijnum Kaupmanskap / þeir meina ad sønu ad vera Saklauser / og helga sig giarna þar med / ad eingan bidie þeir ad kaupa ad sier / og Vara þeirra sie Osviken/ En hier i er þo margt athugaverdt/sie svo ad eg hafe einhvern Hlut/þan eg mæ ecke missa an mijns Skada/ en han ætlade sier miken Hagnad af/er kaupei/ þa er þad ad sønu rieltvyst / ad eg selie han nockru dyrara/en eg keypte/ En ef eg hefe þan sama Hlut til Sølu/og vil han falan lata/þegar mier lijkar Andvyrded/en Brooder edur Syster eru Naudstødd/svo þau giefa ecke an hns vered/og eg bruka Neyd þra Voru mine til Gylldes/ þa er þad stoor Synd/ og eingu betra en þad/ sem ædur er upplaled/ þvi þad heiter ad selia einum Þorf sijna / En hverneg kan han ad giøra Hluten betre/ edur Dyrmætare / i siælfum sier / helldur en han være þar fyrer ukan ? Kan nockud Hungur Nauungans ad giøra þin Mat betre / og ef ecke betre / þa ecke helldur Dyrmætare / edur hans Verleike/þad Fat er þu selur hm Kostulegra? Þetta er nockurskonar Naglækes Ofrijke / og Ulfur under Saudar-Giæru / þvi hvert eg

 sygt

sviik Fe ut af Einhverium / sem ecke maa rena mig þvi sem honum aliggur/edur og ræne hn̄ Fesiinu/þvi er eg hefe eingan̄ Riett til/þad er allur hin̄ same Oriettur i Guds Auglite. J þessū Flecke vada þr ed kaupa upp alla Voru / þa sem hin̄ Fatæke maa ecke an vera/ nær þeir hafa noog i Hondunum/ en̄ selia hana so dijrt apktur/ sem sialfe er vilia þeir/ nær Neydeñ þreinger/ og þo eru hiner hvad versi er/ sem hafa a Bodange gyrnelega Nluke / og þo alldeilis Oþarfa / en̄ lata þa svo dijrt / sem Agyrndeñ bijdur / nær Daren̄ sparar ecke fyrer ad giefa/til þess ad slockva Gyrndena um̄ Stundarsaker/en̄ svellkur sijðan̄. Þetta er ad selia eim̄ Synd siina/sm̄ er hin̄ verste Kaupmañs-skapur / Þetta er ein Andskotans Svipa / af mørgum Streingium / mørgum Syndum flettud/þvi fyrst kauper han̄ þesshattar Voru til ad leggia Tal-Beitu fyrer hin̄ Heimsk'a/siidañ fletter hañ Fie siinu/ og epteraa hæder ad honū/ en̄ prijsar sialfan̄ sig og Kiænsku siina/og þad er ecke ollu betra en̄ Bileams Raad / hver ed liet Israels Sonu glæpast a Moabitiska Konum/ Num. 31. Aller Heilvita Meñ/ sem þetta lesa edur heyra/þeir munu nærre gieta/ hvar um̄ eg tala/ og er allt ofmargt af þessu Illþijde i Lande voru. Þetta er nu svo talad um̄ hañ ed selur / en̄ þvott ad Kaupande og Seliande fieu nærre þvi hid sama/þar eingeñ selur nema hañ kaupe/ og eingeñ kauper nema hañ selie/ þa giora Meñ þo Mismun þañ i Daglegu Maale/ ad sa heite er Seliande/ er hefur Voru til Kaups/en̄ hin̄ Kaupande/er ad honū kauper/og þvi hefur hn̄ og nockurs ad giæta. Einhver kañ a stundum ad selia þad hañ ecke veit hvad kostar/ og er þeim þa vant/ sm̄ ad honum kauper/ ad ecke afælest hañ sin̄ Aurunga i siine Hondlan / Jafn i Sañleika / gefe hañ meira fyrer Hluteñ en̄ ad hañ verdur er / þa er hañ eins sekur i Guds Auglite/svo sem hin̄/er selde þeim ofdijrt nockurn Hlut/er ei veit hvad hañ kauper. Eitn neydest til ad selia Eigu siina fyrer Hungurs saker/ edur einhvern Atvinnu Brest/ svo hn̄ getur ecke beded epter þeirre Tijd / sem hañ kuñe ad faa Lijfs-Næringu med sijnu Moote. Ame hañ ecke Jøfnud af þeim er kauper / þa giorer

Kaupmadurenn stoora Synd / og er eins sekur / og hinn er selur ødrum þørf sijna: Vægt er allt hvilijkt upp ad telia i stuttu Maale / enn giæte Menn þess/er DKottenn sagde fordum: Hvad þier vilied ad Menn erner giore yður þad sama giøred þeim einneg / Luc. 6. Svo og þess Syrach skrifar/ Cap. 27. Eins og Fleigurenn klemmist a millum Mursteina/ svo þreingest Syndenn a millum Kaups og Sals / fyrer þvi er þeim einsætt / er giørt hafa slijka Hondlan ad Handverke / kannskie leingur enn skiemur/sumer hverier/ þeim er einsætt/sege eg/ad rannsaka nockud Atferd sijna i þessu/ og ef þr finna Ranglæte hiaa sier/ad bæta þad med sanre Ydran / enn hun er alldrei af Alvøru/ nema Menn gefe þad aptur/ sem ranglega teked var / hvar umm eg hefe nockud talad i næst fyrerfarande Predikun/ og vil þad ecke hier aptur ytreka. Alleina vil eg rannsaka Tvennslags Assakaner/ sem Menn plaga ad giøra siaalfum sier i hvilijkum Tilfellum. Ein er su/ad nockrer lætast giefa Olmusur af þessu ranngfeingna Goodze / og þurfe þvi ecke aptur ad leggia/enn giæt þess/ ad þad sem Fatækum er gefed/ þad kallast Guds laanad/ enn Gud vill ecke Þioofs-Nautur vera/ þad sem hønum er gefed maa velfeinged vera/ ef þad a hønum ad lijka: Þvi er þad riett er Syrach skrifar / Cap. 34. Sa sem fører Foorn af Eigu hins Fatæka/þad er svo sem hann slaatre Synenum i Augsyn Fødursens: Braud hins Þurftuga er Lijf hins Fatæka/ Sa ed svijkur hann/ sa er Bloodsgiørugur. Olympias Mooder hins Stoora Alexandri hun helgade Afgude sijnum þad Sverd / er Madur hennar Philippus Konungur var drepenn med. Alexander Phereus giørde hid sama vid Lensuna / med hverre hann vo Fødur Brodur sinn Polyphronem/og somu Atferd hafde Keysarenn Antoninus Caracalla/er hann Lijfliet Broodur sinn Getam/ Aller Menn kalla þetta illa giørt/ enn ecke mun vera svo stoor Munur a þessum Odaada Verkum i Guds Auglite / og hinu/ ad svijkia Naungans Braud ut af hans Munne i Kaupum og Sølum / enn lætast gefa Gude þar af aptur/edur hans Befalingum/svo miked sem þeim siaalfum lijkar. Þad geingur næst þvi/ad kasta Bloods Verdenu inn

i Kyrkiuna med Juda/ Eñ þo vil eg segia þad sm̃ eg hefe ádur sagt/ ad ef Madur fær ecke aptur skilad þeim sama er nockur hefur Orietti tilgiørt/ þa er ecke añad Rad/ eñ ad giefa svo miked Fatækum/ sem eiñ meinar sig/ epter smaasmuglegt Rañsak Samvitsku siñar/ ad hafa med Orietti teked. Dyliest og eingeñ vid þad ad Syndeñ verdur ecke tilgefeñ / nema aptur sie golldeð hid Rangfeingna / þvi svo seger DRotteñ fyrer Muñ Ezechielis/ Cap. 33. Ef hiñ Ogudlege giefur Panteñ aptur/ og lætur Raned af Hende / og geingur epter Lyfsens Bodorde/ og giører eckert Oriettvijst/ þa skal hañ lifa og ecke deya: Med þessum Skilmaalum hefur Gud Syndaranum Nagdeñe heited/ eñ añars ecke: Hier um̃ hefur Augustinus Lærefader vel talad i einum Stad. Ef ad añars Fe (af hveriu Syndeñ kiemur) kañ aptur ad gialld ast/ eñ verdur þo ecke gollded/ þa er þad ecke søñ Ydran/ helldur Læte heñar / Syndeñ verdur ecke fyrergefeñ / ef et er apturfært þad burt var teked. Nú er þeirra Afbøtun er segia / ad et mege þr aptur=læta/ þad þr med Raungu teked hafa/ Søkū Ovirdingar þeirrar/ er af þvi fylger / og ad Fiærhluter sieu miña verder eñ gott Mañ-Ord/ eñ þesse er og svo nærsta Ogyllð: Fyrst er þad/ ad slijkt verdur alldrei af nockrum Ærlegum nie Gudhræddum Mañe misvyrdt / eñ Doom hiña Ornadvøndu maa sa ad litlu hafa/ sm̃ ætlar sier Guds Barn ad verda/ hañ maa segia med Paale / Þad er mier fyrer miñstu / ad eg af ydur dæmdur verde / edur af Mañlegum Dege/ DRotteñ er sa sem dæmer mig/ 1. Cor. 4. Þar ad Auke/ eru svo marger Veger til ad bæta þeim er Rangindeñ lided hafa/ svo ei verde þ Neyrum kuñugt: Og hvernen eg sem þssu er vared/ þa er betra ad missa Virdingu sijna hier i Tijm=anum / helldur eñ eilijflega. Þegar DRottieñ rak ut Seliendur og Kaupendur ur Musterenu i fyrra Siñe/ Joh. 2. Þa giørde hñ Svipu=ur af Streingium/ er hñ brukade til þessa Vandlætis: Nañ vantar eñ nu ecke Svipur til ad reka ut þa er med sloddañ Nælte kaupa og selia i hañs Kyrkiu medal vor: Þar er Svipa Logmalsens er seger: Þu skallt ecke stela/ a heñe er eiñ Knutur rideñ med þessū Nælte/ Belvad=

ur

är ſie ſa ed ecke helldur allt þad i Logmaalenu rifad ſtendur/ Deut.27.
Þar er ein Svipa jafnvel i Evangelio/er ſlær med þſſu Hogge/giored
Ydran/þvi Guds Rijke er nælægt/ hvert þad Trie ſm̃ ecke ber goodan
Avöxt/ſkal upphøggvaſt z i Elld kaſtaſt/Matth.3. Þar er hin ſkarpa
Svipa hñs Hegningar/ſem er tilbueñ þeim ed eria a Hrigg hins Ve-
ſæla og Naudſtadda/og eta Ræninglæleſins Braud i hañs Sveita. Eg
ſege eñ þa apkur/DRottẽn rak ut ur Muſterenu þa er ſelldu z keiptu =
Þad vär Skundlegt Bandlæte/margar af þm̃ ſomu mun ſijdañ hafa
a hñ truad ſier til Myſkunar / eñ ad vera utrekeñ ur þeirre Himneſku
Jeruſalem/ þad er eitt Straff ollu þijngra / þad er eilijft Sman/ og
Obætanlegur Skade/Fra hveriū oſſ og alla Chriſtna Meñ vardvelte
hiñ goode Gud fyrer Sonarens Forþienuſtu/og giefe oſſ ſvo ad rækia
þetta Jardneſka/ad vier ecke afrækiū þad Himneſka/helldur ſtundum
epter hinu gooda Hlutſkiptenu/ ſem eingeñ ma af oſſ taka/Þeſſ
giefe oſſ niootande ad verda hiñ Myſkunſame Gud/ Fyr-
er JEſum Chriſtum / A M E N.

Ellefta Suñudag epter Trinitatis.

Gudſpialled/ Luc. 18. Cap.

Þeim Døgum. JEſus ſagde til nockra þeirra ſm̃ treyſtu
uppa ſialfa ſig/ lijka ſem mundu þeir Riettlæter vera/ og
forſmadu adra/ þeſſa Epterlijking. Tveir Meñ geingu
upp i Muſtered ad biðiaſt fyrer/ Eirn vär Phariſæus/ eñ
Añar Tollheimtumadur. Phariſæareñ ſtood og badſt nu þañeñ fyr-
er med ſialfum ſier. Gud/ eg þacka þier/ þad eg em eige ſo ſem ad-
rer Meñ/Ræningiar/Orietlvijſſer/Hoordooms Meñ/ eda ſo ſem þeſſe
Tollheimtumadur/ Eg faſta tviſvar i Viku / og eg gief Tijunder af
ollu þvi eg a. Og Tollheimtumadureñ ſtood langt i burtu fra/og
villde ecke upplijpta ſijnum Augum til Himens/ helldur barde hañ ſier
a Brioſt/og ſagde: Gud/vertu mier Syndugum lijknſamur. Sañ-
lega ſege eg ydur / Þeſſe foor Riettlatur fra mar hinum i ſitt Hus.
Þviad hvor ſa ſem ſig ſialfañ upphefur/hñ ſkal nidurlægiaſt. Og

Hvør sem sig sialfan nidurlæger / han mun upphafen verda.

Exordium.

EIngen Hlutur er svo vidurstyggelegur i Guds Auglite/ svo sem dramblatt Hiarta/og eingen svo þægur henn/ svo sem audmiukur Ande. Dramblatum hratt han af Stoole/en upphoof Lytelata / seger Guds Mooder i Lofkvædenu / Luc. 1. Gude alleina tilheyrer Tignen/ han hefur sitt Stool a Himnum settan/en Jorden er hns Footskør/ þar situr han uppe/og sier a þ Læga/ Jehova er hans Heite/og sijna Dyrd vill han eingum giefa/ Esa. 42. Allt hvad vyrduglegt er/ hvad gott er/ hvad mægtugt er / hvad prydelegt er/ hvad heilagt er/ þad kiemur allt fra hønum ; en vilie nockur tileinka sialfum sier nockud af þessu/svo sem sialfum sier/þad er/sem villde hn ræna Gud sijnu/þad er riett ad stela helgum Doomum/og þad er Afgudadyrkan/þvi valla veit eg hvert þ er meire Synd i Guds Auglite/ad falla fram fyrer Tre-Stobbanum/ helldur en ad giøra sialfan sig ad Gude / og segia med Pharao : Hvør er Jehova / þad eg skule Otlast hns Exod. 5. Edur med hinn Blindu Judum : Gude skeitum vier ecke/og hvad villde oss Konungurenn giøra ? Men hallda sumer/ad þad hafe vered Svivirding Foreydslunar/sem DRottenn talar um/Matth. 24. ad Bylæte hins Romverska Keysara hafe sett vered inn i Jerusalems Mustere/ En þ er Svivirding Foreydslunar riett kollud/þegar Madurenn setur sitt eiged Bylæte inn i Guds Kyrkiu/sem ætte ad vera hns Hiarta/eins og Phariseus þesse. Svoddan Mane er Glotunnenn buen/ nema han audmyke sig brædlega under vollduga Guds Hønd/ þvi Gud mootstendur Dramblatum / og þarf sa ecke ad vænta sier annars verra/sem hefur Konung Himnanna fyrer Ovin. DRottenn talade Epterlijkingu þessa/seger Lucas/ til nockurra þra/er treystu a sialfa sig/ en forsmædu adra: Svo sem eckert er Vidurstyggelegra i Guds Auglite/en Hofmoodurenn / svo er hønum valla nockurt þægra/ en audmiukur Ande/ þad sijna oss Dæme Ephraims/Dæme Manassis/og ecke sijdst Davids Konungs/ allvijda i hns Psalma Book. Eg jatade

DRottne

DRottne Synd niþna og þa fyrergafstu mier þad/seger hañ/ Ps. 32.
Og eñ aptur/ DRotteñ vardveiter Lÿtilmagnana/ eg audmÿkte mig/
og þa vard eg freisadur: Og þ sÿner oss Dæme Tollheimtumañsins/
hvern Lausnareñ sÿnest framsetia hier i Epterlÿkingune /ollū Sorg-
bitnū Afbrota-Moñū til Huggunar. Vilū vier þvi tvent af Gud-
spiallenu hugleida. 1. Eirn Skynhelgañ Hræsnara. 2. Eirn Yd-
rande Syndara. Styrk oss hier til Drotteñ miñ i Jesu Nafne/ Am.

Vtleggingeñ.

IÑgangur til þessa Mäls hia Gudspiallamañenum / er þañveg. Eñ Hañ TAlade Til NOckurra / Er TREIstu Vppa SIælfa Sig / Ad þEir VAEru RIEttlæter / Eñ FORsmædu ADra / þEssa EþTerlÿking. An alls Efa eru hier med Phariseær meinter / þar fyrer setur DRotteñ eiñ Phariseañ i Epterlÿkingune/ svo sem Dæme eins Siælfbyrgings/ er ei þyrfte myked af Gude ad þyggia / þess vegna eru þeir i Grein þessare med sÿnum eigeñ Lit afmælader/ þeir villdu vera fraskilder ødrum Moñ-um/ þad sÿner þeirra Nafn/ Pharisæus/ þad merker Adgreindañ edur Fraskileñ. J mørgu var þetta foolged/ sem ecke er Naudsynlegt hier upp ad telia/ eñ þo var þad hellsta/ ad þeir þocktust ødrū Heilagre/ þ dilur ecke þesse þeirra Brooder / er hañ seger: EG þAcka þIer GVd/ Ad Eg Em Ecke EJns Og ADrer MEñ / þvi kolludu þeir Almugañ Jardareñar Foolk/ eñ siælfer þocktust þeir Himneskerer vera/ og Borgarmeñ Heilagra/ svo sem Paulus nefner christna Meñ: Edur hvad var þad þeir søgdu i Rædenū Fordum/ þegar Nicodemus villde hafa mællt Frelsaranum Lidsyrde: Joh. 7. Truer nockur af Høfdingiunum a hañ/ edur af Phariseis? Eñ þetta Foolk/ sem ecke veit Løgmaaled/ þad er bølvad. þeir villdu ecke Samneite eiga med Tollheimtumoñum og Syndurum/ þvi løstudu þeir Frelsarañ/ ad hñ giørde svo/ Matth. 9. Jæ/ þeir meintu ad þeir saurgudust/ er snertu þa. Svo sagde Hræsnareñ Simon Fordum/ þegar hin Bersyndoga sat Grætande vid Fætur DRottens/ Luc. 7. Ef þesse være Spæ-

madur/

madur/ þa munde hañ vita hver og hvilijk ad þesse være/ er hũ snerter/ þvi hun er syndug. Vm̃ þvilijka Drambseme/ þvilijka Skynhelge talar Esajas under svoddañ Mañaperſoonu/ Cap. 65. Kom ecke nærre mier/ og snert mig ecke/ þvi eg em þier Heilagre. O miñ JEsu/ Er ecke þetta ad giøra sig Gude lijkañ/ nærre hverium ekkert saurugt maa koma. Ecke breytter þu svo/ DRotteñ miñ/ þegar þu atst og drackst med Tollheimtumønnũ og Syndugũ i Huse Matthæi/ Matth. 9. Þegar þu giørder hañ jafnvel ad þijnum Læresveine/ þegar þu mælltest ad Fyrrabragde til Dagverdar af Zachæo/ þegar aller Tollheimtumeñ og Bersynduger flycktust ad þier/ til ad heyra þig/ og þu matter lijda Brixl Pharisæañ þ" ꝼ/ Luc. 15. Þu varst Guds Mind/ sem er eitt forkærande Elldur/ Devt. 4. Þo hiellstu þad ei fyrer Ræn/ ad þu Gude Jafn varst/ helldur Lytelæckader sialfañ þig/ tookst a þig Þræls Mynd/ vordeñ Møñum lijkur/ Philipp. 2. TVeir Meñ GEINgu Vpp i MVstered Ad BIDiast FYRer/ EInn VAr PHARIsæus/ Eñ Añar TOLLheimtumadur. Vier vilium fyrst Hugleida Pharisæarans Bæn/ Af þvi hañ þoocktest vera Madureñ meire/ og hvad hañ talde sier til Gyllldes fyrer Gude. HAñ STood Vt Af FYRer Sig: Þess var og øll Von/ ad hañ munde vilia ødrum framsneiddur vera i þessu/ sẽ øllu ødru. Hverneg latst hñ þa fyrer: EG þAcka ÞJer GVD/ Ad Eg Em Ecke E Jns Og Adrer Meñ. Hvillijkur var hañ þa: Ad vysu betre morgum ødrum i Vtvortis Lijfernis Hættum/ Eñ hid Jñra morgum verre i Guds Auglite: Þad sañа eg med Ordum Frelsarans/ Er hañ sagde: Matth. 21. Tollheimtumeñ og Skiækiur munu fyrr Jñganga i Guds Rijke eñ þier/ þvi Johañes kom til ydar med Veg Rietlætesins/ og þier trudud honum ecke/ Eñ Tollheimtumeñ og Skiækiur trudu honum. Þetta er Dagsaña/ þvi Tollheimtumøñunũ sagde Johañes/ Luc. 3. Er þeir komu til hañs Skijrnar: Taked eckert framar eñ þad sem boded er/ Eñ vid Pharisæos sagde hañ: Þier Nødru Kyn/ hver hefur sijnt ydur ad umflya tilkomande Reide? Fyrer þvi/ Giøred

verduga

verduga Avoxtu Ydranenie/ Matth. 3. En þ gierdu færster af þeim/ svo var Hugproofleñ rykur i Gede þeirra. Hvad er nu framar? Hañ segest ecke vera eins og RÆ Ningiar : Ecke talar Frelsareñ uñ eiñ/ helldur eñ añañ i þessu Maale / helldur er eiñ settur til Dæmis fyrer margaf svo sem i hverre añare Epterlijkingu/ Munu þvi aller hafa allt Oskiled Maal af þessum Flocke. Eñ hvad er þad þa/ sm̄ Frelsareñ seiger/ Matth. 23. Ad þeir utsiuge Hus Eckna og Fødurlausra/ under Ylmingu-langra Bæna? Er þ ecke hid versta Raan? Hvad er þ hañ apfur seger : Ad hid Iñra hia þm̄ sie allt fullt af Raane og Ohoofe? Verda maa ad sumer af þm̄ hafe ei vered svo miøg seker i þessu/ eñ fleer af þeim munu hafa skyrst vid ad seigia Naudstøddum Forelldrum/ þ er Corban/ edur Gaafa sm̄ eg kyñe ad hiælpa þier med/ Marc. 7. Eins og ad høñu/ sem eingiñ vill seigia til ef hañ hungrar/ hafe þægare vered Gaafa fra / helldur eñ Hlyðne hañs Boodords/ ad heidra Fødur og Moodur. Hañ seigest ecke vera eins og ORIEFTE-Vijser/ þad kañ ad vera/ Eñ hvørsu Rietkvyser voru þr/ þa er þeir fordæmdu Guds Son aller/ aflyfudu Herkoga Dyrdareñar/ þegar þr grytu Stephanum i Hel / Act. 7. og villdu Paal hafa af Døgum raaded. Ecke segest hañ vera eins og HOORDooms Meñ. Verda maa ad hañ hafe i Verknadenum saklaus vered/ Eñ mun hañ alldrei hafa lited eina Konu til ad gyrnast hana? Matth. 5. Edur hvad var þad/ ad þr skomuduft sijn/ og geingu i burtu/ þegar DRotteñ afleyste Hoorkonuna i Musterenu/ og sagde vid þa : Hver ydar sm̄ er aan Syndar / hañ kaste fyrstur Steine a hana/ Joh. 8. þesse Oflætungur sagdest ecke vera svo sem TOLLheimtumadur þEsse / þad er satt/ þvi mikiu var hañ verre ad Doome sialfs Guds Sonar/ sm̄ sijdar mun sagt verda. Tollheimtumeñ voru hallder hid versta Foolk medal Gydinga/ og ecke munu þeir Raadvander vered hafa/ þvi DRotteñ tekur þa samañ vid Heidingia/ Eñ alldrei var þm̄ uñ þad kient/ ad þeir færu i kryng Land og Sioo / og giørdu eiñ ad Gydinge / eñ sijdañ ad Helvijtis Barne/ ei helldur ad þr bøñudu Møñunum iñ i Himna-

Rijke/Matth. 23. Nu þoott ad allt þad hefde satt vered/ sem Pharisæus þesse kalde til Gilldis sier/ þa var þo eirn Løsturenn/ sem spillte øllum Kostunum/ þad var Drambsemenn og Siaalfhælnenn i Guds Auglite/ Svo hafde hun blindad þenna vesla Mann / ad hun hafde giørt hann ad Ovita/ og lijkann Smaa-Bornunum / hver ed plaga ad ijfa þad i sundur er þeim vænstu þyker / þvi vilium vier nu skoda i hveriu honum mfaatt vered hafe. Hann þoottest vera Løgspakur/ treistande þvi ad hann være Leidtoge Blindra / og Lioos þeim sem i Myrkrunum eru / Tiptunar Madur Faafroodra/ Læremeistare Heimskra/ hafande Form Skynsemennar og Sannleikans i Løgmaalenu/ og kiende svo ødrum/ enn sialfum sier kiende hann ecke / þvi hann vantade þad sem mest aa reid i Underbuninge Riettlætingarennar/ sem var ad þeckia Gud og sialfann sig. Ecke þeckte hann Gud/ þvi audsært er/ ad hann ætlad hefur/ ad hn munde aanægdur vera med hinn ulvorlis Helge/ Føstur og Tijunda giørder/ Enn þad þeckte hann ecke ad Gud rannsakar Hiartad/ Ps. 7. Ecke helldur þad hann hefur allt under Ohlydnenne inneluckt (þad er under þeckingu Syndarennar) svo ad hn Myskunade øllum/ Rom. 11. Og ad hann finnur iafnvel Brest hia Einglum sijnum/ Job. 4. Siaalfann sig þeckte hann ecke/ þvi iafnvel þoott hann være froodur i Ritningunne/ þa hafde hann gleimt þessum Ordskvid Salomonis/ er skrifadur stendur i 21. Capit. Mannenum þyckia sijner Veger riettker/ enn DRottenn vegur Hiartad. Edur þess ed David seger : Ad fyrer Gude sie eingenn Manna Riettlaatur/ aller sieu þeir affallner/ þar sie eingenn ia sem gott giøre/ og ecke einn/ Rom. 3. Mun þesse Hræsnare hafa þoockst vera undanskilenn þessum Davids Doorme : Hann var frauskilenn ødrum Mønnum til ad æfa sig i Løgmaalsens Skilninge/ og þess Utskijringu/ Enn niog svo vard honum aa i þvi / ad hann hlioop yfer þessar Greiner / og adrar miklu fleire i Gamla Testamentesins Bookum/ er Sakfella allann Heimenn fyrer Gude / Rom. 3. Og þar ad Auke forsmaade hann / ia/ hann fordæmde sinn Naunga. EDur Svo Sem þEsse TOLLHEIMTU Madur/ seger Hræsnarenn: HErra Gud/ Hvad munde

hinn

hiñ gamle Pall hafa sagt / hefde hañ þetta heyrt / munde hañ ecke hafa broteſt ut med þessum Ordum / Rom. 2. Meinar þu / O Madur / er dæmer þa er þvilykt giøra / og giører þ þo / ad þu muner Guds Doom um̃flyia / J þvi þu añañ dæmer / þa fordæmer þu sialfañ þig / Hver ert þu sẽm añarlegañ Þioon dæmer / hañ stendur og fellur sijnum Herra ? EG FASTa TVJSvar J VJKu / seger Phariſæus þsse. Ecke hafde Gud boded þad ad fasta: Eiñ Føstudag hafde Gud boded a Aare i Løgmalenu / þad var hiñ Tijunde Dagur hins Siøunda Manadar / þo kuña Meñ ecke ad neita þvi / ad þetta var vel giørt / hefde þad fram̃komed af Truñe / þvi Fastañ er Gude kiær / og mã miked hiã hønum / Þvi sagde Frelsareñ: Þetta Diofla Kyn verdur ecke utreked / nema med Føstu og Bænahallde / og hiã Zachariam / Cap. 8. Er geted um̃ Føstu a hinum Fioorda / a hinum Fimta / Siøunda og Tijunda Manade / sẽm DROtteñ spaer ad skule umbreytast i Gladværdar Haatijder / eñ þo bijdur hañ þar jafnframt / ad þeir skule Sañleikañ og Frideñ elska / Þvi seger hañ hiã Esajam / Cap. 58. Hver ad sie su Fastañ sem hañ utvelur / sem er / ad Meñ uthlute hinum Hungrada Braude sijnu / og leide hina Fatæku / sem utrekner eru / i Hus sitt / ad Meñ klæde hiñ Nakta / þa Meñ siã hañ / og byrge sig ecke fyrer Hollde sijnu: Eñ hvert ad Phariſæi edur þeirra Lykar hafa giørt þessa / þad sijner Vitnisburdur Christi / er hñ seger / ad þr utsiuge Hus Ecknã og Fødurlausra / Matth. 23. Hañ seger: EG GJELd TJVNDer Af Ollu ÞVi Eg A. Ei hafde DROtteñ helldur þetta boded i Løgmalenu / Hañ baud ad giallda Tijunder af Korne / Vijne / og Vidsmiøre / af Nautum / Saudum / og Eplum / Devt. 12. Eñ ecke af ødru þvi ed Ox i Alldengørdum / þetta var þo i sialfu sier vel giørt / ad þeir Tijundudu allt hvad þeir attu / hefdu þr ecke viliad reikna til Skulldar hiã Gude þar fyrer / Eñ þegar fara a betur eñ vel / þa fer verr eñ illa / seger Maltæked / þvi seger Frelsareñ / Matth. 23. Vei ydur Skriftlærdum og Phariſæis / þier Hræsnarar / sem Tijunded myntu / Anis og Cumen / eñ undañfelled þad sem

þyngra er i Logmaalenu/ Truna/ Doomeñ og Myskunsemena/ þetta byriar ad giøra / eñ hitt ecke epter ad skilia / Vakte þeir sig / hverra Gudhrædsla ad er alleina þar i foolgeñ/ ad ganga i Kyrkiu/ ad tala margt um̃ Gud/og hañs Ord/og Christelegar Dygder/eñ under Skyne þessu fremia þeir a moote Sanvitskuñe og Yfirmarlaust marga þa Hlute/sm̃ Gud bañad hefur. Eñ lærū nu af þessū Siælfbyrging/ Christner Meñ/ad þegar vier giørum vort Yfirunar Verk/þa berum oss ecke samañ vid adra/sem oss verre þykia/epter vorum Doome/þvi hver eiñ mun̄ sijna Byrde bera/ seger Postuleñ: Munu nockud añars Glæper þvo mijna af/edur Ranglæte hañs riettlæta mig/þoott eg ecke være svo morgum Lijtum hladeñ? Stærre sie þvi/ og allra sijst ef eg forsmæe hañ hia mier/ þvi Mañkiugur er Gud ad reisa hañ/ þad er eins og ad skoda sig i Ohreinum Speigle/ad vilia sia Mynd sijna Athafna i añara Giørdum/ Guds Ord og hañs Logmaal eru su Skuggsia/er vier eigum ad skoda oss i/ þad er Lioos a vorū Vegū/og Lampe Foota vorra. Þess er og ad giæta/Børn mijn/ad ef þesse Madur var fordæmdur vegna þess/ ad hañ hroosade sier af Goodverkū sijnū/ hvad mun þa um̃ hina verda/sm̃ hroosa sier af Klækiunum/og þyker vænt um̃ þa/ Ef hiñ Riettlaate verdur naumast Saluhoolpeñ/ hvar mun þa hiñ Ogudlege og Syndareñ byrkast/ seger Petur / 1. Pet. 4. Þar eru ecke marger/ sem geta stært sig af miklum Fostum/ og Bindinde/ hiner eru fleire / sem gledia sig i Ofaate og Ofdryckiu sijñe / edur ad nukilla Koste þyker þad lijtel Synd vera / jafnvel þoott Paulus seger/ ad þeir ed slijkt adhafast erfe ecke Guds Rijke / 1. Cor. 6. Ecke ætla eg Meñ þurfe ad hroosa sier miøg af Tijundargiørdum i Lande voru/ længstum helldur er þad forullt sumum Moñum / ad svijkia Gud og hañs Volada/og Kongeñ/svo vel sem Guds og hañs Þienara/med rangre Tijund / Og þykest sa goodu bættur / sem hvad mest u getur undañskoted/ Jafnvel þoott valla sie meire Bolvan vid nockra Synd logd i Guds Logmaale/ eñ vid þessa / Eg vil ei fara mier til Orda hvad margur Dæmre ad hroosar sier af þvi/ ad hañ hafe Fefleft añañ/edur

med

ämed Sigur og honum med raungū Doome/ Laga-Flækium/og følsku Rieckargange/ hvilyker Synpár eru fleire eñ telia mege/um hveria David sijnest talad hafa / er hañ seger / Ps. 52. Hvad stæret þu þig af Illsku þiñe/sem Megtugur ert i Ranglætenu. Ei vil eg helldur margt tala um̄ þa Greinina/ er stæra sig af Lauslæte sijnu/ þad er/ hrosa Synd siñe eins og Sodoma / Esa. 34. Og jafnvel liuga á sig Skømunū til ad vanvirda adra/hafe Phariseañ giørt oll sijn Good-Verk Ogylld med Hræsneñ / þa vite þesser Gudlausu Meñ/ ad þra Fordæming er vijs / nema þeir ydrest af Hiarta/ og ad Ydraneñ verde þeim svo beisk/sem ædur var þeim Syndeñ skemteleg. Þyke nu nockr ur vera sekur i þessu/og vill þad Ofgiørt hafa/hañ lære sañ añ Veg Ydranarennar af Tollheimtumañenū/og gange hañ/ef hañ vill hoolpen verda / Og vil eg svo nockud þar um̄ tala i hiñe sijdare Greineñe.

Þesse Tollheimtumadur gieck i Mustered/svo sem Texteñ vottar/ ecke fyrer Sida Saker / ecke til ad láta skoda sig edur skoda adra / nie ad sijna þar Fordilld sijna i Klædaburde/svo sem kañ ske nockrer giøra medal vor/Ecke er þad alltijd Gude edur Helgeñe til Virdingar giørt/ ad Meñ bua sig hvad mest i Skart a þeim Døgum/ edur til ad mæta oss a þad/ ad vier eigum ad klædast einum nyium Mañe. Hvert var hañs Erende þa ? TIl AD BIDiast FYRer/ seger Texteñ: Ecke eins og Phariseiñ/til ad hrosa sier i Bæneñe/þad sijna oss Ord hañs og Atvik/ sem hier uppteiknud standa: Hañ hefur adgiætt Logmaals Toblurnar/ sem hiengu i Musterenu / og yfervegad þær vorvosse eñ Skriftlærder og Phariseai/sem hiengu i Bookstafnum/og løgdu hañ ut epter eigeñ Þoota sijnum/ þar fyrer Dulldu þeir Logmaaled fyrer Setninga sijna/svo sem DRotteñ seger. Spameñerner voru lesner hvern Sabbatsdag i Musterenu/svo sem Paulus vottar/er hañ flutte Guds Erende til þeirra i Antiochia/ Act. 13. Þar hefur hañ mátt heyra Utskijringa Logmaalsens ad miklu Leite / og er hañ þar af þerlega sied hefur / ad Gud fordæmer Okur/ Ranginde/ Underferle/ Rangsleitne/Gripdeilder/Hardyðge og Myskunarleyse/ og hañ visse

sig i ollu þessu sekañ / þa hefur hønum Ofbooded Stærd Syndaña / og Guds Heyptar Reide / ja / hønum hefur Ognad hvad mørg volud Sæl ad munde hroopa i Himneñ yfer sier/og Ottast ad þeirra Hroop munde inngeinged vera i Eyru DRottens Zebaoth/þesse þunga Byrde hefur a hñs Hiarta leged/ sem er Brunnur allrar Illsku og Ogudlegs Athæfes / Matth. 15. Þvi ber hañ sier a Briost / svo sem villde hañ þad straffad hafa/sem mest hafde tilunned/ og mest klagade sijna eigeñ Bondsku/ med Sløgum og Bite Samvitskuñar: Illa var vared þessum Bersælinge i sialfum sier/Eñ Gud giæfe ad vier sm̃ betre þykiumst/ ad vier/ sege eg/ geingium med sama Hiartalage i Guds Hus/ og sætum under hañs Orda Heyrn eins og hañ / þa mundum vier ecke svo kallder vera i voru Ydrunar Verke / svo sem berlega nu sia ad margur er. HAñ STood LANgt FRa/ seger Textañ: an Efa þess vegna / ad hañ hefur reiknad sig verre eñ adra Meñ / og Overdugañ ad koma nærre þessum heilaga Pharisæo / hañ hefur skolfed af Kvijda vid Guds Reide / er hañ hugleidde siñ Overdugleik / og hañs Løgmals straungu Hootaner / Ecke sijdur eñ Israel þegar ad dunade i Horeb / nær hid sama Løgmal var utgefed / Exod. 19. Hvad giøra þeir þa/sem jafnvel i Guds Huse kieppast epter hinum fremstu Sætum/og utvelia sier þau/eñ þott ei rijde svo miøg a þssu utvortis Hattalage/ þa giætum þess / ad i Kyrkiuñe byrtumst aller vier fyrer Guds Auglite / Þar er sa mestur Maduren / sem minstur er i sijnum Þanka/sa er best bueñ/ sm̃ sundur-rijfur Hiarta sitt med Tollheimtu Mañenum/Eñ eingeñ er svo heilagur/ad ecke skilie hñs Synder mille Guds og hañs/ef hañ vill þær tilreikna/ og hversu eigum vier þa ad audmykia oss under Vollduga Guds Hønd/nær vier Iñgaungũ i hañs Helgedoom / til ad Fridmælast vid hañs Guddoomlegu Hatign / fyrerhverre øll Verølldeñ leikur a Reideskialfe: eñ vier erũ Dupt og Aska/ og hvad meira er / aller svo sem hiñ Ohreine / og jafnvel Riettlæte vort svo sem iudlags Fat/ Svo ad allt Hollded er siukt/ allt Hofuded veikt/ fra Hvirfle/ og allt til Ilia/ Er þar ecke nema Sar/ Kaun/

Beniar

Beniar og Prole/ Og þessa vora Siukdoma hefur Guds Sonur bored/ Þessum Orkumslum hefur hañ a sig hladed / svo ad vier fyrer hañs Beniar Heilbrigder yrdum / Esa. 53. Eñ vier høfum lated oss þad lyted til Hiarta gaanga / Ecke hafa þeir Naglarner er i giegnum groofu hañs Hendur og Fætur / Ecke hafa þeir eñ nu til Fulls Krossfest hiñ gamla Adam i oss / og ecke su Lensañ / er opnade hañs Sijdu / vid Hiarta vort svo mieg snorted / ad vier høfum lated Porteñ vpplopeñ þ Konunge Dijrdareñar/ þegar sa Drottnareñ hefur viliad sijns Mysteris/ miklu helldur hefur opklega vid þvi leged/ ad vier mundum Hertoga Dijrdareñar ad nyiu Krossfesta. Æ miñ Gud/ Æ miñ Frelsare/ Hver af oss er þa svo Heilagur/ svo Fullnoogur sialfum sier/ ad ei skyllde hañ beria sier a Brioost med Tollheimtu-Mañe þessum/ og segia: GUD VERtu MJer SYNDugum LJKNsamur/ og med hinum tapada Syne/ Fader/ Eg hefe syndgast i Himiniñ og fyrer þier? Nu/ þoott ad Vesælingur þesse være svo lytt staddur/ þa orvænter hñ ecke: Ei grijpur hñ til Knijfsens/ eins og Saul til Sverdsens/ Ecke til Snøruñar med Juda/ og ecke ofbiooda hønũ svo mieg Syndernar/ ad hñ ørvænte sier Guds Myskunar: Ad vijsu skamadest hñ sijn ad lyta Augum sijnũ til Himens/ þvi hñ hafde styggt þañ svo Mookþrooanlega/ sem i Himmenũ byr/ eñ þo rædur hñ þaf/ ad leita Lijknar hiaa hønum/ af hvers Giæsku ad øll Jørdeñ full er/ og meinar sig vesælañ Orm ecke fræskileñ vera eins og Phariseiñ ødrum Møñũ. Giør hid sama/ Barn mitt/ nær þier med David ofbiooda Synder þijnar / svo þu hefur ecke Frid i Beinum þijnum fyrer þeim/ þa vit þo þad og treyst þvi/ ad Syndeñ kañ allorei ad vera svo stoor i Illskuñe / ad Gud sie ei meire i Giæskuñe / þad vottar Johañes/ er hñ seger/ 1. Joh. 3. Ef vort Hiarta fordæmer oss/ þa er þo Gud meire Hiarta voru/ z Paulus hefur oss epterlated eina dijrmæta Hugg un/ dijrmætare eñ Verølldeñ er/ þar hañ seger/ Rom. 5. Hvar sem ad Syndeñ yfergnæfer / þar yfergnæfer þo Nadeñ mykiu framar. Christur er Forlijkun fyrer allar Veralldareñar Synder/ þvi man hñ

ecke

ecke og svo vera fyrer þijnar/ nema þu sierf fyrer utañ Verølldena: J hønum hefur Fadereñ alleina Velþocknan. Ef Paulus þorde ad segia vid Philemonem um Onesimum/ hafe hañ þier nockurn Skada giørt/ edur sie þier skylldugur/ þa reikna mier þad til/ Eg Pall hefe skrifad þad med miñe Hende/ eg skal betala. Hvad miklu meire Rett hefur Guds Sonur til ad tala þañig oss til Fridar vid siñ himneska Fødur/ Ja/ vid sialfañ sig/ ad hønum skule tilreiknast sa Skadeñ/ sem vier høfū giørt: Su Skulldeñ er vier luka ættū/ þu miñ Herra/ þu hefur neglt þa Handskriftena a Krosseñ/ sem moote oss var/ Col. 2. Hver vill þa aklaga Guds Utvalda/ þu ert sa sem dæeñ ert/ Rom. 8. Þu hefur eina Kvittan giefed i Umbode allrar Guddomsins Þreñingar/ er svo hlioodar: Hver sem truer a Soneñ/ hañ kiemur ecke til Doomsins/ Joh. 3. Ja/ sendt oss eitt Aflaat med Þienara þijnū Paulo/ skrifad med Guds Fijngre/ sem er Heilagur Ande/ ad eingeñ Fordæming sie hiaa þeim/ sem eru i Christo JEsu/ Rom. 8. Þu hefur betalad þ þu rænter ecke/ Ps. 69. Þvi skyllde þa eiñ Rænsmadur kofsa fyrer þeim Betalning/ sem þu hefur lofed? Þvi mun eg þa mistreysta Gude? Er hañ ecke Trufastur? Kuña hañs Ord ad forganga/ þoott Himen og Jørd forgange? Hønum sie Dijrd og Heidur um Allder/ Amen. Nu hafed þier heyrt af Tollheimtumañenum hiñ rietta Veg Apturhvarfsins fra Vondskuñe/ hver sem hañ geingur/ sa mun med hønū Riettlætur verda. EG SEige YDur/ Ad þesse FOOR REttlætur FRAMar HINum J SJtt Hus/ seger Frelsareñ i Textanum: Hver Ord ecke þañveg skiliast eiga/ svo sem ad Phariseeñ hafe ad sønu Riettlætur heim apfur fared/ eñ Tollheimtumadureñ þo Riettlætare/ helldur var sa Munur Riettlætesins/ ad Phariseus þesse var Riettlætur i sijnū Þanka/ og fyrer Mønñum/ um hvert Riettlæte DRotteñ seger/ Matth. 5. Nema ydar Riettlæte yfergnæfe meir eñ hiña Skriftlærdu og Phariseana/ þa kuñed þier ecke iñ ad ganga i Guds Rijke: Eñ Tollheimtumadureñ/ sem jatade Synder sijnar/ og afneitade sijnum Verdugleik/ eñ beidde um Myskun/

Myskun/hn̄ vard Riettlætur fyrer Gude/med þvi Riettlæte/sm̄ Paul-
us seger/ad sie af Truñe/og þvi var hañ framar Riettlætur/ad hañ
hafde þad Riettlæte/sm̄ fyrer Gude gyllde/eñ hiñ fyrer Moñunum.
HEim APTur i SJtt Hus/ stendur i Textanum: Nockrer meina/
ad hn̄ hafe yfergiefed Tollheimtuna / þar hañ foor ecke til Tollbud-
areñar/helldur heim i sitt Hus: Eñ ecke er þad vijst/ad hn̄ hafe læt-
ed Sysslan sijna/þess var og ecke Þorf/ þvi hun var Riettvijs i sialf-
re sier / ef þ er Riettvijst fyrer Yfervallded ad taka Skatta og Tolla/
svo sm̄ þad i allañ Mata riett er/þvi Paulus seger/Rom. 13. Giall-
ed ollum hvad þier skyllduger erud/þeim Toll er Tollur heyrer/þa er
þad ecke Orettvijst fyrer Þienara þeirra ad safna Tekiunum: Ecke
bañade helldur Johañes þessū Moñum Tollheimtuna/ alleina/ ad ei
skylldu þeir taka meir eñ boded være/Luc. 3. Giæte þeir þess/ er slijkt
Starf a Hende hafa/ þvi hvad sm̄ þar er fram̄ yfer/þad er af hiñū
Bonda. Eñ hvernig sem þessu er vared/þa er þad vijst/ ad Kvittun
Syndaña Eirnusiñe feingeñ / hun er Ongvt / nema Syndareñ læte af
Illu/og lære Gott ad giora/og hier til heyrer þ/ad bæta þad Orett var
giort/ ef bæta mä: Hvar um̄ eg hefe nockud talad i tveimur næst þe-
farande Predikunū/eñ miñest eñ nu a þad hier i þridia siñ/af þvi/ ad
svo miked ridur a þessū Hlut/þvi sie þ ecke giort/ þa er Ydraneñ all-
deilis Ongvt. Þad er ei noog/ad stijnga a einu Meine/nema hiñ vonde
Vesse/sm̄ i þvi er samanndreigeñ/ hn̄ verde utdreigeñ/svo er þ ei hell-
dur noog/ad Moñum svijde Eirnusiñe af Brodde Logmalsens/ nema
þvi Illa sie fra sier kastad: Drecke nockur Eytur iñ/þa er hm̄ einsætt
ad æla þvi upp aptur/eñ eingeñ Olifian er so banvæn Kroppnū/svo sm̄
rangfeingner Muner Saaluñe/þvi er þad Omissande/ad skilia sig af
med þa/medur eñ þeir sealga heñe i Daudanū/þegar Meñ skulu þo vid
þa skilia / og þeir vid oss hvert sem er / eñ eingeñ veit nær hañ ber ad
Dyrū/og hvad hefur þu þa þess Madur/ er þu hefur med Ahyggiu
og Oriettle safnad. DRotteñ miñ/kieñ þu oss ad huxa þ vier hliootū
ad deyia/ læt oss ecke deyia med Mam̄ona/ helldur med vorn Frelsara i

Hiartanu/gief oss ad hafa Fiesiood a Himinenum safnad/ framar eñ i Heimenum / svo þegar hin Forgeingelega Tialldbud vors Lijkama i sundurglidnar / ad vier þa høfum svo fyrer oss giørt i Tijmanum / ad þeir medtake oss i eilijfar Tialldbuder/ Bænheyr þad DRott-eñ miñ og Gud miñ/ fyrer JEsu særu Kvøl og Blessadar Vnder/ A M E N.

Tolpta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Marc. 7. Cap.

OG þa JEsus gieck i burt apttur ur Landsælfum Tyri og Sidonis / kom hañ til Siafarens i Galilæa / i midiar Bygder þeirra Tiju Stadaña. Og þeir leiddu til hañs þañ Mañ/ sem Daufur og Mælhalltur var/ og bædu ad hañ legde Hendur yfer hañ. Og hñ veik hønum afsijdis fra Foolkenu / liet sijna Fijngur i hañs Eyru / hrækte ut / og æhrærde hañs Tungu/leit upp til Himens/andvarpade og sagde til hñs: Hephatho/ þad er/opna þig. Og jafnsnart upplukust hñs Eyru/þa uppleystest og eitneñ Fiølur hañs Tungu/ so ad hañ talade rieltt. Og hañ skipade ad þeir segdu þad eige neinum / Eñ þvi meir sem hañ fyrerbaud þeim þad / þess meir þa vijdfrægdu þeir þad ut / og þa siælfa undrade þetta næsta miøg / segiande : Allt giørde hañ vel / þviad Daufa lætur hañ heyra/ og Mællausa tala.

Exordium.

MARGT er vid Morgu/seger i fornkvednñ Ordshætte: þoott ad DRottenñ hafe straffad Syndena epter Falled med adskilianlegñ Siukdomñ/til ad aga vort gialijfa Holld/þa hefur þo hñs Giæskalagt þa Lyfn med þraut þessare/ad Nætturañ er rijk af þm Glutum/ sem kañ geta Mein Maña/ þegar þar med er skynsamlega hondlad/ þvijseger Syrach/ Cap. 38. Ad hiñ Hæste hafe framleidt Læknisdoomeñ af Jordune / og uñ Læknereñ seger hañ i sama Capitula: Neitra þu Læknerañ ij Naudþurftareñar Saker/ þvi DRotteñ

eñ er hañs Høfundur/ þvi aller Lækneсdoomar koma af hinū Hærsta. Nu misfeliur þo þetta a stundum / þvi jafnvel þoott Lækneteñ kuñe margt og miked ad giøra/ og hñs Verk sie gott/ þa er þo ecke Heilsa ne Vanheilinde / Lijf edur Daude i hañs Hende/ helldur Guds/ sem er allra Meina Grædare/og sa DRottēn DRotteñ/ sem fra Dauduñ frelsar. Eñ Guds Sonur / a sijnum Holldsvistar Døgum/ hañ Auglijste þad øllum Heime/ ad hañ sañur Gud være/ med þvi ad hañ læknade allrahanda Mein og Krankleika/ecke med Natturuñar Med ølum/ þvi hñ var Natturuñar Herra/helldur med einu Orde a stundum. Kona/ mikel er þijn Trua / sagde hañ vid hina Cananitisku: Verk Nughraust mijn Dootter/ þier eru þijnar Synder fyrergiefnar/ vid hina Bloodfallsiuku: Far þu/ Sonur þiñ lifer/ vid Konungs Mañeñ: Verde þier epter Tru þiñe/vid Hundrads Hofdingiañ: Eg vil/verdu hreiñ/vid hiñ Lijkþraa: Fared og sijned ydur Kieñemoñ inum/vid þa Tiju: Og er þesse Dæme nærsta mørg ad lesa i Gudspialls Søgunum. A Stundum brukade hñ nockurskonar Ceremoniur til ad lækna hina Siuku/ svo sem hier i Gudspiallenu verdur fra sagt/hveriar þo ecke munu forgefens uppteiknadar/þvi allt hvad skrifad er/þad er skrifad oss til Lærdooms / Rom. 15. Helldur til ad þijda þar uppa vor Andleg Vanheilende / og þeirra Lækningu: Eñ nu vil eg i þetta Siñ Einungis Hugleida þeña auma Mañ / og svo vort Naattalag i Andlegum Efnum/ sem ecke erum betur an oss komner ad þvi Leite/helldur eñ hñ/margur hver. Send oss þijna Naad og Adstod til þess a Eyrendes/vor Gud/ fyrer Lausnarans Forþienustu/ Amen.

Vtleggingeñ.

OG þEir LEIddu Til HAñs þAñ MAñ Sem DAVFur Og MAALhalltur VAr. þesse Mañeskia hefur þungsega halldeñ vered. þegar David utmaalar Mootgang siñ / sa segest hañ heyra sijna Mootstødu Meñ/ svo sem Daufur / og svo sem eiñ Mallleysingur ecke uppluka Muñe sijnum / Ps. 38. Eins og hefde hñ valla nockurn lakare Kost vid ad jafna. Illa er hinū Dauf

 fared

fared i mörgum Hlutum/ Eiñ Daufinge er nærre þvi eins i Verolld-eñe/ og Utlægur Madur i framandé Lande/ hvar hañ einkis Maal skilur / Hañ hefur eckert Gagn edur Skemtun af þvi ad adrer tala / Varer þeirra sier hañ bærast ad söñu / eñ þad maa vera stoor Hug-Raun ad siaa þad / eñ hafa þess þo eingeñ Not sem Gud hefur giört til ad vidhallda Selskap Mañaña i Heimenum / Gange nockud ad hönum/ þa giefur eingeñ huggad hañ/ eñ þo tekur þad yfer/ ad þeir ei geta Guds Ord heyrt til Saaluhiaalpar sier/ þvi fyrer Heyrn Guds Orda kemur Trueñ seger Postuleñ/ eñ aan heñar er Omögulegt Gude ad þocknast/ Heb. 11. Og hversu er hönum þa illa vared fyrer Mañ-aña Sioonum/ er hefur Brest a þessu Skilningar Vite. Nu eru þeir þo med tveñu Moote er þeña Skort mega lijda. Sumum fellur þad til nær þeir komner eru til Vits og Aara / þeir mega þess Not hafa ad Söñu / er þeir nu.nidu a medañ þeir höfdu Hluster heilar / bæde i Daglegre Umgeingne / og hvad mest aarijdur i Verke Saaluhiaalpar siñar/ og satt er þad/ad ei glepur fyrer þeim Bulldran Heimsens/ þeir hafa valla ad skemta sier nema vid Gud siñ / ef þeir eru Lundlægner þar aa/ og bera siñ Harm i Hlioode/ Og Reyndar þa er betra Daufur ad vera / eñ ad heyra margañ þañ Oþarfa / sem taladur er i Heim-enum/ sierdeilis skañarleg Ord og fiblslegt Hial/ sem Christnum soomt er ecke. Adrer eru þeir ed Daufer eru borner/ þvi þar aa epter fylger Maalleyssed/ hverneg kañ saa ad nema Mañа Maal/ sm̃ ei getur heyrt a Tal þeirra/ og hafa Meñ þess Dæme nockur hiaa oss/ þad maa og marka ad þesse aume Madur sem hier talar um̃ i Gudspiallenu / hañ hefur aan Efa heyrt einhvern Tijma/ þvi jafnvel þoott hañ Maal-halltur være/ þa hefur hañ þo nockud talad : þessarra Kostur synest miklu þijngre ad vera/ eñ hiña i fyrrstu Aliti/ þvi saa sem Daufur er eñ hefur þo Maaled / hañ gietur sagt til þess er hañ vardar um̃ / og lofad Gud med Tunguñe / hafe hañ nockud af Guds Orde numed/ eñ hiñ ecke/ þo er þad hier aptur ad segia/ ad eingañ lánngar til þess sem hañ þecker ecke/ svo kañ og ei hilldur þeim ad leingiast svo miög epter

ad

ad heyra a Tal Mañа/ sm̄ þad alldrei heyrt hefur. Eñ hvad Smæl-
ætenar Efnū vidreykur / þa hygg eg ad eingeñ kuñe ad fordæma þessa
Guds Vesælinga/ sem/ kañ vera ad þeir sieu miklu nær Guds Rÿke eñ
hiner sem eingañ Breff hafa a Skilningar Vitunum/ eñ bruka þau
Fiandanum til Þioonustu/og Naunganum til Ogagns/Gud er Riett-
lætur/og þo under eins Myskunsamur/ þad er ecke lÿkt hønum/ Fød-
ur Giæskuñar / ad hañ mune heimta Reikningskap af þvi Punde / er
hañ ecke feck eiñum i Hendur/ og hver vill efast um̄ Mátt hañs edur
Vÿsdoom hañ sem gat læted Johañem fagna Tilkomu siñe i Mood-
ur Lÿfe / Luc. 1. Mun hañ og ecke geta verkad undarlega Hlute i þess
Hattar Mañeskium/ satt er þad / ad mañ Truarefñar er Omøgulegt
Gude ad þocknast / Heb. 11. Eñ hañ sem gefur iñplantad Truna i
Hiørtum Smæbarnaña / mun hañ ecke med Orañsakanlegum Hætte
geta tilbued hana i þessara Hiørtum? Þad sem ecke er af Truñe þad
er Synd / Eñ af Muñe Smæbarnaña og Briooftmylkingaña hefur
hañ sier Lofed tilreidt/ þvi mun hañ og ecke geta opnad Skilning þess
ara Skiepna siña/ svo þær þecke hañ til Myskunar sier? Er nockurt
Ord fyrer hønum Omættugt/Luc. 1. Kañ hñ ecke alla Hlute framar
ad giøra/ eñ vier kuñum ad hugsa edur mæla? Eg vil hier um̄ segia/
þad sem Christur sagde vid Læresveinana/er þeir søgdu : Hver mun
þa hoolpeñ verda? Þad sm̄ Omøgulegt er fyrer Møñū/ þad er møgu-
legt fyrer Gude/ Matth. 19. Nu Sokum̄ þess/ad fyrer hinū Dauf a
verdur ecke talad/ Gud verdur sialfur fyrer hønum ad predika i hañs
Hiarta/og er eingeñ slÿkur/þa tala eg þetta til Huggunar þeim sem
angrast þar af / ad Børn þra edur kiærustu Naungar hafa slÿkañ
Breff/ og efast kañ skie um̄ Velferd þeirra/ og þar ad auke leida sier
i Hug/ ad þra kome fram̄ vid þa vegna Synda siña. Til hins fyrra
hefe eg ad nockru Leite Allareidu svarad / eñ þo vil eg þessu vidauka
sem epterfylger. Gud hefur skapad Afkvæme þitt i Moodur-Lÿfe/
Job. 10. edur þÿns Naunga : Hver hefur Mañenum Muñeñ gief-
ed ; Hver hefur giørt hiñ Mallausa edur Dauf a ; Edur hiñ Giæ-
anda/

anda/edur Blinda ? Hefe eg þad ecke sialfur giørt ? seger DRotten vid Moysen/ Exod. 4. Og fyrst hn̄ hefur þetta sialfur giort/Mun þa ecke han̄ / sem vill ad aller Men̄ verde Saluhoolpner / mun han̄ ecke sia þeim Farborda til Himnarijkis / sem ecke hafa Skullo i þvi/ ad þeir gieta ecke Guds Ord heyrt ? HAn̄ SEm GJOrde ALLT Vel/Pvi DAufa LJet HAn̄ HEyra Og MAALLausa TAla/A Døgum Holldsvistar sin̄ar / mun hønum vera apturfared sijdan̄ han̄ setstur er til Krapfarens hægre Handar/hn̄ er uppfaren̄ i Hædernar/ og hefur Mønum Gafur giefed/ Eph. 4. Mun han̄ þa ecke giefed giefa Barne þinu Heyrn og Maal / nema ad han̄ giafe Salu þess Heyrn / og giørde þad vel talande fyrer sialfum sier / med þvi Moote sem ecke skilur þu/eda nockur an̄ar ? Barn þitt er i Skijrnen̄e innteked i Guds Sattmaala/Hver sem truer og verdur skijrdur/hn̄ skal hoolpen̄ verda/seger Christur. Hier stendur/Hver sem truer/en̄ ecke hver sem heyrer og talar / Mun han̄ þa kalla afbrugded Sattmaalanum fyrer þessa Orsøk / er Besalingen̄ sialfur giørde / og gefur þo Truna i hønū verkad/Gud late oss alldrei meir afbregda/sem Maal og Heyrn høfum. Seg þvi med David/ Eg vil þegia og Mun̄e Min̄um ecke uppliuka/af þvi þu giorder þad/og hallt Barn þitt ad vera ein̄ Lim a Christi Lijkama / Mustere H. Anda / og Erfingia Himnarijkis / ef eckert an̄ad i Bege stendur / en̄ þesse Brestur / sem Skaparen̄ alleina og eingen̄ an̄ar læknad getur : En̄ hvad þvi vidvijkur / ad margur freistast af / ad Banheilende Barnan̄a Orsaken̄ af Syndum Foreldran̄a / þa verdur þvi ad son̄u ecke neitad / ad allt Mooltlæte er Berdlaun Syndaren̄ar / Svo sem Daudenn̄ er/svo er og allur sa Ner/sm̄ under hān̄ þioonar/en̄ þad heiter ecke svo Straff/svo sem Reynsla hia Guds Børnū/ hverre Jacob Postule skipar oss ad taka fegens Hende / Jac. 1. Þvi Orsakast þetta ecke af þvi / ad Foreldrar þessarra Besalinga sieu verre i Guds Auglite en̄ adrer Men̄/þar fyrer svarade Endurlausnaren̄ fordum Læresveinunum/ er þeir fretttu han̄ ad/hvert þesse hefde syndgad edur hn̄s Fader:

tt :

et: Hverke syndgade þesse nie Rader hans/sagde hann: Helldur svo/ad Guds Verk yrde opennber/ Joh. 9. og vidlijkt skedur i þessu: Gud setur oss þesse Dæme fyrer Siooner/ oss sem hann gefed hefur heilbrygda Sæl i heilum Lijkama / til ad syna oss hvada Volld hann hafe yfer Manneskiunne/til þess/ad þacka sier og lofa sig þar fyrer/ad oss og vorum Børnum og Naungum er betur vared i Lijkamans Nattalage/til ad minna oss þar a/ad ei brukum vier Skilningu vora til þeirra Hluta/sem Gude til Styggdar eru/miklu helldur til Vegsemdar honum/og Naunganum til Þarfa. Enn Gud unne/ ad ut af þessu ber nærsta miøg a stundum/og þad er nu hin Andlega Deyfa/ sem er miklu hættare/miklu Skadsamlegre/og þo miklu Almennare/ enn su sem a Lijkamanum er/yfer hverre ad David klagar/er hann seger/ Ps. 58. ad þeir tilbyrge Eyru sijn/eins og Hoggormurenn fyrer Raustu Særinga Mannsins: Margfallt er þetta Heyrnarleyse/ og i mørgu foolged/ enn Rootenn til alls er þad/ad Menn Daufheyrast vid Guds Orde/svo þ fær ecke Rum i þeim/ helldur enn Tal Christi i Pharisæis. Aller Menn lasta þa fyrer þetta/ sem verk er: Enn þoott ad einge Madur talad hafe / edur enn nu tale svo sem hann/jafnvel ad Vitne þeirra/sem voru Vilsendarar hans Fiandmanna / þa eru þad þo Guds Ord/ er hans Þienarar tala i hans Vmbode/nær þeir byggia Maal sitt a Ordum hans Spamanna z Postula/ yfer hverra Grundvøll/ad hans Christne er bygd/þvi svo seger Drottenn vid Jeremiam/Cap. 1. Eg hefe lagt mijn Ord i þinn Munn/ og vid Esajam/ Cap. 59. Minn Ande sem i þier er/ og mijn Ord/ er eg hefe sett i þinn Munn/þau skulu ecke ur þijnum Munne vijkia. Nu þoott ad ecke sie Andans Gaafa svo rijk hia oss/ sem hun var hia Spamønnunum og Postulunum/ þa eru þ þo Guds Ord/sem hans Þienarar tala/nær þ er af þeirra Toga rett spunned/z þr tala eckert meir Ritningarennar. Guds Ord elldest ecke/þad blijfur Eilijflega/ seger Esajas/Cap. 40. Þvi er þad eins gott i Munne hins vesælasta JEsu Christi Þienara/ nær þad er hans Ord/svo sem i Munne Peturs edur Pals/ þvi vil eg hier um segia þad hid sama/sem Paulus sagde vid þa i Tessalonica/

ad

ad þeir hafe medtekid þad Guds Ord / er þeir heyrdu af honum/ ecke svo s̄ Ord Mañaña/helldur svo s̄m þ var/eins z Guds Ord/1. Tess. 2. Eñ ef þad Guds er/hvern forsmaed þier þa / þier hiner Daufu Veralldar Syner/nær þier þ ecke heyra vilied af hn̄s Þienara Muñe/ nie læta undervijsa ydur og Børnū ydar i Christendoomenū/ecke læta straffa ydar Synder / og ecke lifa epter þvi / er ydur af Guds Alfu boded verdur. Hvern forsmaed þier þa/sege eg/ Gud edur Meñena ? Seger hn̄ ecke/Luc. 10. Hver hañ forsmaer ydur/ hn̄ forsmaer mig/ hver hn̄ heyrer ydur/hn̄ heyrer mier? Svoddañ er rett skelfelegt Heyrnarleyse. Munu þesse Frelsarans Ord næ alleinasta til Postulaña/edur þra er lifdu a þeim Døgum/ og ecke til vor/ sem nu lifum ? Mun hañ ecke hafa lofad ad vera hiæ oss / allt til Veralldareñar Enda ? Matth. 28. Hverneg er hañ þa hiæ oss? Med sijnum H. Anda i Ordenu og Sacramentunum. Nu/ ef Meñ vilia njoota Nalægdar hn̄s/ þvi læta Meñ þa svo tregt vid ad heyra hn̄s Ord? I Ordenu talar Gud vid oss/ vid hn̄ tølū vier i Bænū vorum/eñ sa sem ecke vill heyra hañ Talanda / þañ vill hañ ecke heyra Bidianda / Þvi hver sem forsmaer mig/þañ vil eg forsmæ/seger hañ/ 1. Sam. 2. Eg em gladur af þvi/seger David/ad til mijn verdur sagt: Vier skulum gaanga i Hus DRottens/ Ps. 122. Þetta sagde hañ/s̄m i Ritningūne er nefndur Madur epter Guds Hiarta. Eñ margur Gørungur, margur Sælkiere/ margur Fepuke/ sem er Madur epter sijnu Hiarta/ hañ verdur þeirre Stundu fegnastur / ad hañ þurfe ecke i Guds Hus ad gaanga/ edur hañs Ord ad heyra/ og þoott þeir gaange edur heyre/ þa geingur Ordenu eins og Sædenu þvi / er Frelsareñ talar um̄ hiæ Lucam i 8. Cap. Hvertt ed fiell utañ hiæ Veigenū/ ad þad verdur Footū trodid/ og Fuglar Himensens ætu þad/ Diøfulleñ tekur þad i burtu ur Hiørtum þeirra/svo þr ecke trua skule/og verda hoolpner. Hvar fyrer ? þvi þeir hyrdtu ecke um̄ ad taka a sig Guds Alvæpne / til ad mootstanda Prettum Andskotans/ Eph. 6. Guds Ord skal til þess hafa/ad vard veita Guds Ord/ eñ þr gleymdu Sverde Andans / sem ad er hid sama Ord/

Ord/ad Þr kynni ad leita þui fyrer sig/nær Domurenn ad Garde gieck/ til ad ræna þa Dyrgrip þessum. Oskande være/ad ei huxuðu þeir hid sama/er Judar søgdu Fordum vid Jeremiam: Vier skulum ecke heyra þvi Orde/er þu sagder oss i Nafne DROttens/helldur skulum vier giøra epter sierhverju Orde / er framkiemur af vorum Munne/ Jer. 44. J svoddann Gylldé er DROttens Ord hia sumum Mønnum. Munu Þr þa ecke nærsta þyckheyrder vera ? Neyr mier þo um Stund/ Barned gott/Þu ert Oskierdtur a Nlustum þijnum/ og enn nu ert þu svo i Dag. Þar fyrer/ i Dag/ i Dag/ ef þu heyrer Rødđu hans/þa forherd ecke Hiarta þitt/Heb. 3. Seig mier/ Hefur þu Bref fra Gude/ad hann lijde þijn Skildingar-Vit til Morguns / meir enn þesse Daufe og Mælhallte Madur. Gud steypte hinne Vantruudu Verolld um Koll i einu. J einu dreckte hann Pharao med ollu hns Lide. J einu fargade hann Canaanitum fyrer Hønd Josuæ. J einu Augnablike sloo hann þa med Blindne / er fælmudu epter Nuse Lothz/ Gen. 19. J einu Augnablike stack hann Augun uf a Elimas / sem mootstood Paulo / er hann foor med Christne Boded/Act. 13. Mun hann ei kunna ad giøra hid sama vid þig/ef þu mootstendur hans þienurum/og villt ei heyra þm/nær þeir tala Guds Eyrende z ecke sitt ? Eda hvad villtu giøra/ nema þu hafer eitthvad þier til Sælargagns numed af Orde DROttens / a medann þu hafder Eyrun heil / ef hann kynne adlæta þier tilfalla þvilijkann Brest/eg vil þad i stuttu Male segia/þu hefder eckert til ad kenna þier ad þeckia Syndena / eckert til ad fa Boot hennar / og eckert til ad hugga þig i þessu Volade? Og fyrer þvi / ad þu alldrei hafder smackad hid Gooda Guds Ord / So sem þad er / þa giefur ecke a þier sannast Malshattur sa/ad eingenn vite hvad hn att hefur fyrr enn hann misse. Einhver vill segia: Eg get lesed Guds Ord þo ad ecke heyre eg þad/ Þvi er verr / ad þeir eru svo fæer/ sem lesa kunna/ sa/ þoott siælfer kunne/ þa hyrda sumer ecke um ad kenna þad Børnum sijnum / og er þad Gudlaust Ræktarleyse/ enn hverneg sem þvi er varid / hvad veistu nema Gud take under eins fra þier Sioonena og

Heyrnena/ Og hvar stendur þu þa/ Ef þu hefur forsmád Rijkdoom hans Langlundargeds/ Rom. 2. J þvi/ ad vilia ecke hans Ord heyra þier til Saluhialpar/ og þott Gud spare Eyru þijn allt fram i Daudan / þa vita Men / ad ecke stia þa Augun leingur / og ecke heyra þa Eyrun leingur/ Hiartad verdur þa ad tala vid Gud/ og Heilagur Ande ad vera vor Prestur i sijnu Mustere/ en ef Men hafa styggt han med Vanrækt Guds Orda/ og slockt han med Forsøgtun þeirra/ hvar i a han þa ad lifa/ ef eckert var numed sem han kunne ad lifa i/ og er þetta eitt Skadlegt Heyrnarleyse. Margur leggur þad ad litlu/ ad ganga i Guds Hus/ og helldur þad fyrer Einfoomes Ceremoniu/ þvi er verr/ kan skie þad sie og svo hia allmørgum/ sem þar byrkast/ alleina fyrer Sida Saker / en giæte Men þess/ ad fyrer utan þad/ ad Gud hefur Skulldbunded sig til ad vera midt a millum Tveggia edur Þriggia/ sem eru saman safnader i hans Nafne/ Matth. 18. Þa er þad ei svo mæg vijda i Lande voru/ ad Almenningur fæe Guds Ord heyrt nema i Kyrkiunne/ O hvad miklu Goodu firrer sa Madur sig/ er byrger Eyrun fyrer Guds Orde/ þau eru Lijf og Ande/ seger Frelsaren / Joh. 6. Þvi er hn Andlega daudur sem ecke þrá er. Vier truum/ ad fyrer Truna verde Maduren hoolpen an Verkanna/ seger Paulus : En Truen er af Heyrnenne/ en Heyrnen af Guds Orde/ seger han/ Rom. 10. Hvar vill hn lenda þa/ sem er Truarlaus/ nema i Eilijfre Glötun ? Utan han betre sig. Mijner Sauder heyra mijna Raust/ seger Frelsaren/ Joh. 10. En hvers munu þeir vera / sem ei vilia heyra Rødu hans ? Munu þeir ecke setter verda med Hafrunum a vinstre Hlid/ og þa um sijder heyra hina skielfelegu Raust alls Hollds Doomara/ Fared frá mier bølvader i eilijfan Elld/ sem fyrerbuen er Diøflenum / og øllum hans Aarum / Matth. 25. Sa sem er af Gude / han heyrer Guds Ord/ seger Lausnaren/ Joh. 10. En þeir sem þad ecke heyra vilia/ og þo heyra kunna/ af hverium eru þeir ? Af Fødur þra Andskotann/ svo sem DRotten sagde vid Gydinga fordum. Ut af þessare Lexiu fædest margfalldur Eyrna Dofe. Hvad giøra þeir ed heyra

Bein

Vein hins Naudstadda og Volada/ eñ byrgia sig þo fyrer siꜳlfu eigen
Nollde: Þad er fyrer þeim sem ad eru somu Nꜳtturu og vier/ og gefa
þeim eckert/ jafnvel þoott sumer hafe Audlegd Heims þessa. Eingeñ
hefur um̃ Allder sitt eiged Holld hatad/ seger Guds Ande/ helldur
foostrar hañ þad og nærer/ Og hvad er þad þa/ ad eg skule sia mitt
eiged Holld/ eñ Guds Vesæling/ miñ Brooder i Christo/ ad eg skule
sia hañ frioosa edur svellta i Hel/ þar eg hefe þo noog/ jafnvel til ad
kosta uppa Munade mijna? Þetta er stakt Heyrnarleyse. Sa sem
Oskunda og Orietteñ lijdur/ hañ flijr til Doomarans/ og bidur um̃ Ad-
stod/ eñ hañ sem af Gude og Konungenum er settur til ad skipa Rett-
endum Maña/ hañ stijngur Fijngrenum i bꜳde Eyrun/ og vill ei heyra
Kvein Log-Ræningsens/ añadhvert fyrer Lete/ fyrer Vinꜳttu/ fyrer
Hrædslu edur Agyrnes Saker/ svo hiñ fer jafnnær fra honũ: Verr
er honũ fared eñ hinum Ranglꜳta Doomara/ er Frelsareñ talar um̃
i Eptterlijkinguñe hia Luc. 18. Hver þoott hañ Ottadest hverke Gud
nie Meñ/ þa liet hañ sig þo samt leida af Þrꜳbeidne Eckiuñar/ til
ad ꜳlijta Maal hennar. Ein gomul Kona beidde Augustum Keysara
eitt Siñ/ ad heyra Maal sitt/ Eñ hañ kvadst ecke Toom hafa/ Hun
svarade: Svo legg þa af Stioornena: Vid þesse Sañyrde brꜳ svo
þeim vijsa Hofdingia/ ad hñ leit strax a Maal hennar/ og dæmde þad/
Eñ þad være Raadlegt/ ad þesse Varmeñe/ sem ꜳdur er um̃talad/ ad þr
legdu af sier þetta Starf/ þar þeir valla eru hæfare til þess/ eñ Asn-
eñ til Horpu-Slꜳttar. Meñ nema þañ Lim i burtu af Kroppnũ/ sem
er daudur/ og lijklegur til ad spille odrum/ sæmra være og þeim er svo
þyckheyrder eru/ sem nu hefe eg sagt/ ad Eyru þeirra være afskoreñ/
helldur eñ þau stædu þm̃ til Vanheidurs/ eñ eingũ til Gagns a Hofd
enu. Þar er eingeñ kiendur sm̃ hñ kemur ecke: Ef þier blinder værud/ þa
hefdud þier ecke Synd/ Eñ nu seged þier/ vier siaũ/ þar þ blijfr Synd
ydar/ sagde Lausnareñ vid Phariseos/ Joh. 9. Svo være og hinum
betra/ ad Hluster þeirra byrgdar væru/ helldur eñ ad hafa Eyru og
heyra ecke/ eins og onnur Lijkneskia. Margt mætte hier um̃ fleira tala/

þo læt eg þetta duga ad svo stoddu: Eñ þad eg hefe ad framañ talad um̄ Heyrnar Skorteñ/ þ sama vil eg um̄ Malhelltena tala/ad se su er hun stoor Vanse Lykamans/margur Ohlutvandur forsmaer hañ/ sem er svo Male fareñ/ þeir hæda ad honum/ herma epter þeim/ og læta miklu verr opkast/ eñ hiner sem þeir epter herma: Þetta heiter ad lasta Skaparañ / þvi hañ hefur Mañenum Maled gefed / og sæed fremur þvilijkt Gudleyse/hañ er næsta illa talande i hñs Eyrum/ sem allt heyrer/ hañ giører Malsnylle sijna Þusundsiñum argare eñ Brest hins Malhallta. Ecke helldur bañar Tungu Hafted neinum ad gaunga fram̄ fyrer Nadar-Stooleñ / sem Gud hefur sett i hañs Bloode / hañ sem ecke upplauk sijnum Muñe/ helldur eñ eitt Lamb til Slatrunar leidt/hñ getur vorkent þessum sijnum Befalingum/er hñ sialfur skapad hefur / giete hañ ecke odrum kent/ gete hañ ecke brukad Maled til ad tala Male Eckiuñar og hins Fodurlausa / þa getur hañ þo lofad Gud/hañ skilur Mal hñs/ sem adgreinde Tungurnar/ og allar hefur giort af eiñe/ hañ getur beded Gud sier til Hialpar og Myskunar/hañ er noogu sniallur i Guds Eyrum/sm̄ bidur i Anda og Sañleika/ Joh. 4. Eins vel akalla hiner ungu Hrafnarner Gud og Svanureñ/ og hverutveggiu þessa fæder hañ/ þvi stendur nu eingum þesse Tungu-Brestur fyrer neinu Goodu hia honum / sem bæde hefur skapad hiñ Mallausa / og hiñ Veltalande: Hin er Malhellteñ meire og skadlegre/ þegar Meñ bruka Muñeñ til ad lasta Gud / hañs Nafn/ hañs Ord/ rangfæra þad / og ad Nade hafa / til ad skiem̄a Naungañ / til ad rægia hañ / liuga a hañ Lyktum og Skom̄um þo saklausañ/ bryxla honum/ leggia Napt a Tungu sijna/ þegar hañ a ad forsvara/þegar Sañleikañum a Vitne ad bera/ og færa Hlutena til betre Vegar: Þetta er skelfilegt Malleyse / þad er ein Hofud-Skom̄ i Guds Auglite/ þarfara være þeim Mañe/ ad hañs Tunga være fra Rootum uppstoreñ/eñ ad bruka hana til slijkra Oorda/þvi svo seger Frelsareñ. Betra er ad þu halltur og Handarvane iñgaunger til Lyfsins / eñ ad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i

eilijfañ

eilijfan Elld kastadur/ Matth. 5. Hver ed vijs er þeim sem kemur sier Rogn þessa/ og þessa Malhellte/ og nema þeir ydrest af Hiarta/ og læte af slijku Ade / þa munu þeir eilijflega med honum verda/ er vier Rægekall nefnum/ og hefur sitt Nafn af þvi/ad hañ æklagar Guds Utvalda Dag og Noott/þar sem þeir Sælu eñ eka Tungur/ Elldo ureñ er noogur/Kosturen er mykill/Blæstur DRottens uppkendrar hañ svo s añad Brenesteins Flood/ Esa. 30. Fra hveriu Oskopu hiñ goode Gud vardveite alla Christna Meñ/ Eñ þu sem ALLT Giørdet Vel/ Þu SEm LIEtst DAUfa HEyra Og MAALlausa TAla/ Vijk þeim afskødes fra Foolkenu/fra vondre Verølldu þessare/ hverra Eyru ad allt ofmiøg klæia epter hennar Glaum/ hveriu eckert Mal lijk ar/nema þad sem heñe er þocknanlegt/Rek þa ut af Babilon/DRottenn miñ/ jafnvel med Svipu þijns Krossburdar/svo ad ecke medtake þr af Plaagum hennar/Snert Eyru vors Hiarta med Fijngre þijnum/sem er þiñ Ande/svo ad vier hofum vora Lysting i Løgmale þijnu/og upp leys Fiøtur Tungu vorrar/ svo ad vier tølum riett/ þad sem Gude sie til Lofs og Dijrdar / Hañs Kyrkiu medal vor til Uppbyggingar / eñ Andskotans Rijke/ og allre hañs Ydne til Nidurdreps. Bænheyr þad vor Lausnare/fyrer þijna Forþienustu/Þier med Fodur/og Hei logum Anda/ sie Vald og Kraptur/ Rijke og Mattur / Æra og Dijrd/Fra eine Eilijfd til añarar/ Amen.

Þrettanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 10. Cap.

OG JEsus hañ snere sier til siña Læresveina/og sagde þeim Einslega. Sæl eru þaug Augu sem sia þad/ hvad þier siaed/ þvi ad eg seige ydur/ þad marger Spamenn og Kongar/ villdu hafa sied hvad þier siaed / og sau þad ecke/ og ad heyra hvad þier heyred og heyrdu þad eige. Og sia / ad nockur Løgvitringur stood upp/freistade hañs og sagde: Meistare/ Hvad skal eg giøra / so ad eg eignest eilijft Lijf ? Eñ hañ sagde til hañs : Hvad er skrifad i Løgmalenu ? Hvørneñ les þu ? Hañ svarade og

 sagde:

sagdi: Elska skalltu DRottenn Gud þinn af øllu Hiarta þýnu / og af allre Ondu þinne/ og af øllum Mætte þýnum/og af øllu Hugskote þýnu / og þinn Naunga sem sialfann þig. JEsus sagde til hans: Þu svarader riett/giør þad og munntu lifa. Enn hann villde riettlæta sialfann sig/ og sagde til JEsu: Hvør er þa minn Naunge ? JEsus svarade z sagde: Madur nockur foor fraa Jerusalem/ofann til Jericho/ og hrasade a medal Ræningia/hvørier ad ræntu hann Klædum/og lemst rudu hann Saarum/ geingu sijdann i burt/ og lietu hann þar epter hælfdaudann liggia. Enn so bar til/ad Kiennemadur nockur foor ofann þann sama Veg/og er hann leit hann/ gieck hann framm hiaa hønum. Slijkt hid sama Levitenn / þa hann kom nærre þeim Stad / og saa hann / gieck hann þar framm hiaa. Enn Samverskur Madur nockur foor umm fareñ Veg/ kom þar nærre hønum/ og sem hann saa hann / þa hrærdest hann af Myskun vid hann/ og gieck ad hønum/ batt umm Saar hans/ hellte þar i Vidsmiøre og Vijne/og lagde hann uppa sinn Eyk/ og flutte til Herbergis/ gaf og Giætur ad hønum. Enn annars Dags þar epter þa hann foor i burt/ took hann upp tvo Peninga / og fieck Husbuandanum/ og sagde til hans: Haf þu Gaat a hønum / og hvad þu leggur meira ut/ þad skal eg borga nær ad eg kiem aptur. Hvør þeirra þriggia syfnest þier vera þess Naunge / sem hrasadur var a medal Ræningia ? Enn hann sagde: Sa sem giørde Myskunarverked a hønum. JEsus sagde til hans: Far þu og giør slijkt hid sama.

Exordium.

Vilijk Deiling ad vered hafe millum Gydinga og Samariskra Fordum / þad voittar heiløg Ritning i nockrum Stødum. Hvernig bidur þu mig umm ad drecka / þar þu ert Gydingur / sem er ein Samarisk Kona / sagde hun er talade vid Frelsarann hiaa Jacobs Brunne/ þvi ecke samneyta Gydingar Samaritanum? Joh. 4. Seigium vier ecke vel/ ad þu ert Samverskur/og hefur Diøful/søgdu þeir Gudlastararner Fordum/ Joh. 8. Og svo miked Hatur baaru Gydingar til þra/ ad einn Heidinge mætte Gydingur giørast/ enn

ecke Samariskur/ jafnvel þoott þeir leukadu marga Gydinga Sidu i Prodnustu sinne/ svo sem einn af þra Meistarum skrifar/ og sanast hier medal annars/ þad er Frelsarenn talade vid Phariseos/ ad þeir hofnudu Mosnunni inn i Himnarijke/ enn sialfer kiæmu þeir þar ecke/ Matth. 23. Af þessu Jinbyrdis Hatre / sem i þa Daga var millum Gydinga og Samariskra/ tekur Frelsarenn sier Orsok til ad sanfæra þenna Løgvitring/ sem Gudspialled umgietur/ og man hier rekia Spor hans Guddoom legrar Speke/ svo vel/ sem i øllu hanns Tale. Hefde hann ecke leked hinn Samariska til Dæmis umm Myskunarverked / helldur lated hann vera þann / sem hrasadur var medal Ræningia / þa hefde þesse Gydingur sagt/ ad hann ei vered hefde Nauunge hins/ og Gydingurenn þar fyrer ei skylldugur til ad Lidsinna hønum i neinu ; Enn fyrst hann var Samarikan/ sem Myskunsemena framde/ enn hinn var Jerusalems Madur/ þad er Gydingur/ og mætte þvi Myskunar verdur þykia/ þa gat hinn ecke fra þvi geinged/ ad hann være hans Nauunge/ sem giorde gott Verk a hønum. Ecke en þesse Epterlijking svo ad skiliast/ ad sa sie einaste Naungé/ sem giører eins og þesse Samarikan/ þad giører Frelsarenn bert/ er hann seger: Hver Laun hafed þier þess/ ad þier elsked þa/ er ydur elska/ Giora ecke Tollheimtumenn hid sama ? Matth. 5. Helldur er þesse Meiningenn ; Fyrst þesse Samarikan giørde þetta vid einn Gyding/ þa far þu/ sem ert Gydingur/ og gior slijkt hid sama vid einn Samarikan/ edur þinn mesta Ovin/ þviad hver ein Manneskia er þinn Naunge/ nær hønum aliggur. Vt af þessu Tale DRottens / vil eg taka mier Orsøk til ad tala umm Kiærleikann/ og hvad langt hann eige ad na.

Verk þu i Verke med oss DRottenn/ svo ad þetta velluckest/ Amen.

Vtleggingenn.

Margar Dygder eru bodnar i heilagre Ritningu / og mørgum hroosad/ þo eingu meir enn Kiærleikanum. Nu blijfa þesse þriu/ Truenn/ Vonenn og Kiærleikurenn/ enn Kiærleikurenn er þo mestur af þessum/ seger Paulus/ 1. Cor. 13. þetta er stoor Vitnisburdur af hønum/ er svo var kiært til Allmanna sinna Gydinganna/ ad hann æskte

sier

ſier ad vera ufrekeñ fra Christo fyrer þeirra Skullld / Rom. 9. Hañ mun meint hafa / ef þad kynie ad gagna þeim, og þad møgulegt være / þui ſijdarſt i hinum 8. Capitula / Segeſt hañ vera þeſſ Fullviſſ / ad eingeñ Hlutur mune geta ſkiled ſig vid Kiærleika Guds / ſem ad er i Christo JEſu: Eñ þvi hroosar hñ nu ſvo miøg Kiærleikañs fram yfer Truna / an hverrar hañ þo ſeger / ad Omøgulegt ſie Gude ad þocknaſt / Hebr. 11. og ad fyrer hana verde Meñ hoolpner / an Verka Løgmalſins? Þad velldur þvi / ad Trueñ er daud an Verkaña / ſeger Jacob Poſtule / Jac. 2. Hañ meinar an Kiærleikans Verka / ſiñ þo af heñe framkoma / þvi Trueñ ſijner Abl ſitt hvad meſt i þeim: Satt er þad / ad eingeñ verdur Hoolpeñ an þeſſ / ad hñ true a Gud / og hañs Chriſt / og treyſte þvi / ad hañ endurkeyptur ſie fyrer Guds Sonar Blood / eñ þui gietur ſa ecke truad / til Saluhialpar ſier / ſem er an Kiærleikans / Paulus bijdur / ad Meñ ſkule reyna hvert þeir ſieu i Trune / Eñ hvar med eiga þeir ad reyna þad / nema med Kiærleikanū / an hvers Trueñ er eingeñ Tru? Svo ſem Kiærleikureñ gietur ecke vered an Truareñar / ſvo gietur ei Trueñ an Kiærleikans vered / þad vottar Paulus / 1. Tim. 1. er hañ ſeger: Ender Løgmalſins er Kiærleikureñ af hreinu Hiarta / z godre Samvitſku / z Tru Hræſnelauſre. Løgmaled er Omøgulegt upp ad fylla / þ vottar Pall / er hñ ſeg' : Af Løgmalſins Verkū mun eckert Hollo þ hm̄ hoolped verda / Rom. 3. Þo ſeger hñ aptur i ſama Piſtle / Sa ed elſkar añañ / ſa hefur Løgmaled uppfyllt / Rom. 13. Hvad ber til þeſſa / Chriſtner Meñ? Ad vijſu ſvarade JEſus Løgvitringnum / er ſpurde hañ ad / hvert ed være hid meſta af øllum Bodordunum / Marc. 12. Hañ ſvarade honum: Hid ædſta allra Bodordaña er: Elſka ſkalltu DRotteñ Gud þiñ af øllu Hiarta þijnu / og af allre Salu þiñe / og af øllu Hugſkote þijnu / og af øllum Mætte þijnum / þetta er hid ædſta Bodord / z añad er þvi lijkt. Elſka ſkalltu Naunga þiñ / ſem ſialfañ þig / Og i þeſſum tveimur Bodordum / ſeger Lauſnareñ / ad foolged ſie allt Løgmaled og Spameñerner / Matth. 22. Eñ ſvo ſem oſſ er Omøgulegt allt Løgmaled

upp

upp ad fylla/ ſvo er oſſ þad og lángt um Megn fram̄ / ad fullnægia þeſſū tveimur Bodordum/ſvo ſē vera byriar/med voru Tilverknade. Hvilyſkur er þa ſa Kiærleikureñ/ſē er Lögmálſins Vppfylling? Þad má eg fyrſt og fremſt hier til ſvara/ad þ er hās Guddoomlegur Kiær leike / ſem gaf ſitt Lyf i Daudañ fyrer Syndaraū / Rom. 5. ſvo hañ mætte lifa/ 1. Joh. 4. Su Elſkañ/ ſem vard honum ſvo ſterk ſem Dauden̄/og Vandlætingeñ ſvo hørd/ſem Helvijted/hun miklu Vötn eñ kunu ecke ad utſlöckva þañ Kiærleika / og ecke Bylgiurnar ad kefa hañ/ ſeger Brudureñ i Lofkvædenu / Cap. 8. Þeſſe Oumrædelege Kiærleike og Brune Elſkunar / Hañ er fyrſt og ſijdaſt Lögmálſens Vppfylling/ þad vottar Paulus/ er hañ ſkrifar/ Rom. 8. Þad ſem ad Lögmálenu var Omögulegt/ af þvi þ veikteſt fyrer Holldid/ þad hefur Gud giørt/ſendande ſiñ Son i Lijkingu ſyndugs Hollds/og fyrer Syndena fordæmt Syndena i Holldenu/ Eñ þoott ad Giæſka Guds hafe ſo yfergnæft til vor i Christo JEſu / þar fyrer vill hañ ecke ad vier ſkulum Hluttlauſer vera af Kiærleikans Verkum Innbyrdis medal vor/þvi Johañes ſeger med berum Ordum : J þvi er Kiærleike Guds Auglijſtur vid oſſ / ad hañ hefur gefed Sál ſijna ut fyrer oſſ/ Svo eigum og vier ad utgefa Sálena fyrer Brædurnar/ 1. Joh. 4. Elſkañ til Náungans er Omiſſande / og án heñar er eingeñ Rettlæteñdur Chriſteñ : Hver ſem ſeigeſt elſka Gud/ eñ hatar ſiñ Broodur hañ er eiñ Lygare/ſeger Johañes/ þvi ef hañ ei elſkar ſiñ Broodur/ þañ ed hañ ſier/hvernig má hañ Gud elſka; þañ ed hañ ſier ecke? Og þar af ſkulu aller þeckia ydur / ad þier ſieud mijner Læreſveinar / ad þier elſkeſt Innbyrdes / ſeger DRotteñ ſiálfur / Joh. 13. Hier af vill þad fylgia / ad hañ ſem ecke elſkar ſinn Broodur / hañ er ecke Læreſveiñ Chriſti/Sá ſem ecke er hūs Læreſveiñ/ hū er ecke Chriſteñ/ og hañ ſem ecke er Chriſteñ / hañ hefur ecke Hlutdeilld med honum/ Med hverium þa? Med Vantruudum mun hañ ſetia hūs Hlutſkipte i þvi Dijke/ſem vellur af Ellde og Brenneſteine/já/med Dioflenum og øllum hañs Arum/ þeir ed hata bæde Gud og Meñ: J einu

Orde ad segia : Þar er einkis goods Von a þeim Mañe / i hverium Kiærleikurenn ecke byr / Jafnvel poott hañ synest giøra nockud gott/ kañske til ad firra sig Vyttū/ til Fordildar sier/og til ad þiggia Hroos af Mønnum/eins og Pharisæi giørdu Ølmusur synar. Þar uñ tek-ur Paulus Tvymæleñ af/er hañ seger/ 1. Cor. 13. Þoott eg Vitade allar Eigur mynar nidur fyrer Fatæka / eñ hefde ecke Kiærleikañ / þa gagnade mier þad ecke / Og hier þverk a moote / Hver sem Kiær-leikañ i sier hefur blyfanda / hañ er til allra goodra Verka hæfur. Svo seger Johañes/ Gud er Kiærleikureñ / og sa sem blyfur i Kiær-leikanum/hañ blyfur i Gude/og Gud i hønum/ 1. Joh. 4. þetta hef-ur sa Guds Madur æn Efa lært af synum Meistara / hver hañ elskade/þvi svo seger hañ blessadur hia sama Gudspiallamañe/Cap. 15. Sa sem blyfur i mier fyrer Kiærleikañ/ og eg i hønum/ hañ ber mikeñ Avøxt/þvi æn myn geted þier eckert. Siaed hversu Omøgu-legt er æn Kiærleikans Gude ad þocknast / og hversu ad hañ er Sæl allra Dygda og Mañkosta/ þvi ef sa blyfur i Gude/ sem i Kiærleik-anum blyfur/svo sem strax var sagt/þa eru hñs Verk i Gude giørd/ Þvi seger og Paulus/ Col. 3. Vm alla Hlute fram þa hafed Kiær-leikañ / þvi þad er Band Fullkomlegleikans. An Truareñar er O-møgulegt Gude ad þocknast / sem ædur er sagt/ eñ soñ Tru er alld-rei æn Kiærleikans / þvi ma eg svo kalla / ad þan sieu eins og Fader og Mooder allra þeirra Athafna / sem nockud eiga fyrer Gude ad gyllda. Esaias skrifar svo uñ Gud/ad Elldur hañs sie i Zion/og hañs Ofn i Jerusalem/ Esa. 31. Teiknande þar med Guds Þioon-ustuna i þeim heilaga Stad/hvar eñ Allra Hæste hafde sett Miñing syns Nafns / eñ su Dyrkan hefur Enda teked / Sool Riettlætesins hefur Skuggañ afmaad/ Zion er Eydeløgd/ Jerusalem er uppbrend/ og Gydingum sitt Hus i Eyde læted / Matth. 23. Þvi kalla eg ad nu bue Guds Elldur / og hañs Ofn i Nya Testamentesins Mañ ere/ s er rietts Christens Mañs Hiarta/hvar Gud hvyleñ yfer Cherubim/ yfer þeim Nadarstoolnum er hañ framsett hefur i hñs eigeñ Bloode/

Rom. 3. J einum gloandeANda/ i eitt lifande Tru/ sem verkar med Kiærleikanum/ þvi hun gyllder fyrer Gude i Christo/ en hverke Umskurn nie Yfirhud/ Gal. 5. J Elskutie til Guds og Naungans/ þad kalla eg hitt Æuvarande Elld / og stødugt Offur / þad nefne eg Guds Ofn i Mannsens Hiarta. Þesse Høfud-Dygd/ Kiærleikuren/ er nu i mørgu foolgen / og alla Tilhneigingar vorar upptendrar hann til hins Gooda/ ecke sijdur en Tungan til hins Illa / nær hun er upptendrud af Helvijte/ svo sem Jacob ad Orde kemst/ Jac. 3. En Paulus hefur i stuttu Maale uppteiknad alla hans Edles Nattur svo merkelega/ ad þad verdur ecke af syndugre Tungu betur giørt/ svo skrifar hann/ 1. Cor. 13. Kiærleikuren er Polenmoodur/ seger hann: Alla Hlute þola Menn fyrer þad/ sem þeir elska. Hvad vinna Menn ecke fyrer Mune Veralldar þessarar/ fyrer Audenn / fyrer Metordenn / til þess / ad fa Nefnd yfer Ovinum sijnum? Þad sama giører Kiærleikuren vid Gud og Naungann/ Guds vegna. Hann er Goodgiarn/ eckert man hann Aumt sieä/ Hann er ad sijnu Leite eins lyndur og Gud/ af hveriumm hann er/ 1. Joh. 4. Hann giører Gott ef hann getur bæde Vinum og Ovinum/ Matth. 5. Kiærleikuren Ofundar ecke / þad er a moote hans Nattúru / ad sia Offtoonum yfer nockurs Manns Velgeingne / sem øllum vill vel. Kiærleikuren giører ei Illmannlega/ þad er/ med ødru Orde ad segia/ hreckvijslega/ Hann geymer eingann vondann Mann/ Ei talar hann annad med Munnenum/ en hann hefur foolged i Hiartanu. Hann þijtur ecke upp/ Hann er ecke Drambsamur/ þvi sa sem elskar einn/ þann vyrder hann/ en Kiærleikuren elskar alla/ svo miked sem elska ma med Riettu. Hann er ecke Osidsamur/ þar er valla fra ad segia hvilijks Opocka og Mann hatur ad Banskickunen ablar i Heimenum / og utvortes Osider/ iafnvel poott sumum Monnum þyke lijted i Kurteisena spunned/ samt er hun þo optast Dygdanna Førunautur / og hun prijder þær / eins og fagur Buningur Mannsens Alit/ þetta vill ecke Kiærleikuren sig vanta laata/ svo ad eingum gefe hann neina Hneixlan. Hann leitar ecke epter þvi sem hans er / þvi hann leitar Almennelegs Gagns hvad mest / og ecke

svo miøg syns eigen. Hañ er ecke Þunglyndur/ verde honum þad/ ad hñ reidest/ þa lætur hañ þo ecke Soolena undergánga syna Reide. Hañ þeinker ecke Jllt / Ecke ad hiá honum heima þad gamla Ordtæke/ Margur ætlar mig sig/og mákulega dyggvañ/nie hitt/ad Jllur veit hvar Odyggur situr: Af þvi hañ ætlar eingum Jllt/þa dylst hañ vid i fremstu Løg/ad Hreckvysseñ mune ætla sier þad. Hñ ber allt/Allt hvad honum er uppálagt/ þad ber hañ eins og Mánkar-Tre i Husum/ þau bera allt þad sem á þau er lagt/ hvadañ og Mælshátturr þesse dregeñ er / Svo rys hañ og under øllu / sem hañ má umbera / Guds og þeirra vegna / sem hañ er hvad mest skylldugur. Hañ truer øllu/hañ vill helldur trua þvi/ sem honum er saklaust ad trua/helldur eñ ad væna eiñ Lyge ad Naudsynialausu/edur Ofyrersynu. Hañ vonar allt/ hañ Orvænter ecke um neiñ/ ad et kuñe hañ ad betra sig/ þoott Ovænlegt mege um hñ þykia/Olykur þeim sem ecke vilia neina Tilraun giøra vid eiñ/ sem af einhverre Hrøsun verdur yfersteigeñ / eins og Gud sie ecke Mátkugur ad reisa hañ/og þess vegna lydur hañ allt/hañ sparar eckert Þolgiæde til ad byda epter Betran þeirr: / Þar fyrer talar Salomon vyslega er hañ seger / Prov. 10. Hatred uppvekur Þrætur/eñ Kiærleikeñ hylur Misgiørdeirnar. Hvad er nu lykara Gude eñ þetta Hiartalag? Og þesser eru nu Kiærleikans Avexter / sem upp eru talder / Eñ sier i Lage vill Frelsareñ hafa kent med þessare Epterlykingu Myskunsemena og Goodgyrnena vid sierhvern þañ sem Naudstaddur er / Þvi hañ svarar hinum Skriftlærda uppá Spurningu syna / Hver þar være hans Náunge? Þad er ádur hier ad framañ synt/hversu ad Gydingar og Samarisker hafe hatast á innbyrdis/ og hveruger meint adra syna Náunga ad vera/ Eñ DRotteñ snart hier nockud biturt vid Naun hiña Skriftlærdu og Pharisæaña/þar ed hñ tekur til Dæmis i Epterlykingañe Presteñ og Levitañ/ þesser heilogu Meñ/ sialfer Gydingar/ þeir geingu fram hiá Gydingenum/ þar hañ lá svo illa fareñ sem i Gudspiallenu seger. Eñ Fiandmadur hans / hverium einkis Gydings Auga munde Miskunad hafa/

hafa/ hañ giørde Myskunar Verk á hønum. HAñ SA A VM-VRA HDNum/ seger Textiñ: Fyrst vaknade Kiærleikeñ i Hiart-anu/ svo eigum vier og synder ad vera / þvi nema ad Goodgiørder vorar framkome af Gnægd Hiartans/ þa eru þær Onytar/ þad er ædur vottad af Paals Ordum/ er hañ seger / 1. Cor. 13. Þoott eg Bitare allar Tungur mañna edur Engla / og hefde ecke Kiærleikañ / þa gagnade mier þad ecke. Og apttur byodur hañ/ ad Meñ skule giøra Gott/ ecke af Naudung/ helldur af fusum Huga/ Eñ hañ vill Good-gyrne skula ecke alleina vera foolgna i Medaumkuneñe/ helldur brautst hun ut med Verkunum. HAñ BAtt HAñs Saar / HEllte þAr I VIIne Og VIDsmiøre / med ødru fleira sem Textiñ upptel-ur/ og er þarf framar ad uppreikna/ Eñ i einu Orde vil eg þad segia: Eingeñ Mooder hefde kuñad betur ad giøra vid Barn sitt/ Eingeñ Fader vid siñ einka Son/ Eingeñ Brooder vid añañ / helldur eñ þesse Utlendingur giørde vid Ovin siñ i slyku Tilfelle. Far þu nu/ Christeñ Madur/ og giør slykt hid sama/ sem Heidinge þesse giørde: Elska ecke med Orde og Tungu / helldur med Verke og Sañleika / 1. Joh. 3. Nær þu sier Brodur edur Systur nakta/ og hafa Skort á Daglegre Næringu / þa læt ecke þiñ Kiærleika vera þar i foolgeñ / ad þu seger: Lifid heil/ vermed ydur/ og mettet ydur/ eñ giefer þeim þo ecke hvad Lykamans Naudþurft tilheyrer/ Jac. 2. Þetta er Hræsne Ein-toom / og þad mun eins lyted gagna Saalu þiñe / nær þu skallt fara eins nakeñ i burt ur Heimenum / og þu : hañ komst / svo sem ad þijn Fagurmæle gagnudu hinum Nakta og Hungrada/ æ medañ þu hafd-er Audlegd Heimsens. Þad er merkelegt / ad á hinum Efsta Deige/ þegar Reikningureñ skal halldast/ þa verdur oss þesse Poostur sier i Lage fyrerlagdur/ hvert Meñ hafa mettad hiñ Hungrada/ giefed hin-um Þyrsta ad drecka/ hyst hiñ Framanda / klædt hiñ Nakta / vitiad Siukra/ edur þeim á sem voru i Myrkvastofu/ svo sem Frelsareñ kieñer oss sialfur hiá Matth. 25. Cap. Og er þad ecke nog ad vilia þetta/ þad er eins gott og ad segia vid hiñ Nakta/ klæd þig/ og vid hiñ Hung

rada/

Skada / mettast / en gefa hønum þo eckert. Vor Vikiun a i þvi ad vera foolgeñ / ad Hugsvala þm / hialpa þm med Raad og Daad / aññars eru Meñ ecke betre eñ Presturen og Levilen / þeir saau ad Søstu hiñ auma Mañ / er hrafadur var medal Raningia / eñ geingu fram hia hønum. Jaa / Vier eigum ad hialpa þessum Krossberendum / jafnvel med Skada vorum / og þoott vier meigū nockurs i þarfnast. Hier stendur i Gudspiallenu / ad Samaritaneñ hafe lagt hiñ saara Mañ uppa siñ Eyk. Lijkast er hñ hafe læted hñ sitia a Dijrenu eñ geing ed sialfur / þvi i Textanum stendur / ad hañ hafe sett hañ uppa siñ eigeñ Eyk / jaa / ef vier ecke beriū Kuñattu edur Vitsmune til ad hialpa þeim sialfer / þa eigum vier ecke ad spara til þess Fe-Mune vora / ad þeim mege hoolped verda / þvi ef Johañes vill ad vier skulum gefa Lijfed ut fyrer Brædurnar / þa er þad vijst / ad hañ ecke vill ad vier þyrma skulum hinū Raanglaata Mammon / er oss mun þo yfergefa i Daudanum / þvi þad stendur fast / sem Lausnareñ sagde: Ad alltijd er Lijfed meira verdt eñ Fædslañ / og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ / og meira høfum vier ecke af øllu þvi vier eigum / og a þetta ecke ad giøra svo naumt / ad þeir sieu litlu nær / sem vid þurfa. Ecke var þesse goode Samaritan ánægdur þar med / ad koma þessum Vesæling til Mañabygda / helldur Gaf Hñ GJÆTur Ad HOnum / Og uñ MORGuneñ Er Hñ REiste / Feck Hañ HVSVONDanum Tvo PENinga / Og SAgde: Haf þu Gaat a HOHum / Og HVad þu LEGGur MEJra Vt / þad SKal Eg BORga / Nær Eg KJem APtur. O hvad mørgū / þm er sig Christiñ nefner / gelur Vtkendingur þesse Kñroda giørt a þessum verstu og sijdurstu Tijmum / uñ hveria DRotteñ hefur talad hina søku Spaa / ad Søkum þess / ad Raangleted vex / þa mune margra Kiærleike koolna / Matth. 24. Eñ þessa Goodvilld eigum vier ecke alleina ad audsijna Naungū vorū edur Kuñingium / þad sie eg berlega af þvi / er Frelsareñ sagde vid þañ / er hønum boded hafde / Luc. 14. Nær þu helldur Middags Verd edur Kvølld Maaltijd / þa biood ei Vinum þijnum / edur Brædrum þijnum / edur

Ackmøkum þijnum/ edur rijkū Nagrønū/ ſvo ad þeir bioode þier aptur einhvern Tijma/ og þad verde þier endurgollded/ Helldur/ nær þu giører Heimbod/ þa bIood Fatækū/ Vønudū/ Høltum og Blindum/ og muntu ſæll verda/ þvi þr hafa þier ecke aptur ad giefa/ þvi þad ſkal þier aptur gollded verda i Vppriſu Riettlatra/ þar fyrer/ ef þu Chriſten Madur ert/ ef þu villt i þrre Vppriſu Hlutdeilld hafa/ þa ſia til/ ad þu nær Hlutſkipte i hiñe fyrre/ ſvo þu verder ſæll/ og fel þig ecke fyrer Hollde þijnu/ þad er/ fyrer þijnum Naunga/ hver ſem helſt hañ er/ og nær þu ſier eiñ Naudſtaddañ/ er þu hiaalpad getur/ þa lat ſvo ſem hid ſijdarſta Ludurs Hliood kvede fyrer Eyrum þier/ og tak þad fyrer Bod fra Gude/ til ad miña þig a/ ad giøra Skylldu þijna med Kiærleikans Verke vid hiñ Naudſtadda: Lat eingañ vera undañſkilen/ þo þier Opeckur ſie/ Gleymed ecke Gieſtriſneñe/ ſeiger Paall/ þvi fyrer hana hafa ſumer Einglana hyſt Ovitande/ Hebr. 13. Hañ meinar an Efa Abraham/ Gen. 18. Og vard hønum þad ad mikille Bleſſan: Þu veiſt ecke hvørium Guds Þøck er ad giøra/ eñ þ veiſtu/ ad hañ þacka vill allt þ/ ſ i hañs Nafne giørt ꝛ giefed er. Framande var eg/ og þier hyſtud mig ſeger Doomare alls Hollds. Þu ſkallt ecke giøra Ofrijke hinū Framande/ þvi þu varſt Framande i Ægyptalande/ ſeger Gud/ Exod. 22. Þu ſkallt og huxa þ/ ad þu ert Framande i hiñe vondu Ægypto/ Verølldu þeſſare/ J þeirre Leyrvelltuñe/ Þvi Þrældooms Huſenu: J hiñe Eilijfu Canaan er þitt Fødurland/ þangad ættu ecki ad ganga til hañs Hvijldar/ þangad a þig ad leida/ ecke Jeſus Sonur Nun/ helldur JEſus Sonur Davids/ Forſman ecke þa/ ſem hañ hefur med ſijnu Bloode Endurleyſt/ er ſialfur Framande var medal ſiña eigeñ/ og hvad mikiñ vyrdtur a ſiñe Fooſtur-Jørdu fyrer þijna Skulld/ ſem varſt Vtlægur ur Himnarijke/ og ſvo þu viter/ ad þ ſie ecke noog/ ad giøra hinum Framanda/ edur Naudſtadda eckert Mein/ þa leggur Drottiñ ſialfur beſt ut ſijn eigeñ Ord/ þar hañ ſeger/ Lev. 19. Svo ſem hiñ Jñlende/ ſvo ſk Vtlendingureñ vera/ ſa ed i eiſer um hia þier/ Og eñ fram̄: Þu ſkallt ecke upptaka Leifar Kornſkieru þiñar: Þu ſkallt

laata

fa fa þær epter hinn Fækæka/ og hinn Utlenda/ Levit. 23. Jaa/ þier skulud elska hinn Framanda/ þvi þier vorud Framande i Egyptalande/ seger hinn Almallde Konungur/ Devt. 10. Ecke eru undann þessare Skylldu Ovuiner þijner skilder / Guds Barn/ helldur i heñe tilskilder/ svo seger Drottenn/Exod.23. Ef þu finnur Naut Ovinar þijns/ edur Asna Villurnfande / þa skalltu endelega færa þad til hans. Vilie nu DRottenn ad eiñ skule vera sijnum Ovin Skulldbundeñ i svo litlum Hlut/Hvad þa ecke/ ef honum meira aliggur / og þoott eckert være añad/ sem kyñe ad hræra ess til ad giæta þessarar Skylldu vorrar/ þa er hid algiørda og alkuñuga Lögmaal Christi / er ritad stendur hiaa Matth. Cap. 5. Elsked Ovine ydar/ Blessed þa er ydur formæla/og bidied fyrer þm ed smaana ydur og ofsækia. Til hvers? svo ed þier sieud Børn Fødur ydar / sem a Himnum er / hver ed lætur Sool sijna uppreña yfer Riettlaata og Ranglaata/og rigna yfer Vonda og Gooda. JEsus mætte hier diarft um tala / hañ var i Guds Mind / Phil. 2. Jaa/ sialfur Gud/ eilijfur Fader og Fridarhøfdinge/Esa. 9. Po Lytelæckade hañ sialfañ sig/ takande Þioons Mynd/ vordeñ Hlijdugur allt til Daudans/jaa/ allt til Krossens Dauda/sijdañ er hñ uppfareñ i Hæderner/og hefur Meñunum Gafur giefed: Eñ hvilijkar Gafur ? Naad Guds og Vingan / Syndaña Fyrergiefning / H. Anda og eilijft Lijf. Hverium hefur hañ þessar Gafur sendt ? Ovinum sijnum/ þeim sem hñ Hæddu/ Fyrtrudu / Hudstrycktu/ med Þyrnuta Koronudu/ og a Galgañ upphengdu/ ecke einasta þeim / er stoodu ad Verkenu/ helldur og øllum ødrñ / hverra Synder ad Ofrdarenar Herloga Krossfest hafa/ þvi fyrer alla er hñ daaeñ/ og øllum er Guds Heilsusamleg Naad frambodeñ. Þetta giørde hañ/ sem er Lioome Fødursins Dyrdar/þegar allt Mañkyn var flatt i hinu herfelegasta Volade. Skammastu þijn þar fyrer/ Syndareñ/nær þu sier Ovin þiñ hungra / ad giefa honum ecke ad eta/ edur þyrsta/og giefa honum ecke ad drecka / og nema þu svo giører / þa þeink alldrei til þess / ad þu sierl kvittur um Synder þijnar fyrer Gude / þvi valla

hefur

hefur GVds Ande i Nya Testamentenu lagt svo rijkt a vid Mennena um̃ nockurn Hluk / sem þena. Aller kollum vier Gud vorn HErra / eñ ef hañ er vor HErra / hvar er þa hans Heidur ? Mal. 1. Hvar er Hlijdne su / er vier eigum honum ad audsyna? Þvi kalled þier mig Herra/ z giored þo ecke þa Hluke/ er eg byd : seg. Christur/ Luc. 6. Hans Bodorderu ecke þung/ seger Johañes/ eñ eg vil segia/ ad þetta er eitt af þeim Lietkustu/ af þm̃ Audvelldustu/ fyrer þañ s hugleid. hvad lijtel sie Naungans Misgiord vid sig/ hia þvi s hñ sialfur hefur giort Gude i moot/ og hversu þ er eckert/ s hañ giefur lidsinit Broodur synum / hia ollu þvi goodu sem Gud hefur honum giort/ og tekur hañ þad þo ecke af synu / Helldur hañs / sem a allar Eigur.

DRotten utslock þu i oss Baal Illskuñar/ og Heiptrækneñar/ eñ kveik i oss Elskuna til þyn og Naungans/ þier sie Lof Dyrd og Heidur/ um̃ Allder/ A M E N.

Fiortanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Luc. 17. Cap.

V þañ Tyma. Og þad skiede so þa ed JEsus gieck til Jerusalem/ ad hañ ferdadest i giegnum midia Samariam og Galilæam. Eñ sem hañ gieck iñ i nockurt Kaup-Tun / mættu honum Tyu Lijkþraaer Meñ / Hverier ad stoodu langt fra/ Hoofu synar Radder/ og sogdu: JESV goode Meistare/ myskuna þu oss. Eñ sem hañ leit þa/ sagde hañ til þeirra : Fared þier og syned ydur Kieñemoñunum. Og þad skiede so / þa er þeir geingu þadañ / ad þeir urdu hreiner. Eñ eirn ut af þeim/ Nær hañ sa þad/ ad hañ var Heilbrigdur vordeñ/ Snere hañ aptur/ lofande Gud med hærre Raust/ fiell fram̃ a syna Asioonu fyrer Fætur JEsu/ giorande honum Þacker/ og þesse var Samverskur. Eñ JEsus svarade og sagde : Hvort voru ecke Tyu hreinsader ? Eñ hvar eru hiner Nyu ? Fundust aungver þeir aptursnere/ ad giefa Gude Dyrdena / nema þesse Vtlendingur ? Og hañ sagde til hñs: Statt upp z far hiedañ/ þviad þyn Tru giorde þig hialplegañ.

Exordium.

HVersu stoor ad sie Mismunur Guds og Maña / pad kañ eingeñ Tunga ut ad skijra / og eingeñ Hugur ad skilia: Hver Maña veit hvad Mañsens er / nema Mañsens Ande / sem i hønum er? Svo og hvad Guds er / veit eingeñ / nema Guds Ande / seger Paulus / 1. Cor. 2. Eñ þo ad vor Naatturlegur Skilningur næe skamt til þess / ad rañsaka Guds Underdiup / þa kyñum vier þo a þessum Mismun nockud skijrare Grein ad giøra / ef vier legdum meire Hug a / ad samañ bera hañs Almætte og vorn Vanmætt / hañs Riettlæte og vort Ranglæte / hñs Vijsdoom og Fæfrænsku vora. Eñ þo allra helst hañs Polenmæde og vora Þvermoodsku / hañs Giæsku og vort Opacklæte. Hañs Almætte þeckium vier ecke svo sm̄ pad er. Sitt Riettlæte sijner hñ oss ecke svo opt / nema i Giæskuñe / þvi velldur Rijkdoomur hañs Polenmædes: Hañs Vijsdoom skyñum vier ecke / Eñ hañs Langlundarged / hañs Giæsku og Myskunseme meigum vier hvad best þeckia / þvi hun er nij og fersk yfer oss a hveriuñ Morgne / Jørdeñ er full af heñe / a hverre vier skrijdum syndugar Ormar / og meigum Daglega rekia þar hañs Spor / sem driupa af Feite. Eg skal ecke fullkomna mijna brennande Reide / Eg skal ecke fortijna framar Ephraim / þvi eg em Gud og ecke Madur / seger Giæskañ sialf fyrer Muñ Hosea Spamañs / Cap. 11. Og þo vill Syndareñ ecke kañast vid þessa Guddoomlega Elsku / Myskunseme og Polenmæde / jafnvel þoott hañ sie Madur / pad er / ein Gufa / ein Vatns-Boola / og ecke Gud / og ecke þacka hønum edur kañast vid hañs Fødurlega Giæsku margur hver / Ja / Gud græfe ad færre væru eñ fleire. Dæme hier uppa siañ̄ vier i Textanū / a þessū Tiju Lijkþraa Moñū / sm̄ hreinsader voru / hverra eiñ alleina aptur sneere / z gaf Gude Dyrdena / eñ hiner Niju gleymdu þvi ad Bragde er giørt var. Eg vil skipta Gudspiallinu i Tvo Hlute / og Hugleida 1. Opacklæte hiña Niju. 2. Þacklæte hins Eina. JEsu GUDE Meistare / hiálpa oss hier til med Krapte þijns Anda / AMEN.

Vi-

Utleggingen.

Eke er Truen allra / seger Paulus / 2. Tess. 3. Øllum er hun þo frambodenn sem Orded heyra / þvi Heilsusamleg Guds Naad er Openber vorden øllum Mønnum / seger Postulenn apfur / Tit. 2. Er hann talar umm Christnebodeð / i hveriu að Truenn er eitt Høfud-Stycke / Margur truer umm Stundar Saker / enn a Freistingar Tijmanum / þa fellur hann þar fraa / svo sem Lausnarenn kiener hiaa Lucam / Cap. 8. Ad visu er þad satt / ad Freisting merker optlega i Ritningunne þær Hørmungar / er Gud lætur Børnum sijnum mæta / til ad reyna þau. Ydur hefur ecke hendt nema Mannleg Freistne / seger Paulus / þad er Mootlæte þad sem Mønnum er bærelegt: Svo nefner og Jacob Mootlæte Guds Barna / Cap. 1. Enn Gud Freistar Mannsens a Stundum med Eptirlæte sijnu: Þegar Gud liet David allt ad Oskum ganga / þa vard hann svo freistadur / ad hann kallde Foolked / 2. Sam. 24. Þegar Ezechias Kongungur hafde Luctu i øllu sijnu Verke / þa freistadest hann til ad sijna Babilons Høfdingia Sendemønnum Fiaar-Stoodu sijna og Gersemar / 2. Cron. 32. Svo ad þad maa allt syndugt Holld jaata / ad ecke er minne Freistinga Von i Medlætenu enn i Mootlætenu / svo sem Mookgøngurenn steypper sumum i Ørvænting / svo þurfa og sterk Bein til ad þola gooda Daga. Mørgum hefur Velgeingnenn komed til Ohoofs / til Ofmetnadar / til Opacklætes vid Gud / og jafnvel til Afgudadyrkunar / jaa / þeim og sem Gud hafa ædur vel þeckt / og hann ur Duptenu hafed hefur / enn sett til mikillrar Tignar / hvar umm lioost Vitne bera Jeroboam og Jehu Israels Konungar / sem ecke voru Kongborner / enn Gud þo upphoof a Tignar-Stool Drottna sinna. Ecke verdur þvi neitad / ad aller þesser Lijkþraa Menn / þeir hafa i Fyrstunne truad a Christ / þvi upphoofu þr Radder sijnar / og søgdu: JESU MEISTare MYSkunna þu Oss / Þad hefdu þeir ei giørt / nema þeir hefdu heyrt Rikted af DRottne / og treyst þvi / ad med honum være Guddoomlegur Kraptur: Er eg Gud sa ed kunne ad deyda edur lijfga / sagde Israels Konungur / þegar Konungurenn af Syria

sende Naaman hiñ Syrlendska til hañs / þad eg giefe hreinsad þeña Mañ af sinē Lijkþraa/ 2. Reg. 5. Hvar af audsært er/ad þad hefur vered ad jøfnu lagt i þa Daga/ ad lækna þess hæktar Siukdoom/og ad uppvekia af Daudum/sm̃ er Guds alleina/svo sem David vottar/ og er þvi audvitad / ad þesser verku Meñ hafe til lagt Frelsaranum nockurskonar Guddoomlegañ Heidur / þoolt ei hafe þeir vered Sañfrooder um̃ hañs Persoonu/samt dugde þsse Tru til Lijkamans Lækningar. DRottēñ læknade þa ecke strax/eins og hiñ Lijkþraa/er getur um̃ hiaa Matth. 8. Cap. Vid hvern hañ snart og sagde: Eg vil verku hreiñ / Helldur sagde hañ alleina : FARed Og SYNed YDur KJENNEmoñunum / og ætlu þeir þo langa Leid til þeirra ur Samaria upp til Jerusalem/eñ a Leideñe hafa þr hreinsader vorded/ þvi Gudspialled seger : Og þAd SKede Er þEir VOru A Ferdeñe/Ad þEir HREJNSudust. þeita sijner Tru þeirra/ad þeir efudust ecke um̃/ad giora Frelsarans Skipan/helldur i Trauste hñs Orda byriudu Ferd sijna til Kieñemañaña/sm̃ epter Logmalenu attu ad dæma um̃ hvert þeir være hreiner edur ei. Olijkter voru þr i þssu mørgum þeim / er et vilia Guds treijsta / verde þeir ecke strax Bænheyrder/um̃ þa Hluke er þeir þurfa þyktast. Vantruen seger: þoott Gud giøre Glugga a Himeneñ/ þa kañ ecke þetta ad ske/ hun skijtur fler iñ jafnvel hiaa Guds Børnū/og Predikar/Hvar fañ vier Braud her i Eydemørku svo ad þesser neyte/Marc. 8. Hvad tijtt hender oss þvilijkt nær oss þyker eitthvad Olijklegt? Og er margur af oss i þessu miøg Olijkur þessum Lijkþraa Møñum / Eñ i hinu erum vier þeim nærsta lijker/ad þegar DRottens Almattuga Hønd hefur utrijckt oss af Neydeñe/ þa erum vier þess svo skam̃muñuger/ og hñs Otte er valla leingur hiaa oss eñ Snioorenn a Steinunū/þegar Regned Ofañkemur/ svo sem Spamadureñ seger/Og hvad er tijdara eñ þad/ ad nær Angistenn þreynger ad oss/ad vier þa køllū til DRottens/ þa er vort Sinne til hañs/svo sem Esajas ad Orde kiemst: Cap. 26. Hver er sa/nær hañ siukur er ; edur af einhverium Lijkamans Meinum plagadur /

ad

ad ecke sie hañ reidubuen til ad giefa Gude Handskrift sijna / ef hañ mætte/uppa Beiran Lijfernesins/ og ad hañ vilie læta af ødrum þeim Syndū/er hañ veit og vidkañast/ad hañ hafe hiñ gooda Gud styggdañ mede? þetta er ad vijsu Alvara flestra Mañá/þvi eingeñ hygg eg ad vilie gabba Gud/þegar svo astendur: Asetningureñ er ad søñu goodur / og geingur þad fyrer fullt / ef Gud tæfur eñ burtkallast i Siukdoomenum / Eñ þa er Efndañá vant/ þegar Heiled er komed / seget Ordtæked / hvorneg þeim sie vared a Stundum / þad siaum vier af þeim mørgum sem hatt hafa leged / eñ Guds þoleñmæde og Giæska hefur aptur a Fætur reist / ad þeir lifa eingū betur sijdañ eñ ædur / nema midur sie a Stundum / og læta jafnvel ecke af þeim Løstum / er vered hafa Orsøk til Meinlætis þeirra/ edur añars Mootgangs/ og bruka svo Mijskun Guds til Eflingar Syndañá/svo laungt er frá þvi/ ad þeir læte Rijkdoom hañs þoleñmædes draga sig til Ydrunar/ Rom. 2. Meñ hafa a medal vor eina Skrøk-Søgu um̄ Barn nockurt/þad er fiell i Þytt/ og er þad nærsk ee sier Dauda Von/beidde þad Gud ad hiælpa sier til Lijffens / eñ er þad slapp ur Dijkenu upp á Backañ/þa seger Æfentired/ ad Barned hafe sagt : Ecke þarftu/ eg gat / Einfalldleg er Saga þesse / eñ þo er hun mærkuleg til þess / og þar til mun hun diktud vera / ad giøra þeim Kiñroda / sem eru Børn i Skilningemeñe / eñ ecke i Hreckvijsene / 1. Cor. 14. Og leita Guds alleina nær þeim aliggur / Eñ añadhvert þacka sier / edur gialldá hoñū litlar þacker / nær þeir sloppner eru ur Vandrædunum / þetta er Almeñara/ eñ Vitne þurfe til ad leida/ Jafnvel hiá þeim/ sem hvad best ætlu ad vita sijns Herra Vilia/ Luc. 12. Og ødrum ad vera til Epterdæmis/er þo mættu Ottast fyrer hinum flestu Sløgū/ nær Mæler Syndañá er uppfylldur. Til eru þr sm̄ meina/ad Prestarner hafe um̄snued þijsū Niju Gydingū/ og kaled þeim Tru þar um̄/ ad JEsus hefde ei giørt Jarteikn þijsa af Guds Krapte / og þvi hafe þeir ecke aptur horfed. Alls var ad søñu Ills Von af þeim i þa Daga / Sierdeilis þegar Christur atte Hluteñ ad / og var ecke

Olykt þvi er hñ mætte heyra/ ad fyrer Beelzebub ræke hañ ut Dioflana/ Luc. 11. Pad giekur og ſked/ ad þeir hafe talad þetta fyrer Gydingum/ Løndum ſijnum/ eñ ecke hyrdt ſvo miog um hiñ utlenda Mañ: þeim hefur þad i eingu Rume leged/ þoott hañ ſnere aptur til hañs/ er þeir kølludu Samariſkañ og hefde Dioſuleñ / Joh. 8. Eñ Sælu Þſſarar er eingeñ Þørf/ Hollð og Blood er noogu løñvant til ad vekia i oſſ Syndena / og ad leita oſſ til ad giøra Gude Packer fyrer Myſkun ſijna/ er þo Daglega uppreñur yfer oſſ Ranglætñ a hvøriñ Morgne. A medañ þeſſer veiku Meñ lau under Kroſſenum/ þa voru þeir gooder Viner/ og aller i einum Flocke/ eñ þegar DRotteñ hafde gefed þeim øllum Heilſuna aptur/ þa koñuduſt hiner Nju vid þad/ ad þeir voru Gydingar/ eñ hiñ Samverſkur/ þvi ecke villdu þeir verda hønum ſamferda i Apturhvarfenu til Frelſarans / þañveg er vort Packlæte vid Gud/ er hvad meſt hefur boded ad dyrka ſig med Kiærleikanum/ Myſkunſemeñe og Eindrægneñe. Þegar Skeinkiare Pharaonis hefur naad aptur ſijns Herra Gunſt / þa gleymer hañ Joſeph / þvi hañ var Utlendur/ Þegar Skullda-Þrooturen/ ſim ætte 10000. Pund ad giallda/ þegar hañ er utgeingeñ fra Hus-Fødurnum/ ſem gaf hønū upp alla Skulldena/ þa griipur hañ fyrer Kverkar ſijnū Verka-Naut/ er hønum var miklu miña ſkylldugur. Svo geingur þad til fyrer mørgū af oſſ/ Hafe Gud upphafed eiñ Veſæling til Heidurs/ til Rijkdooms/ til Embættis/ þa vill hañ ecke kañaſt vid Brædur ſijna/ er ſkømu ædur voru hañs Jafningiar / og kañſke høfdu giørt vel til hañs. Þegar hiñ Almættuge hefur lagt einhvern under Lijma med nockru Mootlæte / añadhvert Heilſubreſte / Fateckt / Ofbellde og Offooknum vondra Mañia/ er hañ lijdur ad fliuga a ſuma/ ſem miñe Mættar eru/ til ad kypta einhvern/ eñ læted hañ þo rata ur þeſſu/ og ſett hañ aptur i ſiñ Stad/ þa ſlijngur hañ bæde Augun ut/ og vill ecke myſkuna hønū/ ſem hñ þo ſier/ ad maa lijda hid ſama/ ſem hañ mætte þola/ og Gud hafde ogad hañ med/ til ad þeckia Vanmætt ſiñ/ og Skaparans Giæſku/ og þegar hañ ſier Ovin ſiñ/ er hañ þykeſt eiga Heipter ad giallda/ þa

ſeger

seger hñ med sialfum sier: Eg skal giøra honum/ svo sem hñ mier giørde: Svoddañ er hid mesta Opacklate. VOru Ecke Thu Þeir Ed NRERNsader VOru / Eñ NVAr ERu Þa NIRer Nyu ? seger Endurlausnareñ i Gudspiallenu. Betra hefde Þessum Opacklatu Mønnum vered/ ad Siukleike Þra hefde fylgt Þeim iñ til Daudans / eñ ad Þeir yrdu heilbrygder a Lijkamanum / eñ fyrer Vanbrukun DRottens Giaslu/ a Saaluñe Vanheiler. Þeir skildu sig fra Þessum uklenda Mañe i Þvi/ad Þeir snern ecke aptur til syns Lækna/ ras/ og syndu Þar med/ ad ei væru Þeir af hiñe Osynelegu Guds Kyrkiu/ Þoott ad Þeir væru Limer hiñar Synelegu/ Svo vil eg segia: Ad Þeir / sem eg hier ad framañ hefe talad um̃ / er vilia frælskilder vera Christi Limum/ og ecke Þeckia Þ i / Þeir eru Stallbrædur Þessara Opacklatu Mañna/og ecke Limer a hañs Lijkama/sem er Hofud Safnadarens/og ecke einasta gieck i kryng/giørde Gott og grædde alla/helldur og leid fyrer Ovine syna/Jafnvel Þa/ er hñ sialfer kvøldu. Vier vorum til forna Utlender/ran Guds i Heimenu/og fiarlæger Israels Borgar-Rette / svo sem Paulus ad Orde kemst / Eph. 2. Hvert ad Þesser nyu Gydingar hafe nockurn Tyma aptur nad siñe Andlegre Heilbrygde / Þad veit hañ eiñ / sem allema veit Tolu siña Utvaldra Barna : Eñ siamm vier til / Utlendingañia Syner / ad vier helldur lykkumst Þessum Utlending / helldur eñ Abrahams Sonum Þessum / epter Hollenu / svo ad Spadoomur Frelsarans mætte rætast a sierhverium af oss / Þar hañ sagder, Marger munu koma af Austre og Vestre/ og sitia til Bords med Abraham/ Isaac og Jacob/ eñ Rykesins Syner munu utrekner verda i hiñ ytstu Myrkur/ Matth 8. Vier erum ad søñu komner i Stadeñ Gydinga : Svo sem ad DRottenn utrak Heidingiana fyrer Þeim/ vegna Synda siña og Stoorglæpa/ svo hefur hañ utreked Þa fyrer oss søkum Hardydgis Þra og Vantruar/ Þeir eru afbrotner / eñ vier iñplantader/ svo sem Paulus ad Orde kiemst / Rom. 11. Eñ Gud giefe/ ad fleire eñ eiñ Samaritan fiñest a medal thyu Israels Mañña/ Þad er Þeirra/ sem eiga ad vera/ og kalla sig

Abra-

Abrahams Syne epter Trune. Diogenes Spekingur var eitt Siñ adspurdur / hver Hlutur ad mest fyrntest a medal Mañana / eñ hañ svarade/ Þad væru Goodgiordernar / þvi mæ ei neyta / ad hañ sagde satt/ Dagleg Reynsla kiener þad : Eñ hverneg sem þessu er vared a medal vor Mañana Jsskyrdis / þa ætla eg þo / ad Velgiørningar DRottens/og Þacklæted fyrer þa/ þau eige hiñ skiemsta Alldur hia sumumhverium/ og eg mæ segia/ hia allmørgum. Þar um̃ hygg eg þad satt sie/er hiner Spøku segia : Ad sumer vanþacke þess meir/sem þeir meira skylduger eru/ søkum þess/ ad vier siaum hver añañ/ og þar sem oss er eitt siñ Gøtt giort/ þadañ væntū vier meira/ þa lætumst vier þacka Møñunum/ ecke svo af Hiarta sumerhverier/svo sem til ad ørfa þa til/ad hallda æfram Goodvilldeñe/þ siest a stundū/ nær þeir eru i einhveriuni Þrautum stadder/ sem hvad best hafa til vor giort/ Eñ Fødur Liossana/ frá hverium ad kiemur øll good Giøf / og øll fullkomeñ Giøf/ Jac. 1. Og allt hvad fra Møñunum kiemur/ þad kiemur i fyrstuñe fra Gude/ Honum þacka Meñ svo lytt/af þvi vier siaum hñ ecke/ eñ þreifum þo a hãs Giæsku/ hñs Velgiørningum og Dæsemdum/ hvern Dag/ hvern Tyma/ og hvert Augnablik/ Og skal þad nu svo uttalad um̃ þad fyrra.

Nu er sydañ ad tala um̃ Þacklæte Vtlendingsins / og hvad vier eigum af þvi ad læra. Drottningeñ af Sudre mun uppryssa og fordæma þessa Kynslod/ sagde Lausnareñ/ Matth. 12. Hun var Framande/ z þo dædest hun svo ad Speke Salomonis/ ad Lausnareñ hroosar heñe i þessum Ordū: Eñ øll Salomonis Dyrd var lytel ad reikna hia þessu Kraptaverke DRottens/ þvi mæ eg þad segia/ad þesse Vtlendske Madur mun giefa kient mørgum Atferd Þacklætesins vid Gud/ þ medtekna Velgiørninga. Hverneg giorer hñ þ? Gudspialled seger: Hañ Hafe Prysad Gud med Hærre Roddu. Lof seig þu Myn mӯn DRottne/ og allt hvad i mier er hañs H. Nafne/ seger David/ hvar af siæ mæ / ad hañ vill ad aller Partar Skapnadar vors skule Gud lofa/ sa medal hverra ad Raustéñ er ecke hiñ miñste. Alla Hlute

hefur

hefur Gud giort sier til Dyrdar / og til vorrar Saalu hjalpar/ Osk-
ande være/ad Men brukudu þa þar epter. Hvad opt bydur David/
ad Men skule Gude Lof syngia? Moyses saung Gude nyan Lof-
saung / Maria Syster þeirra Aarons gieck ut og pryssade Gud med
Bumbum og Hlioodfærum/þegar Gud hafde giort hina stooru End-
urlausn sijnu Foolke af Egyptalande / Exod. 15. Svo er þad en nu
hia oss bæde skipad og Veniulegt/ad pryssa Gud med Psalmum og Lof
saungum/epter Pals Orde/ Col. 3. Ecke seige eg/ ad þesse Samari-
tan hafe kveded vid Raust / En þetta / ad han PRJJSade GUD
Med HARRe RØddu/ þad miner mig þar a / ad vier skulum Lof-
saungva vora ecke alleina vera foolgna i Hlioodunu/ helldur þar med
i Gudrækne Hiartans/ þvi hier stendur / ad han hafe PRJJSAD
GUd/ af hveriu audsært er / ad Hugur hefur Maale fylgt. Ecke
verdur DRottenn med þvi pryssadur / ad nælgast han med Vorunum/
ecke helldur med Raustenne alleina/ hversu sem hun fogur er/ hn vegur
Hiartad/sem er Hiartnaña og Nyrnaña Rañsakare/giæte þeir þess/
er fara med Andlegar Vysur og Psalma / alleina ad Gamne sier /
bruka þær fyrer Ol-Vysur / edur til afiars Gialfis / hygge Men
ad/ hvert ecke er i þessu nockur Gudlastan: J þetta mun þykia lyted
spunned/ þvi þad er Almenit / en Gud lætur ecke ad sier hæda / þoott
Ordenn sieu good/ þoott Dicktureñ fallegur/ þoott Raustenn sie væn /
þa eru svoddan Lofsaungvar ecke anad en Nyt fyrer utan Kiarna /
Sky fyrer utan Regn / og meir til þess ad styggia Gud / en ad pryssa
han / Vilie Men þvi syngia Gude Lof / edur pryssa han med Roddu
sine/þa synge Men eins og Paulus og Silas i Fangelsenu/ Act. 16.
Eins og Guds Mooder/eins og St. Pall um sig seger/ 1. Cor. 14.
Eg skal syngia med Andanum / Eg skal og syngia med Hugskotenu/
þad er/ eg skal læta Hug Maale fylgia/en þessa er Raustenn Onyt til
ad pryssa Gud/Miklu betur lætur Pogn Moyses/er han hroopade til
Guds/ Exod. 14. En ecke getur um/ad nockur hafe sied hans Var-
er bærast / miklu betur þeigiande Grætur Aunu Moodur Samuelis/

 og

og miklu betur Tru og heimugleg Andvarpan hiñar Bloodfallsiukū
i hañs Eyrum / sem Eyrad plantad hefur. NAñ FJELL Til
FOOTa JEsu/seger i Gudspiallenu: Þetta var hid mesta Audmykt
at Merke : Ad soñu plogudu Gydingar ad bidiast fyrer standande i
Samkunduñe. Tollheimtumadureñ stood og badst fyrer/sama giørde
Phariseiñ/þvi seger og Lausnareñ/ Marc. 11. Nær þier standed og
bidiest fyrer/þa fyrergiefed/ef þier hafed eitthvad a moote nockrum/
svo byder og Paulus/ 1. Tim. 2. Ad Meñ skule upphefia heilagar
Hendur/þo var þad Sidur Gydinga/nær þeir sier i Lage villdu audmyk
ia sig/ ad þeir køstudu sier flotum fram fyrer Gud : Þañeñ giørde
Josua/ Jos. 7. Svo breytte David/ og siaalfur Frelsareñ i siñe mestu
Angist. Audmykteñ geingur undañ Vegsemdeñe / seger Salomon/
Prov. 15. Eingeñ Natur er Gude þægare/ eñ eiñ audmiukur Ande.
J vorre Audmykt miñtest hañ a oss/seger David/ Ps. 136. Ja/hañ
lytur a Tal hins Audmiuka / og forsmaaer ecke hañs Bæn/ seger
hañ eñ aptur/ Ps. 101. Hversu vel þocknadest Gude Audmykt Abra-
hams / er hañ sagdest vera Dupt og Aska / Auñu Husfru Elkanæ /
Gedeonis/ er hañ sagdest vera hiñ Miñste i syns Fødurs Huse/Jud.
6. Þad stendur fast sem Salomon skrifar/ Hinum Drambleata fylg-
er Nyduurdreped a epter/ og þañ sem audmiukur er i Anda/ mun Veg-
semdiñ upphefia/Prov. 29. Og þvi skyllde Mañeskiañ ecke audmykia
sig fyrer Gude / Eiñ Syndare fyrer hinum Heilaga / Eiñ Ormur
fyrer Konunge Himens og Jardar/Eiñ Skullda-Þrioottur fyrer þeim
er Daglega uppgefur honum svo mørg Tyu Þusund Punda / hvers
Giaafka ad er hærre eñ Himeneñ / hvers Reide ad breñur allt til nedsta
Helvytis yfer hinum Drambleatu / hver ed Volldugum hrynder af
Stoole/eñ Lytelaatum giefur hñ Naad/ Og hversu eru Meñ ecke aud-
miuker i añara Maña Augsyn / jafnvel a Stundum fyrer eiñ Bita
Brauds/O hvilyk Lotning ber þa honum/sem Daglega upplykur siña
milldu Hende/ og sedur allar lifande Skiepnur. GJORande NAÐNo
um ÞAKKer / seger i Textanum. Þesse Framande Madur hafde

audm

ædur sijnt DRottne Gudlegañ Heidur / þar hañ fiell til Foota hon-
um/hvad Gude alleina tilheyrer/jafnvel þoott sumer Veralldar Høfd-
ingiar hafe læted sig svo Tigna/einkum Persaña Konungar i Fyrnd-
enne/þvi ecke villde Eingilleñ taka slijku af Johañe/ Er hañ sagde:
Sia til ad ei giører þu þetta / tilbid þu Gud / Apoc. 19. Nu fyrst
hañ þeckte hñs Guddoomlegañ Krapt og Vallo/ þa offrar hañ hon-
um Þackargiørdeñe. Svo sem eingeñ Hlutur meir styggar Gud eñ
Oþacklæted/hvar um ædur er nockud talad/Svo er og Þacklæted hñs
kiæraste Skattur/ og snart ad segia / sa einaste / af Møñunum/ þvi
ad þesse Skyllda er ad sijna sig i øllu þvi/er vier leitumst vid ad giøra
Gude til Þocknunar/þar fyrer seger Paulus : Allt hvad þier giøred
med Orde og Verke / þad giøred i Nafne JEsu Christi / og þacked
Gude og Fødur fyrer hañ/ Col. 3. Þacklætenu er svo vared/nær þad
fram kiemur af Elskuñe til Guds/og truudu Hiarta/ ad þad ecke ein-
asta gielldur Gude undanfarnar Velgiørder / þvi añad heimter hañ
ecke/ helldur og bijdur ødrum heim af hañs Myskunar Hende / Ecke
þrijtur hiæ honum/ ef oss þrijtur ecke þad sem hañ hefur æ oss skiled/
og syndugum Mañe er hægast ute ad læta / sem er audmiukt Þack-
læte. Et eg nockud Kiøt hiña sterku Vxaña/ edur dreck Blood Naf-
raña ? seger Gud fyrer Davids Muñ / Ps. 50. Offra þu DRottne
Lofgiørdeñe / og gialld hinum Hæsta þijn Heit / og er Mañeskiañ
nærsta Hyrdulijtel um sijn eigeñ Efne / ad hun ecke skule leggia allañ
Hug æ þetta/þar Gud krefur svo lijtels Hlutar af heñe/ i hveriu heñe
ecke einasta eru eingeñ Utlæt /helldur er þad i sialfu sier hid mesta
Yndæle / þeim sem vordeñ er eitt Ande med Gude / þad er sa Fognud-
ur i Heilogum Anda/ sem vier eigum ad byrta hier fyrst i Guds Nad-
ar Rijke/eñ sijdañ skal fullkomnast i Dijrdeñe/ þegar þad tekur Enda
sem Haalfverked er/ þvi þad mun i hiñe eilijfu Sælu verda hid mesta
Epterlæte Guds Barna / ad lofa hañ og þacka honum fyrer allar
hañs Dasemder og Velgierninga/ hveria vier þa fyrst þeckium/svo
sem vier þeckter verdum / eñ hier ecke nema svo sem fyrer Speigel i

 Rad-

Raad-Gaatu/ 1. Cor. 13. Nu er pad ecke noog / ad Men giore Gude Packer med Munnenum alleina / Hiartad ma med ad fylgia. Hversu itelegar Packer ad Madur pesse hafe giørt Frelsaranum / pad syna oss Ord DRottens / er hann sagde: PJIn TRua GJORde PJG HOOLPenn. Og ecke einasta ma Packlæted ad framkoma af Hiartanu/pad er lielt fyrer pann/ sem Hugleider/ ad hann er Gude um Sal og Lijf skylldugur / ad packa Gude af Alvøru / helldur ma og Gnægd Hiartans ad briootast ut med Verkenu i Betran Lifnadarens / i Jdkun hinna bestu Dygda og Mannkosta / og øllu pvi er vier Gude pecknanlegt vitum vera/pad bydur Paulus/er hann seger: Epter pvi Christur er daeen fyrer alla/ pa er pad rietkvijst/ ad vier ecke framar skulum lifa sialfum oss/helldur hønum sem fyrer oss er dæen/ 2. Cor. 5. Enn po ma pesse Vidurkenning Guds Giafsa hvad mest ad lata sia sig i Myskunar Verkunum/vid pa sem bera DRottens Kross. Frelsarenn sa Aumur ma pessum veiku Mønum / og laknade pa / Gior slijkt hid sama/vert Myskunsamur/svo sem hann var Myskunsamur/og nær pu sier pvilijkt eitt lifande Hræ/ pa huxa til pess/og lat sia pad i Giorningunni/ad pu vidkannest/ ad pu ert i Skijrnenne hreinsadur af hinne Andlegu Lijkpra Syndenne/sem er øllum Siukdoomum skiædare. Minn HErra JEsu / Eg hefe ecke Glede af nockurs Mans Hørmungu/nema pinne / Hvar fyrer? Pviad allra Manna Harmkvæle eru Straff Syndarennar / enn nær eg sie / ad peir eru kypkader / ell eg em heill og hraustur/pa kemur mier i Hug/ ad eg hefe hid sama forskulldad/ Eg/ sm ad er hinn meste a medal Syndaranna/ Enn pegar eg alijt pijnar Hørmungar/ DRottenn minn/er pu ecke hafder forskulldad/enn leidst po Saklaus minna vegna / pa stend eg upp med pessum Vtlending / pa hressest Hugur minn/par eg true/ ad mijnar Illgiørder sieu par fyrer kvittar/ ad Gud hefur lided i Hollden/ Svo GJører Mijn TRua MJG HOOLPenn/og pess fullørugganu/ad pinn Himneskur Fader hefur kast ad Syndum mijnum i Hafsins Diup/ svo peirra Minning kome ei upp ad Eilijfu. Pier med hønum/ asamt Heiløgum Anda/ sie Vellide og Kraptur/Dijrd og Heidur/um Allder Allda/Amen.

Fimtanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 6. Cap.

Þeim Tijma. JEsus sagde til sifia Lærefveina: Eing-
eñ kañ tveimur Herrum ad þioona. Añadhvert hañ af-
ræker þañ eina/ og elskar hiñ añañ/ eda hañ adhilleft þañ
eina/og fyrerlijtur hiñ añañ. Eige gieted þier Gude þioon
ad/og Mamona. Þar fyrer seige eg ydur. Vered eige hugsiuker
fyrer ydru Lijfe / hvad þier skulud eta og drecka/ og eige helldur fyrer
ydrum Lijkama/ hvørriu þier skulud klædast. Eda er ecke Lijfed meir
eñ Fædslañ/ og Lijkameñ meir eñ Klædnadureñ? Lijted a Fugla Him-
ens/þeir ed hvørke sa nie uppskiera/og ecke helldur safna þeir i Korn
hlødu/og ydar Himneskur Fader hañ fæder þa. Eda erud þier ecke
miklu framar eñ þeir? Eñ hvør ydar gietur med siñe Ahyggiu auk-
ed eirnre Alen vid sijna Leingd? Og hvar til erud þier hugsiuker fyrer
Klædnadenum? Hygged ad Akursins Liliu Grøsum / hvørneñ þau
vaxa/ þau viña ecke nie spiña. Eñ eg seige ydur / þad Salomon i
allre siñe Dijrd / var eige so skrijddur sem eitt af þeim. Og ef Gud
klæder so Grased þad i Dag er a Akre / og a Morgun verdur i Ofn
kastad / Skyllde hañ ecke miklu framar þad sama vid ydur giøra/ O
þier Lijteltruader? Þar fyrer skulud þier ecke Hugsiuker vera/ so seig-
iande: Hvad eigum vier ad eta eda hvad eigum vier ad drecka/ eda
med hvørriu eigum vier ad klædast? Þviad epter þessu øllu leita Heid-
nar Þiooder. Og ydar Himneskur Fader / hañ veit ad þier þurfed
alls þessa vid. Þar fyrer leited fyrst Guds Rijkes/og so hans Riett-
lætes/og mun ydur allt þetta til-leggiast. Fyrer þvi skulud þier ecke
Ahyggiu bera fyrer Morgundeigenū/þviad Morgundagureñ mun fyr-
er sialfum sier Umhyggiu bera. Hvør sig Dagur hefur sijna Pijning.

Exordium.

Hvort ad Hagur vor sie hin dasamlegasta Skiepna Guds und-
er Sooluñe / þa gietur hønum ecke tvijskipt vorded/ til ad ræk-
ia þa Hlute/ sem gagnstæder eru hver ødrū/ svo er hañ kreinktur

af Spillingu þeirre / sem vier epter Adam erfdum / . En mædur en Vondskan innkom i Heimen / þa var eckert Gude mootstædelegt / allt at Skepnur hlijddu honum/ þad var allt harla gott/ er hn skoop/ Illskan ein er honum Ohlijdeñ/ og þeir Huter/ sem af henne framkoma/ hverra Uppsundur ad Diøfullen er / og hans Þienare hinn Gudlause Heimur þesse. Medal Guds og hans / er eilijfur Fiandskapur stadfestur/ sijdan han var ut ur Himnenum reken/ svo er og Heimuren/ þui seger Jacob/ Cap. 4. Han/ sem er Heimsins Vinur/ han giørest Guds Ovinur: Nægra er Vatne og Vidsmiøre saman ad blanda/ en þijsa ad forlijka/ svo ad hveruggs Þienarar geta annars vered/ þad vill Frelsaren kienna oss i upplesnu Gudspialle/ er hn seger: Ad EJNGen Kunne TVeim HERRum Ad ÞJONa / Og Ad VJer GETum Ecke VNDer EJns/ ÞJONad GVDE/ Og MAMMona. Þetta Ord MAmmona/ þijder Abata / epter sumra Vijsenda Manna Vtleggingu/ En allskonar Nægter og Fullsælu Fiaar/ epter sumra: Hun er ad sønnu stoor Guds Gaafa / nær hun er af honum þeigen / og ecke af Fiandanum edur ad hns Raadum utvegud/ brukud edur medfaren/ þui seger Frelsaren ecke ; ÞJer KVnned EJge GVDe Ad ÞJOna/ og þo leita Næringar ydar i Sveita ydar Andlitis/ edur taka vid þui/ er Gud vill laata ydur i Skaut falla: Ecke helldur seger hn: Þier Kunned Ecke GVDe Ad ÞJoona/ og Rijker ad vera : Margur Abraham/ Isaac/ Jacob og Joseph/ ecke einasta han/ sem var Forvista Egijpta lands i Tijd Pharaonis / helldur og hinn af Arimathia / er DRottenn groof / þeir hefdu vered utrekner ur Þienustu hins stoora Konungs Himens og Jardar/ ef svo være / helldur søkum þess/ ad Auduren er Gud Veralldar þijsarar/ og hennar Børn leita hns framar/ En GVDs Rijkis Og Hans RETtlætis/ þa vill Frelsaren kennt hafa i Predikun þessare/ ad Omøgulegt sie bædu ad þioona/ og þ Ord er hier i Textan um stendur/ Ad ÞJOna / þad merker ad vera ønaudugur Þræll eins hvers. Nu þarf einga adra Roksemd til þess ad sijna/ ad þessu tvennu sie Omøgulegt saman ad koma/ helldur en DRottens eigen Ord/ þviad i hans

hns Munne eru alldrei Svik funden. Enn eg vil ut af Gudspiallenu
tvennt hugleida/sem er. 1. Hversu gott pad sie Gude ad pioona.
2. Hvilijk Plaga pad sie / ad vera Mammons Þræll.

Þu alleina Rijke Goode Gud/ Stioorna þu Hiortum vorum/ þier
til Þioonustu hier i Tijmanum/ svo vier megum þier Eilijflega pioo-
na / Fyrer JEsum Christum / A M E N.

Utleggingen.

HVersu Gott sie Gude ad pioona / þad kann eingenn nooglega ad
skinia/nema sa/sem af Alvøru er Guds Þienare. Aller Menn
keppast vid ad naa Þienustu hiaa Tignum Monnū/þvi þad þyk-
er Heidarlegt ; Saler eru Menn þijner/ og Þienarar þijner/ er standa
Dagglega framme fyrer þier/ og heyra Speke þijna/ sagde Drottningenn
af Saba/vid Konungenn Salomon/ 1. Reg. 10. Enn sia/hier er meire
enn Salomon/þvi/ef ad DRottenn seger hier i Gudspiallenu/ Ad SA-
lomon i ALLre Sinne Dijrd HAfe Ecke Svo SKrijddur VEred /
Svo Sem EJtt Af Akursins LJLiu-GRosū: Hversu langt var hann
þa fraa þvi/ad koma i nockurn Samjøfnud vid Hinnanna Konung/hann
sem þa hefur utþaned/ og prijdt med hinum føgru Lioosum og dæge-
lega Nimensins Her / sem vier Augum lijtum/ Og er þad þo svo sem
Myrkur ad reikna hia sialfre hanns Dijrd/sem upplioomar hina føgru
Jerusalem Guds Barna Borg/sē er þar uppe/hverrar Sool & Tungl
hann sialfur er/og sialfur bijr i þvi Lioose/ sem eingenn fær tilkomest:
Hann sem Lopted hefur utbreidt/og skapad alla Fuglana þar inne/for-
sorgar þa/ vidhelldur þm/ gefur þeim sijna Fædu i henlugann Tijma/
svo ad Lausnarenn seger hier i Gudspiallenu : Ad Ecke EJnn Af
ÞEim FAlle a JORÐu An SJns FÐDurs VJLLia/hann hefur
Siooenn giørt og alla Fiskana þar inne / Smaa og stoora / og innelykur
hann i sijnu Hnefa/segiande til Hafsins/hingad skalltu komast/og hier
skulu þijnar stolltu Bylgiur leggia sig/ Job. 38. Hann ed sialfur hef-
ur tilbued Akursins Liliu-Gros/ prijdt Jordena med Skoogum/ Dijr-
um/ Fiøllum/ Hælsum/ Dølum/ og Arlega framleider af henne allra

handa

handa Avøxt og Alldine / hinum lifande Skiepnunum / og þo allra
hellst Mañenum til Nota og Upphelldis/ og allra sijdarst skoop hañ
hid Veglegasta og Dasamlegasta Dijr under Sooluñe / epter siñe
eigeñ Mynd / sem er Madureñ / Ia / Endurskoop hañ i Synd og
Dauda falleñ/og took hañ i Sætt aptur/ Endurleyste hañ/ecke med
Gulle og Sylfre / helldur med sijns Eingetens Sonar dijra Bloode /
1. Pet. 1. Helgade hañ Ohreinañ/af Ohreinum komeñ/Endurnijar
alla þa/ sem siñ Skijrnar Sættmaala ecke Vijsvitande under Footū
troda/ Fyrergiefur oss Daglega margar Synder/ þvi Daglega synd-
gumst vier/ og vitum ecke nema til Hegningar/Hverium er oss sam-
ara/Hverium skylldugra og vegsamlegra ad þioona/ eñ hønum/ i hvers
Hende ad er øll lifande Saal: Hver ad er vor Styrkleike/vor Prijs/og
er vordeñ oss til Hiælprædes/ Esa. 12. Eñ svo sem þad er ægiætt z
Veglegt/ad þioona Konunge Dyrdareñar/svo er þad ecke sijdur Gagn
samlegt. Þad er oss øllum kuñugt / hversu mikel Umsvif ad Daud-
leger Meñ hafa fyrer þessa fallvallta Lijfs Næringu/ sem þo lijtels
vid þarf i siælfu sier/og þrytur nær allra miñst Vonum varer/og þo
eru sumer Meñ ecke ænægder / fyrr eñ þeir hafa Korn-Hlødur sijnar
fullar/svo þeir gete sagt med hiñi Rijka Maura-Þegn/Luc. 12. Et
og dreck Saala mijn/ þt þu hefur til margra Ara samañsafnad. Eñ
hvad seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu? VEred EIge HVGsiuk
er FYrer YDrū LIJfe/ HVad þIer SKulud Eta Og DRecka/
OG EIge HELLDur FYRer YDrum LIJKAMA / HVERtu
þIer SKulud KLÆDast / Med ødrum fleire Ordum / sem þar a
epterfylgia / Og eru full af Guddoomlegre Speke. Med miklu
Snarræde hefe eg þa aflokad allre Ahyggiu miñe / sem kvelur hiñ
Vantruada og Agiarna / þegar eg hefe kastad heñe uppa hañ/ sem
a øll Dijreñ a Mørkeñe/ Ps. 50. Og allt Sylfur og Gull er hañs/
Mun Hugsyke mijn draga mig leingra a Leid/ eñ hañs Fyrerhyggia?
Og fyrst um Matteñ er ecke ad efast/ þa kañ eg ecke Viliañ ad ugga.
Naug er þad/ad DRotteñ seger hier i Gudspiallenu: YDar HIMe-

neskur

neſkur FADer VEtt/ Ad þJer HAfed Alls þEſſa þOrf. Ef Gud er miñ Fader/mun hñ þa ecke forſorga mig? Ef eg/ſem vondur er/ kañ ad giefa Barne mÿnu goodar Giafur / mun þa miñ Himneſke Fader giefa mier Stein fyrer Braud/ edur Høggorm fyrer Fiſk? Eñ þoott hañ a Stundū læte mig vanta þeſſa Lÿfs Næringu/ epter ſÿnum þægelegum Vilia/ mun hañ þar fyrer hafa gleymt Myſkunſamur ad vera? Mun hañ ſamt ecke vera miñ Fader? Eg kalla þad ecke goodañ Fødur/ og ecke forſialañ/ ſem ad elur Barn ſitt ſvo kappſamlega/ ad hañ under eins elur upp i þvi Matvendne og añañ Oſooma / Mä eg þa kuña Gud fyrer þad / ad hañ neitar mier um̃ þær Nægter/ er mig ſkadar/ Noog er þad/ ad eg veit ad hañ er miñ Fader/ trur er hñ/ og freiſtar einkis yfer Megn fram̃. Þegar mier allt ad Oſkum geingur/ þa fiñ eg kañſke valla til þeſſ/ ad hañ er miñ Fader. Eg kÿñe ad giøraſt lauslätur þegar eg er fullur og feitur eins og Iſrael/ Devt. 32. Af þvi veit eg ad eg ecke er hiä-Barn/ ad hañ tÿptar mig. Af þvi ſie eg ad hañ elſkar mig/ Heb. 12. I allre þeirra Angiſt/ þa angrade hañ þa ecke/ helldur verndade þa Eingill hañs Andlitis/ og forſvarade þa med Millde ſiñe/ ſeger Eſajas Cap. 64. Hver er ſä Auglitesins Eingelleñ/ miñ HErra JEſu/ nema þu Chriſte? Þu byrteſt̃ än Aflæts fyrer Auglite vors Fødur a Himnum/ ſvo ſem eiñ eilÿfur Kieñemadur/ þu ert Mynd hins Oſÿnelega Guds/ Col. 1. Þu ert i Fødurſens Skaute / Joh. 1. Þÿn Medalgaunga verkar þad / DRotteñ miñ / ad jafnvel i hiñe meſtu Angiſt / fiña Børn Fødur þÿns til einkis Angurs/ þviad þiñ Vondur og þiñ Stafur hugga oſſ/ Pſ. 23. Vitnisburdur þÿns Anda telur oſſ Tru þar um̃/ ad vier Guds Børn ſieum/ Rom. 8. Þar fyrer reikñū vier ecke Mootlætingar þeſſarra Tÿma verdar þrar Dÿrdar/ ſem vid oſſ fram̃koma mun i eilÿfu Lÿfe / og hier af kemur þad / ad ſvo veglegt og ſvo þarflegt ſem þad er Gude ad þioona/ ſvo er þad og Yndællt og Vnunarſamlegt. Hvad er þad ſem Meñ allra meſt ſækia epter i Heimenum? Þad er ad vera änægdur/ og una vel Hag ſÿnum/ eñ þar er valla nockur ſä / er nær

þeirre Fullsælu af Veralldar Munum / edur Munudum/ad hm̄ þyke sig eckert vanta. David keñer oss eitt Ædra og betra Rad/er hn̄ seg-er: Haf þyna Unadsemd i DRottne/og mun hañ gefa þier þad sem þitt Hiarta gyrnest/Ps. 37. Satt er þad/ad vegna þeirra nakvæmu Teingda/sem eru a millum Sælar og Lykama/þa hryggest hun edur gledst af þvi/sem honum Gott edur Jllt tilfellur/Eñ þo eru þau ecke svo miøg skylld / ad ei sie Gud heñe skylldare / Ecke er hun af sama Efne giør og Lykameñ/sem af Molldu var skapadur/ Gud blies lif-ande Anda i Mañsens Naser/ seger Ritningeñ / Gen. 2. Nun er af eingu skøpt eins og Einglarner/hverier i Jobs Book/Cap. 1. kallast Guds Syner / Svo kallar og Lucas Adam Fødur vorn / Luc. 3. Og Paulus seger/ Vier sierum hñs Kyns/þad er lykrar Veru/ eñ þo ecke hiñar sømu / Gud er eitt Ande/ seger Johañes 4. Ande hefur ei Hollld nie Bein/ eins og þier siaed mig hafa/ seger Frelsareñ: Hier af kem-ur þad / ad þoott Adam yfergiæfe siñ Uppruna / þa hefur hiñ allra Hæsste svo bætt Rad vort aptur fyrer hiñ añañ Adam / sem er Gud af Himnum/ad hvad elskar sier lykt/svo þegar eiñ er vordeñ eitt Ande med Gude / og Umm̄yndadur epter hañs Mynd/ er skapade hañ/ þa fær Sæleñ Krapt af Hædum / sem er heste miklu skilldare / og sterk-are þeirre Elsku sem hun hefur a Lykamanum / svo ad hun reiknar alla Hlute Dreck ad vera hia JEsu Christo synum DRottne/eins og Paulus/hun hroosar sier af eingu/ nema af hañs Krosse/ fyrer hvern heñe er Heimureñ Krossfestur og hun Heimenum / Gal. 6. Svo ynd-dælt er þad nu Gude ad þioona / ad þad er Unnarsamlegt/ jafnvel i Hørmungunum. Paulus talar þañig um̄ hiñ saña Christendoom/ 1. Tim 4. Ad Gudhrædslañ sie til allra Hluta Nytsamleg/hafands Fyrerheit bæde þessa Lyfs / og hiñs Komanda. Þesse er hin riettá Guds Þioonusta/ Eñ hvad þa? Ecke hefur Gud i Nya Testamente nu heited synum Þioonustumøñum svo mikille Veralldar Farsælld / jafnvel þoott hañ veite þeim hana a Stundum. Hvar i er þa Fyrer-heited rueñ aled: J þvi ad hañ giefur þeim sialfañ sig / sem er ølla

Gæda/

ædra / Sa sem hañ á / hañ hefur eignast allt / og sa sem ecke hefur Atutdeilld i honum / hañ hefur miña eñ ecke / hañ vantar jafnvel pad hañ hefur / þvi Guds Ryke er ecke Matur nie Dryckur / helldur Fridur og Fognudur i Heilogum Anda / þar fyrer seger Paulus eñ aptur / 1. Tim. 6. Ad Gudhrædslan sie mikill Abate med þvi Skape / sem lætur sier sijna Lucku nægia. Nu er pad ecke einasta Vegsamlegt / Þarfslegt og yndællt Gude ad þioona / helldur og er pad Einsætt / og Omissande / svo ad æn þess kuña Meñ ecke Guds Born ad heita / nie Sæluhimlpena ad erfa / og siá þa aller þeir sem trua þvi / ad Himnarijke og Helvijte sie til / þeir siá hvad miklu ad tapad er / ef Meñ skiootast ur Guds Þioonustu: Bolvadur vere sá sem ecke elskar DRottiñ vorn JEsum Christum / seger Paulus / 1. Cor. 16. Eñ ad elska hañ / og ad þioona honum / pad er allt hid sama / honum verdur alldrei tioon ad fyrer utañ Elsku / og alldrei verdur hañ elskadur fyrer utañ Þioonustu / þvi i Þioonustuñe skulu Meñ sijna Elskuna / og af Elskuñe Þioonustuna. Þess vegna spurde DRottiñ St. Petur ad / ædur eñ hañ baud honum ad fæda Lomb sijn og Saude sijna / hvert hañ elskade sig / Joh. 21. Sama er ad segia uñ hvern eiñ / hvada Starf sem hañ á Hende hefur af Guds Alfu / Eñ aller hafa noog / eingeñ er sá / ad ecke hafe sitt Pund af Gude / eins vel Boondeñ á Akrenum / svo sem Presturiñ i Kyrkiuñe / edur Doomareñ i sijnu Sæke / og aller þesser eru honum eins kiærer / nær þeir giora Verk siñar Kallanar trulega i Otta DRottens / þvi siálfur hefur hñ þm Verked i Hendur feinged. A ecke Smidureñ Leirsens Valld ? Má hañ ecke giora þar af hvad hañ vill ? Rom. 9. Þvi er einsætt ad þioona honum af allre Tru / epter þvi sem hañ hefur sier hverium uñboded / añars erum vier ecke hañs riettet Þioonustumeñ. Eiñ Strijds-Þegn á ecke þar ad standa i Fylkinguñe / er hñ siálfur vill / helldur þar sem Hofdingeñ baud honum. Eg em Madur Yfervalldenu undergefeñ / hafande under mier Strijds-Foolk / sagde Hundrads Hofdingeñ i Capernaum / vid Frelsarañ / Luc. 7. Og nær eg sege þessum kom þu / þa kemur hañ /

 og

og hinum far þu/og hn̄ fer/og Þræle mÿnum giør þetta/og han̄ giør-
er þad: Eins a þad ad vera i Christi Her-Før hier a Jørdune/þar
skal hver sitia/sem hn̄ hefur hn̄ settan̄/þar ine skal hn̄ Gude þioona/
ef han̄ vill þocknast hønū sem valde han̄ til Bardagans/ 2. Tim. 2.
Þvi ecke er þad noog / ad leggia Hendena a Ploogen̄/ en lÿta aptur
til þss sem til Baka er/sa þad giører/hn̄ er ei hæfur til Guds Rÿkis/
seger Lausnaren̄. Seged mier/ Til hvers hefur Gud Manen̄ skap-
ad / nema til þess / ad han̄ skule þioona sier ? Aller Huter adrer eru
Man̄sens vegna skapader / þvi alla þa hefur han̄ lagt under hans
Fætur/Ps. 8 En̄ Madurenn er Guds vegna giørdur/ecke þess vegna/
ad han̄ þyrfte hans med / helldur ad hn̄ skyllde þioona sier/ til ad lifa
þar af eilÿflega. Hvertum er oss skylldara ad þioona/en̄ hønum sem
oss skapade ? Hefur Man̄on nockurn skapad? Vesæll er han̄ til þess/
Vanskapad getur han̄ suma Men̄ / En̄ eingan̄ hefur han̄ skapad nie
Endurskapad. Kalla Men̄ þad ecke Gudlaust Rækkarleyse/ ef Børn
en̄ ei vilia lÿast Forelldrunum til Þioonustu? Og hvad skulum vier þa
um̄ han̄ tala / sem er Fader yfer allt þad sem Børn kallast bæde a
Himne og Jørdu? Til hvers hefur Guds Sonur Endurleyst oss? Seg-
er ecke Lutherus oss þad i Frædinum? Til ad þioona hønum i Riett-
læte og Heilagleika alla vora Lÿfdaga. Til hvers hefur Ande
DRottens kallad oss/helgad og upplÿst med sÿnum Asgiøfum? Mun̄
ecke til þess/ad vier gaungum verduglega þeirre Kallan/hvar iñe vier
kallader erum? Eph. 4 Þvi alyckta eg svo/ad sa sem ecke vill Gude
þioona/han̄ er ecke hns Barn/ecke Christi Læresveirn/og ecke Limur
Guds Kyrkiu. Hvad er han̄ þa? Diøfulsens Barn/Þræll Synd-
aren̄ar/ og Helvÿtis Elldebrandur. Nu er þetta svo sagt um̄ þad
fyrra/ er eg hiet um̄ ad tala.

Hvad hinu sÿdara vidvÿkur / þa hefe eg til Forna i Jñgaungenum̄
sagt/ hver ad sie Meining Frelsarans i þessum Ordum/þo vil eg þvi
hier vidauka um̄ sama Efne / ad þar DRotten̄ seger: EJNGen̄
KAn̄ TVEJmur HERRum Ad ÞJOOna/þa meinar han̄ Tvo/

þa

þa sem eru hver ødrum gagnstæder/þioona kunna Men Foreldrunum/ Yfervalldenu/og Nauunganum/i ølu þvi sm Gud hefur boded/og þo under eins Gude / Hvar fyrer? Þviad sooddañ Þioonusta og Guds Þioonusta eru Eitt/Sa sem þioonar þm sem af Konungenū sender eru/ hañ þioonar Konungenum/Sa sem Konungenum þioonar i þvi sem Gud boded hefur / hañ þioonar Gude. Eins er a hina Sijdana/ sa sem þioonar Mamona/hñ þioonar Heimenū/sa sem þioonar Heimenum/hañ þioonar Syndeñe/ Hver ed Syndeñe þioonar/ hañ er Þræll Syndareñar / eñ hañ sem er þræll Syndareñar / hañ er under eins Þræll Andskotans/ og er þſsu Omøgulegt samañ ad koma/ þetta vottar Paulus/ er hañ seger / Rom. 6. Vited þier ecke / ad hveriu̅ þier gioreſt Þioonustu-bundner/til Hlydnes/hñs Þienarar erud þier/ hvert helldur Syndareñar/til Daudans/edur Hlydneñar til Riettlæte sins. Og þetta Ord/HERRA/merker hier sooddañ Yferrad/ nær eiñ selur sig einum svo alldeiles a Valld/ad hañ añ ad mestu hañs øll Raad: Vel kañ eg ad þioona einum/þoott ecke sie hañ miñ Herra/svo hefur og Gud allddrei bañad/ ad þioona ad Samfum sijnū/helldur leyft ad bruka Heimeñ / eñ ecke ad vanbruka hañ / ecke bañad ad eignaſt Audeñ/ helldur ad festa Hiartad vid hañ / þvi sa þad giører/ hañ er rietttur Mamons Þræll/ hañs Herra er Abateñ og Audureñ/þvi alla Hlute vill hañ til hñs vijña/ og jafnvel ad tapa Saalu siñe/ sem mørg munu Dæme gefaſt/ og er þa eingeñ Þioonusta argare. Nu̅ er fierdeilis med tvennu Moote. Fyrſt / nær Madur safnar Audnum med hveriu Moote/sem hñ kañ/hyrdande eckert um̅/hvert þad er riett edur raangt/edur hversu þrælslegt edur Ohreinlegt þad er/þetta er Skap Løstur sa/ er vier Agyrne køllum. Paulus seger um̅ hana/ ad hun sie Afguda Dyrkun/ Eph. 5. þad er hveriu Orde sañara / þvi hiñ Agiarne hefur ecke añañ Gud / eñ Mamona. Hañ svijfiſt ecke ad ryia Guds volada Saude / til ad fylla Pung siñ / ecke ad sveria vid hañs Nafn/ og þo raanglega a stundum/ef hañ getur ábakaſt um̅ eitt Alnar virde: Ecke þyrmer hañ Kyrkium nie Kieñemøñum/ Konung-

en sviksur han giarnan/ef hann maa/sem er ein Høfud-Skomm/og i einu Orde ad segia: Hann tredur øll Guds Bodord under Fætur sier: Hvad vantar þa til Skurgoda-Dyrkunarennar? Betra er af Illu ad til-bidia Lyknesskiuna/ enn ad vera svo selldur Mammona i Þrældoom / þvi margur sa sem eitt Afgud hefur / hann ætlar þo / ad hann mune hegna vondra Verka / enn launa hin goodu / Og svo hafa flester Heidingiar meint / Enn Agyrndenn hefur eingann Gud / og er þa ei Von ad verra. Þu seger: Eg vil dyrka Gud/ heyra hans Ord/ syngia honum Lof. Eg geing til hans Bords/true a hann/ydrast Synda minna/ verda maa/ ad svo sie. Enn ef þu dyrkar Gud/þa læt mig sia/ ad þu gierer þad ei/ sem hann bannad hefur / edur verdur hann nockud dyrkadur med Rane og Skulde/med Svikum og Prettum/med Lygum og Meinsære: Ef hann er þinn Gud/ef hann er þinn Fader/Hvar er þa hans Heidur? Þu segest heyra hans Ord/hvar eru þa Avexterner? Eru þeir þad sem strax var uppkaled? Siaa til/ad þu ecke heyrer þad til Dooms Afelles þier/þu heyrer þad/svo er þetta. Saadmadurenn gieck ut ad saa/enn þad hann saade/ fiell a medal Þyrna/ þar sem þu ætter Hluten ad / og Þyrnenn uxu upp/og kiæfdu þ/ Hvad þad sie/maattu læra af Utleggingu Frel-sarans/ er hann seger/Matth. 13. Þad sem saad var medal Þyrna/ er sa ed Ordid heyrer/og Umsorgun þessarar Alldar/ og Villa Audsins kiefur Orded/ og hann verdur Avaxtarlaus. Þu lofar Gud ad so ku med Vørunum/enn Hiartad er langt þar fraa/ þad er ut a Bugarde þijnum/ og hiaa Aknautum þijnum. Þu geingur til Guds Bords / enn tekur þo med þier Geste þa / sem hann ecke maa lijda / Siaa til / ad ecke eter þu og drecker þier Doom. Þu truer a Gud/ syn mier Tru þijna af Verkunum/ seger Jacob. Þu ydrast Syndanna/ Lat þa af Illu/ og lær Gott ad giora/ Esa. 1. Annars meina eg þu vilier under eins þioo-na Gude og Mammona / og er þijn Guds Þioonusta þa eingu betre enn Gydinga Fordum/ þeir ed færdu Gude Foorner i Jerusalems Mustere/ enn offrudu þo a Hædunum / og i øllu þessu launar Mammon Þienurum synum illa: Hann sedur þa med Harma-Braude. Paall seger / ad A-

gyrndenn

gyrndeñ sie Root alls Ills/ 1. Tim. 6. Fyrst er hun Root Castaña/ svo sem ædur er sagt: Gud forsmaaer hun / hans Nafn skyrrest hun ecke vid ad misbruka vegna Abatans/ Hvijldar-Daga DROTTens hefur hun til Avinings / Pa geingur heñar Ploogur hvad Rapp-samlegast/ Svo ad hun jafnvel kiemur pa ødrum til ad syndga/ For-elldrum/Bornum og Næfrændum pyrmer hun ecke. Margur hefur veged Mañ til Fiaar / Ecke ætla eg ad sumer Meñ sieu vander ad Hluk sijnum i Skijrlijfenu/þegar Fied er i Bode. Vm siøunda Bod-orded vil eg ei tala: Hun a par heima/ og hvad er lijdara/eñ ad liuga vegna Abatans / og giøra sig falañ til ad bera Liugvitne / Eñ ecke einasta fremur hun þetta moote Gude og Naunganum/helldur kvelur hun siñ eigeñ þræl/ svo pad mæ uñ hana segia/sem David seger uñ hiñ Ogudlega / a medal hverra Fie Pukeñ er hiñ meste / ad hans Plaagur sieu margar. Helvijte og Glotuneñ verda alldrei fylld /seger Salomon/ Prov. 27. Svo eru og Augu hiñs Agiarna / þess meira hañ dreckur/ þess meira þirster hañ / eins og hinar mogru Pharao-nis Kyr/ svo er hiñ Agiarne / þegar pær høfdu uppeted hinar feitu/ pa sæst pad ecke/ ad pær hefdu komed i Maga þra/seger Ritningeñ/ Gen. 41. Rett eins z Ovidius Skalld kvedt uñ Erisichthonem Gud-Nijding/ad þess meira sem hñ æt/ þess meira svallt hañ/Fylleñ vard honum Orsøk til æ meira Hungurs/ svo þegar hañ hafde sellt Al-eigu sijna fyrer Mat / pa sellde hañ Dootkur sijna / og sijdast allra took hñ ad naga sijna eigeñ Limu. Svo er og hinum Agiarna vared/ pad hñ fær/pad fyller hañ ecke/ Hañ er eins sollteñ epter sem ædur/ Ecke sparar hañ Vine nie Frændur/ og þegar hañ nær eingu/pa et-ur hañ sitt eiged Hiarta/af pvi/ad hñ getur ei uppeted Hus Ecknа z Fødurlausra. Mørgum af þessum Mammons Pukum lijdur Drott-eñ ad fylla Kornhlødur sijnar/og adrar Hyrdslur med Auranægt. Eñ þess vita Meñ og nockur Dæme/ad þess meira þeir nidursæ i Kaang-lætenu/ þess miña uppskiera þeir/ nema i Skadsemdene / svo ad Hyrd-slur þeirra eru eins og Ohiett Lagar-Fat/sem ecke helldur pvi/ sem i

pad

þad er læted. Þess getur Salomon/ Prov. 11. er hann seger: Einn uk-
byter sijnu eigenn/ og verdur rijkare/ annar inneheldur þar sem ecke skal/
og er jafnann fatæku:. Þetta er riett ad eta/ og verda þo ecke metkur/
og ad drecka/ z verda þo ecke drucken. Hinn ønnur Þioonusta Mammons/
er su/ ad liggia of-fast a þvi/ sem einn a/ eins og Moab a Dreggium
sijnum/ jafnvel þoott velfeinged vera kunne: Ad sønnu eru þetta adgreind
er Lester ad nockru leite/ enn þo nærsta skylldar hver ødrum. Til eru þeir
ad vijsu/ sem taka allt fra øllum/ sem þeir naa/ enn læta þo
eckert af Hende rakna vid nockurn/ þeim er hvad verst vared/ og
opklega plagar sijkt ad halldast i Hendur: Hins eru og Dæme/ ad
sumer Menn eru ecke nøog ansælner/ enn vilia þo eckert ufelæta/ þessa
kalla Menn nijdska/ og er hann ad sønnu Illskærre enn hinn/ enn þo samt
Mammons Þræll/ ecke munar þa nema i þvi/ ad þegar Mammon skip-
ar/ þa fer hinn Agiarne/ enn Nijdingurenn hefur ecke svo miked Walld
yfer honum/ ad hann giefe reked hann ur Stad: Jafnvel þoott hann
eige øll hanns Rad/ þa lætur hn svo dælt ad hønum/ svo sem Mooder
ad einka Syne/ og vill ecke giøra hønum Omak. Lijker eru þeir
Sadducæis/ er ecke villdu giøra a annars Hlut/ Ecke villdu þr helldur
neinum Gott giøra/ þeir eru Brædur Nabals/ er ei villde giefa David
Mat/ þegar hn mællte til þess i Naudsyn sinne/ og hafde þo til Matar
unned/ 1. Sam. 25. Ja/ þeir eru argare enn Nabal/ þvi hann tijmde
ad læta epter sier og Nyske sijnu/ enn þessum er svo Audurenn sar/ ad
þeir neita sijnum eigenn Lijkama umm Naudsynlega Hlute/ Ecke hafa
þeir lesed þad er Salomon skrifar/ Prov. 3. Hinn Riettlate etur svo
miked sem hann vidþarf/ enn Maga hinns Ofrooma vantar alltijd/ og
enn sijdur þad hann ritad hefur i Predikunar Bookarennar 6. Cap.
Þar er ein Olucka er eg sa under Soolunne/ og hun hin mesta yfer
Mønnunum: Einn Madur fa ed Gud giefur Rijkdoom og Audæfe/
og Heidur/ hvers Hiarta ad eckert vantar/ og Gud giefur hønum þo
ecke Magt til ad neyta þess hinns sama/ Svoddann Opockar sialfs
sijns eru þo nockrer/ svo langt er fra þvi/ ad þr klæde edur mette Brood

ur

ur edur Systur/ nær þeir sia þau Nakeñ/ edur Hungrud/ og er þetta hiñ meste Prældoomur / þad er riettkallud Afgudadyrkun / þad sem Christner Meñ ællu ad giora Gude til Þioonustu/sem er ad þvinga Lykama siñ/ og giora hñ ad Præl/þad sama giora þr vid Mamona. Seged mier/ Er hñ þa ecke þeirra Gud? Vere þeir nu samañ s m lesa þetta/hverium betra sie ad þioona/Gude edur Abatanū/ Hverneg ad Gud ale Hñ fyrer synum Þienurum/þad er ꝼmdur sagt i hinum fyrra Partenum / eñ hverneg Mamon fare med syna / þad hefe eg i hinum Svara talad uñ/med faam Ordum/ þvi vil eg segia vid ydur/ Christi Born/Med sama og Josua sagde vid Jsrael skomu fyrer Andlaat sitt/ Jos. 24. Seged hvert þier vilied þioona Jehovæ Gude ydar/ edur ei/ Eñ þeir svorudu aller: Vier vilium þioona DRottne Gude vorum: DRotteñ miñ og Gud miñ/gef þu oss þ Sinne/ ad þad s m þr jatudu med Muñenū/meigū vier med Hiarta/ Orde og Verkum uppfylla/allt til Enda vors Lyfs/svo vier meigum ur Bystum bera Coronu Lyfsins/

Hveria þu Konungur Nadarenar giefa munt ollum þeim/sem
elska Tilkomu þyns Sonar. Vanheyr þ fyrer hñs
Skulld og Forþienustu/ AMEN.

Sextanda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 7. Cap.

Þañ Tyma. Og þad skiede so epter þad/ad JEsus gieck til þeirrar Borgar sem kallast Naim/og hañs Lærisveinar geingu marger med honum/og mikell Fiolde aɼars Folks. Þa er hañ kook ad nalægiast Borgar-Hlided/Sia þu/þad framlideñ Madur var boreñ ut / einka Sonur siñar Moodur/ og hun var Eckia/ og mikell Fiolde Borgarmaña gieck ut med heñe. Eñ þa ed DRotteñ leit hana/ hrærdest hañ Myskunar yfer heñe/og sagde til heñar : Grætt þu eige. Og hañ gieck þar ad og ꝼhrærde Kist-una. Eñ þeir sem bæru stoodu vid. Og hañ sagde : Þu Ung-meñe/ Eg seige þier/ Rys þu upp. Og sa settest upp sem framlideñ var/ og took til ad mæla/og hñ gaf hñ aptur siñe Moodur. Eñ aller

urdu Ottaslegner/ Tofudu Gud og sögdu: Spámadur mikill er á med al vor upprisen/ og Gud hefur vitiad sijns Folks. Og þesse Saga barst ut af honum/ umm allt Gydinga Land/ og umm öll krijngum liggiande Hierød.

Exordium.

Komm madur enn Drottenn giörde þetta mikla Kraptaverk/ sem þessa Dags Evangelium hermer oss/ þa flutte hann þa mægtugu Predikun fyrer Lijdnum/ sem skrifud stendur i nærst fyrerfarande Capitula / Lucæ 6. Hver og er af Matthæo uppteiknud i hans Gudspialla 5. Capitula. J henne standa medal annarra þesse Ord: Sæler eru þeir sem harma/ þvi þeir munu hlæia. Matthæus seger oss þad a þenna Hatt / þeir skulu huggader verda/ sem er allt hid sama/ þvi þar heyrer eingenn Sorg til ad giöra sig gladann/ seger Ordtæked/ og eingenn hlær/ nema hönum sie gladt i Hug/ og gladur er eingenn / nema hann huggadur sie. Þad er Addæanlegt ad Hugleida / hvörneg Frelsarenn a Dögum Holldz Vistar sinnar hefur vijslega hagad sijns Embættis Vtrietktingum/ Margt þad sem ad i gremdre Predikun stendur/ þad er gagnstædt Hollde og Bloode/ hvoriu ad öll Typtan þyker Sorg og eingenn Glede ad vera medann hun aliggur/ seger Paulus/ Heb. 12. Og giæter ecke þess/ ad epterá gefur hun Fridsamlegann Avöxt Riettlætesins. Enn til þess / ad hinn goode Meistare færde Sönnur a Mal sitt/ þa giörer hann sier Ferd ur Capernaum til Borgarennar Naim/ til ad styrkia med þessarre Jarteikn hvad hann adur talad hafde. Eingenn skal meina ad þetta hafde sked af Hendingu/ ad Drottenn mætte þessare Lijkfør/ helldur fyrer þvi hann visse alla Hlute/ þa hefur sa ann Efa vered Tilgangurenn/ sem nu hef eg adur sagt/ og þar ad auke ad gefa öllum Sorgbitnum Eckium og Munadarlausum eitt Æfenlegt Huggunarennar Dæme/ og fullrar Vonar og Trunadartrausts umm sijna Hiartgroona Myskunseme yfer þm/ ad hann vilie vera Fader Födurlausra / og Forsvar Ecknanna/ Davi. 10. Ps. 68. Og fyrer þvi ad þetta Heilaga Gudspiall er nærsta

Glede

Gledelegt ad Hugleida/fyrer alla þa sm̃ þreya epter Askvine sijna/sm̃ þeim i Lijfenu hafa til Glede og Adsloðar vered / þa vil eg af þvi Tvent yfervega. 1. Hvad Eckiurnar eige ad hugga sig vid i sijne um Einstædingskap. 2. Hvad þeim eige til Huggunar ad verda er missa Børn sijn/ jafnvel a unga Alldre.

Eñ þu sm̃ ert Fader yfer allt þad sm̃ Børn kallast bæde a Himne og Jørdu/ Styrk þu Mæl mitt/ og Tilbu svo Hiørtu Barna þiña/ ad þetta þitt Eyrende mege vel takast/ J JEsu Nafne/ Amen.

Vtleggingeñ.

HJer stendur i Gudspiallenu um̃ Moodur þessa Vngmeñes/ad hun hafe Eckia vered / þad Stand hefur jafnañ hallded vered aumt og Oskiemtelegt/sem og ad Lijkindum̃ lætur/ David veit valla añad Lijkara ad Oska / hvert helldur sijnum edur Guds Ovin/ eñ ad Børn hañs skule verda Munadarlaus / og hañs Kvinña Eckia / Ps. 109. Vonder Omagar eru Fødurlauser/og Mædur vorar svo sem Eckiur/ seger Jeremias i Harmagrætnum/ 1. og 5. Cap. Nu er þad vijst/ ad slijkt er Reide Teikn DRottens a Stundum / og Straff Syndaña / eins og hvert añad Mootlæte / Eñ hverge nærre allteid/ þvi valla er nockurt Stand i heilagre Ritningu um̃getid/sem hiñ Almættuge vill helldur taka i Forsvar/eñ Eckiudoomeñ/ þvi fyrer utañ þad/ad hañ vill siælfur vera þeirra Forsvar og fæda þær/þa hefur hñ sier i Lage gefed þm̃ Verndar Bref i sijnu H. Logmæle/a þeña Hætt: Eingre Eckiu edur Omyndugum skalltu Pijning giøra / ef þu sijner hønum Pijning nockra/ (þvi ef hañ ad eins kallar til mijn/ þa vil eg Bæn heyra hañ) þa skal mijn Reide breña / og eg skal slaa ydur i Hel med Sverde/ Svo skulu ydar Konur Eckiur verda/ og ydar Børn Fødurlaus/ Exod. 22. Og eñ seger hañ: Eckiuñe og Omyndugũ skalltu einga añ Skada giøra. Hefur hañ ecke skyckad þeim siñ Hlut af Tijundunum / Devt. 14. Vijdur hañ ecke ad kalla þær framar ødrum til Almeñelegrar Mæl Dryckiu fyrer DRottne/ Cap. 16. Jaa/ hañ hefur sier i Lage um̃boded Vallstiettteñe / ad þeir skule dæma Mæl hins

 unga

unga Mañs og forsvara Eckiuna/ Esa. 1. Jafnvel þoott eg alle ad
valla sie nockru Guds Bodorde midur hlijdt eñ þessu af sumum Möñ-
num. Oskande være/ ad ei fyndust þr/ ed sialfer hafa Eckiurnar fyr-
er Fe / og giora þær sier ad Ráne/ svo sem Esaias ad Orde kiemst/
Cap. 10. Hefnast a þeim og þeirra Munadarlausum Børnum / ef
þr þooknst eiga Fødur þra nockrar Heipter ad gialda/ eñ feingu ecke
stoled Hefndeñe fra Gude a medañ hañ lifde: Svoddañ er hin mesta
Lødurmeñska / sem eiñ Hugprudur Tyrke er villde verda fundeñ ad /
og þo skammast ecke sumer Christner Meñ sijn ad æfa þetta Blygdun-
arlaust/ svo hoppa þesser Myslingar a einu daudu Leone/ sem þeir þo
ecke þordu ad geispa a moote/ a medañ þad hafde Muñeñ opeñ. Lijk-
ed nema þeir til hiñar skielfelegu Bølvunar/ er DRotteñ leggur yfer
þa/ sem umhverfa Riette Eckiuñar/ Devt. 27. Edur hins/ ad Rit-
ningeñ telur þad med hinum hellstu Orsøkū hiñar Babilonisku Her-
leidingar/ ad þeir dæmdu ei Malefne Eckiuñar / Jer. 22. Nu vil
eg sleppa þessu/ eñ hverfa aptur til hins er eg skildest vid: Þesse Kvinna
var Eckia/ Lijklegt er ad Madur heñar hafe burtkallast a sijnu besta
Alldre/ hvad þar af ráda má/ ad hañ hafde heñe epterlated eiñ ein-
asta Son/ sem ad eñ þa var Vngmeñe. Þetta var stoor Sorg/ hveria
hun gat ecke duled/ þvi sagde Frelsareñ vid hana: GRAAT ÞV
EKKE / og þetta Mootlæte heñar var svo miked / ad Bæar-Meñ
sampijndust heñe/ þvi seger i Textanum: AD MIKILL FIØLDE
ÞEirra HAfe GEINGed Ut Med HEñe. Lærum þad af þeim/
ad grata med Grætendum/ og hafa Medaumkun med þeim er i slijkar
Rauner rata / svo giørde hñ sem best kañ ad sampijnast Eymdū vorū /
þvi Gudspialled seger: Ad þegar DROTTeñ LEit HAna / þA
HRÆRDest HAñ MYSKunar Yfer HEñe / og fáum vier safn-
añ Orsøk þar til/ þvi ecke lijdur a Stundum langt a millum þess/ ad
svoddañ tilfellur. Mørg vokud Eckia a þvilijkt til Bruñs ad bera:
Eñ ut af þessare Medaumkun Frelsarans take Eckiurnar sier hina
mestu Huggun/ Strax sm hñ sa þessa sorgande Konu/ þa hrærdest hñ

af

af JEsu M. S. Daumkun/ seger Textenn: Ecke giører hann þ sofdur nu/ helldur enn þa hann umgieckst i voru Hollde/ enn nu er upphafed til Kraptar sins hægre Handar/ hann hefr Likel Lijffsens og Daudans/ Barn mitt/ hafe þvi Daudenn griped Hendenne inn i Hus þitt / og veitt þier eitt miked Saar/ þar hann hefur teked Helming þijns Hiarta burtu/ og giort Børn þijn Munadarlaus/ þa vit/ ad þad er ecke skeed ann hans Radstøfunar/ Einga Magt hefde Daudenn haft yfer þijnum kiæra Egta-Mañe ann hans Leifes/ J hvers Hende ad er øll lifande Saal / Audmijk þig þess vegna under Volldugа Guds Hønd/ og seg med David/ Eg vard Mallaus/ og talade ecke/ af þvi þu giørder þad/ Sierdeilis þar þu hefur þo ecke tapad þijnum Egta-Mañe/ Meina ecke/ Barned gott/ ad sialfur Giæstumar Brukur sie eins lyndur / og sumer Opockar i Heimenum/ þeir ed aptur taka þad þeir gæfu/ helldur vil eg hier um segia eins og Paall sagde um Onesimum vid Philemonem: Hann er um Stundarsaker vidskilenn/ svo þu hallder hønum Eilijflega. Hann er ecke daudur/ ad þvi Leite sem vidkiemur Saalunne/ þvi Gud Abrahams/ Jsaacs og Jacobs/ hann er ecke Gud Daudra/ helldur Lifendra/ seger Frelsarenn/ þar fyrer er hann ecke daudur/ helldur kalladur fraa Daudanum til Lijffsins/ Fraa Volæde þessa Heims/ til eilijfrar Sælu/ Fraa Selskap vondra Manna/ til Samfelags heilagra Engla. Ja/ hann er helldur ecke daudur/ þad Lijkamann ahrærer/ helldur sefur hann/ svo sem DRottenn sagde um Høfdingians Doottur/ Matth. 9. Þad stendur Afenlega stødugt/ er Frelsarenn sagde: Hver sem truer a mig/ þad skal skie/ ad þoott hann deye/ þa skal hann samt lifa/ Joh. 11. Þar fyrer/ þott ad þad sie Natturlegt/ ad syrgia Astvine sijna/ þa er ecke svo stoor Orsøk þar til/ þvi vier høfum ecke mist þa/ helldur eru þeir undann oss farner i eilijfa Sælu / enn Lijkamenn hvijlest af Erfide sijnu inn til þess Dags ad DRottenn uppvekur hann/ og giører Einguñ jafnann/ Ja/ samlijkann sijnum Dijrdlegum Lijkama/ Phil. 3. Nu er þad vijst/ ad eckert Guds Barn misann sijnu Egta-Hiarta hvilijkrar Salu/ enn þad er Veikleike vor / ad Menn syrgia sinn eigenn Hag / og sinna Epter-

lætesta/ þeinkiande meir a hid Nærveranda/ eñ hid Epkerkomanda. Eñ hvþa til þess/ Barn mitt/ ad Gud hefur kanske þiñ Egta-Mañ i burtu teked til siñar Dÿrdar / uppa þad þu skyllder hafa allt þitt Traust / alla Von / alla Glede og Unadsemd i sier einum / og Fognud af þvi/ad sia og reyna siña Nad a þier/ og vid þig og þiña/ nær oll Mañleg Hialp er ute/gior svo/þar af hefur þu tvøfallda Nytsemd/þa einu/ad þiñ Sala gledur sig i Gude Heilsugiafara þiñum/ hver Fognudur ad yfergnæfer allañ Skilnaþ / og drepur alla Sorg/ Allt Mootlæte giører hañ liett. Hina adra/ad a medañ þu ert svo Skape farenn/þa er þad Feste-Bref uppa Guds Rijke/ þad er Pantur þess/ad þu muner fagna med þiñum Egta-Mañe i himneskre Salu/ Eilijflegana med Gude og hañs Heilogum. Lat þvi sia/ad þu tileinker þier þad sem DRotteñ seger vid Jsrael/Esa. 54. Sa sem hefur skapad þig/hañ er þiñ Madur/DRotteñ Zebaoth er hañs Heite/ og þiñ Lausnare/sa Heilage i Jsrael/ hvern oll Verolldeñ Gud nefner. Hvar fyrer græter þu/og þvi ber þitt Hiarta sig svo illa? Er eg þier ecke betre eñ tiju Syner? sagde Elkana vid Konu siña Anñu/ 1. Sam. 1. Og hvad miklu betre er þa Gud Himnañа / helldur eñ eiñ daudlegur Madur/vilie hañ ganga þier i Mañs Stad/Hvada Naud hefur þu þa? Hañ er noogu vijs til ad Radleggia þier/ noogu rijkur til ad forsorga þig/nogu mattugur til ad forsvara þig/nogu Giæsku rijkur til ad hugsvala þier: Hvers villtu framar æskia? Eckiur og Munadarlauser hafa stooran Rett i Himneñu/svo sem adur er sagt: Þegar DRotteñ leit Eckiu þessa / Þa HRærdest HAñ Af JNstu MEDaumkun YFer HEñe. Nun hefur kanske ecke þeckt DRotteñ/ edur ecke sied hañ/ þvi sorgande Mañeskiur geingu med huldu Hofde heim Gydingum/ Nun hefur og ecke Orde utkomed fyrer Harme / svo hun giæte beded hañ / og þo gaf ecke Brunnur Giæskuñar halloed sier. Hañs Hiarta brast i honu/svo hañ hlaut heñe Myskunsamur ad vera/ strax sem hañ leit Eymd heñar/ med einu Orde/ einu Atvike þurkade hañ oll Taareñ af Augu heñar. Þegar þær Ruth og Naemi

voru aldeilis Munadarlausar / þa sende Gud þeim Boas / Ruth. 2. Þegar Ecktian i Sarepta og hennar Sonur voru adkomenn Dauda i Atvinnuleyse / þa baud Gud Eliæ ad baka Brest hennar / Mun hans Hønd enn nu stutt vorden: Er honum nockud apturfared/ sijdann hn̄ er hafenn yfer alla Himnana? Nei/ Nei/ ulrielt er hun enn nu i Dag til allra þrra/sem a hn̄ vona/og þoott hann reyne sijna a stundum/ þa efest eingenn umm Sannsøgle hans/edur ætle sig yfergiefenn/ Hann gat halldet Manne Ekkiunar Ecktu vid Lijfed/ hann gat læknad Son hennar a Banasængenne/Enn hier færde DRottenn Sønnur a Mal sitt/ er hn̄ skømmu ædur talad hafde / ad saler være þeir sem harma/ þviad þeir mune huggader verda/ þvi miklu meire var Fognudur þesse / ad hn̄ gaf hennar aptur Son sinn/sem daudur var/helldur enn þoott hn̄ hefde læknad hann Daudsiukann. Take þvi þier til Hugar koma/Guds Barn/ad þoott Daudenn hafe sliced þad Band umm Stund/sem var a millum þijn og þijns Egta-Manns/ þa er þo ecke sliked þad Einingarennar Band/ sem hefur bunded Hiarta þitt vid Gud/hver alleina hefur Odaudleikann/hver og hefur trulofad þig sier ad Eilijfu/i Nad og Myskunseme/i Riettlæte og i Doome/Hos. 2. Ef þu elskar hann/þa er ecke ad ugga hans Elsku til þijn/ hann vill vera hiaa þier i Neydenne / og þier þadann ultryckia / allar þijnar Andvarpaner heyra / øll þijn Tar reikna / og hella þeim i sinn Siood/og sijdann afþurka med eilijfre Glede/ og þoott ad þu meiger siaa a Bak þijns kiæra Egta-Manns umm Nrijd/ þa er þ stutt hiaa Eilijfdenne/hvar þid munud umm Allder Allda samfagna/ann ockurs Kvijda fyrer þvi/ad skiliast framar. Seig þvi ecke/ eg er af øllum forlatenn / medann þu hefur ecke Gud forlated / mun hann þig alldrei forlata/ Treyst þvi ad fullu / ad þad sem DRottenn seger vid Christnena/hiaa Esajam Cap. 54. þad vill hann til þijn sagt hafa/ svo sem eina forlatna Konu/og Sorgbitna/ þa kallar DRottenn þig aptur/Fyrr skulu Fiollenn ur Stad vijkia/og þessar Hæder nidurfalla/ enn ad mijn Nad vijke fra þier/edur minn Sattmæle nidurfalle/seger DRottenn þinn Myskunare. Jaa/hn̄ sem er trur/og sialfur sier ei kann ad

Neita/

Neita/ seger Postulen. Øll Vmsorgun og Vmhyggia Buskaparens liggur nu a þier/ sidañ Gud took þin Mañ fra Sijdu þiñe/ hvar til þess er David seger/ Ps. 68. Gud leggur oss eina Byrde uppa/ eñ hañ hiaapar oss ad bera/ Vantreyst honum ecke / sem bar allañ Israel i Eydemørkuñe/ svo sem ein Mooder ber siñ Son / seger Moyses / Edur hañs Syne/ hver ed ber alla Hlute med Orde siins Kraptar/ ad hañ giete ecke hiaalpad þier / til ad bera þad hañ hefur siaalfur þier a Herdar lagt / Haf þijna Vnadsemd i honum / hañ hefur lofad ad giefa þier hvad þitt Hiarta gyrnest/ Fiñest þier Byrdeñ þung/ þa varpa allre þiñe Ahyggiu uppa hñ/sem þvi mun vel til Vegar koma/ Og er þad nu svo um̃ hid Fyrra ut.talad.

Hvad hinu Sijdara vidvijkur/ þa reyna Meñ þad opt lega/ ad Forelldrunum fellst ecke miña um̃ þad/ nær þeirra Børnum verdur fyrer Tijmañlegañ Dauda burtu kipt / helldur eñ þo ad hvert misse añars/ sierdeilis/ ef þad eru einka Børn/ svo sem hier a stoodst/ OVi HAñ Var EINka SOHur SINNar MOODur/ seger i Textanum. Og þar ad auke / ef ad þvilijk Børn eru lijkleg til Giæfu / og Meñingar/svo þau giæte sidañ Gude og Fodurlandenu med Sæmd og Æru þioonad/og ecke verdur þvi mooke sagt/ad stoor Hørmung lææ a Kvinnu þessare/ þar Daudeñ hafde rænt hana fyrst siinu Hiartkiæra Egta. Mañe / og þo a heñar besta Alldre / og þar ad auke siinum Einasta Syne / einñig i siinu Æsku-Bloome / hver æn Efa hefur vered heñar einasta Ynde og Adstood i heñar Munadarleyse/eñ þ eykur miklu hier a / ad þad var eitt Brixle halldeda þeim Døgum fyrer Kvinnurnar / ad læta ecke Sæde epter i Israel/ þvi allar gyrntust ad vera Mædur ad Messia/ og ecke hefur þad einasta Læging þoott Obyria ad vera/ helldur og hilt ein stoor Sorg/ ad missa Børn siin/og eiga kañske ecke Von til añarra/ þad sie eg a Tæme heñar Sunamitisku/ er sagde vid Elisæum / nær Sonur heñar lææ Andvana / 2. Reg. 4. Beidda eg miñ Herra nockud um̃ Son? Sagda eg ei/ prettka mig ecke? Svo sem hefde heñe þoott sa Kostur lietttare/alldrei ad hafa Barn fædt/helldur

ur eñ ad Syne hennar hefde vered i burtu svipt / og nu sie vera af Iarne gior / sem ecke vorkeñer þeim svoddañ Mootgang / sierdeilis / Þar Guds Ande setur oss þetta til Dæmes um̃ hina mestu Sorg / þar hañ seger / Amos. 8. Ad Harmkvæle Gydinga skule verda eins og Harmur epter eiñ Einasta Son / þ sama Jtrekar hñ hia Zacharjam / Cap. 12. Þvi er svoddañ miøg Nattuurlegt og eingum ad lá / þo skulu Christner Meñ haga sier i þessu svo sem Guds Børn / og láta hañ raada / sem alls Raad á bæde á Himne og Jørdu. Hinar sømu Røksemder skal ad søñu til þess hafa / ad bæta Sorg sijna i þssu Tilfelle / og hinu / er i fyrre Greineñe var um̃talad / Seg mier / Christeñ Madur / Hefur þu ecke Barn þitt af Gude ødlast ? Svo seger David / Ps. 127. Børneñ eru Guds Giafa / og Lijfsens Avoxtur er eiñ Skienkur / Þau eru ecke svo alldeilis vor Børn / ad þau sieu ecke miklu framar hañs / sem er Fader yfer øllu þvi er Born kallast bæde á Himne og Jørdu / þvi nær hañ gaf oss þau / þa gaf hañ þau med þeim Skilmaala / ad honum være frialst ad taka þau til sijn nær hñ villde / Eda giørum vier ecke svo hver vid añañ ? Þoott eiñ láte Barn sitt til Vinar sijns um̃ Stund / mun þad ecke standa i hañs Vallde / ad láta þad til sijn aptur hverfa / nær honum lijkar / Ætlumst þvi ecke til / ad Gud mune hafa miñe Riett yfer oss / og Børnum vorum / eñ vier þykiumst yfer þeim hafa / Seg þvi midt i Sorgeñe / midt i Harmenum eins og Job / hvern Gud svipte ecke einasta øllum Børnum sijnum / helldur og allre Aleigu siñe i einu Vetfange / Job. 1. Gud gaf / og Gud aftook / sie Nafn DRottens blessad. Ef þu ert Guds Barn / (þvi fyrer þeim vil eg sier i Dage þetta talad hafa) Ef þu ert siálfur Guds Barn / sege eg / þa veit eg / ad þier hefur um̃hugad vered / ad fela þessa Guds Giafu honum siálfum á Hendur / ad Barn þitt mætte hañs Myskunar og Forsioonar i øllu niooта / Eñ allra helst muntu hafa Um̃hyggiu bored fyrer þess eilijfre Velferd / ad þad mætte Gude sem kiærast vera / og sem mest vardveitt fyrer Andskotans / Heimsins og Hollðsins Vielum / hier um̃ muntu Gud beded hafa i øllum Bænum

Ff þijnum /

þijnum / meir eñ um̄ langa Lijfdaga: Seig mier / Hefur þa Gud ecke Bænheyrt þig / er hañ hefur teked þad burt ur Þrældoome Heimsins i Sælu Himensins / fra Viñsatrum Diøfulsins til Guds Barna Frelsis / fra Ofrijke Holldsins / til þijns og þess Fødur Rijkes / hvar þad mun skijna svo sem Sool um̄ Allder Allda. Hier skilst þetta lijtt kañ skie / a medañ Sorgeñ er sem brædust / Eñ læt þa svo sem Christur seige vid þig hid sama / er hañ sagde vid Petur fordum / þa hañ ei villde læta DRottenn þvo Fætur sijna / Hvad eg giøre / þad veitstu ecke nu / eñ þu munt þad sijdar þeckia / Joh. 13. Þier munde vænt um̄ þikia / þu munder af Hiarta gladur verda / ef Gud giæfe þier Barn þitt aptur / eins og Eckiu þessare / Eñ eg vil svara þier eins og hañ svarade þeim i Nazareth fordum / Margar Eckiur voru a Døgum Eliæ / eñ til eingrar var Elias sendur / nema til Eckiuñar i Sarepta i Sidons Lande / Luc. 4. Gud veit hvad hañ vill giøra / eckert giører hañ til Onytis / Tilgangur DRottens i þessu Kraptaverke er audsieñ. Firsť er sa / ad hañ sijnde bæde þier og øllum Sorgbitnum / ad hañ bæde villde og kuñe ad samþijnast Eymdum þeirra. Hiñ añar / ad hañ Auglijste þad hañ Gud være / sem ad hefur Valld yfer Daudanum / þvi þesse var hiñ Fyrste af hinum Daudu / er hañ uppvakte a sijnum Hiervistar Døgum / eñ sijdañ ad hañ hefur hvertveggia þetta med mørgum Røkum stadfest / hver Naudsyn ber þa til þess / ad hañ umbreyte sijnu Løgmale og þoott þu mætter þañ Kost eiga / ad Barn þitt hverfe aptur i Verølldena / hvilijk Fávitska være þad / ad selia Rijkdoom fyrer Armood / Heilbrygde fyrer Siukdoom / Glede fyrer Sorg / og hina allra sætustu Roo og Hvijld fyrer allskonar Andstreyme og Erfide / þad være ad hata / og ecke ad elska Barn sitt / ef rett er alited / sierdeilis þar hitt er Vtvølldu Guds / sem i DRottne dauder eru / þeir lofa Gud Oaflatanlega fyrer sijna Endurlausn i Himnenum / þvi skylldu Meñ þa syrgia þeirra Burtfør af Heimenum / allra helst þar vier høfum ecke mist / helldur undañ oss sendt / og munum fiña eitt heilagt Barn fyrer Syndugt / Odaudlegt fyrer Forgeingelegt / og Englunum samiafnt /

fyrer

fyrer þad sm̃ ꝺdur var þo ecke nema Molld og Aska/ Leited þvi Børn
ydar til DRottens ad koma/ Christner Meñ/ og bañed þeim þad
ecke/ og seged eins og Baruch vid hina Nerkeknu i Babilon / Baruch
4. Eg hefe læted ydur burt med Harme og Grate/ eñ Gud mun skila
ydur mier aptur med Glede og Fognude eilijflega. Eg veit ad mørg
um er þad stoor Harmur/ ad missa eitt Einasta Barn/ sm̃ var Giæfu
legt/ og vel ad sier um̃ alla Hlute/ Eñ Hugleid þo Christeñ Madur/
ad Gud gaf siñ eigeñ og Einasta Son ut fyrer þig / i hveriu m hañ
alleina hefur sijna Velþocknan/ ecke til ad bada i Roosum/ helldur til
þess/ ad ecke hefde hañ þar hañ mætte Høfde sijnu halla ad/ Luc. 9.
Ecke til ad lata sier þioona/ helldur til ad þioona ødrum/ ecke til ad
lifa i Sælu nockre/ jafnvel þoott hñ mætte þa vel Sælu hafa/ helld-
ur til ad þola Krossen/ Hebr. 12. Þetta giørde hañ/ sem þier var um̃
eckert skylldugur / Ojafnt hafest þid ad / sem ert hønum skylldugur
bæde um̃ þig og Barn þitt/ ad þu ængrast af þvi/ ad hañ flutte þad
i Eilijfa Sælu / sem hañs Sonur hefur þvi med siñe Kvøl afrekad:
Hversu giørfuglegt sem þad var/ þad var þo alldrei svo veglegt/ svo
sem hið Frijdaste medal Mañaña Barna/ Ef Gude og Fødur þockte
hñ ecke Ofgoodur i Kvalernar/ Hvar fyrer skyllde þier þa þykia Son
ur þiñ Ofgoodur til Dijrdareñar: Þu villder hafa hønum Stoor-Fe
epterlæted i Verølldeñe / mun þad vera betra eñ hañs Arfa-Hlute i
Lande lifande Maña? Misiafnt fer um̃ Arfana hier i Verølldeñe /
Eñ Petur seger oss ad þesse Arfur skemest ecke / 1. Pet. 1. Nooger
eru Erfingiarner/ þoott eiñ deye Barnlaus/ sieu ecke adrer/ þa er Fød-
urlanded / þa eru Guds Volader / gior þeim Gott medañ þu lifer/ og
hefur þu Fe-Stood a Himnum. Sonur þiñ doo burt i sijnu Æsku-
Bloome/ eñ eingeñ veit Æfe sijna fyrr eñ øll er : Vor fyrsta Mooder
fagnade nærsta miøg hinum fyrsta Mañe/ sem i Heimeñ var fæddur/
eñ þad villde ecke svo rektast ur fyrer hønum. Eli Høfud-Prestur
liet dætt ad Sonum sijnum/ 1. Sam. 2. þo voru þeir Skalkar. Vant
þockte David um̃ Absalon / hverneg hañ launade hønum/ þad er al-

 kuñugt:

kunnugt. Þu þyk:ist vita/ ad ei var Barne þijnu hætt vid Sijkn/ svo er þad/ hverium af oss þyker sinn Fugl fagur. Enn þegar ad Gud hefur ad fullu raaded Son þinn sier til Handa/ þa hefur hann teked þessa Umsorgun af þier / hann er þangad komenn / hvar hann ecke skal vega sinn Brodur / ecke vanvyrda Guds Þioonustu / og ecke giora Uppreist i moote Fodur sijnum. Þu villder hafa sett hann til Menta/ ad hann lærde allar Heims Speke/og oll Tungumaal: Heir mier/Guds Vinur e Eingenn er þvilijk Speke sem ad deyia vel / og þar ad æ oll Speke ad luta/ annars er hun Onijt. Hann kunne ecke svo margar Tungur sem þu villder/ þoott hann kunnad hefde/ Munde þad hafa gagnad honum til Himmarijkis? Packa Gude ad hann er þangad komenn/ hvar Tungumaalunum slotar/ enn Kiærleikurenn varer Eilijflega/ 1. Cor. 13. Noogur Vijsdoomur er þad/ ad hann þecker Gud/ svo sem hann er af honum þecktur/ og talar Einglanna Tungu. Adgreining Tungumalanna er Straff Syndarenar/ enn þad er Naad Guds/ ad Tunga hinna Maalhölltu skal tala riett/ Esa. 32. Svo veit eg og ad hver Utvaldra mun skilia annan / og ad þetta fullkonnast i Himnarijke / þar skal ecke Barn þitt þola marg Hogg fyrer sinn Lærdoom/ ecke Otta st fyrer/ hvert þad mune vinna edur tapa i einu Pratu-Maale / ecke helldur æra sig i Reikninge Stiarnanna/ edur Mælingu Himensins/ nær þær eru dottnar/ enn hann samann vafenn eins og annad Klæde/ Heb. 1. Jafnvel þoott Menn verde ad flækiast vid þessa Hiegooma epter Naudsyn Spillingarennar Nattura. Þu meinar ad Gud sie þier reidur/ af þvi hann leifde þier ecke ad uppala þad er hann svo vel skoop/ sijnum Brædrum i Heimenum til Nota og Gagnsemdar/ Gief þig til Frids/ Barn mitt/ packa Gude/ ad þu med hans Adstod hefur uppaled þ til Himnarijkis/ hann æ margann Goodann/ kat hann sorga fyrer Lonum og Lijfu/ sem þ leingst hefur giort. Svo hygged nu ad þessu/ Christner Menn/ hver i sinn Stad/ Lated hann raada sem raada æ/ og alldrei rædur sijnum Bornum/ nema til hins besta/ og ætlest er til / ad þier siaed betur þ ydar Raade edur Barna ydar og Astvina / helldur enn hann / Til hvers ad bæde ydur og þeim er varpad

alls

allt i fra Moodurlijfe. En þu eilijfe Fader/sem ecke einasta taled hefur alla Daga vora/helldur og oll vor Hofud-Naar/Kienn þu bæde Forelldrum og Bornum/ad huxa þad vier hliootum ad Deya/svo vier Forsiaaler verdum/ad alldrei lifum vier svo sem ættum vier i þessu Volæde Æfennlega ad lifa/helldur gef þu oss/sem ert Gud Lijfsens og Daudans/ad hvert vier lifum edur deyum/ þa sieum vier DRottens/Bænheyr þad DRotten minn/fyrer JEsu Pijnu og Dauda/og gief oss þar til Styrk Heilags Anda / Amen / J JESVS Nafne / AMEN.

Seytianda Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Luc. 14. Cap.

J þeim Tijma. Og þad skiede so ad JEsus kom i Hus nockurs Phariseara Hofdingia a Þvottdeige Brauds ad neyta/ og þeir hofdu Vardhalld a honum. Og sia þu/ ad Madur nockur Vatnssiukur var þar framme fyrer honum. Og JEsus andsvarade og sagde til Logspekinganna og Phariseanna/so seigiande: Hvort leifest nockud ad lækna a Þvottdogum? Enn þeir þogdu vid. Og hann took a honum/ læknade hann/ og liet hann i burtu fara/svarade og sagde til þeirra: Hvors ydar Asne eda Naut sem fellur i Pytt / er þad eige jafnsnart utdreiged a Þvottdeige? Og þeir gaatu honum aungvu þar til svarad. Enn hann sagde þessa Eptterlijking til þeirra sem bodner voru / þa ed hann merkte hvornenn þeir mottlust epter honum fremstu Sætum/seigiande so til þeirra: Nær ed þu verdur boden af Einhvorium til Brudkaups / þa set þig ecke i hid Ædsta Sæte/ kann skie/ þad annar Heidarlegre enn þu / sie boden af honum / og kome sa sem þier baud og honum / og seige til þijn/ Gief þessum Rum/og hliooter þu þa med Kinnroda ad hafa hid ytsta Sæte. Helldur so/ nær ed þu verdur boden/ þa far þu/ og set þig i hid ytsta Sess/ so ad þa nær ed sa kiemur er þier baud/ þa seige hann til þijn/ Vinur/ þoka þier upp betur. Þa mun þier Virding veitast hiaa þijnum Sessunautum. Þvi ad/hvor sig sialfur upphefur/hann mun nidurlægiast/

lagiast / og hvør sig lijtelæter / hañ skal upphafeñ verda.

Exordium.

A Medal hiñar Vegleguſtu Guds Þioonustu / er vier eigum ad dÿrka hañ med / þa er Helgun Sabbats Dagsens / hun er i fyrstuñe ecke bodeñ Syndareñar vegna / helldur ádur eñ Spillingeñ iñkom i Heimeñ. So seger i Genesis Bookar 2. Cap. DRottenñ blessade hiñ siøunda Dag / og helgade hañ / þar hañ a hønum hvijldest af øllu sijnu Verke / er hañ skapad hafde / þad er / ad hañ hætte þa ad skapa Himen og Jørd / og allt hvad þar er iñe. Þetta Bodord er aptur Itrekad i Morsis Løgmaale / og er eitt af þeim Tiju Guds Laga Bodordum / þess gietur i Exod. Bookar 20. Cap. Miñstu ad helga Hvijldardageñ DRottens Guds þijns / og er þetta Bodord optlega stadfest i gamla Testamentesins Bookum. A sex Døgum skulud þier Verk viña / hiñ Siøunde Dagur skal Helgur kallast / þvi þad er Hvijldardagur / þier skulud eckert Verk a hønum viña / seger i Lev. 23. Cap. Hin fyrsta Orsøk til þessa Hvijldardags i Gamla Testamentenu var su / ad endurmiñast hins mikla Stoorvirkes / er Gud giørde i Skøpun allra Hluta / þvi nefner DRotteñ þad eitt Teikn a millum sijn og Israels Barna / Ezech. 20. Oñur var su / ad a þeim Dege skyllde almeñeleg Guds Þioonusta halldeñ verda / med Foornfæringū / med Keñingu Guds Orda og ødrū þvilijkū Gudrækñis Cyrendū i Helgedoomenum. Vm Foornernar maa lesa / Num. 28. Eñ um Guds Orda Keñingu / voltar Lucas Cap. 4. med Dæme Frelsarans / Hañ kom til Nazareth / hvar hñ var uppaleñ / og geck iñ ad Venju siñe a Sabbats-Degenum i Samkunduna / og stood upp ad lesa. Hin þridia var / ad Meñ og Vinudijr skylldu hvijlast af sex Daga Erfvide / þad er kent af Exod. 23. Cap. Og hin Fioorda var sier i Lage fyrer Israels Foolk / ad Endurmiñast Lausnareñar af Egypta Lands Þrældoome / svo sem seger i Devt. Bookar 5. Cap. Nu þoott ad Gud setie svo i Vndverdu / ad hiñ siøunde Dagur skyllde brukast til þessarar Helge / þa er hun nu og hefur vered sijdañ Himnafør Lausnarans

ekans halldeñ a hinū fyrsta Dege Vikuñar/ er vier i Miñing Christi Vpprisu Helgum/ i Miñing Endurskøpunar Heimsins/ sem fyrer hañs Dauda er skeð / og Miñing hins Eilijfa Sabbats / er øllum Guds Børnum i hañs Vpprisu feinged er. Þetta skulu Meñ ecke ætla ad sieu Maña Setningar/ helldur svo sem Moyses flutte Guds Løgmaal a millum hañs og Israels Barna/ Svo hafa og Christi Postular giørt þessa Skyckun an alls Efa epter hañs Bode/ þvi eckert seigiast þeir munde þora ad giøra fyrer utañ hañs Skipan/ Act. 15. Þad er og kuñugt/ ad þeir afmædu sumar Greiner af Kyrkiu-Løgunum i Samkomuñe i Jerusalem/ þegar Paulus og Barnabas voru til þra sender fra þeim Christnu i Antiochia/ Og er þeña Flutning Sabbatsdagsins ecke meira i spuñed. Eg vil ecke ætla/ ad nockur giøre sier i Lund/ ad Christur hafe ei haft Walld til þessarar Færslu/ þvi hañ segest vera Herra Sabbatsdagsins/ og ef þad var ecke a moote hañs Guddoomlegu Hætign ad afmæ Sacramente hins gamla Testamentis/ þa var ei hellldur þetta. Eñ ad þesse Raadstøfun sie af hañs Postulum giør/ er þad til Vitnis/ ad þeir komu samañ a Hvijtasuñudege/ Act. 2. sem iñfellur a vorn DRottens Dag. Lucas skrifar/ Act. 20. Ad þañ fyrsta Dag Vikuñar hafe Lærisveinarner samañkomed til ad brioota Brauðed/ og ad Paall hafe þa Ræðu hallded/ Og siaalfur Paall skrifar Chorinthu Borgar Møñum til/ 1. Cor. 16. Ad a hinū fyrsta Dege Vikuñar skule þr leggia Afskyldes Ølmusur sijnar/ er Naudstøddum Christnum Møñum ætladar voru. Þeña sama Dag kallar Johañes Postule og Gudspiallamadur DRottens Dag i sijnum Openberunū/ Cap. 1. Og svo hefur Christeleg Kyrkia nefnt hañ upp fra þeirre Tijd/ allt til þessa / Þad ber til þess / ad nær Postularner ecke nefna Frelsarañ sijnu eigeñ Nafne/ þa kalla þeir hañ DRotteñ i Stadeñ fyrer Guds Heite/ sem er Jehova i gamla Testamentenu/ Þvi kalla eg þad vijst/ ad þesse Raadstøfun sie fra Gude komeñ / og ad þessu svo fyrermælltu / þa vil eg nu taka mier Orsøk af Spurningu DRottens til Gydinga / HVert þar LEIFDest Ad LÆKna a SABBats DEge.

Af

Af hesse vil eg taka mier Orsøk ad tala um þetta tvent. 1. Hvad Christnu Monnum sie Oleyfelegt ad fremia a Sabbats Døgum. 2. Hvad þeim byrie ad giøra/ og Leifelegt sie.

Þu stoore Herra DRottens Dagsens og hins eilyfa Sabbats/ Laat oss so giørа þitt Verk a þessum Dege/ ad vier um sijder meigum inganga til þinnar Hvijldar/ Amen/ J JEsu Nafne/ AMEN.

Vtleggingenn.

HID fyrsta sem bannad var a Sabbatenu / þad var ad vinna nockurt Verk a þeim Dege / Svo seger DRottenn i sijnu Logmaale/ Deut. 5. Varduveit þu Hvijldardagenn/ ad þu helger hann; Eckert Verk skalltu a hønum vinna / og svo streingelega var þetta bannad Jsraels Sonum/ Exod. 35. ad þeir ecke mattu Elldkveikia i Hyljbylum sijnum a þessum Døgum / Hvar fyrer þeir ecke helldur mattu Matreida/ og er valla nockurt Bodord svo opt lega Jtrekad i heilagre Ritningu / svo sem þetta / og hversu ad Gud hafe freklega straffad Vanhelgun Hvijldardagsins/ þad sijner oss Straff hans / er tijnde upp Smælked a Sabbatsdege / ad hann maatte deyia epter Løgmaalenu / Num. 15. Fyrer Vanhelgun þessa/ hootar Gud sijnu Foolke/ ad hann vilie uppbrenna Borger þeirra/ hia Jeremiam Cap. 17. og hia Ezechielem Cap. 22. Sverde Kongungsins af Babilon / og er þeir apturkomner ur Herleidingunne tocku til ad vanhelga DRottens Hvijldardaga / þa ætalde Nehemias þa hardlega / og leidde þeim fyrer Sioner / ad fyrer þessa sømu Synd / hefde Ogiæfann komed yfer Fedur þeirra/ segiande; Þegar Forfedur ydar giørdu svo / munde ei Gud vor leida yfer oss alla þa Olucku og yfer þessa Borg ? Og þier vilied upperta Guds Heiptar Reide moote Jsrael/ m: þvi ad vanhelga Sabbatsdagenn/ Nehem. 13. Nu er þo umm Sabbatsdagenn Tvent ad Hugleida / þad eina er Sida Løgmaalenu vidvijkur/ þad er helst i þvi fooplged/ ad lofa Gud og dijrka a þeim Dege/ og svo ad gefa bæde sialfum sier og Hiuum sijnum Toom og Stunder til þessarar þioonustu / svo og ad hallda einhvern Viku Dag til þessarar Jdnar / og þad er

svo

fro efftt i Nattkuruna inskrifad / og medfædt Mañenum / ad hiner Ørgustu Heidingiar tooku sier vissa Daga / nærre svo marga sumer hvørier/ svo sem vier Christner Meñ/ til ad fremia Bloot sijn/og adra Godafia Þioonustu/ hverre Skipan þeirra þoott ad Mañkynsens Ovinur hafe spillt med sine Dyrkun/ þa er þo audsært hier af/ ad Nattkuruñ hefur bodeð Hm/ ad slijkt være ein sialfbodeñ Skyllda vid Gud/ og hafa ad þvi Leite og med þessum Skilninge sañad þad sem Pall skrifar/ Rom. 2. Ad Heidingiarner sem ecke hafa Logmaled / þeir giøre af Nattkuruñe þad Logmalsens er. Añad er þad sem Kyrkiu Logum Gydinga fier i Lage vid kom / sem er / ad hallda Sabbateð a hinum Siøunda Dege / hvar uñ adur er nockud i Iñgangenum kallad/svo og ad vinna alldeiles ekkert Verk a þessum Døgum/sm þo ann Efa hefur nockurn Skilmala haft/sm siðar mun sagt verda. Nu þott ad Christeña Maña Frelse hafe nockra Lijnkind hier i giort/svo og linad Straff þeirra/ er DRottens Dageñ vanhelga/þa vile Meñ samt/ ad þad er ein hroopande Synd/ ad briooka hañ med Onaudsynlegu Erfide. Til Guds Dyrkunar var hañ helgadur i Fyrstuñe / laungu adur eñ Logmaled var utgefed. Christelegt Frelse hefur ei afmad hañ/helldur flutt a hiñ fyrsta Dag/hñ er i Sida-Logmalenu bodeñ / alldrei er hañ af Christo fyrerbodeñ / helldur Nræsne og su Nia-Tru/ er Gydingar uñ hañ hofdu/ hun er straffud af Frelsaranum. Þetta Bodord uñ Helgun Hvijldardagsens er Alyktun hiñ ar fyrre Bodorda Toblunar/ hvers vegna ad sijnast ma / ad hañ sem þad moot þrooanlega brijtur/hñ neite allre Guds Dyrkan fyrer utañ þad / ad þad stendur alltijd stødugt er Jacob skrifar/ Cap. 2. Ad sa sem brijtur eitt af Bodordunum/ hañ er vid oll sekur / sa sem brukar Hvijldardageñ til sina Vinnettinga/ad þarflausu/fyrer Agyrnes Sak er/edur af Forsmañ vid Gud/hañ er eiñ Afguda Dyrkare/ þvi Gude einum eñ eingum ødrum tilheyrer sa Heidur ad hallda hañ helgañ / þar fyrer seger hañ/ Exod. 31. Sianed til/ad þier hallded miñ Hvijldardag/ þvi þad er Teikn a millum mijn og ydar / vanbruke þvi nockur

þessa Dag/ med þvi Moote/ sem ádur er sagt/ þa ræner hañ Gud sijnu Heidre/ og tileinkar sier/ þad honum alleina tilheyrer/ hañ vanhelgar og hañs Nafn/ þvi a þessum Dege a ad prijsa og lofa þad med hiñe mestu Audmykt/ Eñ sa sem ecke er med mier/ hañ er a moote mier/ seger Christur / Matth. 12. Svo vil eg segia / Ad hañ sem ecke Guds Nafn helgar a þessum Dege / hañ vanhelgar þad / Og i Sañleika / Christner Meñ/ þiker oss þad Ofljted/ ad Gud hefur giefed oss hina Sex Dagana til Vtrielltinga vorra / ad hañ hefur blessad vort Erfide / vora Lijfs Næringu / vorar Karfer og vorar Afgangs Leifar ; þoott vier giolldū honū Þioonustu Siøundarektar/ svo sem eitt Skatt af øllū Tijmanū/ þad være stakt Oþacklæte/ ad skora sig undañ þvi. Eg vil ei þar um tala/ ad Gud er laungtū Vægdarsamare vid Lijkame vora/ eñ vier erum sialfer : Þar finast þeir/ ed svo eru ákafer i Busorgeñe / ad þeir mundu eingañ Tijma giefa sier / Hiuum sijnum og Vinnu-Hjrum til Hvijldar/ nema þesse Dagur være tilsettur/ svo enda þeir sialfum Lijkamanum fyrer Lijkamans Næringu ad þarfleysu/ Hvar med Gude er eingeñ Þioonusta gior / þvi ad hañ / sem ad baud Mañenum/ ad i Sveita sijns Andlites skyllde hañ sijns Brauds neyta/ Gen. 3. Hañ hefur og boded/ ad a hinum Siøunda Dege skyllde hañ hvijlast af sijnu Erfide. Og þoott nu ad Stril-Vinna og añar þvilijk Veralldar Vinnsvik sieu bonud a helgum Døgum / þa meine þo eingeñ/ ad Gud verde med Einfoomes Idiuleysi dijrkadur. Idiuleysed er Orsøk til margra Lasta. Þegar David geck Idiulaus uppa Husþake sijnu / þa freistadi Diøfullen hañs til ad gyrnast Bersabe / og var hañ þo Guds-Madur/ Atla ecke ad þu sierd Ohultare fyrer honum eñ hañ vill/ þvi talar Hieronymus vijslega og Gudrækelega/ er hañ seger/ Haf alltijd eitthvad ad sijsla/ svo Diøfullen hitte þig ecke Idiulausañ/ þvi Idiuleysed fører med sier Lestena/ Meñ læra Illt ad giora/ af þvi ad giora eckert / Þar fyrer / seger og Eiñ af þeim Christnu Forn-Moñum/ Betra være Gydingnum ad vinna Eitthvad til Þarfs enda a Akre sijnum / helldur eñ ad giora Upphlaup a Akrenum / og

betra

betra være Konum þeirra ad silia ad Ullar-Verke/helldur en addansa Openberlega a sijnum Tunglkomu Nætfdum / og er þad Mæla sann ast/ad oss Christna Menn vantar alldrei Verk a helgum Dogum/ til ad þioona Gude med / ef vier værum Lundlægner þar m / þoott vier hvijlumst af Dagligu Erfide/hvar um eg vil framar tala i hinne siid-are Greinene. Enn ef þad er ecke Leifelegt/ ad vinna Ofmiked/ edur eckert a þessum Dogum/þa er þad vijst/ad þad er ein Hofud-Skomm/ ad hafast þad ad/sem illt er og i sialfu sier Oleifelegt/ þvi þad er ad dijrka Diofulenn i Stadenn þess Menn ætti Gud ad dijrka. Þetta giora aller þr ed bruka Guds helga Daga til Laustætis/til Ofneytslu og Of dryckiu/til lioofrar Skemtunar/til Okurs z Agyrne/til ad vinna sier ink Fe med Dufle og Teninga Kaste / hvar af prælega orsakast Svar-dagar/Agg og Þræta/A-flog og Riskingar/ til Ills Samtals/til ad Baktala/Rægia/og liuga uppa Naungann/til ad Afyrda hann/og giora Illt i Skape. Oskande være/ ad ecke kiæmu Menn saman til sijks a helgum Dogum/under þvi Skyne/ad ganga i Guds Hus/um hvert ia Pall seger/1. Cor. 11. ad þeir samanisafnest til hins verra eins/og er einge̅n Vanhelgun argare enn þesse / Þvi ef þad eru i sialfu sier þvilijker Klæker / ad Paulus seger / ad med slijkum skule Menn ecke Vmgeingne hafa/ og ad þeir ed þvilijkt frennia / erfe ecke Guds Rijke : Hvilijkur Glæpur mun þ þa vera/ad adhafast svoddann a þeim Tijmum/sem DROtt enn helgad hefur? A medal þessara Klækia/er ecke hinn minste Guds Hus Forsoomun og hans Heilogu Orda / sem morgum Veralldar Syne þyker litil Synd/og allt ann ad þarfara ad vinna: Þykiast sialfe er noogu vel uppfrædder/svo ad ei mune þeir læra miked af einfolldum Prestum. Herra Gud/Olijker eru Sialfbyrgingar þesser heilogum David/ Hann var svo vel uppfræddur af Heilogum Anda/ad hann hefur morgum odrum Mannesk a Speke kient i Psalmum sijnum/Þo seger hann/ Ps. 27. Eins hefe eg beded af DROttne/þess krefst eg af honum/ad eg sitie i Huse DROTTens alla mijna Lijfdaga / til ad sia Fegurd DROttens og leita hennar i hans Mustere. Hvad sijnest ydur/munde

Gg 2 David

David ecke gieka funded Gud heima i Huse synu/eins vel og þier? Ja miklu betur/þvi eg efast um/ hvert þier finned han Nockurstadar/sem svo Toomlaater erud/ ad þier viled ei litla Fatur ydar til ad gaanga i Guds Hus/til ad leita hans þat/ edur Eyrun til ad heyra hns Ord. Hvad fann þo David i Guds Huse annad en nockrar Foornfæringar/ i hverium ad fyrermyndud voru epterkomande Giæde/vid hveriar hn þo huggade sig/ og var gladur af Vonenne : En þier hveriunt Christur er med øllu synu Velgiørningu Krossfestur afmaaladur/i hverre riettskickadre Predikun/þier forsmaaed þo Liekaman/ þar sem David unde sier vid Skuggann. Hier af spretta adrer Avexter/lyker Rootenne/ sem er Bænrækkarleysed/ þvi Guds Hus er Bæna-Hus : Vantruenn/ þvi hvernig meiga þeir trua/ nema þeim sie predikad/ seger Paulus/ Rom. 10. Kiærleiksleysed / þvi þeir yfergefa Safnaden a moote Postulans Bode / Hebr. 10. og Sanneyte Guds Barna / sem hvad mest ebleest i Guds Helgedoome. Hier af fylger hans Þienara Forsmaan / þeir eru svoddan Mønnum eins og ein Saman Vysa / sem er føgur ad leika/ svo sem DRottenn sagde vid Ezechielem/þeir eru þeim nockurskonar Epterlykinga edur Ordskvida Smider eins og hann / Ezech. 33. En hvad vill hier af fylgia / O þier hin Fraavysu Børnenn? Þad man Efa/ ad hver sem þa forsmaaer/hann forsmaaer Christ/ enn hver sem Christ forsmaaer/hn forsmaaer þann er hann sende/enn þann ed Gud forsmaaer / þann vill hann forsmaa/ 1. Sam. 2. Og er þa ecke leingra ad leita ad Gløtunenne / sa finnur hana i eilyfum Ellde / sem ei villde leita ad DRottne i hns Huse. Hier um mætte margt fleira tala/ enn eg læt þetta nægia ad svo støddu/og vil koma til hins/ er eg adur lofad hefe um ad tala.

Hvert ad vera eige vort hid sierlegasta Verk a DRottens Døgunum/ og ødrum helgum Tydum / Þad er audvitad af Skickun Sabbats-Dagsens i Gamla Testamentenu/ hvar Foolked atte saman ad koma til Helgedoomsins / til ad dyrka Gud med Offrum og Foornfæringum/ svo sem adur er sagt/ þvi jafnvel þoott Dagurenn sie umbreyttur/og Foorn-

Foornernar afmædar med þeirre einu Foorn / sem hiñ Nyie Nyia Testamentesins Kenemadur hef ur iñbored i þad allra Helgasta i Himnenum/ ad utvegadre eilyfre Endurlausn/ þa er þo ecke hñs Vilie uñbreyttur i þvi/ad læta þioona sier af Christnū Moñū. Fyrer Synda Foornernar Offrum vier þvi saklausa Guds Lambe/sm fra Upphafe Verralldar slætrad er. Vor Upplyptingar Offär eru Bæner og Þacklarglorder/þessa eru Kalfar Vara vorra/ þad eru voret Frumburdet/ sem DRottne eru helgader / þa eigum vier fram ad bera ad sönu allatyd og allstadar/eñ þo sierdeilis i hañs Huse a þeim Døgum/sem þar til helgader eru/ þar til er hiñ fyrste Dagur Vikuñar bodeñ/ sem ædeñ er umgeted/sm og adrar Hatyder/þær ed Christelegt Yfervalld hefur sett/og eiga ad halldast i sønnu Gyllde/ þvi hañ sem baud ad helga hiñ siøunda Dageñ / Hañ hefur og boded ad hlyda Yfervalldenu / og a þad þo hvad mest ad framkoma i þeim Hlutum/sm Guds Dyrd averra / og hañs sierlegustu Velgiørninga / hvar fyrer hiñ fyrste af Christnum Keysurum/hiñ stoore Constantinus/liet hallda Føstudagen helgañ i Miñing Krossfestingar DRottens/og varde sa Sidur leinge noctud/nu er þad þo ecke noog/ ad koma saman til Kyrkiuñar/ nema Meñ giøre þar Guds Eyrende med allre Alud/añars er vor Kyrkiu-Gangur ecke nema ein toom Hræsne/ og være af Illu skarra/ ad koma þar alldrei (sem þo er stoor Synd i sialfu sier/ nar þvi mæ vel vid koma) þvi hitt er ad narfægiast Gud med Vørunum / eñ Hiartad er þar længt fra / og hvad gagnar þad til Guds Dyrdar og vorrar Sæluhiælpar / ad Meñ sitie i Kyrkiuñe / eins og Gud seger um Tilheyrendur Ezechielis/Cap.33.Þeir koma til þyn Hoopum saman/og sitia fyrer þier svo sem mitt Foolk og heyra Ord þyn / eñ þeir giøra þau ecke. Þad er Teikn til þess / ad Epterteckteñ hefur ecke mikel vered/og ecke einasta er þad nu Skyllda vor/ad koma saman a helgum Døgū til ad lofa Gud/helldur er þ eiñ gledelegur Hlutur/þ er Myskun Guds / ad hañ hefur ætlad þessa Daga til Sadningar Sælum vorum / Þar hefur hañ tilreidt eitt miked Gestabod i Syne synum.

Þar vid huggar David sig i sine mestu Sorg / er hañ kvedur þannen/ Ps. 42. Eg uthelle Niarta mijnu i sialfum mier / þar eg mun med þeim Flocknū burtganga/og med þm̄ fara til Guds Nuss med Gledeskap og Þackargiørd/ med þeim Noopnum sem Nelgena helldur/ Eg fagna af því/ seger hañ eñ aptur/ Ps. 122. Ad til mijn verdur sagt/ vier skulum ganga i Nus DRottens. Þetta sagde hañ Konungureñ i Israel/ og einum Verk-Þræl a medal vor mæ valla nua til þess/ ad sækia Sooknar-Kyrkiu sijna a Stundum / edur og Nusboonde hañs hefur svo lud hañ i Erfide / ad hañ gefur þad valla / hvad og er ein Nrooplegt Synd. Nu er ecke þar med bued/ Christner Meñ/ad Meñ heyre Guds Ord i Kyrkiuñe. Allañ Dageñ a Gude ad gefa med Riettu/ef þad giøra mæ Stoor Naudsynia vegna. Þegar Meñ eru fra Kyrkiuñe geingner/ þa eiga Meñ ecke strax ad hætta sijnu Gudrækms Verke/edur lifa svo sē alldrei hefdu þeir komed þar/ og huga ecke framar þar til/ Nvad a þa ad giøra ? Riett er ad sedia Lijkamañ epter Þørfum / Þad er og ecke bañad ad hallda skickanlegar Mæltijder / .... Drycktur a þessū Dogū/þo svo ad Meñ gledie sig med Otta og dijrke DRottiñ med Virdingu/ Ps. 2. Þetta gefur og vered eitt af Kiærleikans Verkum/ef þ ei giørt mn Ohoofs og Mæknadar. Svo sogdu þeir Nehemias og Nezras Kieñemadur og Levitarner/er kendu Foolkenu/Eted hid Feita og drecked sætañ Dryck/ og sended þeim eiñ Part sem ecke hafa tilbued / því Dagur þesse er heilagur DRottne vorum/ Nehem. 8. Þetta budu þeir ecke af eigeñ Myndugleika/ helldur epter Logmaale DRottens er ritad stendur i Deuteronomii Bookar Cap. 16. Nvar fyrer slijkt er Leifelegt / sierdeiles ef Meñ gleyma ecke Nauðungum og hinū Fatæka/því þeim bijdur DRotteñ med svoddañ Nætte Gott ad giøra / Luc. 14. Eñ þoott ad Skapareñ hafe læted þetta epter Lijkømum vorum/þa eiga Meñ ecke ad læta Sælena Nluttlausa vera / helldur æfa hana i Umþeinkingu Guds Orda/ er Meñ heyrt hafa/ og þess Lestre/ þeir sem a Bækur kuña/ og meiga fyrer ødrum lesa / Ecke høfum vier Christner Meñ færre edur smærre Velgiørn-

inga

inga DRottens ad minnast/ a vorum Dogū/ eñ Gydingar/ Eins er oss skyllt ad minnast a Verk Skøpunarens og þeim/ og ølly meir a vora Endurlausn af Helvijtes og Syndarennar Prældoome/ eñ hin a Lausn ena af Egyptalands Anaud/ ad hverre fullendadre / (eg meina vorre Endurlausn) ad DRottenn/ sem doo fyrer Synder vorar/ er uppriseñ oss til Riettlætes/ A vora Endurskøpun og Helgun i Skyrnenñe/ hvert ar Fyrermyndan ad var Geingur Israels Sona yfer um Hafed Rauda ur Egyptalande/ þvi meigum vier tileinka oss þad sem DRottenn byd- ur i sijnu Løgmæle / Geymed mijna Sabbatsdaga / svo ad þier vited ad eg er DRottenn sem ad helga ydur/ Ezech. 20. A Deydingu Holld- sens/ ad vier ei giørum þad oss lyster a hñs helga Dege/ nie gaungum a vorum Vegum/ Esa. 58. Um þetta eigum vier ad hyga a þessum helgum Tijmum/ þad eigum vier ad brijna fyrer Bornum vorum og Hiuum / ecke sijdur eñ Israels Syner Løgmæled / og skule Meñ satt tala/ þa er eingeñ Idia Gude þeckare a Sabbatsdogum/ eñ ad upp- fræda Ungdoomeñ og hina Fæfroodu i þeirra Christendoome / þvi til þess maa eg segia/ ad christeña Maña Sabbat sie giørt sier i Lage ; Giæte þeir þess ed af Gude setter eru til slijkrar Jonar/ bæde Kiene- Meñ/ Foreldrar og Husbændur/ og Hugleide/ hvad stoorum Reikn- inge þeir eige ad svara fyrer þeña Dag/ ad ødrum frætekrum. Nu fyrer þvi/ ad svo er vared spillltu Edle vorn/ ad fæster af oss/ ja/ svo fæer sem einger af þeim sem lifa a þessare kølldu og sijdurstu Olld/ þeir geta allañ Dag til Enda Gude þioonad i Hiarta sijnu/ æn þess ad Hugur þeirra hvarfle fraa/ þa meina eg ad Leifelegt sie/ ad hressa Hiarta sitt med Sidsamre og Hæverskre Skemtan a þessum Døgum. DRottenn og hañs Læresveinar geingu ut um Korn-Akur a Sabbats Dege / Matth. 12. Þvi veit eg ad hañ bañar ecke ad giøra sier eitt- hvad til Dægur Stytkingar/ hvert helldur þ er med lijtelle Vinnu ed- ur Meinlausum Leik/ nær þad ecke skedur af Giælijfe / af Lausłæte/ af Hreckvijse / edur ødrum Hlutum sem Guds Hæleita Nafn verdur lastad med/ svo og eru Naudsynenñe eingeñ Løg sett. NB Ers YD-

gr

ar ASnie EDur NAut/ Sem FELLur J PYtt A SABBals-DEge/ Er þad Ecke JAFNskiott VPPdreged? Seger Frelsarenn hier i Gudspiallenu: Þvi veit eg ad ecke an svo Logmaaled ad skilia/ ad øll Vinna hafe Jud til bunnud vered a Sabbats Dege/ hvernig sem æstædist/ þ kenner Christr sialfr mz þm Ordum er strax voru lesen/ z aptur med þvi ad hn seger/ ad Kiennemennerner i Musterenu vanhelge Sabbated/ hann meinar epter Phariseanna Vtleggingu. Eins mikel Vinna var ad slatra Foornunū fyrer Altarenu/ svo sm i heima Husu-Enn fyrer þvi/ ad þesser Pharisæi kynnu ad hafa sagt/ ad slykt helgaded af Musterenu/ þa leifde hann Lærerveinunum Axen ad plocka fyrer utann Mustered a Akrenum/ og sagde: Hier er sa/ sem meire er enn Mustered/ Matth. 12. Hvad ed satt var/ þvi hn var Musteresins HErra/ svo vel sem Sabbatsdagsins/ Luc. 6. Þad var og af Gudloomlegre Speke talad/ er hann talade under eins/ Sabbated er giørt fyrer Mannenn/ enn Madurenn ecke fyrer Sabbated/ Marc. 2. Þetta er satt/ svo sm øll hns Ord/ þvi Madurenn var skapadur ædur enn Sabbated var sett/ Hvar fyrer skyllde þa hin ædsta Skepna Guds/ sem er under Soolunne/ vera svo miog bunden vid Kyrkiu-Logenn/ sem ecke ættu ad vara leingur enn til Christum/ ad ei mætte bregda ut af Logvitringanna Vtleggingu. Guds Logmaal utleggur og sialft sig i þessare Grein/ þviad i Levitici Bookar 23. Capit. stendur opplega/ þu skallt eckert Praldooms Verk vinna/ þad er Jtrekad aptur i Num. 28. og 29. Capitulum. Hvilijkt þad sie/ kenner bæde Esaias og Jeremias/ Ad ei skule bera Byrder inn um Jerusalems Port a Sabbats Døgum/ og ma þar af rada/ hvad i þessu hafe mest bannad vered. Nu er þo Frelse vort Christenna Manna meira/ þvi vier erum ecke ad øllu Leite bundner vid Gydinganna Sabbat/ nockud hefe eg ædur þar um sagt/ nockud vil eg hier epter segia. Þad er nu øllum kunnigt/ ad Kyrkiu-Log Moysis eru fyrer Dauda DROttens afnumd/ enn þad er ædur synt/ ad Forbod alls Erfides a Sabbats Dege heyrer til Kyrkiu Logunum. Satt er þad/ ad Gud skipar/ ad þetta Logmaal um Sabbats

Dagenn

Dageñ skule vera þeim eitt Æfenlegt Lögmaal i þeirra Kynsloodū/ eñ
þær rugludust/ ei langt epter Himna-För DRottens/ z. nu veit eingeñ af
þeim/ af hverre Ætt haū er/ þvi er þad bert/ ad þetta Lögmaal hefur
ei ad öllu Leite vered gefed nema Gydingum. Vmskurneñ kallast og
eitt Æfenlegt Sattmaal / þo er hun afteked med Skijrn Christeña
Maña / þvi ber þess ad giæta / ad Ritningeñ kallar þad Æfenlegt a
Stundum/ sem leinge a ad vara/ Eñ hvernig sem þessu er vared/ þa
vil eg adspyrja: Hvar fyrer mun Paulus straffa þa i Galatia seg-
jande/ Gal. 4. Þier taked Vara a Dögum og Maanudum og Tijmum
og Arum? Hvar fyrer mun haū aptur segia vid þa i Colossis/ Cap. 2.
Eingeñ skal dæma ydur i Mat edur Dryck / edur um Hatijdardags-
Halld/ edur Ny-Maanuda Helgar/ edur Hvijldardags/ sm̄ ad er Skugge
þess Epterkomanda/ eñ Christi er Lijkameñ? Hvad er þetta añad/ eñ
ad Sabbatsins Lögmaal er ad nockru Leite linad / og ecke svo streinge-
lega boded christnum Mönnum / svo sem þad var Judum / Eg vil og
þad tilleggia/ ad þad kallast Teikn i Exodi Bookar. 31. Cap. Hvad
munde þad þa teikna? Þad Ævarande Sabbat sem DRotteñ byriade
med siñe Vpprisu hier i Nadeñe/ Eñ mun fullkomna i Vpprisu allra
Maña/ hvar epter ad Vtvalder munu eckert añad Verk viña / eñ ad
lofa Gud. Fyrst Meñ nu hafa sialfañ Hluteñ Allareidu ad nockru
Leite/ þvi Trueñ er Vera þeirra Hluta sem Meñ vænta epter/ Heb.
11. Og ad Vijsu hver eiñ fullkomlega sæ ed i DRottne deyr: Þvi
skylldu Meñ þa svo miög hallda uppa Teikned? Þegar eg Lijkamañ
hefe/ hvad gyllder mig þa um Skuggañ? Svo er nu christnum Mön-
um Leifelegt ad viña a Suñudögum allt hvad Stoor Naudsyn vid-
liggur/ þo svo/ ad Meñ heyre ædur Guds Ord/ ef heyra maa/ svo sem
er ad biarga Atviñu siñe fra Skiemdum/ Ef þær vidliggia/ ad giöra
Naudsynlegar Reysur / ad hiælpa þvi sem ad Lande ber / ef añars er
hætt vid ad missest/ ad rooa til Fiskiar i Hallæris Tijd/ þo svo/ ad ei
sie Fatækum gleimt/ epter þvi sem Lögeñ bioda/ og añad þessu lijkt/
Þetta er Leifelegt ad viña / og jafnvel þoott ecke bere brad Lijfsens

 Naud-

Naudsyn til/ þa er þo ecke svoddañ bañad. Ecke liggur Mañsens Lyf vid ad draga Nauted upp ur Dykenu a Sabbats-Dege / og þo mœ sia/ad Gydingar hafa þad Leifelegt hallded. Ecke hefdu Lære sveinar DRottens af hungre dæed / þoott ecke hefdu þeir plockad Axen a Hvildar-Degenum / og took hañ þa sanct i Forsvar moots Illkvittne Phariseana / hañ gat og fadt þa med ødru Moote / hefde þetta ecke Leifelegt vered/þvi ecke var hñ komeñ til ad uppleysa Løgmæled/ Matth. 5. Nu er þetta og añad Christnum Mønum lofad med søgdum Hætte/ Eñ þess er eingeñ ad dyrfast ad Naudsyniasausu/ edur ad bruka Frelse Guds Barna til Agyrne / edur giøra þad af Vantrauste vid Gud / edur Forsmæn vid hañs helga Daga. Eñ hvad hier um̃ er framar ad tala / þa er Gude eingeñ Hlutur þeckare ad giøra a Sabbats Døgum/ nærst siñe Þioonustu/ helldur eñ Kiærleikans Verk/ Hier stendur i Gudspiallenu / Ad HAñ HAfe LÆKed A ÞESSum VATNSsiuka MAñe / LÆKNad HAñ / OG LATed HAñ J VÆRtu FAra / Og hversu ad hañ hafe Phariseana sañfært hier um̃/ er Auglioost/ ecke einasta af hañs Tale i þetta Siñ / helldur og af Andsvare hañs vid Samkundu Høfdingiañ/ er vandlætte um̃ þad/ ad hñ læknade hina veiku Konu a Sabbats-Dege/ Luc. 13. Þu Hræsnare / sagde hañ / Leyser ecke hver ydar sitt Naut og Asna af Stalle a Sabbats-Dege / og leider til Vatns / Byriade þa ecke þessare/ sem er Abrahams Dootter / hveria Andskoteñ hefur bunded/ Sia/ i Atian Ar/ad leysast af þessu Bande a Sabbatsdege? Ecke erum vier megnuger um̃ad giøra Kraptaverkeñ/ samt eiga þeir ed Læknes Kunstena vita / ad græta þessa / og aller ad giøra vidlyk Kiærleikans Verk hvad mest a þessu Dege / epter þvi sem hver hefur Orsøk og Efne til. Eg veit þar er eingeñ su Predikun/ad eg fæe ecke ad heyra þar talad um̃ Synder mynar/ um̃ Giæsku Guds og hañs Velgiørninga / um̃ Avøxtu Truarenar / og Betrun Lifnadarens/ og þoott alldrei sie Predikunen svo Einfalldleg/ þa veit eg/ ad eg er ecke svo lærdur sem Lutherus/ er sagdest alldrei hafa heyrt þa Predikun/

gg

ad hañ ecke hefde eitthvad af þesse lært/ og mun hañ þo hafa heyrt þær misjafnar a þm̃ Døgum. Sie eg nu Guds Barn/ þa vil eg sÿna þad i Verkenu / sem eg numde af Ordenu/ Añars er þad falled ukañ him Vegenum/ i grÿtta Jørd/edur medal Þyrna. Allt ÿdeigum vier Kiærleikans miñuger ad vera/ eñ þo hellst a þessum Døgum. Gud giæfe/ad Christner Meñ nu villdu giøra sier þ ad Skylldu-Løgmæle/ sem Paulus ried þeim i Corintho um̃ Tillaged til Heilagra. Hiñ fyrsta Dag Vikuñar/sagde hañ/þad er a Suñudageñ/ þa legge hver eiñ hiaa sialfum sier/safnande i Siood/þad sem hønum hefur heppnast: Fraatæka høfũ vier safnañ hia oss/eñ þo høfũ vier sier i Lage Orsok til ad giøra þm̃ Gott a þssũ Døgũ/ þvi þr koma saman oss fram̃ þ Gud i Helgedomenũ/ þar faaũ vier best ad heyra Naudsyniar þra/ þar gellt vier raaded Book a þm̃/vier s̃ Gud hef: gefed Audlegd Heims þssa. Þar kuñum vier ad giøra oss Vine af hinum Raanglaata Mam̃on/ þa er medtake oss i Eilÿfar Tialldbuder. Svo og eigum vier ad vitia Siukra/ Husa Eckna og Fødurlausra a þessum Døgũ/ þvi þad kallar Petur Gudræknes Verk/ Hugga þa/Raadleggia þeim/og ecke koma Toomhendler/ef vier meigum af leggia/ eñ þr eru Naudstadder/ Añars geingur þ nærre þvi/ad segia/ Fared i Fride/vermed ydur og mettest/eñ gefa þeim þo ecke hvad Lÿkamanum gagnar/ Jac. 2. Svo giætæd nu þssa/Christner Meñ/og giøred ei Hiegoma ur DRottens Døgũ/ hañs Orde/edur hñs Huse/ þvi hañ lætur ecke ad sier hæda/og hvern sem hañ forsmæer/þañ vill hñ forsmaa. Eñ þu goode Gud og Koñungur Dÿrdareñar/ verka þu þ med oss/ad vier so ræktũ þÿna Sabbats Daga/ þitt Ord/ þÿna Þioonustu / og allar þÿnar Helgar Tÿder/ ad vier meigum med þier Oendanlegt Sabbat hallda / fraa eiñe Eilÿfd til añarar / med øllum Heilagum / Bænheyr þad Naaduge Fader/Fyrer JEsum Christum/ A M E N.

A Michaelis Meßu.

Gudspialled / Matth. 18. Cap.

A Þañ Tyma/ Geingu Lærefveinarner til JEsu/ og søgdu: Hvør er mestur i Himnarÿke? JEsus kallade eitt Barn til sÿn/ og sette þad midt i millum þeirra og sagde: Sañ: lega seige eg ydur/ Nema þier umsnuest / og gioreft so sem Smæbørn/ munud þier ecke inngänga i Guds Rÿke. Hvør sialfur sig læckar so sem Ungmeñe þetta/ sa er mestur i Rÿke Himnaña. Og hvør sem medtekur eitt þvilÿkt Ungmeñe i mÿnu Nafne/ sa medtek: ur mig. Eñ hvør hañ hneixlar eirn af þessum Smælingium sem a mig trua / þarfara være hønũ ad Mylnu-Steirn heingdest um hañs Hals / og være i Siafardiup sõcktur. Vei sie Heimenum fyrer Hneixlaner / þar hlioota þo ad koma Hneixlaner. Eñ Vei þeim Mañe/ fyrer hvørn ad Hneixlaneñ kiemur. Eñ ef þÿn Hønd edur þiñ Footur hneixlar þig / sniid hañ af og snara hønum fra þier. Betra er þier iñ ad ganga til Lÿfsins Halltur og Handarrane/ eñ þad þu hafer tvær Hendur og tvo Fætur / og verder i eilÿfañ Elld kast: adur. Og ef Auga þitt hneixlar þig/ þa slÿt þad ut og snara þvi fra þier/ Betra er þier Eineygdum iñ ad ganga til Lÿfsins/ eñ þad þu hafer tvø Augu / og verder i Helvÿtskañ Elld kastadur: Siaed til ad þier forsmaaed ecke eirn af þessum Smælingium. Þviad eg seige ydur/ ad þeirra Englar a Himnum / sia jafnañ mÿns Fødurs Auglit/ sem er a Himnum.

Exordium.

ÞEsse Veglega Hátijd / er vier i Dag hølldum/ er Tileinkud hinum stoora Høfud-Engle Michael/ hvers Nafn ad merk: er / JAfn GUDS / eda / HVer Er Svo Sem GUD / Ecke þess vegna / ad hañ sie Gude jafn / edur nockur øñur Skepna / helldur hins / ad hin øñur Guddoomsins Persoona Guds Eingeteñ Sonur hñ ber þetta Nafn sumstadar i Ritningune/ og med al añars hia Danielem i 10. og 12. Capitulum. Ecke helldur er þesse Dagur helgadur Guds Engle i þeirre Veru/ ad Meñ skule dÿrka hñ þar med/ þvi DRottiñ Gud þiñ skalltu tilbidia og hønũ einũ þioona/ seger/

seger Ritningen/ Matth. 4. Pad kakar Paulus/er hn̄ lekur oss Vara fyrer/ad vier ei skulū lata villa oss med Dyrkun Einglanna/Col. 2. Og ecke villde Einglleñ sem birtest Johañi taka a moote pvilijkre Lotningu / pegar Postuleñ stell hönum̄ til Foota ad tilbidia hañ / er hañ sagde/Apoc. 19. Giæt til ad ek giører pu pettaleg er piñ Sampioon. Nelldur er pßi Nackþöes Dagur par til giördur/ad packa Güde fyrer Vernd H. Eingla / hverium hañ um̄boded hefur / ad peir bere oss a Höndum sier/ svo ad ei steitum vier Foot vorn vid Steine/ Matth. 4. J Ritninguñe höfum vier mørg Dæme uppa Varakeft H. Eingla: Gud DRDTTeñ Himnensins mun senda sin̄ Eingel fyrer pier/ sagde Abraham vid Eleasar pioon siñ / Gen. 24. er hañ reiste i Mesopotamiam / til ad bidia Syne hañs Konu til Handa. Jacob seger/ ad Einglleñ hafe frelsad sig fra øllu Illu / Gen. 48. Petur seger: Drotteñ sende Eingil siñ/ hver ed frelsade mig/Act. 12. Eñ pookt ad ei sianum vier Einglaña Siooner nu a pßum Døgū/par piñ stoore Michael / hiñ stoore Eingill pess mikla Raads hefur bued svo um̄ vor Sæluhialpar Efne/og svo lioóslega opeñberad oss syns Fødurs Vilia / ad vier purfum ecke Einglana af Himne til ad keña oss hvad til vors Fridar heyrer/pa samt skulum vier vita/ad peir blessudu Andar esu oss nalæger til ad afstijra Skadræde og Araasum Fiandmañā vorra/og pad vottar Paulus/er hañ seger epter David/ad peir sieu aller Pioonustusamer Andar/utsender peim til pioonkunar/er Sæluhialpinna erfa skulu/Hebr. 1. Nu vilium vier aller i peirra Tølu vera/par fyrer eigum vier ad leggia allañ Hugañ a/ad vier styggium pa ecke fra oss med Hneixlanlegum og Ogudlegum Lifnade / Hvar um̄ ad petta H. Evangeliū gefur oss Orsok ad ræda/ut af pm̄ Ordū/er DRotteñ talar um̄ Hneixled/hvert ad er Tvøfalldt. 1. Pad Meñ gefa ødrū af sier. 2. Nær Meñ hneixla sialfa sig. Um̄ hverttveggia vil eg med faam Ordum tala.

Eñ pu goode Gud/ styrk oss hier til med Naad pyns Anda/ i JEsu Nafne / A M E N.

Utleggingen.

HVER Sem HNEIXLAR Einn Af Þessum Smau/ seger Frelsarenn : Pad Ord er i Texkanum stendur / er dreged af ødru Orde/ sem merker Ad HALLTra/ og pad þess vegna/ ad sa sem hneixladur verdur/ hann er ecke Heilfættur/ hñ Halltrar a Guds Vege/ og geingur ecke rietk fyrer DRottne. Þetta a vel samann vid vora Tungu / þvi HNEixle drøgum vier af þvi Orde / ad HNIga edur HNEigia/ þvi sa sem Hneixle af sier gefur/ hann kemur ødrum til ad hnIga edur rasa/ og hneiger hñ til vondra Verka. Þetta Ord merker a Griska Tungu pad Tre / sem Snørunne helldur / a hvert þegar Dijred rennur / feller pad hana yfer sig/ og verdur Veidemannenum ad Brad : Svo brukar og Diøfullenn sijna Eyrendsreka i Heimenum / til ad veida Einfalldar Saler/ þeir hallda Snørunn hñs yfer Høfde þeim: Svo kallar Paulus hans Viela Brøgd/ er hann seiger/ ad þeir sem Rijker vilie verda falle i Diøfulsins Snørur. Þar fyrer seger og DRottenn fyrer Munn Hosea/ umm hina Otruu Kiennemenn i Juda/ þier erud Snara i Mitzpa/og utþaned Net a Thabor/Hos.5. Dragande Dæme af þeim Veideskap er brukadest a þessum Fiøllum. Nu er þesse hin fyrre Grein af Hneixlenu med tvennu Moote : Annadhvert verdur pad med ORDum edur VERKum. Med Ordum skiedur Hneixled/ þegar þeir sem eiga ødrum ad undervijsa/ þeir kienna Villur og rangann Lærdoom / pann ecke er a Guds Orde bygdur / og leider til Gløtunar. Fyrer þessare Drepsoott hefur Guds Føдurleg Millde þyrmt Lande voru/sijdann hid klara Lioos Evangelii skein i hñs Kyrkiu medal vor : Lofad sie hans Dijrdarfulla Nafn umm Allder Allda. Þetta verdur og/ nær þeir sem i Guds Stad eru setter/ predika pad sem er Niegoome / ecke sundurklinfa Ord Sannleiksins svo sem byriar/ Ecke giefa Guds Hiuum i riettann Tijma pad þm tilheyrer/og tala þ fyrer Foolkenu/sem ei er til Sadningar Saalu þeirra/svo hun er litlu edur eingu nær/Ecke seigia hinum Ogudlega til Synda sinna / Ecke Leidriettta pann/sm fer villur Vega/Ecke undervijsa hinu Fafrooda/

Ecke

Ecke hugga þann Sorgblitna z Angrada/ja/þeg" Men i Guds Nafne z under hans Personu reka sitt eiged Erende/til synis Abaka/z ad leita siælfum sier Virdingar/en læta Guds Dyrd fara/og eru ei miog huxunarsamer þar um/ hvad henne vidliggur / þessa kallar Paulus Otrua Erfidara/og Esajas Mallausa Hunda/sem ei kunne ad giellta/ en þo sterka Hunda til ad eta: Hvar fyrer? Þvi þeir segia þm Sirgjd a Hendur/ sem ecke leggia i Mun þra/ en boda Frid/ nær þeir kyggia med Tønnunum/ Mich. 3. Þeir eru Hverfuler/ Ofanfoguler og Tiuga/segiande: Eg skal driupa / þad er kenna þier fyrer Vijned/ og fyrer æfeingann Dryck/ svo sem DRottenn ad Orde kemst/ hia Micheam Cap. 2. Og eg veit ecke hverin þeir betre eru þeim folsku Spamønnum/ er DRottenn talar um i Gudspiallenu/er koma i Saudaklædum/en innra eru þeir glepsande Vargar/þvi einn mæ gyllda med hverin Mooste Menn draga Andskotans Ploog/ til ad spilla Guds Akre/ og er þetta eitt skelfelegt og bannvænt Hneixle. Næst þessum tel eg þa/sem bæde siælfa sig og adra venia a skammarlegar Ordrædur og Fiblslegt Hial / sem eru Bloot/Munn-Eydar/dærleg Skemtan/ Hroop og Hjd/lioote Kvedling"/z þo allra helst illar Vmrædr z Hneixlanleg" um Næunganna/sierdeilis dauda Menn edr fiarlæga/af hverin ad þrævalldlega framm kemur Agg/ Reide/ Præta/ Mord/ Manndræp/og allrahanda Fiandskapur og Daudlegt Hatur: Þetta kalla sumer Ohlutvander Menn litlar Synder/aukhelldur ad þr varest ad læta jafnvel sijn eigenn Børn og adra Fæfrooda þetta til sijn heyra / Enn Paulus seger oss/ ad illt Samtal spille goodum Sidum/ 1. Cor. 15. Og framar seger hann/ ad þvilijkt ecke Christnum hæfe / Eph. 5. Enn hvad er þad? Eckert annad enn ad sa sie ecke Christenn / ad Postulans Doome/ sem ad tenur sier þvilijkt edur um Hond hefur / Enn ef hann ecke Christenn er/ þa er hann ecke Guds Barn/ og hefur forbroted hanns Nad / og tapad Velferd Sælar sinnar / nema hann ydrest af Hiarta / enn forþienad ecke einasta Ad MYLNVsteinn HEJNGDest Vm HAAls HONum / Og YRde J SJAFARdiup SØcktur / Svo sem hier stendur i

Gudspiallenu/ helldur og/ ad honum yrde i eilyfaꝛ Elld kastad : Og af þessu er nu audsært / hvad skielfeleg Hrædung þad sie fyrer Gude og ollum Heidvirdum Mønum / ad hafa þeñ Osooma fyrer Smaa Børnunum/edur ødrū Einfølldum/ z draga þa med svoddañ Hætte fra Gude under Satans Valld/ Hverutveggium bæde þm̄ sm̄ hneixlar/ og hinum sem hneixladur er til eilyfrar Glølunar. Þeir eru og ecke Saklauser af þessu/er hroosa vondum Verkum/og þeim er þau i framme hafa/forsvara þa/og tala þeim alla Hlute til Vm̄bootar/þvi hier af leidest hiñ Einfallde og Barned til ad giøra hid sama/z elska þad sem þad lofad heyrer af ødrum sier Elldre og Vyssare / þad er satt/ ad Mañeñ skal elska/ eñ Verkeñ hata/ og færa alla Hlute a betra Veg : Eñ þvi skal eg lofa hañ/ sem hatar Gud og gooda Sidur Jafnvel þo margur kalle þad Hæverksku og Spaklynde/ad giøra þañ eñ/ Eg voga ad segia/ ad þar er eingeñ meire Drepsoott i eiñe Bygd edur Lande/ Eñ þeir Meñ sem Ogudlega lifa og einkis svyfast hvad þeir giøra/eñ eru þo heidrader i Ordum/z hvad þeir tala edur giøra/ þad er teked svo sem af Himnum ofañ komed/ og jafnvel Klæker þra eru Dygder kallader: Þesser eru eitt Afu-Mein alls Heidurlegs Athæfes og goodrar Skickunar/ Snara hins vonda Heims/ Taal-Fuglar Diøfulsens/ Og svo eg þad i einu Orde sege/ þeir eru Meistarar til ad fordiarfa/svo sm̄ Drotteñ talar um̄ Babilon hia Ezechielem/ Þvi kalla eg þa litlu betre sem ala Osooma þra i fanyxu Hroose/þo vil eg hier hafa frasskiled þañ Heidur / er Meñ eiga Valldstioorneñe ad veita / ecke einasta Goodum og Froomum / helldur og Hreckvysum/ seger Petur ; Og skrifad er / Hofdingia þyns Lyds skalltu ecke Bølvi biðia/ seger Paulus; Eñ hitt Añad er eg fyrer Skømu um̄talade/ þad orsakar stoort Hneixle/ þvi þad er nockurskonar Raangdæme/og greitt ater hiñ Raangláta/edur ad missta Koste leggur vonda og gooda ad jøfnu. Nu er allt þetta illt sem allareidu er uppkaled/eñ Kunsteñ stygur eñ þa hærra upp i Diøfulsins Hnæskopla. Þar eru þeir sem ad hafa Valld yfer ødrum / Svo sem eru Foreldrar yfer Børnum

synum/

Sӱnum/ Husbændur yfer sӱnum Hiennum/ Stoor-Herrar og Magis-traater yfer peirra Vndersaatum/ Nær pesser biooda eitthvad pad sem Oguðlegt er/svo ad Hiner voga ei annad enn hlyda/ pad er eitt fullkomed Ofrijke og Yfergangur Satans i synu Rijke/ svo baud Nebucadnezar sӱnum Vndersaatum ad dyrka sitt Gull-Bylæte/Dan. 3. Svo skipade Jesabel ad utvega Falsvitne a moote Naboth. Svo baud Herodias Dottur sinne ad bidia umm Johannis Hofud. Svo kom Jeroboam Israel til ad Syndga/er hann baud ad dyrka pau Skurdgodenn i Dan og Bethel i Og po ad i ollu odru sie Olyku samann ad jafna / pa var sialfur David hinum lykur i pvi / er hann liet slaa Vriam i Hel med Sverde Ammons Barna. Pessa Eptermynd hofum vier i Lands-Hofdingium peim/ er biooda odrum pa Hlute/ sem Gud hefur Andstygd-a/Meinsære/ Ofbelde/ Gripdeillder/ og i hvern hellst Maata/ sem peir locka pa edur hræda til ad vinna Dioflenum/enn mootpægia Gude. A Husbændum/ er peir giora slijkt hid sama/ ad pvi Leite sem i hra Vallde stendur/ til Dæmis: Nær peir biooda peim edur tæla pa til ad giora odrum Orett sier til Abata / Ad forsooma Guds Ord og helgar Tijd-er fyrer syn Eyrende / Ad hefna a einhvertum / er peir pykiast eiga Neipter ad giallda/edur ad pr bruka pa a einhvern Hatt til ad framm-kvæma sӱnar Gyrnder/Pilla er eitt skadsamlegt Hneixle/Og hid sama er ad segia umm Forelldrana/ edur odra pa/ sem yfer Bornenn eru sett-er/ edur umgangast med peim / og er peim po miklu meire Vande a Hende/ enn ollum odrum/ fyrst pess vegna/ ad Forelldrarner eiga hina mestu Rætt a Bornunum ad hafa / og er pad Maala sannast/ ad peir eru fæster sem vilia peim Jllt giora i Lijkamlegum Hlutum/ og sumer eru allt Ofhlyfner i pvilijku / sumer steypa sialfum sier til Helvijtis fyrer peirra Skulld/er peir safna peim rangfeingnum Aude/og kenna peim ad giora hid sama/ Enn trued mier / ad betra er ad giora Barn sitt Arflaust ad Saklausu / betra er ad slaa pad og lemia til Ooboota/ betra er ad myrda pad / enn ad hneixla med pvi / ad vijsa pvi a nockurt Forræde/hvar af pvi kynne ad orsakast einhver Sælar Bode/pvi allur

Lijkamlegur Skade er Hiegoome ad reikna him Meinum Saalarenar. Hin ønnur Orsøk til þess/ ad oss er vandast vid Bornen/ er su/ad þau eru hvad næmust a hid Vonda/ og hvad þau ung numdu/ þad verdur þeim torvelldara ad læta nær þau dragast a Legg/og þvi tekur Frelsaren þau til Dæmes hier i Gudspiallenu. Hañ virdte þau Blessadur svo mikils/ad hañ sagde : Leifed Børnunum til min ad koma. Hañ setur þau til Epterdæmes þm̄ sm̄ iñ vilia gꝏnga i Guds Rijke/ Hañ took þau uppa siñ Armlegg/Hañ blessade þau/Hañ seger hier i Gudspiallenu / Ad PEtra EJNGLar SJne JAFNañ SJJns FODurs ANDlit Sem A HJMNum Er : Meined þier ecke/ ad hañ take þad sꝏrt/ þegar þau eru hneixlud / er hañ svo miøg virder og elskar/ þegar þau eru dregen fra Himnarijke / sem eiga þess vissa Von a medañ þau þañen eru : Munu ei Guds heilager Einglar klaga þa særlega/þegar þra Hiørd/er þeir eru setter til ad vakta/þeg ar hun er svo illa utleiken / af þeim er sijdst skyllde / edur ødrum Ohlutvøndum/er vilia sem flesta jafn svarta sier/þviad ef þar er Glede i Himnenum yfer einum Syndara sem Ydran giører/þvi skyllde þa ei Guds heiløgum Einglum lijka þad stoor-illa/nær svo er hendlad med þeirra Foostur-Børn / Þvi kañ hver eiñ nærre ad geta sem nockra Rækt hefur a þvi Barne / sem hønum er Assfoolged. Og þo nu Frelsaren tale sier i Lage um̄ Børnen i Gudspiallenu/þa vited ad aller adrer eru þar iñefalder. Gefed eingū neina Hneixlan / seger Paulus : Eñ sierdeilis eru þad þeir/sem eru hañs/einkum Volader/Einfallder/og þr sem bera hñs Kross/þvi hñ gefur þeim somu Meining ar Nafn him Matth. 25. Þar hañ kallar þa hina Minstu/ja/sijna minstu Brædur/i sama Capitula/ þvi skulū vier nu vita/ad hin añar Maate til ad hneixla med Ordum/er sꝏ/ad ræda einhverium til nockrar Syndar/ þegar hañ er Sorgfullur og Mooklꝏkur / Jobs Kona seger vid hañ i hañs stooru Mañraunum / bølvadu Gude / og far ad deya : Heñe eru aller þeir lijker/er ræda Harmþrungnum Mañeskium til ad leita Oleifelegra Medala/ hinum Siuka til ad leita Fiolkinges

Mañ a/

Matta / edur bruka adra Nÿia-Tru og Afgudadyrkan / Ninum Far-
kaka til ad stela/ edur vinna sier inn Fe med Prettum og Rangssleitne /
þeim sem Orettenn lÿdur/ad hefna sialfur sÿn/ enn forsma Logenn/ og
stela Nefndenne fra Gude/ Nafe nockur eitt Odaada Verk i Sinne/eins
og Absalon / þa vantar ecke einn Achitophel til ad rada honum ad
kreinkia Fridinn Fødur sÿns / 2. Sam. 16. Og nær Ammon lÿtur
Gyrndar Augu til sinnar eigenn Systur/þa verdur jafnvel hanns Bræd-
rungur Jonadab til þess ad gefa honum Rad/ til ad fremia sinn Ogud-
legann Vilia/ 2. Sam. 13. Eg vil ei tala um þa sem Fleka adra ein-
fallda til ad giøra sier Selskap i þvi/ad Feflettа adra/til ad utsiuga
Nus Eckna og Fødurlausra/til ad draga under sig annars Goods med
Yfervarpe Laga og Rettinda. Engenn hefur þa betur utmalad enn
Salomon/er hann seger/ Prov. 1. Son minn/nær Synduger Menn vilia
locka þig / þa kom ecke / þegar þeir segia / gack med oss/ vier vilium
umsitia Blood/vier viliu umsitia hinn Saklausa: Og skømu þar epter
seger hann oss hvada Taal-Bita þeir bruke til svoddann Veida : Vier
skulum finna allra Handa kostuleg Audæfe / vier skulum fylla vor Nus
med Herfang/vier skulu aller hafa einn Siood. O ja/þier Satans
Einglar / verda ma þier hafed aller einn Siood i ydar Fødurs Rÿke/
sem er Hofdinge þssa Heims / Enn svo munud þier og einn Siood hafa
med honum i hinu vellande Dÿke / þegar Guds Vel æsingar koma i
Rÿke sÿns Fødur/ eins og Stiørnur Himens/ þier munid segia eins
og Jsrael fordum/nær þier fagned ydar rangfeingnu Aud: Þesse eru
þau Laun er mÿner Elskugar hafa giefed mier/Hos. 2. Enn nær þier
uppvakned i Helvÿte og Kvølunum med øllum þm er þier leidt hafed
til Gløtunarennar med ydar falskre Aeggian / munud þier þa segia :
Þesse eru mÿn Laun er mÿner Elskugar Holloed/ Heimurenn og Diof-
ullenn hafa giefed mier? Svo er nu þetta hin Skadlegasta og Hneixl-
anlegasta Taal-Snara/ og þad þss helldur/ ad sÿkt er halldeð Fram-
sÿne og Skynseme af Børnum Verolldarennar. Menn hneixla og sinn
Naunga/ nær Menn brÿxla honum um einhvern Hlut/ jafnvel þann /

 sem

sem ecke er i hans Vallde/Um Fatæke syna/ um Favilsku/um Lyk-
amans Skapnad / herma epter honum og spotta han / Aller þeir ed
svo giøra/þeir ecke einasta hæda ad Skaparanum/ helldur koma hin-
um til ad Syndga/i þvi hann reidest styku/ og leitast vid ad hefna syn/
og fæe hann ei Hefndene framkomed/þa hatar hann þann/sem hann lydur
stykann Oriett af/Enn Hælred er ein Synd/sem bannar Mannenum ig i
Himnarykie. Eg vil enn framar segia: Hver sem brixlar einum um
þetta Synd / hann gefur stoort Hneixle af sier / þvi Natturann er svo
Illgiørn/ ad Sannendunum verda Menn reidaster/ Enn vier eigum ecke
ad gefa Naunganum Orsøk til neinnrar Syndar / annars giøra M enn
sig Hluttakande i annarlegum Syndum/ og hver vill upptelia allt þad
sem Tungann hneixlar med/ nær hun er upptendrud af Helvyte/ seger
Jacob: Eins vil eg geta adur enn eg skilst vid þetta Mæl/sem er þad
Satans Æde/ er margur Gærungur brukar/ ad spotta Guds Prion-
ustu/og hlæia ad þeim er hana ydka: Þetta er riett ad gabba Gud/og
hæda ad Christo i syanum Þiisium / þvi svo sem ad hiner Ogudlegu
Kienemanna Høfdingiar/med þeirra Hædulegre Medferd/ leiddu þad
Foolked sem Skommu ædur hafde breidt syn Klæde a Vegenn/og kallad/
Hosianna Syne Davids/þeir leiddu þad/sege eg/til ad hroopa litlu sýd
ar/ Tak burt þenna/ og gef oss Barrabam lausann/svo fyrerverdur sig
margur Einfalldur og Istødulstell/þegar hann sier/ad Christelegt Lyf-
erne abkar þeim Naturs hiaa Mønnunum/og þetta er verra enn allt ann-
ad/sem ædur er upptaled/þvi nær Hneixled hefur þrest einhverium til
ad burtkasta Guds Otta/og læta meir ad Mannanna Doome enn Guds/
þa fylgia þar allar Skammer a epter/og þanninn verdur nu Hneixled med
Ordunum. Enn med Verkunum skedur þad ecke minna: Vei HEIM-
enum FYRer HNEIXLaner/seger DROttenn. Þetta VEI talar
hann af Medaumkan/ ælyka og þegar hann grietl yfer Jerusalem/hvar
fyrer? Þvi hn sæ/ ad þar YRdu Ad KOma HNEIXLaner, Ecke
af Guds Tilstille / hverium ecke lykar Ogudlegt Athæfe / helldur af
Heimenum/sem ad liggur i hinu Vonda/og hefur hans Alvyssa Spekt

ad

ad vïsu eitt̃ig litid til Illsku ꝫ stiarra Tijma/sm̃ er svo mikil/ad i Villu kyñe ad leidast ef ïke mætte jafnvel Utvalder. Nu kemur Hneixled af Verkunu. 1. Þegar Meñ örygia Opeñberar Skamer og Leste/ sm̃ eru þvert a moote Guds Bode og Logunum/svo sem Okur/Rangt læte/ Agyrne/ Ohoof/ Ofmetnadur/ og þad svo Blygdunarlaust/ ad Meñ ecke einasta fremia þad siælfer/helldur samsiña þm̃ ed þ giøra/ Þetta Eitur skadar med tveñu Moote. Fyrst/ ad þ leider bæde adra eins vonda/svo og þa sm̃ af Natturuñe eru þo ecke Illgiarner/til ad giøra þad Illt er : Sem sem umgeingst med hinum Hallta/hañ lærer ad halltra Sem sem gefur eina liota Forskrift/ hañ velldur þvi/ ad aña eins liott verdur eptersktifad/og Meñ hafa allt of mørg Dæme til þss/ad A'menningur lockast til ad giøra þær Synder ꝫ fæster mundu giøra/nema þr sæe adra giøra þ ꝫ sier/ꝫ ad þ være Sidvane ꝫ Tijska Maña a medal/Eñ a añañ Veg hneixlast og þr sem Froomer eru og Rædvander/ad þr veida Opoleñmooder yfer slijku/eins og Elias yfer Achabs Huse/ ꝫ Pall yfer Ranglæte Ananiæ Høfud-Prests/svo hñ rasade mz Tungu siñe : Ja/þar kviknar i þm̃ nockurskoñ Leide ꝫ O-stickanlegt Vandlæte/svo þeir taka þad til Rads/sm̃ Gude er Styggt / eins og Jonam hendte / er hañ flude undañ Guds Bode. Og eñ nu muna þeir finast/ er leita svodañ Ondtes Urræda/ nær þr sia/ad allt geingur Andhælis/ añad hvert ad þeir slæst i Selskap med þm̃/er þañeñ breyta / edur ad þeir yfergefa siælfa sig og Skylldu sijns Embættis. A øllum er þetta Hneixle Skadsamlegt/eñ þo hvad mest a þeim/ sem eru Maals metande og bodner yfer adra. Keñemeñerner hneixla/ nær þeir giøra allt añad eñ þeir Predika / svo ad þegar Almugeñ ber Keñinguna samañ vid Lifnadeñ / þa verdur þvoonüstu-grørdeñ løstud / og þeir fallast mikiu helldur a þad / er þeir sia fyrer Augunum/sem er ein þegiande Predikun/ helldur eñ þad þeir heyrdu med Eyrunum/þvi bæde gleymist þad fliootꝫ/og þyker eingeñ Alvara/ nær þvi er hvad sijst epterfylgt af þeim / sem þad hellst ætti ad giøra/þvi ecke eru aller þr ed giørt geta þ/ sem Frelsareñ bijdur/ad hlijda

þvi er þeir tala / sem sitia a Moysis Stoole / eñ breyta þo ecke epter
Giørningum þeirra. Eñ hvad verdur þa? þad sama sem Frelsar°
eñ seger/ er hañ kallade Læresveinana Sallt Jardar: Eñ ef Sallted
skemest/i hveriu verdur þa salltad? Matth. 5. Og ef Guds þienarar
lifa illa/hver er Von a þvi/ad Tilheyrendurner giøre þad betur? Nid
Veralldlega Valld hneixlar stoorlega/ nær þeir dæma ranglega/ ta°
ka Fe til Dooma/um̄hverfa goodū Løgum/ og giøra Retten ad Mal°
urt / svo sem Spamadurenn ad Orde kemst / taka ranga Eyda vijs°
vitande/ Tradka Malum og draga þau/ til ad þreyta þañ sem Ran°
gindenn lijdur. Af øllu þessu framkemur eitt skielfelegt Hneixle/ þvi
þad elur Osooma upp i Skalkenum / og venur hañ af ad hrædast
Løgeñ/ eñ tekur allañ Dug fra hinum Frooma/ svo hañ verdur hin°
um ad Brad/edur og ad hñ tekur þad Orad/ad ræna Rietteñ sijnum
Rette / og hefna sialfur Vanvirdu siñar. Og framvegis skedur þetta
Hneixle/nær þr ō Volldeñ hafa/brioka sialfer Løgeñ hvad mest. Eru
Lausla̋ter/Oradvander/Agiarner/svijkia Daglaunarañ/fleka Eig°
sijnar ut af hinū Einfallda/eru Baraktusamer/Ofbelldner/ og fremia
allrahanda Skammer og Ohæfu/er þeir straffa a ødrum/svo sem være
ecke Løgmaled giørt nema fyrer Almugañ. Forelldrar og Hus°
bændur hneixla Børneñ og Hiueñ / ecke einasta nær þeir leggia ein°
hveria Synd i Vana siñ/helldur og fremia eckert Gott/eru toomlater
flæ ad heyra Guds Ord/ Ofervalldenu Ohlijduger/ Later/ Hyrdulauser/
Reidegiarner/ og lifa i þvilijkum Syndum / þvi þa meina hiner ad ei
sie sier Vandara/ og þ heiter riett ad Hneixla Christs Hina Smau/
svo sem hier stendur i Textanum. Hiner Rijku hneixla hina Fatæ°
ku/nær þeir lifa i allskonar Ohoofe/eñ hiner svellta. Fatæker hi°
na Rijku/nær þr fara illa med Olmusuna/ og eru Opacklater/ gefa
svo hinum Orsøk til ad hallda þvi iñe/ sem añars ætte ute ad lata:
Og þar Verølldeñ er nu full af þessu / þa er ei Undur þo Frelsareñ
sege: VEI Sie HEimenum FYRer HNeixlaner. Framvegis rijs
þar a stundum Hneixle af þeim Hlutum / sem hverke eru gooder nie
vonder

vonder i sialfum sier/ eñ verda þo ødrū til Hneixlis: Eg vil taka þad til Dæmis/ ad a St. Pals Døgum leifdest allañ Mat ad eta a medal Christeña/ eins og nu i vorre Kyrkiu / Sa sem aat allañ Mat/ og hiñ/ er hiellt sig fra sumū/ Bæder voru þeir Gude eins kiærer/ og hver ugur vill hañ ad añañ dæme / þo seger hañ: Ef ad þiñ Brooder hryggest vegna Fædsluñar / þa geingur þu ecke epter Kiærleikanum/ Torkÿn honum ecke med Fædslu þiñe/ fyrer hvern Christur dæeñ er/ Rom. 14. Þo nu lÿted þyke i þetta spuñed / þa metur Postuleñ þad svo mikels/ ad hañ helldur þad kuñe ad verda einum til Gløtunar/ sem Guds Sonur hefur þo Endurleyst/ og hañs dÿra Blood svo til Onÿtis a honum/ Þvi seger hū og i ødrum Stad: Vissa eg ad miñ Brooder Hneixladest/ skyllda eg alldrei Kiøt eta. Þvilÿker eru nu marger Hluter medal vor/ svo sm er ein og ønur Siergiæde i Vmgeingne/ er vier føllum Affarasnid a vora Tungu/ eitt og añad Lautgiæde þeirra/ sem añadhvert i Klædaburde edur añare Hegdan vilia vera ødruvÿse eñ ader Meñ / hvad jafnvel sumer af oss bruka a Helgum Tÿdum / nyiar Vppafyndingar i ymsū Hlutum/ sem ecke eru verre eñ hid gamla Skick/ Ecke helldur betre/ og añad þvilÿkt/ sem Adgiætner Meñ fa vel athugad: Þetta er ad søñu eingeñ Synd i sialfu sier/ eñ þad verdur ad Synd ef Naungeñ hneixlast þar af / til ad tala edur þeinkia illa um þañ / er svo giører ad þarflausu/ og þvi bañar Paulus/ ad giøra þad nockud / a hveriu ad nockur Brooder kuñe ad hneixla sig edur steita / Rom. 14.

Hvad hinu ødru vidvÿkur / sem eg hiet um ad ræda/ þa kuña Meñ hvad mest ad hneixla sialfer sialfa sig / þad kemur af þeirre Synd / sem i oss bygger/ voru spilltu Hollde og Bloode / þess getur Frelsareñ hier i Textanum/ Er hañ seger: EF ÞJn HOnd EDur FOOTur HNeixla Þig / Þa SNÿd Hañ Af Og SNara HONum FRa ÞJer. Ecke er þad Frelsarans Meining / ad Meñ skule Vana sig edur Limlesta/ helldur su/ ad vier skulum eckert svo kiært hafa/ ad vier ei høfnum þvi ecur fra oss køstum fyrr eñ þad hneixle oss/ svo ad vier

føllum

føllum i Freistne/og dregur hañ hier Dæme af Læknurum: Oss er
eingeñ Hlutur kærare eñ vorer Limer/og þo ef nockur af þeim er svo
roteñ/ad hætt er vid/ad hañ meige feigia hiña/þa lijdum vier þ Lækn-
ernum/ad hñ skere hñ af / þvi skylldum vier þa ecke deyda vora Jard-
nesku Limu/Saurlijfe/Ohreinleika/ illa Tilhneiging/ vonda Girnd/
Agyrne / hver ad er Skurgoda Dyrkan / svo sem Paulus ad Orde
kiemst/Col. 3. Og þad sem hñ hier seger um̃ þessa Leste/þad vill hañ
sagt hafa um̃ allt hid Vonda/sem i giegn Saluñe strijder/ hvert hañ
upptelur i Pistlenum til Galatas Cap. 5. Þesse er Lijkame Syndar-
eñar / sem um̃getur/ Rom. 6. Þad er hiñ gamle Madureñ/ hver ed
brukar sijna Limu / vondar Girnder / til ad reka Andskotans Eyr-
ende / Eins og eiñ Verka-Madur brukar Hendur og Fætur til ad
vinna Naatturlegu Lijfe/þa brytar oss ad deyda/þa eigum vier ad af-
snijda og snara þeim fra oss/ svo þeir hneixle oss ecke. Hversu opt
verdum vier hneixlader af Höndunum/þegar Fooskañ blæs þeir upp/
til ad meida Holld Naungans/ þegar Agyrndeñ tieller þær ut til ad
grijpa hañs Goots og Peninga/ þegar Leteñ svæfer þær til ad leggia
sig samañ/Prov. 24. svo Meñ giela ecke eted sitt eiged Braud/ z verda
þvi ad leita þess i annarra Andlites Sveita. Fæturner hneixla oss/nær
Leideñ a Guds Orde og Toomlæted i vorū Saluhiælpareñu giører
þa trega til ad ganga i hañs Hus / eñ fusa til ad hlaupa þangad
sem þr Hluter eru vidkader/hverra Gud hefur bañad/þa er hiñ Gamle
Madureñ skipolur a Fæte/eñ hiñ Nye halltur/og þa helltum vier oss
og hneixlum næsta miøg sialfer sialfa. Sama er um̃ Augun ad seg-
ia/ hverra Frelsareñ og getur hier i Gudspiallenu. Hvad er i Heim-
inum? Þad er Girnd Hollds ens/ Fysn Augnaña og Drambsamt Lijf-
erne/Hversu opt festa sig vor Augu a þeim Hlutum/sem eru fuller af
þessu? Fogur Asynd/ Audæfe/ Metord/ og svoddañ Taal Verallðar-
eñar/þad er vor Augna-Bode: O hvad miklu betur være þad Auga
utstunged/er lætur sig blinda af þessum Hlutum/ eñ hverfur af Gude
sijnum og hañs Bodordum: Þess vegna giørde Job Sattmaala vid
Augu

Augu syn/ad ei like hn̄ þeim til Meyarenar. Þvi bidur David Gud: Snu þu Augum mynū/ ad ei lijte þau a Hiegoomañ/ lat mig ganga a þynum Vegum/ gefande þar med til Vitundar/ ad sa sem starer a Glis Veralldarenar / hañ kune ecke Guds Veg ad rata/ Eñ þad sem Drottiñ hier seger um̄ þessa Limu hins gamla Mañs/ þad vill hañ sagt hafa um̄ allt þad sem oss ma fra Gude draga. Sa sem virder meir Fødur og Moodur/ Systur edur Broodur/ edur Eigenkonu syna/ og jafnvel sitt Lyf / helldur eñ Christum / hañ hneixlar sialfañ sig. Sa sem gyrnest þad Embætte/ sem hañ er ecke Madur fyrer/ (hvad margur Dare giører a þessum Døgum) hañ hneixlar sialfañ sig / Þvi hañ giører sig verre med þvi/ ad hañ fer illa med Guds Vm̄bod/ søkum Fakiænsku edur añars Dugleyses/ þar hañ hefde añars kañske goodur Madur vered. Sa sem tekur sier Hneixle af þeim Hlutū/ sem ecke eru Hneixlanleger/ helldur gooder og Gude þecker / svo sem er skynsamlegt Vandlæte i Kenninguñe/ Røkseme Yfervalldsens i Stiornēñe / Alvørugefne Skoolameistara/ Forelldra og Husbanda i Typtaneñe og Vm̄vønduneñe/ hver sm̄ steiter sig a þessu/ hñ same hneixlar merkelega sialfañ sig / Svo hneixludu Þr sig a Moyse Guds Mañe/ þvi hañ rak Guds Eyrende skøruglega : A Elia/ Michea og Jeremia/ af þvi þeir vandlætu i Guds Stad : A sialfum Christo/ þvi hañ heidrade siñ Fødur/ eñ þeir vanheidrudu hañ : A hañs Postulum / þvi þeir hlyddu framar Gude eñ Møñum. sa sem steiter sig a añars Nœglæte/ og meinar sier leyfest allt vid hañ ad giøra / þvi hiñ er ecke Neipttækur/ hañ hneixlar sialfañ sig/ svo hneixludust Israels Syner a Moyse/ þvi hñ var hiñ þolenmoodaste Madur a Jørduñe: A Christo/ þvi hñ hroopade ei nie kallade/ hañ at og drack med Tollheimtumøñum og Bersyndugum. Sa sem er Rangeygdur ef nockur er Goodgiarn / Hañ hneixlar sialfañ sig / Svo voru þeir ed fyrster voru leigder i Vyngardeñ / eñ øfundudu hina / sem ecke høfdu nema Eina Stund erfidad : Svo var hattad Broodur hins forlapada Sonar/ er ecke gat lided ad hans Fader Myskunade sig yfer hañ/ Svo

eru og aller þeir/ ed sia Offsioonū yfer añarra Velgeingne og Luckulane/ svo sm̃ hefdu þeir af Gude eins miked edur meira forskulldad. Sa ed vogar sier i nockurn Selskap sem honum er Ofvaxeñ / edur leggur Lag sitt vid þa/ sem hñ kañ ad hliota Skada af/ hñ hneixlar sialfañ sig/ Þvi bañade Gud sijnu Foolke/ ad taka til Egta Canaans Dætur/ edur ad giora Sattmala vid þa/ er hañ utrak fra þeim/ ad ei yrde þeir þm̃ ad Snøru/ þvi bañar Salomon ad hafa Vm̃geingne med Reidegiørnum Mañe. Þad Maltæke er satt/ Ef nockur tekur á Tiørnñe / þa loder hun vid hañ : Hefde Israel ecke samlagad sig Skiækiunū i Moabs Lande / þa hefde ecke svo skelfeleg Guds Hegning yfer þa komed : Hefde Samson ecke bunded svo fasta Ast vid Dalila/ þa hefde hañ Augunum hallded/ og hefde Petur ecke geinged iñ i Biskups Hollena/ munde hañ ecke hafa sijnū Meistara afneitad. Sa sm̃ reider sig uppa sialfañ sig edur sitt Atgerfe/ Abl/ Vitsmune/ Magt/ Ryk̃doom/ edur nockurn añañ Hlut / Eñ gleymer þvi/ ad hañ hafe þad þeged/ Hañ hneixlar hvad mest sialfañ sig / og kañ ecke Oluckuna ad um̃flya/ Þad keña oss Dæme Ægyptalands/ Assyriæ og Caldealands Konunga/ er a Augnablike urdu uppræter/ þvi þr gaftu ecke Gude Dyrdena / Og hefe eg svo nockud um̃ Hneixled talad: Eñ hvert ad sie þess Straff/ þad seger Frelsareñ med þessum Ordū. Vei ÞEim MAñe FYRer HVErn Ad HNEIXLaneñ KEMur: Eñ hvad þad sie/ keñer hañ oss sialfur er hañ sagde: Vei þm̃ Mañe sem Mañsens Son forrædur/ og hier i Gudspiallenu mæ þad sia/ ad hañ sem ecke kastar fra sier þeirre Hond edur Fæte sem hañ hneixlar/ hañ hefur forþienad ad kastast i eilijfañ Elld: Sama er ad segia um̃ hinar adrar Greiner af Hneixlenu/ þvi ecke skulum vier meina/ ad sa sem Børneñ hneixlar edur adra Guds Vesælinga/ hñ mune sleppa þar med / Ad MYLNVsteiñ HEINGDest Vm̃ HAls HONDNum / Og VERDe I SIAFARdiup SOEKTur : Helldur tekur DRotteñ til þessa/ eins og hins Smánarlegasta Lijfs-Straffs a medal Gydinga / til ad sijna Stærd þessarar Syndar. Þar fyrer /

Christner

Christner Men̄/gefed nu Giætur ad þssare Volldugu DRottens Predikun / og læted ydur hana i Eyrum loda / Ran̄sated ydar undaffared Tijferne og spyried Samvisku ydar ad/hvern þier hafed dreged med Orde / Verke / edur Epterdæme a vondan̄ Veg / med Giælijfe/ med Lauslæte/ med Fegirne/ med Hofmood og Oflæte / og i einu Orde ad segia/med Dyrkan Veralldaren̄ar og hennar Muna/og ef han̄ geingur en̄ nu a hønum/ þa legged allan̄ Hug a/ad leida han̄ a hina riettu Leid/ ef þier vilied lifa / og ydrest hins af Hiarta. Sæ sem nockru stoled hefur/hn̄ a epter Moyses Løgmæle Ferfallt ad giallda. Sachæus sagde vid Christ/ þegar hn̄ ætlade sier Christen̄ ad verda/Hafe eg nockrum Rangt giort / þa gelld eg þad Ferfallt aptur / En̄ svo miklu dijrare sem Sælen̄ er Fenu /·svo miklu þijngre sem Guds Reide er Mylnu-Steinenum / svo miklu fegra sem Himnarijke er Stundlegu Epterlæte/svo miklu meire Hug skylldu̅ vier leggia a/Christner Men̄/ ad bæta þeim aptur/sem vier rænt høfum sijnum Andlegum Fiesiood. Nær þier sinned eitt Vngmen̄e/ein̄ Vesæling/ein̄ sm̄ DRotten̄ bijdur ad medtaka i sijnu Nafne/þa huxed med ydur/Smæer eru þsser ad Vijsu/ en̄ hn̄ er stoor/Sem er þeirra Fader og þeirra Brooder/ Smælingiar eru þeir ad søn̄u/en̄ Hneixled er stoort/ Synden̄ er mikel/ og Straffed Obærelegt: Vesælingar eru þeir/ En̄ sæll er sa/sm̄ ecke hneixlar sig a þeim/þvi hn̄ hneixlar sig a Christo/ en̄ Veiste hinum: Þar fyrer/ef þier vilied Guds Viner vera/ef þier vilied Sæluhiælpena erfa/ef þier vilied heilagra Eingla Þionustu niota/ef þier vilied Helvijtis Kvaler um̄flya/Þa gefed þeim eckert Hneixle/ Hverke med Orde/ Verke/ nie Epterdæme/Þvi nær þier hneixled þessa/ þa hneixled þier siælfa ydur/ Þar fyrer medtaked þa i Christi Nafne/svo medtaked þier hn̄/og fæed ad heyra a hinum Effsta Dege/Þad þier giordud einum af þessu̅ mijnum minstu Brædru̅/þad giordud þier mier. Þess un̄e oss ad niota hin eilijfa Guddoomsens Nadign/fyrer JEsu blessada Forþienustu/Am̄.

Atianda Sun̄udag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 22. Cap.

Þan Tijma. Þa Phariseárner heyrdu þad/ad hn hafde niduþaggad þa Saduceos / samanśofnudust þeir i eitt. Og eirn Løgvitringur af þeim spurde han ad / Freistande hans og sagde : Meistare / Hvørt er hid hædsta Bodord i Løgmálenu ? En JEsus sagde til hans : Þad / Ad þu skallt elska DROttenn Gud þinn/ af øllu Hiarta þijnu/og af allre Aundu þinne/og af øllu Hugskote þijnu. Þetta er hid fyrsta og stadsta Bodord. En hitt annad er þissu lijkt/þad/Ad elska skalltu Naunga þinn so sem sialf ann þig. J þessum tveimur Bodordum er innebunded allt Løgmál og Spámennerner. En þa Phariseárner voru so til samans komner/ spurde JEsus þa ad og sagde : Hvad virdest ydur um Christ/ hvørs Son hann sie? Þeir søgdu honum/ Davids : Hann sagde þa til þeirra: Hvørnenn kallar David hann þa i Anda eirn HErra ? þar hann seiger: DROTTenn sagde minum DROTTne: Sit þu mier til Hægre Handar/þangad til ad eg legg Ovine þijna Skør Foota þinna. Nu ef David kallar hann eirn Herra / Hvørnenn er hann þa hans Sonur? Og eingenn gat svarad honum einu Orde. Og eige dirfdest nockur upp fra þeim Deige / hann framar ad spyrja.

Exordium.

Þeir eru Partar Christelegs Lærdooms / Løgmáled og Evangelium. Løgmáled er fyrer Moysen utgiefed/ enn Nád og Sannleike er fyrer JEsum Christum vorden / Joh. 1. Af Løgmálenu verdur eingenn hoolpenn/ þvi þ verkar Reide. Fyrer Truna i Evangelio verdum vier Riettlaater. Moyses seger oss hvad vier eigum ad giøra / Christur/ hvørnenn vier eigum ad trua. Moyses foor med Skugga epterkomande Giæda/ i Christo er sialfur Lijkamenn oss veittur. Nu er þetta þo ecke svo ad skilia/ad Fedurner i Gamla Testamentenu hafe af Evangelio Hlutlauser vered: Sia eg kem/ J Upphafe Bokarennar stendur skrifad af mier/ þinn Vilia/minn Gud/ giøre eg/ seger Messias fyrer Davids Munn/ Ps. 40. Hver er sa hns Vilie ? Sa / ad Kvinnunnar Sæde skylde i sundurmola Høggormsins

Høfud.

Nøfud. Fyrer þad blessada Fyrerheit hafa þeir aller hiælpast eins og vier/ſem hoolpner eru vordner/allt þar til ad Christur leidde Sañ-leikañ i Lioos. Fyrer Truna vard Abraham Rettlætur/og fyrer Tru na seger Petur ad Fedurner hafe hoolpner vorded: Eñ ſvo ſem þeir voru ecke aan Evangelit og þess Afgiafa/ ſvo ſkulū vier þad og vita/ ad vier ecke erum aan Løgmalsins / þvi DRottenn kom ecke til ad upp-leysa/helldur ad uppfylla Løgmaled/Matth.5. Satt er þad/ad þeir ſē Christo tilheyra/ þeir eru ecke under Løgmalenu/ þ er under Løg-malsins Bølvan/ Eñ þo Krossfesta þeir sitt Holld med þess Gyrndū og Tilhneigingum/ Gal. 5. Þad heimtest ecke af þeim / ad þeir upp-fylle Løgmaled/eñ þess krefur Gud/ad Meñ life epter þvi/ ſē fremst vier megnum/ellur þvi mundu hñs Postular ſvo opt biooda oss ad lifa Gudrækelega / Sparſamlega og Rettvijslega i Heime þessum? Þvi munde Jacob ſegia / ad Truen ſie daud aan Verkaña? Þvi munde Frelſareñ ſiælfur utleggia Løgmaled / og vijſa Møñum til þess / ef ecke ættum vier epter Løgmalenu ad lifa. Þetta ſiaum vier i þessa N. Dags Evangelio/i hveriu oss verdur fyrer Siooner ſett øll Skyll-da Christens Mañs/ſē foolgeñ er i þijſu tvennu. 1. Ad elſka Gud og Naungañ. 2. Ad þeckia Christum og hañs Perſoonu rette-lega. Vm þetta hefe eg ætlet mier framar ad tala.

Eñ þu goode Gud / Styrk oss hier til med Naad þijns Anda / I-IESV Nafne / AMEN.

Vtleggingeñ.

Hinu fyrra hofum vier Tvo Bodord ad athuga / ſem er/ AD Elſka GVD / Og Añad / AD Elſka NAungañ. Þad Fyrra kallar DRotteñ hid ædſta og meſta Bodord i Løgmalenu/ ſvo ſem Von er aa / ecke einungis þess vegna / ad eckert er ſvo Yppar-legt/ ſvo Omſamlegt/ ſvo mikillrar Elſkuverdt ſem Gud/ helldur og þess vegna/ad øll øñur Bodordeñ hafa ſiñ Krapt og Myndugleika af þvi/ þar allt hvad vier giørum med Ord og Verk/ hverſu vel ſem þad ſijnest giørt/þad er Onijtt/ utañ þad framkome af Elſkuñe og Tird-

ingunne til Guds. Allt þad sem Gud hefur boded/ þad eigum vier ad giøra/ af þvi vier Ollkumst og Elskum hann / Enn hann eigum vier ad elska fyrer þa Omekanlegu Yferburde / er hann hefur yfer allar sijnar Skiepnur/hanns Magt/hanns Dijrd/ hanns Rieттlæte/enn þo allra mest fyrer hanns Giæsku/þvi vier høfum ei svo Skynbragd a ødrum Greinum hanns Dijrdlegu Nattignar / Enn hana finnum vier og þreifum a hende a hveriu Augnablike/þvi hun uppfyller vora Epterlaungun med Giæd um/ seger David/ Ps. 103. Og ef vier fyrst vilium hugleida Giæsku hanns i Lijkamlegann Maata : Er hann þa ecke sa ed hefur giefed oss Ond og Lijkama ? Þvi skylldum vier þa ecke elska hann af allre Ondu vorre ? Hefur hann ecke innplantad Raad og Skilning i Sæler vorar ? Þvi skylldum vier þa ecke elska hun af øllu Hugskote voru? Hefur hann ei giefed oss Hiartad/ sem er Bustadur Elskunnar ? A hveriun skyllde hun helldur festa sig/enn a hønum/ sem hana hefur sialfur tilreidt og bued svo Dasamlega umm hana ? Mun hann ei vera sa/ i hverium vier lifum/ erum og hrærumst ? Act. 17. Uppfyller hann ecke Hiørtu vor med Fædslu og Fognude ? Upplykur hann ecke sinne milldu Hende / og sedur allar lifande Skiepnur ? Ps. 145. og hvad mest hina Opacklaatu Manneskiu. O vor Gud/ eg huxa til þess/ er DRottenn brixlar sijnu Foolke hiaa Jeremiam/ seigiande : Hefe eg vered Jsrael svo sem Eydemørk edur Jord su/ er tapar Avextenum ? Jer. 2. Gud giæfe/ ad vier villdum og læra oss til Rifta tenna þessa hans Fødurlega Hiarta Giæsku/og athuga hvad ørlæt hans Millde hefur vered/hversu Vijsdoome full hans Guddoomlega Forsioon/ad hann hefur aled oss a þessum Arum/ ei sijdur enn frioosom Jord Akurkallenn / ad hønum Sofande ; en hverium vier høfum þo hvad verst lifad : Ef vier hugleidum þetta/ ... minsta Koste i hvert Sinn/er hann veiter oss nockurn sierdeilis Velgierning/þa mundum vier helldur leidast til ad elska Gud/ og ecke sega med Gudlausum Judum : Vier drottnum og vilium ei framar til þijn koma/Jer. 2. Og þo nu ad DRottenn læte oss kenna hardt a stundum/annadhvert alla Almennelega/ edur og nockra sier i Lage/til ad typ-

ta oss þar med Ekfada Kalfa/Jer. 31. Edur til ad reyna sijn Børn/ þa eigum vier samt ad elska hañ/ þvi hvern hañ Son/ sem Faderen elskar/ hañ agar hañ/ seger Paulus/ Ebr. 12. Eñ ef þetta er hans Elsku-Merke / Hvilijk Fasiña er þad þa / ad elska hañ ei aptur a moote? Svo sem þad er lijtill Heidur halldeñ / ad elska Vine sijna medañ þeir kuña ad duga oss/svo er þad lijted Rækarmerke vid Gud/ ad elska hañ alleina medañ allt ad Oskum geingur: Og Gud næde/ Þad eru þo svo fæer/sem giøra þad: Eñ svo sem Gulled reynist i Ofnenum/ svo proofast og Elskañ til Guds i Mootgangenum: Og hvad mørgum hefur hañ þrijst til ad elska hañ / sem þvi ædur fiarlæger voru/og hafa Meñ til þess fulla Orsøk/ nær Meñ giæta þess/ ad hvad sem hañs Elskendur vantar hier / þad mun oss margfalldlega Endurgollded verda i Upprisu Riettlætra / Þad voltar sialfur DRotteñ/er hañ seger: Hver sem ad yfergefur Hus/ og Brædur og Systur/edur Fødur edur Moodur/edur Eigeñ-Konu/edur Børn/edur Akra fyrer mijns Nafns Saker / hañ skal fæ Hundradfallt aptur og eignast ad Erfdum eilijft Lijf / Matth. 19. Eñ hvern sem ad hañ svipter øllu þessu/edur svo Miklu edur Litlu sem hønum þocknast/og hañ elskar samt Gud siñ/ og kysser a hañs Vønd/hañ giører allt hid sama. Munum vier þa nockud mißast Harmkvæla þessarra Tijma/ nær vier skijnum eins og Sool i Rijke vors Fødur? Matth. 13. Mun Sonureñ reikna þau Høggeñ/ er Fader hañs sloo hañ/ nær hañ situr i Tign og Heidre? Þvi er þad fævijslegt/ ad vilia ei kaupa þessu/ og þvi skylldum vier þa ei elska vorn Himneska Fødur / Jafnvel midt i Hørmungunum. Eñ hvad Almeñelegre Typtan vidvijkur/ þa Gud giæfe/ad vier villdum eins lynder z samhuga vera i þvi/ad elska Gud/ þo hañ age oss/sierdeilis þar vier i þessu fatæka Lande meigum jata þad/ef vier adgiæta vilium/ad hñ burtrekur ecke eilijflega/vier meigum þeckia þad vid oss framkomed vera / sem hañ heiter sijnu Foolke fyrer Muñ Joels Spamans: Eg skal Endurgiallda ydur þau Areñ sem ad Eingesprettañ / Trie-Ormureñ og Gras-Madkureñ

hafa

hafa eydt fyrer ydur / Joel. 2. O vor Gud / þvi skyllder þu Mañenum betala ? Hver hefur þier nockurn Tyma giefed / svo þu þurfer hønum aptur ad giefa : Rom. 11. Vilier þu giallda oss epter Verdugleikum / þa eru vor Laun Daudeñ / vier høfum ecke añad medteked i Straff Syndareñar / eñ hvad vier tilunted høfum / og þad med nærsta sinnum Mæler / eñ þvi velldur þyn Giæska / þyn Fødurleg Elska / ad þu villt svo ad Orde komast : Þar fyrer Hugleidū nu / christner Meñ / Hafe Gud typlad oss Ohlydugu Synda-þræla m; O-Aran nockurre / edur ødrum Landplagum / Hefur hñ oss þ ecke margfalldlega aptur-golldeds med hiñe mestu Ar-Giæsku og ødru Blydlæte synu ? Skylldum vier nu elska nockurn jafnframt hønū / er svo leikur vid oss eins og Børn syn ? Eñ hvad seger Drottenñ þ Muñ Joels hydar i þyssū sama Capitula ? Nær þier eted jafnadarlega og erud Metter / munud þier Lofa Nafned DRottens : Eñ hvert ad hiñ goode Gud hefur ei opt-lega funded Brest a þessu hia mørgum af oss / þad bid eg þa ad Hugleida / uñ hveria eg hygg þ rett-talad sie / er stendur hia Hoseam Spa-Mañe / i Cap. 13. Vnder eins og þeir sadder urdu / hoof st vpp Hugur þeirra / þar þ hafa þr gleymt mier. Eñ øll þsse Lykamleg Blessan / svo mikel sem hun er / sem þo er svo mikel / ad alldrei verdur hun full-þockud / þa er hun þo Smæ-Muner hia hinum Andlegu Giædum ad reikna / er oss veitt eru i JEsu Christo. Fæum oss er kamt ad elska Gud fyrer þær Gæfur / sem aller jafnt niooka / fyrer hañs Sool / er hñ lætur skyna yfer Vonda og Gooda / fyrer þad Regned er hañ falla lætur yfer Ranglata og Rietllata / Matth. 5. Hvar fyrer ? Þviad aller meina sig þess verduga / fyrst aller hafa þss sømu Not / eñ Avøxt ureñ verdur þo meire hia suṁum / eñ sumum miñe / jafnvel þoott ad Tveir hafe hina sømu Alburde / þvi Blessan DRottens er þad sem Hused bygger / Eñ hañs Heilsusamleg Nad i Christo er augliоos vorden øllum Mønnum / Tit. 2. Hun er alldrei Avaxtarlaus hia þeim / sem hana medtaka vilia / og þar er eingeñ Mismunur a øllum þeim / sem jafnt bera sig epter heñe / þvi hia hønum er eckert Mañgreinar-

Alit /

Alit/þar er hverke Gydingur nie Grickur/Præll edur Frelsinge/helldur aller Eitt i JEsu Christo/Gal. 3. En fyrer þessa Hæleitu Guds Velgiørninga elska flester hann hvad minst/ Hvar fyrer ? Þvi Menn dæma epter Holldenu / enn Holldeð skyniar ecke hvad Guds Anda er / 1. Cor. 2. Athuguni þo hvert meira er/ad skapa Himen og Jørd/ edur ad læta Gud/sem hvortveggia skoop/ taka a sig Lijkingu syndugs Hollds/ Rom. 8. Ad skapa Manenn / edur ad Endurskapa hann : Ad giøra hans Lijkama af Molldu / og blæsa lifande Anda i hans Naser/Edur ad skapa i hønum eirn nyann Mann/og gefa hønum H. Anda: Ad leggia alla Hlute under hans Fætur/ Ps. 8. Edur ad giefa sinn Eingieteñ Son ut fyrer hann / ad hann fyrerfarest ecke / helldur hafe eilijft Lijf : Ad giefa hønum Jardneska Fædslu / edur ad ala hann a sijns Sonar Hollde og Bloode : Ad giefa hønum Proott og Atburde til ad utvega Næringu sijna/eda giefa hønum Styrk i Mootgangenum/ Freistingunum og Offsooknunum: Hvert er meira ad giefa hønum Vit og Rænu/til ad sia fyrer þessu Lijkamlega Lijfe/ edur sitt H. Ord/ sem hann uppfræder til eilijfs Lijfs / og ad upplijsa bæde Viliann og Skilningenn/ ad hann giete bæde þeckt Gud og eiskad: Hvert er meira/ ad giefa hønum Mæled/til ad tala vid sijna Lijka i Heimenum/ edur ad giøra hans Tungu vel talande/svo hann fae vid sialfann Gud talad: Og ad Skijdurstu/hvert er meira/ ad giefa hønum Gull og Silfur/Akur og Kvickfenad/edur ad utvega hønum þann Fe-Siood/sem er a Himnum/hvørium ei kann Mølur nie Rid ad granda/ Matth. 6. Hver ed Guds eiged Blood og hans dyrann Dauda kostad hefur : Sa sem þetta samann ber/hann mun finna/ad svo miklu Ædre sem Sælenn er Lijkamanum/ svo miklu fegre sem Himnarijkis Dijrd er forgeingelegu Glyse Veralldarennar/Ja/ svo miklu Ædre sem Gud er øllum sijnum Skiepnum/ svo miklu heitar eigum vier hann ad elska fyrer hina Andlegu Velgiørninga/helldur enn þa Lijkamlegu/ þviad i þessum veiter hann hvad Forgeingelegt er/ enn i hinum sialfann sig/ sem ad blijfur/ sem er einn og hinn same/og hans Ar þrotna ecke / Heb. 1. Og hver sem Gud

alleina fyrer Jardneska Mune elskar / hañ hefur alleina Makar Ast a hønum / eins og eiñ Nærsnare sem tilbidur hiñ Rijka a medañ hañ elur hañ. Og fyrer þessar Omekanlegu Guds Astgiafer/eigum vier hañ nu ad elska hvad mest Af ØLLu HIARta VOru / Og ALLre ØNdu VOrre/ Og ØLLu HUGskote VORu/ Þad er / af øllum Sælar og Lijfs Kropkum / svo sem David bijdur / Lof seg þu Ønd mijn DRottne og allt hvad i mier er hañs heilaga Nafne. Eñ su Elska er vier a Gude høfum fyrer Tijmanlega Mune/ hun a ad vera svo kropkug/ ad hun næe þvi Mæle/er hañ tilætlad hefur/Sem er/ ad hun leide oss til ad elska hañ i Christo og fyrer Christum / hvers Elska ad Paulus seger ad sie betre eñ allt ad vita/ og hañ lyser Bol-van yfer þeim / sem ecke elska DRottens vorn JEsum Christum/ og þetta er nu svo kalad um hid Mesta og Ædsta Bodord i Løgmalenu. HItt ANNad Er ÞEssu LIIkt/ seger Frelsareñ: Elska SKallt þu ÞIñ NAUNGA Sem SIALfañ þig. Hier hefur Gud sialfum hiñ fyrsta og mesta Neidur skiled / Eñ fyrer þvi/ ad sa sem segest elska Gud/eñ hatar siñ Broodur/hañ er Liugare/seger Johañes/ 1.Joh.4. Þa er audsiaat/ ad Naungans Elska fylger Guds Elsku jafnañ a epter/ þess vegna samteinger og Lausnareñ þesse Tvo Bod-ord/ þvi hvorugt ma añars missa. Sa sem elskar Gud/ hañ elskar siñ Broodur/ og eingeñ elskar siñ Broodur rettelega / nema hañ elske hañ fyrer Guds Saker. Nier til þarf og mikla Alvøru/og þar Bod-ord þesse eru svo skyld / þa tijdur eins miked a bædum/ Svo sem Nel-vijle er vijst þeim sem ecke elskar Gud/ svo seger og Christur/ ad sa sm reidest Broodur siñu/hñ sie sekur Nelvijtis Ellds/ Matth. 5. Þetta Bodord þyker morgu næsta þungt/ og sierdeilis epter þvi sm Christ-ur utleggur þad hia Matthæum / segiande : Elsked Ovine ydar / blessed þa er ydur bølva / Giøred þeim Gott sem hata ydur/ og bidied fyrer þa i sem eru ydur mootfallner og Offakia ydur. Eñ Johañes seger þo / ad hañs Bodord sieu ecke þung / Eg vil og segia/ ad eckert Booordet Rettvijsara og eckert Nytsamlegra til Velferdar. Rettvijst er

er þad/þvi hn̄ hefur oss þ̄ boded sem er sialf Riettvjsen̄/ sm̄ m Vallo a ad biooda oss hvad han̄ vill / sem elskade oss/ þa vier vorum hn̄s Oviner/sem ad eingum er um̄ neitt skylldugur/en̄ vier erum hōnū skylldugar um̄ Saal og Lijf/og allt hvad vier erum. Gagnsamt er þad/þvi sa er svo giører/han̄ vinur hin̄ besta Hlut / þvi han̄ verdur af Gude elskadur. Hver er þvilijkur Hlutur/sem ad vita Synder sijnar kvittar? En̄ þad veit han̄ / sem svo elskar Ovin sin̄ / ad han̄ tilgiefur hønum han̄s Misgiørder/ad Vitne Frelsarans/ er han̄ sagde. Ef þier fyrergefed Mønnum̄ þeirra Misgiørder/þa mun min̄ Fader tilgefa ydur ydar Synder / þvi vil eg segia hid sama hier um̄ og Paall sagde um̄ Man̄ og Kvin̄u/ Sa sem elskar sijna eigen̄ Konu/han̄ elskar sialfan̄ sig/ Eph. 5. Og allt hid sama giører hn̄ sem elskar sin̄ Broodur/og hver sem hn̄ hatar/han̄ hatar sialfan̄ sig. En̄ þessa Elsku til Naungans eigum vier ad Auglijsa/ ecke med Orde og Tungu/ helldur med Verke og San̄leika / an̄ars elskum vier ecke rettelega. Gud ein̄ veit hvad i Hiartanu bygger/þvi han̄ ran̄sakar Nijrun̄/ þad veit Madurenn ecke/han̄ dæmer af Avøxtunum. Þvi kan̄ eg ecke ad segia/ad sa elske sin̄ Naunga / sem eckert Gott lætur af sier leida / þar til gefur Jacob mier Orsøk/er han̄ seger: Ef Syster edur Brooder eru naken̄/ og vantar Daglegt Vidvære / en̄ Einhver ydar seger/ Fared i Fride/ vermed ydur og mettest/ en̄ gefed þeim þo ecke þad Lijkamen̄ vidþarf/ hvad gagnar þad:Og þetta er nu svo fram̄sagt um̄ þ̄sse Tvø Stooru Bodord/ J hverium Frelsaren̄ seger / Ad AllT LOGMAALed Og SPAMENNerner SJeu JNNEfalder / En̄ þegar vier nu ran̄søkum hvad miked oss vantar a ad fylla þesse Guds Bod/ þa mun oss til Hugar koma/ad leita eins an̄ars Lærdooms/hvar fyrer vier kun̄um hoolpner ad verda. Til hn̄s vijsar oss Christur i sin̄e Spurningu til Gydinga/ er han̄ sagde: HVad VJRDest YDur Um̄ CHRJST HVors SOn HAn̄ Sie? Hvar um̄ vier nu vilium med faam Ordum tala i hin̄e Sijdare Greinen̄e.

Gydingar høfdu fram̄sett fyrer DRotten̄ Tvær Onytiu Spurningar/

ingar/ ædur eñ þesse kom til um̃ Bodordeñ / Adra kæru Pharisæi og Herodis Þienarar fram̃ / Hvert ad leifdest ad gefa Keysaranū Skatt edur ei / þeim svarade hañ ut af / ef eg mæ svo ad Orde komast/ sem verdugt var / þvi Madur skal ei svara einum Dæra uppa sitt Tal. Adra Saducæi/er þeir spurdu/ Hvers ad Konañ skyllde verda i Upprisuñe af Sio Brædrum/sem aller hofdu haft hana/ þa nidur þaggade hañ/ og straffade þeirra Ovitursleik. Þesse var hin Þridia / og voru um̃ hana ymsar Meiningar hiæ Gydingum. Adrer hielldu hin hellstu vera um̃ Foornernar: Adrer Umskurnareñar Løgmæl: Nockrer um̃ Hvijldardagen: Eñ DRotteñ /er sialfur hafde Løgmæled utgiefed / J hverium ad liggia aller Fiarsiooder Vitskuñar/ Hañ leyste ur heñe mz Umþeinkingar / Til þess/ ad syna þeim hvad miked þa vantade æ Guds H. Løgmæls Uppfylling / sem meintu hana ad vera einungis foolgna i utvortis Verkum / eñ ecke til ad keña þeim/ ad nockur giæte af Løgmælenu hoolpeñ ordid / og þvi visar hañ þeim til Christum og hañs Persoonu/svo þeir vel mætti færa Sæluhiælpareñar Veg/hefdu þeir haft Vilia edur Vit æ epter ad taka/edur framar hier um̃ ad spyria/eins og Nicodemus/HVad VIRdest YDur Um CHRist HVers SOn HAñ Sie? seger Frelsareñ: ÞEir SØgdu HONum DAvids. Ecke neitar DRotteñ þvi/ad hañ være Davids Son/svo sem ei var Von til. Gud hafde David heited / ad hañ villde giefa honum eiñ Son / hvers Ryke ad skyllde eilyft verda/ 2. Sam. 7. Hañ er Sonur Davids epter Holldenu/ sem Paulus votar / Hañ er giordur af Sæde Davids / eñ þesse hiñ same Davids Sonur/ sim ader fæddur af Fedrunum epter Holldenu/hñ er þo Gud blessadur um̃ Allder: Þvi seger nu Lausnareñ fram̃vegis: HVErnen KAllar DAvid HAñ Þa i ANda Eiñ HErra: Eingeñ Fader er svo Audvirdelegur/og eingeñ Sonur svo Megtugur/ad Fadereñ kalle Soneñ Herra. Lætum vera/ad eiñ Fader sie ecke Kongboreñ/og Synenum Konungs Tign hlotnadest/ svo ad Fadereñ kallade hañ Herra / af þvi hañ ber Guds Persoonu a Jordune:

Eñ

En hvernenn mætte þad eiga heima hiä David/ hver ed sialfur var Konungur / og ætte sier eingann ædre / nema Gud alleina / sem byr i Himnenum/og er allra DRotten ? Þvi er þad audsied/ ad sä er Gud/ og Guds Sonur / er hann Herra kallar : Þar fyrer seger Frelsarenn : EF DAvid KALLar HAnn HErra / HVernenn Er Hann Þa Hanns SONur ? Og svo ad eingenn kynne ad leida sier i Hug / ad þad være nockur af Einglunum/ edur Hofud-Einglunum / sem David kallar HErra i þessum Stad/ þa færer DRottenn til synis Mæls þa Grein af Spædoome Davids/sem eingum Eingle edur nockurre Skepnu tilheyrer/og ecke utann alleina Guds Syne/sä er sannur Gud/Gude Födur og Heilogum Anda Sameiginlegur og Samjafn ad allre Tign / Magt og Vellde/og þo sannur Madur vordenn/ svo miklu ædre Einglunum/ epter Manndoomenum/ sem hn̄ hefur þeim ædra Nafn/þad er Tign hloted fyrer Jbud Guddoomsins : Þa seger hann : DROTTenn Sagde Minum DROTTne / Sit Þu Mier Til HÆGre HANdar / Þar Til Eg Legg OVINE Þijna Til SKarar FOTa ÞJnna. Þviad til hvers af Einglunum hefur hann nockurn Tijma sagt / Sit Þu mier til hægre Handar ? Seger Paulus/ Hebr. 1. Jea/ Eingillenn kvadst vera Sampioon Johannis/ er hann talade vid hann i Opennberanenne. Hvernenn mætte þa David nockurn Eingel sinn Herra kalla ? Su er þa Meiningenn i þessu Tale Frelsarans vid Gydinga/ad CHRistur sie DAvids Son/ þad er af Fedrunum fæddur/epter Holldenu/og þo Guds Sonur af honum getenn fyrer allar Allder/ þad er sannur Gud og sannur Madur i einne Persoonu / hvad og sia ma af þeim Mæls-hætte/Ad SJTia Til GUDS HÆGre HANDar/hvad eingum getur tilheyrt/ nema þeim/ sem er ein Persoona samsett af Guddoome og Manndoome. Þetta hefdu Gydingar kunnad ad læra/og þo miklu skiliandlegar og betur / enn nockur syndug Tunga fæe utmælad / hefdu þr lagt nockurn Hug a sitt Mæl/og spurt fremur hier umm. Enn vier sem feinged hofum þad ad heyra / og truum þvi sem þeir heyrdu ad sogu / enn trudu þo ecke / Vier/ hverium Christur er fyrer Augunum

 mælladur

mæladur i hañs Orde/ Vier skulum reikna oss þad fyrer eilijfañ Soo-
ma/og hina ædstu Huggun/ ad Gud er Madur vordeñ/og ad vort Holld
er upphafed a Guds Tignar-Stool fyrer Ibud Guddoomsins. Eñ
hvad er þad / ad sitia a hægra Veg Gude ? Þad leggur Paulus ut /
er hañ seger/1. Cor. 15. Hønum byriar ad rijkia þar til hñ leggur alla
Ovine til Footskarar hønum. Eñ hvilijkt er þetta Rijke? Þad er/
ad hñ er settur yfer allañ Høfdingskap og Vellde og Krapt & Herra-
dæme/og øll Nøfn sem nefnast/ ecke einasta i þessare Ølld/hellldur og
hiñe Tilkomande/Eph. 1. Eñ undañ þessu dijrdlega Rijke urdu Pijsl
ernar ad ganga/ þvi lijser hañ sialfur/ er hañ talade vid þa tvo/sem
til Emaus geingu / Luc. 24. og lagde ut fyrer þeim Ritningarnar/
segiande. Hlaut ei Christur þetta ad lijda/ og iñganga sijdañ i sijna
Dijrd. Guds Sonur er ad søñu Konungur fra Eilijfd / þess getur
David/ segiande : Gud/ þiñ Tignar-Stooll varer uñ Alldur og uñ
Allder Allda. Eingeñ ma Konungur heita/ nema hañ Rijke hafe/
eñ Mañsins Sonur braut sig til Rijkis i gegnuñ Pijslernar / Daudañ
og Port Helvijtis / þegar hañ took Herleidinguna ad Herfange / eñ
utsnarade hønum / sem hefur Magt Myrkrañá / og settest a Guds
Hætignar-Stool/lifer og rijker ad Eilijfu/svo ad hñ er vor Konung-
ur vordeñ/epter vorre Natturu/eñ vter hñs Brædur/ þad er oss eilijf
Huggun. Verde eg aumare eñ Lazarus/ Verde eg audvirdelegre eñ
hñs Postular/ Verde eg Afrak og Hreinsunar Foorn Veralldar/eins
og þeir/ Verde eg svo fatækur sem sialfur hañ / ad eg ecke hefe þar
eg kuñe ad halla ad Høfde mijnu/ þad er mier noog/ ad mitt Holld og
Blood rijker a Himnum / og situr a hægra Veg Gude / med hverium
hañ fæder mig og dryckiar/til Stadfestu þar uñ/ ad eg sem med hon-
um lijd / mune og sijdañ med hønum rijkia / og hversu sem miñ Lijk-
ame yrde afskræmdur af Volæde og Vesølld / Þa skal hañ þo verda
samlijkur hñs dijrdlegum Lijkama / Ja / þad er mier ecke lijtel Hugg-
un/ad þad sama Holld og Blood/ sem situr a Guds hægre Hønd/ þad
medtek eg i H. Alltaresins Sacramente/ til Styrkingar uñ Kvittun

Synda

Synda minna/ hvÿad i þeim Lijkama/ sem brotenn var a Krossenum/ og i þvi Bloode/ er þar var uthellt / i þvi sama bygger øll Fylling Guddoomsins Lijkamlega / svo þegar eg medtek Lijkama og Blood Mannsins / þa medtek eg og sialfann Gud / a moote hveriumm eg syndgad hefe / og af hverium hvad mest hænger Verdugleike mijns Syndagiallds. Þar fyrer/ nær eg skielfest af Stærd Synda minna/ þa verd eg af þessu huggadur / þvi ef ad mitt Hiarta fordæmer mig / þa er Gud meire Hiarta mijnu / og þad mun alldrei bregdast / Er Gud hefur heited i Christo fyrer Munn Jeremiæ: Ef leitad verdur ad Ranglæte Israelis/ þa skal þar eckert vera / og Synder Juda skulu eingar finnast/ þvi eg mun fyrergefa þeim er eg mun epterskilia. O minn HErra JEsu/ fyrer hvers Skulld mun þad vera / ad þinn Fader midt i Reidenne minne est a Myskunsemena/ Hab. 4. Hvar fyrer brestur hanns Hiarta i hønum / svo hann hlijtur Syndaranum Myskunsamur ad vera? Jer. 31. Hvar fyrer skedur þetta / DRottenn minn / Nema fyrer þijna Medalgaungu / sem situr hønum a hægra Veg? Þegar eg sed eina þreÿtta Sæl og uppfylle sierhveria ængrada Sæl / þa vake eg til þess / minn Svefn er mier jafnann sætur/seger DRottenn epter Maklegum Plagsid / til ad utmala sijna Elsku til Mannkynsens i Christo JESU. Vier segiumst ad vera vakner og sofner i þeim Hlut / er vier hofum Ynde af/og svo talar hann hier umm sig / hver þo ecke sefur og ecke sifiar hann/ O Gud giæfe/ad vier værum eins Arvakrer og Ydiusamer i hanns Þioonustu/Jæ/hvad Stoor og Omælanleg sie hanns Giæska/yfer þeim/ sem jafnvel hafa hinar verstu Synder drygt / þad seger hann skømmu sijdar med þessum allra Hiartnæmustu Ordumm: Ef ad Himenenn verdur mældur ad ofann / edur rannsakadur Grundvøllur Jardarennar ad nedann/þa skal eg forsmaa allt Israels Sæde/fyrer allt þad þeir giort hafa/ Enn svo sem þad er Omøgulegt øllum nema honum Einum/sem Himenenn hefur utþaned/og mæler hann med sinne Spann/og Jørdena hefur Grundvallad/ Svo er þad Omøgulegt / ad Brunnur Myskunsemennar verde uppausenn / hver ed alldrei tæmdur verdur/ nema af þeim/ sem ecke vilia koma til þess.

þessara Vatna/og forsmaa Rijkdoom hañs Þolenmædis/þar til þeir hafa uppfyllt Mæler Syndaña. Hvad mun nu vallda þvi/ christner Meñ/ ad hñ/ sm̃ er eiñ forterande Elldur / sa ed breñur allt til hins nedsta Helvijtis/hñ vill þo vera oss syndugum Ormum svo Nadugur? Hvad velldur þvi/ ad Himnarijke lijdur svoddañ Ofrijke? Hvad añad eñ þad/ad hñ sem er sialfur Gud/ Hañ situr i voru Hollde/hveria hñ skamast sijn ecke Brædur ad kalla? Hañ situr/ Sege eg/til Kraptarens hægre Handar og bidur fyrer oss/Þesse er sa stoore Leyndardoomur/hvern Paulus seger/ ad Vitringar Veralldar hafe ecke skyniad / eñ þo er Opeñberadur oss/semerum Guds Smælingiar. O þa stooru Naad/O þau diupu Myskunar Ydur-Guds/ i hveriũ hñ hefur vitiad vor upprunieñ af Hædum / Hønum sie Lof / Dijrd og Heidur/ Speke og Kraptur/ um̃ Allder Allda/ A M E N.

Nijtianda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 9. Cap.

Á Þañ Tijma. JEsus stie a Skip / foor hañ yfer um̃ aptur/og kom i sijna Borg. Og sia/ad þeir færdu til hñs Limafallssiukañ Mañ/þañ er laa i siñe Reckiu. Eñ þa JEsus leit nu þeirra Tru / sagde hañ til hins Limafallssiuka: Vertu Hughraustur Sonur/ þijnar Synder eru þier fyrergiefnar. Og sia / ad nockrer af Skriftlærdum søgdu med sialfum sier: Þesse Gudlastar. Og sem JEsus sa þeirra Hugreñingar/ sagde hañ; Hvat fyrer huxed þier so vont i ydrum Hiørtum? Hvørt er audvelldara ad seigia/Þier eru þijnar Synder fyrergiefnar? Ellegar ad seigia/Statt upp og gack? Eñ so ad þier vited/þad Mañsins Sonur hefur Magt a Jørdu til ad fyrergiefa Syndernar (Þa sagde hñ til hins Limafallssiuka.)Statt upp/tak i burt Sæng þijna/og gack i þitt Hus. Og hañ stood upp / og foor i sitt Hus. Eñ þa Foolked sa þetta/undradest þad/prijsande Gud/ sa ed þvilijka Magt hefde Møñunum giefed.

Exordium.

MArga Hlute kalla Mēn Vonda i Heimenum/ þar er þo eing
ēn Vondur nema Syndēn alleina/ Vier køllū Straff Synd-
arēnar Jllt/ Ēn þad er þo ecke Jllt i sialfu sier/ þvi þar er
eingēn Olucka/ ad ei kome hun fra Gude/ sē er alleina Good-
ur/ fyrer vora Skulld verdur þad Jllt/ sem þad forþienad høfū med
Syndēne/ og verdur þad þo mørgū Gott/ sē þvi taka svo sem Guds
Børn/ sier til Andlegrar Heilsubotar. Være þar eingēn Root/ þa være
ecke helldur neinn Avøxtur/ og være þar eingēn Synd/ þa være eingēn
Olucka/ Daudēn er Verdlaun Syndarēnar/ seger Paall/ svo er og all-
ur hans Her/ sem under han þionar/ Siukdoomar/ Vrbyrgd/ Hall-
ære/ Offsookner/ Bloodsuthellingar/ Skadræde af Vøtnum og Voda
Ellde/ Svo er þa Syndēn hin einasta Orsøk til allrar Olucku And-
legrar og Lijkamlegrar / Þess getur Esaias / Cap. 42. Hver hefur
giørt Jacob ad Herfange og Eydelagt Jsrael / hefur ecke DRottenn
giørt þad/ a moote hverium vier syndgad høfum / og þeir villdu ecke
gānga a hans Vegum / og han uthellte yfer þa Grimd sinnar Bræde/
og megnu Strijde? Og þarf hier ecke langt ad Røkū ad leita/ DRott-
enn JEsus kēner oss hier i Gudspiallenu / hver ad sie Orsøk til alls
Mooklætis Mannana/ þar ed han sagde vid hinn Haalfvisna: Vertu
Hughraustur Sonur/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar. Vilium
vier þvi af Gudspiallenu læra / hvernig vier eigum ad faa Boot vid
Syndēne/ J hverre vier alder erum/ hverrar Jllsku Kraptur ad Dag-
lega brijst ut um Lijkama þessa Dauda / Spillande allre vorre Vm-
geingne/ Ēn þad er Tvent sierdeilis/ sem er hrein Ydran / og ørugg
Tru og Traust a JESV Forþienustu.

Hialpa oss hier til/ goode Gud/ med Naad þijns Anda/ fyrer JE-
sum Christum/ AMEN.

Vtleggingen.

DROTTENN SAgde Vid þEnn HAALFvisna MAnn / VERtu HVGhraustur SONur / þJer Eru þJJNAR SyNDer FYRERgefnar. Eingēn Efe er a þvi/ Bræd-

ur

ur M. Ad þesse Veſælingur hefur Angradur vered vegna Synda ſiña/er hñ hef: þeinkia mætt/ad væru Orſøk til ſijns Kranckdæmis: Þeſſ vegna ſagde hiñ goode Meiſtare / Er viſſe hvad med Mañenum bioo/ad hñs Synder væru hønu fyrergefnar/ Eñ þu Chriſteñ Madur/ ſm̃ þetta heyrer/ athuga hvad JEſus ſvarade ſijnum Læreſveinum/ Joh. 9. Er þeir ſpurdu hañ/ hvert hañ/ſem blindur boreñ var/ hefde ſyndgad/edur Forelldrar hañs/ DRottẽ ſvarade: Hverke ſyndgade þeſſe/ nie Forelldrar hañs/ helldur ſvo ad Guds Dijrd Openberyrde/ecke meinte JEſus þad/ad hñ edur hañs Forelldrar væru Syndlauſer/þvi þa hefde hañ ecke blindur fæddur vered/ þar Gud ſtraffar eingañ fyrer eckert / Nitt meinte hañ / ad hverke hañ nie Forelldrar hañs hefdu meira uñed til þeſſa Vanſkapnadar / Eñ marger adrer/ helldur være þeſſe Vanheilinde/ſem margur hefde forſkulldad/a hañ løgd/til ad byrta Guds Dijrd og Almætte hañs Sonar / eg hygg þad ſie Meina ſañaſt / ad ef Gud villde tilreikna Syndernar / þa munde Fæer heilſkygner i Verølldena fædaſt / Fæer heilum Fæte a Jerdena ſtijga/Fæer Oviſtñ Arm utretta/ og eingeñ um̃ Eitt Augnablik heill vera / helldur hefur Gud lagt ſumar Skepnur ſijnar i Lijma / til ad ſijna þier Heilbrygdum ſijna Dijrd /.og hvert Valld hañ hefur yfer þijnum ſyndugum Kroppe/ ef hañ vill i Rettlætis Doom gæanga/ Tak þar fyrer þau Orkumſleñ/ er þu a ødrum ſier/ eñ þu hefur til uñed / þrijſta Hiarta þijnu til ad ydraſt þra Syndañа / er hafa þañ gooda Gud ſtygdañ / er kient hefur þier herlvika Sæl i heilbrygdñ Lijkama/ og leikur vid þig eins og Barn ſitt med allskonar Medlæte / jafnvel þoott þu hañ Daglega til Reide reiter: Hvernig a þa Ydraneñe hætt ad ad vera/ Barn Guds? Num a ad vera heit og alvarleg/ þeſſe Nælf-viſne Madur hefur æn Efa vered Sorgfullur i Hiartanu vegna Synda ſiña/ þad keña oſſ Ord Chriſti/ ſvo ſem eg ſtrax ſagde: Forgefins kemur þu/ Barn mitt/fram̃ fyrer Gud/til ad bidia um̃ Kvittun Synda þiña / nema þig angre þær / nema þu græter beiſklega med Petre/nema þu þvoer Chriſti Fætur med Tærum Hiarta þijns/eins

og

og Maria/nema þitt Hiarta brædne i þier svo sem astad Baz/eins og Davids/ ecke svo miøg af Tilfinningu Guds Reide / svo sem af Elsko uñe til hañs Giæsku/sem upplauk þynum Augum/er varst blindur bor eñ af Moodur Lyfe og daudur i Syndunñ/er þig hefur Endurkeypt fra eilyfu Helvijtis Baale/med syns Sonar Dauda/og sparad þig sijd añ midt i Syndunñ: Lat þier þ til Hiarta ganga/ad þu hefr hñ mood gad og Daglega stygger/ jafnvel med vitanlegum Syndum. Svo a Guds Barna Ydran hattad ad vera/og er hun Gude svo þæg/svo sm ad Synden er hønum leid/Ja/eñ þa þægare/þvi Syndeñ getur alldrei svo stoor vorded/ad ei sie meire Myskuneñ/hvar sem Syndeñ yfergnæfer/ þa yfergnæfer Naadeñ miklu framar / Svo lyted giører Gud ur Syndeñe / þegar hun er afþvegeñ med Ydraneñe / eñ hun a ad vera alvarleg/eige hun Gude ad þocknast/Sa sem vill af Hiarta ydrast Syndañа/ hañ skal vel rañsaka sialfañ sig / og hallda Reikning vid sitt eiged Hiarta af Ordum og Giørdum / og svo mikla Kiæte sem hiñ Ydrande hefur haft af Syndeñe/svo miked Angur byriar hønum ad hafa i Ydraneñe: Meñ eiga ad breyta vid Syndena/eins og Añon Fordum vid Systur syna Thamar/a medañ hñ framde siñ Vilia med heñe/elskade hñ hana/Þar epter rak hañ hana ut af Dyrunñ: Þoott hønñ fære svo Skañarlega/ad ecke sie nærre þvi verra Dæme til/ þa eigum vier þo eins ad breyta vid Syndena/Vier eigum ad læta oss hana leida vera / og er þad vyst / ad sa sem hefur Gaman af giørdum Syndum/nær hønum þær i Hug koma/hønum eru þær eñ þa apturhalldnar: Drage eingeñ sialfañ sig a Talar / Ætlum ecke ad Gud nægest þar med/ ad vier lætumst uñ Stundarsaker ydrast Syndañа/ eñ gøngum þo aptur til þeirra/eins og Hundur til Spyiu/edur Svijn þad / er vellter sier i sama Saur / 2. Pet. 2. Þegar DRottenñ hafde fyrergefed Hoor-Konuñe Glæp heñar / þa sagde hañ þo : Gack nu burt/og syndga ecke framar: Gefande þier þar med til Vitundar/ Christeñ Madur/Ad þad er forgefens/ ad þu þigger Kvittun Synda þiña af Gude/nema þu sporner vid þm frañvegis þ mesta þu mætt.

Þegar JEsus sa þañ Mañ i Musterenu/ er hñ skomu ádur læknad hafde vid Dÿked Betezda/ þa sagde hañ: Sia/ nu ertu heill vordeñ/ syndga ecke framar/ ad ei hende þig añad verra/ Joh. 5. Teiknande þar med/ ad Syndeñ hefde vered Orsøk til hañs Siukleika/ Eñ þu/ sm frameñur fyrer Guds Fætur/ til ad lata þier boda Kvittun Synda þiña af hañs Umbodsmañe i Skriffta-Stoolnum/ Þad er ad søkir vÿst/ ad ef þu ydrast af Hiarta Syndaña / og treyster a JEsu Guds Sonar Forþienustu/ þa verda þier þær fyrer hñs Blood fyrergefnar/ þoott þær sieu raudar sem Blood/ og svo sem Purpure raudar/ og þu Læknadur af øllum þÿnum Andlegum Oheilendum / eñ ef þu ecke leitast vid framvegis ad Krossfesta þitt Holld af fremsta Megne/ þa mun Forþienusta hins Krossfesta ecke miøg gagna þier / miklu helldur fordæma þig/ nema þu sporner vid Syndeñe. Vil þad fyrer vÿst/ ad Christur hefur ecke forgefins talad um þañ Ohreina Anda / sem utfer af Mañenum / ad hañ take sio Anda sier verre / og hverfe aptur i sitt fyrra Hus / og verde svo þess sama Mañs hid sÿdara argara hinu fyrra.   Eingeñ er Efe a þvi/ ad DRottiñ meinar hier þa/ sem Einusiñe hafa utreked Diofuleñ ur Hiarta sÿnu fyrer Guds Krapt og sañа Ydran / eñ byggia honum þo iñ aptur / og æfa sømu Synder Ydrunarlaust/ edur & adrar verre/ þad vitnar St. Petur/ hñs eigeñ Læresveiñ/ er hañ seger um þa / er vellta sier i sømu Syndum/ ad þeirra hin sÿdare Kiør sieu verre hinu fyrre/ þvi betra hefde þeim vered / ad alldrei hefdu þeir Veg Riettlætesins vitad / helldur eñ ad þeckium hoñu ad hverfa aptur fra þvi Bodorde / er þeim er feinged er Christner Meñ eiga ad breyta epter þessum Halfvisna Mañe i hañs Audmykt og Angre fyrer Syndernar / eiñig i Truñe og Traustenu a Guds Sonar Matt og Miskun/ Eñ ecke eigum vier hañs Svottarferse lÿker ad vera / i vorri Apturhvarfe til Guds fra Syndunum: Hañ var Halfviseñ / Svo eigum vier ecke ad vera / þoott vier sieum veiker/ þa eigum vier ecke Halfvisner ad vera/ svo vier meinu ad gefa Gude Helftena Hiarta vors / eñ Helmingeñ Syndeñe og Fiandanum:

Gud

Gud hafar i Morsis Løgum/ ad hafa eitt Mæler fyrer hiñ Iñlenda/ og aňaň fyrer þaň Framanda. O hvad giøra þa synduger Meň / þegar þeir skamta Gude ut i Dropa Tale / hver med synum Blood-Dropum hefur afþveged Synder vorar/ eň Andskotanum gefa Meň fullaň Mæler mestallra vorra Lyfdaga / Þad er Baals Pioonusta / eň ecke Christs: Eň St Paall seger: Ad Christur og Belial/ þad er hiň same Diøfull sm Baal/ eige eckert Hlutskipte samaň. Verum þvi aňadhvert heiter edur kallder / þvi þeim sem volger eru / vill haň skirpa ut af synu Muñe / Apoc. 3. Þesse Madur leitade HErrans/ þa haň var veikur ordeň. Lær þad af hønu/ Guds Barn/ad Akalla Drotteň i Neydeñe/ eň bijd þo ecke epter þvi/ad hň neydest til ad straffa þig Syndareňar vegna/ Mørgu hefur ad søñu Guds Hegning komed til Ydranar/ sem ecke hafa þeckt Synder sijnar fyrre: Eň græt þess/ ad þeirre Ydran / sem fraňkiemur af Otta Hegningareňar / heňe er hættara vid ad koolna aptur/ eň hiñe/ sm af Ihugan sijns Ovirduglei-ka/ & Guds Giæsku uppsprettr/ Þad sie eg af Achab/ er klæddest i Seck fyrer Gude/ nær honum illa gieck/ eň strax sem Gud hafde lieit Hrijs-inu af haňs Hrygg/ þa frell hň fra hm til aňarlegra Guda. Sa sm undaň dregur Tijma Ydranareňar/ & meinar ad þar sie alltijd noog-ur Tijme til/ haň virdest mier vera eins og sa/ er ecke hyrder um þoott haň lijde Skipbrot / af þvi þad kuñe ad heňda sig/ ad haň kuñe af ad komast a einum Flaka. Meň segia / Ad sa sem giører sitt Testa-ment/ ecke fyrr eň a Dauda-Sængeñe / haň giefe af Erfingians Fe/ og ecke af synu: Natt er vid/ ad Gud mune eins hallda og kalla þad ecke sier giefed/ sem þa er fyrst boded/ nær sagt verdur: Gior Reikn-ingskap þiňar Raadsmeňsku / Þu matt ecke leingur Raadsmeňsku hafa. Sa sm Daglega frestar Ydraneñe/ hň er eins og sa Skulldu-Nautur/ er giefur jafnaň good Ord/ eň betalar alldrei: Skyllda vor er þad Maňaňa / ad lijda þvilijkt hver af ødrum / Naungans Kiær-leika vegna/ i leingsku Løg/ þvi vier erum Gude meira skyllduger/ sem er Fader vor allra / eň haň er ecke skylldugur ad lijda svoddaň Hræsne

af oss/ hverium vier erum skylldugar um Saal og Lijf. Malachias Spamadur lÿser Bølvan yfer þeim/ sem eiga Heilbrygt Fe/ eñ offra þvi Hallta og Limlesta. O Guds Barn/ mun sa ecke þurfa ad Ottast fyrer þessare Bølvan / sem gefur Fiandanum siñ Vngmeñis Alldur/ eñ ætlar ad Foornfæra Skaparanum þad/ sem hañ verdur a Nætium ad bera? Skiool þvi ecke a Frest Ydraneñe/ Barn Guds/ helldur þeink a þiñ Skapara i þÿnum Vngdoome / Þvi þu veitst ecke nær Angisteñ kemur/ og þu leitar ad Fridnum/ og fiñur hañ ecke/ Ezech. 7. Og er þad svo hier um uttalad.

Hvad hinu Sijdara vidvijkur / sem er um TRVNA / Þa eru heñar furduleger Kraptar / og eg mæ segia / Guddoomlegar Verkaner/ sem langt yfergaanga Mañlegañ Skilning/ svo miklar/ ad þad mæ valla med Ordū utskijra/ hañ sem ad er Høfundur Truareñar JEsus Christus/ Heb. 12. Hañ hefur giørt hina bestu Grein a þvi/ er hañ seger vid sijna Læresveina : Ef þier Tru hefdud svo sem eitt Mustards-Korn/ svo mundud þier segia Fialle þessu/ Tak þig upp og fleyg þier i Siooeñ / Og ef ein lijtel Tru kañ þvilijks ad orka / hvad mikla Hlute mun þa hin sterka fæ afrekad/ Svo sem var Abrahams/ er hñ trude til Vonar þar eingeñ Von var/ Rom. 4. Nu vil eg i þetta Siñ ecke um þvilijka Hlute tala / helldur ad þvi Leite sem hun þienar til Syndaña Fyrergefningar/ og er þad Mæla sañast/ ad eingeñ er stærre Kraptur heñar eñ sa/ Þvi miña var þad/ ad giøra Moyses Staf ad Høggorme/ Miña ad sundurskipta Hafenu/ Miña ad læta Soolena standa kyrra/ miña ad tilbyrgia Himeneñ/ og kalla Elld af Himne/ þvi allt eru þetta Guds Skepnur/ er høñū hlijda Mootmælielaust : Miña er allt þetta/ Sege eg/ helldur eñ ad koma Mañenum/ af Syndeñe og Andskotañū vanskopudum/ i Sætt vid Gud/ og þvi er þad hin stærsta Jarteikn og Kraptaverk Truareñar. ÞEGar JESVS Sa ÞEirra TRV / stendur hier i Gudspiallenu / SAGde HAñ Til HIns HALfvisna / VErtu HVGhraustur SONur / ÞIer Eru ÞIINar SYNDer FYRERgefnar. Tvent giørde JEsus hier

Gott/

Gott / Sem var / ad hañ gaf þessum vesæla Mañe Lÿkamans Heil-brygde apftur/ og svo under eins Sælarennar/ eñ mikell var þess Mun-ur/ og svo mikell sem ad skilur Sælarennar og Lÿkamans Vanheilsu/ Þvi talade DRottenn eckert um̃ Lÿkamans Ohraustleik/ helldur sagde hañ : ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRERgefnar / þar fyrer sagde hañ og vid hina vantruudu Gydinga : HVert Er AVDvelld-ara Ad SEGia / ÞJer Eru ÞJJNar SYNDer FYRergefnar/ EDur Ad SEGia / STAtt Vpp Og Gack ? Eñ hier ser þu Krapt Truarennar / mædur eñ þesse aume Madur talade Eitt Ord til Fødur Myskunsemdanna/ þa hrærdust hañs Myskunar Ydur i hønum til Medaumkunar / Heiter ecke þetta ad Bænheyra mædur eñ kallad er? Hins sama mættu þier vænta/ Christeñ Madur/ nær þu lætur þig af Hiarta angra þÿnar Synder / Fyrr meiga Himen og Jord For-gænga/ eñ ad Eitt af hañs Ordum falle a Jordu / er sagt hefur til eins Ydrande Syndara / ad þegar hañ lætur af Jllu / og lærer Gott ad giøra/ þa skule hañs Synder vera hønum fiarlægar/ sem Austred er Vestrenu/ fyrr mun Siafar-Hafed uppþorna/ eñ ad Bruñur Mysk-unarennar verde uppausenn / sem lofad hefur ad kasta ydrande Mañs Syndum i Hafsins Diup / svo þeirra skule ecke ad Eilÿfu minst ver-da : Þessu kiemur Truenn til Leidar. DRottenn undradest ecke yfer neinum Hlut/ sem hañ sæ hier a Jardrÿke ; Allt Veralldarennar Yf-erlæte þootte hønũ einkis vert / svo sem Von var a/ þvi allt Silfur og Gull var hañs / Hañ gaf sig lÿted ad Tale Læresveinaña / þegar þeir sÿndu hønum hina kostulegu Byggingu Mustersens/ og þootte eckert til þess koma/ eñ vid hina Canaanisku sagde hañ : Kona/ mikel er þÿn Tru. Svoddañ Gerseme er jafnoel eins Gaungumañs Tru i Auglite DRottens / og hversu dÿrmæt ad hun sie i Guds Auglite/ þad giefur DRottenn sialfur til Vitundar i Epterlÿkingunne um̃ hitt tÿnda Saud og Pening/ er hañ ælyckar med þessũ Ordum. Svo sege eg ydur/ ad meire Glede er i Himnenũ yfer einum Syndugũ sm̃ Ydran giører/ helldur eñ yfer Nÿu og Niutÿu Riettlætum : Hølldum þvi þad

fyrer

fyrer satt sem Johañes seger/ 1. Pist. 1. Cap. Ef vier jatum vorar Synder/ þa er hñ Trur og Riettlatur/ ad hñ fyrergefur oss Syndernar/ og hreinsar oss af ollu Ranglæte voru/ Svo voru Myskunar Ydur-Ðrottens vidkvæm/ er hañ leit Eymd þessa vesæla Mañs/ ad hñ sa strax Aumur a honum. O þu Guds Barn/ villtu þa efast um/ ad hañ hrærist Myskunar yfer þier/ þegar þier taka til ad sviða þyn Andleg Kaun/ þegar þau finnu Sarreñ taka til ad lifna/ og þu tekur til ad Andvarpa i Leynum/ segiande: JEsu Goode Meistare/ Myskuna þu mier. Hvad seger JEsus hia Lucam/ Cap. 11. Ef ad þier sem Vonder erud / kuñed ad gefa Bornum ydar goodar Gafur/ hvad miklu framar mun ydar Himneskur Fader gefa þeim heilagañ Anda/ sem hañ þar um bidia / Þvi vil eg i fullu Trauste segia / þegar þu audmyker þig under Volldugа Guds Hond / og bidur af Hiarta um Fyrergefning Synda þiña / Þa mun hañs Ande bera þijnum Anda Vitnesburd um/ ad þu siert Guds Barn/ Rom. 8. Þvi jafnvel þoott vier sieum Otruer/ þa er hañ samt Trur/ Sialfum sier kañ hañ ecke ad neita/ seger Paulus. Nu er þad satt/ Br. M. ad Sañydrande Mañs Tru verkar svo miked hia Gude/ sem nu hefe eg sagt/ eñ hañ a þa ad vera viss um þad / ad hañ sie bæde Sañydrande og Rett-truadur. Margt er lijkt med Skylldum/ segia Meñ i Ordtake gomlu/ Eñ Trueñ og Ydrumeñ eru Tvær Systur/ er ei meigia skilia/ eins og þad/ ad su Ydran er Onyt j Guds Auglite/ sem ecke þvijngar Mañeñ til ad Krossfesta sitt Holld/ svo er og Trueñ daud an Verkaña/ seger Jacob/ og Pall seger/ Ad su Tru alleina gyllde / sem ad er kroptug fyrer Kiærleikañ. Med Trune foornfæra Meñ Gude sijnu Vitsmunum/ og gefa sijna Skilningu fangna under hennar Hlijdne: Med Ydraneñe Offra Meñ Viliañum / ad hañ sie Guds Bode undergeffiñ. Truen gioerer oss ad Guds Læresveinum: Ydraneñ ad hañs Þioonum. Trueñ upplijser vor Hiortu i Skilninge vorra Saluhialpar Efna; eñ Ydraneñ/ Ef hun er alvarleg / hun þrijster oss til ad giora Guds Vilia/ og alla Skylldu christens Mañs. Svo sem þad er ecke noog/ ad ydrast

ydrast um̃ Slundarsaker/ z ganga aptur til ad drygia sömu Synder/ svo er pad ei helldur fullur Christendomur/ad trua um̃ hrÿd/eda giora Avöxt Truarenar/en̄ falla po fra a Tÿma Freistingarenar: Være pad noog til Sæluhiälpar ad byria vel/ pa sæte Bileam hafft i Himna rÿke/ og ef ei pyrfte ad vaka og bidia / pa hefdu hinar Fävÿsu Jomfrurnar ecke vered utelokadar. Pad er skemlelegur Draumur/ ad ætla ad Gud mune tilreikna sier Forpienustu Sonarens/ en̄ vilia po eckert giora af pvi sem Gud boded hefur: Mieg svo er eg uggande fyrer pvi/ ad sa sem geinged hefur i pvilÿkre Leidslu allan̄ sin̄ Alldur fram̃ i Daudan̄/han̄ mune uppvakna i Helvÿte og Kvölunum / pvi jafnvel pott ad Goodverken̄ vor / ef nockur svo kallast meiga / pau sieu ecke Mattkug til ad giora oss hoolpna/ par vier erum skyllduger ad jata/ ad Onyter pioonar sieum vier / Jafnvel po vier giördū allt pad vier ættū ad giora/ Samt eru hin Vondu noogu kroptug til pess/ ad fordæma oss. Eg veit ad sönu/ ad petta kan̄ ad sturla margan̄ pan̄/ sem miken̄ Part Æfe sinar hefur i Illskunne aled/ eg fæ ecke vid pvi giört/ petta eru po Gudleg Sannindé/ og ecke er Von a ödru/ en̄ ad Syndugs Mans Hiarta mune ken̄a til / pegar Broddur Lögmalsins kekur til ad stÿnga a Kaununum/vel sie peim er svo eru vidkvæmer/ad peir fin̄a til Sarsaukans/hin̄ er öllū midur fared/er ei ken̄a til Guds Skroffunar/ecke til Lögmalsins Hookana/ og ecke til Helvÿtis Eldz-Loga/ hvern peir forpienad hafe/ um̃ hveria pad seigia ma/sem Jeremias sagde um̃ Gydinga: Pu typtar pa T Rotten̄/ en̄ pr fin̄a par ecke til/ hverra Samvitskur ad Paall seger ad sieu Bren̄emerktar. En̄ hinū/ sem ad sön̄u Ogudlega lifad hafa/en̄ lata sig po angra sÿnar Synder af Hiarta/og vilia par a Boot vin̄a/pm̃ vÿsa eg til peirra Lÿknar Orda/er DRotten̄ talar til Syndugra Man̄a/ Esa. 1. Pvoed ydur/ Hreinsed ydur/ Taked ydar Illskubreytne fra mÿnu Auglite / komed sÿdan̄ og eigumst Lög vid/Poott ydar Synder sieu raudar sem Blood/ pa vil eg giöra pær hvÿtar sem Ull. Pu peinker kan̄ske i Hiarta pÿnu / Eg em i Synden̄e geten̄ og fæddur / Hvernig ma eg Gude

þocknast ? Eñ giæt þess/ad þiñ Endurlausnare/ sem er Gud blessad-
ur um̃ allar Allder/ hñ er fæddur af Fedrunum epter Holldenu/ hreiñ
og Heilagur og fraaskiliñ Syndurunum : Þu ert Syndugre eñ adrer
Meñ/ Christur er heilagre eñ aller Meñ/ hañ er Forlykun fyrer þyn-
ar / og ecke Einungis fyrer þynar / helldur og fyrer allar Veralldar-
eñar Synder : Þu getur ecke aldeilis af Syndeñe lated/ svo þ Vonda
lode ecke vid þig/ þa þu villt giøra hid Gooda/ þad gat ei helldur St-
Paull / Samt feck hañ þad Svar af Gude / Lat þier nægiast myna
Naad/ miñ Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum : Þu syndgar opt-
lega / Christur bidur fyrer þier Oaflaatañlega : Þynar Synder eru
þier yfer Høfud geingnar/ samt yfergnæfer þo Naadeñ miklu fram-
ar : Þig henda optlega sømu Synder/ Sporna vid þeim sem mest þu
maatt/ svo ad þær drockne ecke i þynum Daudlegũ Lykama/ eñ vit þo/
ad JEsus hefur bored uppa Tried þa Handskriftena/ sem moote þier
var/ og hana a Krossen neglt/ þar er eingeñ af þynum Skulldum ept-
erskileñ nie Oloken/ eñ bruka þa slykt til ad afplaana giørdar Synder/
eñ ecke til Frelsis ad drygia þær frammvegis : Þu þykest eckert Verk
Gudrækneñar fullkomed giørt geta/ þesse Medkeñing þyns Overdug-
leika er Verk Heilags Anda/ Þvi bidur hañ fyrer þier med Outalande-
legum Andvørpunum/ og hiaalpar þynum Veikleika : Þu hefur allañ
þiñ Alldur i Illskuñe aled / og ert adkomeñ Dauda / hafande eckert
gott Verk Gude ad biooda/ þoott þu hefder/ mundu þau kuña ad Rett-
læta þig ? Hvad hafde Tollheimtumadureñ ? Luc. 18. Hvad hafde
Ræningeñ a Krossenum ? Luc. 23. Hvad hafde Þrælleñ/ sem var syn-
um Herra skylldugur um̃ 10000. Punda ? Matth. 18. Samt upp-
gaf Herrañ honum alla Skulldena. Þyn Trua tekur til ad veik-
iast i Daudanum/ þa Lykamans Kraptar eru ad Þrotum komner/ og
meiga valla taka a moote Daudans Ofbode / mundu þa til þess / ad
Guds Sonur hefur Daudañ sigrad/ þad skal ske / ad hver sem truer a
hañ/ sa skal lifa jafnvel þoott hañ deye/ Joh. 11. Lat þier þa i Hug
koma hvad Fader hins Tunglsiuka sagde/ Herra/ Eg true ad sønnu/

eñ

eñ hiælpa þu Truarleysu miñe. Ein veik Tru er þo Tru/ Eitt Ell:Neiste er þo Elldur/ Ein lytel Perla glansar svo sem ein Perla/ Eins skyn ein veik Tru i Augum Guds svo skiært / svo sem þo hun være sterkare/ þvi Truen er ecke vort Verk/ helldur hans Anda/ þar fyrer beiddu Læresveinarner DRottenn ad auka sier Truna / Lætum hañ rǽda Mælingu heñar/ hañ mun ecke sitt eiged Verk Ovirda / eñ lætum þo ecke af ad næra hana med ydugl egre Bæn og Andvarpan. Lutherus seger i einum Stad/ ad eingeñ verde Fordæmdur/ nema sa sem ei vill trua: Pad er satt/ ef þ er rett skiled/ þvi sa vill ecke Olmusu ha fa/ s ecke vill um̄ hana bidia/ svo vill z ecke sa trua/ s ecke bidr Gud ad skapa hreint Hiarta i sier/ z gefa sier nyan vyssan Anda/ eñ hitt er vyst/ Ad ein veik Hønd tekur eins vel vid Olmusu/ svo sem ein Fullhraust/ og eins vel um̄fadmar ein veik Tru Christs Forþienustu/ svo sem ein fullørugg/ þvi Guds Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum / og eiñ Veiktruadur mæ um̄ sig segia eins og Paulus/ Eg formæ alla Hlute fyrer hañ/ sem mig Mæktugañ giører/ Christum/ þvi þa eg Breiskur er/ þa er eg Mæktugur/ þo ebloest svo DRottens Kraptur med hm̄/ ad hñ hroosar þvi under syna Foornfæringu/ ad hñ hafe goodre Barmitu barest/ Skeided fullkomnad/ og Truna geymt/ og framveigis sie sier af-løgd Corona Riettlætesins/ hveria DRottenn hiñ Rettlæte Doomare mune giefa sier a þm̄ Deige/ og ecke einasta sier/ helldur jafnvel øllum þeim hans Tilkomu elska. Heñar niootande ad verda / uñe oss hiñ goode Konungur Dyrdareñar / fyrer JEsum Christum / AMEN.

Tuttugasta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 22. Cap.

Þeim Tyma. JEsus svarade og talade i añad siñ i Ephterlykingum til þeirra/ og sagde: Himmaryke er lykt þeim Konge/ sem Brudkaup giørde Syne synum. Og utsende syna Þioona ad kalla Bodsmeñena til Brudkaupsins / og þeir villdu ecke koma. J añad siñ sende hñ ut adra Þioona/ og sagde:

Seiged hier Bodsmönunum: Sioed/ Mijna Maaltijd hefe eg til-bued / minner Vxar og aled Fe er slatrad/ og allt er reidubued / komed til Brudkaupsins. Enn peir forsmaadu pad og geingu i burt/ eirn a sinn Bugard/ enn annar til sinnar Verdslunar/ enn hiner adrer gripu hans Pioona/og lögdu peim Hadungar til/og drapu pa. Enn pa Kong-urenn heyrde petta/ vard hann reidur/ og sende ut sitt Herlid/ og fyrer-foor pessum Mordingiunn/og brende upp peirra Borg. Pa sagde hann til sinna Pioona: Brudkauped er ad sönnu reidubued/enn peir sem bod-ner voru/peir voru pess ei verduger. Par fyrer fared ut a Gatna-mootenn/ og biooded til Brudkaupsins hverium sem pier finned. Og hans Pioonar geingu ut a Strætenn/ Og samann söfnudu öllum peim sem peir fundu/ Vondum og Goodum. Og Brudkauped vard fullt med Bordsett Foolk. Enn pa ed Kongurenn gieck inn ad sia pa sem til Bordsins satu / Sa hann par eirn Mann / seige klæddann med Brud-kaups Klæde. Og sagde til hans: Vinur / hvornenn gieckstu inn hingad/ hafande ecke Brudkaups Klæde? Enn hann pagde. Pa sagde Kongurenn til sinna Pienara: Binded hans Hendur og Fætur/og kast ed honum ut i hin ytstu Myrkur / par ed vera mun Oop og Tanna-gnystran. Pvi ad marger eru kallader / enn faaer Utvalder.

Exordium.

Ver ad sie Meining pessarar fögru Epterlijkingar / sem DRottenn hier framsetur/ pad er audraaded af ödru Guds Orde/ og po sierdeilis af Predikunum hans/sem annarstadar ritadar finnast i Gudspialla-Bookunum / ecke sijdst af peirre umm Verkamennena/ sem leigder voru i Vijngardenn/ hia Matthæum i 20. Cap. Og hinne umm pa miklu Kvølldmaaltijd / sem er ad finna hia Lucam i 14. Cap. Umm hveriar baadar nockud hefur talad vered hier ad framann. Konungurenn er hinn Alvallde Himens og Jardar Kon-ungur/ Hans Sonur er DRottenn JESUS/sialfur Konungur/ecke einasta epter Guddoomenum/helldur og Manndoomenum/ pvi Gud hef-ur sett sinn Konung yfer sitt heilaga Fiall Zion/ Ps. 2. Jafnvel pott

ei være hans Ryke af þessum Heime / og allt Vald er hönum gefed/ bæde a Himne og Jordu / Dan. 7. Matth. 28. Brudkauped er hans Holldtekia/ og aller þeir Velgiorningar/ er i þesse frambodner verda ollu Mankyne/ en veitter þeim einum/ sem trua a Nafn Eingietens Sonar Guds. Hiner fyrstu/ sem bodner voru/ eru Gydingar/ hverium framar ødrum var boded til þessa mikla Brudkaups/ enn þeir forsmædu þad/ svo sem Paulus og Barnabas vottudu/ Act. 13. Seigiande: Til ydar byriade fyrst Guds Ord ad tala / en fyrst þier forsmaed þad/ og reikned ydur ei verda eilyfs Lyfs / þa snuumst vier til Heidingianna. Sumum bægdu Veralldar Umsvif fra þessare Guds Giøf / svo sem af Gudspiallenu er audkært. Hiner gripu hans Þioona/ løgdu þeim Smadungar til/ og Aflyfudu þa: Þeirra gietur Frelsarenn/ er han sagde vid Gydinga : Hvern af Spamønnunum hafa ydar Fedur ecke Lyflated? Og yfer þa er geinged þad skielfelega Straff/ sem hier um getur i Evangelio: Fyrst / þegar Nebucadnezar Eydelagde hina fyrre Jerusalem/ og syđan yfer Born þeirra / sem ad uppfylltu Mæling Fedra sinna / er hun var uppbrend og ad Stein-Hrugu giørd af Tito Vespatiano/ og alldrei uppbygd syđan. Hiner / er syđan voru kallader/ eru Heidner Men/ og medal annarra Forfedur vorer/ þad Foolk/ sem i Myrkrunum sat/ Eph. 5. og er innplantad i Staden Gydinga/ sem afbrotner voru/ Rom. 11. En vier heyrum i Gudspiallenu/ ad til þessa Brudkaups er safnad Vondum og Goodum / þvi seiger og Paulus/ 2. Tim. 2. ad i stooru Huse sieu ecke einungis Kier af Gulle og Sylfre/ helldur og af Tre og Steine/ og sum til Heidurs/ en sum til Vanheidurs/ En ef nockur hreinsar sig af þessu/ þa mune han verda Kier til Heidurs helgad / og sialfur Lausnarenn endar þessa Epterlykingu med þeirre dyrmætu Grein / Ad Marger Sieu Kalladet / En Fáer Utvalder. Hvar af liost er/ ad þeir eru ecke aller Christi Þegnar/ sem nefna Christum sinn Herra/ Til hvers han bender oss med Dæme þess Mans/ er kom til Brudkaupsins / ecke skryddur Brudkaups Klæde / Af hverium eg vil taka mier Orsok til/ ad tala um þa Hlute/ hvar af

eitt

eiñ og sierhver meige þeckia siñ Buning / hverk hañ sie hæfur til ad
byrtast fyrer Konungenum/nær hañ geingur iñ ad sia Bord-Gestena.
Þu Alvallde Konungur Dyrdarennar/sm villt/ad aller verde hoolp-
ner / og komest til Sañleikssins Vidurkeñingar / Veit oss þyns Anda
Nad til þessa Verks / J JESU Nafne.

Utleggingen.

ENN þEGar KONungurenn GEck Jñ / AD Sia þa Sem
Til BORDsins Satu/Sa Hañ þar Eiñ MANN/ EJge
KLÆDDan BRUDkaups KLæde/seger i Textanū. Hverk
ad sie þetta Brudkaups Klæde / er audvitad/ þad er sialfur Christ-
ur/ og hñs Riettlæte med Trune høndlad/ þvi fagnar hñs Christne/
hia Esajam Cap. 61. segiande: Eg gledst mikelega / og miñn Sa-
la fagnar i miñnum DRottne / þvi hañ hefur klædt mig Bunings
Himlprædesins/og med Klæde Riettlætesins hefur hañ huled mig/eins
og eiñ Brudguma i Keñemañlegum Skruda / og eina Brude Jklædda
Skarte syñu: þetta er auglioost af sialfre Epterlykingunne. Hvar
fyrer var þessum Vesæla Mañe kastad i hin ytstu Myrkur? Af þvi
hñ var ei skryddur Brudkaups Klæde. Hvar fyrer verda hiner Van-
Truudu fordæmder? Af þvi / ad þeir trudu ecke a Nafn Eingetins
Sonar Guds. Hvar fyrer sætku ecke hiner adrer þvilykre Refsing?
(þvi uñ hañ eiñ verdur giekeð) Fyrer þvi/ad þeir voru Jklædder hi-
nu retta Brudkaups Skarte. Hvar fyrer verda Utvalder inleidder
i Fognud syns Herra? Mun þad skie fyrer þeirra eigen Riettlæte?
Fiærre fer þvi. DRottenn/ ef þu villt tilreikna Syndernar/hver fær
þa stadest/seger David/ Ps. 130. Eingenn lifande Mañ mun Rett-
lætast i þynu Auglite/seger hañ/ Hvar fyrer er þad þa? Af þvi/ad
þeir trudu a hañ/ sem Rettlæter Ogudlegañ/ seger Paulus/ Rom. 4.
og þvi kemur hañ ecke til Doomsins/seger Frelsarenn. Sæll er sa/
hvers Synder huldar eru/ seger David/ Ps. 32. Eñ med Klædunum
verda Lyten huleñ / Eins vor Andleg Blygdan/ med JEsu blessudum
Rettlætis Skruda/þess getur hañ sialfur i Openberunum Johañis/
talande

kalande vid Biskupen i Laodicea / hvern han nakenn kallar/ þar hann rædur hønum/ad kaupa af sier Gull þad sem i Ellde er reynt/ ad hann rijkur verde og kladdur hvijtum Skruda / svo ad Blygdan hans Faklersis ecke Openberest/ Apoc. 3. Nadarstoollenn hulde fordum Daga Sattmaals Orkena / J hverre Løgmaals Toblurnar geymdar voru/ Þu JEsu/þu ert einn Nadar-Stooll i þijnu Bloode/ Rom. 3. Fyrer þitt Sakleyse/O Herra/sem Løgmaaled uppfyllt hefur/ enn varst þo a moote Løgmaalenu dæmdur / fyrer þad eru huldat allar vorar Synder/ sem moote Løgmaalenu giørdar eru / þegar vier a þitt Nafn truum: Hvad mun eg ætla til þess/ad eg Syndugur Ormur i mijnum eiginn Klædum byrtast kunne i þijns Himneska Fødurs Auglite ? Hvad mun eg vilia koma framm med þad/sem er eins og Nidlags Fat ? Hvad mun eg blooda þad framm sem er Haalfverk ? Eg hrædest øll mijn Verk / sagde hinn Rettlaate Job / Og þvi mun eg ætlast til þess / ad mijn sieu beiter ? Hvar fyrer mun eg vilia bæta þann fagra Kyrtel/er þu mier gef ed hefur/med mijnum Tøtrum? Mun eg heilagre enn Josua hinn Ædste Prestur/ er stood i saurugum Klædum fyrer Eingle hins mikla Raads/ Zach. 3. Svo mun best fara/ O Rotten minn / ad bæde eg og adrer Synduger Menn niioote þeirrar Nadar / sem hann naut / ad þu burt taker vort Rænglæte/og skipter umm Klæde vid oss. Svo er nu þetta Brudkaups Klæde eckert annad enn Rettlæte JEsu Christi med Trunne medtekid/Þvi Jklæddumst vier fyrst allra i Skyrnenne/þess getr Paulus/ segiande: Þier erud aller Guds Børn fyrer Truna a JEsum Christum/ þvi hoerier sem uppa Christum skijrder erud/ þier hafed Jklædst Christo/ J hennre verda oss Syndernar fyrergefnar/ ecke einasta Vpptuna Syndenn / helldur eigum vier / i Krapte hennar / Fyrergefningar Von/ umm alla Æfe vora / a Gioranlegum Syndum/ nær vier leitum hennar Rettelega / þvi kallar Petur hana Samvitsku goodrar Samvitsku / þvi einginn kynne umm Eitt Augnablik Roolega Samvitsku ad hafa/ nema hann visse sier Kvittunar Von Synda sinna : J henne verdum vier Guds Børn/ J henne medtokum vier heilagann Anda/ sem þa

alla

alla Endurnyiar/ fyrer Krapt Endurgetningareñar / ſem ecke moot-ſtanda hønum nie ſlockva hañ / Þvi er ſa Rettelega ſkrÿddur Brud-kaups Klæde/ſem Endurgetenn er af Vatne og Anda/ef hañ ei ſpiller aptur ſiñe Endurgetningu/eñ þad verdur mørgum/þvi midur/og þar fyrer er Skÿrneñ ecke Einhlÿt til þeſſa Bunings / nema ad heñar Kraptur auglÿſe ſig i oſſ/ nær vier drøgumſt a Legg / og lærum vorn Chriſteñdoom / og er þad fyrſt i þvi Iñefaled / ad trua Rettelega a Gud/ hvad ed ſkedur med Tveñu Moote : Fyrſt ad hafa ſaña Þeck-ingu a hønum/ hñs Stoormerkium / hañs Velgiørningum / ſem oſſ verda i Ordenu frambodner: Añad er þad / ad vier treyſtum hønum/ elſkum / og virdum/fram yfer alla Hlute. Hvad þvi Fyrra vidvÿkur/ þa er þad viſt/ ad i Skÿrneñe jatlum vier Gude z øllum hñs Stoor-merkium/þar til Skulldbundu oſſ vor Gudfedgin med ſiñe Jatningu/ Eñ hvad ſtodar oſſ ſu Jatning / nema vier lærum ad þeckia hañ er vier jatudum/ hañs Almætte/hañs Goodgyrne/ hañs Rettlæte/ hñs Elſku til vor / og hvad añad ſem hañ hefur i ſÿnu Orde Openberad oſſ til Sæluhiálpar ? Þetta vil eg bidia þa ad Hugleida/ ſem añad-hvert ſiálfer lÿted edur eckert vita i ſÿnu Chriſteñdoome/ ſvo ſem vita byriar/ edur forſooma ad kieña þad ſÿnum Børnum og Hiuum/jafn-vel þoott ſiálfer nockud vita meige. Hier ſtendur i Gudſpiallenu/ um þa ſem forſmádu Konungſins Bod/ eñ geingu i burt/ Eiñ a ſiñ Bu-gard/eñ Añar til ſiñar Syſlanar/ad þeir hafe þſſ ecke verduger vered. Seged mier þa i Guds Nafne/ſeged mier/ þier ſem allareidu erud kall-ader/og til Bords ſetſter i Konungs-Stofuñe/ munud þier þvi fyrer hlÿta/ ad þier erud þar Einuñe Iñkomner ? Munud þier byrtaſt i þvi ſaña Brudkaups Klæde / er þier látted Veralldlegar Syſlaner / ja/ Siálfſe og vondañ Selſkap draga ydur frá Gude z hñs Chriſts Þeckingu? Hverſu ægiæler Bordgeſter erud þier vid DRottens Kvølld-máltÿd/ nær þier edur ydar Børn vita eingañ Greinarmun ad giøra Lÿkama Drottens og añarrar Fædu/ecke ad Reyna nie Proofa ſiálfa ſig/og ecke ad Rañſaka Hiartad/hvert þier ſieud i Truñe. O Vei/

O Vei/

O Vei/ hversu lyktt eru Menn þa til Brudkaupsins buner? Þad heit-
er med Rettu/ ad hafa Allfared til ad Syndga/ svo sem DRottenn ad
Orde kemst fyrer Spamannsins Munn/ umm Afgudadyrkanena i Juda:
Vier keppumst vid ad bua oss i Skart/nær vier hallda vilium Minning
DRottens Dauda / og svo er Neimskann ecki i oss sumum hverium / ad
sa sem ecke hefur siaalfur / hann lænar af ødrum / hvad ad sønnu er
Vytalaust i siaalfu sier / Enn Gudnæde hvad lyted Sumum mune umm-
hugad vera/ad byrkast i JEsu Christi dyrmæta Rettlætes Klæde/sem
utvegad verdur med sannre Ydran/stødugre Tru/og Asekninge Christe-
legs Lifnadar. Þar fyrer/Christner Menn/Læred ad þeckia Gud og
hanns Stoormerke / Læred ad þeckia siaalfa ydur og ydar Overdugleik/
Læred ad þeckia Guds Vilia af hanns Bodordum/ svo þier og þeckia
meged/ hvad mikenn Skort þier hafed a þre Nroosan/ sem fyrer Gude
gyllder. Nu Annar Partur vorrar Jaaknningar er sa/ad vier lofum
ad treysta Gude / og reida oss uppa hanns Fødurlega Giæsku og For-
sia/bæde i Medlæte og Mootlæte/enn af þyssu ber æred miøg hia mørg
um hverium / sem þo meinar sig velbuenn i Lambsins Brudkaup / J
Medlætenu treistum vier uppa siaalfa oss sumer hverier / uppa Aud
vorn og Metord / uppa Vine og Nøfdingia / enn ecke uppa hann / sem
er Drottenn alleina Ryke: Konungurenn af Tyro sagde i Niarta synu:
Eg er einn sterkur Gud/ Enn DRottenn seger hønum / muntu segia vid
þinn Veganda: Eg em sterkur Gud? Og þo treista Menn uppa svodd
ann eina Vatns-Boolu framar enn a Gud/s ollu rædur bæde a Nimne
og Jørdu/ Nvar er þa Traustedt? Nvar er þa Truenn/sem Menn eiga
a Gude ad hafa? Munu þysser vera henkuger Gester i Christi Brud-
kaups Stofu / Er sagt hefur/Nver sem til myn kemur/ og ei hatar
Fødur og Moodur / Konu og Børn / Systur og Brædur / og jafnvel
syna eigenn Saal/ hann getur ei vered minn Lærésveinn? Menn standast ecke
Reide-Svip eins Veralldar Nøfdingia/er Menn svo kalla/þegar þeir
ygla sig/ þa eru sumer Menn buner til ad giøra allt hvad þeir biooda/
og jafnvel hinar verstu Skammer og Klæke i giegn Gude/ enn hann Ott-

ast þeir ei / i hvers Hende ad øll Veralldarennar Magt er eins og eitt lijdande Þoka / og þo vilia Menn Christner heita / þo ætla Menn sier med þvilijku Skape i Lambsens Brudkaup inn ad ganga / med þeim Guds Hetium / sem jafnvel ecke sitt Lijf elskudu allt i Daudann / þar fyrer hafa þeir nu fægad sinn Skruda i hans Bloode. J Mootlæt enu eru Menn ecke einasta Þolennmooder / sem jafnvel Guds Børn hender / helldur Møglunarsamer mote Gude / kalla sier Orett giordann / Þrvænta hans Adstodar / grijpa til Þra Rada / sem hann bannad hefur: Og i einu Orde ad segia / Kasta i burtu Trune a hann / og briota Oked i sundur. Finne Menn nu eitt hvad af þessu hia sier / annad hvert / ad þa vante Naudsynlega Þeckingu a Gude og sijnu Sælu hiælpar Efnu / og hann hyrder ecke um ad rada Boot þar a / sem best hann kann / edur hann Ottast nockra Veralldar Magt / Vinattu edur Velgeingne / eins mikid og Gud / þa drage eingenn sialfann sig a Tælar / edur meine þad hann sie Rett-truadur / þoott hann skijrdur sie / þoott hann sie Bordgiestur DRottens i Heilagre Kvølldmaltijd / og fylger þad þa epter / ad hann ei er skrijddur Brudkaups Klæde / a medann hann er svo buenn. Take einge enn svo Ord mijn / ad eg meine þoott einhvern kune nockud af slijku ad henda / ad honum þar fyrer eige strax ad kasta i hin ytstu Myrkur: Giæska DRottens er Þolennmoodare yfer Syndum vorum enn svo / þad sijna oss Dæme hinna mestu Syndara / sem þo hafa ædur hafft fulla Guds Þeckingu / svo sem Aarons / Davids og Peturs / enn hitt sege eg / ad Menn skule ecke bruka þessa Guds Naad til ad ala Syndena a hene: Eg sagda fyrer skommu / ad i Skijrnenne værum vier fyrst Jklædd er Brudkaups Klædenu / Enn Gud nade / ad þar fellur svo optlega Slettur a / og svo atast þad i Forodum Veralldarennar / ad þad valla þeckest a stundum / enn þad a burtu ad þvo med heitre Þoran og hans Forþienustu / sem hrein gioerer Børn Levi / JEsu Christi / hver ad er eins og Saapa Þvotta-Kvenna / seger Spamadurenn / Malach. 3. Eitt Klæde er jafngott þo ad Saur falle a þad / ef þad er vel þvegid / nema þad sie Groomteked / Eins er Syndugrenn / Hann er jafngoodur þeg-

ar

ar han ydrast af Hiarta / Truer ad sier verde Syndernar fyrergefnar/ og leitast vid ad lifa betur af øllu Megne / Enn velke han sig svo miøg i Gudleysenu/ ad hn burtkaste DRottens For þienustu/og hyrde ei umm ad leita hennar med þeim Medølum / sem til þess eru giørd/ Þa seger Paulus oss/ ad þar sie eingenn Forlijkun fyrer Syndena framar/ Hebr. 10. Eg finn i heilagre Ritningu svo sem þriu Trøppu-Stig/ til Gløtunarennar/fyrer þa/sem medteked hafa þo Guds Anda. Hrygg ed ecke Heilagann Anda/seger Paulus. Þad skedur þegar þeir/sem enn þa eru i Guds Naad/ þeim verdur þad/ ad þeir læta epter Holldenu/ þo ecke alltijd af ásettu Raade/ Enn veikia þo med þvi Krapta sinnar Endurgetningar / Svo þeir eru ecke svo liufer ad giøra þad Gude lijkar. Aptur seger hann: Slockved ecke Heilagann Anda: Þad skedur/ nær Menn svo venia sig a syndsamlegt Athæfe/ ad þar finnst eingenn Baratta Holldsins og Andans/helldur læta Menn Syndena drottna i sijnum daudlegum Lijkama / svo þeir þioona henne / þar med tapa Menn Andanum til fulls/og rata i Guds Ovingan. Hiner þridiu eru þeir/ed mootstanda Heiløgum Anda/svo sem DRottenn sagde vid Gydinga/ og hans Pijslar-Vottur Stephanus : Þad skedur/ nær einhver forsmaaer Andann / nær hann annadhvert straffar Syndena i Ordenu / edur og med sijnu innre Verkunum i Hiartanu/ og standa a moote hønum af øllu Mégne/svo ad þoott þeir vite hvad rett er og Hiælpsamlegt / þa smijda þeir sier Meiningar og Affsakaner a moote Guds Orde/og Innblæstre Heilags Anda/og leitast vid ad styrkia þær med þeim Røkum/sem Hollded og Dioefullenn fyrer þa dycktar. Og þesse er hin sijdarsta Trappa/ umm hveria mier virdest ad Postulenn tale til Hebræos Cap. 6. Ad valla edur ecke eige Apturkvæmt til Ydranar. Giæte þvi hver og einn ad sialfum sier/sa ed þenna himneska Gest hefur Einusinne hloted/ ad hann læte sig af hønum leida i allann Sannleika / hann breyte eins og Ezechielis Dijr/þau geingu rett áfram/eins og þeirra Andlit horfdu/hvert sem ad sialfur Andenn foor/þa fooru þau. Svo eigum vier og ad giøra/Christner Menn/a medann Gud geingur undann

oss i Sky-Skoolpa sinna Orda / hvar i Andenn lær / þar vier rasunum i Eydemørku Neims þessa / þvi ef vier gaungum i Andanum / þa munum vier ei frammkvæma Holldsins Gyrnder / Gal. 5. þar hann leider alldrei nema til Guds / af hverium hann frammgeinginn er. Trued mier / Christner Menn / Ad mikel Gaumgiæfne heyrer til þess / ad rannsaka hvert Menn hafa Vitnisburd heilags Anda umm þad / ad þeir sieu Guds Børn / edur og / ad þeir leidast af sialfum Anda / sem lofe þeim Arfleifd Guds Barna / uppa Ovissa Von / sem hennar eru þo minnst verder / hvad marg-ann mun henda / þvi verr. Þad sia Menn ecke einasta af Phariseum-um / þeim Hræsnurum / er meintu sig alleina ad hafa Lykelenn ad Guds Rijke / Enn hversu langt þeir hafe fra þvi vered / voltar sialfur Sann-leikurenn / Matth. 23. helldur og a mørgum ødrum / sem ad sønnu ecke efast umm Guds Naad / enn lifa þo einganvegenn ad Guds Vilia / jafn-vel þott ei dryge þeir Stoergløpe / þessum rædur Postulenn nærsta Neillt / er hann seger : Reyned hvert þier erud i Trunne / hvad ei verdur med ødru Moote betur giørt / enn ad Menn rannsake sinn Lifnad Grandgiæfe-lega / þvi sønn Tru er alldrei Avaxtarlaus / helldur verkar hun þad Kiær-leikann / hver ad er Løgmalsins Uppfylling / og allar Christelegar Dygd er hefur i sier foolgnar. Ad sønnu er JEsu blessad Rettlæte þad sanna Brudkaups Skart / sem Textenn umgetur / nær þad er med Trunne høndl-ad / Enn Glansenn a þessu Tignar Klæde / eru Verkenn / sem af henne frammkoma / hver hana auglijsa / og umm hana votta / þvi af þeirra A-vextum skulud þier þeckia þa / seger Frelsarenn umm Ulfana / sem koma i Sauda-Klædum / og eins ma umm Guds Børn segia : Ecke hylur Far-ve Klædanna Lijke Lijkamans / ei helldur utebyrger hann Frost og Kulda / helldur Faked / sem ad Lijkenn byrger. Svo giøra og Verkenn eingann Rett-lætann / helldur Truenn / sem þvi velldur / ad vort Lioos svo lijser fyrer Mønnum / ad þeir vor Goodverk sia / og dijrka vorn Fødur / sem a Himm-num er / Matth. 5. Soolenn er ecke Byrta / enn þo gefur hun Byrtuna fra sier : Epled er ecke Eik / og þo ber Eikenn Epled : Truenn er helldur ecke Verk / enn þo er hun alldrei an Verkanna / þvi seger Ja-

kob.

tob: Syn mier þyna Tru af Verkunum. Vere þvi eingeñ svo Blind-ur/ad hañ ætle þad hañ sie Rett-Truadur a medañ hañ ecke ber Tru-areñar Avexte. Hvad skulu Meñ þa tala um̃ hina vondu Olld/sem vier lifum i? Eg skal giefa þeim eitt Hiarta og eiñ Veg til ad Ott-ast mig / seger DROttiñ um̃ Christnena a Nyia Testamentesins Døgum/fyrer Muñ Jeremiæ/Cap. 32. Mun þetta sinast hiaa mørg-um a vorum Døgum / þar ed svo margt er Siñed sem Madureñ er / Jafnvel i þeim Hlutũ/sem heyra til Guds Dyrkunar/og Sæluhiælp-eñe vidkoma. Ad eg tale ecke um̃ adra Hlute/svo langt er fra þvi/ ad Meñ hafe eitt Siñe til ad Ottast Gud/ad i einu Lande/eiñe Bygd/ i eiñe Sookn/er þar daudlegt Hatur/Agg/Reide/Þræta/Tvydrægne/ Jnbyrdis Flærdskapur: Meñ liuga hver uppa añañ Lÿgũ og Skøm-um / Þretta hver añañ i Kaupum og Sølum / Svykiast a Jnbyrdis med Kiassmælum/berande Hunang i Muñe/ eñ Gall i Hiarta. Hvad þa? Eru Guds Ord ad Brygdmælge vorden? Fiærre er þvi: Sie Gud Sañsøgull / eñ aller Meñ Lygarar / helldur er þad þess veg-na / ad vier erum svo Framleiter og Olyker vordner hiñe fyrstu Guds Kyrkiu / þar aller Christner voru Eitt / og aller Hluter Sameigeñ-leger medal hiña Truudu / og þo hallda aller sig hafa hid fagra Brudkaups Klæde til ad bera. Brædur myner / Villed þier heyra þær Saker / fyrer hveriar Gud utrak sitt Foolk i hina Babiloñisku Herleidingu / hvar þeir mattu lÿda svo skielfelegar Hørmungar / ad valla hefur þvilyk heyrst fra Alldødle / þær standa skrifadar hia Ezechiel Spamañe/ Cap. 22. a þeñañ Hatt: Fødur og Moodur virdtu þeir einkis / vid hiñ Framanda høndla þeir svikfamlega/ Eck-iuñe og hinum Fødurlausa giøra þeir Orett: Eñ ad þessũ leika Meñ sier a Stundum og ødru þvilÿku/og þyker þad Hofmeñska vera: Mun nu Konungureñ þeckia þetta fyrer Brudkaups Klæde/nær hañ lÿtur af Himnum ofañ/til ad sia epter Brudkaups Gestunum? Eg vil ei tala um̃ Flærdskap og Underferle/er svo miøg drottnar i Heimenum/ Jafnvel medal þeirra/ er vel Christner heita vilia/ og ætla sier einkis

 Abooka

Abooka vant. Ein af þeim mestu Skømmum/sem þvíngade Gud til ad yfergefa sitt Foolk Juda/var hin stakа Olrygd/ er drottnade a þm̄ Døgum/ þess getur Jeremias/ Cap. 9. Segiande : Vare sig hver Eitt vid sijnum Vin/og treyste ei uppa neitt Broodur/þvi eitt Brood er hañ bregdur ødrum / og sierhver Vinur brukar Afdrætt og gabbar Vin sitt / þeir tala ecke Sañleikañ / þeir kenna Tungu sine ad tala Lygar/ og þreyta sig i Rangsleitneñe. Seged mier/ef Jeremias mætte hverfa aptur til Lijfsins / munde hañ ei þeckia nockud þess Nattar medal vor ? Og ma þad Eingañvegeñ Brudkaups Klæde nefna / Laangtum helldur vil eg kalla þad Andskotans Bodsmañs Nam/er hm̄ kladdur var/þegar hm̄ talade vid Evu i Nøggormenum/ og baud heñe uppa Epled / Þvi David / og Paulus Rom. 3. Segia / Ad Nøggorma Eytur sieu under Vørum þeirra/eñ Diøfulleñ er sier alltijd lijkur/og þad þess helldur/sem hm̄ veit ad hm̄ hefur styttre Tijma. Eg vil ei fa mier til Orda um̄ hina skadlegu Agyrne þeirra/sem utsiuga Nus Ekna og Fødurlausra Barna / og selia hiñ Fatæka fyrer eitt Skoo. : Margañ mun Gud sia i hiñe Almeñelegu Brudkaups Stofu sijns Sonar/ þad er hiñe sijnelegu Guds Kyrkiu hier a Jørduñe/ Eg sege / hañ mun þar Margañ sia lijkañ þeim sem framfalla i Pankselltum Klædum/ja/hm̄ mun sia Blood siña Voladra i Løfum Klæda þra/hvad sijnest ydur/Christner Meñ/ Munu Meñ i þvilijkum Bunnge Inngaanga i Lambsins Brudkaup ? Laangt er fra þvi: Fyrer þvi Hreinsed ydur/Þvoed ydur/Lated af Illu/Læred Gott ad giøra/ Esa. 1. Giøred hvad Rett er a hverium Morgne og frelsed þañ sm̄ Raaned lijdur af þess Hende sem underþrycker hañ / svo ad Bræde DRottens ecke utfare svo sem eitt Elldur / sa ed eingeñ fæ slockt / fyrer Illsku Saker ydar Athafna/seger DRotteñ fyrer Muñ Jeremiæ/ Cap. 21. Eñ vilie Meñ vita / hvad ad sie hid retta Brudkaups Klæde / þa er þad JEsu blessad Rettlæte/ med eiñe sañre og lifande Tru um̄fadmad/sem ædur er sagt : Eñ hvad Avøxtum Truareñar vidvijkur/sem alldrei kuña vid hana ad skilia/ helldur eñ Byrtañ vid Lioosed/þa fæ

eg

eg þad ecke betur sagt/ helldur eñ David i hinum Fimtanda Psalme/ med þessu Ordum: DRotteñ/ hver fær ad bua i þiñe Tialldbud/ edur hver mun hvijlast uppa þijnu heilaga Fialle? Hañ sa ed framgeingur Flecklaus og giører Rett og talar Sañleikañ ut af Hiarta / hver ed ecke Sviksamlega mæler med siñe Tungu / og Naunga sijnum eckert Illt giører / og leggur sijnum Naunga eckert Lastlegt til / hver hañ leider hia sier hiñ Illgiarna / eñ i Heidre hefur hiñ Gudhrædda/hver hañ sver sijnum Naunga/ og svijkur hañ ecke/hver hañ gefur ecke Fe ut uppa Okur / og tekur ecke Mutu yfer hiñ Saklausa/ hver ed þetta giører/ hañ mun stødugur blijfa Æfeñlega: Lijted nu hier / svo sem i ødrum Speigle / hverneñ þeim byrie Hattudum ad vera / sem rettelega eru til þessa Brudkaups-buner / Eñ vilie Meñ þad ei heyra/ þa heyred þo/ Christner Meñ / hver ad urdu Endalok þessa auma Mañs/er vanvirdte Samsæted med Almeñelegum Buninge: BINded HAñs HEndur Og FÆtur/ sagde Konungureñ/ Og KAsted HOnum I Hin YTstu MYRkur / Þar Mun VEra Op Og TAña GNIstran. Ecke þarf eg margt ad segia af þessu Fordæmingareñar Lande/þad er noog/sem hier stendur/ Ad Þar Sie Op Og TAña GNijstran/ Og meir vantar oss þad/ ad varast Helvijte/ helldur eñ ad vier ecke nærre getum hversu heitt þad sie: Þesse vesæle Madur var ecke einasta utrekeñ / ur Brudkaupenu / helldur og var heñu i Myrkvastofu kastad/Svo munu og aller þr/er ecke eru JEsu Dijrmætum Rettlætis Kyrtle skrijdder/þeir munu ecke Einungis utrekner verda fra Auglite Guds/ og Styrkleika hañs Dijrdar/ 2. Thess. 1. Helldur og i eilijfu Ellde breña med Diøfleñu og øllu hñs Arum. Þegar Israel heyrde / ad Guds Reider sloou i Horeb / nær Løgmaled var utgefed/þa hræddust þr þ Elldenu/og þordu ecke nær ad ganga: Eñ hvad mun verda þegar hñs Reide tekur til ad breña allt til nedsta Helvijtis yfer þm/er valla añad giørdu/eñ ad brioota þetta Løgmaal/ og ydrudust þo alldrei Afbrotaña/ edur þeinktu uñ/ ad afplaana þau med Guds Sonar Forþienustu: Elldureñ snerte ecke Gydinga/þo gætu

þeir

Þeir ei stadest ad sia hañ/ Eñ hvilijk mun þeirra Ofraun verda/ sem i Helvijtis Ellde vellkast munu fra eiñe Eilijfd til añarar? Þar þ mijn er Elskañleger/ sinned til/ ad þier gløred ydar Utvalningu vissa/ 2. Pet. 1. Jklædest DRottne JEsu Christo/ Rom. 13. Þad er hñs Rettlæte/ Jklædest Herskruda Rettlætesins/ Ephes. 6. Jklædest Bryniu Truarenar og Kiærleikans/ 1. Tess. 5. Svo ad þier Verduger verded i Lambsens Brudkaupe ad standa frame þ Gude/ Jskrijdd' biørtu Lijn-Klæde/ sẽ eru Rettlæting' Heilagra/ Apoc. 19. Þeirr' eilijfu Farsælld' gefe oss Gud ad niota/ þ Jesu sijns Son' dijrmæta Blood & Forþienustu/ Am.

Tuttugasta og Fyrsta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Joh. 4. Cap.

J þañ Tijma. Þar var eirn Kongsmadur / hvørs Sonur ad siukur la til Capernaum. Þa hañ heyrde þad/ ad JEsus var komeñ af Gydinga Lande i Galilæam / foor hañ til hañs/ og bad hañ / þad hañ fære ofañ og læknade Son hañs/ þviad hañ var ad mestu daudur. Þa sagde JEsus til hañs : Nema ad þier sied Teikn og Stoormerke trued þier ecke. Kongsmadureñ sagde til hañs : HErra/ far þu ofañ adur eñ Sonur miñ andast. JEsus sagde hønum þa : Far þu/ Sonur þiñ lifer. Og Madureñ trude þeim Ordum er JEsus sagde hønum / og gieck þadañ. Eñ þa ed hañ foor ofañ epter/ geingu hañs Þienarar i moote hønum og kuñgiørdu hønum/ seigiande : Sonur þiñ lifer. Hañ spurde þa þar ad/ a hvørium Tijma þad hønum hefde batnad/ Og þeir søgdu hønum : J Giær um Siøundu Stund hvarf fra hønum Kaldañ. Þa formerkte Fadereñ/ ad þad var um þañ Tijma/ a hvørium ad JEsus hafde sagt/ Sonur þiñ lifer : Og hañ trude/ og allt hañs Heimafoolk.

Exordium.

HVad er sterkara eñ Leoned / søgdu þeir i Thimnath fordum vid Samson / er þeir høfdu rꝏded Gꝏtu hañs ? Jud. 14. Eñ eg vil segia/ ad Trueñ er eñ þa sterkare/ þvi hun sigrar þad Leoned af

af Kyne Juda / er hefur hiñ frægasta Sigur uñed / sem uñ Allder heyrst hefur. Þvi lijser hañ Blessadur / er hin Canaaniska þreytte vid hañ/ eñ hañ sagde : Kona/ mikel er þijn Trua/ verde þier epter þvi sem þu villt. Truudum er allt møgulegt / þvi sagde og Frelsareñ/ Matth. 17. Ef þier hefdud Tru svo sem Eitt Mustards Korn/ þa mundud þier segia þessu Fialle : Far þadañ og hijngad / og þad mun færa sig / ecker mun ydur Omøgulegt vera. Hvad velldur þa þvi/ ad vier sem þo bæde vilium trua/ og truum a Christum/ ad vier ecke faum øllu til Vegar komed/ sem vier gyrnumst? Þar liggur Svar til/ þad sama sem Frelsareñ sagde Læresveinunum/ er þeir adspurdu hañ/ þvi þeir hefdu ei getad utreked Tunglmeina Diøfuleñ / Hañ sagde : Vegna ydar Truarleysu : Og fyrer þvi / ad þessa Heilaga Dags Texte/ giefur oss Orsøk til / ad tala framar hier uñ / ut af Dæme Konungsmañsens/ þa vil eg af hønum Tvent Hugleida. 1. Veikleika Truareñar / og heñar Framfør. 2. Guds Giæsku i þvi/ ad ebla hana. Styrk oss hier til Naduge Fader/ fyrer JEsum Christum / Amen.

Utleggingeñ.

HVer ad vered hafe Konungsmadur þesse / eru margar Gekur a / lijkleguft er þeirra Meining/ad miñe Hyggiu/ er ætla hañ vered hafa eiñ af Herodis Þienurū / þvi jafnvel þoott Herodes være ecke Konungur/helldur Fioordungs Høfdinge alleina/ þa var hañ þo svo nefndur af sijnum/og svo ødrum epter þeim/svo sem ad lesa er hia Marcum i Siøtta Capit: Og hefur hañ þa an Efa Gydingur vered/ þvi Gydinga Þioonustu og Sidum liest Herodes fylgia: Eñ þoott hañ Gydingur være/ og heyrt hefde Spaadoomana uñ Messiam / og af JEsu/þad hañ giørde þau Verk / sem eingeñ kuñe ad giøra / þa fæst hañ ei miked uñ hañ edur hañs Lærdoom / vegna hvers hañ var þo epter sijnu Spaamañs Embætte i Heimeñ sendur : Svo geingur þ Mørgum af oss/ Vier erum skijrder / vier erum i Christendoomenum uppalder/vier kuñum ad þilia vorn Barna Lærdoom/ og sumer vita

ad giøra Grein a hønum/ med ukvorlis Vidurkienningu/ enn hversu ad Krapftur Truarennar sie rijkur i Hiartanu hia Allmørgum/ þad sijnist i Lijfernis Nauttunum / þegar Gud a ad elska framm yfer alla Hlute/ þegar Naunganum a til ad giefa hanns Misgiørder / og giøra Gott hinum Volada / þad sijnest nær Hollded a ad Krossfesta / og i Kross-burdenum þegar øll Mannleg Hiaalp er ute. DROttenn var i Cana þegar þetta skiede/ þad var lijtill Bær og liggur hier umm Þijngmanna Leid fra þeirre stooru Borg Capernaum/ þar giørde JEsus þad mikla Krapftaverk / er hann snere Vatne i Vijn / þad var hid Fyrsta er hann giørde i þeim Stad: Þetta hefur Konungsmadurenn heyrt an Efa/ og þui leitar hann DROttens Hiaalpar/ enn þo ecke nema til Lijkamlegrar Adstodar/ af þui hanns Sonar Neyd þreyngde ad hønum /, Enn miklu meir la hønum a þui / ad bruka þetta Krapftaverk sier og sijnum til Andlegrar Heilsuboootar/ þui sa er hinn rette Avøxtur Krapftaverkanna/ og sa er Tilgangur DROttens/ nær hann giørde þau/ annadhvert fyrer siaalfann sig/ edur sijna Postula/ Enn Gud Naade oss/ ad vier erum eins lynder og þesse Konungsmadur var / Medann oss lijdur vel ad øllu þui sem Lijkamanum vidvijkur/ þa hyrdum vier ecke svo miøg umm Saalena/ og leitum ei Christs/ jafnvel þoott allt Høfudid sie siukt/ allt Hiartad veikt/ fra Hvirfle og allt til Ilia sie þar ei nema Saar/ Kaun/ Ben-iar og Þrote: Vier leitum hans/ sege eg/ ef oss brestur nockud af Ver-alldar Munum/ þegar vier siuker erum/ þegar oss brestur Atvinnu vora/ nær vier Offsookter erum/ og Naungendenn lijdum/ og vier eigum svo ad giøra/ Þui hann er Meistare til ad hiaalpa / og vor Hiaalp kemur fra DROttne/ sem skapad hefur Himin og Jørd: Enn ad leita Guds Rijkis og hanns Rettlætis/ þar erum vier svo treger til/ jafnvel þoott þad sie þad eina/ sem er Omissande/ þui giørdum vier svo/ þa munde oss allt annad tilleggi-ast/ og seged mier/ hvad er vorre Tru þa betr hattad/ enn þessa Konungs-manns? Hann hefr ad vijsu Høfdinge vered. Nockrer ætla ad hann hafe vered hinn same og Chusa/ sa ed var Armadur Herodis / Hvers Kvinna Jo-hanna ad sijdann epterfylgde Christo af Galilæa/ og þioonade hønum /

Og

Og er þeirra Saala ecke Olijkleg / Þvi hier stendur um̃ þessa Man̄ skidan/ Ad Han̄ H Afe TRuad / Og ALLT Hans HEIma-Foolk. En̄ fyrer þvi / ad han̄ var Maglar-Madur / En̄ um̃ Christ hefur han̄ ecke odruvijse meint / helldur en̄ um̃ ein̄ Spaaman̄ / svo sem Eliam / Elisæum og adra svoddan̄/ þa vill han̄ ad DRotten̄ kome ofan̄ med sier. Þesse er slijkra Fugla Tegund/ad jafnvel þoott þeim ligge miked a/vilia þeir lata sig virda framar ødrum Møñum. Eins var Jairus Samkundu Høfdinge lyndur/hver ed var sømu Borgar-Mad ur/hn̄ beidde DRotten̄ ad koma med sier/ og leggia Hønd yfer Doottur sijna/ svo sem han̄ giæte ecke reist hana af Daudum Fiarlægur/og hefur han̄ þo aan Efa heyrt þetta Dæme: En̄ þoott DRotten̄ liete þad epter hønum/ þa hefur þad ei vered þess vegna/ helldur ad han̄ giørde þ mikla Kraptaverk i Augsijn svo margra / er i Fyrstune daarudu han̄. Hversu lijkt er þetta Naaman hinum Syrlendska? er Elisæus baud hønum ad þvo sig sioſinum i Anne Jordan/ 2. Reg. 5. Þa strauk hn̄ burt i Reide-Svip/ & sagdest meint hafa/ad hn̄ munde hafa komed ut til sijn/ og akallad Nafn DRottens Guds sijns: Han̄ leit a Virdingar sijnar/en̄ ecke a sin̄ Lijkþraa Kropp. Ecke giørde svo hin Canaaniska/ecke hin Bloodfallssiuka/ ecke hiner Blindu/ er satu vid Vegen̄ og kølludu / HErra Sonur Davids Myskuna þu ockur/ Matth. 20. Þesser beiddu um̃ Christi Hiaalp/svo sem adra Olmusu/ þvi þeir attu ei miklum Veralldar Aud nie Virdingum ad treysta: og Gud giæfe vier villdum og þeckia þad/ad aller erum vier DRotten̄s Þurfa-Men̄. Ecke gat Naaman kastad af sier Lijkþraaſe/med hans mikla Gulle og Silfre: Ecke gat Ezechias Konungur bætt sier Heilsuna med allre sin̄e Magt: Og ei gat þesse Konungs-Madur teked Kølldunna fraa Syne sijnu/ ef ei hefde han̄ ecke til Christum komed: En̄ miklu sidur kun̄u vier ad auka oss Truna/en̄ Truarveikena Orsakar marg opt þad Þeckingarleyse/ er vier høfum/bæde a Gude/ og a sialfum oss: A sialfum oss i þvi/ad vier køllum oss eckert Omattugt/nær ad Oskum geingur/en̄ a Gude i þvi/ad vier treystum hønu svo

lijfed / þegar Manleg Hialp er ute. Eñ hvad er þo Madureñ? Ein Sufa er hñ/ hver ed ſieſt um̄ Skundarſaker / eñ hverſur ſydañ/ ſeger Jacob: Hvad er Vijnvided fremur eñ aññur Tre? Verdur teked af þvi Efne til nockurs Verks? ſeger DROTTEN hia Ezechielem Cap. 15. Og hvad er Madureñ an Guds? Eiñ Fauſkur/ ſem til einkis er hæfur/ nema ad upphøggvaſt og i Ellds breñaſt. Konungureñ af Ægyptalande er Madur/ og ecke ſterkur Gud/ Heſtar þeirra eru Holld/ og ecke Ande/ ſeger DROTTEN vid ſitt Foolk/ Eſ. 31. Ekr treyſtu þeſſu Høfdingia framar eñ Gude ſijnu: Og hvad ſkylldu þeir þa ætla uppa ſialfa ſig/ ſem langtum eru minne Mattar. Eñ Vantrauſted a Gude kemur af þvi/ ad Meñ reida ſig ecke uppa hañ/ þegar vel gieck/ helldur uppa ſialfa ſig / og færdu Foorner fyrer Neke ſijnu. Meñ eru Ovaner þvi/ ad trua i Voneñe a mooti edur framar Von/ eins og Abraham/ Rom. 4. Vier vilium ſia eitthvert Medal fyrer Augunum/ ef vier trua ſkulum / eins og þeſſe Konungs-Madur: HAÑ BEIDDE DROTTEÑ AD FARA OFAÑ OG LÆKNA SON SIÑ: Ad ſonu var þar nockur Truar-Neiſte hia hønum/ eñ miøg ſvo veikur: Svo erum og vier a ſtundum Skape farner / jafnvel þoott vier vel vitum/ ad Gud hafe þuſund Veige til ad hialpa/ þa er þad ſvo ſem vier vilium ſkrifa hinum Alvijſa eiñ Maata fyrer/ hverneñ hañ hialpa ſkule. J Þurvidrenu bidium vier um̄ Regn/ J Regnenu um̄ Þurk/ eñ ecke ſvo um̄ Guds Bleſſan. J Offſooknuñi um̄ Fall Ovina vorra / eñ ecke um̄ Guds Adſtod a mooti þeim: J Siukdoomenum um̄ Heilſuboot/ eñ ecke ſvo miøg um̄ Þolenmæde: Langt er fra þvi/ ad eg ſegie þ ſie Jlla bedered/ þvi allt ſkal af Gude þiggia: Eñ þo a þ ad vera med þvi Moote/ ad vier køſtum̄ allre vorre Ahyggiu uppa DROTTEN/ Fullørugger þeſſ/ ad hñ mune þvi vel til Vegar koma: Eñ vier verdum̄ Oþolenmooder a ſtundum̄/ ef vier ecke ſtrax Bænheyrder verdum̄/ og þ ſvo miøg/ ad oſſ verdur Lijfed leitt eins og Elia/ eins og Job/ er hñ ſagde/ Job. 3. Þvi giefur Gud Lioosed hinum̄ Mooðlatta/ og Lijfed þeim/ ſem eru Angurfuller/ til hverra Daudeñ ei kemur/ þoott þr bijde epter hønum̄/ ſvo ſem huldum̄

Fieſioods?

Fiesfood? Hvilijk Ord z Nuxaner pressar Mooklæked opplega uk af þm/ sm jafnvel hafa mørgu kiendk og styrkt hinar veiku Nendurnar eins z Job / en þeim verdur rettelega svarad med Ordum Eliphas af Theman/ er hañ sagde vid þeña Guds Astvin: Mun hiñ Daudlege vera Rettlætare eñ Gud? Mun Madureñ vera hreinne eñ hañs Skapare? Vier eru hñs Verk/ þvi møglar þa Leirkered a moote þm sem giørde þad? Hvar fyrer eckert er añad Raad i Mookgangenum/ Børn mk̄n/ eñ ad hallda stødugt afram i Bænenne/ þvi Komande mun hñ koma og ecke tefia: Svo giørde þesse Konungs-Madur/ þo Trueñ være veik/ þa gaf hñ samt ecke upp ad bidia: DRottenñ svarade hønum ad søñu ecke af/ eñ þo i hardara Lage: Ecke ad sidur bidur hañ nærre sømu Ordum/ segiande: HERRA/ Far þu Ofañ ADur SONur Miñ ANDast: Og mm sia / ad hañs Tru hefur eblst vid þau Ord / er Christur talade: Lætum oss ei fara midur eñ þessum Mañe. Ei visse hañ/ ad JEsus var Messias / helldur ætlade hañ munde vera Guds Madur nockur/likur Spaamoñunu/ sm adur er sagt. JEsu Lære-sveinar voru ei Sañfrooder um hñs Persoonu i þañ Tijma/auk helldur þesse Okende Madur. Eñ vier høfum heyrt svo morg Takn og Stoormerke epter hønum: Vier vitu/ ad hañ er af Gude ut geingeñ: Vier þeckiu / ad hañ er aptur til Himens uppfareñ/ og hefur Mønnunu Gæfur gefed. Ecke þarf Gud Krapkaverkeñ til þess/ad hiælpa oss/ þau eru giørd fyrer hina Vantruudu/seger Paulus/ Eñ vier truum/ og segiumst trua/ þvi er þa Tru vor svo veik a stundum/ ad vier truum ei nema vier tøkum a/ eins og þesser Galilæi/er ecke truðu/nema þeir sæi Teikn og Stoormerke/og strax sm vier ei finum til Bænheyrslunar i Lijkamlegum Efnum/þa køllum vier oss yfergefna. Van trueñ er svo megn / ad hun giører Almætts Guds Vanmættugt/ (ef svo mætte ad Orde komast) þvi hun metur Guds Krapt epter Smæmunum sinum / þar yfer klagar DRotteñ / Zach. 8. segiande: Af þvi / ad þad er Furdanlegt i Augum þessa Foolks / skylle þad þa vera Furdañlegt i minum Augu: Vitum vier ecke/ad þess nær vier eru

Pp 3 Gude/

Gude/þss meire høfū vier Smeck epterkomande Alldar/eñ nu erū vier hm̄ alldrei nær/ eñ i Krossburdenū/ ef vier berū Christi Ok rettelega. Seged mier/giører Gud þa illa vid oss/ad hañ svarar oss ufaf a stund um/nær vier bidiū um̄ þetta Tijmanlega/til þess ad auka oss Truna/ og festa Hiarta vort vid þad Eilijfa / sem vier eigum leingst vid ad bua? Þegar DRottenn nu svarade þessum Mañe med fullre Bæn' heyrslu / þa seger Textenn: Og MADurenn TRVde þEim ORD' um Er JESVS SAgde HONum/Og GEck þADan. Svo Eblldest nu Trua hañs/ er skømu ꜳdur var lijtt truande/ hañ Rꜳd' gadest ecke um̄ vid Holld og Blood / þegar hañ hafde feinged Truna/ helldur reidde sig Einfalldlega og med fullu Trauste uppa hñs Ord/ er hañ þo ecke þeckte ad fullu / og valla meir eñ hañ heyrt hafde / añadhvert sialfur / edur af ødrum/ sem voru i Jerusalem a Hꜳtijd' ardegenum/og þvi er ecke ad undra/þoott Guds Børn treyste hønum/ hveriū hañ i sijnu Orde er fyrer Augunū afmꜳladur/hverra Kraptur hañ er midt i Hørmungunum/ Offooknunum/Angistene/þvi þa þau veik eru/megna þau alla Hlute/fyrer hañ/sem þau Mꜳttug giører/ eins og Paulus: Þegar Konungsmadurenn þesse fyrst trude/þa flijtte hañ sier ecke heim ad vitia um̄ Son siñ/þar af mꜳ marka Tru hans/ þad var um̄ Siøundu Stund ad hañ skyllde vid JEsum/þad svarar litlum Tijma epter Hꜳdege hiꜳ oss / og ei kom hañ heim fyrr eñ añ' ars Dags epter/ eñ Vegurenn er ei leingre eñ ꜳdur er sagt. Eins eru og þeir lynder/sm̄ til fulls eru bygder a þañ Hyrningar Stein i Zion/ Esa. 28. JEsum Christum / þeir flijta sier ecke miøg/seger Spꜳ' madurenn / þeir hlaupa ecke med þioofnum til ad stela/ ecke taka þeir til fanijtra Rꜳda eins og Achaz/ Esa. 7. Ei giøra þeir Samband vid Daudañ/nie Sꜳttmꜳla vid Helvijted med hinum Gudlausa/ Esa. 28. Helldur bijda þeir epter DRottne/ styrkia Huga siñ/og eignast Sꜳler sijnar i Þolenmæde/ Luc. 21. Og sꜳ ed sier temur þetta Hug' arfar/ i hønum er Truenn fullvaxenn/ og Christur ad fullu mindadur. Og hvert skyllda eg helldur flijta mier? DRottenn/ef þu værer reidur/ þoott

þoott eg upphefde mig med Edom / eins og Orneñ / og bygge mier Hreidur medal Stiarnaña / þa munder þu kasta mier of añ þadañ / Obad. v. 4. Og hvert vilia þeir ellta mig/nær þu ert Naadugur/nema ad þijnum Fookum ? Hverra Skør ad Jørdeñ er/ og allar þioodernar a heñe fyrer þier ſvo ſ᷑ Vatns-Drope i Auſu/þar vil eg flokur ligg ia/ þar vil eg fulløruggur bua / þar vil eg hæda ad øllum þijnum og mijnum Ovinum/þar vil eg DRottens byda/og vardveita hns Vegu/ þa mun hañ upphefia mig / Honum ſie Lof/ Dyrd og Heidur ad Eilijfu/Amen. Svo er nu uttalad um̃ Veikleika Truareñar og heñar Efling/ Eftterfylger hid Sijdara/ er eg hiet um̃ ad tala.

Gudſpiallamadureñ ſeger Skøm̃u ædur eñ Texteñ byriar / Ad JESVS Hafe Fared Burt i Galilæam/þvi Hañ Hafe Siaalfur Vitnad / Ad Spaamadur Hefde ei Virdingu i Sijnu Fødurlande. Marger hallda / ad þar med ſie Nazareth meint / ſem var Fooſtur-Jørd DRottens/og ſvo er hun kølllud hiaa Matthæum/Cap. 13. Eñ þeſſe Borg var og ſvo i Galilæa/ þvi getur þad eins vel Judæa edur Gydinga Land vered/ hvar hañ fæddur var : Eñ hverneñ ſem þvi er vared / þa reyſte hañ fram̃ hiaa hiñe Vantruudu Nazareth i þetta Siñ/ um̃ hveria Matthæus ſijdañ ſkrifar/ ad hañ hafe ei giørt þar morg Kraptaverk Sokum þeirra Truarleyſu / og ferdadeſt til Cana hver ed laa i þeim Parte Landſens / er nefndeſt Galilæa Heidingiaña/ þar laa og Capernañ/ er var hin Frijdaſta Borg af þm̃ Thu Stødu: þetta Land bygdu marger Heidingiar / þar voru Tyrus og Sydon / þadañ var hin Canaaniſka/ er þreytte vid DRotteñ/ J Capernaum var Hundrads Høfdingeñ/ hvers Tru hñ ſvo miøg hrooſade. þetta kemur mier til ad prijſa hañs Fødurlega Giæſku i þvi/ad ſnema took hañ til þeſſ Bleſſadur/ad lijta til vor Heidingiaña/jafnvel þoott hañ ſier i Lage være ſendur til fortapadra Sauda af Huſe Jſraels. Ecke er ad efa/ ad þau mørgu Kraptaverk / er hañ giørde i Capernaum / er nefndeſt hañs Borg / þau hafa ſnued mørgum Heidingia a Lijfſins Veg. Eñ lijtum nu til vor/Chriſtner Meñ/ſmaa voru Vopter

Chriſtnes

Christnebodsins hia oss i Fyrstunne/ og ecke var liuflega a moote teked þessare Guds Giøf / Vor Christendoomur var og svo miøg i Veikleika fram epter Olldunum/ þo høfum vier/ sem nu lifum/ og svo Fedur og Forfedur vorer til þss funded/ ad þad er satt sem DRottenn seger i Epterliikingunne/ Matth. 13. Ad Himnariike sie liikt Mustards Kornenu/ hvert ad Einn took og saade i Akre siinum / hvert ad er hid Minsta af Sædunum/ enn þegar þad vex upp/ er þad hid Stærsta af Kaal-Grøsunum/ og verdur ad einne Eik/ svo ad Fuglar Himinsins bua sier Hreidur i Greinunum þess. Svo hefur nu Gud eblt Christelega Tru hia oss/ sem i Fyrstunne ei vorum nema liited Sæde / þvi ei kunnum vier ad neyta þvi / ad ei bue Christi Ord riikuglega vor a medal. Vier høfum heyrt hanns Kienningar/ hanns Kraptaverk / hanns Pijnu og Dauda/ hanns Vpprisu og Himna-For/ svo ad JEsus Christus er oss fyrer Augum afmaaladur Krossfestur a medal vor/ ei siidur enn þeim i Galatia/ Gud giæfe/ ad vor Christendoomur þar epter auglijste sig i Truarennar Avøxtum og Kiærleikans Verkum/ svo vier þecktum og findum til / ad Guds Riike være inne hia oss. Menn heyra ecke / ad DRottenn hafe stadnæmst i neinnre af Galilææ Borgū/ fyrr enn hn̄ kom til Cana/ þar hafde hann ædur giørt þad mikla Kraptaverk / er hann snere Vatne i Vijn/ svo sem hier ad framann er umgeted/ enn Eſa til ad reyna hvern Avøxt ad Vatar-Menn hefdu fært þar af / og hvad þeim hefde i Trunne framfared / enn þad maa merkia af hanns Svare vid Konungs-Manenn / ad hann ei hafe funded fyrer sier allt ad Oskum/ Þvi sagde hann ; NEma ÞJer SJaed TAkn Og STORmerke/ Þa TRVed ÞJer Ecke. Hann talar ecke til hanns alleina/ helldur til allra þeirra sem nalæger voru/ svo sem bendande til þess/ ad jafnvel þoott þeir medtæke hn̄ vegna Kraptaverkanna/ svo sem Gudspiallamadurenn seger/ þa nædu þau samt ecke þvi Maale/ hvar fyrer þau giørd voru/ sem var/ ad trua þad hann være sa sem koma skyllde/ hvar fyrer hann og vijsade Johanni/ edur rettara ad segia / Johannis Læresveinum til þeirra. Þanenn breyter Guds Fødurleg Giæska einnenn

vid

vid oss/ til ad vekia i oss Truna og adrar christelegar Dygder : Hvad opllega straffar hañ i oss Vantruna/ Bænarleysed / Avaxtarleysed/ og Oþolesimædena/ þegar hñ talar vid oss i synu heilaga Orde? Vel sie þm̃ sem lifa þvi Eyrun til nockrar eptertecktar og Vmbootar Lyf-ernesins/ Eñ Gud nade/ad þad vill ei alltyd a eptersylgia: Vier heyr um Guds Ord med Leidendū a Stundum/eins og Israels Syner aku Manna a Eydemørkunie/og þvi verdur oss svo fatt til Rada i Ang isteñe / jafnvel þoott hun sie þad Verkfæred/ med hveriu ad Gud um-sker þau Oumskornu Eyrun og Niørtun/ sem ecke a añan Veg heyra nie trua vilia. Ecke snerist Ephraim til Guds/fyrr eñ hañ var kypt adur/ svo sem lyfadur Kalfur/ Jer. 31. Ecke liede Manasses hon-um Eyruñ / fyrr eñ hañ var beigdur i þungum Jarnvidium: Ecke hlydnadest Juda honum/ fyrr eñ hñ lærde þad af Anaudeñe i Babi-lon : Og ecke munde þesse Konungs-Madur hafa skipast vid Ord DRottens/ nema hans Sonur hefde leiged Daudsiukur i Capernaū: Svo Efler nu DRottiñ Truna i Krossburdenum / og er þad Maala sañast / ad þad sem Omøgulegt er fyrer Møñium / þad er møgulegt fyrer Gude: Þeim sem an Guds eru i Heimenum/þeim er Mootlæted hin mesta Orsøk til Hugarvyls/ þad tekur allañ Dug ur þeim / sem ecke Gude treysta/ Eñ hñ sem reider sig uppa Gud/hñ lætur DRott-eñ vera sitt Hiarkans Traust og Alutskipte / þoott ad Lyf og Saal vanmegnest/þess getur Jacob i hañs Pistils 1. Cap. segiande: Hallð-ed þad fyrer hiñ mesta Fognud/Brædur myner/svo opt sm̃ þier rated i Imislegar Freistingar/ vitande þad/ ad Reynsla ydar Truar verkar Þoleñmædena: Hvar fyrer verkar hun þa Þoleñmædena? Þviad svo leinge sem þar er eiñ Truar-Neist i Mañsins Hiarta/þa er hñ alld-rei an Guds / hversu lytell sem hañ er / eñ Guds Kraptur er alldrei lytill/ þo hañ bue i Litlu/ þess vegna fullkomnast hañ i Breiskleikan-um/ sagde hañ sialfur vid Paal / Þar fyrer skrifar sa Guds Madur svo kuñuglega hier um̃ til Romveria / Cap. 5. Vier hroosum oss af Hørmungum/ seger hañ/ vitande ad Hørmungeñ verkar Þoleñmæde/

eñ Þoleñmæðeñ Reynsluna / eñ Reynslañ Vonena / eñ Voneñ lætur ei til Skamar verda / Þviad Elska Guds er uthellt i Hiortum vorum / fyrer Heilagañ Anda / sem oss er giefeñ. Hverneñ verkar nu Hormungeñ Þoleñmæðena / þviad hvar eingeñ Hormung er / þar orkar ecke a Þolgiæðed / þvi verkar Þoleñmæðeñ Reynsluna ? Vm Ezechiam Konung stendur skrifad / 2. Cronic. 32. Ad Gud hafe freistad hañs svo ad uppskatt yrde hvad hañ i Siñe hefde / ecke fyrer þvi / ad Gud visse þad ecke / þvi hvar fyrer skyllde hañ ecke vita hvad med Mañenum byr / sem Mañeñ skapad hefur : helldur ad hañ reynde siælfañ sig / hvad mikla Krapta hañ hefde þeged / til ad bera Guds Alag / ad hañs Tru og Von ebldest þess meir framvegis / og þañeñ verkar Þoleñmæðeñ Reynsluna / og Reynslañ Vonena / þviad Elska Guds er uthellt i Hiortū vorum: Vier lijdum / Vier freistumst / Vier þolum / og truum þo i øllu þessu / þviad vier elskū hañ / sem reyner oss / og vitū / ad hvern þañ Son sm̄ hañ elskar / þañ agar hñ. Guds Sonur var svo yferkomeñ i Pijslunū / ad hañ beidde ad hiñ sure Reideñar Kaleikur mætte fra sier takast / ef þ være Fødursins Vilie / og þo var hm̄ Elskañ svo megn til vor Syndugra / ad hñ þreytte vid Dauðañ / og gaf ecke upp / fyrr eñ Þad Var FVLLkomnad. Hier med hefur hañ þ afrekad oss / ad vier hñ elskum / aller þeir / sm̄ a hñs Nafn rettelega trua / þviad i þvi er Kiærleikureñ / ecke ad vier elskudū Gud / helldur ad siælfur Gud oss elskade / seger Johañes / 1. Joh. 4. Þvi skyllde þa ecke Elskañ til hñs vera svo rijk i oss / ad vier lijdum þad med Tru og Þolinmæde / sem hañ a oss leggur / til þess ad verda hoñū lijker i Angistiñe / svo vier med honum fagna meigum i Dijrdeñe. Þegar DRottiñ hafde nu svarad þessū Mañe nockud hardlega / og hañ gaf þo ecke upp ad bidia / jafnvel þoott þad være i Veikleika / þa vill hañ blessadur ecke utslockva þeña Lijttloganda Hørkveik / helldur seger hñ: Far þu / SONur Þiñ LIFer. Þad Ord / sem i Textanum stendur / getur og merkt / Hañ LIFer H Eill; Hañ sem visse hvad med Mañenū bioo / Hañ þeckte / ad ei munde þesse Madur svo Þoleñmoodur edur Truarsterkur /

sterkur / svo sem hin Canaaniska / þui kefur hañ ecke framar fyrer Honum. Merk hier þad/Christeñ Madur/ad DROtteñ veit Tijma og Stunder/nær Maal er ad hiælpa/ þvi freistar hañ einskis yfer Megn fram/svo ad Trueñ brotne ecke: Fyrer þvi/jafnvel þookt ecke þykest þu geta bored meira a stundum/ þa vit þo / ad hañs Stund er eñ þa ecke komeñ/sem ad hefur Tijma og Nenkugleika i siñe Hende/ Act. 1. Bijd þvi støduglega epter DROttne/þa mun hñ hneigia sitt Eyra til Þijns Akalls/ Psalm. 40. Eckert sijnelegt Medal sa þesse Konungs-Madur til þess/ad Barne sijnu munde hoolped verda/og þ bræst Honum/er hañ vonade hellst epter/ sem var/ad DROtteñ munde fylgiast ofañ med hoñu/ Þo TRude Nañ ÞEssum ORDum/ er JEsus sagde: Sæler eru þeir sem ecke sia og trua þo/sagde DROtteñ vid Thomas/ af þvi hañ ei villde trua/ nema hañ tæke a hoñu. Vier køllum þa sæla/er Krapktaverkeñ sæu/ Eñ hañ kallar oss eñ sælle/er truum a hañ/ an þess/ ad vier siaum þau: Ecke villdu Teikneñ allkijd þess orka hia Gydingum/ad þeir sneruſt og urdu hoolpner. Þeir spurdu/Hvert Teikn sijner þu/ad þier leisest þetta? Þegar hñ rak ut þa er selldu og keyptu i Musterenu/ og hañ giørde svo mørg Teikn a medal þeirra : Þeir leitudu af honum epter Teikne af Himne/ þegar hañ hafde utreked Diøful þañ/er Dumbe var/ Luc. 11. eins og þad være ecke i siælfu sier noogu berlegt Teikn. Nañ formællte þeim Opacklætu Borguñ/ Corazin og Betsaida/ hvar hañ hafde giørt hin flestu Teikn/og heñe/ sm jafnvel allt til Himens var upphafeñ/Luc. 10. þessare sømu Capernaum / er hier getur uñ i Gudspiallenu / eñ margañ hefur hñ leidt a Lijfsins Veg fyrer einsamlañ Ordsins Krapt/ og Heilagañ Anda/ er verkar þar i / hvers vier og noted hofum/ sem ecke siaum/ og truum þo : Ad søñu eru Kraptaverkeñ til þess giørd/ ad ebla Christelega Tru/ Þad siañ vier berlega af þessu Dæme/sem nu er høndlad uñ . Þesse Madur kom til JEsum/ af þvi hañ heyrt hafde þad sem giørdest i Cana og añarstadar/eñ ecke i þeirre Meiningu i Fyrstuñe/ ad læra Christeñdoomeñ af høñu / eins og Nicodemus/

us/ enn þo trude hann þeim Ordum / er JEsus sagde hønum i Lijkamleg=
um Efnum / um Bata Sonar sijns / enn sijdann / er hann fieck ad reyn=
na þad er hann truad hafde / þa seger Textenn / AD Hann TRuad
HAfe/Og Allt H Ans H Eima=Foolk. Med hverre Tru ? Ecke ad
hann være einn almennelegur Spamadur / helldur Messias og Frelsare
Heimsins/ Þvi svo merker þetta Ord/ad trua/opilega i Ritningunne:
Þetta Dasemdarverk/var ecke helldur Jdiulaust/ þad kom Jairo til
ad bidia um Lijfgiof Dottur sinnar/ Þad leidde Hundrads Hofdingiann
til ad leita Hiálpar sijnum Daudsiuka Þion: Vier høfum og Þijse Vndur
heyrt/& mørg onnur fleire/Latum þau svo styrkia H iarta vort i Trunne/
ad alldrei vantreystum vier hønum/sem er svo vijs/svo Goodgiarn/og
Mattugur/hvad sem oss kann til Handa ad bera/ helldur glediumst/ svo
sem Petur oss seger/ad vier hrygder verdum um litenn Tijma/ ef þørf
giørest/med Jmislegum Freistingum/ svo ad Reynsla vorrar Truar verde
fundenn miklu dijrmætare/ enn Gullsins/ hvert ed forgeingur/ og verdur
þo i Ellde reynt/til Lofs/Heidurs og Dijrdar/þegar Jesus Christus
verdur Opennberadur/ hvern vier elskum/enn sieum þo ei/ hvern vier nu
ecke siaande/enn þo Truande a hann/glediumst med Oumrædelegum og
Dijrdlegum Fognude/ berande ur Bijtum Verdlaun Truar vorrar /
hvert ad er Saaluhiálpenn. Hennar niootande ad verda/unne oss
DRottenn Allsherjar Konungur eilijfrar Dijrdar/
fyrer JEsum Christum/ A M E N.

Tuttugasta og Annan Sunnudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 18. Cap.

OG JEsus sagde til sinna Læresveina. Himmarijke er lijkt
vid einn Konung/ sem reikna villde vid Þioona sijna: Og
er hann took til ad reikna / Kom einn fyrer hann sa ed hønum
var skylldugur um Tiju þusund Punda/ enn þa hann hafde
þad eige til/ sem hann skyllde gialla/skipade Herrann ad selia hann/hans
Husfreiu / og so Børnenn / og allt þad hann ætte / og borga þar med.
Enn sa Þioon fiell framm/ tilbad hann og sagde : Haf Polenmæde vid
mig/

mig/allt skal eg þier giallda. Enn Herrann sa aumur a þeim Þioon/ og liet hann lausann/og gaf hønum upp alla Skulldena. Enn þa hann gieck ut/ fann hann eirn af sijnum samlags Þioonum/ sa ed hønum ætte ad giallda Hundrad Peninga/þann sama handtook hann/greyp fyrer Kverk-ar hønum og sagde:. Giallld þad þu ert mier skylldugur. Og hans sam-lags Þioon fiell framm til Foota hans / bad hann og sagde: Haf Þolenn-mæde vid mig / þvi allt skal eg giallda þier. Enn hann villde ecke. Helldur foor burt/og liet hann i Dyblyssu/ þangad til hann hafde borg-ad sijna Skulld. Enn sem hans Samþioonar sau hvad skiede/urdu þeir miøg hryggver vid/ Komu og kunngiørdu sijnum Herra/allt hvad ed giørst hafde. Þa kallade hans Herra a hann/ og sagde til hans: Þu illur Þioon/alla þa Skulld gaf eg þier upp/af þvi þu badst mig. Hvort byriade þier þa ecke Myskunsømum ad vera vid þinn Samlags Þioon/ Lijka sem þad eg var þier Myskunsamur? Og hans Herra vard reidur/ og Ofurselldе hann Kvølurunum / þangad til hann hafde borgad/allt þad hann var hønum Skylldugur. So mun og minn Him-neskur Fader giøra vid ydur/ ef ad hvør ydar sem eirn fyrergiefur ecke ut af Hiarta / sijnum Brooдur / hans Misgiørder.

Exordium.

ÞAD er skrifad umm Augustum Keysara / ad þa þar Eitt Sinn doo einn Riddare / sem liet svo miklar Skullder epter sig / ad hans Arfur vanst hverge nærre til Lukningar / þa hafe Keysarenn boded/ ad kaupa Sæng hans til Handa sier/ þviad Umm-hyggia Stioornarennar hiellt Vøku fyrer hønum optlega: Teiknande þar med/ad sa Madur munde Svefnsæll vered hafa/ er hann gat þo nockurn Tijma sofed/ svo miklum Skulldum vafenn: Þvi hann sem til Laans tekur meir enn hann fær golldеd / hann hefur Frelsed sellt / og er Þræll hins/ sem hann Skulldbundenn er: Þess getur hinn Vijse/ er hann seger: Sa ed bygger sitt Hus med Annars Fe / hann er lijkur þeim er safnar Steinum ad Grøf sinne / Syr. 21. Enn Þrællenn hefur eingar Naader/nema þær sem hans Lavardur vill hønum epterlaata. Hvernig

 sem

sem þvi er nu hallad vor a medal/ þa tekur þad yfer/ ad vera Okvitt ur vid Hin Stoora Himens og Jardar Konung/ sem ecke þarf ad leida Votta ad Skulld sinne/ Ecke sækia hana med Logum/ Ecke mørg Vm̃ svif hafa til Atfarar / helldur kañ ad varpa Lijfe og Salu i eilijfañ Elld nær hønum þocknast / Þvi veit eg ecke hverneñ sa kañ ad hafa nockra Roo edur Hvijld/ er veit sig Okvittañ vid slijkañ Herra/ svo sm̃ Sallded seger: Hver vill vænta sier Værd og Frid/ vera Osattur þo vid Gud? Eñ þad eru þo aller þeir/ er ei vilia tilgiefa sijnũ Broodur hañs Misgiørder/ svo sem oss i þessa Dags Evangelio berlega kieñt verdur / Af hveriu vier kveñt Hugleida vilium. 1. Hvad miked og hverneñ Gud oss fyrergefe. 2. Hvad miked og hverneñ vier eigum Nauunganum ad fyrergefa.

Hialpa oss i þessu Gudhrædslunar Eyrende/ Naduge Fader/ fyrer hañ/ sem hefur betalad allar vorar Sekter/ Þiñ Son JESVM Christum/ AMEN.

Vtleggingeñ.

HVersu miked ad Gud oss fyrergefe/ verdur ecke fullsagt/ Ef nockur visse hvad opt hañ syndgade / þa mætte hañ kañ ske nærre geta hvad miked hønum tilgefed være/ eñ David kallar þad Omøguiegt/ er hñ seger: Hver skilur hvad opt hañ syndgar? Þo vilium vier nu fyrst Hugleida / hvilijkañ Rett Gud hefur til vor / miklu er hañ stærre eñ sa/ er vier eigum yfer vorum Viñu-Dyrum/ Þvi ecke høfum vier skapad þau / eñ hañ hefur giørt oss / seger David/ Ps. 100. Og þegar vier høfdum skotist undei Andskotañ/ og vorum i hañs Vallde/ þa hefur hañ Endurleyst oss / Þvi þier erud Verde keypter / seger Paulus / 1. Cor. 6. Ecke med forgeingelegum Hlutum / Gulle og Silfre/ helldur med JEsu Christi Saklausu og Dyrmætu Bloode/ hver ed hefur gefed sig Lausnar-Gialld fyrer alla / og þegar vier svo Endurleyster vorum / hefur hañ helgad oss / Þvi Guds Ande hefur kallad oss i hañs Vijngard / Fyrst i Skijrnenne/ sijdañ Daglega i Ordenu og Sacramentunum/ svo vier erum ecke vorer eigeñ/ svo sem Pall

ad Orde kemst / og þad er rett til vor talad / sem DRottẽñ sagde vid
sitt Foolk/ Esa. 44. Þu ert miñ Þræll Israel/ Eg hefe frelsad þig:
Eñ til hvers erũ vier þa skapader/ frelsader og kallader ? Ecke til ad
vera Idiulauser/ helldur til ad Ervida/ eñ allra sijst til ad skeña edur
spilla hañs Akre/ Ollum af oss hefur hañ sitt Pund i Hendur feing-
ed/ sumum Meira/ sumum Miña/ eñ aller hafa noog/ þegar kiemur
ad Reikningskapar Deigenum: Þioon þesse var skylldugur Konung-
enum 10. Þusund Punda / þad eru 60. Siñum Hundrad Þusund
Croonur/ þetta var eingeñ Smæ-Skulld/ Eñ þo er þad meira/ sem
Gud hefur oss lænad / sem er Lijkame og Sæl / hver Gud skoop i
Ondverdu/ epter siñe Mynd/ hver hañ Endurskoop/ fyrer sijns Son-
ar Blood i Heilagre Vatns-Laug / hver og Daglega eiga fyrer Hei-
lagañ Anda ad Endurnijiast epter hañs Mynd / sem þau skapad
hefur: Eñ giefum vier nu svarad Gude þessare siñe dijrmætu Skiepnu
Jafngoodre ? Læingt er fra þvi / ef vier nioosum oss ei Fulltijngis-
Hefdum vier ukaf dæed vid Skijrnar-Sæeñ / þa vorum vier svo ad
kalla Jafngooder/ eñ hversu opt hefur nu slettst uppa vort Skijrnar-
Klæde sijdañ? Lijkameñ er hiñ Ydre Partur vors Skapnadar/ þo eru
bæde Sæleñ og hañ med Guds Bloode Endurleyst/ Hendurnar ættum
vier ad bruka til ad Erfida / Margur hefur lagt þær samañ med
hinum Lata til ad hiælpa Naunganum/ eñ sumer hafa utrett þær til
ad meida hñ: Augun til ad siæ Aumur a þm Voludu Guds/ Marg-
ur hefur stunged þau ut / þegar oss hefur giefist Orsøk þar til / eñ
ecke þegar þau hafa hneixlad oss: Eyruñ eru oss giefeñ til ad heyra
Guds Ord/ þeim læsa Meñ fyrer þvi opllega/ eñ luka þeim upp fyr-
er Hiegoomanum/ Sumer fyrer skañarlegum Ordrædum og fijblslegu
Hiale: Muñ og Tungu høfum vier þeiged til ad lofa Gud / og ad
hiælpa Naunganum/ til ad tala Mæle Eckiuñar/ hins Fødurlausa/
og hins Underþryckta/ O vor Gud/ Verku Nædugur / hvad margra
Þusund Punda Skulld ad þetta verde mæ ræda ecke einasta af Treg-
leikanum til Vængreñar og Lofgiørdareñar / helldur af svo margre
Van-

Vanbrukun Tungunar/ Gudlaste / Roog/ Lyge/ Svardøgum/ Bakmælge / og allre þeirre Ohæfu / er Spilling Nattturunar leikur sier ad / svo sem ødru Table / Ad eg fære mier ecke til Orda / hversu illa vier høndlum med þessa Tialldbud Sælarenar/ þar vier brioostū oplega nidur þad Guds Mustere / med Ohoofsamre og Osktckanlegre Vmgeingne / og ef þar nu fellur þvilijkur Avoxtur af Lijkamanum/ hverium vier alldrei svarad fæaum/ meir en Dioon þesse Lijnum 10. Þusund Pundum/ Hvad mun þa ecke af Sælunne falla ? Høfum vier brukad Tilhneigingarnar til ad elska Gud og Ottast han/ Viljan til ad stunda þad hønum lijkar / Skynsemena til ad æfa sig i þvi / sem vors Fødurs er ? Og ecke miklu helldur a moote hønum/ en hver ødrū til Skada / og Fiandanum til Dioonustu. O Vei /O Vei /hversu diupt erum vier þa sokner nidur i Afgrunn Skulldanna/og være þo allt goodra Giallda vert/ Nema ad vier afræklum þann Fesiood / er oss er boden af Oinskiærre Naad/til ad bæta allt þetta fullum Bootum/og færū illa med sialft Lausnar Gialldid/þ er JEsu Dyrmæta Blood/ sem hreinsar oss af øllum vorum Syndū. Oss er Vitanlegt/ ad i heiløgu Alltaresins Sacramento verda þeim øllum Skulldernar uppgefnar/er þad verduglega medtaka/En hvad seger Paulus um hina? Seger hann ecke / ad þeir ete og dricke sialfum sier Doom ? Þad er Fordæmingu : Og seged mier þa/ad hveriu mun þm̄ gagna Satisfactioōn ans Blood/ er hallda þad svo Almennelegt/ og troda Guds Son under Footunum? Vier vitū/ ad heilagur Ande upplijser oss/ og helgar med sijnum Asigiøfū: Han leider þa i allan Sannleika/er sier læta stioornast af hønum/ han er Pantur Arfleifdar vorrar / En hversu opt høfum vier nu mootstaded hønū? Hvad tijdt høfum vier hryggt hn̄/hvad prasinis høfū vier nu sløckt hann/ med vijsvitande Mootgiørdum & Bodorda-Brotum i gegn Gude/og leged i þeim ecke all-lijten Tijma/ a stundum hvert a moote Samvitskunne / svo vier høfum nist Nadena/ og hefdum hana ad fullu mist / Nema Guds Fødurleg Giædska hefde runned a moote oss Fortøpudum Sonum/ Og af þessu sem nu er

sagt/

sagt/sm̄ þo er eingan̄ Vegen̄ hálfsagt/ þa kan̄ hvers eins sanøyrande Man̄s Hiarta ad dæma / hversu miked ad Gud hønum Daglega til-gefe. En̄ hverium tilgefur han̄ þa/edur hveria Alferd brukar han̄ i þvi? Þad sijner oss Textin̄: Han̄ KEIknast Vid ÞIOna SIIna/ Svo giører han̄ vid oss/ han̄ kallar oss til Reikningskapar / ad standa Skil a Ordum/Giørdum og Hugren̄ingum/ Svo kallade Gud siálf-ur Adam / er han̄ syndgast hafde / Svo kallade han̄ Ninive Borgar-Men̄ fyrer Jonam / Svo stefnde han̄ David til Reikningskapar fyr-er Nathan Spaman̄/Svo stefnde hn̄ øllu Foolke a Nolldtekiu Døg-um DRottens/med Predikun Johan̄is Skijrara/ Svo stefner han̄ oss en̄ i Dag af Mun̄e sin̄a Þienara/ þeir hafa han̄s Krøfu i Hønd-um/þad eru han̄s Tijulaga Bodord/vor Medken̄ing er skrifud i Book vorrar Samvitsku/ Hver sem þetta Tven̄t saman̄ber/han̄ mun fin̄a/ ad han̄ ecke einasta er 10. Þusund Punda skylldugur / helldur og svo miked a mooke hveriu Bodorde af þeim Tiju / er vier ækkum upp ad fylla. En̄ þoott Men̄ heyre þetta nu svo opt/þa eru þo ecke aller svo liufer a ad kan̄ast vid Skulldena/ og en̄ sijdur ad gialllda/ þvi þad er ei til/er gialllda skal/hiæ siálfūm oss: Vid svoddan̄ Skullda-Prioota brukar hin̄ Retklaate Konungur svo sem nockursfonar Hardræde / og skipar Ad SElia þa/ÞEIrra KOnur Og BOrn/ Og Allt Hvad ÞEir EIga/ Svo selde Gud sitt Foolk Jsrael/ nær þeir voru høn-um þverbrotner/þar um̄ spaer Moyses/segiande: Devt. 32. Hvernin̄ elller Ein̄ Madur Þusund Jsraels Men̄/og Tveir reka 10. Þusund a Floottta? Mun þad ei þess vegna/ad Gud hefur sellt þa? Þar um̄ kvartar David/segiande: Ps. 44. Þu hefur sellt þitt Foolk fyr-er eckert/og ei ækatast af þeirra Verde/ Svo selur han̄ þa en̄ i Dag/ sem ei vilia skipast vid han̄s Þienara Amin̄ingar / þegar han̄ leggur a þa Krossen̄/tekur af þeim Heilsuna/ þeirra Kvin̄um og Børnum/ sm̄ hæanga af þeirra Sælu/ eins og Benjamins af Jacobs/ Svipter þa Tijmanlegre Blessan/ edur gefur þa i Vald Ovina sin̄a / ad ei skule þeir verda Ofursellder i framleitt Sin̄e/ eins og Pharao / Achab og

Jeroboam/ sem var selldur til ad giora Illt/ hveria hñ hafde po adur fyrer sig kallad / og er þad stoor DROttens Nad/ ad hañ breyter þañeg vid Syndarañ/ adur eñ hañ hefur uppfyllt Mæler Syndaña. Þegar nu svo ber vid/ þa true eg flestum kome til Hugar/ ad kyssa eins og Tranañ/ og kurra eins z Dufañ/ z ad bidia med þessu auma Þioon: NAF ÞOLenmæde Vid Mig / Allt Skal Eg þJer Gialldar Gud giæf/ ad sæ Þanke være stodugre hiæ oss/ eñ hañ var hiæ honum: Eñ hvad skulu vier þo gialldæ? Hvad æ Snaudur fyrer ad giefa? Þookt vier lifdum Eingla Lifnade/ ur þvi vier snerumst til Guds/ þa ættum vier ad iaka: Onyter Þioonar eru vier/ auk helldur ad vier sæum hina miñstu Synd afplanad af sialfu oss til. Þetta er Huggunen alleina / Ad HERRañ Sæ Aumur a ÞEim ÞJoon / Og Gaf HONum Upp Alla Skulldena. J Uppgiofeñe er oll Lukningeñ/ J Myskunsemeñe oll Fullnægioñ / J Christi Forlykun oll Fridþægingeñ: Eñ er hun þa alldeilis giefens? Ad sonu/ ad voru Leite/ eñ dyrt hefur hun kostad vorn Borgunar-Mañ/ þvi hañ gaf sitt Lijf ut fyrer sijna Saude/ Joh. 10. Miñ HErra JEsu/ Eg huxa til þess/ er DRottiñ seger fyrer Muñ Esaiæ Cap. 13. uñ þar Hormungar/ er Caldæi mundu lijda/ af þeim Medis og Persis : Eg skal þad giora/ ad eiñ Daudlegur skal verda dyrmætare eñ hid besta Gull: Teiknande þar med / hvilijkur ad verda munde Grimleiks Ovinaña / ad Lijf Mañsins munde ei falt verda fyrer nockurt Verd. Eñ hvad var aumt Mañkyn þess/ miñ DRottiñ/ ad þad mætte ei Endurleysast / nema med þijnu Bloode O Gud? Svo mikel var Bræde Fodursins/ Svo miked hañs Riettlæte / Svo mikel Stærd Syndareñar / ad hin minsta Yfersioon vard ei leyst med allrar Veralldareñar Aud / og svo dyrmæt var þesse Skiepna/ sem i Undverdu var epter Gude skopud/ þar fyrer bar Veralldareñar Skapare Veralldareñar Synder/ og mæ hier medal añara af Stærd Lausnargialldsins marka þyngd Skulldareñar/ sem upp er gefeñ. Þegar Syndareñ nu svo framkemur fyrer Nadar-Stooleñ/ med angrudu Hiarta/ i Krapte JEsu Forþienustu/

usku/ pa er hønum Uppgiøfen vǫs : Þvi hvar sem ad Syndenn yfer-gnæfer/ þar yfergnæfer Jo Naaden miklu framar. Enn hvilık Upp-giøf ? HAnn Gaf HERrum Upp Alla Skulldena / seger Textenn : Svo fer nu Gud ad tilgefa Misgiørdena / þegar hann er Fridstilltur/ Þvi brukar Ritningenn þessa Ordshætu/ Ad hann kaste votum Synd-um i Hafsins Diup/ og vilie þra ecke ad Eilijfu minnast : Ad hann giøre oss þær svo fiarlægar/ sem Austred er Vestrenu. Hvad seger þu/ Drott enn minn/ Er þu talar umm/ hversu lijted Foornernar gyllde i þijnu Auga like/ Esa. 40. Fialled Libanus munde ecke duga til ad brenna / og øll þess Dijr mundu ei hrøckva til Brennefoorna : Enn þu/ vor Gud/ sem allt þetta næger ecke/ þu lætur þier nægiast med ydrande Mannz Taar/ Þau sløckva Elld þinnar Reide/ Þau deigia pad Skaaled af Nordrenu/ Þau leggia Bønd a hann/ sem Diøfulenn bunded hefur/ Þu/ fyrer hver-tum ad Þiooдernar eru ecke meir enn Vatns-Drope i Ausu/ og svo sem Dupt i Metaskaalum / Þu ert ænægdur med eitt Harmþrunget og Sundurknosadann Anda : Hvar fyrer ? Ecke fyrer vorrar Ydranar Skulld / sem ad jafnvel er Synd af vorre Alfu / helldur fyrer JEsu Blood / Hvert ed feingest vid Syndarans Taar i Metaskaalenne ad moots vid þitt Rettlæte. Þegar DROTTENN brixlar Jeru-salem umm sijna Vanrækt og Þeckingarleyse / Þa seger hann hiaa Esajam Cap. 50. Hvar er su Skilnadar-Skraa / er eg gaf ydar Moodur ? Edur hver er saa/ af mijnum Kaupanautum/ er eg hefe sellt ydur ? Siaa/ þier erud fyrer ydar Ranglætingar sellder/ og sokum Fraa hvarfs ydar Moodur/ er hun ein laatenn : Og þo seger hin eilijfa Giæ-ska fyrer Munn sama Spaamannsins/ taled pad sem Jerusalem er þockn-anlegt/ og prediked henne/ ad hennar æfvardadur Tijme sie uppfylltur/ hennar Ranglæte sie betalad / hun hafe feinged Tvøfallt af Hende DRottenns fyrer allar hennar Synder : Þesse allra Huggunarsamleg-ustu Ord/ eru svo sem Inngangur til Spaadoomsins umm hinn fyrsta Nya Testamentesins Ydranar Predikara / Johannem Skijrara. O minn HErra JEsu/ Hver hefur pad Gallded loked ? Hver nema þu Gud/

hver ed i voru Hollde sÿdande hefur oss svo falleañ Fiestood afrekad / sem er/ Fyrergefningu Syndaña/ og eilÿft Lÿf: Þesse er Audur þÿns Rÿkis i øllu Evangelio/ hveriuṁ þu Konungur Dÿrdareñar/ af einskiærre Naad utbÿter Þegnuṁ þÿnū. Nær vier heyrum Moysen krefia oss Skullda þeirra/ er vier eigū Gude ad giallda/ þa møglar Hollded/ þad geingur hønū ecke betur hiaa þvi/ helldur eñ hia sÿnū Eigeñ i Eydemørkuñe: Þad vill læta tala þad/ sem þvi er þocknanlegt/ eñ hasta þu a þad/ DRottenñ/ svo þad þege/ Straffa þad/ svo þad hrære sig ecke/ Ogna þvi/ þvÿnga þad/ svo þvi svÿde/ eñ tala sÿdañ þad/ sem Jerusalem er þocknanlegt / sem er/ ad oss sie øll Skullden uppgefeñ/ og læt oss ecke safna þm sÿdañ: Og er þad svo utalad uṁ hid Fyrra.

Epterfylger hid Sÿdara med faam Ordum ad Nugleida. Texteñ seger: Eñ Þa Hañ GEck Vt / HItte Hañ EJñ Af Sÿnum SAMlags ÞJoonum / Er Hønū Atte Ad GJallda 100. ÞENinga/ Þañ SAma HANDtook Hañ / GReip FYrer KVERKar Hønum / Og SAgde: GJalld þad Þu Ert MJer SKYlldugur. Ecke Efast eg uṁ / ad þesse vonde Þioon hefur nærsta Bliugur / Hræddur / og Skiælfande vered / þegar hañ stood frame fyrer Konungenum / og heyrde/ ad þar ætte AD SElia HANN SJælfañ/ KVīnu HAñs Og BØrn / Og Allt HVad HAñ ATTE: Eñ þesse Audmÿkt varde ecke leinge / strax sem hañ var ut af Dyrunum geingeñ/ og hañ sa siñ Verkanaut i vidlÿkum Þrautum staddañ/ sem hañ hafde skomu ædur vered/ Høndlade hañ vid hañ Myskunarlaust. Gud Naade oss aumæ Meñ: Þegar vier lesum vort Synda Registur/ og Samvitskañ tekur ad lemia oss med Miñingu Jllgiørdaña/ þa tææ umst vier fyrer Gude / Þeir sem nockud hyrda uṁ Sælu sÿna: Eñ Gud betre þad / ad vier munum svo lÿked til hañs Myskunar / þegar vier eigum Nauungaṅ ad myskuna / og sumer ecke meira eñ þesse vonde Þioon / Añars væru ecke þeir svo marger/ sem Þrisvar/ Fioorum Siñum a hveriu Are / lætast taka Kvittun Synda siñā i Skriptar-Stoolnū/ eñ eru þo Nardsvÿrader/ Myskunarlauser/ Nerpt ækner/ og

vilia

vilia ecke hid allra minsta uppgefa af sijnum Rette: Og þetta er nu svo alment/ bæde i Skulldaheimtum/ og svo i Uppgiof Misverkana/ ad þar um ma tala þad/ er DRottenn seger/ Jer. 2. J Løfum Klæda þinna er funded Blood hinna Voludu Sælna / Blood hinna Saklausu: Ecke þarf eg ad grafast epter þessu/ þvi þad er yfer allt/ seger DRotten. Þu seger: Hann er ecke Saklaus/ Hann hefur giørt mier stoorum til: Eg sege/ Ju/ Hann er Saklaus/ þegar hann vill þad ofgiørt hafa: Þvi DRottenn seger hiaa Lucam: Ef þinn Brooder syndgar a moote þier/ þa ætel hann/ og ef hann ydrast/ þa forlaat hønum: Villtu þa dyrfast ad kallæ þann Sekann vid þig / Sem Gud hefur skipad þier Saklausann ad hallda? Þu seger: Hann hefur og i þvi Gude moote broted/ ad hann vid mig afgiørde/ hvad kemur þad vid þig? Siaa til ad þu giører þijna Skylldu / sem er ad fyrergefa hønum / Hver ert þu sem annarlegann Þioon dæmer? Hann stendur og fellur sijnum Herra / Laat þier ei verda þad sem Petre er læd/ er hann sagde: Hvad skal þesse? Gief þijna Søk epter / Laat Gud raada hvad hann giører af sinne/ Enn þad er vijst/ ad hann tilgefur hønum hana/ nær hann ydrast/ þvi er þad Skømm fyrer þig/ ad apturhallda þinne/ og nær gaf hann þier Umbod til ad krefia Skulldar sinnar / Nema þu siert Yfervalld / og eiger Guds Rett ad sækia? Enn þar um giora Menn sier ecke svo annt a Skundum/ helldur lata sinn fyrergaanga / Jafnvel þoott ad slijkt ætte ad gaanga þvert a moote þvi sem þad Almennelega tilgeingur/ þvi DRottenn hefur sagt: Blessed þeim er ydur Bølva / enn ecke þeim sem bølva mier/ og mun eingenn Øfunda þig af þvi / ad taka til Helvijtis med þa Hefnd er þu stalst fraa Gude. Þu seger / Gud getur teked sinn Rett nær hann vill/ enn eg ecke / eg vil taka medann eg get: Þu Vitfirringur/ af þvi ad þu ert Vesæll og Vanmaattugur/ villtu þa hafa stærre Rett enn hinn Almaattuge? Enn þad er þier ecke Ofgott ad taka þinn Rett þar sem Gud slepper sijnum / þu sier hvernenn þad geck hinum vonda Þioon/ Ad HErrann OFURselldc HANN KVOLurunum / Þar Til HANN HAfde BOrgad Þad Hann Var SKYlldugur / Enn Frelsarenn seg-

er hier i Textanũ: Svo Mun Og Miñ HJMneskur FAder GJøra V:d YDur/ Ef Ad Hver Ydar Sem Eiñ FYRergefur Ecke Vt Af HJarta SJJnum BRoodur Hañs MJSgiørder. DRottenñ seger: Hañs Misgiørder/ Hañ tekur einga undañ/ allar vill hañ til-gefnar sieu/ sama seger hañ Bak vid Drottenlega Bæn/ Matth. 6. Þar bidium vier/ ad Gud fyrergefe oss vorar Skullder/ Svo sem vier fyrergefum vorum Skulldunautum / Vilium vier þa ad Gud forlæte oss ad nockru Leite/ og ecke ad øllu? Ei mun þad Rædlegt/ þvi hin miñsta Synd viñur til eilijfrar Fordæmingar / nema hun sie uppgefeñ og forlijkud/ Þvi sa sem helldur allt Løgmæled/ og verdur Brotlegur i Einu/ hañ er sekur vid Øll/ seger Jacob/ Nu forlætur Gud oss eins og vier Næunganum forlætum/ Þar fyrer/ Ef vier vilium ad hañ til-gefe oss allar vorar Synder/ þa fyrergefũ vorũ Broodur allar sijnar. HAñ Gaf HØNum Vpp Alla SKVLLDena / seger i Textan-um: Svo eigum vier ad breyta / Allt eigum vier ad uppgefa/ hveriu Nafne sem heiter / Hversu rijkt sem þad liggur oss i Skape / Hvern Skada / Ovirding edur Vansa sem vier hloted høfum / Þad mæ ei gyllda/ þad skal allt uppgefa fyrer Guds Saker/ og mun þad eingum þeim Ofgollded þykia / sem Iduglega Hugleider/ hvad miked hønum sialfum sie af Gude uppgefed/ og hvad vardar mig um Ovirding þessa skynlausa Heims/ þegar eg liooma eins og Sool i Rijke mijns Fødur? Hier mun margur spyria/ hvert hañ sie skylldugur ad uppgefa lænad Fe og Skullder/ sem hañ a ad ødrum: Þar til svara eg/ ad ecke talar DRotten um Fiarheimtur i þessum Stad/ helldur brukar hañ þetta Dæme i Eptirlijkinguñe til ad sijna oss Skylldu vora/ J þvi/ ad upp-gefa Misgiørdernar/ Eñ þo vil eg þar um segia/ ad ef þiñ Skulldu-nautur er svo Vesæll / ad hañ ecke mæ missa þad sem hañ a þier ad giallda/ nema hañ þar fyrer rate i Armood og Volæde/ þa byriar þier ad hafa Þolenmæde vid hañ/ og iafnvel gefa hønum upp alla Skulld-ena/ ef hañ mæ ei añars lifa/ eñ þier er fullborged/ ellegar ertu sek-ur i hañs Dauda fyrer Gude / þvi hañ er þa Þurfamadur / eñ Gud

hefur

hefur feinged honū sin Rett til þess/sem þu hefur Ofmiked. Apt-ur munu Meñ spyrja/hvert ei sie Rettvijst fyrer Gude/ad sækia Rett sin fyrer Christelegu Yfervallde/a moote þeim sem oss hafa tilgiort? Þar til liggur Svar/ ad þad leifest ad Vijsu/ ef Madur nær ei Rette sijnum a añan Veg / ella væru ei Løgeñ og Yfervallded af Gude til-skickad / Verollden getur og ecke an þess vered / sokum Rangsleitnis Ohlutvandra Maña / þo skal þad med slijkre Vareigd giøra / ad ei raskest Christelegur Kiærleike/ og ad Sækiandeñ ecke hakest vid þañ/ sem hañ Varhendt a / nie hverigur vid añan / ei helldur hlaupe til Doomarans fyrer Smaa-Mune hveria/alleina fyrer Mekuadar Sak-er: Eñ fyrer þvi/ad Medal-Hoofed er vandratad i þessu/þa er fram̄veges verdt ad vita/hverneñ vier eigum ad fyrergefa/ og er þad fyrst ad athuga/ ad þeir ed oss moote giøra/eru med Tveñu Moote: Þar eru þr sm̄ giøra oss til/og ydrast þess ecke/þyker vænt um̄ þad/hroosa sier þar af / edur bidia Forlaats til ad gabba oss / ad ei verde þeir af-hendter Doomaranum / eñ hafa þo hid sama i Siñe / og Jtreka þad nær þeim rædur svo vid ad horfa/Þessum eigum vier þo ad fyrergefa med þvi Moote/ad vier ei ølum neina Heipt til þeirra/jafnvel þoott vier neydumst til ad forsvara vort Nafn og Rickte / vora Vine og Vanda-Meñ / vorar Eigur og Fiaar-Hlute/ sem añars munde verda Oraadvøndum Møñum ad Braad / ad vier þo ecke glediumst yfer O-førum þeirra / helldur bidium Gud ad snua þeim / Svo seger Salo-mon / Þegar Ovinur þiñ fellur / þa gledst ecke/ og nær hañ hrapar/ þa fagne ei Hiarta þitt/ad þad ei sijnest illt i Augum DRottens/og hañ snue fraa hønum Reideñe a þig / Prov. 24. Ecke Oskum þeim neiñrar Hefndar af Møñum / nema þeirrar sem Løg leifa oss/ og þo ecke Oska heñar frekare eñ Tilgiørdeñ er/ eñ þo miklu sijdur/ ad beid-ast Guds Hefndar yfer þeim/ allra sijst eilijfs Straffs/ Þad er ein Ogudleg Osk/ Sa ed þess bidur/hañ bidur um̄ slijka Hefnd/sem Gud alleina hefur Rett til/ og er Afgudadijrkare / hvad þo margt Fool giører i Ossþæke Bræde siñar: Helldur eigum vier og þessum ad fyrer-

giefa/

gufa/enn giefa Gude Hefndena/og jafnvel þoott vier gaungum ad þvi vijsu/ad þeir mune leita a oss aptur: Svo giører Gud/hann liet Pharao standa þegar hann beiddest Fridar/þoott hann visse ad ei munde hann sleppa Israel / Hann fyrergaf Achab þa hann klæddest i Seck / 1. Reg. 21 Visse hann þo/ad su Ydran munde ei leinge vara / enn Frelsarenn hefur skipad oss/ Vered Myskunsamer/ Lijka svo sem ydar Fader er Myskunsamur/Og ecke talar DRottenn umm þad vid Petur / er hann skipade hønum ad tilgefa sijnum Broodur Siøtiju Sinnum Siøsinnum/Matth. 18. Hvort ad hinn Seke ydradest sinnar Mootgiørdar edur ei. Adrer eru þeir/ sem ut af Hiarta ydrast Mootgiørdanna / vilia þad giarna bæta/er þeir broted hafa/ og sijna þad i Verkunum/ er þeir jata med Munnenum / þa eigum vier aptur i fulla Satt ad taka / svo sem ecke hefde a mille bored. Svo giører DRottenn fyrer Munn Zachariæ/Eg skal Myskuna þeim / og þeir skulu vera svo sem alldrei hefde eg þeim i burtu kastad: Og hier meina eg ad eige heima sa Skilmaale/ er stendur ur Lucæ. 17. Og jafnvel þo sloddan optlega til bere / Þui svo giører Gud vid oss/eingenn af oss mun neita þvi/ ad vier Daglega syndgumst/ og vinnum ei nema til Hegningar / Og þo er hanns Naad Fersk og Ny yfer oss a hverium Morgne / og alldrei hefur hann nockurn Ydrande fra sier reked/hversu opt sem hann syndgast hefur. Ef vier nu villtum þessarar Myskunar niota/ þa audsijnum hana og vorum Brædrum/ annars hefum vier aungva Hluttdeild i henne / og þær Synder / sem oss voru adur tilgiefnar/þær munu oss ad nyiu fulreiknadar verda/eins og þessum Vonda Þioon / þui Myskunarlaus Doomur mun yfer þann ganga/ sem ecke Myskun sijner/ seger Jacob/ Cap. 2. Og er þad eitt stoor Daarastapur / ad læta Heiptena svo fyrer sig rada / ad Guds Blood og hanns Naad snuest þeim til Fordæmingar/ er þaneg breyter/ og ad Menn gange ur Skugga umm þad/ad vier skyllduger sieum ad tilgiefa vorum Broodur / hversu opt sem hann syndgar/ þa bidur hann / Lucæ. 17. Ad hønum skule Siøsinnum a Deige fyrergiefast / ef hann Siøsinnum ydrast/ lijklegt er/ad eingenn mune optar briota a Dege/og

þo

Þo svo opt ydrast/ en hvernig sem þvi er vared/ þa merker þetta/ svo opt sem han brytur/ epter Ordshætte Ritningarenar: Nidt Kiettlæte fellur Siøsinnum a Dege/ seger Salomon/ Prov. 24. Siøsinnu a Dege lofa eg þig/ seger David/ Ps. 119. Ef þier heyred mier ecke/ þa skal eg straffa ydur Siøfalldt / seger DRottenn/ Levit. 26. Þad er Afenn. lega/ svo leinge þier ecke heyred : Þad verdur og ad vera/ þvi sa sem vill vænta Fyrergiefningar Synda sinna allt fram under Daudann/hann skal og hvern Dag fyrergiefa allt i Daudann / nær hønum giefst þar Orsok til/ og þad af HIARTA/ seger DRottenn hier i Gudspiallenu/ an Yferdrepskapar / an Møglunar / Brixla/ og Epterkalna / Svo giører Gud/ hann gefur øllum Einlæglega/og telur ei epter/seger Jacob/ Cap. 1. Þad er ei noog / ad Menn umgangest i Meinleyse/ enn geyma þo eitt Mordingia i Hiartanu / og kyssa a þa Høndena / er Menn giarna villdu ad af være/Svoddann Fyrergiefning er Hræsne fyrer Gude. HErrann Sa Aumur A ÞEim ÞJoon / seger Textenn : Hann komst vid i Hiartanu/ad sia Eymd hans/ er i Þrældoom ganga atte/med Konu og Børnum/firdtur øllu sinu/ Svo stendur Optlega um vorn Frelsara/nær hann sa Eitthvad Aumt/ad hans Ydur hafe hrærst af Medaumkann / Svo vill hn ad vier lynder sieum moote þm/ sem oss tilgiøra/og idrast þess. Þad er vel tilfunded i voru Maale / ad sia Aumur a Einum / Sa þad giører / hann kienner i Briooste um þann / sem hann Mysskunar / hann tekur sier nockud / hann ber nockud af hans Eimd/og verdur sialfur Aumur med sialfum sier/ og þad kann ske ecke sijst þess vegna / ad hann veit / ad hann hefur slijkt forþienad/ og er slijku Bolæde underorpenn / ef Gud vill. Hann sem tilgefur af Hiarta/hn alijtur hvad miked hn sie Gude skylldugur/ og hvad brædelega hann kynne þvilijkt ad henda. Jklædest Hiartgrooenne Mysskunseme/ seger Paulus/ecke þeirre sm er a Børunum/og seger/Eted og Dreckred/ klædest og vermed ydur/ enn gefur eckert hinum Þurfanda/ ei helldur hinne/ er seger / Eg vil tilgefa hønum/ enn gleymer þvi þo alldrei / er hønum var tilgiørt . Nelldur þeirre sem hefur diupar Rætur i

Þelalausu Hiarta / Elskar Ovine sijna / Blessar þa ed Bølva / Bidur fyrer þeim sem Offækia / og giører Gott þeim ed misgiøra / Og er eckert Skaplynde farsælla eñ þetta/ eckert Rosamlegra/ z eckert sm̄ betur Nag sijnum une/ Þvi svo sem ad hiñ Heipktæke hefur einga Roo/ hañs Matur og Dryckur er honū Sur og Beiskur/ þegar Foolsk añ leggur uti hvern hañs Lim og Lid/ og honum flijgur Mootgiørdeñ i Hug/ Svo mæ og um̄ hiñ segia / Er Foolkredur Orietteñ/ þad sem David sijngur/ Ps. 119. Mikeñ Frid hafa þeir/ sem elska þitt Løg-maal/ og þm̄ mæter eckert Hneixle/ þvi æ medal þeirra hellstu Bodorda i Løgmaalenu er/ ad tilgefa Misgiørdernar/ og þeir hneixlast ecke af Orettenum/ sm̄ forsmæ Oretteñ/ Þar fyrer vered bræდlega samþycker ydar Mootstødu-Møññ/ Christner Meñ/ æ medañ þier erud eñ þa æ Vege med þm̄/ svo ecke Ofurselie Mootstødu-Madureñ ydur Domar-anū/ Doomareñ afhende ydur Kvalaranū/ og þier verded svo i Diblissu kastader. Hvar fræ hiñ Naaduge Gud vardveite øll sijn Børn/ i JEsu Nafne/ og gefe øllū oss svo ad um̄gængast hver vid añañ hier i Naad-eñe/ ad vier i Eilijfum Kiærleika meigum samfagna hver Ødrū i Dijrdeñe. Þad Bænheyre hiñ Naaduge Gud/ Fyrer Sonarens Forþienustu/ A M E N.

A Allra Heilagra Messu.

Gudspialled / Matth. 5. Cap.

OG er JEsus leit Foolked / gieck hañ uppa Fialled. Og þa hañ sette sig nidur/ gengu hañs Lærisveinar til hañs. Og hañ lauk upp sijnum Muñe / Kiende þeim og sagde: Sæler eru þeir sem Andlega eru Voľader / þvi ad þeirra er Himnarijked. Sæler eru þeir sem Harma/ þvi ad þeir munu hugg-ader verda. Sæler eru Hoogværer/ þvi ad þeir munu Jardrijked erfa. Sæler eru þeir sem Hungra og Þyrsta epter Riettlætenu/ þvi ad þeir skulu sadder verda. Sæler eru Myskunsamer/ þvi ad þeir munu Mysk-un hlioota. Sæler eru Hreinhiartader/ þvi ad þeir munu Gud siaa. Sæler eru þeir sem Frideñ semia/ þvi ad þeir munu Guds Børn kall-

ader verda. Sæler eru þr sm̃ þ Rietklæsesins Saker Offsookker verda/ Þviad þeirra er Himnarijke. Sæler erud þier nær sem Meñerner hallmæla ydur/ og Offsookn veita/ og tala i giegn ydur alla Vondsku/ fyrer mijnar Saker/ þo liugande. Fagned þier og vered glader/ þvi ad ydart Verdkaup er miked a Himnum. Þviad so Offsookku þeir Spamenena/ þa sem fyrer ydur voru.

Exordium.

SVO er margt Sined sem Madureñ er / Seger i gomlum Mælshætte. Fæer eru þeir Huter/ sem aller Gooda kalle/ Eñ i þvi kemur ollum samañ/ ad þad sie gott ad vera Sæll/ og vanta ecke uppa þad þeir gyrnast/ þo meta ecke aller Sælana med einu Auga: Þad sem Paulus hiellt þreck ad vera/ þad kalla adrer Full-Sælu. Þad er skrifad um̃ Anaxagoram Speking / ad Sælkere nockur hafe spurt hñ ad Einhveriu Siñe/ Hver ad Farsæll være? Og hafe hañ svarad: EJNGeñ Af þEim / Sem Þu MEJNar/ HEldur Sa/ Ed Þu KAllar VEsælañ Ad VEra/ Hañ Er Sæll. Og hid sama er ad segia um̃ Born Veralldar þessa-rar/ þad sem þau Sælu kalla/ þad er reyndar Volæde/ Ef rett er mæ-lited. Þesse Hatijdis Dagur er af Lærefedrum Christelegrar Kyrk-iu i Fyrndeñe helgadur ollum Heilogum/ þad er ollum þeim/ sm̃ hafa yferuñed fyrer Lambsins Blood/ eñ þo sier i Lage þeim/ sem i giegnum margar Hormungar/ Vtlegd/ Orbyrgd/ Hudstrokur/ Forsmaan/ Hung-ur / Klædleyse / Lijflaat / og allt þad Jllt / er þeir lidu fyrer Christi Nafns Skulld/ þeim sem i gegnum oll þesse Offsoop/ Sege eg/ Hafa broteft iñ i sijns Herra Dijrd/ og þa nefner hañ nu Sæla i Gudspiall-enu/ sem er Bruñur allrar Sælu / og fyrer utañ hvern eingeñ Sæla ma nefnast/ þvi hañ er Gud alleina Sæll / og þeir sem i honum eru alleina Sæler/ og eingeñ Sæll fyrer utañ þa. DRottiñ hafde nærre þvi i hælft Ar predikad Evangelium Rijkesins/ J hveriu þeim verdur Sælañ heiteñ/ er þvi trua: Hañ hafde ædur sagt/ ad hver sm̃ tryde a Soneñ / hañ skyllde ei fyrerfarast / helldur hafa eilijft Lijf/ Joh. 3.

Ad sia sem drycke af þvi Vatne / er hann munde gefa honum / skyllde ecke þyrsta ad Eilijfu/ Joh. 4. Og fleira þess Nꜳttar hafde hann talad um Guds Rijkes Sælu. Enn svo sem ad Kvinnann/ er talade vid hn̄ hia Jacobs Brune i Samaria/ Nun skilde ecke hvad hann meinte/ þar hun sagde : H Erra/ Gef mier þetta Vatn/ ad eg þyrste mig/ og ei þurfe eg ad koma hijngad til ad ausa Vatn : Svo hafa og flester af hn̄s Tilheyrendum vered Ofrooder um̄ þessa Guds Giøf / Sierdeilis þar ed Løgmꜳlsins Fyrerheit/ vid hver þeir voru uppalder/ Þau voru an̄adhvert Lijkamleg / Edur vafenn i Nylmingu Lijkamlegra Nluta. Fiølde Manns took vel þessū Bodskap i Fyrstunne/ enn þegar til Leingdar liet vid/ og þesse Fyrerheit ecke komu svo brꜳdlega fram̄/ þa hefur Foolked geinged i Tvær Sveiter/ svo sem rꜳda mꜳ af Joh. Gudspialla-Bookar Siøtta og Siøunda Capitulum : Og jafnvel hafa tuned tvær Grijmur a siꜳlfa Læresveinana/ þoott ad bæde þeir og adrer sæu Kraptaverken̄/ er hn̄ giørde a þeim Stuku i Galilæa/ Matth. 4. Enn til þess/ ad undervijsa bæde þm̄ og ødrū i sijne Rijkes-Sliꜳrn/ þa tekur hann þa hier Afsijdis fra ødrum uppa Fialled/ og talar fyrer þeim Eyrende Rijkesins/ i hinne merkelegu Predikun/ er rituð stendur i Matth. 5. 6. og 7. Capitulū : Hverrar Jn̄gꜳngur ad er þetta Heilaga Gudspiall/ Af hverju vier i þetta Sinn hugleida viliū hina Fyrstu Sælu/ og tvenn̄t þar af oss fyrer Hendur taka. 1. Hversu ad Fꜳtækten̄ sie Gagnleg. 2. Hverju þeim hetted sie / sem eru Andlega Volader.

Enn þu sem̄ ert alleina Rijkur/ styrk þu oss Fꜳtæka og Auma til þessa Verks/ svo vier verdum i Guds Rijker/ Fyrer JEsum̄ Christum̄/ Amen.

Utleggingen̄.

SÆLER Eru ANDlega VOLader/ seger DRottenn̄ : Eg veit/ ad Menn̄ Greinast a þar um̄/ hvad þetta Ord VOLadur merke i þessum Stad : Bæde Augustinus og Chrysostomus hallda/ ad þad sieu þeir/ ed afneita øllum sijnum Verdugleik/ og kalla sig alls Goods Overduga / enn einkis Jlls/ Og kann eg þvi ecke ad neita/ ad su Mein-

Meining sie og foolgeñ i þessu Orde/ þvi svo eiga aller Christner lynd er ad vera/ hvert helldur Rijker eda Fatæker eru/ samt hygg eg þo/ ad Lausnareñ meine hier sier i Lage þa / sem eru snauder af Veralldar Munum edur Virdingum/ þviad svo mun þeim flestum hafa hættad vered/er honum þad Siñ epterfylgdu: Þad má sia af þvi/ er Keñemeñ erner og Phariseï søgdu fordū / Joh. 7. Truer nockur af Høfdingiunum a hañ / edur af Phariseis ? Eñ þesse Almuge / sem ecke kañ Løgmaaled/ er Bølvadur : Og þar ad auke skrifar Lucas alleina i siñu Evangelio: SÆler eru Fatæker/ og er hañ vijkur Rædu Drottens til hiña/ sem Vesæler eru ad Guds Doome / þa seger hañ / Luc. 6. Vei ydur Audugum/ þvi þier hafed ydar Huggun medteked : Þa kalla eg þad vijst/ad Drottenñ meine i þessū Stad/ þa sem ei hafa mikiu Veralldar Laane ad fagna / ecke alleina þa / sem Ørbyrger eru / helldur og þa/ sem a einhvern Hátt eiga vid bágañ Kost ad bua/ þvi ad þvilijkra er Guds Rijke/ seger Lausnareñ : Þad eru þeir/ sem eru eins illa stadder og Ø eigar/og þo ecke þa alla helldur/þvi margur er Fatækur/ og skickar sier illa i siñe Fatækt/ er Opoleñmoodur/ hleypur med Þiofnum til ad stela/ eñur alla Ohæfu fyrer Sulltardoom/ til ad rydia af sier Fatækteñe/sem i sialfre sier er eiñ Heilagur Hlutur/ þvi Guds Sonur hefur hana helgad med sijnu Dæme/ þegar hañ giørdest Fatækur vegna vor/þar hañ var þo Rijkur/svo vier af hañs Fatæke Rijker yrdum/ seger Postuleñ/ 2. Cor. 8. Þar fyrer utañ er hun Straff Syndareñar / og á einga Hlutdeilld i þessu Fyrerheite : Svo eru marger af þessum Husgangs Heirum / er ganga a medal vor / og leita sier Ølmusu i Guds Nafne / eñ giallda Bolvan fyrer Blessan / nær þeir ecke hafa ur hvers Maňs Hende þad þeir villa : Fraskiled er þetta Illþijde slijkre Naad / Gud Mijskunar sijnum Fatækum / seger Esajas Cap. 49. eñ ecke Ant skotans / þeir verda ad hafa slijka Mijskun/ er hañ vill veita/ sem þeir hæst til Þioonustu/ ad vellta af sier Christi Oke a moote hañs Løgmaale/ er skipad hefur/ad sa skule ecke eta/sem ei vill erfida/ 2. Thess. 3. Eñ Matthæus seger

er oss hier i Gudspiallenu/ hverier þeir sieu er þesse Sæla tilheyre/ þar han leggur til þetta Ord/ ANDLEGA/ seger han : Pad eru þeir / sem ecke Drvænta i Volædenu / ecke eru Orolen mooder / helldur til Frids i Hørmungunum/ J Offsooknunum/ J Angistene/ J Naudunū / eins og Paulus / þeir ed ecke grypa til Oleifelegra Medala / og ecke Vsunda þa/ er hafa Velgeingne Heims þessa/ helldur Audmykia sig under Vollduga Guds Hond i Mootgangenū/og segia jafnan/ Verde þin Vilie : Þesser hroosa sier i sinē Fatækt/ svo sem Jacob ad Orde kemst : Og pad eru þeir ed David kallar Guds-Volada/ Psalm. 72. Þetta er su Fatækt/er eg meina ad ecke allyted gagne til Himnarykis. Margt ber til þess/ Christner Men/ Ef vier þad vilium rett athuga : Þad er oss vitanlegt/ad vier dugum ecke til þss/ad giøra tvent i einu/ Munum vier þa under eins fa þioonad Gude og Mamona : Og er þa hætt vid þvi/ ad ef annan hvern skal yfergefa/ ad þeim sem Skurgod þetta fagurt þyker/ Þeir mune segia laust vid Gud / hvern þeir sia ecke/ en þydast Mamona/ hver ed glansar i Augunum/ svo ad margann hender þvilykt og Gydinga Fordum / vid hveria DRottenn seger / Esa. 22. Þier giored Farveg a mille tveggia Murana/fyrer Vatne hins gamla Fiske Dykesins/ en þier lyted ecke a þann/sem þad skapad og myndad hefur / En sa sem eckert a i Heimenum / han hefur miklu betre Orsok og Tækefære til þess / ad verda Rykur i Gude / og fyrst han þeinker ecke a Jardneskan Aud / þa skal han alldrei draga hans fra þeim Himneska. Sa sem miklum Aude safnad hefur/ han liggur a synum Dreggium eins og Moab / Jer. 48. Han hefur syna Vmmgeingne a Jørdunne/ þar sem hans Festoodur er/ þar er hans Hiarta/ En Dreigen þarf ecke ad geyma vandlega þad sem eckert er / hans Vmmgeingne er a Himnum/ hvadan han vænter Frelsarans DRottens JEsu Christi / ef han er annars Andlega Voladur / han kieppest vid ad safna sier Fesiood a Himnū. Þar eru og kann ske fær sem hafa Rettfeingenn Aud i Heimenum/ þvi heiter han og Ranglætis Mammona / En a þessare Audlegd / sem i Himnenum er / eiga aller Kost ad

Saklausu/

Saklausu / Gaungu-Matumeñ svo vel sem Konungureñ / Blindum / Hølltum og Lœmudum er þar til boded / þeir kaupa fyrer alls eckert / sem hañ eignast/og hvørsu ad þeir sieu hæfare til ad nœ þessare Audlegd/sem ei hafa miked epter ad drago/ þad keñer oss Frelsareñ/er hañ seger / Ad hægra sie Ulfalldanum ad gœnga i gegnum Nœlar-Augad / eñ Rijkum Mañe iñ i Himmarijke ; Eg vil ei þar um̃ tala/ ad Rijkdoomureñ ablàst med Erfide / geymest med Ahyggiu / og missest med Sorg/ ef missa skal/eñ su Sorg er skialldañ œn Syndar/Morgum hefur hun steypt i Ørvænting / og dreged til ad bæta Ràd sitt apfur med Rœngindunum / og ad vijsu eru flester Ópoleñmooder yfer Skadanum: Fœer eru eins lynder og Job/ er hañ sagde: Gud gaf og Gud aftook/ Sie Nafn DROTTeñs blessad / Job. 1. Eñ sœ gret alldrei fyrer Gull/sem ecke ætte þad: Hañ sem er saññur Guds Besælingur / hañ sem er Andlega Voladur / þoott hañ misse þañ Fœtækdoom / er hañ brukar til Dags og Nætur / þa hefur hañ eckert af siñe Audlegd mist / þvi hun er i Himnenum / hun skiemest ecke / seiger Petur/hana skal eingeñ frœ høñū taka/og þoott hū skyllde i Hungre og Klædleyse ukaf deyia / þa flijter þad hønum alleina til Rijkes. Þad er skrifad um̃ Alexander hiñ Stoora / þañ fræga Konung / ad þegar Tid hñs var allt Ofþungbued vorded af Herfœngenu/svo høn um þoockte/lijted frañgeingt verda/þa brende hañ upp Faung þeirra, og huggade þa med þvi/ ad þeir munde safna Ogrijñe Fiœr / ef þeir lietthu þessu af sier/ eñ sæktu med Flijte til þeirra Landa / sem være audug af Gulle og Silfre. Meige eg nu samañtaka þad sem sundurleitast er/þa syñest mier/ ad hiñ Alvijse Konungur giørde vidlijkt med Fœtækleñe vid sijna Volada/þvi nær þeir hafa ørvænt sier Veralldlegs Auds/ þa kieppast þeir epter þeim Himneska/þegar þeir ætlast til einkis Tids af Møñum/ þvi fœer eru Viner hins Snauda/Prov. 19. Þa leita þeir Tids hiœ DRottne / og nær hañ hefur / svo sem i Speigle/lœted þa siœ Dijrd sijns Rijkes midt i Ørbyrgdeñe/þa giøra þeir Skøll ad øllu Ofláte Heimsins/ og er þvi Avøxtur Fœtæktar-

eñar þesse/ ad hun gyrnest ei meir eñ hun hefur / og er hun þa ryskare helldur eñ Salomon edur Assverus/ Ia/ hun gyrnest eckert/nema siñ Gud/og hñ stendur hinu Fatæka alltyd til Boda: Eñ sa er Agiarn/ sem vill eiga meira eñ Himens og Jardar Skapara. Aller vitum vier þad/ad vier hæfum eckert iñ i Heimeñ/og eins vel/ad eckert mun-um vier i burtu hera/jafnvel þoott syynast meige/ad nockrer þ ecke satt hallde/ añars mundu Meñ leggia meire Hug a/ ad lifa vel / eñ verda ryker/z velldur þad þvi/ad Hiartad er svo diupt niðursocked i Maur-ana/ ad sumer giæta þar ecke ad/ fyrr eñ Daudeñ grefur þa upp/til ad leggiast i eina adra Grøf: Þeir gleyma þvi/ Ad Nakter komu þeir af Lyfe Moodur siñar/ og munu þeir þangad aptur fara / Job. 1. Þad er ofañ i Jørdena/sem er allra Mooder. Þar er eingeñ kiendur/ sem hñ kiemur ecke/fyrer þeim Volada: Hañ ma ecke vid mikeñ Heim ad skiliast/ þvi skal þad ecke draga hañ fra Himnarijke/ og su Aud-legd / er hañ atte i Gude i þessum Heime / og ecke var nema Þankur epterkomande Farsælldar/hun fullkomnast/nær hañ iñgeingur i Dyrd syns Herra/ og rætest a honum þad/ er Syrach skrifar : O Daude/ hversu goodur er þiñ Doomur hinum Fatæka : Vier vituñ hversu ad hin liooku Skrymsle/ er Syndeñ z Diøfulleñ hafa fært iñ i Verølld-ena/ Agyrne/ Ofund/ Ofrijke/ Drambseme/ Ohoof/ og Ranglæte/ hversu/ sege eg/ ad þad sie Gagnstædt Himnarijke/ eñ allt þetta vill þrønga vid Rijkdoomeñ / Sa skal vel giæta syn / er ecke hefur neiñ Snert af þessu/ ef hañ Rijkur er/ þar fyrer seger Paulus / Ad þeir sem vilia Rijker verda/þeir falle i Diøfulsens Snørur/Eñ Fatækt-eñe er eingvañveigiñ svo hætt vid slijku/ og ad vijsu ecke þeim/ sem er Andlega voladur/ þvi er hñ nær Himnarijke / eñ hiñ / nema sa Rijke æstunde ad vera i Gude rijkur/ og i goodum Verkum/og ad vijsu hefur Christur lagt Grundvoll siñar Kyrkiu i Fyrstuñe af hinum Fatæku/ þad keña oss þesse Frelsarans Ord/ er i Gudspiallenu standa/ og med sama Hætte hefur þesse Bygging rised epter hañs Himna-Før / þad Auglijser Paulus / er hañ skrifar til Corinthios/ Cap. 1. Sicmed

ydar

Ydar Køllun/ Brædur/ ad þier erud ecke marger Vollduger/ ecke marg-
er Gøfuger/ Þad kenner oss Jacob Postule/ hver ed var a Lijfe Þriaa-
tiju Arum epter þad DRottenn var uppgeingenn i sijna Dyrd / segiande/
Cap. 2. Hefur ecke DRottenn utvaled hina Fatæku i Heime þessum
rijka i Trunne/ og Erfingia þess Rijkes er hann ætlad hefur þeim sem
hann elska / þessa Alvijssa Byggingarlags hefur Margur Audugur
sijdann noted / þvi er þad Synd fyrer oss/ ad forsmaa Guds Volada/
Enn faaer voru þeir af Rijkesmønnum/ er geingu DRottne til Handa/
medann hann umgeckst i Holldenu/ Eg ætla þegar Menn taka Zachariam
og hanns Hus/ Nicodemum/ Joseph af Arimathia/ Johannam/ Hus-
Fru Chusæ / þegar Menn taka þessa burt / þa mune hiner teliande /
sem skipudust vid hanns Kenningar af Høfdingiunum / utann þeir sem
Neydenn droo til/ svo ß voru Jairus/ Konungs-Madurenn/ z Hundrads
Høfdingenn / og eru þeir þa i Selskap med Fatækum/ svo sem adur
er sagt. Hier af alykta eg nu svo / ad eins og einn vijs Forsmidur/ hann
velur hid besta Efne til þeirrar Byggingar / er hann ætlar sier vel ad
vanda / Svo hefur Frelsarenn breytt i þessare sinne Kyrkiugiørd / hann
hefur valed þad i Underbygginguna / er hann saa ad henttugast var /
þad voru hanns Fatæker/ Svo var hann sialfur / sem var Hyrningar-
Steirnenn i þessu mikla Forvyrke/ Svo voru hin sterkustu Mattr.-Tre
þar i / sem eru hanns Postular / uppa hveria vier bygder erum / Svo
voru þeirra Epterkomendur framm epter Olldunum/ þar til Diøfullenn
spillte þessu Guds Verke med Agyrndenne/ Ofundenne / og Dramblsem-
enne / svo sem kunnugt er af Christennidooms Søgunum / og sia Menn af
þessu medal annarra/ hversu ad Fatæktenn z Guds Rijke eiga vel sam-
ann / enn þo ad Rijke DRottens JEsu hefde sijn Upptøk hier a Jord-
unne/ sem var af Umkomulitlum Fiskurum/ Olærdum og einkes megn-
ande / þoott þad Eblst hafe fyrer utann allt Ofbellde / Hareysle og
Vopnaburd/ þvi eingenn heyrde hanns Raust a Strætunum / og hanns
Rijke var ecke af þessu Heime / ei helldur Vopn hanns Herfarar Lijk-
amleg/ Hvørs Strijdsmenn ad høfdu Tunguna fyrer Veriu/ þolenn-

mædena fyrer Atvinñu/Truna fyrer Skiolld/Kiærleikañ fyrer Vÿge/ Fatæktena/ ja/ sialfviliuga Fatækt a Stundum / i Staden Gulls og Silfurs/ er Heimureñ kallar Abl þeirra Hluta/sem hañ vill læta Framgang hafa / samt hefur þo eingeñ af Veralldar Høfdingium svo vÿdt utþaned sitt Vellde um̃ Heimeñ/svo sem hañ/þvi Gud hefur gefed hønum Endemørk Veralldareñar til Arfleifdar/svo þad er ad fullu og øllu rætt/sem Esajas fyrer spaer/ Cap. 2. þad skal ske a Sijdustu Døgum/ad nær þad Fialled Guds Huss er sett uppa adra Fialla Tinda / og upphafed yfer Hælsana / ad allar þiooder skulu þangad samañ safnast. Hvert er þad Fialled? þad er Christi Rÿke: Hvert er þad Hused? þad er hañs Kyrkia : Hver eru þau Fiølleñ? þad eru Rÿke Veralldareñar um̃ Heimeñ: Ja/eingeñ hefur svo fliootañ/ svo frægañ Sigur uñed/sem vor Konungur/ og þo med fæum og fatækum Mønum / Hañ lagde under sig meira Rÿke med Toolf Postulum a stuttum Tÿma / eñ Alexander hiñ stoore a Toolf Arum med øllum Gricklands Her. Eñ Madur/ St. Paull/hroosar þvi/ ad hañ hafe allt i fra Jerusalem iñ til Illyricum uppfyllt allt med Evangelium/svo þad er sañkveded/ er Esajas skrifar/ Mun Jørdeñ fæda a einum Dege? Mun ein þiood geteñ verda i Einu? þar Zion geingur under eins þungud med Børn sijn og fæder þau / Esa. 66. Svo hefur nu hiñu Stoora Allsheriar Konunge þocknast ad byggia sitt Rÿke med Fatæktene/þvi skylldu þa ecke þegnar hñs kalla hana øllum Rÿkdoome rÿkare ? þar hañ er alleina Rÿkur / sem þad hefur utvaled / sem audvirdelegt er fyrer Heimenum. Eñ Gud Næde oss Auma/ þad er hiñ allra meste Skade vor/ ad þoott vier berum oss ad þioona Gude / þa haungum vier svo fast vid Audeñ og Aurasafned / ad Meñ gleyma Guds Bodordum/og stÿga fram̃ yfer þau Takmørk/ er hañ hefur sett oss/svo erum vier freker til Fiaarens: Eñ hvad er þad/Christner Meñ? þad er ad fæta Footner i Jerusalems Mustere/ eñ Offra þo samt a Hædunum/þad er ad sveria vid Nafn DRottenss/ og þo under eins vid Malcom eins og Judar. Heyrñ þvi Ord DRott

ens

ens af Musie Jeremiæ: Ef þu ætlar ad snua þier aptur til mijn/ Jsrael / þa snu þier/ og reika ecke hijngad og þanngad. Einganvegeñ er þad hier med sagt / ad Meñ skule kasta fra sier allre Vmhyggiu fyrer Lijkamanum / Alla Hlute hefur Gud Mañenum under Fætur lagt / til þess hefur hañ giort Nattuuruna svo rijka / ad Mañeskiañ skyllde audgast þar af / Eckert hefur hañ forgefens skapad / helldur Mañkynenu til Noka/ og sier til Lofs og Dijrdar / Eñ hitt sege eg / ad Meñ læte Gud vera Herrañ / eñ Mamona Þræleñ / Ja / ad vier sieum Audsins Herrar/ eñ lætum ecke hañ drottna yfer oss/ eñ þo allra sijst/ad vier lætum þesa þietta Leyr svo klessast vid Hiarta vort/ad vier gleymum Gude edur hñs Volludum. Og er þad nu svo utt=talad um hid Fyrra.

Nu epterfylger ad tala uñ þad / sem hinum ANDlega VOLudu heited er. J Textanum stendur: ÞVJad ÞVJlijkra Er HJMnarijke. Nu er Guds Rijke med tvennu Moote: Eitt er hñs Nadar-Rijke / hvert og kallast Himna-Rijke / Matth. 18. Þar ed stendur: Himna-Rijke er lijkt einum Konunge / sem reiknast villde vid Þiona sijna. Añad er hñs Dijrdar-Rijke: Sa sem vill na til þess sijdara/ hañ skal endelega hafa Hlutdeilld i hinu fyrra / og eingeñ hefur sa komest i hñs Dijrdar-Rijke/ sm ecke hafe ædur verid i hñs Nadar-Rijke/ Sumer leingur/ Sumer skemur: Þar eru nockrer kallader snema Morguns / Adrer ecke fyrr eñ uñ hina Elleftu Stund / eñ þad er vijst/ad hverutveggiu þessu lofar DRottenn þeim/ sem ad eru Andlega Volader/ og þeirra Lijkum. Hver eru þa Giædeñ i DRottens Nadar-Rijke? Ecke Metord/ecke Audæfe/ecke Sællijfe i Mat og Dryck/ ecke Hefnd yfer Ovinum sijnum / nie þad Hiartalag / er feste sig vid nockud af þessu/ þoott þad mege þeim gefast/ sem eru Christi Þegnar/ þvi Guds Rijke er ecke Matur og Dryckur/helldur Rettlæte/Fridur og Fognudur i Heilögum Anda/ seger Paulus/ Rom. 14. Og ut af þessum hñs Ordñ vil eg i stuttu Male segia/ hver ad sieu Audæfe Guds Nadar-Rijkes: Þad er Rettlæted/ ecke vort eiged/ sem ecke er

 betra

betra en Nidslags-Fat / þegar þad er sem kostulegast / helldur JEsu Christi/hver oss er til Rettlætes af Gude gesen. Skyllde eg nu vilia taka nockurn Verrlldar Auð fyrer þad/ DRottenn min! Fyrer þad eru mier Synder minar tilgefnar / En þegar þær eru kvittar / þa er eg rijkare i ollu minu Vołæde/ en Salomon i allre sinne Dyrd/ J þvi maa eg byrkast fyrer Auglite þijns Fodur/en ecke i Pelle og Purpura hins Rijka Sælgætings/Luc.16. Fyrer þad mun eg Guds Barn kalladur verda/ en ecke þo eg nefndur være Dootturs-Sonur Pharaonis. Hvad gagnar þad Mañenum / þoott hann eigneft allann Heim þeñña / en lijde Tiopun a Salu siñe? Hverre eg veit ad borged er / medann eg a þann Fiesiood/sem hun er Endurkeypt med. Þoott ad Sveittenn Conia være Signets-Hringur a minne hægre Hende/ þa skyllda eg sliga hn þadan / seger DRottenn um Jeconiam / Son Joachims Gydinga Konungs / Jerem. 22. Enn eg er þess fulloruggur / DRottenn/ ad þu ecke slijtur þijna Volada ur þijns Sonar Hendum / hvar þeir skrifader eru / þvi eru þeir ollu betur til þijns Rijkis borner / helldur en Verrlldarennar Born/ hverju sem þau megtug eru/ þegar þeir hafa hans Rettlæte fyrer sig ad bera / þvi hann hefur gefed þeim Magt til ad vera Guds Born/ sem a hans Nafn trua/ Joh.1. Af þessare Root Jesse sprettur Fridurenn/sem Paulus umgetur/ þvi hn er Fridar-Hofdinge/ Esa. 9. Og er þad nu sa annar Rijkdoomur i Guds Nadar-Rijke. J Rijkium Verrlldarennar er eingenn Fridur: þegar Menn taka Salomon og Augustum Keysara i burtu/ þa skulu Menn ecke finna morg Dæme til/ ad Verrlldar Hofdingium hafe tekist leinge Fride ad hallda/ Jafnvel þoott Gooder og Rettvijser vered hafe/ (Z thi þad sked ad vera/til ad teikna þar med Christi Rijke/ J hveriu ad a Fridinn mun eingenn Ende er verda/Esa.9. Þvi sa eine þeirra var hans Fyrermindan: En a Dogum hins var Lausnarenn i Heimenn fæddur :: En i Christi Rijke geingur þad odruvijse til/Þar er ecke sa Fridur/sem Verrlldenn gefur/ helldur hans Fridur/ sem hann oss gefed/ sem hn oss epterlated hefur/ hvern eingenn skal af oss taka. Hiner Ogudlegu hafa eingann Frid / seger

seger DRottenn hia Esajam Cap. 48. Þeir tønlast og tyggiast um þetta Volæde/ er þeir Rijkdoom kalla / eins og Gadd-Hestar um Illt Foodur. Enn Friduren i Christi Nadar-Rijke er stadfastur / þoott hans Undersatar hafe Þiäning i Heimenum / þa hafa þeir Frid i Honum/og eru fullørugger/ þvi hann hefur Heimenn sigrad. Þad er Fridur vid Samvitskuna / Þvi Syndenn er afmæd med Guds Sonar Rettlæte: Fridur vid Gud/sem er Fridstillftur fyrer hans Blood: Fridur Innbyrdis/og Eindrægne i Andanum medal allra Guds Barna: Og i einu Orde ad segia: Þad er sa Fridur Guds/sem ædre er øllum Skilninge/ af hverium og kemur Fognuduren i heiløgum Anda / sem er hin þridia Astgiøf / su ed Guds Volnduru heitenn er i Christi Nadar-Rijke/ Þad er sa Fognudur / sem Krossfester Mannenn Heimenum/ og Heimenn Mannenum / Gal. 6. Sa ed forsmæer alla Veralldarennar Glede/ sa ed lætur Paal og Silam lofa Gud i Fangelsinu / Danielem ganga Ohræddann i Leona Grøfena / Sa er þvi til Vegar kemur/ ad Menn grata svo sem ei Grætande/ og fagna svo sem ei Fagnande/ 1. Cor. 7. Svo sem Hriggver/og þo jafnann Glader/svo sem Fatæker/ enn þo marga Audgande/svo sem eckert hafande/ og eigande þo alla Hlute/ Eins og Paulus um sig skrifar / 2. Cor. 6. Þesse er Fognuduren i heiløgum Anda / sem rijker i Christi Rijke. Þegar Læresveinarner voru hryggver af þvi / ad Lausnarenn sagde þeim fra sijna Burtfør til Fodursins/ þa sagde hann: Þier hafed nu ad sønu Hrygd / enn eg skal sia ydur aptur/Og ydvart Hiarta skal fagna/og ydvarn Fognud skal eingenn af ydur taka. Ecke talade DRottenn i þad Sinn um hina eilijfu Himnarijkes Glede / helldur um þann Fognud / er þeim gafst af hans Upprisu/hver svo var mikell/ad þeir trudu ecke þvi/ad hann upprisenn være/ fyrer Fagnadar Saker / Enn þo allra helst talar hann um Astgiafer heilags Anda / er hann hafde lofad ad senda þeim af sijnum Fodur: Hann var sa ed til fulls upprette Israels Rijke / þad er Guds Rijke inne hia oss/svo þeir høfnudu øllum Hlutum/ og reiknudu þa þreck ad vera hia DRottne sijnum JEsu Christo/og med þeim sama stoorn

ar hann enn nu sijnum Þegnum / Þad er øllum þeim er a hans Nafn trua/ Hann er þad/ sem ber Vitnesburd vorum Anda/ad vier sieum Guds Børn/ enn ef vier Børn erum/ þa erum vier og Erfingiar/ ja / Erfingiar Guds og Samarfar Christi / uppa þad / ad ef vier med hønum lijdum/ þa skulum vier og med hønum Dyrdleger verda/ Rom. 8. Þesse Guds Ande er Pantur Arfleifdar vorrar/ Eph. 1. Þeirrar sem þar uppe er og ei maa skemmast/ eige saurgast og ei rotna/ svo sem Petur ad henne kvedur/ 1. Pet. 1. Þad er hans eilijfa Dyrdar-Rijke / er eg fyrer skømmu minntest a / hvert ed hinum Andlega Voludu heited er / Þad er sa Føgnudur/ sem ecke hefur Auga sied / og ecke Eyra heyrt / og ecke hefur i nockurs Manns Hug uppstijged / seger Esajas / Hvar Gud er Allt i Øllu / og eingenn Umskipte Liosins nie Myrkursins umm Oendanlegar Allder Allda. Eckert Rijke Veralldar hefur svo Megtugt vered/ ad ecke hafe þad Eydelagst/ og Eitt hefur uppeted Annad/ Enn þetta mun eingann Enda taka/ þvi vier munum Eilijflega med Christo vera. Veralldar Høfdingiar drottna yfer mørgum Miøjøfnum/ Sumum Bondum/ Sumum Goodum/ Sumum Rijkum/ Sumum Fatækum/ Sumum Trumm/ Sumu Hreckvijsum: Enn þetta er Samkunda Heilagra/ utvaled Foolk og Konunglegur Presstskapur. Hinn Nafnfræge Konungur Pyrrhus/ Epirota Konungur spurde sinn Sendemann/ er hann hafde giørt fra sier til Romaborgar/ hvilijker ad væru þra Raad-Herrar/ Enn hann svarade: Ad Radeð være eins og Konunga Samsæte/-enn þa maa eg med øllu meira Rette segia umm Høll ens Mikla Konungs/ DRottens Zebaoth/ þvi þar eru aller Undersaatar ner Konungar: Allur Heimurenn nægde ecke Metorda Gyrnd eins Mans/ Alexandri hins Stoora/ Enn Guds Rijke næger svo miklum Skara/ sem eingenn fær taled/ og hefur þa hver einn svo miked Rijke/ ad Alexandri Vellde maa i eingann Samjøfnud koma. Þegar DRottenn spaaer umm Vegsemd Christi Rijkes hier i Nadenne/ þa seger hann/ Zach. 12. Ad a þui Dege skule hinn Vesalaste af Juda verda eins og David/ z ad jafnvel þo er Heimsku ei kunna ad fara villt/ Esa. 35. Þvi voga eg ad segia/ ad

ad hiñ minste i Rijke Himnaña mune verda heilagre eñ Johañes/Viktare eñ Salomon/Frijdare eñ Absalon/Sterkare eñ Samson/og Rijkare eñ öll Rijke Veralldareñar & þra Dyrd. Þessarar Sælu niotande ad verda/uñ þu oss Konungur eilijfrar Dyrdar/JEsu Christe/þier med Födur og Heilögum Anda/sie Valld og Heidur/Rijke og Krapftur/ uñ Allder Allda/ A M E N.

Tuttugasta og Þridia Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled/ Matth. 22. Cap.

A Þañ Tijma. Þa geingu Pharisearner / og hielldu eitt Raad / ad þeir feinge veidt hañ i Ordum. Og sendu til hañs sijna Læresveina med Herodis Þienurum/so seigiande: Meistare/ Vier vitum þad þu ert Sañsögull/ og kieñer Guds Götu i Sañleika / skeyter eige nockrum/ Þviad þu fer eige ad Mañvirdingum. Þar fyrer seig þu oss/ hvad þier lijst: Hvört leifest ad giefa Keysaranum Skatt eda eige? Eñ þa JEsus formerkte þeirra Vondsku/ sagde hañ: Hvad freisted þier myn Hræsnarar? Sijned mier Mintena Skattsins: Og þeir feingu hönum Eirn Pening. JEsus sagde til þeirra : Hvörs Mynd og Yferskrift er þetta? Þeir sögdu hönum Keysarans. Þa sagde hañ til þeirra: Giefed þa Keysaranum hvad Keysarans er / og þad Gude hvad Guds er. Og er þeir heyrdu þetta/undrudust þeir/forlietu hañ og geingu i burt.

Exordium.

Vier vitum/ ad þeim sem Gud Elska/ samverka aller Hluter til hiñs gooda/seger Paulus/Rom. 8. Þetta sañar öll heilög Ritning med Postulanum / bæde med Ordum og Dæmum: Eingeñ hefur su Torfæra vorded a Götu fyrer Guds Börnum/ ad hin mattuga DRottens Hönd hafe ecke rudt hana / og leidt sijna Elskendur þar i giegnum/a einhvern Hatt/til þess gooda/er hañ hefur þeim fyrerbued. Hardydge Josephs Brædra vard hönum til

Vpp-

Upphefdar/ Gen. 41. Hvermoodsku Pharaonis snere Gud sinu Foolke til Truarstyrkingar / Exod. 12. Su Bølvan er Balach Konungur villde hafa keypt af Bileams Muñe / Num. 23. Vard Israel ad Blessan. Achitophels Raad urdu ecke einungis ad Onytu/ 2. Sam. 17. helldur David til Sæmdar-Auka. Aræser Sauls Konungs giørdu hañ frægañ i Israel. Jessabels Offsookner styrktu Eliam / 1. Reg. 18. Offsoke Hamans lietke Prælhoomenum af Guds Foolke/ Esth. 8. Og þurfū vier ecke margra Dæma hier um̄ ad leita: Enginn hefur svo Illt i Siñe haft/ svo sem Kieñemañа Høfdingiarner/ Þegar Herodes og Pontius Pilatus med Heidingiunū z Israels Folke samañsøfnuduft yfer JEsum Guds Son/ til ad giøra allt þ/ er hñs Hønd hafde adur fyrerhugad ad skie skyllde / Act. 4. Eñ þessare Illsku þeirra snere Guds Alvitra Raad øllum Heime til Mysknar z Syndalausnar/ þviad i hñs Nafne/ sem þeir i þad Siñ heingdu uppa Tred/ svo sem adra Bølvan/ þa faa þeir aller Syndañа Fyrergiefning / sem a hañs Nafn trua / ad Vitne allra Spamañа / Act. 10. Svo Meñ meiga sia þad satt ad vera / sem Eliphas seger / Job Cap. 5. ad DRottenn fange hina Vitru i Slægdum þeirra/og Raad þeirra/er i giegn standa/munu detta. Dæme þar uppa høfum vier i þessa H. Dags Evangelio/ þar vier heyrum/ad hiner Dolmu Hund ar voru eñ nu Einusiñe utsender / til ad fanga hid saklausa Guds Lamb/og høfdu svo haglega tilbued sinar Veidebrellur/ad ecke skyllde tilsleppa : Eñ hañ sem visse hvad med Mañenum bioo / og Onyt giører Raad hiña Ogudlegu/hañ fellde þa i hina sømu Grøf/ er þeir høfdu hønum bued/ og vañ a þeim med þeirra eigeñ Vopne / svo sem vier heyrdum af Gudspiallenu / Af hveriu vier nu vilium Hugleida. 1. Hvad vier sieum Yfervalldenu skylduger. 2. Hver ad sie Skyllda vor vid Gud Almattugañ.

Styrk oss hier til/DROTTeñ miñ/fyrer þijns Sonar Forþienustu/ AMEN.

Utleggingeñ.

Giefed

BJE Fed KEysaranum Hvad KEysarans er/ seger DRottenn : Men leggia þad kanske ad Litlu sumer Hverier / ad þeir bioода ad hlyda sier / hverra Virding ad vex vid anarra Undergiefne : Þad kynie ad fliuga einum i Þanka / ad ecke være ad henda Reidur a þvi / þo ott ad Løgen og almennelegar Skickaner seige þeim nockur Þyngsl a Hendur/ sem eingu gieta af sier hrunded/saker Vanmættar syns/ þvi þeir somu rada fyrer Løgunum/ sem Tollana taka: Enn giætum ad hver sa er/ ed þetta seger. Þad seger sa/sem allt Valld giefed er/bæde a Himne og Jørdu/Matth. 28. enn er þo i Þræls Lyke auglysstur/ Philipp. 2. Hann sem allt Sylfur og Gull a/ og ecke vill segia Mannenum til / ef hann Hungrar/ Ps. 50. enn hafde þo ecke hvar ed hann mætte Høfde synu ad halla/ Matth. 8. Hann sem a hverre Stundu kunne ad bidia Fødurenn umm 12. Legion Eingla/Matth. 26. enn kom þo i Heimenn/ ecke til þess/ ad lata sier þioona/helldur uppa þ hann ødrum þioonade/ Matth. 20. Hverium Gud hafde giefed Tignar-Sæte syns Fødur Davids / Luc. 1. Enn vard þo Forsmaan Mannanna og Fyrerlitning Foolksins/Fyrer vorar og allrar Veralldar ennar Synder/ Esa. 53. Seged mier Brædur myner/ Mun hann/ sem svo Nalkadur var/hafa talad þesse Ord fyrer syna Skulld/edur mun de hann ecke hafa kunnad ad na Rettе synum / hefde hans Ryke vered af þessum Heime? Ecke munde honum hafa þad Torsoott vorded / helldur talade hann þau til Bloggdunar þverbrotnu Gydingum/hverier ei villdu þeckia hinn Romverska Keysara fyrer sinn Høfdingia / er þo hafde af Gude þeged Valld yfer þeim / og til þess / ad kenna þier / Guds Barn / Þa Hlydne / Er þu ert Yfervalldenu skylldugur umm : Þier kann ad søkiu til Hugar ad koma: Hvad velldur þvi/ ad hann skule helldur drottna yfer mier / enn eg yfer honum/ þar vid erum þo bæder nakter i Heimenn borner / bæder eigum vid Ætt ockar til Adams ad rekia/ bæda hefur Gud skapad/ og hverigur ockar hefur neitt af sialfum sier? Þar fellur Svar til : Fyrer Guds Saker skalltu honum undergefenn vera / hver ad er allra Konungur : Paulus seger

med þerum Ordum / Rom. 13. Þar er eingeñ Walldstiett / nema hun sie af Gude/helldur eru þær Walldstiettter/ sem til eru/af Gude skick-adar/þar fyrer/ Sa ed Walldstiettteñe mootstendur/ hañ mootstend-ur Guds Skickun/eñ þeir ed mootstanda/abla sier Fordæmingar: Þar fyrer / Sa sem segest Gude vilia vera undergefeñ / hañ sie og Walld-stioorneñe undergefeñ / Hver af Gude er skickud. Þu seger / hñ kom nakeñ i Heimeñ eins og eg/ eñ ef Gude þocknast ad klæda hañ i Pur-pura/ eñ þig i Totur/ættu Sok a þvi? Ertu þar fyrer Rangeygd-ur þviad hañ er Goodgiarn. Þid erud bæder af Adam komner / eñ sa sem hafde valld til ad mynda Adam af Leir Jardar / Mun hañ ecke hafa Valld til ad setia Eitt Kiered til Heidurs/eñ Añad til Van heidurs? Rom. 9. Hverigur yckar hefur neitt af sialfum sier / Af hveriumm þa? Af Gude / þar fyrer ættu hvad mest ad virda þañ sem yfer þig bodeñ er / þvi þa virdingu hañ hefur fram yfer þig / hana hefur hañ af Gude þeged / Forakta þvi ecke hañs Skickan / eñ lat þier nægiast þiñ deilldañ Verd/og svo sm̃ Meñ eru Konungunũ skylld uger ad hlijda næst Gude/ i ollum þeim Hlutum/ sem Gud ecke bañad hefur/þvi framar ber ad hlijda Gude eñ Moñum/ sagde Petur/ Act. 4. Svo byriar oss og ad vera þm̃ undergefner / sem hañ yfer oss skip-ad hefur/ ad svo miklu Leite sem hañ hefur þad skipad / þvi svo seger Petur/ 1. Pet. 2. Vered undergefner sierhverre Mañlegre Skepnu/ Saker DRottens/hvert helldur Konunginum/svo sem Yferrædande/ edur Stioornurunum/svo sem þeim er af honum eru sender: Sa sem þm̃ mootstendur/er af Konungenũ sender eru/hñ mootstendur Konung enum/Sa sm̃ Konungenum mootstendur/ hañ mootstendur DRottne/ Sa sem mootstendur DRottne/ hañ steyper sier i Fordæmingu/ hvar af þad vill fylgia/ ad sa sm̃ sijna Yferbodara fyrskur/ vanvirder edur mootstendur/i þvi Starfe/er þeir a Hende hafa/hañ er sama Doome undervorpeñ hia Gude. Hvad eru Meñ þa Yfervalldenu skylldugerꝛ Þad seger oss Paulus / Rom. 13. Gialldeḋ ollum þad þier skylldugerꝛ erud/þeim Skatt er Skattur heyrer/þm̃ Toll er Tollur heyrer/þeim

Otta

Otta er Otte heyrer / Þeim Neidur er Neidur heyrer. Treñt þad sijdara er ecke svo miøg Aboota vant/ Jafnvel þoott ad Otte sai/ er standa ætte af Vallðstioornenie halde sumum Moñum lijtt aptur frai vondum Verkum/ Eñ ukvorkis Lofning og Virdingar sai Meñ noog-ar/þar er ei yfer ad klaga/þvi Margur verdur til ad kyssa a þa Hond ena/ er hañ giarnañ villde af være/ eñ þad sem gialldast ai/ er optast fregara hiai Mørgum / ecke sijst vid þa sem oss eru af Gude skickader til ad vaka yfer Sælum vorum / af þvi þeir ecke hafa Sverded þad Lijkamlega i Hondunum / Eñ hvad þvi Andlega vidvijkur / þa hafa sumer Meñ svo bryniad Samvitskur sijnar med einu Stal-Niarta/ ad Sverd Andans / sem er Guds Ord / vinur ecke a hana / jafnvel þoott þad sie giordt til þess/ad þreyngia sier i giegnu Bein og Merg/ Og vil eg ecke sai mier þad til Orda/þoott Meñ sieu treger i Stolld unum / Gud giæfe þeirra Christelegum Amiñingum hlijdt være / þa mættu þeir hitt eintis atta/þvi DRottiñ er þeirra Nlutskipte. Eg vil aptur hverfa til þess/ er eg strax uñ talade: GJefed KEYsar-añ hVad KEYSarans Er / seger Christur. Hañ talar hier sier i Lage uñ þær Skylldur / er Yfervalldenu gialldast eiga/ og þetta er ecke Mañs edur Eingels / ecke nockurs Veralldlegs Konungs / helld-ur sialfs Guds Sonar Bod / þar fyrer / ad lijka svo sem sa Kongs Vmbodsmadur / er tekur framar eñ hañs Herra hefur boded hønum/ hañ stelur / svo er og hiñ Pioofur i Guds Auglite / er dregur þad af Yfervalldenu/er þvi med Rettu byriar ad hafa/og sa er þad utelæt-ur med illu Giede/ hñ giører Gialld sitt ad Synd og ad vondu Verke/ þvi seger Paull/Rom.13. Þar fyrer er Einsætt Vndergefeñ ad vera/ ecke alleina vegna Reidenar / helldur og Samvitskuñar vegna / hañ meinar Konungsins Reide / hver ed Salomon seger / Prov. 20. Ad sie eins og unge Leons Øskur / helldur og Samvitskuñar vegna / þad er vegna Guds/ sem þetta boded hefur/ hverium vier erum i Hiørtum og Samvitskum vorum Skulldbundner. Margur Ohlutvandur þeink-er svo / og sumer kañske leife sier ad tala: Eg hefe eckert Gott af

Walldstioornenë / hun er ecke nema Almuganum til Þijngsla / þeir hafa miklar Aløgur / Meñ sæta hørdum Refsingum af þeim / jafnvel fyrer smáar Saker. Neyr mier / Barn mitt / Jeg vil ecke tala um̃ Guds Bod i þssu / þar Postuleñ skipar ad Meñ skule vera sijnum Yferbodurum undergiefner / ecke einasta Froomum og Goodum / helldur og eiñeñ Nardrædum og Hreckvijsum / 1. Pet. 2. Og St. Páll skipar / 1. Tim. 2. Ad bidia fyrer Nerone Keysara / sem þo var Gudlaus Madur: Eñ seg mier / kañ eitt Haf-Skip ad fara Leid sijna fyrer utañ Stijre? Eñ þa sijdur kañ Londum og Lijdum vel ad ganga / þm̃ er eingeñ stijrer / Hver a ad straffa Synder og Leste? Hver a ad refsa Ogudlegum Skalkum / þeim er Froomum og Meinlausum veita Yfergang? Hver a ad dæma a nulle Bloods og Bloods? Hver a ad skipa Retkindum Maña / svo hver hallde sijnu? Hver a ad gefa oss Løg ad lifa epter? Hver a ad skicka oss Keñendur og Predikara / til ad uppfræda oss til eilijfs Lijfs / Eñ varna vid Eilijfum Helvijtis Ellde? Hver a ad vernda oss fra Hernade og Arásum Onnlldra Maña / svo ad vier lifa meigum Nægu og Roosømu Lijferne med allre Gudrækne og Sidseme? 1. Tim. 2. Hver a allt þetta ad giøra / ef þar er eckert Yfervalld? Gud vardveite sijna Christne fra Onijlldum Konungum / honum sieu og Eilijfar Packer fyrer þa Stooru Nád / er hañ hefur oss gefed framar ollū Mōnū i Heimenū. Eñ þ þore eg ad seigia / betra er illt Yfervalld / eñ eckert / þvi hvar svo ástendur / þar er hvers Hønd a moot ødrum / þar er hver añars Bødull / þar er eingeñ Ohultur um̃ Lijf sitt / eingeñ um̃ Børn nie Kviñur / eingeñ um̃ Eigur sijnar nie Atviñu / þar er eingeñ Sidseme / eingeñ Kiærleike / eingeñ Guds Otte / i einu Orde ad segia: Pad er halft Helvijte. Petta munu þr Þvogar kalla / er hijda þyngst Aløgur af Yfervalldenu / eñ eingeñ veit hvad att hefur fyrr eñ mist hefur: Ollum Mōñum i Heimenum hefur pad ad Bege vorded / ad taka sier Høfdingia / þar sem Almeñingur hefur teked til ad stioorna. Jlla geck þad til a Døgum hiña Ogudlegu Jsraels Konunga / Jeroboams / Manasses / Achabs / og añarra. Þo var þad

enn

eñ þa verr/ þegar eingeñ var Doomare i Jſrael / og hver eiñ giørde þad rett þoote i hañs Augum/ Jud. 17. Þa var valla nockur Guds Þecking i Jſrael / þa giørdu Benjamitar þa Nauðung / er Sooleñ hefur aungva verre yferſkined / hveria Sodoma og Gomorra mættu ſkamaſt ſyn vid að heyra/ þa ſlaatrade Guds Folk ſynum eigeñ Brœdrum og Syſtrum/ heille Ættkvyſl/ mørgum Þuſundum Mañna/ Svo þar var ecke eiñ Kona epter i Benjamin / Og hvad vilium vier læingt leita/ Vier høfum Epterdœmeñ hiaa ſiaalfum oſſ/ þegar þetta Veſæla Land flaut i ſynu eigeñ Bloode / aadur eñ Gud gaf oſſ Konung/ ſvo ad eingeñ mætte Ohultur leggiaſt i Reckiu ſyna/ hverſu aagiætlega leid oſſ þa? Hverſu foor þa fram i Lande voru? Mundu Meñ þa ecke Allshugar fegner verda ad jaata Konunge / og gaanga under hañ/ til ad hallda Lyfe og Limu/ Fride og Frelſe? Svo er þvi hættad/ Br. M. Fyrer oſſ Syndugū Møñū/ vier hliootū Lagaña Þrælar ad vera/ uppa þad vier kuñum Frelſe ad hallda. Hver ſem nu yfervegar allt þad Gooda/ er vier hliootū af Valldſtioorneñe/ og under eins allt þad Jlla/ er hun afſtyrer / Hañ munde med betre Samvitſku og fuſare Huga giøra Chriſti Bod / J þvi ad gefa Keyſaranum hvad Keyſarans er. Eñ ef nockrum þyker Valldſtietteñ Reſſingaſøm/ honum kañ eg ecke ert betra Raad eñ þad er gefur St. Paall/ Rom. 13. Segiande: Villtu er Valldſtioornena Ottaſt/ þa giør hvad Gott er/ og muntu Lofſtyr af heñe hafa/ þvi hun er Guds Þienare / þier til Gooda / Eñ ef þu giører hvad Jllt er/ þa vert Otkaſlegeñ/ Þvi hun er Guds Þienare/ til Hegndar og Reide þeim ſem illa giører. Og er ſvo ut-talad um̃ hid Fyrra.

Eñ hverſu miked ad vier Gude ſkyllduger ſieum / þad kañ eingeñ Tunga ut ad ſkyra/ hverke Engla nie Mañna/ og hvi mun þad nockur Muñur faa utſagt/ þar ſem ad aller Veralder/ aller Heilager i Eiliyfu Lyfe faa þad ecke fullgiørt um̃ alla Eilyfd og Eilyfa Tyd ſkal til þeſſ hafa/ ad pryſa hina Eilyfu Gœſku/ og Oendanlegar Allder/ til ad Vegſama hañs Nafn / ſem alldrei Enda tekur. Hverſu

meigum vier þa siaka med David: O DROTTenn/ Minne erum vier øllum þinum Myskunsemdum: Samt hefur þo hin Eilijfa Naadin boded ad vier prijsa skylldum þær Daasemder / er hann giører a medal Mannanna Barna/ ecke fyrer þvi/ ad hnn þurfe vorrar Hroosunar vid/ þvi hann er Gud Blessadur umm allar Allder: Helldur ad Jhugan hans Velgiørninga mege verda oss til Sidbootta og Saaluhiaalpar. Vier heyrdum Fyrra Sunnudag talad umm hinn Bonda Þioon / sem var sijnum Herra 10000. Punda skylldugur / Munum vier ecke aller meiga sitia a Beck med hønum/ þegar ad Skullda-Døgunum kemur? Saal og Lijkama hefur Gud gefed oss / Til hvers? Ecke til ad bruka þad svo sem vier viliumm sialfer / helldur til ad þioona DRottne þar med. Lijkamenn er hinn Lægre Partur vors Skapnadar / Hann hefur Guds Giæska lient oss til ad utvega Atvinnu vora/ svo ad vier i Sveita vors Andlitis kunnum vors Brauds ad neyta/ Gen. 3. Þo hefur hann skiled sier Leigu hier af/ þvi St. Paall seger: Vited þier ecke/ ad ydar Limer eru Mustere Heilags Anda sm i ydur er/ hvern þier hafed af Gude/ og þier erud ecke sialfs ydar Menn: Hendurnar hefur hann lient oss til ad briotta Voludum vort Braud/ Fæturnar til ad ganga fuslega i Guds Hus / Augun til ad upplypta þeim til Himens / hvadann oss kemur Hiaalpenn / Eyrunn til ad heyra Guds Ord / og vardveita þau/ Tunguna til ad lofa hns Nafn/ Enn i øllu þessu høfum vier refiast vid hinn Almaattuga/ þad hefur geinged Andhælis fyrer oss/ vier høfum lied vora Limu Syndenne til Jbudar/ og laated hana drottna i vorum Daudlegum Lijkama / Rom. 6. Þar vier ættum ad lia þa Rettlæteinu til Verkfæra. Margur utretter Hendurnar til Raans og Þioofnadar / Til ad meida Hollld sijns Naunga / og ad hefna sialfur sijn / Enn stela Hefndenne fra Gude/ Svo laangt er fra þvi/ ad Menn gefe Gude hvad Guds er / Fæturner eru næsta finer / til ad hlaupa a hinn breida Veg/ Augunn eru Skaalkur/ svo ad allur Lijkamenn verde Skaalkur / Grannskign til ad sia Biaalkann i sijns Broodurs Auga / Enn ad Kvistenum i sialfum sier giæta þau ecke / Eyrun klæia epter þvi er

þau

þau heyra vilia/ og eru openn vid Bulldre Veralldar þessarar/ svo ad Guds Ord fær ecke Rum i þeim/ Tungann kemur sier skamarleg Ord ꝛc Fiblslegt Hial/ sem Christinum hæfer ecke/ Roog/ Lyge/ Bakmælge/ og annad þvium likt. Æ oss Auma Menn / hversu illa høfum vier þa Gude gollded hans Husa-Leigu? Vited þier ecke/ ad þier erud Kyrkia Guds ? Seger Postulenn: Enn hann sem Guds Kyrkiu skemer/ þann vill Gud skemma / seger hann / 1. Cor. 3. Enn hvernig høfum vier rækkad Guds Hus/ Bræddur minner ? Þad atte ad vera Bæna-Hus / enn vier høfum giørt þad ad Ræningia-Bæle. Enn ef Gud krefur sier nu þvilijkann Skatt af Lijkømum vorum / Mun hann þa læta Sælena bua Oleigis? Aumgvann Vegenn/ Peningurenn er Judar syndu DRottne/ hann var golldenn fyrer Høfud hvert i øllu Roma Rijke/ þar fyrer gallt og JEsus Skattenn fyrer sig og Petur/ er hann spurde hann ad/ hvert Veralldleger Konungar tækiu Skatt af synum eigenn/ edur af Annarlegum/ Matth. 17. Þar hann atte þo ecke Skatt ad giallda/ þvi hann var ecke einasta Kongborenn / helldur Konungur ad Eilijfu / Svo a og sierhver Einn af oss fyrer Sælu ad sinni / Hun byr i Leigu-Huse / Hun ær ecke einasta epter þad ad giallda/ helldur og fyrer sialfa sig : Enn hvad eigum vier þa ad giallda/ Edur hver er Skattur Hins Allra Hæsta? Þad giører hann sialfur bert/ Ps. 50. Ecke et eg Kiøt hinna Sterku Vxanna/ og ecke dreck eg Blood Hafranna/ Offra DRottne Lofgiørdenne/ og luk Hinum Allra Hæsta þijn Heit. Hver er su Lofgiørd/ er Gud af oss heimter ? Er þad noog ad kasta uppa hann Kvediu sinne / med einu Psalm-Verse? Fiærre sie þvi/ Þad heiter ad nalægiast hann med Vørunum/ enn Hiartad er langt þar fra. Gud verdur ecke med Mælge prijsadur þeirre er Heidingiar bruka / og meina sig fyrer hana ad Bænheyrast/ Matth. 6. Helldur svo sem David/ þar hann seger : Lof seg þu DRottne Ønd myn / og allt hvad i mier er hans blessada Nafne. Ef vier vilium Gud akalla i Anda og Sannleika/ þa skal Syndarenn koma hræddur og skialfande framm fyrer Hinn Heilaga i Israel/ hann skal yfervega hans Heilagleik/ og sinn Overdugleik: Mergd

sinna

sina Synda / og Fiølda hans Myskunsemda : Guds Þolenmæde / og sitt Toomlæte : Guds brennande Elsku til sijn / og sijna Synd og Olucku / sem ecke getur i Lijkama þessa Dauda elskad hn af ollu Hiarta / og øllum Kroptum / Er oss svo heitt elskade : Og þegar hans Hiarta er af slijkre Hugraun brædnad i hønum sem annad Vax / þa skal hann Hroopa af Diupenu til DRottens / eins og David : Mijnar Synder eru mier yfer Høfud geingnar / þær eru vordnar mier mikels til Of-þung Byrde / og med Tollheimtu Manenum / Gud vertu mier Synd-ugum Lijknsamur / Enn er þu svo gioerer / þa mun Anden bidia fyrer þier / med Ouumrædelegum Andvørpunum . Enn hann ed Hiørtun rann-sakar / veit hver ad er Andans Meining / þui hann er epter Gude Med-algangare fyrer Heilaga / Rom. 8. Og er Gud svarar þier i Leyndum Hiarta þijns fyrer heilagann Anda / sa ed ber þijnum Anda Vitne umm / ad þu sierl Guds Barn / seigiande : Vertu Hughraustur Sonur / þier eru þijnar Synder fyrergiefnar : Þa offra Gude Lofgiørdena / og seig med JEsu Moodur : Mijn Ønd miklar DRottenn / og minn Ande gladdest i Gude Heilsugiafara mijnū : Þesser eru Kalfar Vara vorra / er vier eigum Gude ad foornfæra / Os. 14. Þad er þad Offred sem fyrer hønum gyllder / þvi Harmþrungenn og Sundurknosadann Anda mun hann ecke fyrerlijta / Ps. 51. Hver eru þau Heitenn / er vier eigum hønum ad luka ? Þad eru þau er vier hietum hønum i Skijrnene / þeg-ar hans Eingietenn Sonur / hinn Frijdaste medal Mananna Barna / Trulofade oss sier i Naad og Myskunseme / Hver voru þau / þad vier jatudū Gude / Helga Tru / uppa hveria vier skijrder vorū / enn afneit-udum Fiandanum og ollu hans Athæfe / Hver er þa heiløg Tru ? Ecke su alleina sem þecker Gud ad vera / hvad einnig gióra Dioflar-ner og skielfast þar af / Jac. 2. helldur hun / sem ad verkar fyrer Kiær-leikann / Gal. 5. Hver ad er Þolenmoodur og Goodgiarn / ecke Ofund-siukur / gioerer eckert Illmannlega / ecke blæs hann sig upp / er ecke O-sidsamur / hann leitar ei epter þvi sem hans er / ei Þunglyndur / hann þeinker ei Illt / hann fagnar ecke yfer Ranglætenu / enn samfagnar

Sann-

Sañleikanum/ hañ umber allt/ hañ truer ollu/ hañ vonar allt/ hañ
þoler allt/ 1. Cor. 13. Þad er su Tru/ er vier jatudum Gude i Skyrn-
eñe/ er slijka Avexte af sier gefur/ hverier sijdur mega vid hana skilia/
eñ Byrkañ vid Soolena: Eñ hvert er þa Andskotans Athæfe er vier
neitudum: Þad eru Holldsins Verk/ sem Paulus upptelur/ Gal. 5.
Hoordoomur/ Saurlijfe/ Ohreinleike/ Lausung/ Skurgoda Dyrkun/
Fiølkynge/ Fiandskapur/ Þrætur/ Kapp/ Reide/ Þrætkaner/ Sund-
urþyckia/ Flockadrættur/ og añad þvilijkt/ þetta eigum vier ad
laata/ eñ hitt ad giøra/ ef vier vilium gefa Þad Gude sem Guds er/
þvi svo seger DRottenn fyrer Muñ Esajæ Cap. 1. Þvoed ydur/ Hreins
ed ydur/ Taked ydar Illskubreytne fraa mijnu Auglite/ Laated af Illu/
eñ læred Gott ad giøra/ Komed sijdañ og eigumst Løg vid/ Þo ad yd-
ar Synder sieu raudar sem Blood/ þa skulu þær verda hvijtar sem
Snioor/ og þo þær sieu sem Purpure raudar/ þa skulu þær verda hvijt
ar sem Ull. Þeir sem eru skyllder under nockurn Konung/ þeim byr-
iar ecke Einungis ad greida hoñu Skatta og Skylldur/ hélldur og ad
strijda a moote hñs Ovinu/ Nu er eingeñ þvilijkur Guds Ovinur sem
Diøfulleñ/ þvi Christ: z Belial eiga eckert Hlutskipte samañ/ 2. Cor. 6
Nu fyrst vier erū geingner Gude til Handa/ þvi skylldū vier þa draga
eitt Ok med Satan & Andskotans Taum dregur Hollded/ eñ Guds
Lide styrer Andeñ/ laatum oss i hønum ganga/ svo munum vier ei fremia
Holldsins Gyrnder/ og Iklædumst Guds Herskruda/ svo ad vier getum
mootstaded Prettum Diøfulsins/ Eph. 6. þa erum vier retter Guds
Þegnar. Eñ JEsus Christus sem ed Hoggormsins Høfud hefur i sund
ur mared/ z nidurbroted Helvijtañs Port/ hñ virdest ad troda Diøfuleñ
under Fætur vora/ Eñ gefe oss ad beriast goodre Barattu/ Behallda
Truñe og goodre Samviltsku/ þar til oss um sijder verdur afsijdes løgd
Corona Rettlætesins/ Sem DRottenn Gud virdest ad gefa oss a þeim
Dege/ þegar vier eigum ad gialllda þa Sijdurstu Skulld/ og afhenda
þ Gude hvad Guds er/ sem er Saal og Lijf/ hvert vier høfum ad
Laane/ og ecke ad Eign þeged. Þad Bænheyre Fader Myskun-
semdañna/ fyrer Son siñ JEsum Christum/ Amen.

Tuttugasta og Fioorda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 9. Cap.

Y Paa Tijma. þa ed JEsus talade þetta til þeirra: Sia þu/ ad Høfdinge nockur gieck ad/ og tilbad hañ/ seigiande: Mijn Doottir er nu sæalud/ eñ þu kom og legg þijna Hønd yfer hana / og mun hun lifa. Og JEsus stood upp / og fylgde hønum/og so hañs Lærisveinar. Og sia þu/ad Kona/hvør ed hafft hafde Bloodfall i toolf Ar / gieck a Bak til vid hñ/ og snerte Falld hañs Klædnadar. Þvi hun sagde med sialfre sier: Ef ad eg mætte ad eins snerta hañs Klædnad/munde eg Heilbrigd verda. Eñ JEsus snerest vid/leit til heñar og sagde: Vertu Hughraust Doott-er/ þijn Trua giørde þig Heilbrigda. Og a þeirre sømu stundu / vard Konañ Heilbrigd. Og þa ed JEsus kom iñ i Høfdingians Hus / og sa þar Ludurþeitara/ og Bulldran Foolksins / Sagde hañ til þrra: Vijked fra/ þviad ecke er Stulkañ daud/helldur sefur hun. Og þeir dærudu hañ: Eñ sem Foolked var utdrifed / gieck hañ þar iñ/og took uñ heñar Hønd: Og Stulkañ stood upp. Og þetta Rycke barst ut uñ allt þad sama Land.

Exordium.

ÞAD eru merkeleg Ord / Sem Esajas Spamadur skrifar i hañs Bookar 26. Cap. Og þañig hlioода: J Angisteñe vitiudu þeir þijn DRottiñ / Þeir uthelltu audmiukũ Bænũ/ þegar þu typtader þa. Svo er hæftad voru auma Hollde og Bloode/ Christner Meñ/ Ad þegar allt ad Oskum geingur/ þa þeck-er þad a Stundũ hverke Gud/ ne siñ eigeñ Veikleika/og þoott vier siaum nærre Daglega a þeim/sem DRottiñ typtar/hversu ad Mañ eskiañ er sier Onoog uñ alla Hlute / þegar hañ byrger fyrer heñe sitt Auglite/þa er þad eins og þad ecke kome vid oss/ svo sñ ad eiñ helld-ur eñ añar sie undañ þegeñ þñ Okostum/ er Syndeñe fylgia/og Eli-phas af Theman kallar øllum jafnrijsa/ segiande: Ad Madureñ

fædest

fædest til Armæduñar/ ſvo ſm̃ Neiſtarner af Gloodeñe fliuge i Lopt-
ed upp: Eñ þoott ad þeſſu ſie ſvo vared/ þa ſÿneſt ſvo ſem ecke eige
aller vid lÿkañ Koſt ad bua/ þar nockrer bada i Rooſum/ og vita ecke
af miklum Mookgænge ad ſegia: Nÿner þickiaſt alla Æfe ſÿna/ eg ſiaa
valla gladañ Dag: Eñ þad er Epterſioonar verdt / hvert ad hiña
Kiør ſieu betre eñ þeſſara/ef Meñ þad rett adgiæta: Ad vÿſſu ſÿneſt
þad ſvo fyrer Mañlegum Doome/añars er þad vÿſt/ad i Velgeingn-
eñe er Mañenum hætt vid ad gleyma Gude / ſem er hiñ ſtærſta O-
lucka/er Syndaranum kañ til ad falla. Þegar Iſrael vard fullur og
feitur/ þa giørdeſt hañ Lauslætur: Þegar Skeinkiare Pharaonis
var aptur komeñ til Virdingar ſiñar/þeinkte hñ hverke a Joſeph nie
Myrkvaſtofuna/ Gen. 40. Þegar Nebucadnezar virdte fyrer ſier øll
hñs Stoorvirke/ er hañ hafde læted giora i Babilon / þa upphafdeſt
hũs Hiarta/þar til Gud ſtraffade hñ/og liet hñ eta Gras med Villu-
Dÿrũ/Dan. 4. Þegar Baltazar ſat ad Dryckiu/og ut af Ofmetnade
liet ſaurga Kiereñ / ſem brukud høfdu vered til Þioonuſtuñar i Guds
Huſe/þa v[?]d hañ rekeñ fra Rÿke og Lÿfe/ Dan. 5. Þegar Herodes
Konungur metnadeſt i ſÿnu Hiarta af Velgeingneñe/ z gaf ecke Gude
Dÿrdena/þa vard hañ ſleigeñ af Eingle DROttenis/ og doo veſølum
Dauda. Eñ ſvo ad Guds Børn ei rate i þvilÿkañ Sælar Hæſka/þa
leggur hiñ goode Gud þeim ſÿns Sonar Kroſſ a Herdar: Eg þore
ad ſeigia / ad DROtteñ hefur i ſÿnu Naadar-Rÿke meira utrett med
hønum einum/ eñ med øllu ſÿnu Epterlæte. A medal añarra høfũ
vier tvø Dæme þar uppa i þſſu heilaga Evangelio/ Samkundu Høfd
ingians Jairi/ og hiñar Bloodfallsſiuku Kviñu / og af bædum þeim
hverſu ad Trueñ reyniſt og ebliſt i Kroſſburdenum / ſvo ſem Gulled
hreinſaſt i Ofnenum/ 1. Pet. 1. Vier vilium i DROttenis Nafne
Hugleida. 1. Jairi Dæme. 2. Hiñar Bloodfallsſiuku.

O Þu goode Gud / vert oſſ nælægur med Fulltinge þÿns Anda/ J
JESV Nafne / A M E N.

Vtleggingeñ.

SIA þu Ad HOFDinge NOckur GEck Ad Og TILbad' Han / seger i Gudspiallenu : Lucas og Marcus segia han ha- fe vered Samkondu Høfdinge : Kanske han hafe hvorttveggia vered/ þvi Gydingar høfdu Høfuds. Men i hverre Attkvijsl / og þar ad auke høfdu þeir Forstødu. Men i þeirra Samkundum / Hvernig sem þetta hefur vered a sig komed/þa hefur hn þo Mikelsmeten ver- ed medal Gydinga/ en Lijkinde er / ad han mune ecke hafa matt JE- sum mikels/ adur en Naudenn þrysti honum til þess. JEsus hafde i heillt Ar kent/predikad og giørdt Kraptaverk i Capernaum/En þß er ei geted / ad Høfdinge þesse hafe feingist mikeð þar um / fyrr en hans einka Doottter var adkomen Dauda. Þad mæ og allvijda lesa i Gudspialls-Sogunum/ Ad þessháttar Men høfudu JEsum fram ar og Offsooktu / En ad þeir mundu leita Lids hia honum i nockrum Hlut/ og þar fyrer søgdu Gydingar fordum Daga / er þeirra Sende- men komu aptur/og søgdu um DRotten/Joh. 7. Alldrei hefur nockur Madur talad svo sem þesse/þa svørudu þeir/ sege eg/Hvert erud þier og villter/ Truer nockur af Høfdingiunum a han/edur af Pharisæ- unum. Ad eg fæe mier þad ecke til Orda/ad Judar høfdu ælyktad/ ad hver sem medkende JEsum ad vera Christum/ hn skyllde bansett- ur vera / og rækur fra þeirra Samkundu / Joh. 9. Edur um þad tale / ad Samkundu Høfdingen reiddest honum næsta miøg / er han læknade Kvinnuna a Sabbats Dege / þa er i 18. Ar hafde Ohraust vered/ Luc. 13. Af hveriu øllu sia mæ / ad Guds Sonur hefur ecke Velþockadur vered hia þesssslags Foolke / en ecke ad sijdur rak Neyd- en þennan Man til ad falla JEsu til Foota med Audmiukre Bæn / svo sem bæde Lucas og Marcus skrifa/ svo þad rætlest a honum/sm David um sig skrifar / Ps. 18. Þegar eg kveliumst / þa ækalla eg DRotten/og hroopa til Guds mijns/þa Bænheyrer hn mijna Raust/ af sijnu Mustere. En þu/Christen Madur/sem þetta heyrer/ Tak þetta Dæme þier til Vidvørunar / og Tru þinne til Styrkingar ef æ- Hyggur/ þu hefur mæ ske ecke hyrdt svo um ad leita ad JEsu a medan

þier

þier vel geck / A medañ þu varst a Bloome þiñar Æsku / þa kañ vel vera/ad Synder þyns Vngdooms hafe vered margar: Hafe nu DRott: eñ vitiad þyn med Krossenum/ þa kañast þar vid/ ad hañ bender þier til þess ad koma til syn/ sem ad er DRotteñ þiñ Læknare/ hafe Gud ecke straffad þig med Lykamans Ohreyse / þa rañsaka þo vel / hvert þu alheill sierk. Þesse Høfdinge mætte Eina einka Dootkur/sem men alls Efa hefur vered honum kiærare eñ øll hañs Aleiga: Þu átt og fyrer eiña Sælu ad siá/ Kostulegre Dyrgrip fiñur þu ecke i allre Ver-ølldeñe/ þvi hvad gagnar þad Mañenum/ seger Endurlausnareñ/ ad hañ eignest allañ Heim þeña / eñ lyde Tøpun a Sælu siñe/ Matth. 16. Dyrmæt er hun/ ecke einasta þess vegna/ ad hun er i Fyrstu epter Guds Mynd skøpud/ helldur hins añars længtum framar/ ad hun er med Guds Bloode Endurkeypt / Giæt ad hvert hun Heilbrigd er! Þier virdest ad svo sie / af þvi þu keñer þyn einkes Meins / og þyn Sala er ecke Orooleg i þier/ svo sem Davids var / Eñ tru mier til/ Kiære/ ad þau Særeñ eru ecke betre/ sem daud eru / helldur eñ hin er fryda: Muntu þar fyrer hraustare vera þoott þu sierk lykur þeim er Jeremias seger? Cap. 5. Þu typtar þa DRotteñ/ Eñ þeir fiña þar ecke til. Ver Lyfernis Hættu þyna samañ vid Mæle-Snuru Guds Heilaga Løgmals/ hvert þu hefur elskad DRotteñ Gud þiñ af allre Hiarta þiñe / og ølln Hiarta þynu/ og øllu Hugskote þynu / Og þiñ Nauñga sem sialfañ þig / hvert þu getur sagt med hinum Ryka Yngling/ sem kom til JEsum / og villde fa ad vita hvad hañ giøra skyllde/ svo hañ mætte eignast eilyft Lyf / Matth. 19. Ad allt þetta hafer þu giørt fra Barndoome þynum: Og vil eg nu sleppa þessu/ þvi ad eingeñ Mañ hefur um Æfe/ Guds Løgmal uppfyllt/ nema hañ Eiñ/ sem bar vorar Synder/ og alla Løgmalsins Bølvañ/ sialfur Syndlaus/ Hreiñ/ Heilagur / og fraskileñ Syndurunum/ Heb. 7. Eñ seg mier / hefur þu halldeð gløggvañ Reikningskap vid sialfañ þig hier um/ svo þu hafer ydrast Syndaña af Hiarta/ og læted þier þar leidar verda? Hvert þu hefur lagt vid þyn roteñ Sár og Andleg-

añ

an Holld-Fua / þan Plástur er alleina kan ad græda/ sem er JEsu blessad Blood med Trúne medtekid af Læknarans Hende/og hvert þu ad Sióduftu hefur af Alvoru Kappkostad / ad betra þitt Lifnad/ hvert þu hefur ecke geinged Umþeinkingarlaust aptur til somu Synda / vellt þier i sama Saur/og syndgad uppa Nadena/og hvert hiñ sijdare Dagurenn hefur bært nockud umm fyrer hinn Fyrra. Reyned ydur/seger Paulus/ hvert ad þier erud i Trúnne/ 2. Cor. 13. Eiorum svo/ vit. um til hvad heill vier elskum Gud/ þegar Holldsins Fijsn er ødrumeg. en: Hveria Truar Avexte vier finnum i Fare voru/ hvert Guds Ande verkar i oss fyrer sama Ydran / hvert vier erum svo tilbuner med vorn Reikningsskap / ad hveriu Kvollde Dags / ad vier sieum þar visser/ ad þoott vier deyum/þa munum vier samt lifa/ Joh. 11. Allt svo leinge ad vier ecke kennum oss þetta Hugarfar / þa þeinkia Menn hid sama/ sem Eingillenn af Laodicea / Apoc. 3. Eg em Rijkur og Audugur noog og þarf Einkis vid / en þu veist ecke / seger DRottenn / ad þu Vesæll ert/ Aumur og Voladur/ Blindur og Fatlaus. Eg ræd þier/ ad þu kauper Gull af mier / Gull þad i Ellde er reynt / svo þu Audugur verder/og Jklædest hvijtum Kladum/svo ad Vanvirda þinnar Fatleysu ecke Openberest. Enn nær vier holldum Reikning vid siálfa oss/ þa sium vier ad þeckia / ad vorar Misgiorder setur hiñ Alskygne Gud framm fyrer sig/ og vorar Ovitanlegar Synder framm fyrer sijnu Auglite/Ps.90. Hvad ta/ Brædur mijner? Munu þa ecke umm sijder upplukast vor Augu / svo ad vier sium ad sia / ad allt Høfuded er siukt / allt Hiartad er veikt / fra Hvirfle og allt til Jlia er þar ecke nema Sar/Kaun/Beniar og Þrote/ Esa. 1. Hvad er þa vor Sala betur a sig komenn/ en þesse Høfdingians Dootter / su er var Daudvona/edur og Andvana Lijk/svo sem Matthæus skrifar: Stoor Naud þreingde Jairum til ad leita Christi / Enn lætum oss ecke vera Ræktar minne vid Saaler vorar/ en hann var vid Doottur sijna: Eingenn er Krossburdur meire/en su Baratta/sem er a millum Holldsins og Andans/ Gal. 5. Og Tilfinning Synda sinna / med hverium vier høfum

hiñ

hiñ Nꜳduga Gud slygdañ/hun uppþurkade Davids Krapta/ſvo ſem þa Hey þornar a Sumre/hun lagde hñ i Daudans Dupt/ hun hiellt Vøku fyrer hañs Augum/ þad hañ vard ſvo Mꜳttlaus/ad hañ gat ecke talad/ Pſ. 77. Eñ hvad ſkulum vier þa Rꜳds taka / Br. M ꝛ Hvad giørde Jairus ? Hañ fiell til Foota JEſu/ ſeger Marcus/ og bad hñ mikelega: Giør ſlijkt hid ſama/Chriſteñ Madur/Ef þu villt ad þijn Sꜳla heilbrygd verde/ Audmijk þig under Volldugа Guds Hønd: Eg jꜳtade DRottne Synd mijna/ ſeger David/og þa fyrergafſtu mier þad/þad var og ſatt/þvi under eins hñ ſagde: Syndgaſt hefe eg a moote DRottne / þa ſvarade Spꜳmadureñ Nathan hønum : Svo hefur DRotteñ Synd þijna i burtu teked / 2. Sam. 12. JEſus rækte þad ecke vid þeña Samkundu Høfdingia/þoott kañſke ad bæde hañ og hañs Lagsmeñ hefdu foracktad hañ meir eñ um eitt heilt Ar / þvi hañ viſſe ad hañs Sꜳla var Angur full i hønum/ og villde þvi ecke leggia Sorg ofañ a Sorg / helldur geck hañ ſtrax a þa Leid/er hñ beidde hañ um: Hier ræteſt þad ſem Eſajas um hñ ſpꜳer og Matth. 12. Jtrekar/ ſegiande: Hañ mun ecke deila og ecke kalla/ og eingeñ mun a Strætunum hañs Rauſt heyra/ Eiñ brꜳkadañ Reir mun hañ ecke ſundurbrioota/ og Eiñ riukanda Hør-Kveik ecke utſlockva/hins ſama hefur þu ad vænta/Chriſteñ Madur/ hver hellſt þu ert/þvi hiꜳ Gude er eckert Mañgreinar Alit/þegar þu med David kallar til DRotteñs a þijnum Mooſgꜳngs Tijma/ þa þu uppreiter þijna Hønd a Nꜳttar Þele og lætur ecke af/ fyrer þvi ad þijn Sꜳla vill ecke huggaſt lꜳta / Pſ. 77. Ja / allra hellſt þegar þu bidur um Fyrergefning þiña Synda/þvi til þeſſ er Guds Sonur i Heimeñ komeñ/ad hañ nidurbriioote Diøfulſins Verk/ 1. Joh. 3. A medal hverra Syndeñ er hid verſta. Edur meinar þu ad hñ/ ſem liet þad ad Bꜳrn Jairi/ad uppvekia hñs Dootktur/ꜳn hvers hñ kuñe þo hoolpeñ ad vera/ ad hañ mune neita þier um Kvittun þiña Synda / nær þu heñar Sorgfullur leitar/þar hñ veit ad þu kañt ecke ꜳn heñar Sꜳluhiꜳlp eñga gderfa/eñ hñ er þo i Heimeñ komeñ til þeſſ/ad kalla Synduga og

ecke

ecke Rettlæta til Jdranar / Matth. 8. Og vill ad aller Men verde Saluhoolpner og komest til Sannleiksins Vidurkienningar/ 1. Tim. 2. Af Hiartgrooenne Medaumkvun og brennande Elsku til Syndugra Manna/ hroopade JEsus fordum Daga: Komed til myn aller þier sem Erfided og Punga þimder erud/eg vil Endurnæra ydur/Matth. 11. Þvi kiemur þu þa ecke til Guds / hvers Synder ad eru yfer þitt Høfud geingnar/ og þier mikils til Ofþung Byrde yordnar / þar þu veist ad hann svared hefur og sagt: A hverium hellst Tijma ad hinn Ogudlege snyr sier fra sijnu Ogudlegu Athæfe / Svo sannarlega sem eg life/hanns Misgiørninga skal ecke ad Eilijfu minnst verda / Ezech. 18. Slijka Nlute afrekar Vmmvondun DRottens hia syndugum Mønnum/þa henne er med audmiuku Hiarta teked/svo vier meigum jata þad satt ad vera sem Paulus til Hebræos seger / Cap. 12. Ad øll Tyftan/ medann hun aliggur/ þyke oss hun Sorg og eingenn Glede ad vera/ enn epter a gefur hun Fridsamlegann Avøxt Rettlætesins. Jairus þesse var einn Samkundu Høfdinge/man Efa einn Skriftlærdur z uppfrædd-ur i Moysis Løgmaale/ enn i þvi finnur hann ekkert Raad moote Daudanum/ sem ei var Von / þvi Bookstafurenn deyder enn Andenn lijfgar / 2. Cor. 3. Bæde hann og hans Dootter høfdu syndgad a moote Løgmaalenu/ enn Løgmaaled skylldar þa alla under Daudann/ sem ecke uppfylla þad: Svo høfum og ecke vier synduger Menn neinnar Hiaalpar ad vænta i Løgmaalsins Verkum / þoott vier sieum þau skylduger ad giøra / þvi Løgmaaled er innkomed svo ad Syndenn yfergnæfde / seiger Paulus/Rom. 5. Þad er/ ad hun yrde uppvøys/þvi man þess mundum vier ei Syndena þeckia; þad er ei annad enn eitt Brijne/a hveriu Daudenn hvesser sinn Brodd/ þar ed Syndenn er Broddur Daudans/ enn Kraptur Syndarennar er Løgmaaled / seger Paulus / 1. Cor. 15. Þvi þad fordæmer þa sem hana drygia: Hvar høfum vier þa Lijfs ad leita? J Trunne a hann sem Løgmaaled hefur uppfyllt/ Daudann sigrad/ og bored Synder vorar uppa Tred/ enn fest þar Handskriftena þa sinn moote oss var. Enn svo sem Paalmavidurenn retter sig upp under Þunganum/

um/svo vex Truen i Krossburdenū: Jeg skal ecke segia hverſu Truar=
sterkur ad Jairus hefur i Fyrstuñe vered/ þ synest hū hafe ecke meint/
ad JEsus Guds Sonur være/helldur Spámadur nockur/svo s Eli=
as edur Elisæus/ sá ed kyñe ad uppvekia Dauda eins og þeir/añars
munde hañ ecke hafa meint / ad hañ þyrfte ad gánga heim med sier /
og leggia Hond yfer Dootkur sijna. Nitt er vijst/ad hañs Tru hefur
ecke svo sterk vered/ sem Kvinu þessarar / er hier umgetur/ edur hiñar
Canancisku/edur Hundrads=Hofdingians. O miñ HErra JEsu/
hversu nákvæm er þijn Lyknar=Hond til ad Endurnæra hiñ riukanda
Hor=Kveik/hañ liet sier þad ecke noog þykia/ ad hañ Bænheyrde hañ
svo fliootl/sm hiñ kuñe ad bidia/og geck strax af Stad/helldur a Veg
enum styrkte hañ Tru hñs med þvi allra dásamlegasta Kraptaverke/
er hñ giørde vid Kvinuna : Ad søñu hefde Frelsareñ kuñad ad láta
þetta Almættisverk leint vera/eins og eñur/er hñ bañade ad bera ut/
eñ þad villde hañ ecke. Hañs Lijknar=Hond er Frioofsom: Hañ giør=
de hier tveñt i einu : Hañ læknade hina Naudstoddu og Fátædu Ko=
nu / er allre Aleigu siñe hafde forgefens kostad uppa Læknara / og
under eins styrkte hañ heñar og Jairi Tru. Þvi trued mier til/ ad
hañ hefur ecke forgefens talad þesse Ord : ÞJJN TRua GJørde
Þig HEJla. Já/eñ þa framar/ þegar Hus=Karlar Jairi ruñu i
moote honum/ svo sem Lucas og Marcus skrifa/ og søgdu: Omaka
ecke Meistarañ/Þijn Dootter er sálud/þa hefde honū mátt til Hug=
ar koma / ad þad være ute / eñ JEsus slepte ecke siñe Hende af hon=
um/helldur sagde hañ: Ottast ecke/Tru þu alleina. Lát þetta Dæ=
me vera þier jafnañ fyrer Augum/ Chr. M./ þegar þijn Trua tek=
ur til ad veikiast i Mootgángenum/og þier kemur til Hugar med Da=
vid / ad Gud hafe forgleymt Myskunsamur ad vera / Ps. 77. Siá
hier hvad trur ad þiñ Lausnare er / ad hañ freistar einkis yfer Megn
fram / 1. Cor. 10. Þu megnar ecke hiñ allra miñsta Truar=Neista
ad kveikia i þier/ Guds Verk er þad/ er þad veik Tru/ þa er þad þo
Tru/ Gud añ sijnum Giørninge/ lát siá / ad þu alleina ecke slockver

han med Opolenmædene og Bænarleisenu/ og verk svo viss um/ad hn
blæs sialfur ad þvi glooanda Kole / er han hefur lagt a Varer þyns
Hiarta: Han liet ecke Petrum sockva/ þo han være Truar veikur/
Matth. 14. Han leifde ecke ad hans Læresveinar forgeingu/ þoott
þeir væru Lijtil-Truader/Luc. 8. Han uppvakte Lazarum/ þoott Mar
tha efadest um/ad hn munde fyrr uppriisa/en a sijdarsta Dege/ Joh.
11. Og hversu opt atalde han Læresveinana fyrer þeirra Truarleys
se/ Svo ad þeir beiddu han/ og sögdu: HErra / auk þu oss Truna/
samt eblldest Guds Kraptur svo med þm / ad þeir urdu þess Allshugar
fegner/ ad þeir mættu niooka þeirrar Æru / ad þola allar Hædungar
hans vegna. Jeg vil ei tala um þad mikla Myskunarverk/er JEsus
giørde vid hin Tunglsiuka/og Fødur hns/ er han sagde: Ef þu tru-
er/þa er Truudum allt mogulegt / En Faderen æpte Hæstrøfum/og
Tæradest miøg / segiande: Jeg tr ue HErra / en hialpa þu Vantru-
nne: Og JEsus rak Diofulen ut af hinum Tunglsiuka / Took i
Hønd hans og reiste han upp/Marc. 9. Svo laat þier nu og næg-
iast DRottens Nad/Christen Madur/þott þier finist/ad þyn Trua
ecke sem sterkust sie/þvi hans Kraptur fullkomnast i Breiskleikanum/
2. Cor. 12. Og er þetta nu svo ut-talad um hid Fyrra.

Epterfylger ad tala med faam Ordum um þad Sijdara. Ecke
mina Traust edur Hiælparvon stendur Christnu Manne af þre Mysk
un/ sem vor Frelsare giørde a þeirre aumu Konu / Er med Tru sin
þæde Heilbrygde af hønu. Eusebius skrifar i hns Christendooms
Søgu/ og 7. Book/ 17. Cap. Ad hun hafe þeiden Manneskia vered/
Kyntud ur Cæsarea Philippi. Þier kynne til Hugar ad koma/syndug
ur Madur / ad Christur hafe ecke giøra vilad þvilijk Stoormerke /
nema medal sijns Foolks og Gydingana: En Dæme hinar Cananæ-
isku/ Hundradshøfdingians / hinna Diøfuloodu i Gergeseana Landa-
Merkium/sijner allt annad/ Og þvi skyllde hn neita þeim Kraptaverk
ana / hverium han hafde fyrerhugad Nad Evangelii / svo sem stend-
ur hiaa Esa. 62. Ad DRotten mune framleida sitt Rettlæte og sijna

Dyrd

Dyrd fyrer allar Pioodder: Pu seger / Gud giøre po ecke Krapftaverk Maña a medal a þessum Døgum: Eñ seg mier / Hverk er Krapfta-Verk meira eñ pad / ad hañ hefur giørdt oss Abrahams Sonu af Steinum/pad er af Heidingium/peim er Stocka og Steina dyrkudu/ og voru þm sialfer lyker. Þesse Vesæla Kviña var þungū Siukdoome undervorpeñ/ og Ohrein kolluð epter Løgmaalenu/ Hver hana snerte/skyllde Ohreiñ vera allañ Dag til Kvollds/ Eñ ecke skede pad þar fyrer / ad Kviñurnar a þeim Tyma væru meir Ohreinar i Guds Auglite / helldur eñ eiñ daudur Lykame / hvern eingeñ maatte snerta/ helldur svo sem pad var boded i Guds Løgum / til ad teikna oss Andlega i Syndunum dauda/Svo var og hitt til ad minna oss a Spillingu Nattúru vorrar/ Eñ þoott ad þsse faarada Mañeskia være svo a sig komeñ / samt fyrerlytur ecke JEsus hana: Allt er Hreinum hreint/ Tit. 1. Svo var og hønum/sem er Hreiñ og Heilagur/og fraaskileñ Syndurunum: Þesse Kona var Ohrein epter Levitaña Løgmaale/svo ad eingeñ maatte hana snerta/nie Klæde heñar/Eñ strax sñ hun hñs Klæda-Falld snerte/ er sialfur Levi Børn hrein giører/ pa vard hun bæde Hrein og Heilbrygd. Tak þier pad til Huggunar / syndugur Madur / þegar Satan freistar þyn med Hrvæntinguñe / kañske ecke fyrr eñ i þeim sydurstu Andarslitrum / Nær hañ er sem akafastur/ þvi hañ veit hñ hefur stuttañ Tyma. Þitt Retlæte er svo sem Midlags Fat: Hvad munu pa vera þynar Bloodugar Illgiørder? Eñ sia/ Hier er opnadur eiñ Bruñur Davids Huse / og þeim sem byggia til Jerusalem/ til Hreinsunar Syndaranum og Bloodfallssiukū: Þu ert Ohreiñ / svo sem þesse Kona / og eckert Ohreint maa iñkoma i pa Himnesku Jerusalem/ Eñ hier er Blood JEsu/sem hreinsar þig af øllum þynum Syndum/ 1. Joh. 1. Þynar Synder eru raudar sem Blood/ Esa. 1. Eñ JEsus er fyrer sitt eiged Blood Eiñusiñe Iñgeingeñ i pad allra Helgasta/ad utvegadre eilyfre Endurlausn/Hebr. 9. Þar fyrer vill hañ giøra þær hvytar sem Snioo. Þu hefur eckert Gude ad luka fyrer Syndena: Þesse Kviña hafde ecke helldur

 neitt

neitt ad giallda i Læknis-Laun / þvi hun hafde eidt þar til allre Eigu ſiñe/ ad hun mætte heilbrygd verda / eñ foor þo jafnañ Veſnande: JEſus æſkte og aungra Launa af heñe/ helldur ſagde hañ: VER, tu NUGhrauſt DOOTTer/ þijn Tru GJørde þig HEilbrygda. Hañ krefur og ecke Endurgiallds af þier / þvi hvad mun Madureñ Gude giallda? Tru þu alleina þvi/ ad hñ ſie Forlijkun fyrer þijnar/ og ecke einaſta fyrer þijnar / helldur og ꝥ allar Verallðareñar Synder/ 1. Joh. 2. Og heyr þau Lijknarfullu Ord/ er hñ talar/ Eſa. 55. Heyred/ hver ſ̃ ad þyrſtur er/ Kom̃e til þſſara Vatna/ og hver ſ̃ eckert Gialld hefur/ hañ kome og fæe fyrer eckert/ Komed/ ſege eg/ Komed og kaupid fyrer utañ Peninga / og utañ Andvyrde / Bæde Vijn og Mioolk ! Hvar fyrer læte þier ydar Peninga ute fyrer Matteyſu/ og ydar Erfide fyrer þañ Hlut ſem ei kañ ad ſedia. Kona þeſſe geck Bak vid JEſum/ hun var Ohrein/ hun var Or-Fatæk/ hun var ad øllu Leite aumlega a ſig komeñ/ hun þorde ecke ad yrkia Orde a hañ/ og ſkam̃adeſt ſijn ad bera ſijna Kveinſtafe fram̃ fyrer ſlijkañ Herra: Æ/ hvad mætte Syndareñ þeynkia/ ſa er optlega hefur vellt ſier i ſama Saur/ og eins og Hundureñ geinged aptur til Spijuñar/ Mun hañ ecke fyrerverda ſig/ ad koma fram̃ fyrer hñ/ i hvers Auglite ad ecke eru Himnarner hreiner / Fyrer hverium hiner Dijrdlegu Cherubim hylia ſijn Andlit? Sañlega være þeſſ meir eñ Von: Eñ fyrer JEſu Forþienuſtu Skulld / hvers Aſioonu þeir byrgdu / og hræktu i hañs Andlit / þa megũ vier med fullu Trauſte ganga til Nadar-Stoolſins/ ſvo ad vier Myſkun ødlumſt/ i hentugañ Tijma/ Heb. 4. Þo ſkalltu vita/ Syndugur Madur/ Skylldu þijna/ þegar þu ſem ert Molld og Aſka/ dyrfeſt ad tala vid DRottiñ / ad hønum ber Dijrdeñ og Heidureñ/ eñ þier ber Blygdan þijns Andlitis/ Svo giorde þeſſe Kvinña/ þvi hlaut hun Myſkun/ Svo giordu hiner 10. Lijkþrau/ þeir ſtoodu frærre/ þvi urdu þeir hreinſader / Svo giorde hin Berſynduga i Simons Pharifeara Huſe/ med hverium JEſus var ad Heimbode/ Hun kraup Bak til vid hañs Fætur/ og þvode þa med Tarum ſijnum/ og þerrade med

ſijnum

sijnum Hærlockum/ Kyste þa/ og smurde med Vidsmiøre/ en er Phariseus hneixladist þar ad i sijnu Hiarta/ og meinte pad være Ohæfa / ad slijkur Stoor Syndare skyllde snerta hn̄/ sem Foolked hiellt Spamann̄ ad vera/ pa liet JEsus han̄ sialfan̄ leggia Doomen̄ a/ ad Sa munde elska meir/ sm̄ meira uppgefed være/ en̄ DRotten̄ sagde til hn̄s/ Af þvi hun elskade Miked / pa eru hennar Mørgu Synder fyrergefnar. Ad Sijdustu snerter Kona þesse hans Klæda-Falld/ epter þvi sem hun Raad fyrer giørde med sialfre sier / Nær þorde hun ecke ad ganga / Og er lijklegt / ad hun hafe ætlad ad dyliast / þar han̄ stood midt i Man̄-þraungen̄e/ og munde hennar þvi ecke giæta: Margur hefur JEsum snorted i þessum Hoop/ En̄ eingen̄ svo hart sem þesse Kona. Pad stendur skrifad um̄ vorn HErra/ ad þegar hn̄ sa Aumur a nockrum / ad hans Ydur hafe komest vid i hønum af Medaumkan/ Svo hefur og hier vered / Han̄ fann̄ Krapt ut af sier ganga / Hans Fodurleg Giæska gat ecke leynt sier/ Brunnur Myskunaren̄ar vall hier upp sialfkrafa/ Og sialft Himnarijke polde hier Ofrijke. En̄ lætt þier þad af þessu til Hugar koma/ Guds Elskulegt Barn/ Ad JEsus Christur er uppfaren̄ yfer alla Himna / og er ecke framar med oss ad Lijkams Vissum/ Samt uppfyller þo hans Klæda-Falldur þad heila Mustere / sem er Christeleg Kyrkia Guds hier a Jørdun̄e / þar um̄ spaaer Zacharjas/ Cap. 8. Pad skal ske a þeim Døgum / ad Tiju Men̄ af øllum Tungumaalum skulu þrijfa i Klæda-Falld Gydings/ sins/ og segia: Vier viliu fara med ydur/ þvi vier heyrū ad Gud sie med ydur: Hvernig er hn̄ þa med sijn̄e Kyrkiu hier a Jørdun̄e? J Ordenu og Sacramentunum/ þad eru hans Klæde/ þar er han̄ ad finna/ þangad attu ad þrijfa med Truaren̄ar Hende/ Pa ertu hønum eins nærre/ og en̄ þa nær en̄ þsse Kona/ en̄ allra hellst skalltu til þssa Raads taka/ þegar øll ønnur bila/ Nær hin̄ Sijdarste Mootgangur Dauden̄ þier ad Høndum kemur/ og þijnar Lijkamlegar Hendur þreifa ei leingur / Haf þa svo fest þijna Truar-Hønd a þessum JESU Klæda-Fallde/ um̄ Raadar-Tijman̄/ ad þu slepper hønum alldrei fyrr en̄ han̄

blessar þig/ og mun i gegnū hn̄ ofan̄ fliooka til Salar þinar Kraptur af Hædum/ sa ed hana heilbrygda giøre af øllum Salar og Lijfs Meinum: Enn han̄ sem eingan̄ vill fra sier reka/ er til hans kemur / Han̄ sm̄ lofad hefur ad Bænheyra medan̄ þu erf ad bidia/ Nū ō sialfur þreytte vid Daudan̄/og took akaflega ad bidia/og kan̄ þar fyrer ad sampijnast Eymdū þijnum/ Han̄/Sege eg/mun svara Salu þinne fyrer Heilagan̄ Anda/Hver ed Vitnar med þijnū Anda/ad þu sierf Guds Barn: Verf Hughraust Mijn Dootter/ Þijn Trua Giørde þig Hoolpna. Þad veite oss øllum Goodur Gud/ Fyrer JESVM Christum/ AMEN.

Tuttugasta og Fimta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 24. Cap.

Pan̄ Tijma. JEsus sagde til sina Læresveina : Nær ed þier siaed Svijvirding Foreidslunar (af hvørre sagt er fyrer Spamanen̄ Daniel) standande i Helgum Stad. Hvør sem þad les/ Han̄ hygge þar ad. Hvørier þa eru a Gydingalande/Flyie þeir a Fioll/ Og hver han̄ er a Riafre/Fare han̄ eige ofan̄ nockud ad taka ur sijnu Huse / Og hvør sem a Akre er/ snue han̄ ei aptur / ad taka sijn Klæde. Enn Vei Þungudum og Brioostmylkingum a þeim Døgum. Enn bidied/ad ydar Flootte verde ecke um̄ Vetur/og eige a Þvottdeige. Þviad þa mun verda so stoor Hormung/þvilijk ad eige var i fra Vpphafe Veralldaren̄ar/ allt til þessarar Stundar/og ei helldur mun verda. Og nema ad þesser Dagar verde stytter/ Verdur eckert Holld hoolped. Enn fyrer Vtvaldra Saker/þa skulu þeir styttast. Enn ef nockur seiger þa til ydar/ Siaed/ Hier er Christur eda þar / þa skulud þier ecke þvi trua. Þviad þar munu upprijsa Falschristar og Falsspamen̄/og þeir munu giora stoor Takn og Vndur/so ad i Villu munu leidast(ef ske mætte)eirnen̄ Vtvalder. Siaed eg sagda ydur þad fyrer. Nu ef þeir seigia til ydar / Siaed / han̄ er a Eydemørku/ þa ganged ecke ut. Siaed / Han̄ er i Laumkofum / þa trued eige. Þviad lijka sem Elldingut gengur

geingur af Uppgaungu/ og skyn allt til Nidurgaungu / Lyka so mun og vera Tilkoma Mañsins Sonar. Hvìad hvar hellst ad Hræed er/ Þangad munu og Ernerner safnast.

Exordium.

JEsus bÿdur sÿnum Læresveinum i þessu Gudspialle / ad þeir skule ei trua/ þoott ad þeim sagt verde : HIer ER Þar Þ'Ar Er CHRISTur / ÞVi Þar Munu VPPrijsa MArger FALS-Christar Og FALS-Spameñ / Med ødru fleira sem Epterfylger/og i Gudspiallenu sier lÿkast hermer. Allt ræktest þetta strax epter hñs Daga/svo af þessu ma sia/ ad þad satt er sem Paulus um̃ hañ seger/Ad i hønum sieu hulder aller Fiarsiooder Vilsk unar. Ecke einasta fundust þeir medal Gydinga / er sig giørdu ad Christe / Svo sem var Bar-Cocaba er Anno 130. safnade Ogrynne Ner a moote Hadriano Keysara/og sagdest vera Stiarna su/er Vileam um̃ spaer / Num. 24. Helldur og medal þeirra er sig Christna kølludu/ Svo sem var Simon hiñ Fiølkuñe / og Otal fleire/ sem utkomu af hñs Skoola/og løldu Foolkenu þa Tru/ad þeir være Heimsins Endurlausnarar/ giørdu og mørg følsk Kraptaverk / svo sem af fornum Christendomsins Søgũ er alkuñugt/ Vid þessũ tekur JEsus Vara sÿnum Læresveinum / og ecke einasta þeim / helldur og øllum þeim/sm̃ hañ og hañs Kieñingar elska mundu/þvi svo sem hañ sagde i Bæneñe til sÿns Himneska Fødurs : Eg bid ecke einasta fyrer þm̃/ (hañ meinte Læresveinana) helldur og fyrer þeim / sem a mig trua munu/fyrer þeirra Ord : Svo hefur hañ og þetta øllum þeim sagt/er Postuleg Kiening bodud verdur/ svo sm̃ hañ og med þessum Ordum seger hia Marcum i 13. Capitula : Þad eg seg ydur / þad sege eg øllum/ Vaked þier : Og fyrer þvi/ ad Amiñing þesse heyrer og oss til / yfer hveria lÿklegt er ad Heimsins Ender sie komeñ / Þa vil eg hana alleina med sÿnum Lærdoomum stuttlega yfervega.

H var til oss adstode Goodur Gud med Krapte sÿns Anda/ i JEsu Nafne / A M E N.

Utlegg-

Utleggingen.

ALLDrei kuñum vier Guds Fodurlegre Giæsku þar fyrer ad fullþacka/ ad hañ hefur Lande voru þyrmt fyrer Villum og Af-Gudadyrkun / Hañs Nafn sie þar fyrer Lofad og Vegsamad um̃ Allder Allda. Samt mun þo ecke Satan láta oss Ohultausa / Varne Guds millda Hønd vid þvi/ad hñ deyde Sáler Mañaña med Følskum Kieñingum/ þa leitar hñ til med Jllum Dæmum/med Vondum Forkølum/og Aeggian til Lasta z liootra Verka/med Tcomlæte og Nyskne i þvi ad vyssa þeim Guds Gøku/sem hana ecke fá siálfer ralad: Litlu skipter med hveriu Moote ad Fiandeñ og hñs Verkfære sogkia Daudlegra Maña Sáler ur Guds Hende: Jll Neimsins Epterdæme/sierdeilis þegar þau ecke strøffud eru / þau eru sterkare til ad draga Taum AndKotans/ eñ nockur Villu-Madur: Margur mun vera fyrer ranga Tru Fordæmdur/og þo kañ ᵛe ei færre fyrer illañ Verknad/ Þar fyrer seger z Endurlausnareñ: Vei þeim Mañe/fyrer hvern ad Hneixlaneñ kiemur / Matth. 18. Epterdæmed er ein Almeñeleg Tunga / sem aller skilia. Þad var hallded Furduverk um̃ Mitridatem Konung i Ponto / ad hañ hafde i Lide sijnu Allrahanda Þiooder / og gat þo talad siñe Tungu vid hvern þeirra / Eñ þad er stærra Furduverk/ ad eitt Epterdæme talar þeigiande vid alla Meñ/ sem þad heyra/z þo ott þad sie Hlioodlaust siálft/giører þad Þusund Tungur skijrt talande: Jll Dæme spilla bæde Vondum og Goodum: Vonda draga þau til Epterbreytne/ Þvi hvad elskar sier lijkt. Þañ Gooda til ad tala illa um̃ þañ/sm̃ þad af sier gefur/þvi Fáer eru svo Rádsetter/ ad ecke hallmæle þeim sem Jllt adhefst / Jafnvel þoott Verked byrie ad hata eñ Mañeñ elska / og Meñ eige ad Lagfæra þad sem illa fer/ eñ lasta ecke/ svo sem Paulus áminer þa i Galatia/segiande / Cap. 6. Brædur / Ef nockur verdur yferstijgeñ af einhverre Yfrøsun/þier sm̃ Andleger erud/Leidrettid þañ sama med Hoogværum Anda. Þad er ad vijsu satt / ad eingeñ er Sá á medal vor / er keñe Villu neina / Eñ hvert ad vier kuñum þar fyrer ad hroosa

oss

off af þvi / ad hin sañа Tru a Christum / fyrer hveria Meñ Sælu hoolpner verda/ hvert ad hun drottne i allra Maña Hiortū / þar um̄ mættu Meñ efast næsta miog. Endurlausnareñ seiger um̄ Fals Spamēñena/ ad af þeirra Avoxtum skulu Meñ þeckia þa: Og hid sama þore eg ad segia um̄ þa/ ed hroosa sier af Gudhrædsluñe (Þad er af Christeñdoomenum / svo sem Paulus hañ a stundum nefner) eñ afneita þo heñar Krapte/ 2. Tim. 3. Hver er þa christeleg Tru? Hun ed verkar fyrer Kiærleikañ/ Gal. 5. Eñ hvernig honum vared sie a þessum vestu og sijdurstu Dogum / Þad finur hver Eirn / þegar hañ stijngur Hendeñe i siñ eigeñ Barm/og spyr sitt Hiarta ad/hversu fus ad hañ sie ꝏ ad tilgiefa sijnum Naunga hñs Misgiorder: Hvad mik-ed hañ vill missa af sijnum Munum / til ad hiælpa þeim Auma og Naudstadda: Hversu liufur hñ er a ad affaka siñ Broodur/ tala vel um̄ hañ/ og fæsa alla Hlute til betre Vegar: Hvorsu Kostgiæfner ad Forelldrar og Husbændur eru i þvi / ad ala upp Born sijn og Hiu i Guds Otta og goodū Sidum: Med hveriu Skape ad Born og Þioon ustu-Foolk hlijda Forelldrum og Husbændum / edur hiner Vndergef-nu þeim Yferbodnu: Allt ætla eg þetta fare i Olestre hia morgum Mañe: Hver þad heyrer/ hañ hygge þar ad/ edur hver er þa Christ-endoomureñ/er Meñ hroosa sier af/ þegar Kiærleikañ vantar? Hver ad er Sæl Truareñar / Svo sem Jacob seger / Ad hun sie daud ꝏn Verkaña/ Cap. 2. Hier stendur i Ondverdu Gudspiallenu: NÆR ÞJer Sijed SVJvirding FOReydsluñar/STANDande i HELG um STad: Margar Getur eru a þvi/ hvad þetta vered hafe: Neck-rer meina þad hafe vered Bijlæte hins Romverska Keysara: Adrer neita þvi/ og segia þad hafe alldrei iñkomed i Jerusalems Mustere: Sumer ætla þad eckert añad sie/ eñ Her Romveria/ af þvi/ ad þegar Lucas skrifar um̄ þetta Efne/ seger hañ: Þegor þier sioed Jerusal-em umkringda med Herskyllde / Edur og svo Dalldar Flockur sꝏ / er komu þ Eydeleggingunа brautst iñ i Jerusalem / og saurgade Must-ered med Morde/Mañdrapum/og allra handa Svyvirdingum: Þess

er voru Gydinga Kyns/og kolludu sig Zelotas/pad er Vandlætara/og var pad Svyvirding noogu stoor / ad peir settu uppa sig Nafn Gudlegrar Vandlætingar/sem Guds Mustere smænudu og svyvirdtu/verr eñ nockurn Tyma Heidingiar. Til eru peir sem hyggia / ad pesse Svyvirding Foreydslunar hafe vered Gull-Orneñ su/er Herodes Konungur liet setia uppa Mustered/ til Agiætis vid Roma Ryke / hvers Merke ad Orneñ var/og hofdu Romveriar a peim Atrunad mikeñ/ pess getur Tacitus i sinar Añala-Bookar Cap. 2. Er og all-lyklegt/ ad pad hafe nockud pesshattar vered/ Pvi Svyvirding Foreydslunar/ su er Daniel talar um/ Cap. 11. Er an alls Efa Vylæte Skurgodsins Juppiters/er Antiochus Epiphanes liet setia iñ i Guds Mustere/ af hveriu rada ma/ ad pesse / er Daniel um spaer/ Cap. 9. Og Endurlausnareñ hier um getur / mune hiñe Fyrre a Emhvern Hatt hafa lyk vered: Samt er allt Ekta ad vyssu Ovyst/og pott eg sege hier um Imissra Manna Meiningar/til Froodleiks peim/ er epter vilia taka/Pa vardar oss/Christna Meñ/ nærsta lyted hier um/ Eñ hitt byriade oss ad rañsaka hvert ad Svyvirding Foreydslunar kyñe ecke eñ nu ad fiñast i Guds Kyrkiu/ ef vel er leitad. I Jerusalem hafde Gud sett Miñing syns Nafns Ækeñlega/Hin Lykamlega er nidurbroteñ/ Guds Reide-Stormur hefur heñe um Koll kastad / eñ hin Andlega mun verda hia oss til Enda Veralldar/ Matth. 28. Eñ hvert heñe er alltyd svo hreiñe hallded/sem byriar/ par er vandlega ad giætande. Jeg sagde/ ad i Jerusalem hefde Gud sett Miñing syns Nafns / par bioo hañ yfer Cherubim/eñ pad er ecke miñe Naad/ad hiñ ædste Prestur hefur sagt til vor/ Joh. 14. Hver sem elskar mig/hañ vardveiter myn Ord/og miñ Fader mun elska hañ/ til hañs munum vid koma/og Vistar-Veru hia honum giora. Eñ æ oss daudlega Meñ / under Syndena sellda/ Hversu lytil er Miñing Guds Nafns hia oss/ pegar vier metum alla Hlute framar hñs Dyrd? Hversu lyted af vorum Gagnsmunum/voru Lykamans Epterlæte/vorum Virdingum/viliū vier a stundum missa fyrer hañs Elsku? Hvad opt metum vier Bod

Mañana

Mannanna meir enn Guds / og hrædumst meir þa ed Lijkamann kunna ad deyda / enn hn / sem Lijfe og Sælu kann ad kasta i eilijfann Elld ? Hvad opt giørum vier sialfa oss ad Gudum / er vier tilreiknum vora Hamingiu og Lucku-Lann Framsyne vorre og Erfidismunum / enn giætum ecke ad þvi / ad nema Gud vakte Borgernar / þa vaka Vokumennerner til Forgiefens / nema Gud bygge Hused / þa erfida þeir ed byggia til Onytis ? Psalm. 127. Hvad lytil er Minning hans Nafns hia oss / þegar vier Vanbrukum hns Heilaga Nafn / sverium og liugum þar vid / ja / þyker þad einginn Synd vera / þvi þad sie Daglegt Mal ? Ja / Margur selur JEsum fyrer minna enn Judas / sa ed leggur hns Nafn vid hinn allra minsta Hiegooma : Hversu lytil er Minning hns Nafns hia oss / þa vier forøktum hns Heilaga Ord / og fordumst þaangad ad koma / sm þad er umm Hønd haft ? Hversu lyted minnumst vier þa a hn / sem Mòokmælenn polde af Syndurunum / til ad openbera syndugum Mønnum Lijfsins Veg ? Þegar vier viliom ecke lia vor Oumskorenn Eyru til ad heyra þad / Sem þo er Kraptur Guds til Sæluhialpar øllum þeim sem trua / Rom. 1. Menn sitia a stundu under Heyrn Guds Orda / og vita ad Heilagur Ande er i Ordenu / og þad er eins og eitt Mustards-Korn / hvert ad er hid minsta medal Sædanna / enn vex þo so hatt / ad Fuglar Himensins bua sier Hreidur i Greinum þess / Matth. 13. Samt vilia Menn ecke lia þvi hid allra minsta Rum i Akre sijns Hiarta / Hvar inne þad frioofgast mege og Avøxt færa. Svo sitia vorer Bugardar / Vor Akneyte og Allra Handa Hiegoome Veralldarennar þar / sem hin Heilaga Guddoomsins Prenning ætte ad sitia / J sijnu Mustere / sem ad er vort Hiarta / 1. Cor. 3. Seged mier i Guds Nafne / seged mier / Er ecke þvilijkt Svijvirding Foreydslunnar standande i Helgum Stad ? JEsus hefur lated i sijna Kyrkiu hier a Jordunne innsetia sitt Bijlæte / þad er Kiærleikurenn / þad er hns Mynd / þvi hann er Gud / og Lioome sijns Fødurs og Jmynd hans Guddoomlegrar Persoonu / Heb. 1. Enn Gud er Kiærleikurenn / 1. Joh. 4. Þetta sitt Bijlæte feck hn i Hendur sijnum Elskulegum Læresveinu /

er han sagde/ Joh. 13. Par af skulu aller peckia ydur / ad pier sieud mijner Læresveinar/ad pier elsked hver annan. Pessa Lijkneskiu JEsu settu peir inn i hans Kyrkiu hier a Jordunne med allre Tru og Dygd/ Pvi skrifad er / Act. 2. Ad aller Hluter voru sameigenleger med peim Truudu i Jerusalem/ Peir bæru Eigur sijnar fram fyrer Postulanna Fætur/til ad skipta pm upp medal Naudpurftugra/og aller voru peir i Eindrægne Andans. O hvad Olijker pessum Tijmum / Par Rann og Stuldur/ Okur/ Narddrægne/ Rangsleitne i Kaupum og Solum/ Myskunarleyse/ Agg / Reide / Fiandskapur / Ofund og Drambsenie pykia sumra Manna a medal annadhvert einger Okoster / Edur og svo smæer Lester ad vera: Er pad hans Bijlæte/sem svo heitt elskade oss/ ad hann Doo fyrer oss Ranglæta/pa vier vorum hans Oviner? Rom. 5. Er pad hans Lijking/ sem ecke upplauk sijnum Munne/pegar honum var Mootmællt/helldur enn Saudur til Slatrunar leiddur? Esa. 53. Er pad hans Mynd / sem geck i Kring / giørde Gott og grædde alla/ Ja/ Allt giørde hann vel/ pvi Dauffa liet hann heyra/ og Mallausa tala? O Vei / O Vei / Jeg pore ad segia/ par er ønnur Myndinnkomenn / Ecke hins Romversku Keysara edur hans Merkes/ helldur Andskotans og hans Merkes / Sem er Synden / hveria ed Madurenn lætur drottna i sijnum Daudlegum Lijkama / og liær Limu sijna henne til Vopna. Pier erud af Fødurnum Fianda/ og leitest vid ad fyrerkoma mier/seger JEsus vid Gydinga/ Joh. 8. Enn peir ed eru Nardobriooskader / Asalner / Sierplægner / og ecke pyrma hans Limum / Munu peir ecke stríída under sama Merke og peir ed hann hofudu og af Lijfe tooku : Edur hvad er pad sem Raustenn af Himne sagde vid Paal / Act. 9. Er hann foor med Nernade og Ofride til Damascum/ ad moote Guds Søfnude: Saul/Saul/ pvi Ofsæker pu mig? Edur pad sem Doomare Lifendra og Daudra vill segia til hinna Gudlausu/ pegar hann kemur i Skijum Himnens med Magt og Miklu Vellde / Af hinum stranga Dege alls Hollds: Hvad pier giørdud Einum af pessum mijnum Minnstu Brædrum/ pad giørdud pier mier/ Matth. 25.

And-

Andskotenn kom i Orms Lijke/ þegar hann sveik vora Fyrstu Moodur/ þad var hans Mynd/ Enn Christur nefner þa Eytur-Orma og Nødru Kyn / Matth. 23. Sem ad uppsiuga Hus Eckna og Fodurlausra / þeir ed tijunda Myntu/ Anis z Cumen/ Hlute sem eckert var Jspunk-ed / Enn alermidu þvi sem hellst er i Logmaalenu / Trunne og Miskun-semenne: Mun ecke þesse Høggormsins Mynd Allvijda vera skridenn inn fyrer Drottens Alltare/ sem er Mannsins Hiarta? Þar Glaatskap-ur og Vnderhyggia spunnenn samann vid Agyrne og Fe-Draatt/ og adra þvilijka Leste/ lijker Framsyne ad vera/ og Eg Vtskirringur/ sem ecke kann ad fleyta sier i þessu. Christur seger hier i Gudspiallenu / Ad Næste þeirra Tijma / sem koma mune epter Jerusalems Eydelegg-ingu/ mune svo mikell verda/ Ad J Villu MVne JAFNvel LEid-ast / Ef Ske KYnne / VTVAL Der / Og þad vegna Fals-Spaa-manna/ þeirra er spudu epter Lyds Almætte/ og sviku margar Saal-er fra honum: Svo skiedur og a þessum vondu Døgum allvijtt og allvijda/ ad þeir sem annars mundu Froomer vera/ þeim tekst þad ecke vegna hinna Rangsnunu og Hreckvijsu i Verølldenne/ umm hveria Salo-mon talar/ Prov. 1. Ad þeir seige: Kom med oss / vier viljum ummsit-ta Blood/ og hylia oss ad Osektu fyrer hinum Meinlausa/ Vier skul-um eignast mikel Audæfe / og fylla vor Hus med Herfang / legg Fe-Lag med oss/ vier skulum aller eitt Siood hafa. Einga argare Fals-Spaamenn þarf enn þvilijka Belials Syne/ z svo spillta Nattúru vora/ þvi hver Einn freistast þegar hann af sinne eigenn Gyrnd verdur tældur og afvega leiddur / þar epter Gyrndenn / nær hun er frioofsom vord-enn / fæder hun Syndena / enn þegar Syndenn er gior/ fæder hun Daudann / seger Jacob. Cap. 1. Drage eingenn siaalfann sig a Taalar þar med/ þoott ad slijker ummgangest med sama Hatte og ad-rer i Guds Christne / þeir heyra Orded / enn fara ei Avøxt þar af / þeir bruka Sacramenten/ enn þo sier til Dooms-Afellis/ þeir seigia/ Herra/ Herra/ enn giora þo ecke Fødursins Vilia/ þvi vill og Doom-arenn til þeirra segia a hinu mikla All-sheriar Þinge / Ecke þeckta

 eg

eg ydur. JEsus seger um̄ Fals-Spaamenena/ad þeir kome i Sauda-Klædum/en̄ inra sieu þeir glepsande Vargar. Svo eru og þeir/ ed locka Einfalldar Sæler fra Gude med vondū Fortølum: Þesser eru þeir er St. Judas um̄talar i hn̄s Pistle seigiande: Þesser eru Bletter i ydar Kiærleiks Veitslum/nær þeir hallda Samsæte med ydur: Fædande sialfa sig Hræddslulaust/ Sky fyrer utan̄ Vatn/ hveriu Vindurnir i kring feykia/ Rotnar Eykur og Avaxtarlausar / Tvisvarsinnum daudar og upprættar / Og ef þan̄ Veg var hattad a hinum Fyrstu Christnenar Døgum / þegar ad Kraptaverken̄ fylgdu en̄ þa Keningunne/ Hvad mun ei nu vera/ þar ad þvi mun lijda/ ad Mannsins Sonur ecke fine Tru a Jørdu/ Luc. 18. Og lijklegt er/ad þeir Tijmar nu yferstande / sem Rødden̄ af Himne spaaer um̄ / Apoc. 12. Vei ydur sem a Jørdunne bued og a Sioonum / þvi Diøfullen̄ er ofan̄ til ydar faren̄/hafande Bræde mikla/af þvi hn̄ veit hn̄ hefur stuttan̄ Tijma. Nu fyrer þvi/ Christner Men̄/ ad hier er stijfur Vode a Ferdum / þa verdum vier af hinū Gooda Meistara ammiñter i þessa Heilaga Dags Evangelio / Lætum oss ecke feykia af hverium Vinde Lærdoomsins/ Eph. 4. Edur teigia med Hafgygiu Saung Veralldarennar i Snørur Diøfulsins. JEsus giører þad hier bert med skijrum Ordum/hvernig han̄ og hans Keningu þeckia meige fra Annarlegum Lærdoomum. Ef þEir seGGia Han̄ Sie A EYDEmørku / stendur hier / Ad søfnu kende JEsus i Eydemørku / þo i Margra þusunda Aheyrn/ Ecke i Launkofum / þvi han̄ talade eckert i Affkimum/ helldur kende han̄ Openberlega i Musterenu/ þar fyrer lijker han̄ Tilkomu sine vid ELLDINGV þa/er ut fer af Vppgaungu/ en̄ skijn allt til Nidurgaungu/hvad eg hygg ad ecke sie ad skilia um̄ hn̄s Tilkomu til Dooms sins/helldur um̄ hn̄s Nadar Tilkomu i Ordenu/ og Leypkran Evangelii / Hvers Byrta ad strax epter hans Himna-Før / og allra hellst epter Jerusalems Eydeleggingu upplijste mikenn̄ Part Veralldar fra Austre til Vesturs / Og þad dreg eg þar af / Ad hier talast ecke um̄ Skiootleik Elldingarennar/ helldur um̄ hennar Byrte/og JEsus er hier

um̄

um̃ Keñingar ad tala / eñ ecke um̃ sijna Tilkomu til Doomsins / Fyrr eñ sijdar i þessum sama Capitula. Vm̃ þessa Byrke Guds Evangelii og siñar Predikunar talar Paulus/ 2. Cor. 4. Segiande : Þar fyrer høfum vier affsalad oss þau Fylsne / er Meñ meiga skam̃ast sijn fyrer / Ecke gangande med Vnderhyggiu edur falsande Guds Ord / helldur i Openberun Sañleikans / giørande oss i allra Maña Samvitskum Velþockada fyrer Gude / Þvi ef vort Evangelium er huled/ þa er þad þeim huled sem kapader verda. Nu fyrst ad Guds Fødurleg Giæska hefur svo vijdt utbreidt þeckingu sijns Nafns / svo þad Foolk sem sat i Myrkrunum hefur sied Lioos miked/ Matth. 4. Og hun er eiñig til vor komeñ/ sm̃ buũ under þssu ytsta Heimsins Skauke/ svo ad segia a Foot-Skør Veralldareñar/ þa læt þiñ Foot vera fus añ / Christ: M: / til ad ganga i Guds Hus / þar sem hañs Ord er um̃ Hond haft/og lijd ecke ad Sælu þijna velge vid þvi svo sem ødru Liettmeke/ þvi þad er Foodur heñar/ an hvers heñe mun med Eilijfu Hungre sælgad verda i Helvijte / hvar Fordæmder ecke fa munu eiñ Dropa Vatns til ad kiæla Tungu sijna med/ þar þeir kveliast i þeim Loga/ Luc. 16. HVar Sem Ad HRÆed Er/ÞANgad SAFNast ERNirner : Þetta talar Guds Sonur an alls Efa um̃ sialfañ sig. O min̄ HErra JEsu / þvi er svo adkveded þijnum blessada Lijkama a hvern ad jafnvel Einglarner og Høfud-Einglarner tigna : Fyrer hverium ad Kraptar Himnañа bifast : Fyrer hverium øll Verølldeñ leikur a Reide-Skialfe : J hverium ad byr øll Fylling Guddoomsins Lijkamlega / Col. 2. Nañ verdur hier Hræ nefndur : Hvar fyrer er þetta sked/Christner Meñ? Jeg miñest a mijnar Synder a þssum Dege/ sagde Skeinkiare Pharaonis fordu̇ i Egyptalande/ og þvi munde oss þa ecke øllu skylldara vera/ad miñast a vorar Jllgiørder/sm̃ hafa Guds Son kvaldañ/ og Nerfoga Dijrdareñar a Krosseñ festañ ? Þvi sañlega bar hañ vorar Synder / og vorum Ørkumslum blood hañ a sig/ Hegningeñ hefur a hønum leiged/ og fyrer hñs Bentar erum vier Heilbrygder vordner : Hañ er vordeñ hiñ Fyrerlitlegaste og Forsmanarlegaste/

arlegaste / Fullur Eymda og Krankleika / Svo sem sa / ed hylde sitt Andlite fyrer oss / og þar var eckert a honum / sem vier virdtum / Esa. 53. J einu Orde ad segia: Hann var svo sem eitt utkastad Hræ / svo sin Madkur z ecke Madur / fyrer vora Skulld / sin lann i voru Bloode / utkastader a Vijdavangenum / og þar var ecke Eitt Auga sem Myskunade oss / þegar hann sagde til vor / i voru Bloode / ad vier skylldum lifa / Ezech. 16. Enn þessa Malshætt framsetur vor DRottenn til þess / ad kienna sijnum Læresveinum / hvar hun sie ad finna / sem er / i hinne sonnu Christelegu Kyrkiu / er hann hefur stiptad hier a Jordunne / þar er hans ad leita i Ordenu z Sacramentunum: Þangad sækia aller hans Elskendur / Svo sem Erneruer ad Hræenu. Ef eg verd upphafenn fra Jordu / þa mun eg draga alla til mijn siálfs / seger JEsus / Joh. 12. Hann meinar / ann alls Efa / þegar hann yrde upphafenn a Krossens Galga / Þvi Johannes skrifar / Ad hann hafe sagt þetta / Teiknande med hverium Dauda hann deyia munde. J þessum JESV Dauda hafa allar Harmþrungnar / allar Sann-yðrande Manneskiur / allar þær sem hungra og þyrsta epter Rettlætenu / Þær hafa þar / seger eg / Eitt Andlegt Foodur / ecke sijdur enn Ernerner i Hræenu. Neilagur Johannes / Sa ed þetta skrifar / um hvern og segest / ad JEsus hafe hann elskad / hann verdur samlijktur einum Erne / og þad þess vegna / ad hann hefur med hanns Andlegum Skilninge svo hatt floged / ad einge hefur svo Greinelega talad um þann Oranntsakanlega Leindardom Guddoomsins Þrenningar / z Holldtekiunar Christi / sin hun / i hans Evangelii og Pistils Fyrstu Capitulum. Ein Rett-Christenn Saala er einn sannur Christi Læresvein / hvern hann elskar / hennar Vmgeingne er a Himnum / hvar hennar Fesioodur er / þar er hennar Hiarta / enn hennar Fesioodur er a Himnum / hverium ei kann Mølur nie Ryd ad granda / Matth. 6. Nun flygur upp i Hæderuar med Truarennar Vængium / under hvertar Nijdne hun giefur sijna Skilningu fangna / þar finnur hun sitt Foodur / þvi hans Holld er sannarleg Fæda / og hans Blood sannarlegur Dryckur: Þetta sitt Holld og Blood gaf hann sijnum elskulegum

um Læresveinum til Nauknar i DRottenlegre Kvølldmalltijd/ skommu adur enn hann Lijflaten̄ var / og giørdest svo sem eitt Nræ fyrer vorra Synda Saker/ þangad safnast enn nu i Dag/ epter hans Bode/ Aller þeir sem Erfida og þunga eru þiader/ til ad Endurnæra Saaler sijnar/ og ad nijtast Dauda DRottens/ med hveriu̅ þeir forlijkter eru vid hinn lifanda Gud/ Hann sedur þinn Munn med Giædu̅/ og endurnyiar þinn Vngdoom/ svo sem Arnarennar/ seger David/ Ps. 103. Nverge skedur þad helldur/ enn i Medtøku Christi Nollds og Bloods/ þa Madurenn þess neyter under eins med Truarennar Munne / og einn Narmþrungenn Ande smackar hvad sætur ad DRottenn er/ Þvi JEsus seger: Eg er hid lifanda Braud/ sem af Nimnum ofann kom. Ef nockur etur af þessu Braude/ hann skal Eilijflega lifa : Enn þad Braud/ er eg gef/ er mitt Nolld/ sem eg mun utgefa fyrer Lijf Verolldarennar/ Joh. 6. Nann meinar hier / samt hina Andlegu Naukn / sem med Trunne skedur : Fyrer þvi seger hann aptur svo / Joh. 11. Eg em Vpprisann og Lijfed/ Nver sem a mig truer/ þoott hann sie daudur/ þa skal hann samt lifa: Jaa/ af þessare Andlegre Naukn/ verda þeir Nimneskir Erner/ sem eru Christnar Saaler/ Andlega endurnyiader/ z alltijd ein nij Skepna i Guds Auglite/ þvi af henne vidurkvæknest Truenn/ af Trunne kemur Elskann/af Elskunne fædest Kærleikurenn til Naungans/ af hveriu̅ ad uppspretta allar Christelegar Dygder og Mannkoster : Þar fyrer seger JEsus enn þa/ Joh. 6. Sa sem etur mitt Nolld/ og dreckur mitt Blood/ hann blijfur i mier/ og eg i honum : Enn sa Madur/ er blijfur i honum/ og hann i Manne̅num/ hann ber mikenn Avøxt/ Joh. 15. Eg hygg JEsus hafe teked þenna Ordshatt af Jobs Bookar 39. Cap. Þar ed DRottenn seger vid hann um̅ Ørnena / hun bijr i Kletunum og i Fiøllunum/ og i Turnunum/ þadann skygnest hun epter Ætum laangt a Leid med Augum sijnum / Nennar Vngar drecka Blooded/ og hvar sem Nræenn eru/ þangad flijger hun sier. Minn NErra JEsu/ hver er hann/ sem seger/ Cant. 2. Mijn Dufa/ þu sem i Biargskorunum bijr/ og i Fylsnu̅ hinna þverhniptu Klettanna/ Syn mier þitt Andlit/ og

 lat

lat mig heyra Raust þijna/ þvi þijn Raust er fogur/ og þijn Asynd Lyfteleg: Erku ei sialfur þad/miñ HErra JEsu? Hver er hin sæta Rausten? Þad er þad Lofed þu hefur þier tilreidt af Munne Smaa Barnaña/sm mylkia sittar Moodur-Briost/og þeñar Brionstu. Hver er hin fagra Asynd? Þad er su/ sem þu oss afrekader/ þegar þijn A, sianna vard Afskræmd/meir eñ añarra Maña. Hver er þijn Dufa/ miñ HErra? Þad er þijn Christeleg Kyrkia/sm hier verdur i Evangelio Orn kølluð. Hveriar eru Biargskorurnar? Þad eru þijnar blessadar Vnder/ þu sem ert vort fasta Biarg/ og Hella vors Hiælpræðis. Hverier eru heñar Vngar? Þad eru þijn og heñar Børn/ þijn Børn/sm DRottenn hefur gefed þier/Esa. 8. Og ecke epter Holldsins Villd/edur Mañsins Vilia/helldr epter Gude eru fædd/hveriu þu hefr og Magt gefed Guds Børnu ad vera/Joh. 1. Hvert er þ Blooded/er þr lepia? Þad er þitt Blood/O JEsu/ s ad hreinsar oss af øllu voru Syndu/1. Joh. 1. hvert er þ Hræd/er þr safnast ad? Þad er þiñ blessadr Lykame/s er sañarleg Fæda/Joh. 6. og a Gaalgañ var þ vorar Illgiørd er heingdur: Þangad viliu vier safnast/ þar viliu vier Sadning fiña Saalum vorum/ þar viliu vier lifa og deyia: J þessum Biarg-Skoru vilium vier hylia oss a hinum stranga Dege/medañ Reidenn fram hiaa geingur/og ecke segia til Hæalfaña/hylied oss/edur til Fiallaña/hrinied yfer oss/þvi þu Drottenn ert vor Kastale/vort øruggt Vijge/vort fasta Biarg. Þier med Fødur og Heiløgum Anda/ sie Lof/ Prijs/ Heidur/ Vegsemd og Æra/af øllum Vtvøldum Einglum og Mønum Søgd og Sungeñ / um allar Allder Allda / Amen./ J JESV Nafne / A M E N.

Tuttugasta og Siøtta Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 11. Cap.

Þañ Tyma. JEsus Andsvarade og sagde: Eg þacka þier Fader og DRottenn Himens og Jardar/ Ad þu dulder þetta fyrer Spekingum og Vitringum / og Opinberader þad Smælingium. Ad sønu Fader / þviad þad var so

þægelegt

þægelegt fyrer þier. Aller Hluter eru mier i Walld gefner af mijnum Fodur. Og eingen þecker Sonen nema Faderen / og eingen þecker Fodurenn / nema Sonurenn / og hvørium Sonurenn vill þad Openbera. Komed aller til mijn/ þier sem Erfided/ og þunga erud hladner / Eg skal Endurnæra ydur. Taked a ydur mitt Ok/ og læred af mier/ þvi ad eg em Hoogvær/og af Hiarta Lijtelæatur/ z munud þier finna Hvijld Sælum ydrum/ Þviad mitt Ok er sætt/ og mijn Byrde er liett.

Exordium.

Valla true eg / ad nockur Huggunarsamlegre Grein finnest i Heilagre Ritningu/ Enn þau Dijrmæku Ord Frelsarans/ er standa i þessu blessada Evangelio/ med hvørium hann hefur til sinnar Nædar og Endurnæringar boded øllum þeim/ sem Erfide drygia/ og þunga eru þiæder. Hvad kann sæ Gledelegra ad heyra/ sem allskins Eymdum hladenn er / og einkis a Von nema eilijfra Pijsla/ helldur enn þ/ ad hann sem allt Walld er gefed a Himne z Jørd/ Matth. 28. Hann bijdur til sijn ad fyrra Bragde svoddann eine voladre og tapadre Manneskiu / og ecke einasta bijdur henne til sijn/ helldur og lofar ad hann vilie Endurnæra hana? Þetta er svo dijrmætt Ord/ ad eckert kann Fagnadarsamara ad huxast edur talast : Enn hverier ad sieu meinter med þessum Lausnarans Ordum/ þar umm er ecke allra Meining eins. Sumer ætla ad DRottenn hafe talad hier umm þa sier i Lage/ s ad leit udu Sæluhiælparennar a þeim Døgum i Kyrkiu Sida-Løgmælenu/ i Fedranna Setningum/ z i Verkum Løgmælsins/ enn kunnu þo einga Hvijld ad finna Sælum sijnum þar af. Þesse Meining er Guds Orde samhliooda/ þvi Esaj. Cap. 9. Kallar Løgmæled Byrdar-þunga. Adrer meina ad hier med sieu þeir meinter/ sem under Krossenum stynia/ og bera Christi Ok a Herdum sier/ Enn briioota þo ecke Oked i sundur/ edur þverskallast a moote Gude/ sem þad æleggur. Ad Sijdustu ætla Nockrer/ ad þad sieu þeir/ sem stynia under Byrde Syndanna/ og skelfast fyrer Guds Reide og eilijfre Fyrerdæmingu. Nu fyrer þvi / ad hinn Stoore Biskup med þg vellærdu Tunguna plagade a sijnum Tijer

vistar Døgum mikla og marga Hlute i fam Ordum iñe ad binda/ þa hygg eg ad allt þetta/ sm̄ ádur er uñgeted/ sie foolged i þessu Mæle/ Nañ bÿdur øllum til sÿn/ þad er øllum þm̄/sem a einhvern Hatt eru mæder edur Þunga þiæder/ Jafnvel Oguðlegum/ Ydrunarlausum og Þverbrotnum/ hveriū hin mesta Byrde a Herdum liggur/ þoott ei fiñe þeir til hennar/ þar hñ er fyrer alla dæeñ/ 2. Cor. 5. Og fyrer hveria hñ dæeñ er/ þeim hefur hñ til sÿn boded/ þvi eingeñ vill hñ ad tapest/ helldur ad aller komest til Sañleikans Vidurkeñingar/ 1. Tim. 2. Eñ søkum þess/ Nu er eingeñ sa medal vor/ sem leite ad Saluhiælp-eñe i Løgmalsins Verkum edur Setningū/ Eñ uñ Krossburd DRott eñs hefe eg nockrum Siñum ádur talad/ Þa vil eg i þetta Siñ tala uñ þa/sm̄ under Byrde Syndaña þreytter eru/ og hvad þad sie hellst/ sem oss eige ad leida til ad taka feigens Hende a moote þessu Rædar-fulla Tilbode. Eñ þu Giæskurÿke Fader / sem øllum hefur til þiñar Myskunar boded / Styrk oss med Krapte þÿns Anda til þessa Verks/ Fyrer JEsum Christum/ A M E N.

Vtleggingeñ.

HOtt þar eckert añad være / sem kyñe ad hræra oss til ad fagna þessu Giæskurÿka Bode/ þa er þad vor eigeñ Eymd: Hver er svo þyrstur/ ad hañ verde ecke feigeñ ad drecka/ Hungradur ad mett-ast/ Þreyttur ad hvÿlast / Sioohrakeñ ad næ Nøfneñe / Siukur/ ad hañ ecke gefe Aleigu sÿna til / ad hañ meige Heill verda / og sæ ed i Fangelse situr/ad hñ kaupe ecke Lausn sÿna dÿrum Doomum? Eñ nu er þad Audvitad / ad Mañeskiuñe / æ medañ hun er under Guðs Reide/ heñe er mídur fared eñ øllum þessum. Eingeñ Þorste/ Hung-ur/ Erfide edur Siukdoomur kañ ad jafnast vid þad / ad eiga Von a hañs Oblÿdu / fyrer hvers Auglite ad skiælfa Fiskar Siæfarens / og Fuglar Himensens/ og Dÿr Merkureñar/ og øll Skridkvikinde a Jørd uñe/ og aller Meñ/ sm̄ a Jørduñe eru/ Fiølleñ klofna/ Borgeñ hryn-ia / og aller Murvegger niður til Jardar falla / Ezech. 38. Eckert Haf-Root er svo sem Belials Becker/ Ps. 18. Svo sem þau Vøtneñ/ sem

sem gønga iñ ad Sælu eins ængrædds Syndara / Ps. 69. Hver eru þau Bønd og Fiøtur/ sẽ mege sasnast vid Myrkrañа Klecke/ 2. Pet. 2. Vid þad Dijke sem vellur af Ellde og Breñesteine? Apoc. 21. Og kuñum vier ecke ad efast um̃/ ad allt þetta er Syndarañs bued/ þegar vier lesum i Løgmæle DRotteñs/ Devt. 27. Ad sa skule Bølvadur vera sem ecke helldur allt þad sem þar er inneskrifad: Seged mier þa/ Børn miin / hvilijk Fæstiña er þad / ad taka ecke a moote honum med allskonar Blijdu/ sem bijdur Møñunum ad giøra þa kvitta vid Oskøp þesse? Nær hverium øll Verallðareñar Ogiæfa / Hungur/ Fallsyse/ Banvænar Sootter/ Urbyrgd/ Vtlegd / Offsockner / Ellds-Naud / Sverds-Eggiar/og jafnvel siælf Fiørbroteñ i Daudanum/ þoott allt þetta i Einu hladest a Eina Mañeskiu um̃ allañ Heims-Alldur/ þa være þad/sege eg/ hid mesta Epterlæte z Sæla hia hinũ eilijfu Pijningum/er Syndeñ hefur tilunned. Og være nu þetta Tilbod ecke svo mikels virdande/ef vier hefdum nockud til þess unned/ edur leitudũ þess ad fyrra Bragde/þvi þad kyñe þa ad hetta svo sẽ nockurskonar Verdkaup/ svo sem ef eiñ Þienare giører eitt hvad þad / sem einum Høfdingia vellijkar/ad hañ selur hañ vid sitt Bord/og sæmer hñ Giøfum/ jafnvel meire eñ hñ hafde tilunned: David giørde vel vid Mephibozet/ og liet hñ eta Mat vid sitt Bord / sokũ Vinattu sinar vid Jonathan Fødur hañs/ 2. Sam. 9. Vidlijkt giørde hañ og vid Son Barzillai ur Gilehad / 1. Reg. 2. Eñ þvi er ecke til ad segia hier oss/ Eingeñ leitar ad Gude þegar hañ kemur i þeña Heim / siælfur bijdur hañ oss til sinar Endurnæringar i Skijrneñe: Þ mꝗ um̃ alla Meñ segia/sem Ritningeñ seger um̃ hina Vantruudu Verølld/ad allt Holld hafe fordiarfad sijna Vegu/ Gen. 6. Reideñar Børn fædumst vier/ Eph. 2. Reideñar Børn mundũ vier uppalast/ og deyia Reideñar Børn/nema Gud fyrer JEsu Dauda hefde meire Miskun a oss giørt. Eg heyre ecke i Gudspiallenu / ad þad Foolked sem var samañkomed ad heyra þessa Predikun / þad hafe leitad epter þessu Tilbode. Hañ Blessadur var i þessare Rædu ad straffa þær Ogudlegu Borger Cor-

azin/ Betzaida og Capernaum/ i hveriũ giørd voru flest hñs Krapta verk/ og er hañ sem mest angradest af Manãna Opacklæte/ þa sprakk upp þñe Lÿknarfulla Vatns-Ad af Bruñe Myskunareñar/ og skulũ vier ecke meina / ad hañ hafe þad alleina talad til þess Foolksens/ er þa nalægt var/ helldur og til vor/ sem Ord hñs heyrum eñ nu i Dag. Dæmed þier nu sialfer/ Bræduꝛ mijner/ Ef eiñ Naudstaddur og alls konar Eymdum hladeñ visse sier Hiale vijst / og villde þess ecke leita / Jafnvel þoott ecke være hønũ þad boded / Jafnvel þoott hañ mætte hafa stoora Epftergangsmune þar fyrer/ munde hñ ei Kaadlaus halld eñ af øllum Møñum ? O hvad tefur oss þa ad reña a moote vorum Brudguma / er ad Fyrrabragde hefur oss Glæpa-Møñunũ og Ovinũ sijnũ þssa dijru Heilsu-Giøf framboded/ og liett af oss þssu Oke: Þu seger kañske i Hiarta þijnu/ eg fiñ ecke til þssarar Byrdar/ vel fer uñ mig/ og eg keñe mijn einkis Meins/ Þetta er allt Offatt / hvad Gud Naade/ fyndu Meñ til Meina fiña/ þa mundu fleire heilbrygder verda: Þu typtar þa O Kotteñ og þr fiña þar ecke til/ sagde Jeremias/ Cap. 5. uñ Foolked i Jerusalem / Sama maa eg segia uñ þa / sem Guds Heilaga Løgmaals Reidar-Þrumur slaa uñ Eyrun / og þeir fiña þar ecke til/ þott þar fliuge eiñ Skruggu-Steiñ af Sinai i hveriu Orde. O þu Vesæll Madur/ giæt þo þss/ ad betra er eitt miked Saar/ ef þad er lifande / helldur eñ lijtel Skeina daud og fueñ / Betre voru allar Kaunglætingar Tollheimtumañsins/ þegar þær voru jatadar/ helldur eñ allt Pharisæarans Rettlæte/ sem hañ stærde sig af/ Luc. 18. Betre voru Synder hiñar Bersyndugu/ sm þvode JEsu Fætur i Taarũ sijn um/ helldur eñ Vandlæte Simons/ er kallade þad Ogiørning/ ad snerta hana/ Luc. 7. Þu ert þier eingra Stoorglæpa medvitande/ muntu þar fyrer vera Saklaus fyrer Gude: Veistu ecke ad Himnañna Himnar eru ecke hreiner i hañs Auglite? Job. 15. Þvi muntu þa vera/ sem Dagleqa syndgar / og vinnur ei nema til Hegningar ? Veistu ecke ad jafnvel hin miñsta Synd steyper Mañenum i eilijfa Glotun / nema Sonur Guds hefde bætt fyrer hana ? Ecke einasta hñ/ sem giører Stoor-

merkeñ

merkeñ af þvi sem bañad er i Løgmalenu/helldur og sa/ sm̃ ei giører allt þad sem i þvi boded er/hañ er Bølvadur/Gal. 3. Munku þa ecke vid Gud sekur vera/ þoott ei veger þu Mañ / Edur kreinker Egta-Kvinñ þyns Naunga/Edur steler med Launung hñs Femuñi? Edur er þad forgiefens/sm̃ hañ hefur sagt/ Matth. 5. Hver sm̃ lijtur eina Konu til ad gyrnast hana / hañ hefur allareidu drygt Hoor med heñe i sijnu Hiarta/ Og hver sm̃ reidest Broodur sijnũ/ hñ er Rads sekur? O Gud giæfe/ad Meñ væru svo Kostgiæfner i þvi/ad rañsaka siælfa sig / svo sem ad hnysa um̃ añars Nattseme / þad er oss ecke svo førult ad giøra/jafnvel þoott eckert sie oss þarfara edur Naudsynlegra/ til ad nalægiast vorn Frelsara med Christelegre Ydran/þad er svo Omissande/ ad ef vier viltum þad ecke giøra/ þa giører hañ þad sem ad Niørtun og Nyrun rañsakar: Þvi svo seger hñ hiaa Zophon. 1. Cap. Þad skal ske a þm̃ Dege/ad þegar eg rañsaka Jerusalem med Lioose/ ad eg skal straffa þa Meñ/sem eru samañgrooner vid sra Saurende/ Ecke þss vegna/ ad DRottheñ hafe Þørf ad rañsaka vorar Hugreñingar / aller Hluter eru berer og nakter fyrer hañs Augum / Ebr. 4. Helldur ad hañ auglijse Fatleyse vorrar Blygdunar / Apoc. 3. Nær vier hana ei siælfer þeckia vilium/og kaste vorum eigeñ Þreck i vorar Asioonur/svo sem Malachias ad Orde kiemst/Cap. 2. Þegar vier viltum ecke þvo hñ af med Tarũ vorrar Ydranar: Vite þvi aller Meñ/ ad eingeñ er svo Heilagur / ad ef hañ a fram fyrer Gud ad koma/ ad hañ ecke a einhvern Nalt mege lietta af sier Byrde Syndañã / Eñ hverneñ ma hñ heñe aflietta/hafe hañ alldrei til heñar funded? Og svo leinge hñ ecke til heñar fiñur/ svo leinge er hñ Gude og hñs Syne fiarlægur/ Hañ er komeñ ad kalla Synduga og ecke Rettlaata til Ydrunar/ Heiler hafa ecke Læknarans Þørf/ Matth. 9. Guds Sonur er i Heimeñ komeñ til ad lækna þad sem sundurmared er/Eñ hverneñ ma hañ þitt Hiarta lækna / ef þad er heillt / og þu fiñur til eingra Meina? Eg heyre hier i Gudspiallenu / ad hñ bydur til sijn OLLum ÞEim Sem ERFIDe ORYgia / Og ÞVngg Eru ÞJADer / þad

er øllum þm̃/ sem eru sundurkramder af Megne Samvitskunar/ fyrer þeirra Afbrota Saker/ hverier ed Erfida i Tarunum/ og vaka um̃ Nætur syngna Sæng med David/ hverin̄ Guds Nønd er of-þung vorden̄/ z þar er eingen̄ Mattur i þm̃ fyrer hn̄s Ognan/ Ps. 38. z. længar svo epter DRottne a þurrlendenu/ Ps. 63. Þessū bijdur JEsus til sin̄ar Endurnæringar/ en̄ ecke þm̃/ sem hroosa sier af þvi/ ad þr sieu ecke eins og Adrer Men̄/ Luc. 18. Ei helldur hinum/ hverier þoott ad þeir sieu hinum verstu og fulustu Klækium og Skømū hladner/ þa fin̄a þr ecke meira þar til en̄ Kletturen̄ / Þo Men̄ legge heilan̄ Skips Farm edur alldrei svo miken̄ Þunga ofan̄ a hn̄/ svo Mattugur er Dio fullen̄ i þra Vantru/ Eph. 2. Þar fyrer/ syndugur Madur/ vilier þu nioota þssa Tilbods/ z allra hellst i heilagre Drottens Kvølldmaltijd (hvar Endurnæringen̄ er æn Mælingar framboden̄ øllū þreyttū og øllum Sorgbitnum) Vilier þu þessa Not hafa/ sege eg/ þa kvel Hiarta þitt med Jhugon þin̄a vondu Verka / og Guds heilaga Løgmals : Alldrei eru þau svo fæ/ ad ecke meige þau ofbiooda þier/ nær þu hugleider þin̄ Overdugleik og hn̄s Riettlæte. Tem þier slijkt Hugarfar/ z slijt Hiarta þijnu med svoddan̄ Þaunkum Daglega / þa muntu brædlega erfida þig moodan̄/ og svo miken̄ Þunga fin̄a/ ad þu munt valla fæ under rised/ þa ertu z fyrst hæfur til ad taka a moote þssu Bode/ þvi Gialld-Peninguren̄ verdur ecke giefen̄ þeim/ sem Jllt adhafast/ ei helldur þm̃/ sem eckert vin̄a/ helldur þeim/ sem bera Hita og Þunga Dagsens/ Matth. 20. Þoott sumer bere han̄ skemur en̄ sumer/ og þott i þm̃ Stad tale Frelsaren̄ um̃ hid Eilijfa og Oforþienta Verdkaup a Himnum/ þa er þo su Endurnæring/ sem eitt Ydrande Guds Barn finur i Vitnisburde H. Anda þar um̃/ ad þad sie Guds Barn/ hun er/ sege eg/ Pantur þeirrar eilijfu Endurnæringar/ sm̃ Johan̄es um̃talar i hans Openberana Cap. 14. Þar hn̄ prijsar Sælu þeirra/ sm̃ i DRottne dauder eru/ þvi þr hvijlast edur endurnærast af Erfidi sijnu/ Ja/ ef þier svo giøred/ Børn mijn/ þa mun ydur brædlega længa epter Gude/ svo sem Hiørten̄ epter fersku Vatne/ Ps. 42. David

længadi

langade eitt siñ i Brunneñ i Bellehem/ eñ þegar þr færdu hönū Vatned / þa villde hañ ecke drecka / helldur uthellte þvi fyrer DRottne/ 1. Paral. 12. Eñ þegar þier uthelled ydar Tarū fyrer Gude/ sm̄ Peckings Syndaña hefur kreist ut af ydar Augum / þa mun hañ Endurnæra ydur med þeim Himneskꝛ Vatns Straumum / sem fram̄ fliota af Stoole Guds og Lambsins/ Apoc. 22. Hver sm̄ þar af dreckur/ hñ skal ecke smacka Daudañ ad Eilijfu. Kom̄ þvi til þessarra Vatna/gegnum þessu Tilbode/ Komum og kaupum fyrer alls Eckert/ bæde Vijn og Miolk / Esa. 55. Og þott ad Angist Syndaña kune ad þrysta svo miøg ad Hiarta Syndarans/nær hñ stendur under Ransake Samvitskuñar / ad hañ telie sig Overdugañ Guds Nadar / þa giør ei þijnum Frelsara hañ Orett/ad þu efer um̄ hñs Guddoomlega Myskun/sem er eins stoor og hañ er sialfur/ hversu sem þu ert hiñi versti Syndū hladeñ/ef þu ydrast af Hiarta/og lætur af þeim/hver sem þad efar/þad er eins og hñ villde setia Christ af Tign siñe/ þvi hñ er þess vegna Konungur vor Syndaraña/ ad hñ hefur sigrad vora Ovine/eñ keipt oss Gude til Handa med sijnū Dauda. Seg mier/hvad skal sa hafa til ad bera/sem einum skal Myskuna/ nema Mattkeñ og Viliañ? Eñ um̄ hvert tveggia þetta tekur DRottes allañ Efa fra Syndaranum i þessu heilaga Gudspialle. Fyrst seger hañ : Aller Hluter eru mier Ofurgefner af mijnum Fødur : þetta talar Christur epter Mañdoomenum/Þvi epter Guddoomenum er hañ Sialfrade allra Hluta/Fra Eilijfd til Eilijfdar/med Fødur og Heiløgum Anda: Eñ fyrst hønum er allt Valld gefed/bæde a Himne og Jordu/af hønū sem þad alleina hefur / og sem alleina kañ ad fyrergefa Syndernar/þvi skyllde hñ þa ecke kuña ad tilgefa þier þijnar Synder/hversu sm̄ þær liootar eru og Andstyggelegar/ nær þu hatar þær/og villt af þeim lata: Hañ sagde fordum þegar Judar hnerxludust a þvi/ ad hñ sagde vid hiñ Halfvisna/ Þier eru þijnar Synder fyrergefnar/ hvert er lettara ad segia/ þier eru þijnar Synder fyrergefnar/ edur ad segia Statt upp og Gack: Matth. 9. Miñ HErra JEsu/meira kostar

þig þad/ ad Endurskapa mig af Andskotanū Vanskapadañ / helldur eñ ad skapa honū Heilsuna / sem þu hafder i Fyrstuñe i Moodurlyfe skapad/eñ fyrst þu syñder med þessu Kraptaverke/ad Mañsins Sonur hefde Magt til/ad fyrergefa Synder a Jordu/þa get eg ecke Efast um̄ / ad þu kuñer mynar Synder ad tilgefa / hverfu sem þær fular eru: Þu sem̄ sagder til ens Halfvisna: Statt upp/tak Sæng þyna og gack i burt/ Matth. 9. Eg veit og ad þu getur hiælpad mier med Naad þyns Anda/ad rysa upp af þeim Syndaña Bed/er eg svo leinge hefe sofed a. Gud er alleina sa / sem Dasemdarverkeñ giører/ Ps. 72. Hañ er og sa alleina/ sem tilgefa maa Syndena: Hvertveggia giørder þu hier/ DRotteñ miñ/þvi get eg ecke um̄ Valld þitt efast/ Eñ um̄ Viliañ mikluszdur / Þvi hañ seger hier i Gudspiallenu: KOMed TJL Myn ALLer. Þa veit eg ad þetta Tilbod nær og til myn/Þoott eg være syndugre eñ aller Meñ/ þegar eg Erfida i Þeckingu og Jatningu Synda miña/i hveriium þu miñ Frelsare hefur Erfidad/Esa. 43. Þegar eg var þiñ Ovin/Rom. 5. Þvi þu seger: KOMed Til Myn ALLer ÞJer Sem ERFided / og þegar eg styn under Þunganū/er þu barst miña vegna/ þegar Hegningeñ laa a þier/ eñ eg vard heilbrygdur fyrer Benfar þynar/ Esa. 53. Þvi þu seger: KOMed Til Myn Sem ÞUnga Erud ÞJader/ Til hvers? Ecke til þess / ad skipa mier ad borga hiñ sydarsta Pening / þvi Gud hefur fyrer þyna Skulld uppgefed mier alla Skulldena : Ecke til þess/ ad eg luke þier þa Handskriftena er þu hefur a Krosseñ neglt / Col. 2. Helldur til þess/ad þu taker a moote mier fæmadre Mañeskiu/svo sem̄ Fadereñ vid hiñ Auma Syne/er siñe Arfleifd sooad hafde/ Luc. 15. Þvi vil eg Allshugar fegeñ koma / O HErra JEsu / og þvo Fætur þyna med Tarum mynum / og smyria þær med Angre myns Hiarta og Elskuñe til þyn/ er mier hefur svo margar Synder tilgefed/ Luc. 7. Ef eg þess verdugur verda mætte fyrer þyna eigeñ Forþienustu. KOmed Til Myn Aller ÞJer Sem ERFided/ seger Bruñur Giæskuñar/Þetta mætte tilheyra jafnvel hinum allra heilogustu Moñum/

Noe/Abraham/Job/Eliæ/Johañi Baptistæ og jafnvel Guds Mood
ur siælfre/ Svo Heilagur er Gud/ Svo er hañ Rettlætur/ad hañ mä
ei lijda hid minsta Grand a Mañeskiune/ æn fullkomens Endurgiallds
fyrer Syndena/ eñ þad verdur ei golldeđ nema i Christi Forþienustu/
z af þeñe hafa Meñ eingeñ Not/ ukañ Meñ ydrest Syndaña af Hiar
ta/ Eñ ad ydrast Syndaña kostar þañ alltijd nockurt Erfide/ sem þeck
er Guds Hæfign og siñ Veikleika/ þar fyrer skulu þeir aller Kvikkunar
bidia/ Ps. 32. A þeim Tijma nær Reikningureñ skal halldast / fyrer
þvi hrædest Job öll sijn Verk / Eñ ef hañ hræddest þau og jafnvel
hin bestu/ þa mun þeñ Guds Mañe þoott hafa/ad þeñ þyrfte Ydran-
ar vid/ hver alldrei geingur Erfides laust af/ eige hun Gude ad lijka/
þar um̃ ber liooslast Vitne hañs sijdarsta Jætning fyrer hönum / Cap.
42. Eg straffa siælfañ mig/og ydrast i Molld og Ösku. þetta sagde
Job / um̃ hvern Gud vitnade a mooke Satan / ad ei være hañs Lijke i
Landenu/ ad hañ være fullkomeñ/ Rettvijs/ Gudhræddur og fordad-
est þad Vonda/ Job. 2. Hvar af Meñ siær/ ad þad satt er/ sem Pæll
seger/ Ad allur Heimureñ sie fyrer Gude Sakfalleñ/ Rom. 3. Og ad
eingeñ sie svo Heilagur/ad hañ ecke Allshugar fegeñ mege taka þessu
Nadarfulla Lausnarans Tilbode/Eñ þar miñ HErra seger: KOM-
ed Til Mijn Aller ÞJer Sem ÞUnga Erud ÞJADer/ þa kalla eg
mier boded med þessare Gudlegu Raust/og öllū Stoorsyndurū/sem̃ mikeñ
Part Æfe siñar hafa i þrioolskuñe z Glæpunū aled/eñ fyrst þeñ hefur
þ talad/ hvers Blood ad hreinsar oss af öllū vorū Syndū/ 1. Joh. 1.
Hañ sē er Forlijkun þ allar Veralldareñar Synder/1. Joh.2. J Krapte
þeirrar Foornar / i hverre Gud forlijkade Heimeñ vid siælfañ sig/ 2.
Cor. 5. Þa get eg ecke ætlad/ad hañ sem alleina er Sañordur/Rom.
3. Ad hañ mune spyrna mier syndugum Orme i burt af Skør Foota
siña/nær eg þar ligg med sañre Ydran/og fullum Asetninge til Yfers
bootar/þvi skyllda eg þa læta mijn Jllgiorder z bloodug Afbrot hind-
ra mig fra/ ad taka þessu Giæskufulla Tilbode mz hinū mesta Fögnude
mijns angræda Hiarta/ J þessu styrkia mig hañs Blessudu Fyrerheit/

 þar

þar hann svared hefur/ ad hann ei vilie Syndarans Dauda/ helldur ad hann snue sier og life/ Ezech. 33. Um þetta kaka allann Efa fra mier þau Dyrmæku Ord/ er hann talad hefur/ ad hann vilie eingann fra sier reka þann sem til hans kemur/ Joh. 6. O/ þvi skyllde eg vera þa svo Myskunarlaus vid sialfann mig/ ad eg ei skyllde leita hans Nadar/ þar eg veit hann er svo Myskunsamur ? Þad er kunnugt hversu ad Juda hafde reitt DRottenn til Reide / og hversu ad hann neyddest til ad reka þa ut ur þvi Landenu / er hann hafde gefed Fedrum þeirra / Enn þegar hann hafde teked þa i Satt aptur/ þa seger hin eilijfa Giæska/ Zach. 10. Eg skal Myskuna þeim/ og þeir skulu vera eins og eg hefde þeim alldrei burt kastad/ Svo langt er fra þvi/ ad Gud tilreikne sann- ydrande Manne drygdar Synder/ þegar hann snyr sier til hans af ollu Hiarta/ og þoott svo mege tilbera/ ad DRottenn legge a þig Tijman- lega Refsing/ Christenn Madur/ þu sem a JEsum truer/ fyrer undann- farnar Synder / til þess / ad þu ecke meiner þig Saklausann ad vera / þa lat þier ei Hugfallast / Edur ætla ad hann mune burtreka Eilijf- lega. Valla neckur Þiood i Heimenum hefur svo þungre Hegningu sætt af hans Volldugre Hende/ svo sem hans Frumgetenn Sonur Jsrael/ Exod. 4. Um nockra Stund / Og þo seger Fader Myskunsemdanna/ Jer. 31. Heyred þier Ord DRottens/ O þier Heidingiar/ og kunngiored þad i fiarlægum Londum/ og seged/ hann ed sundurdreifde Jsrael/ hann samannsafnar honum/ og vardveiter hann svo sem Hyrder Hiord sijna/ þvi DRottenn Endurleyser Jacob/ og frelsar hann af þess Hende sem er sterkare honum. Þacker sieu þier/ þu Dijrdarenar Konungur/ ad þetta Fridar Bod er og komed til vor þinna Aumustu Vesalinga/ sem buum a Hala Veralldarennar/ þvi viliumm vier Allshugar fegner heyra hins Gooda Hyrders Raust/ sem til sijn bijdur ollum þeim Sem ERsi- ide DRYgia/ Og þUnga Eru þJAder. Hver er sa Þioon / ef hann misbrijtur nockud vid sinn Lanar-Drottenn/ og hafe hann nockra Tru- Taug i sier/ edur hyrde umm Velferd sijna / ad ecke leite hann Satta til hans a alla Vegu/ sierdeiles ef hann er Fyrergefningar Von. Nu þoott

vier

vier a hverre Stundu/hveriu Augnablike/styggium DRottens Himens og Jardar / Þvi skylldū vier þo ecke samt leita Forlijkunar hiaa hønum / er vier vitum ad er svo audvelldur ad taka vid Syndaranum / ad: hañ seger / Zach. 1. Snued aptur til mijn / og skal eg snua mier til: ydar. Hier þarf ecke Joab ad bruka Vijsdooms Konuna af Thecoha til ad frida fyrer Absalon hia David/ 2. Sam. 14. Ecke þarf hier Paulum til ad sætta Onesimum vid Philemonem/Philem. v. 10. Eñ hier er JEsus Christus Gud og Madur/Sa einaste Medalgangare millū Guds og Mañа/ 1. Tim. 2. Hañ seger i Krapte þess Vmbods/er hñ hafde af hinum Alvallda Konunge/ til ad sætta Mañkyned vid hñ og sialfañ sig/Hañ seger med fullū Myndugleika: KOmed Til Mijn Aller Þier Sem ERFided Og ÞVÖnga ERud ÞJAder/Eg Vil ENDurnæra YDur. Þad er eitt miked Fyrerheit/sm̄ Gud giefur Jacob edur Israels Huse/ Jer. 30. Hañs Høfdinge skal af hønum koma / og hañs DRottnare skal af hønum frañganga / hverium eg biooda mun ad hañ Nælægest mig / Þvi hver er sa / sem þore ad lofa sier i sijnu Hiarta/ad hñ vilie nælgast mig/seger DRottenñ. Hver er sa Høfdinge? Þad ertu/Dijrdarenar Konungur/JEsu Christe. Hver er sa DRottnareñ? Þad ertu Guds og Mariu Sonur/ þu sem af Meyar Lijfe ert ut geingeñ/ af Lijfe Dootur Jacobs/ jafnvel þoott þiñ Vtgangur sie þo fra Eilijfu/ Mich. 5. Hverium eg mun biooda til mijn ad koma/seger DRotteñ/ þvi skal hañ til þijn koma / O HErra? Hañ sem er i þijnu Skaute fra Upphafe Eilijfdarenar/ Joh. 1. Og epter Mañdoomenum er hañ sa Madur sem þier nærstur er/Zach. 13. Vor vegna hefur hañ nælgast þig/O Gud/ sm̄ fiarlæger vorum/ langt fra þijnu Auglite/ og fra Vellde Dijrdar þiñar/ Eph. 2. Hverium kasta atte i hin ytstu Myrkur. Vor vegna er hñ þier nælægur vordeñ/svo sem Keñemadur epter Skickan Melchizedechs/Heb. 5. Jñgeingeñ i þad Allra Heilagasta/i Himeneñ frañ fyrer þig / med Eina Foorn / ad utvegadre eilijfre Endurlausn/ Ebr. 9. Hver er sa/ sem þyrde ad lofa i Hiarta sijnu/ad hañ villde

nælgast þig? Hver villde taka sier þaſt Neidur til? Eingeſt ſyndugra Maña. O DRotteñ/ Hvad munu Hælm-Skræmeñ bua vid eiñ for-tærande Elld? Edur Riked vid Stormeñ af Eydemørkuñe? Hvad Leyreñ vid Jarn-Spyrruna? Hvad Vatns-Boolañ/ Hvad Gufa Jard areñar vid Reidarſløg Himenſens? Nañ eiñ/ Nañ eiñ mæ þig nælg-aſt/fyrer hverium Troonarner og Magtarvølldeñ ſkiælfa/ og hñ til-bidia / Ebr. 1. Hver alleina i Himeneñ uppſtigur / Mañſens Son-ur ſem ofañ er ſtigeñ af Himne/og þo æ Himnum/ Joh. 3. Og med honum munu uppſtiga aller þeir ſem hañ hefur med ſier dreged / þa hañ upphafeñ var/ þad eru aller ydrande Syndarar/ Aller Þeir Sem ERFida Og ÞUnga Eru ÞJAder/Jæ/ aller þr ſem trua a Nafn Eingetens Sonar Guds/ Act. 10. Eñ þſſ er ad giæta/Brædur mijn-er/ad þeſſu Nædarfulla Tilbode fylger Skilmæle nockur. TAK-ed A YDur Mitt OK/Og LÆRed Af MJer/Þvi Eg Em HOG-vær/Og Af HJarta LJTElætur. Eg vil nu i þetta Siñ ecke tala margt uñ OK DRottens/er ſier i Lage nefneſt hañs Kroſſ/og er iñe-faled i Mooklætingum þſſarra Tijma/helldur vil eg tala uñ þad/ſm hlijder þvi Efne/er eg i Ondverdu hoof uñ ad tala/ſm i tveim Hlut-um er foolged / þad er i Fyrſtu ad plæga Sælu ſijna med Hræſnes-lauſre Jatningu/og Tilfiñingu Syndareñar/hvar af Ydraneñ ſprett ur. Og i Añañ Mæta/ad Kroſſfeſta hiñ gamla Mañeñ/Rom. 6. Er ſig fordiarfar i Gyrndum Villudoomſins/ Eph. 4. Þeſſe Kroſſ-burdur er Gude hvad kiæraſtur/ og ef Mañeſkiañ temde ſier hñ Dag-lega/þa munde þad afſtijra mørgu Utvortes Mooklæte/ Jafnvel þo DRotteñ a Stundum virde ſijna beſtu Aſtvine med Teikne ſijns Son ar. Vier ſkømmunſt vor ad ſøkiu/ ad jæta Synder vorar fyrer Møñ-unum: Vier dylium þær hvad meſt vier kuñum/ jafnvel fyrer þeim ſem verre eru eñ vær(nema þeir ſem Diøfulleñ hefur ſvo bared Sigg i/ad þeir hafa miſt alla Tilfiñingu/ſvo þeir ſtæra ſig af Glæpunū:) Og þad velldur þvi/ad Syndeñ er ſvo lioot/ad jafnvel marger þr ſm Ohlutvander eru / hata hana og laſta a ødrum / Eñ þvi munu Meñ

vilia

vilia dylia hana fyrer Gude/eins z aller Nluker sieu ecke berer og nakt-
er fyrer honum? Ebr.4. En þetta giorum vær ecke einasta/nær vier
ecke jatum Syndernar/ helldur og nær vier ecke rannsøkum þær/ Leitū
ecke epter þeim Smæsmuglega i innstu Filsnum vors Hugskots/ og ecke
ydrumst þeirra af Hiarta/nær vier høfum funded þær. En þvi dyl-
tum vier Siukdoomenn fyrer Læknaranum? Edur þorfena og Van-
mættenn fyrer hm̄/sem er alleina Rijkur? Þyrmer þu sialfum þier/þa
mun hn̄ þier misþyrma/ ef þu hylur/þa mun hn̄ openbera/þvi skyllde
eg ei vilia angrast fyrer honum/ sm̄ gledst af þssu Angre/ og vill mier
þad iauna med þusundfalldre Glede / Þvi eg vil Endurnæra ydur /
seger Lausnarenn : Þvi mun eg skyrrast vid ad jata Synder mijnar i
Augsyn Heilagra Eingla/ þar meire Glede er i Himnenū yfer einum
Syndugum/sem Ydran giører/en yfer Nyu og Nijukige Rietklatum?
Luc. 15. Menn hafa alldrei heyrt/ad Gud hafe deilt Jll-Deilū vid eirn
Sanydrande Vesæling/en um̄ hina seger hn̄/Jer. 2. Eg skal þrætta
vid þig/af þvi þu seg'r: Eg hefe ecke syndgast/En hvar med þrætt
ar hann ? Ecke med Ordum toomum / ecke med Overgmæls-Hlioode /
svo sm̄ Spamadurenn ad Orde kiemst/helldur med Drepsoott og Mann-
drapum' Ezech. 38. Og jafnvel med Ylfre og Tannagnistran vid þa/
sm̄ ecke skipast vid þetta Nadar-Tilbod. Þar fyrer/Brædur mijner/
þess betur sem vier þeckium Guds Fødurlega Giæsku / i þvi/ ad taka
vid Syndaranum/ nær hn̄ ydrast/ og þess meire Næska/sem vier vill
oss buen vera/nema vier ydrumst : Þess helldur leggium allt Kapp a/
ad bleyta vor Hiortu fyrer Gude/svo Heilagur Ande fae þar innebued/
an hvers vier ecke gekum til JEsum komest/svo sem vier medkennum i
vorre Truarjatningu/og er þ ecke noog/ ad angrast fyrer Syndernar
um̄ Stundarsaker/þad er eins og Elldur i Sinu Hlaupe/ad lata sier
volgna nockra Stund um̄ Hiartaræturnar / nema Ydranenn verde oss
svo sterk/ad vier høtum þær Syndernar/er oss adur hafa hvad kiær-
astar vered. Hvad gagnade þad hinum Volldugu i Jerusalem/ad þeir
gæfu lausa þræla sijna og Ambatter / Þegar Nebuchadnezar hafde
lagst

lagst um̃ Borgena/ eñ hneptu þau aptur i Þrældoom/ nær hũ var burt vikeñ um̃ Stundarsaker? Jer. 34. Eins er þeirra Maña Ydran/ sem græta Synder sijnar fyrer Gude/ eñ hverfa þo aptur til hiña sømu: Sa Ydrun fordæmer Mañeñ meir / eñ affsakar / þvi hun sijner þad / ad hañ hefur þeckt Syndena / og vill þo ecke af heñe læta. Drotteñ hefur kient syndugũ Mañe eirn Skriplagæng hiꝛ Jerem. Nañ skyllde oss alldrei ur Miñe falla : Þier skulud hafa Leida a siælfũ ydur fyrer ydar Ranglætinga Saker/ ꝛ skam̃ast ydar fyrer ydar Svijvirdingar / og blygdast fyrer ydar Vegu. Ef Meñ lietu sier þetta Hugfast vera/ þa mundu þeir ecke læta sier þykia svo vænt um̃ Syndena/ ad þeir vellte sier i heñe aptur strax/ sem þeir eru geingner fræ Prestsens Knitæm. Good Vppbyriun er þad ad sønu/ ad ausa ut Hiarta sijnu fyrer Gude med Jætningu Syndañã/og ecke skiedur þad nema fyrer Verkan Hei'igs Anda : Eñ St. Pæll æmiñer þa i Tessalonica/ 1. Tess. 5. Ad þeir ei skule slockva Andañ/ og mun hañ þ viliad hafa øllũ sagt/ Hrygged ecke Heilagañ Anda Guds / J hverium þier Jñsiglader erud til Dags Endurlausnareñar / seger hañ / Eph. 4. H var af audsært er / ad Madur kañ med Apturhvarfe til Syndareñar ad fæla Guds Anda fræ sier / Eins og Dufurnar flyia Reikeñ/Svo flyr Guds Ande Syndsamlegar Huxaner/ eñ þegar Heilagur Ande er burtvikeñ/ Hvad liggur þa fyrer Vesælle Mañeskiu ? Ecke añad eñ fyrer Saul Konunge / 1. Sam. 16. Ad þegar Gud took siñ Anda fræ honum / Þa þuste yfer hañ Guds vondur Ande/ Jæ / Ecke añad eñ ad eiñ Ohreiñ Ande tekur Siø adra Anda sier verre/ og hverfur aptur i Hus sitt/ hvadañ hañ kom/ Og verdur svo þeß Mañs hid Sijdara argara hinu Fyrra / Luc. 11. Jæ/ þad kañ ad koma þar/ad sa sũ svo tijdt forsmæer Anda Nædareñar/ Ebr. 10. Ad Gud verde honũ svo reidur um̃ sijder / ad hañ yfergefe hañ i fræleitt Siñe/ Eins og Pæll talar um̃ Heidingiana/ Rom. 1. Þad er Mælshætt: Guds optlega i Reikninguñe/ ad þegar Mañeskiañ lætur sig ængra Syndena/ þa vilie hañ ydrast þeß Jlla/ er hũ hugde ad giøra heñe/

Heñe/ Eñ þesse Fodurleg Giæska Hins Myskunsama Guds/ sem ætte ad draga oss til Yðrunar / hun ablar mørgum Dæra eñ meire Pver-udar/ svo þeir hverfa aptur til Spillingar/ sem Petur ad Orde kiemst/ 2. Pet. 2. Af þvi Gud hefur svo tijdt forlaated þeim Syndena/ Eñ siae þeir til/ sem þañeñ hafa vaned sig til ad misbruka Guds Þolen-mæde/ ad ecke verde þm sagt eins og Jerusalem : Þu hefur yfergefed mig/ Þu ert a Bak aptur horfeñ/ þar fyrer vil eg utrietta mijna Hønd a mote þier/ til ad farga þier/ Eg em vordeñ þreytt af ad ydrast/ Jer. 15. Gud giæfe/ ad þeir sem Einusiñe hafa smackad hid Gooda Guds Ord/ og Krapt epterkomande Alldar/ þeir villdu Hugleida hvad miklu yndælle er/ jafnvel su Hrygd/ sem ad er epter Gude/ 2. Cor. 7. Helldur eñ allur Heimsins Mignadur / Þegar hañ geingur sem hædst/ Þvi ef hid heidna Skælld seger / ad þar sie nockur Vellyst i þvi ad græta/ Hvad mun ei þm þykia / sm Ande Fagnadarens pressar Tæreñ ut af Augunum. TAKed A YDur MItt OK / seger Frelsareñ hier i Gudspiallenu/ ÞVi MItt OK Er SÆtt/ Og Mijn BYRDe Er LIett. Eg vil ecke i þetta Siñ tala svo eigeñlega um Kross-Byrde DRottens i Utvortis Mootlætingum/ og þa Hugsvølun hins Gooda Anda/ sem heñe jafnañ fylger/ helldur vil eg tala hier um Deydingu Holldsens/ og Krossfestingu hins gamla Adams/ sem byr i oss/ Sege mier þeir/ ed Einusiñe hafa kent a hvad sætur ad DRotteñ er/ mun nockur Assverus i sijnu stoora Heimbode/ Esth. 1. Mun nockur Bal-tazar i øllu sijnu Ohoofe / Dan. 5. Nockur Herodes i sijnum Hooru-Danse/ Matth. 14. Nockur Benhadad i Herbudū sijnū/ 1. Reg. 20. Munu þeir/ s[illegible]ge eg/ una svo vel sijnum Hag/ Svo sem Rett-truads Mañs Sæla i Jatningu Synda siña fyrer Gude / Þegar Ande DRottens ber heñe Vitne um/ ad hun sie Guds Barn ? Rom. 8. Alldrei hefur hiñ gamle Madureñ svo mikel Umbrot / ad ecke sie þad Yndæle þeim sem i Guds Herkruda berst / Eph. 6. Ad sigra hañ/ og hañ gledst af Løgmaale DRottens/ seger Paull/ Rom. 7. Jafnvel þoott hañ fiña þykest eitt añad Løgmaal i sijnum Limum/ sm Hertake

hān under Syndarenar Lögmaal: Ad sönu kuna hiner ad klædast Pelle og Purpura/og hafa kostulegt Bordhalld/ Luc. 16. Margur mun sá vera/er seger til Sálar sinar/þegar hān hefur alls Nægter misjafnt utvegadar / Et og Dreck Sála mijn/þvi þu hefur til margra Ara safnad / Luc. 12. Eñ alldrei kañ þetta ad jafnast vid þa Nadar-Mola. er detta af þui Himneska Borde ofañ a Gootsskör D Rottens/ Matth. 15. Hvar vier Synduger Ormar skrijdū z mænū i Himeneñ/ epter hiñe eilijfu Hugsvölun / er Guds Ande heiter oss fyrer Páls Muñ / ef vier berū Christi Ok med Þoleñmæde. TAKed Af MJer / þVJad Eg Em HOOGvær Og Af HJARta LJTEClatur. Hvar fyrer? Hier um talar Postuleñ/ Heb. 5. Segiande: Þoott hañ Sonur Guds være/þa hefur hñ lært Hlijdnena/ af þvi/sem hañ lided hefur. Seged mier nu/þier sem erud Ættleidingar/og ecke Guds einka Syner/eins og hñ var/munud þier nockurn Tijma leggia þañ Kross a hiñ gamla Adam / ad ecke hafe DRottens Kross vered hönū þyngre / sm̄ hñ bar a sijnū Lijkama/samlijkum Holldenu Syndeñe underorpnu/ þegar hañ var af öllum yfergefeñ / Og jafnvel af sijnum Himneska Födur; Marc. 15. O hvilijk Minkun er nu þad/ ad vier skylldum ei vilia vaka eina Stund med hönū/til ad þina Sáler vorar med Christe legre Ydran / og Deydingu vorra vondra Gyrnda / þar hañ hefur lofad oss sijns Anda Hugsvölun/ nær vier svo giörum. TAKED A YDur MJtt Ok/seger DRotteñ hier: Eñ hvad er Christi Ok? Þad er allt þad / sem Meñ bera med Þoleñmæde / hvert helldur þad kemur fra Gude sialfum/svo sm̄ eru Siukdoomar/ Astvina-Misser/ Skade sá/ er vier meinum ad kome ad Hendingu / edur añad þvilijkt/ Ellegar hañ kemur fra Möñunum/Svo sem er Orettur/Forsmaan/ Offsookner / og þesshattar / Edur og ad þad er Straff vorra eigeñ Synda/er vier sialfer a oss leggiū i Ydranarenar Verke/z Barattune moote Holldsens Gyrndum. Allt er þad Christi Ok/ef Meñ bera þad svo sem hañ skipad hefur / þvi eckert af þessu kañ ad henda oss / sem vier ecke forþienad höfum med Syndeñe / edur añadhvert fyrer hañs

Til-

Tilhlutan edur Tillætseme / Eñ ef vier køstum Okenu i burt med Oleifelegū Nække/ Jer.2. þa verdur þad Heilsusama ORoffeñs OK ad Diøfulsens Oke/ Ef vier erum Opolenmooder i Siukdoomenum/ Møglunarsamer i Orbyrgdeñe/ ef vier giølldum eitt Orett med oðrū/ og bætum vorn Skada med Skada Naungans/ þegar vier ȷ aã Beg breytum/ þa høfū vier eingrar Endurnæringar/eingrar Nugsvølunar ad vænta Sælum vorum/ þa hverfur Sætleike sa/er Christi Oke/og hañs Byrde fylger/ Ja/ Hvad meira er / ad þad OK / sem oss verdur uppalagt fyrer Heimsku vorrar og Synda Saker/ þ kuñū vier ad giøra ad ORoffeñs Oke / Ef vier berū þad med Hoogværd og Christelegre Þolenmæde. David er oss til Epterdæmes hier i: Eg Efast ei um̄/ad þad hefur geinged hønum til Hiarta/ þegar hñ var rekeñ fra Rijke af sijnū eigeñ Syne/ 2. Sam. 15. Og þegar Mord-Eingelleñ sloo Foolked Søkū hañs Yfersloonar/ 2. Sam. 24. Þo vañ hañ svo miked a med sañre Yðran og Audmykt Hiarta sijns/ad Gud leidde hañ heim aptur/ med Sæmd og Heidre/ 2. Sam. 19. Og linade Plaagurnar/ 2. Sam. 24. Lærum oss þesse Dæme til Christum leida/ Audmijkium oss under Volldugra Guds Hønd/ 1. Pet. 5. Þegeñ vitum vier/ spørum ecke ad gaanga hñ/ tøkum a oss hid sæta OK Christi/ og sk ioorū oss ecke undañ hñs Byrde/svo vier meigū fiña eilijfa Endurnæring/eilijfa Nugsvølun Sælum vorum/og gaanga iñ til hañs Hyjbyla. Þad veite oss goodur Gud/ Fyrer sijns Sonar Blessada Forþienustu/ AMEN.

Tuttugasta og Siøunda Suñudag epter Trinitatis.

Gudspialled / Matth. 17. Cap.

Þeim Tijma. Og Sex Døgum þar epter/ took JEsus med sier Petrum og Jacobum/ og Johañem Broodur hñs/ og hafde þa afsijdes uppa hæt Fiall/ og um̄myndadest fyr er þeim. Og hañs Asiana skein sem Sool / En hañs Klæde urdu so biørt sem Lioos. Og sia/ad þeim byrtust þeir Moyses og Elias/og tøludu vid hañ. Eñ Petur ansade og sagde til JEsu:

NErra/hier er oss gott ad vera. Ef þu villt þa vilium vier giøra hier Þriar Tialldbuder/ Þier Eina / Moysi Eina/ og Eliæ Eina. Og þa hañ var þetta ad tala/ Sia/ ad biart Sky umskygde þa. Og sia/ ad Rødden ur Skyenu sagde : Þesse er Sonur miñ Elskulegur / ad hvøriumm mier Velþocknast / Hlyded þier hønum. Og er Læresveinarner heyrdu þad / Fiellu þeir fram̃ a sijnar Asiaaner / og urdu miøg hrædder. Eñ JEsus gieck til þeirra/ Took a þeim/og sagde: Standed upp/ og vered ei hrædder. Eñ þa þeir litu upp / sau þeir Aungvañ nema JEsum alleinasta. Og er þeir geingu ofañ af Fiallenu/baud JEsus þeim/og sagde: Þier skulud aungvum þessa Syn segia / þar til ad Mañsins Son er upp aptur risen fra Daudum.

Exordium.

HErra Guder eru Fiallaña Guder / Søgdu fordum Þienarar Benhadads Syrlands Konungs / er þeir voru ellter af Jsraels Møñum : Grætlegt er til þess ad vita/ hverneñ Satan hefur blindad Mañeskiuna / ad Skynserne Hollds ins smijdar sier svo værlega Þanka um̃ Guds Hætign/ svo sem ad hañs Ryke sie ecke eins rijkt i øllum Attum hñs Velldis/ Eñ hvernig sem þvi er nu vared/þa sia Meñ þo/ad Gud hefur sig hvad mest Opeñberad Mañkynenu a Fiøllunum : A Fiallenu Sina utgaf hañ sitt Løgmaal/ Exod. 20. A þvi sama Fialle talade hañ vid Eliam i Hellrenum. A Fiallenu Moria talade Guds Sonur vid Abraham / er hañ villde hafa Offrad Gude Syne sijnum Jsaac/ Gen. 22. A þvi Fialle stood Jerusalems Mustere / hvar Gud hafde siñ Elld og siñ Ofn / Esa. 31. Og maa sijnast/ad Gud hafe Teiknad med þessu/ ad hñ være hñ allra Næste / og bygge i Hædunum/ svo ad Diøfullen hefur og apad epter þessare Guds Dijrkan / eins og i mørgu ødru / og lated sier a Hædum þioona: Þad vitna þær Hædernar medal Guds Foolks/ er hñ svo miøg til Reide reitt/a hverium hñ seger/ad ei sieu nema Prettær. Eñ i þessa Dags Evangelio heyrum vier hina allra Lijdlegustu

og

og Huggunarsømustu Openberan/ þar hiñ Eingetne Sonur Fødur-
sins/ Jklæddur voru Hollde/ Vmmyndadest sÿnelega fÿrer Læresveinun-
um a Fiallenu Helga / hvert ed hiner Gømlu Læresedur Christneñ ar
hafa meint ad vera Fialled Tabor i Galilæa. Af Fiallenu Nebo i
Moabs Lande sÿnde DRotteñ Moÿse alla Fegurd og Giæde Cana-
anslands/ Eñ a þessu Fialle hefur hñ sÿnt Læresveinunum/ og øllum
þeim er a Soneñ trua fÿrer þeirra Ord/ iñ i þad Himneska Canaan/
er hañ nefner sÿna Hvÿld / Heb. 3. Og til frekara Vitnes þar uñ/
þa vil eg kvedia ydur/ Guds Børn/ til ad gaanga Afsÿdes med Christo
og hañs Læresveinum/ til ad Hugleida þessa Dÿrdlegu Openberan/ J
hverre Tvent er ad athuga / Sem er. 1. Sialfa Forklaarun-
ena. 2. Vottana sem Naalæger voru.

DRotteñ/ verku i Verke med oss/ og Naad þÿns Anda/ fÿrer JEsu
Forþienustu/ AMEN.

Vtleggingeñ.

HANN VMMYNDadest FYrer þEim/ seger Texteñ: Ecke
er þad svo ad skilia / ad hañs Mañdoomleg Naattura hafe um-
breÿtst a nockurn Haatt/ helldur forklaaradest hun/ Hin Dÿrdlega
Guddoomsins Fÿlling/ sem i hønum bioo / skaut ut Geislum sÿnum i
Mañlegu Hollde/ svo þeir kyñu ad sia hñs Dÿrd/ Dÿrd svo sem Ein-
getens Sonar af Fødurnum/ Hañ aftlæddest / svo ad segia/ þioons
Myndeñe um Stundarsaker/ eñ ecke Naatturuñe. Tak þad til Hug-
leidingar af þessu/ Guds Barn/ ad ædur eñ þu maatt samlÿkur verda
þessare Dÿrdlegu Mynd þÿns Frelsara/ sem hier umgetur/ þa byriar
þier ad ummyndast epter hañs Mynd/ sem þig skapad hefur/ þad er/
Endurnyast i þÿnu Hugskote/ þvi svo seger Frelsareñ/ nema þier um-
myndest/ og gierest svo sem þetta Vngbarn/ þa kuñed þier ecke ad iñ-
gaanga i Guds Rÿke. Matthæus skÿrer fra þvi i Textanum/ hvi-
lÿkt ad vered hafe Forklaaran þesse / þar hañ seger / Ad HAñs A-
SJaana HAfe SKJned Sem Sool / Og skulum vier þo ecke ætla /
ad Sool Rettlætesins / Mal. 4. Hafe þo ecke øllu fegur skyned / eñ

þesse er a Himnenum lioomar / Þvi heñar Byrte kuñum vier aller ad standast/ eñ þegar Læresveinunū gafst Syn þesse en mikla/ þa skrifar Marcus/ Cap. 9. Ad þeir hafe vorded Otta slegner / svo ad Petur visse ecke hvad hñ talade/svo sem bæde hañ og Lucas Cap. 9. skrifa/ helldur kekur Gudspiallamadureñ Lyking af Sooluñe / þvi hañ hafde eckert biartara ad jafna vid/ sem Daudlegum skiliast kuñe/ og ei skulū vier helldur meina þetta hafe vered su Dyrd/er Guds Sonur atte hia Synum Fødur/ adur eñ Grundvøllur Veralldareñar var lagdur/ Þvi jafnvel Utvalder skulu skyna eins z Sool i Ryke syns Fødur/ Matth. 13. Eñ hvilyk su Byrte mune vera/ er þar af audsært/ad vier skulum verda Einglunū jafner / hverra Siooner ad Daudleger Meñ þo valla stadest fa/ þvi sagde Manoha / Vid munum sañlega deyia / þvi vid høfum sied Eingel DROttens/ Og skulum vier þo vita/ ad Dyrd og Hælign Guds Sonar yfergeingur svo miked Einglaña Dyrd/sm hañ hefur þeim Ædra Nafn ødlast. Framar seger Texteñ / Ad Hañs Klæde Hafe Vorded Svo Biørt Sem Lioos: Þegar Moyses kom ofañ af Fiallenu Sina med Løgmaaled / þa skrifar Paulus / ad hañs Asiana hafe vered svo biørt / ad Israels Syner hafe ei matt lyta i gegn heñe / Alleina af þvi / ad hañ hafde vid Gud talad / og þo feck Moyses hana byrgt med Skyluñe / er hañ heingde fyrer sitt Andlit / Eñ þetta yfergnæfer / hier fa ecke Klædeñ iñelukt þañ skiæra Guddoomsins Fegurdar Liooma/sm bioo i Christi forklarudu Hollde/hellldur skein hun i giegnum / svo þau urdu føgur eins og Lioos. O miñ HErra JEsu/ er þetta su Mynd/ sem ad hieck a Krossenum/ þegar þu giørdest Bølvan fyrer myñar Synder? su sem Esajas uñ talar i 53. Capitula/ segiande: Þar er eingeñ Mynd edur Fegurd a hønum/ og þegar vier lytum hañ/ er þar eckert Alit / sem vier gyrnumst/ hañ er forsmadur og Maña Audvirdelegastur/hñ er plagadur af Meinum/ og Krankdæmenu alvanur/ og svo sem eiñ Madur er byrger sitt Andlit fyrer oß/svo Forackanlegur/ad vier virdū hñ Einkes? O þu Saklausa Gud Lamb/ hvilyk voru nu þße Umskipte/DROtteñ miñs

Hvad

Hvad vorum vier Synduger Ormar/ ad þu Liosme Fødursins Dyrdar skylldet svo bera vor Krænkdæme? Hvad þryste þier til þss/ minn Lausn are/ ad þu skylldet breyka þssare Dyrd i þa herfelegu Asiæn/ et Spæ madurenn talar umm? Eckert annad enn þyn Guddoomleg Elska/ þyn dius þu Myskunar Ydur/ i hverium þu vilender vor Vpprunenn af Nadu. Enn þu Guds Barn / sem heyrer þenna Dyrdlega Atburd / Tak þier hina mestu Huggun af honum / þegar Guds Fødurleg Giæska virder þig med syns Sonar Krosse / ad svo Dyrdlegur sem hann giørdest hier fyrer Augum Læresveinanna/ svo Vegsamlegur og ollu Vegsamlegre munktu verda/ nær þu inngeingur i þyns Herra Fognud/ ef þu tekur hans Ok a þig/ og fylger honum epter/ þvi þessa hans Dyrd sau þr Daudlegum Augum/ svo sem bæde Petur og Johannes votta/ Enn þad hefur ecke Auga sied / og ecke Eyra heyrt / og ecke hefur þad i nockurs Manns Hug edur Hiarta komed / hvad Gud hefur þeim tilbued sem hann elska: Enn Elskann til hanns siest alldrei betur enn i Mooklætenu/ þar reynest hun svo sem Gulled i Ofnenum/ þar er sa Leik-Vollurenn/ hvar ed hinar Andlegu Kempur eiga ad syna Frækleik sinn / þar er Skeid-Flotureñ/ er aller þr eiga ad hlaupa med Pæle/ sem vilia Hnossed odlast. Lucas einn hefur sagt oss þad / hvert ad vered hafe Inntak þess Samtals/ er þeir Moyses z Elias ætu vid Drottenn a Fiallenu Helga/ sem var umm þa Vtfør/ er hann skyllde fullkomna i Jerusalem/ þad er su Burtfør til Fødursins / er hann nefner hiær Johannem i 16. Capitula/ i þeirre Hiartnæmu Predikun/ er hann talade fyrer Læresveinunum under syna Pyslar-Gaungu/ þa ed hann fullkomnade og batt fullann Enda a þad/ sem hans Fader hafde honum umbodeð. Ecke hefur þesse Syn edur þetta Samtal skied fyrer Christi Skullð/ þvi sialfur visse hann allt þad er yfer hann ætte ad koma / Sialfur þeckte hann og Guddoomsins Hætign z Vegsemd/ sem ad i honum bioo/ helldur Postulanna vegna / hverier ed sydann mættu þola svo miklar Hørmungar/ Fiøtur/ Hudstrokur/ Offsookner/ Vmmsætur/ ia/ Syka og Græta þegar Heimurenn fagnade/ og þ fyrer Christi Nafns Saker/ svo ad alltyd

när

nær þeir i Normungunū mistust a þssa Dyrdlegu Openberan/ skylldu þeir hafa þad þeir kynu ad endurnæra Niarta sitt med / sem var ein full Vissa um þvilijka Dyrd/er þeir sau nu fyrer Augum sier/z þvi er ecke ad undra/ þooft ad þeir og þra Lagsmen gengu glader uf fra Radenu/ nær þeir Nudstrykter voru / Ja / ecke þoott ad St. Pall være vel til Frids i Offookuunum/J Angistene/J Naudunū/ þar hū hefur ecke einasta þssa Syn heyrt/helldur og var sialfur i hin þridia Nimen uppnumen. Petur hafde fyrer skomu spurt DRotten ad/hvad þeir skylldu i Laun hafa/ sem ad yfergæfu alla Nlute/ og fylgdu hon-um epter/ En DRotten sijner honum hier a Fiallenu / ad svo mikla Leite sem hū sia kune/i þessu Daudlega Nollde / hvers hū ætte Von fyrer sijna Þioonustu/ og er þ Mæla sanast/ Petre þookte svo miked til þessa koma/ Jafnvel þoott ecke være þad meira hia hine Eilijfu Dyrd/ Nelldur en Rikte Salomonis fyrer Drottningune af Arabia / honum þoockte svo miked til þess koma/sege eg/ ad han sagde/ NJer Er Oss GOtt Ad VEra : Nan var faddur i Judæa / einū Lande/ sem er Paradijs af Verolldene / han hafde vijda vered med Christo / bæde þar og i Galilæa / han hafde sied Jerusalems Mustere / og hina kostulegu Guds Þioonustu þar ine / En ollu gleymde han þvi sem til Baka var/hier þoockte honū alleina Gott ad vera. O hversu munu þeir þa gleyma ollu Oslæte Veralldar / ollu Epterlæte og Fagnade i Neimenum/Er situa Lambsins Brudkaup i Nimnenum : Ad Vijsu var Syn þesse mikel / er Postulunum gaf / og sæla mæ þa kalla af hene/ en þo er þm̄ ei mina veitt/ sem DRotten Auglijser sig i Niart-anu/ Þvi sæler eru þeir sm̄ ei sia og trua þo/sagde Lausnaren Ford-um vid Thomas / Þad sie eg a svo morgum Þusundum Þijslarvotta DRottens/um hveria þad sanfveded er sem Esajas spaer/Cap. 24. Ad þr prijsudu DRotten midt i Elldenum. Petur var vidstaddur þssa Openberun / Nan heyrde Moysen og Eliam tala um Fullkomnan DRottens Vlfarar / Og þar ad auke heyrde han Fodursins Raust/ þo gleymde þesse Guds Vinur ollu þessu skomum Tijma þar epter / i

Biskups

Biskups Holleñe / ecke varde þesse Ummyndan DRokleñs leinge hiaa honum / Eñ þegar Christur var i honum til fulls myndadur / Svo sm̃ Paulus ad Orde kemst / þa munde hñ fyrr hafa þolad hinar skelfe- legustu Pijster Veralldar / eñ ad falla fraa Christo / og gafft Raun þesse optlega sijdañ: Og þetta er nu su Sioon a JEsu Christo/er vier eigum ad kosta Kapps um̃ ad naa/a allre vorre Reisu fraa Vogg- uñe til Grafareñar: Pad er þad heilaga Fiall/er vier eigũ ad klifrast uppaa/medañ vier lifũ. Sa sem þañig hefur komed Auga a Christ- um/hañ kallar DRokleñ fyrer sitt Hlutskipte/ hvort ad Saal og Lijf Vanmegnest / og nær hañ Gud siñ hefur / þa skeiter hañ hvorke um̃ Himen nie Jørd. Eñ svo sem ad þetta er eitt miked Hlutskipte/hver sm̃ þvi nær/ Ja/ svo miked/ ad Himen og Jørd meiga i eingañ Sam- søfnud koma/ Svo skal og miked til þess vinna/ Ef vier vilium verda niootande Arfskiptis Heilagra i Liooseinu/Col. 1. Ef vier viliũ þockn ast Gude i Lioose lifande Manna / Ps. 56. Pa byrtar oss ad skrijdast Hofta-Voðũ/ecke sijdur eñ þr i Fyrndeñe/sm̃ Skijrn og Christne taka villdu/ þ er/ ad vier Iklædumst Herklædũ Liossins/ad vier Iklædumst einũ nyium Mañe/ad vier Iklædumst Guds Herskruda/þad er/ i einu Orde ad segia/mz Pauls Ordũ/Col. 3. ad vi' Iklædumst svo s Utvald' Guds heilager z elskuleger Hiartgrooeñe Myskunseme/Goodgyrneñe/ Lijtelæteinu/Hoogværdeñe/Þolinmædeñe. Eg veit þ maa þykia Undar lega til Ords teked/ad Postuleñ leniur sier þeña Ordehaatt/ad Iklæd- ast Dygdunum/ eñ valla kañ þo nockur betre ad fiñast: An Klædaña getum vier ecke lifad/þau eru þad sm̃ veria oss Froste og Kulda/ Svo kuñũ vier ecke helldur ad lifa Andlegu Lijfe fyrer utañ þeña Sakley- sesins Skruda: Hañ varnar oss vid Helvijtis Bruna. Klædnadur DRokleñs vard fagur og Leiptrande af þvi/ad Guddoomsins Byrte/ sem i hñs Hollde bioo/ hun skein i gegnum þau/ eins og Sooleñ Gler- ed/Svo eigum vier ad læta þad siaa i vorum Lijfernis Hattũ/Ordum og Athøfnum / ad Gud bue i oss fyrer Truna / Pad bijdur Frelsareñ Lærisveinunum/ Matth. 5. med þessum Ordũ: Svo lijse ydar Lioos

fyrer Monnum/ ad þeir siáe ydar Good verk/ og dyrke ydar Fødur/ sem a Himnum er. Enn fyrer þui/ ad Daglega flettist uppa vort Skyrn-ar-Klæde/ a medann vier gongum i gegnum Foroꝺ Veralldar þessarar/ þa maa þad Daglega þvegeꝺ verda. Marcus skrifar umm Klædnaꝺ DRottens Cap. 9. Ad hann hafe svo Biartur vered/ ad einginn þvotta Madur a Jørdu kunne þvilijkt ad giøra. Og sama er ad segia umm vort Brudkaups-Klæde/ þad kann einginn svo hreint ad giøra a Jørdu/ ad i Guds Augum byrkast mege: þad maa umm oss alla segia/ sem DRott-enn seger umm sitt Foolk/ Jer. 2. Þoott þu þvoer þig i Salltpetre/ og tafner þier mikille Saapu/ þa ertu samt Ohreinn fyrer mier: Nann einn/ hann einn getur þaꝺ ad fullu hreinsad/ sem er eins og Kopar-Smidsins Elldur/ og eins og Saapa þvotta Manna/ Mal. 3. þad er þitt dyr-mæta Blood/ minn Frelsare/ J hveriu ad aller Heilager hafa þvegeꝺ sinn Skruda/ Apoc. 7. Svo kanntu og/ DRottenn minn/ ad giøra jafn-vel Synder mijnar hvijtar eins og Snioo / þoott þær sieu raudar sem Blood/ og Ullhvijtar/ þoot þær Purpura raudar sieu/ Esa. 1. Ja/ eg em þess fullorugur / ad nær þu breider þinn Lioomande Klædafalld ut-yfer mijna saurug Tøtur/ þa mune þeirra ei giæta/ Guddoomsins Fylle-ing / sem i þier bioo Lijkamlega / Nu skein i gegnum þinn Klædnad a Fiallenu Helga / Enn Sorte minnar Illsku mun allrei geta brotist i gegnum þessa Byrke iff i Augu þijns Himneska Fødur. Þessu full-treyste eg/ DRottenn minn/ þvi eg veit/ ad þu ert komenn til ad leita ad þvi sem tapad er/ og ad kalla Synduga/ og ecke Rettlaata til Yörun-ar/ Þier sie Lof/ Æra/ Magt og Dyrd/ ad Eilijfu/ Amen.

J Munne Tveggia edur þriggia skulu oll Ord standa / Sagde DRottenn i Løg-Book sinne Fordum. Enn umm þetta Þijng maa eg seg-ia þad/ er Johannes seger i hanns fyrsta Pistils Fimmta Capitula: þrijr eru þeir sem vitna a Himne/ og þrijr eru þeir sem vitna a Jørdu. Nier eru þrijr Vottar Jardnesker/ og adrer þrijr Himnesker. Eg vil tala fyrst umm þa Jardnesku/ þvi Textenn getur fyrr umm þa: þad voru Pet-rus / Jacobus og Johannes / þesser voru einger Smalingiar i Guds

Nuse / Jafnvel þoott þeir være halldner Afrak og Hreinſunar Foorn hia Vitsllderie. Petur var ſa ed fyrſtur allra Poſtulana þeckte / ad JEſus være Chriſtur Sonur Guds lifanda / Matth. 16. Hañ var ſa / ed DRottenn fyrſtum afhendte Lykla Himnarijkis / til ad leyſa og binda / ecke þad / ad Petur afhendte þa hinum Poſtulunum ut af ſier / helldur giørde DRottenn þad ſialfur ſijdañ: Hañ lagde Lijfed ofañ a ſijna Medkeñingu um JEſum / Þvi jafnvel þoott ecke hafe Mẽñ ſvo viſſar Søgur um hans Lijflaat / þa keñer Johannes oſſ þad / ad Lauſnareñ hafe ſpaad honum þvi / Ad hañ munde Gud med ſijnum Dauda dijrka. Jacob var ſa / er fyrſtur allra af þeim Toolf liet Lijf ſitt fyrer Vitnisburdeñ JEſu / z underſkrifade hañ med ſijnu Sakelauſa Bloode. Johañes var ſa / ed la fyrer framañ DRottenn um Kvølldmaaltijdena / honum auglijſte hañ Svikarañ / hañ er ſa Læreſveiñ / um hvern ſkrifad ſtendur / ad JEſus hafe hañ Elſkad / Hañ hefur og Greinelegaſt af øllum Gudſpiallamoñunum talad um Perſoonu Frelſarans / honum auglijſte DRottenn þa miklu Hluke / er ſke ſkylldu a epterfylgiande Tijmum / Svo ſem lioſt er af hans Opinberunum / Hañ lifde og leingſt allra Poſtulana / til ad mootſtanda þeim Ebioni og Cerintho / er neitudu Guddoome vors Frelſara / Og þeſſ vegna er þad af Gudlegre Forſioon ſked / ad hañ feinge hans Hatign Augum ad lijta i þeſſum Stad / ſvo hañ þeſſ betur kyñe þar um ad vitna. Mooder þeirra Jacobs og Johs beidde Frelſarañ um / ad añar Sona ſiña mætte ſitia honū a hægra Veg / eñ añar a vinſtre / Drottenn ſvarade heñe / Þier vited ei hvers þier biddied: Eñ þo ſijneſt mier / ad hañ Bleſſadur hafe ad nockru leite orded vid Boon heñar i þeſſum Stad / Þar hañ took þa framar ødrum med Petre / til ad ſijna þeim ſvo ſem Aleingdar iñ i þa Dijrd / ſem hū a hia ſijnū Himneſka Fødur. Eñ af þeſſare veglegu Stoon hafa þeſſer Guds Meñ lært / þar þeir valla gatu ſtadeſt hana / ad ei munde þſi hendt i þſſu Daudlega Hollde ad ſitia honum a hægre edur Vinſtre Hlid i Dijrd Himnaña / og þvi ſporudu þeir ecke ſijna Daudlega Lijkame ſijdañ fyrer hans Skulld /

Þegar þeir vaxner voru epter fullkomnu Mæler Christi Alldurs/svo þeir med Paulo/Phil. 3. Nꝏ kynu i Vpprisu hiña Daudu/og Hnoss enu þeirrar Køllunar/sm̃ þar uppe er i JEsu Christo. Eñ vier sem nu heyrt høfum Vitne þeirra um̃ Forklaran DRottens/og vitum ad þeir iñgeingner eru i Dyrd síns Herra/ Vier skulum leggia allan Hug a / ad vera eins lynder og þeir / ad vier holldum alla Hluke þreck ad vera/ og jafnvel sialfft Lyfed / svo vier ávinnum Christum/ Phil. 3. Þvi hver sem ad hatar Sꝏlu sijna i þessu Heime/ hañ mun vardveita hana til eilijfs Lijfs / Joh. 12. Og þesser eru nu hiner Jardnesku Vottar ad Stoormerke þssu/sm̃ teked hafa vid Vitne þra Himnesku/ Vm̃ hveria eg hefe hier epter nockud ad tala.

DRottenn sagde Fordum under sijna Pijnu/ Joh. 12. Fader/Vegsama þitt Nafn/og Raustenn af Himne svarade hønu/Eg hefe Vegsamad/og eg skal aptur Vegsama/ Þa sagde hañ vid Lærisveinanar þesse Raust skede ecke vegna mijn/ helldur ydar vegna. Svo mꝏ eg og segia um̃ þa Himnesku Vottа/ sem Texten umgetur/ ad ei byrtust þeir DRottne fyrer hañs Skulld/helldur þeirra sem med hønu voru/ Jꝏ/vegna allra þeirra/ sem epter þeim heyra mundu þessa Tilburd. Vottarner eru Þrijr af Himnum/ Moyses/ Elias/og sialfs Fødurs sins Raust/er vitnade af Skyenu. Moyses var eiñ trur Radsmadur i øllu Guds Huse/ Hañ valde Gud til ad utleida sitt Foolk af Egyptalande / Hañ talade vid Gud i Horeb / Þegar Jsrael villde hafa sig undan þegeñ ad heyra Raustena DRottens Guds sijns / Hañ medtook Løgmꝏled af hañs Hende / og talade vid hañ Optlega eins og Madur vid Mañ talar. Hvert Moyses hafe vered hier med Sꝏl og Lijkama / skal eg ecke margt um̃ tala / Þad er vijst / ad hañ Doo a Fiøllunum Habarim/ hvadañ Gud sijnde hønu Landed Canaan/og Gud groof hañ i Dalnum/ seger Ritningen/ Deut. 34. Þo er lijklegt / ad Moyses hafe hier allur vered / Þvi um̃ Eliam er þad vijst / ad hñ foor med Ønd og Lijkama til Himens / Eñ eingañ Mun giører Matthæus edur hiner Gudspiallamenerner þeirra i sijnu Ri-

um̃ þessa Openberan. Nockrer færa til ad styrkia þessa Meiningu/ þad sem stendur i Judas Pistle / v. 9. Ad Michael Hofud-Engell hafe þrattad vid Satan um̃ Lykama Moysis / Svo sem ad villde Andskoleñ hafa fenged Valld hañs/ Eñ Gud hafe hañ uppnumed/ Og ad Vijsu lijtur Petur til þeirrar Søgu/ er þar skrifud stendur/ J sijns Sijdara Pistils Ødrum Capitula : Eñ hverneñ sem þessu er vared / Þa veit eg / ad hañ sem uppvakte Son Eckiuñar af Sarepta/ og hiñar Sunamisku / Hañ sem Lazarum leidde ut af Grøfeñe / Hañ sem uppreiste Dootkur Jairi / Hañ sem liet Marga Framlidna gaanga ur Grøfunũ i Christi Vpprisu / Honum var ecke um̃ Megn/ ad lata Moysen koma til þessarar Hækijdar a Fiallenu Helga med Ønd og Lijkama / Og þesse var nu Hiñ Añar Himneskra Votta af Mønum. Eñ Hiñ var ad sijnu Leite eingu miñe/Elias/hver med øllum Rette maa nefnast hiñ Ypparste af Spamøñunum / Hañ var hiñ Meste Vandlætare vegna Guds Nafns / Hañ liet slaatra Jessabels Spamøñum vid Lækeñ Kischon / Honum sende Gud Elld af Himne yfer þa Tveña Fim̃tigu Achabs Sendemeñ / Hañ fieck med Bæn af Gude Døgg af Himneñu/þa ecke hafde rignt i heil þriu Ar/ Hañ foor med Elldlegum Hestum og Vøgnum til Himna / Hañ talade vid Gud a Fiallenu Horeb/ Eins og Moyses/ og bæder føstudu þeir i 40. Daga og 40. Nætur / eins og Christur i Eydemørkeñe / Beggia þeirra getur og Malachias i þridia Capitula siñar Mala-Bookar/under eins og hañ Endar hid Gamla Testament. Slijka Votta byriade Guds Syne ad hafa til Dijrdar siñar / er hañ Forklaradest/Og skulum vier vita/ad Gud giører eckert Forgefens/auk-helldur svo mikla Hlute/ sem þesse var/ Øll var og Þørf a þvi/ Su Tijd var nærre komeñ / ad Gud munde slaa Hyrdereñ / og ad Sauder Hiardareñar mundu sundur tvistrast / Eñ hversu ad Læresveinarner hafe vered buner under þa Ogn/ þad sijna oss Gudspialls Søgurnar. Ad Soñu hafde Petur lyst þvi skømu adur/Matth. 16. Ad JEsus være Christur Sonur Guds lifanda/ og kallade Frelsareñ hañ sælañ

 þar

þar fyrer / Þvi Holld og Blood hefde honum þad ecke Openberad / helldur Ande sijns Fødurs / Eñ þo took Hollded svo ad Rꜳda skꜳmu þar epter / Er JEsus talade um̃ sijna Pijnu / ad Petur ꜳtalde hñ / og sagde: Spara sialfañ þig / ad ei verde þier þetta: Jꜳ / þegar hañ heirt hafde / ad Moyses og Elias toludu vid DRottieñ um̃ hñs Sijd-urstu Utfør frꜳ Jerusalem / þa var þo Einfelldnen svo rijk i Holld-enu / ad hañ sagde: VJer VJLiũ GJøra HJer ÞRJꜳr TJalld-Buder / ÞJer EJna / Moysi EJna / Og Eliæ EJna / Og þoott hañ hefde Mꜳl fyrer hinum Postulunum / þa er audvitad / ad þeir hafa eins fꜳkiæner vered. Hier mꜳ nu segia þ sama um̃ þeña Guds Ast-Vin / sem Paulus um̃ sig seger: Þegar eg var Barn / giørda eg sem Barn / og eg talade sem Barn: Petur var eñ nu ecke fullvaxeñ i Christendoomenum / og þvi talade hañ Bernsklega. O þu Guds Madur / Munde hañ nockud þurfa Tialldbudar vid / hvers Asiꜳna ad skein sem Sool / og hañs Klæde voru biørt eins og Lioos? Munde hñ ætla sier ad eiga lꜳnga Dvøl a þßu Fialle / sm̃ ꜳdur sagt hafde / ad hañ munde Lijflꜳtiñ verda i Jerusalem / Hvad þu og heyrder / Guds Vinur / af þessum Tveimur Himnesku Vottum? Var þesse Openberan til þess giør / ad hun skyllde lenge vara / og ei miklu helldur til ad vera Forsmeckur hiñar eilijfu Dijrdar? Þvi skyllde Moysi og Eliæ giøra Tialldbud / eins og ad ei være i JEsu einum Sælañ full? Rett hafa þeir nu Marcus og Lucas skrifad um̃ þetta Fꜳfræde Peturs / ad hañ hafe ecke vitad hvad hañ sagde / kañske þvi / ad Felmtur var yfer þa komeñ / Eñ i þvi mꜳ marka Elsku þa og Traust / er hañ hafde a DRottne / ad hañ giører ei Rꜳd fyrer neiñe Tialldbud handa sier edur sijnum Lagsmøñum / þvi hañ hef-ur vered fulltrua þar um̃ / ad þar sem hañs HErra være / þar mundu og þeir verda. Svo skulum vier og Lynder vera / Christner Meñ / þegar vier erum visser um̃ Christs Vinꜳttu / þa verum ecke Hugsiuker fyr-er Lijfe þessu. Hvar kuñum vier svo ad vera hiꜳ JEsu / ad oss illa lijde? Hvar meigum vier svo vera fyrer utañ hañ / ad oss vel lijde?

Vørþ

Vorpum þvi allre vorre Ahyggiu uppa DRottenn / hann mun þvi vel til Vegar koma. Og þesse var nu Veikleike Peturs og hinna Læresveinanna / Enn til þess ad bua þa under hina miklu Freisting / sem a epter fylgde / þa skiede nu þesse Dyrdlega Jarteikn / og þoott þeim fielle ei miøg svo Hugur / þegar i Raunernar rak / þa er þad vijst / ad þeir hefdu miklu minnur hafft sig / hefde ei hann hennar vered. Þesser voru þeir Þryr Læresveinar / er JEsus took Afsijdes med sier / a þeirre Nott er hann forraden var / þegar Kvølenn hoofst. Gud nade oss Auma og Synduga / Vier giefum hverke þolad Heitt nie Kallt med JEsu / Þessa Dyrdlegu Syn gatu þeir valla stadest / enn i Kvølenne svæfu þeir / þa yfergæfu þeir hann aller : Enn þu ert sieu þier / hin Guddoomlega Speke / þu kannt ad midla fyrer oss bæde Medlæte og Mootlæte / epter þvi sem þu veitst ad med Mannenum bijr. I þisse Dyrdlegu Forklaarun lietstu þijna Postula sia þijna Dyrd / ad svo miklu Leite / sem þeirra Daudleg Augu gatu þolad / enn i Kvølenne leifder þu þeim ad sofa um Hryd / þu gafst þeim og Fararleife þegar Hoopur Manna var yfer þig kominn / svo þad mætte rætast / DRottenn minn / ad þu ert Einn Biskup freistadur a allann Hatt lijka sem vier / þo ann Syndar / Þar fyrer kanntu ad samþyngiast Eymdum vorum.

Adur enn eg skilst vid þetta Mal / þa vil eg þar um tala / ad Postularner þecktu þa Moysen og Eliam / er þeir alldrei høfdu þo adur sied : Lykleger þeirra Gata / er meina / ad af Samtalenu hafe þeir mætt þeckia þa : Enn hverke Moyses nie Elias høfdu Greiniglegar spaad um DRottens Pijsler / helldur enn David og hiner Spamennerner / sierdeiles Esaias / nema hann hafe þa vid Nafn kallad / hvar um ecke er skrifad / Þo helld eg þad lyklegra / og nære þvi fyrer satt / ad Guds Ande hafe þeim þad Openberad i þad Sinn / Þvi hann sem liet Samuel þeckia Saul Konung / adur enn hann hafde hann sied / Hann sem liet Johannem þeckia sinn Herra i Moodur Kvide / Hann gat og audvelldlega gert Christi Læresveinum þesse Þeckingu af Moyse og Elia / og er þad ecke lytell Huggun fyrer Christna Menn / ad hver Einn mun þeckia ecke Einasta sijna Ast-Vine i þeirre Himnesku Glede / helldur og alla Utvalda / sem hafa yfervunned fyrer Lambsins Blood / fra þeim Fyrsta til þess Sydarsta / sem inngeingner i Føgnud sijns Herra / og med þeim Eilijflega gledjast / og Guds Lof syngia a þessu Fagnadarens Lande / og er nu þetta sagt um Moysis og Eliæ Vitne / sem voru fra Himnum. Enn hier kemur eirn øllum meire / sem uppfyller bæde Himenn og Jørd / Þad er Fader DRottens vors JEsu Christi /

sem

sem hier vitnar/ ÞEsse Er SOnur MJnn ELSKVlegur/ HOnum SKVlud ÞJer HLÝda. Rett er Sagt Hieronymi Lærefødur / ad minne hyggiu / er hann skrifar/ ad Moysen og Elias hafe þess vegna vered svipader i Skye þvi hinu biarta/ adur enn Raustenn kvad vid / ad ei skylldu Postularner meina / ad annarhvor af þeim være sa/ er til var talad: Og þegar þeir uppstoodu / þa sau þeir eingann nema JEsum: Þeir sau hann alleina/ J hverium alleina er Saluhialpenn: Þeir sau hann alleina/ sem er hinn einaste Medalgangare mille Guds og Manna: Enn hvilykur er nu Vitnisburdurenn? ÞEsse Er Minn ELSKulegur SOnur: JEsus stood hier i synum fullum Manndoome/ fullum af Guddoomenum / og þo seger Fadrenn: ÞEsse Er MJnn ELSKVlegur SOnur/ Hvar af audsært er/ ad Christur er Guds Sonur/ bæde epter Guddoomenum og Manndoomenum. Minn Frelsare/ Þeir kølludu þig Tymburmannsins Son/ Þinn Fader seger: ÞEsse Er Minn ELskulegur Sonur: Þeir søgdu ad þu giørder þig ad Gude / af þvi þu kallader Gud þinn Fødur/ Enn Gud seger hier: ÞEsse Er Minn Elskulegur SOnur. Þeir søgdu: Vier viljum ecke lata þenna drottna yfer oss/ Enn DRottenn allra DRottna / þinn Fader/ er þeir kølludu sinn Gud/ enn þeckttu hann þo ecke / Hann seger: ÞEsse Er Minn Elskulegur SOnur / HOnum SKulud ÞJer HLÝda. Moyses hafde adur fyrersagt / Deut. 18. Spamann mun DRottenn uppvekia ydur af Brædrum ydar/ hønum skulud þier heyra; Enn sa hinn same kom til sinnar Eignar / og hanns eigenn þeckttu hann ecke. Moyses lærde og sialfur meira hier / helldur enn hann sialfur hafde fyrerspaad: Ad sønnu vysade hann til hanns i greindum Spaadoome/ Enn hier sa hann þad/ sem bæde hann og marger Spamenn girntust ad sia/ og sau þad ecke. Abraham sa hanns Dag ad sønnu / Enn ei sa hann DRottenn voru Hollde Jklæddann / eins og Moyses i þessum Stad. Allra Sijdarst vil eg giæta þess Myskunnar Verks / er DRottenn giørde a Lærisveinunum/ er þeim var lided i Yrioest af þessare Dyrdar Sioon/ ad hann gieck ad þeim/ og snart þa/ og sagde: STANDed VPP Og VEred OHRÆDDer. Hann sem alvanur var Dyrdenne / og þo i Mannlegu Hollde Opennberadur / hann kunne best ad vægia Holldsins Veikleika: Þad syner hanns Manndoom / ad hann snart þa / þad auglyser hanns Guddoom / ad hann reiste þa a Fætur med þessu Atvike. Minn HErra JEsu/ eg veit ad þu ert ei sydur Mattugur nu enn þa / og eckert Manngreinar Alit er hia þier: Svo þegar vier føllum i Andleg Omegie / og høfum eingann Matt edur Frid i vorum Beinum vegna Syndanna / þa giethur þu snorted oss/ og reist oss a Fætur aptur/ Jaa/ DRottenn / þegar hid Sydarsta Aungvited lydur yfer oss i Daudanum/ Snert oss þa/ minn Frelsare/ og seig til Saalar vorrar: Statt upp og vert Ohrædd/ og leid oss svo inn i þyna Dyrd/ þar er oss gott ad vera/ þar vilium vier Eilyflega med þier bua; Þier / Fødurnum og Heiløgum Anda Eendanlegt Lof syngia/ umm Allder Allda/ Amen.